

અનુપમ લાભાર્થી

પ્રસ્તુત પટ્ટાવલિ સમુચ્ચય ભાગ ૨ ના પ્રકાશનનો સંગ્રહ
લાભ પૂ. સિદ્ધાંતમણિદેવિ સ્વ આચાર્ય દેવ દ્વીપદ
વિજય પ્રેમસૂરીશ્વરજી મ. ના પ્રશિષ્ય પૂજ્ય પંચમાસજી
શ્રી મણિરત્ન વિજયજી મહાનગરની ઘણ પ્રેમભાષી
“શ્રી રતનબેન ગુલાબચંદ જેન ઉપાશ્રય દ્રુષ્ટ,
નાગજીભુધરની પોળ, અમદાવાદ”

તન્મયી જ્ઞાનાનિભાષી દેવામાં આવેલ છે
જ્ઞાન પેનાર દ્રુષ્ટનો અત કમલ પૂર્વક અમો
આત્માર માનીને છીને

સી. શ્રી જિનગાસન આગધના દ્રુષ્ટ વની
દ્રુષ્ટીઓ

પ્રકાશકીય

જેન ઇતિહાસમાં અત્યંત મહત્વને ધારણ કરતા પટ્ટાવલિ સમુચ્ચય ભાગ ૧-૨ નું સર્જન પૂજ્યશ્રી દર્શનવિજય મ. તથા શ્રીજ્ઞાનવિજય મ. (ત્રિપુટી)મહારાજે કરીને વર્ષો પૂર્વે પ્રકાશિત કરેલ છે. આ પટ્ટાવલિ સમુચ્ચયના બંને ભાગોને અમે સહર્ષ પુનઃ પ્રકાશિત કરી રહ્યા છીએ.

પ્રથમ ભાગમાં તેર પટ્ટાવલિઓનો સંગ્રહ હતો. જે પ્રાકૃત સંસ્કૃત ભાષામાં હતી. બીજા ભાગમાં ગુજરાતી ભાષામાં રચાયેલ બાવીશ પટ્ટાવલિઓ આપેલ છે. આમાં મુખ્ય શ્રી સૌધર્મગચ્છ પટ્ટાવલિ રાસ છે, જેના રચયિતા સુપ્રસિદ્ધ કવિરાજ શ્રી દીપવિજયજી મહારાજ છે. (જેમનું રચેલું ભગવાન મહાવીરનું હાલરું હાલમાં આપણે દરવર્ષે ભાદરવા શુદ્ધ ૧ પ્રતિક્રમણમાં બોલીએ છીએ.)

આ પટ્ટાવલિઓના રચયિતા પૂર્વપુરુષોનો મહાન ઉપકાર માનીએ છીએ. સાથે સાથે સંપાદક પૂજ્યોની પણ ઉપકાર માનીએ છીએ. વર્ષો પૂર્વે આ ગ્રંથને પ્રકાશન કરનાર શ્રી ચારિત્ર સ્મારક ગ્રંથમાળા પ્રત્યે કૃતજ્ઞતાના ભાવને પ્રદર્શિત કરીએ છીએ.

પ્રાન્તે આવા ગ્રંથોના અધ્યયન વાંચન પઠન વગેરે દ્વારા આપણને આપણા પૂર્વપુરુષોની ગૌરવગાયને યાદ કરવાનું સદ્ભાગ્ય પ્રાપ્ત થાય છે. તેથી સકલ ચતુર્વિધ સંઘનો આવા ગ્રંથનું પઠન-વાંચન કરવા અમારી ભાવભરી વિનંતિ છે.

શ્રુતભક્તિનો વધુને વધુ લાભ મળે તેવી ભાવના સાથે શ્રુતાધિષ્ઠાધિકા શ્રી સરસ્વતી દેવીના ચરણે ભાવભર્યા વંદન.

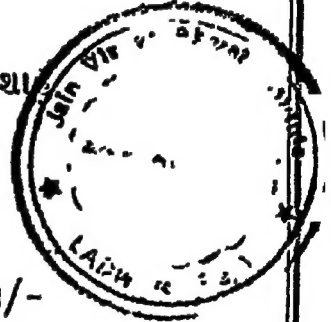
લી. શ્રી જિનશાસન આરાધના ટ્રસ્ટ વતી
ટ્રસ્ટીઓ

ચંદ્રકુમાર બાબુભાઈ જરીવાળા
નાવિનચંદ્ર ભગવાનદાસ શાહ

લલિતકુમાર રતનચંદ કોઠારી
પુંડરીકભાઈ અંબાલાલ શાહ

પ્રાપ્તિસ્થાન

- (૧) પ્રકાશક - મુંબઈ
- (૨) શ્રી જિનશાસન આરાધના ટ્રસ્ટ
C/o. ચંદ્રકાંત એસ. સંઘવી
કનાસાનો પાડો, પાટણ
(ઉત્તર ગુજરાત)
- (૩) મૂળીબેન અંબાલાલ રતનચંદ
જેન ધર્મશાળા,
સ્ટેશન રોડ, વીરમગામ
- (૪) બંસીલાલ અંબાલાલ શાહ
જેન યાત્રિક ભુવન,
માણેક ચોક, ખંભાત.

મૂલ્ય રૂ. ૭૫/-

વીર સં ૨૫૨૨

વિક્રમ સંવત ૨૦૫૨

। नमो नमः श्रीगुरुप्रेमसूरये ।

(दिव्य कृपा)

सिद्धांतमहोदधि स्व. आचार्य देव श्रीमद्
विजय प्रेमसूरीश्वरजी महाराज.

(शुभाशीष)

वर्धमान तपोनिधि गच्छाधिपति
स्व. आचार्य देव श्रीमद् विजय
भुवनभानुसूरीश्वरजी महाराज.

(पुण्यप्रभाव)

परम पूज्य समतासागर स्व. पंत्यासजीश्री
पद्मविजयजी गणिवर्यश्री.

(प्रेरणा-मार्गदर्शन)

प. पू. आचार्य देव श्रीमद् विजय
हेमचंद्रसूरि महाराज.

શ્રુતસેવાના કાર્યમાં સદાના સાથીઓ

(શ્રુતસમુદ્ધારક)

- ❧ ભાણુભાઈ નાનજી ગડા (પ.પૂ. ગચ્છાધિપતિ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્વિજય ભુવનભાનુસૂરિ મ.સા. ના ઉપદેશથી)
- ❧ શેઠ આણંદજી કલ્યાણજી, અમદાવાદ.
- ❧ શ્રી શાંતિનગર શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક જૈન સંઘ, અમદાવાદ.
(પ.પૂ. તપસમ્રાટ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્વિજય હિમાંશુસૂરિ મ.ની પ્રેરણાથી)
- ❧ શ્રી શ્રીપાળનગર જૈન ઉપાશ્રય ટ્રસ્ટ, વાલકેશ્વર, મુંબઈ.
(પ. પૂ. ગચ્છાધિપતિ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્વિજય રામચંદ્રસૂરિ મ. ની દિવ્યકૃપા તથા પ. પૂ. આચાર્યદેવ શ્રીમદ્વિજય મિત્રાનંદ સૂ. મ. ની પ્રેરણાથી)
- ❧ શ્રી લાવણ્ય સોસાયટી શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક જૈન સંઘ, અમદાવાદ (પં. પૂ. પંન્યાસજી શ્રી કુલચંદ્રવિજયજી ગણિવર્ધની પ્રેરણાથી)
- ❧ નયનબાળા બાબુભાઈ સી. જરીવાળા હા. ચંદ્રકુમાર, મનીષ, કલ્પનેશ (પ. પૂ. મુનિરાજશ્રી કલ્યાણભોધિ વિજયજી મ.સા. ની પ્રેરણાથી)
- ❧ કેશરબેન રતનચંદ કોઠારી હા. લલિતભાઈ (પ પૂ. ગચ્છાધિપતિ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય જ્યઘોષસૂરીશ્વરજી મહારાજની પ્રેરણાથી)
- ❧ શ્રી શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક તપગચ્છીય જૈન પીપ્પલાળા ટ્રસ્ટ, દાદર, મુંબઈ
- ❧ શ્રી મુલુંડ શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક જૈન સંઘ, મુલુંડ, મુંબઈ.
(પૂજ્યપાદ આચાર્યદેવ શ્રી હેમગંધસૂરિ મ.સા. ની પ્રેરણાથી)
- ❧ શ્રી શાંતાકુઝ શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક તપાગચ્છ સંઘ, શાંતાકુઝ,

મુંબઈ. (પૂજ્યપાદ આચાર્યદેવ શ્રી હેમચંદ્રસૂરિ મ.સા. ની પ્રેરણાથી)

❧ શ્રી દેવકરાણ મૂળજીભાઈ જેન દેરાસર પેઢી, મલાડ (વેસ્ટ), મુંબઈ. (પ. પૂ. મુનિરાજશ્રી સંયમબોધિ વિ. મ. ની પ્રેરણાથી)

❧ સંઘવી અંબાલાલ રતનચંદ જેન ધાર્મિક ટ્રસ્ટ, ખંભાત. (પૂ. સા. શ્રી વસંતપ્રભાશ્રીજી મ. તથા પૂ. સા. શ્રી સ્વયંપ્રભાશ્રીજી મ. તથા પૂ. સા. શ્રી દિવ્યશાશ્રીજી મ. ની પ્રેરણાથી મૂળીબેનની આરાધનાની અનુમોદનાર્યે.)

❧ બાબુ અમીચંદ પનાલાલ આદીશ્વર જેન ટેમ્પલ ચેરીટેબલ ટ્રસ્ટ, વાલકેશ્વર, મુંબઈ-૬. (પૂ. મુનિરાજશ્રી અક્ષયબોધિ વિ. મ. તથા પૂ. મુનિરાજશ્રી મહાબોધિ વિ. મ. તથા પૂ. મુનિરાજશ્રી હિરણ્યબોધિ વિ. મ. ની પ્રેરણાથી)

❧ શ્રી શ્રેયસ્કર અંધેરી ગુજરાતી જેન સંઘ, મુંબઈ. (પૂ. મુનિરાજશ્રી હેમદર્શન વિ. મ. તથા પૂ. મુનિરાજશ્રી રમ્યધોષ વિ. મ. ની પ્રેરણાથી)

❧ શ્રી જેન શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક સંઘ, મંગળપારેખનો ખાંચો, શાહપુર, અમદાવાદ (પ. પૂ. આચાર્યદેવ શ્રી રુચકચંદ્ર સૂરિ મ. ની પ્રેરણાથી)

❧ શ્રી પાર્શ્વનાથ શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક જેન સંઘ, સંઘાણી એસ્ટેટ, ઘાટકોપર (વેસ્ટ), મુંબઈ. (પૂ. મુનિરાજશ્રી કલ્યાણબોધિ વિ. મ. ની પ્રેરણાથી)

❧ શ્રી નવજીવન સોસાયટી જેન સંઘ, બોમ્બે સેન્ટ્રલ, મુંબઈ. (પૂ. મુનિરાજશ્રી અક્ષયબોધિ વિ. મ. ની પ્રેરણાથી)

❧ શ્રી કલ્યાણજી સોભાગચંદ જેન પેઢી, પીંડવાડા. (સિદ્ધાંતમહોદધિ સ્વ. આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય પ્રેમસૂરીશ્વરજી મ. સા. ના નિર્મળ સંયમની અનુમોદનાર્યે.)

❧ શ્રી ઘાટકોપર જેન શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક સંઘ, ઘાટકોપર, મુંબઈ.

શ્રુતોદ્ધારક

- ❖ શ્રી લક્ષ્મીવર્ધક જૈન સંઘ, પાલડી, અમદાવાદ.
(પ. પૂ. મુનિરાજશ્રી નિપુણચંદ્ર વિજય મ. ની પ્રેરણાથી)
- ❖ શ્રી નડીયાદ શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક જૈન સંઘ, નડીયાદ.
(પ. પૂ. મુનિરાજ શ્રી વરબોધિ વિજયજી મ. ની પ્રેરણાથી)
- ❖ શ્રી સાયન શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક જૈન સંઘ, સાયન, મુંબઈ.
- ❖ શ્રી પાર્શ્વનાથ શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક જૈન સંઘ, સંઘાણી એસ્ટેટ, ઘાટકોપર (વેસ્ટ), મુંબઈ.

શ્રુતચિંત

- ❖ શ્રી બાબુભાઈ સી. જરીવાલા ટ્રસ્ટ, નિઝામપુરા, વડોદરા.
- ❖ શ્રી બાપુનગર શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક જૈન સંઘ, અમદાવાદ. (મુનિરાજશ્રી અક્ષયબોધિવિજયજી મ તથા મુનિરાજશ્રી મહાબોધિ વિજયજી મ. ની પ્રેરણાથી)
- ❖ શ્રી સુમતિનાથ શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક જૈન સંઘ, મેમનગર, અમદાવાદ (પૂ. મુનિરાજશ્રી ધર્મરક્ષિત વિ. મ. તથા પૂ. મુનિરાજશ્રી હેમદર્શન વિ. મ. ની પ્રેરણાથી)
- ❖ સ્વ. શ્રી મુંદરલાલ દલપતભાઈ ઝવેરી. હા. જામુદબેન, પુનમચંદભાઈ, જસવંતભાઈ વગેરે
- ❖ શ્રી મુનિસુત્રત સ્વામિ જૈન શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક મંદિર ટ્રસ્ટ, કોલ્હાપુર.
- ❖ શ્રી અરવિંદકુમાર કેશવલાલ ઝવેરી જૈન રિલિગિયસ ટ્રસ્ટ, ખંભાત

શ્રી ચારિત્ર સ્મારક અંશમાળા : ૪૪

શ્રી પદ્માવલી-સમુચ્ચય

ભાગ બીજો

પુરવણીકાર :

શ્રુતિ શ્રીદર્શનવિજયજી [ત્રિપુટી]

સંપાદક :

શ્રુતિ શ્રીજ્ઞાનવિજય [ત્રિપુટી]

પ્રકાશકના બે બોલ

આજે પટ્ટાવલી સમુચ્ચયનો બીજો ભાગ પ્રકાશિત કરતાં અમને ખૂબ આનંદ થાય છે. વિ. સં. ૧૮૮૬માં એટલે કે સત્તર વર્ષ પહેલાં પટ્ટાવલી સમુચ્ચય ભાગ પ્રથમ અમે પ્રગટ કર્યો હતો એમાં નેગ પટ્ટાવલી-એનો સંગ્રહ તેમજ દશ અનુપૂર્તિઓ અને સાત પરિશિષ્ટો આપ્યા હતા. એ પુસ્તકનો જૈન અને જૈનેતર વિદ્વાનોએ અને પાશ્ચાત્ય વિદ્વાનોએ પણ ખૂબ જ આદર કર્યો હતો. અને તેની પ્રશંસા કરતાં એટલું મુધી કંતુ હતું કે આ પટ્ટાવલી સમુચ્ચય ભારતીય ઇતિહાસ સંશોધનમાં એક સાકળ જેવો ઉપયોગી છે.

બસ, એવી જ રીતે આ દ્વિતીય વિભાગમાં પણ બાવીસ પટ્ટાવલીઓ, અને વિસ્તૃત પાદનોંધ આપી છે પ્રથમ ભાગમાં બધી પટ્ટાવલીઓ પ્રાકૃત અને મસ્કૃત હતી જ્યારે આ ભાગમાં બધી ગુજરાતી પટ્ટાવલીઓ છે અને તેની વિસ્તૃત પાદનોંધ આપી તેને વધુ રસિક બનાવેલ છે. કેટલીક પટ્ટાવલીઓમાં તો પ્રાચીન ગુજરાતી રાગોનો ઉપયોગ કરી સુદર ગ્રંથ રચિતો આપી છે, જે માતા પ્રાચીન માણુભટ્ટ પદ્ધતિનું સ્મરણ થઈ આવે છે.

પૂજ્ય ત્રિપુટી મહારાજે પૂજ્યપાદ ગુરુદેવના સ્મારકની આ ત્રયમાળા માટે આવું સુદર ઐતિહાસિક પુસ્તક પ્રકાશિત કરવાની અમને તક આપી છે તે માટે અમારા અહોભાગ્ય માનીએ છીએ મુગ વાચકો પ્રથમ ભાગની જેમ જ આનો લાભ લઈ જૈનધર્મના ઇતિહાસથી પરિચિત બને એ જ શુભેચ્છા.

—પ્રકાશક.

આ મુ ખ

પળમામિ અરિહંતે, સિદ્ધે આયરિયેઞ ઉવજ્ઞાયે ।

સાહુળો ય ચરિસં, જાણં તદ્દ દંસર્ણં ગિચં ॥૧॥

એ તો સ્પષ્ટ વાત છે કે, દરેક રાષ્ટ્ર ધર્મ કે સમાજના ઉત્થાનમાં તેના પ્રાચીન ઇતિહાસનો મોટો ફાળો હોય છે અને એ જ કારણે અમે વિ. સં. ૧૯૮૯માં ઐતિહાસિક ગ્રંથોનો સંગ્રહ કરી “પટ્ટાવલી-સમુચ્ચય ભા. ૧ લો” સંપાદિત કર્યો છે. હિંદ અને હિંદ બહારના વિદ્વાનોને એમાંથી ઘણું ઘણું જાણવાનું મળ્યું છે. પ્રાપ્ત થયેલા અગિપ્રાયે તેની સાક્ષી પૂરે છે. આજે અમે તેના જ અનુસંધાનમાં આ “પટ્ટાવલી-સમુચ્ચય ભા. ૨નો” સાદર કરીએ છીએ.

પહેલા ભાગમાં પ્રાકૃત-સંસ્કૃત ૧૩ પટ્ટાવલીઓ આપી છે જ્યારે આ બીજા ભાગમાં શુજરાતી-હિંદી ૨૨ પટ્ટાવલીઓ આપીએ છીએ, આમાં મુખ્ય તો કવિબહાદુર દીપવિજયકૃત એકાદશમુલ્લ પટ્ટાવલી-રાસ છે.

કવિબહાદુર શ્રીદીપવિજયજીના માતા, પિતા, જાતિ કે જન્મભૂમિ સંબંધી જાણવાનું કંઈ જ સાધન મળતું નથી, છુટક સાધનોમાંથી એટલું તારવી શકાય છે કે તેઓ તપાભચંદ્રી આણંદસૂરશાખાના શ્રીપૂજ્ય વિજયસમુદ્રસૂરિના આજ્ઞાવર્તી થતિ હતા અને ૫૦ પ્રેમવિજય ગણિ-શિષ્ય ૫૦ રત્નવિજય ગણિના શિષ્ય હતા. તેમને ઉદયપુરના રાણા હીમસિંહે કવિરાજનું અને ગાયકવાડનરેશે કવિબહાદુરનું બિરુદ આપ્યું હતું, તે જોગણીસમી સદીના લોકપ્રિય કવિ છે, તેમણે બનાવેલા ગ્રંથો પૈકીના કેટલાએક નીચે મુજબ છે.

વટોદરાની ગજલ સં. ૧૮૫૨ કા. ૦ શૃ. ૨, રોહિણી સ્તવન સં. ૧૮૫૯ કા. ૦ ખંભાત, સમુદ્રબંધ સચિત્ર આશીર્વાદ કાવ્ય પ્રબંધ સં. ૧૮૭૭ કા. ૦ શૃ. ૧૦, જેમાં રાઠોડ રાજા માન-સિંહનું વર્ણન છે. બીજો-આશીર્વાદ પ્રબંધ, જેમાં નવરસેક હેમા-

ભાઈ વખતવંદનું વર્ણન છે. ઠેશરિયાણી લાવણી સં ૧૮૭૫, સોહમકુલ પટ્ટાવલી-રાસ સં. ૧૮૭૭ સુરત, પાર્શ્વનાથના પાંચ વધાવા સં. ૧૮૭૬, કાવીતીર્થ વર્ણન ૬૦૦ ૩ સં. ૧૮૮૬, અઠ-સઠ આગમની અષ્ટપ્રકારી પૂજા સં. ૧૮૮૬ જ'બુસર, નંદીસ્વર મહોત્સવ પૂજા સં. ૧૮૮૬ સુરત, અષ્ટાપદની પૂજા સં. ૧૮૬૨ રાંદેર, સુરતકી ગજલ ગા. ૧૦૩, જ'બુસરકી ગજલ ગા. ૮૫, ઉદેપુરકી ગજલ ગા. ૧૨૭, મહાવીર પાંચકંઠ્યાણક વધાવા, માણિભદ્રકંઠ, અંદોનો શુભાવલી પર પત્ર કડી ૩૨, પાલનપુર ગજલ, સીનોર ગજલ, ગોડીપાર્શ્વનાથ સ્તવન, વડોદરામંડન છુરાવલા પાર્શ્વનાથ સ્તવન, ૭૦ વિજયલક્ષ્મીસૂરિસ્તુતિમાલા, સ્તવનો, સ્વભાગ્યો, શુકુંલીઓ, મહાનિશીથ સૂત્રના બોલ શ્લોક ૩૦૦ સં. ૧૮૬૦ વડોદરા, મૂર્તિપૂજા પ્રત્નોત્તર, આધ્યાત્મિકચર્ચા (ચિં ૭૦ આચરા) પર્વતિયિ અંગે પત્ર સં. ૧૮૭૧ આ. ૭૦ ૧ વડોદરા, વગેરે વગેરે.

આ ગ્રંથોમાં ઠેાઠ શુજરાતી તો ઠેાઠ મારવાડી છે. પરંતુ તે દરેકમાં એકબીજા ભાષાના ચળોનું મિશ્રણ તો છે જ. તેમજ રા, ધ અને સૂમાં તથા ધ અને ખમાં અભિન્નતા જ દર્શાવી છે. ગ્રંથકરની જન્મભૂમિ કદાચ રાજપૂતાના હશે માટે જ આમ બન્યું હોય એમ લાગે છે એટલે જો વાતને જોણું કરીએ તો કવિબહાદુરનો આ ગ્રંથકંઠોળ, તેમાંનું વસ્તુવર્ણન, ઐતિહાસિક વસ્તુ પ્રત્યે પ્રેમ, અને નવું બતાવવાની કળા એવાં તેઓ સાચા લોક-પ્રિય કવિ હતા એ વાત ચોક્કસ સમભય તેવી છે.

સૌધર્મગચ્છ પટ્ટાવલી-રાસમાં ઘણી ઐતિહાસિક વસ્તુઓ છે. ભાષા શુજરાતી છે. આ બીજા ભાગમાં પ્રથમ તે રાસ આપ્યો છે. તેના પછી બીજા ૨૧ પટ્ટાવલીઓ તેના કર્તા, રચનાસાહ અને ઉપયોગી નોંધ સાથે આપી છે. સૌધર્મપટ્ટાવલીરાસમાં ઐતિહાસિક સંગ્રહ મોટો છે. તેમાં કેટલાંએક સ્થાનમાં વિશેષતઃ સ્પષ્ટતા કરવાની જરૂર રહે છે એટલે જોવા દરેક સ્થાનો પર નિશાની મૂકી છે અને તેને જાગે ઝુનિ શ્રીદર્શનવિજયજીએ વિસ્તૃત વિવેચન

હાથી આપ્યું છે તે સળંગ પટ્ટાવલીઓની પછી પુરવણી વિભાગમાં ફાઇલ કરેલ છે, જેમાં પ્રાચીન ગણેા, શાખાઓ, કિંગડમરતા લેહો, ટક મચ્છો, સાંદેરક અભયદેવસૂરિ-વાહીદેવસૂરિ-ચારાપદ્ર-પૂર્ણતલ્લ-અંચલ-ખરતર-નાગેંદ્ર-વડીપોપાળ-લોંકા-કમળકલશા-કુતમપુરા-નિગમ-તપા-લઘુશાલા કડુઆમત-વીજમત-પાયચદ-સુધન તપા-રતન-દેવસૂરસંઘ-સંવેગીશાખા-વિજય-સાગર અને વિમલ વગેરેની પટ્ટાવલીઓ, શીસોદિઆ, નગરશેઠ, વસ્તુપાળ અને કંઠપતિ આબૂ વગેરેની વંશાવલીઓ, જીનગોત્રો, નગરવસ્થાની સાલવારી, ઉપ-નિષદો, એમ અનેક ઐતિહાસિક ઘટનાઓ અને વસ્તુપરિચયનું સ્ક્રુટ ફર્શન કરાવવામાં આવ્યું છે.

અમારો “જીન પરંપરાનો ઇતિહાસ” તરતમાં જ પ્રકાશિત થવાનો છે તેમાં આ ઘટનાઓનો વિસ્તૃત ઇતિહાસ છે; માટે અહીં તેનો ટૂંકમાં સારસમુચ્ચય આપવામાં આવ્યો છે.

આવી રીતે આ બીજો ભાગ વિવિધ સામગ્રીથી સમૃદ્ધ બન્યો છે; જેનું ઐતિહાસિક મૂલ્યાંકન વાંચકે કરી શકે તેમ છે.

આ ગ્રંથના પ્રકાશનમાં મુનિ મહારાજ શ્રીદર્શનવિજયજી મં તથા મુનિશાજ શ્રીન્યાવવિજયજીની અમૂલ્ય મદદ મળી છે એટલે હું તેઓનો ઋણી છું. મુકે જોવામાં પંચ રતિલાલ દીપચદ દેસાઈ તથા પંચ અંબાલાલ પ્રેમચદ શાહે ઘણો સહયોગ આપ્યો છે, જેની સપ્રેમ નોંધ લઉં છું.

આ બીજો ભાગ કદાચ વિલંબે પ્રકાશિત થાત, કિન્તુ અમદાવાદના ધર્મોત્તમા શેઠ વાહીલાલ છગનલાલે આના પ્રકાશનમાં પૂરી આર્થિક મદદ આપી અને જલદી પ્રકાશિત કરવા ફરી ફરી આગ્રહ કર્યો તેથી આ ભાગનું સમયસર પ્રકાશન થયેલ છે.

આ ગ્રંથ ઇતિહાસપ્રેમીઓને સહાયક બને અને તે દ્વારા વિશ્વમાં સત્યનો વધુ પ્રચાર થાય એ ઇચ્છા રાખી આ આશુબને સમાપ્ત કરું છું.

સં. ૨૦૦૬ વસતપ ચમી
તા. ૨૩. ૧. ૫૦ સોમવાર
જીન મોસાવડી, એલીસબોજ
અમદાવાદ

મુનિ જ્ઞાનવિજય.

જૈન સાહિત્યમાં પ્રાચીન ઐતિહાસિક સામગ્રી

‘ પટ્ટાવલી ’

જૈન સંધ એક જીવિત સંસ્થા છે. એનું મંગલન પ્રાચીન કાળથી આજસુધી અખાધિત ચાલ્યું આવે છે. જૈન ગુરુઓ આ સંગઠનના મેરુદંડ છે. એટલા જ માટે જૈન આચાર્ય પરપરાનું અનુસંધાન જૈન સંધના કમજબ્દ ઇતિહાસ માટે અત્યંત આવશ્યક છે. જૈન સંધના વિકાસનો એક વિસ્તૃત ઇતિહાસ હજી લખાવાનો છે. આમાં આ ગુરુપરંપરાની વિશેષ જરૂર પડશે.

આમ તો જૈન સંધના મંગલનની મૂળ રૂપરેખા ‘ કલ્પસૂત્ર ’ માં મળે છે. આમાં પૃથક્ પૃથક્ અણેની શાખાઓ અને કુળોનાં નામ આપવામાં આવ્યા છે. પુરાતત્ત્વની આ એક અદ્ભુત સાક્ષી છે કે તે ગણ, શાખા, કુળોના સંગઠનને યથાર્થ પરિચય મથુગના કંકાલી દીલાથી મળેલા પહેલી-ખીજ સદીના પ્રતિમા શ્રેણીમાંથી પ્રાપ્ત થાય છે. મથુરા તે વખતે ઉત્તરી ભારતમાં જૈનધર્મ અને જૈનસંધનું પ્રમુખ કેન્દ્ર હતું. ત્યાંના શક્તિ-શાળી સંધ સમસ્ત ઉત્તરાપચમાં પ્રખ્યાત હતો. ‘ કલ્પસૂત્ર ’ માં આપેલાં અધિકાંશ નામો જેમનાં તેમ કંકાલી દીલાના ગણ, શાખા, કુળોમાં મળે છે. ડૉ. બુદ્ધરે ‘ ઇન્ડિયન સેક્ટર ઓફ ધી જૈન્સ ’ પુસ્તકમાં આનું તુલનાત્મક વિવેચન કર્યું છે સંધનું તે પ્રાંતીય સંગઠન કાર્લાનગમાં તેથી થે વધુ વૃદ્ધિને પ્રાપ્ત થયું હશે એના પ્રમાણે મધ્યકાલીન જૈન આચાર્યોની ગુરુપરંપરા તથા ગચ્છોની વિવિધ પટ્ટાવલીઓ એવાથી મળે છે. શ્રીદર્શન-વિજયજીએ “ પટ્ટાવલી સમુચ્ચય ” નામક મંત્રદમ્બ આ પ્રકારની ટેટલીયે સૂચીઓનું બહુ ઉપયોગી સંકલન કર્યું છે શ્રીકલ્યાણવિજયજીએ ‘ તપાગચ્છ -પટ્ટાવલી ’ નું પ્રકાશન કર્યું છે.

જે રીતે બ્રાહ્મણ અને કૃષ્ણનિષ્ઠોના સમયમાં અધ્યેતા શ્રોકો લક્ષાથી લઇને અક્ષમામિરણીતમ્ સૂત્રના વિલાવશનું ગમગણ કરના હતા (જેમાંથી ટેટલીયે સૂચીઓ હજી સુધી ઉપલબ્ધ છે) એ જ પ્રકારે જૈન શ્રોકો પણ શ્રમણ ભગવાન મહાવીરથી શરૂ કરીને તેમના ગણ અને ગણધરોની પરંપરાનું રમગણ કરતાં કાલાનનરના આચાર્યોની ગુરુ-સિષ્યશૃંગ્ખલા દ્વારા પોતાના વિલાવશનો પૂરો કેવાલ નાખના દગા મધ્યકાલીન જૈન સંધમાં જે અનેક વિકાસો થયા તેનું પૂરું વિગ્રહ જો આ પટ્ટાવલીઓમાં સંમિલિત હવામાં આવે તો સચનો સુદર ઇતિહાસ નિર્માણ થઈ શકે.

‘ અનેકાંત ’ વર્ષ ૫,
અક ૧૨ }

શ્રીવામુદેવશરણ અગ્રવાલ.

અનુક્રમણિકા

નં.	નામ	અંકસંખ્યા	પૃષ્ઠ
૧	સોહમકુલપદાવલી:	કવિબહાદુર દીપવિજય	૧
	ઉ૦ ૧શે નિર્મ-ચ કૌટિક ચદ્ર:		૧
	” ૨શે વનવાસીગચ્છ:		૨૦
	” ૩શે વદનચ્છ, તપા-વદીપોષાલ:		૩૮
	” ૪શે તપાગચ્છ:		૭૬
	આણુંદસુરિગચ્છ:		૯૬
	દેવસુરિગચ્છ:		૧૧૩
૨	કચ્છલીગચ્છરાસ:	આ૦ પ્રજાતિલક	૧૨૨
૩	તપાગચ્છ ગુર્વાવલી:		૧૨૭
૪	આ૦ સોમસુદરસ્તુતિ:	પ૦ જ્ઞાનકીર્તિગણિ	૧૩૦
૫	તપાગચ્છ પદા૦ છંદ:	વિશ્વધર્મવિભલ શિષ્ય	૧૩૩
૬	પૂર્ણિમાગચ્છ ગુર્વાવલી:	પ૦ ઉદયસમુદ્ર	૧૪૫
૭	કમલકલશાગચ્છ:	આ૦ જયકલ્યાણ શિષ્ય	૧૪૯
૮	તપાગચ્છ પદાવલી.	આ૦ સોમવિભલ	૧૫૨
૯	થી ૧૧ આગમગચ્છ પદાવલી:	આ૦ સુનિરત્ન	૧૫૮
૧૨	તપાગચ્છ ગુર્વાવલી:	પ૦ વિનયસુદર	૧૬૩
૧૩	હીરવિજયસુરિ સ્તોત્રકો:	વીરવિભાધૃ	૧૬૬
૧૪	” ” સવૈયા:	કવિ દુલિચદ	૧૭૨
૧૫	” ” સવૈયા:	...	૧૭૩
૧૬	યુગપ્રધાન સંખ્યા:	પ૦ અમરચદ્ર	૧૭૪
૧૭	ગણધર્મ પદાવલી:	મહો૦ વિનયવિજયગણિ	૧૭૬
૧૮	જુહુદગચ્છ ગુર્વાવલી:	સુનિ માલ	૧૮૬
૧૯	પુણ્યપ્રકાશ ગસ:	ખેમવર્ધન	૧૯૧
૨૦	કવલાગચ્છ પદાવલી:	બ૦ સિદ્ધસુરિ શિષ્ય	૧૯૩
૨૧	કલ્પસુત્ર ચરિત્રાવલી:	સુનિ દર્શનવિજય	૧૯૮
૨૨	સુરુવંદન:	” ”	૧૯૯
	પુનવણી:	” ”	૨૦૧

કવિબહાદુર શ્રીદીપવિજયલવિરચિત શ્રીસોહમકુલરત્ન-પટ્ટાવલી-રાસ

પ્રથમ ઉલ્લાસ

શ્રીવરદાધ દુહા

- મંગલાચરણ : ભગવાન શ્રી મહાવીરસ્વામીવચ્ન
સ્થિત શ્રી ત્રિસલાસુતન, વરધમાન જિનરાજ; ૧
મહાવીર વલી વીરજી, તીર્થંકર સામ્રાજ.
ચોથો આરો થાકતે, વરસ પંચોતેર માંન; ૨
માસ ત્રીન ઉપર તઠા, થયા વીર ભગવાન.
હલિયુગ સંવત ભંજિઈ, નૃપતિ મુખિષિર ભાંન; ૩
સંવત છવિસેહે સમે, થયા વીર ભગવાન.
ત્રીસ વરસ ગૃહવાસમે, બાર વરસ મુનિધ્યાન; ૪
છસસ્યાવસ્થા રહી, પાચો કેવલજ્ઞાન.
ગોતમ આદિ ગણધરા, પ્રતિગોધ્યા અગિયાર; ૫
બંતર મુહૂરતમાં રચી, દ્વાદશાંગી સુવિચાર.
રાજગૃહી શુભરીલ વન, નવ ગણધર ભગવાન; ૬
ગમ્મ ભલાવી સોહમને, પોહોંતા મુક્તિ મુથાન.
શ્રી સોહમસ્વામી તથે, પાટ પટોધર સૂર; ૭
આપ આપણા અચ્છમે, વરતે છે નિજ નૂર.
આગે ગમ્મ ઇચ્છા હુઆ, સમયે વરતે જેહ; ૮
જે જે સમયે નિકટ્યા, વરણુવ કરસ્યું તેહ.
વિસ્તારી વરણુવ કરું, પટ્ટાવલી પ્રમાણ; ૯
ચરિત્ર પ્રભાવકે અંથ થકી, દુષ્પસહ યંત્ર પ્રમાણ.
શ્રોતા જો સમજી હસ્યે, તો કરશે કવિ વખાણ; ૧૦
મૂરખ મતિ દ્વંદ્વગ્રહી, કરસ્યે કોધ અભાણ.
મહાપુરુષ શુભ ગાવતાં, કરસ્યું જીભ પવિત્ર; ૧૧
શ્રી સોહમસ્વામી થકી, ભાંખું સકલ ચરિત્ર.

હાળ-૧

(ઝીણો ઝરમર વરસે મેહ, બીંને મારી ચુનકલી-એ દેશી.)

(મારે દીવાલી ચર્ધ આજ, જિનમુખ જોવાને-એ દેશી.)

૧—મણુધર શ્રી શુભભાસ્વામીવર્ણન

સોહમસ્વામિ પંચમ ગણુધર, વીરતણા પટધારી રે;
શાસન જેહતું પાંચમે આરે, વરતે છે મુખકારી; શુણી જન વંદોરે.
વંદો વંદો રે પટોધર ધીર, છુણી જન વંદો રે.
પ્રભુ સોહમસ્વામી વણુર, શુણી જન વંદો રે,
શુરુ જગમંધવ જગવીર, શુણી જન વંદો રે. (એ આંકણી) ૧
એકે સો વરસનો આયુ પાલ્યો, સોહમ ગણુધર સ્વામિ રે;
વીરથી વીશ(૨૦) વરસે શિવપુર, પહોતા જગવિસરામિ. શું વં ૨
વરસ સહસ્ર એકવીસ પ્રમાણે, વરતસ્યે શાસન જેહતું રે;
તેહમાં ત્રેવિસ ઉદય પ્રકાર્યા, નામ ઉદય સહુ એહતું. શું વં ૩
દોય હંબર ને આર સૂરીશ્વર, જુગપ્રધાન સખ જણો રે;
એકાવતારી સહુ એ દાખ્યા, દુષ્પક્ષહ યંત્ર પ્રમાણો. શું વં ૪
૨—કેવલજ્ઞાની શ્રી જંબુસ્વામીવર્ણન

સોહમસ્વામિના જંબુ પટધર, એ શુરુ બાલપ્રજાધારી રે;
આગમ સહુએ જંબુધ પૂછ્યાં, સોહમ કયાં સુવિચારી. શું વં ૫
પરણી આઠે પ્રભવાદિક સહુ, પાંચ સેં સત્તાવીસ રે;
સંજમ લીધા એક સમુદાઇ, પ્રભુએ સુરનર ઇશ. શું વં ૬
૧મનઃપર્યવ ૨પરમાવધિ ૩આહારક, ૪પુણક ૫કૃપશમ ૬ક્ષાયક રે;
જિનકલપ ને તીને ૮સંજમ, ૯કેવલ ૧૦શિવમુખદાયક. શું વં ૭
હસ વસ્તુ વિચ્છેદ ગઈ રે, જંબુકુમરથી ભાવી રે;
ચોસઠ(૬૪) વરસે વીર પ્રભુથી, શિવવધુ વરવા આવી. શું વં ૮

૩—આ. શ્રી પ્રભવસ્વામીવર્ણન

તાસ પટોધર પ્રભવાસ્વામિ, ધનધન શ્રીસૂરિશાયા રે;
રતન ચોરતાં રતન ચિંતામણિ, સંજમગ્રંથિ સોહાયા. શું વં ૯
વીર પ્રભુ નિરવાંજીથી વરસે, પંચયોતોર(૭૫) જખ જાવે રે;
પ્રભવ પટોધર સરખ પધાર્યો, જગ જસ મંગલ આવે. શું વં ૧૦

૪-આ. શ્રી સંજ્ઞાવસ્તુવિવર્ણન

ચોથા પાટવી સૂરિ સિંજળ'ભવ, જસકરમ બિચ પાયા રે;
શાંતિનાથની પ્રતિમા લાધી, સંજમલવણી સોહાયા. શુ. વં. ૧૧
લઘુ શિષ્ય સૂત મનકને' કાળે, દશવક્રાલિક કીધા રે;
દુઃખસહસૂરિ લગે તે રેહેસે, આગમવચન પ્રસિદ્ધો. શુ. વં. ૧૨
અજરામર પદવી પ્રભુજીથી, જાવે વરસ અઠાણું (૬૮) રે;
સિંજળ'ભવસૂરિ પટધરને, પદવી દેવ વખાણું. શુ. વં. ૧૩

૫-આ. શ્રી ચરોભદ્રસૂરિવર્ણન

જસોભદ્રસૂરિ તસ પટધર, પંચમ પાટ સોહાયા રે;
વરસ એકેશત અહતાલીસે(૧૪૮), વીરથી દેવ કહાયા. શુ. વં. ૧૪

૬-આ. શ્રી સંભૂતિવિજય જાને ભદ્રબાહુસ્વામી.

તસ પટધર સંભૂતિવિજયજી, છઠું પાટ સવાઈ રે;
સંભૂતિવિજય ને ભદ્રબાહુજી, એ છે દો શુરભાઈ. શુ. વં. ૧૫
ભદ્રબાહુસ્વામી સૂરીન્દર, હસ નિર્યુક્તિ બનાઈ રે;
આવસ્યકનિર્યુક્તિ પણ કીધી, જેહની જગત વડાઈ. શુ. વં. ૧૬
મરડી રાગ નિવારણ કારણ, ઉવસગગહરે સ્તવ છાજે' રે;
વીરથી એકસો સિત્તર (૧૭૦) વરસે, ભદ્રબાહુસૂરિ રાજે'. શુ. વં. ૧૭

૭-આ. શ્રી શૂલિભદ્રસ્વામી વર્ણન

સંભૂતિવિજયને પાટ સાતમે', શૂલિભદ્રસૂરિરાયા રે;
ચોરાસી ચોવીસી લગે જો, રેહેસે નામ સવાયા. શુ. વં. ૧૮
કોશ્યા પ્રતિબોધી શુરરાજે', દુષ્કરદુષ્કરકારક રે;
પ્રભુમે ત્રીજે મંજલ* જો શુર, ચઉઠ પૂરવ શ્રુતધારક. શુ. વં. ૧૯
જઠખા જઠખદિન્નાદિક આદે, બેહેન સાત દો ભાઈ રે;
સિરીઓ ને વલી શૂલિભદ્રજી, નામર નાત વડાઈ. શુ. વં. ૨૦

* અહીં તેજ જ આગળ આખા રાસમા ન્યાં ન્યાં આવું (* ફરીનું) નિશાન છે, તે નિશાનવાળા લખાણ અંગે દેટણક વિશેષ જ્ઞાતવ્ય હોવાથી એ સંબંધી જ્યદી જ્યદી નોંધા આ રાસના અંતમા આપવામાં આવી છે.

વીરપ્રભુ નિરવાણુ સમેથી, દોસે પન્નર(૨૧૫) વરસે' રે;
 થૂલિભદ્ર શુર સરખ સધાયાં, શુણુ ગાવા મન હરસે'. શુ. ૧૦ ૨૧
 ઇહાં લગે પટ સૂરિ, શ્રુતકેવલી, ચઠ્ઠ પૂરવધર ધારી રે;
 દીપવિજય કવિરાજ બહાદર, એ શુરુની બલિહારી. શુ. ૧૦ ૨૨

કુંડા

ભદ્રબાહુને શિષ્ય ચઠ્ઠ, સંભૂતિવિજયને બાર;#
 સાત શિષ્યણી બાંણીઈ, સંભૂતિવિજય પરિવાર. ૧
 ભદ્રબાહુ થૂલિભદ્રલ, દોયે મલી પટ એક;
 રથૂલિભદ્ર પાટે' વલી, દોય પાટવી નેક. ૨

૮-આ. સી મહાગિરિ, આ. સી મુહરિતસૂરિવણુ'ન
 વડા આર્ય મહાગિરિ, આર્ય મુહરિતસૂરિઈ;
 દો શુરુભાઈ દો પૂરે, ધરે' શીલરથ વૃંક. ૩
 જિનકલ્પ તુલના કરી, મહાગિરિ મુનિરાજ;
 સંજમ તપ સાધી કરી, સ્વરગ ગયા ગચ્છરાજ. ૪
 આર્ય મહાગિરિ સૂરિને, આઠ શિષ્ય સમુદાય;#
 તેહનો પરિકર બહુ હુઓ, થેરાવલી કહાય. ૫

આર્ય મહાગિરિની પરંપરા

આર્ય મહાગિરિ સૂરિના, શિષ્ય બલિસહ હોય;#
 તાસ શિષ્ય સ્વાતિઉમા, તરવારથકૃત સોય. ૬
 તાસ શિષ્ય પૂરવધરા, સ્થામાચારજ સ્વામ;
 પન્નવણા રચના કરી, ઉપગારી શુણુધામ. ૭
 હાય દેખાયો સુરપતિ, શ્રી સૌધર્મેંદ્રે આય;
 સાગર દો આયુ કહ્યો, ઉલખિયું સુરરાય. ૮
 ઈંદ્રાગમન જણાવવા, ઉપાસારું દાર;
 ફેરવીઈ બીજા દિશા, સોહે' નાંણી નિરધાર. ૯
 તે પ્રભુ સ્થામાચાર્યલ, કવિકસૂરિ નામ;
 કર્તા પન્નવણા તણા, પરિકર જસ શુણુધામ. ૧૦
 સ્થામાચારજ શિષ્યલ, સંહિલલ મુનિરાજ;#
 જીતકલ્પ બાંધ્યો તેણે, પૂરવધર ગચ્છરાજ. ૧૧

જસોભદ્રસૂરિ યત્રી, ફેદગુમિત્ર સૂરીશ.*
થિવિરા ચોરાસી હુઆ, યાખા પેંતાલીસ. ૧૨
જોટલામેં અઠગણુ હુઆ, કુલ સત્તાવીસ જાંણુ*
મહાગિરિકુલ રચણુસમ, ચેરાવલિ પ્રમાણુ. ૧૩

હાળી—૨

(ભવિ પુમે વંદો રે, સંખેસર જિનરાયા—એ દેશી.)

૮—જા. શ્રી સુહસ્તિસૂરિવર્ણન.

ભવિ પુમે વંદો રે, પટધારી મચ્છરાયા;
આઠમા પટધર રે, ભવિજનને સુખદાયા. ભવિં (એ. આઠણી).
આયં સુહસ્તિસૂરિ વિચરંતા, આતમકાજ સુધાર્યાં;
ખહુમુનિ પરિવારે પરવશિયા, નચરિ ઉજેણી પધાર્યાં. ભવિં ૧
કુંભર અવંતિસુકુમાલે તિહાં, વંદા શુર મનભાવે;
દીક્ષા લઈ સંજમ તપ સાધી, નલિનીશુભમસુર થાવે. ભવિં ૨
મુનિ કાઉસગ્ગ નિરવાંણુ ઠેકણે, પાસ અવંતિ કેરો;
ભદ્રામાત કરાયો દેવલ, નાદે ગાજે શુહિરો. ભવિં ૩
એક દિન રથયાત્રા વરઘોડે, સંઘ સહિત શુરુ આવે;
સનમુખ સંપ્રતિરાય સવારી, શુર કેળી મન ધ્યાવે. ભવિં ૪
ચિંતવતાં હૂઓ ભતિસમરણુ, પૂરવ ભવ નૃપ દેખે;
ઉતરી ગયંબરથી શુરુ પ્રણમે, ધન દિન આજ વિસેખે. ભવિં ૫
દુમક ભવેં શુરુરાજ પસાઈ, એક દિન સંજમ પાલ્યો;
તેથી સંપ્રતિ નૃપતિ થયો હું, શુર ઉપગાર સંભાલ્યો. ભવિં ૬
શુર કહેં સંપ્રતિ સંજમ સાધન, પંચમ પદને નમિઈ;
બાર માસ પર્યાઈ જેહને, અનુત્તર સુખ વ્યતિક્રમિઈ. ભવિં ૭
એક દિવસનું સંજમ પાલે, દેવગતિ તસ થાવે;
તું નૃપતિ થયો શી અધિકારી અમર મોક્ષપદ પાવે. ભવિં ૮
વીર જગતશુરુ નવમ પટોધર, હું છું સંપ્રતિ ! સુંણિઈ;
એણિકે ઠેણિક નવમો પટધર, સંપ્રતિ ! તુંહી જ ગણિઈ. ભવિં ૯

શુરેઉપદેશ સૂણી નૃપ સંપ્રતિ, વિકટ અનારજ દેશે;+
 સુલભ વિહાર ક્રિયા સુનિવરના, ભવિજન લાભ વિશેષે. ભવિં ૧૦
 લાખ સવા પ્રાસાદ કરાયા, છત્રિસ સહસ ઉર્જારે;
 કોડિ સવા જિનખિંબ ભરાવ્યાં, ધાતુ પંચાશુ હજાર. ભવિં ૧૧
 ઉપાસરો દોય સહસ્ત્ર કરાયા, દાનશાલે શત સાત;
 ઇશીપરે જિનશાસન અભુઆદ્યા, રાખ્યા નામ વિખ્યાત. ભવિં ૧૨
 વીર પ્રભુ નિરવાંણુ સંવચ્છર, વરસ દોયસે જાણે;
 અધિક વરસ ઉપર જોકાણુ(૨૬૧), તે સમે સંપ્રતિ ભાંણુ ભવિં ૧૩
 અષ્ટમ પટધર આર્ય સુહરિત, સોહમ પટધર છાજે;
 ઇહાં લગે નિર્ઝેથ બિરહ એ પહેલું, દીપવિજય કવિરાજે. ભવિં ૧૪

“ છતિ નિર્ઝેથ બિરહ પ્રથમ ” ॥૧॥

કુંડા

- ૯—આ. ક્ષી સુસ્થિતસૂરિ, ક્ષી સુપ્રતિભદ્રસુરિવર્ણન
 આયં સુહસ્તિસૂરિતણા, સુસ્થિત સુપ્રતિભદ્ર;
 સંજમ તપ રંગે કરી, બાર શિષ્ય શુભુરિદ્ધ. ૧
 સૂરિમંત્ર કોટિ જખો, પંચ પીઠ પ્રસ્થાન;
 કોટિકે ગચ્છ તેહથી થયો, બીજો બિરહ સયાન. ૨
 સુસ્થિતક્ષી સૂરિરાજજી, નોંમે પાટ રસાલ;
 ૧૦—આ. ક્ષી ઇંદ્રદિનસૂરિ તથા તત્કાલીનસૂરિવર્ણન
 ઇંદ્રદિનસૂરીસરુ, હસમે પાટ વિશાલ. ૩
 હવે પાટ વિના બીજા થયા, તિણું સમે સૂરિરાજ;
 પ્રસ્થાવે વરણુવ કરું, જ્ઞાનપોત વચ્છરાજ. ૪

ઢાળ—૩

(આવા આમ પધારો પૂજ્ય, અમ ધર વોડોરણુ વેલા-એ દેશી)
 વંદો ચરણુ ધુરંધર ધીર, સૂરીસર ગચ્છરાભ. (એ આંકણી)
 વીરથી વ્યાર કૈહે ત્રેપન (૪૫૩) વરસે, કાલિકસૂરિ બીજા;
 ગર્દભિલ્લ શિર છેઘાં કાજે, સતી સાધ્વી અન્નમ.* વંદો ૧
 ખપુટાચારજ આરજ મંગૂ, પાદલિપ્ત વૃદ્ધવાદી;
 નાગાળૂન સહુ તેહી જ સમયે, જૈનમતી દ્વંદ્વાદી. વંદો ૨

આ. શ્રી સિદ્ધસેન દિવાકરવર્ણન

ચરિત્ર પ્રભાવકે મહિ વખાણ્યા, આઠ પ્રભાવકે સૂરિ;
તેહમાં સિદ્ધસેન દિવાકર, વરણું છું શુષ્ક નૂરી. વંદો ૩
કુસુદયદ્રં નામ જેહનું, વિદ્યાવેદ અભ્યાસી;
વચન વિવાદે પૂરવ લેખથી, સંજમ લીધ ઉલ્લાસી. વંદો ૪
'નમોઽર્હતસિદ્ધાચારજ' સંસ્કૃત,* જો છે પૂરવ મહિ;
ઈમ સંસ્કૃત પઠિકમણું કરવા, સૂરીસર દિલ આહિ. વંદો ૫
શુરુઈ તિરસ્કાર તિહાં કીધા, બાર વરસ રહો દૂરા;
ગણધરને પૂરવધર કરતાં, તમે કૌણ અધિકેરા? વંદો ૬
મોટા રાજ પ્રતિજોધસ્યો, તો લેસ્યું અચ્છમહિ;
નિસુણી કુસુદયદ્રં શુરુવાણી, વળ્યા ઉજેણી રાહો. વંદો ૭
મહાકાલ મહાદેવ દેહરે, સૂતા લિંગની પાસે;
પૂજારી પગ જિમ જિમ તાણે, તિમ તિમ લંગ પ્રકાસે. વંદો ૮
રાય હુકમથી જેર બંધના, ક્રિયા પ્રહાર જિવારે;
તે સહુ અંતેઉરમે લાગે, પકચો પુકાર તિવારે. વંદો ૯
નૃપતિ આય શુરુચરણે પ્રણમે, હાજર હુકમ પ્રમાણે;
શુરુ કહે જૈનધર્મ અંગીકર, ક્યાધરમ જળ જાણે. વંદો ૧૦
નૃપ કહે સુન મહારાજ સુનિસર, જળરજસ્ત નહિ ધર્મ;
ધર્મપાલવો મનરાણીથી, જો કેહેવત જળમર્મ. વંદો ૧૧
જૈનધરમ કાંને નિસુંણું છું, ક્યાધરમ શિવશર્મ;
અમત્કાર શિવલિંગથી પ્રગટે, તો માનું તુમ ધર્મ. વંદો ૧૨
અમત્કાર હાખવવા શુરુઈ, વીર બમ્બીસી કીધી;
અધિષ્ઠાયક પ્રગટ્યો નહિ ઠાઈ, ફરિ ચિંતવના કીધી. વંદો ૧૩
કલિજુગે પારસનાથ દેવના, અધિષ્ઠાયક છે બલિયા;
કેહ્યાણુમંદિર સ્તવના કરતે, તુરત મનોરથ ફલિયા. વંદો ૧૪
'યસ્મિન્ન હરે' જો કાવ્ય જાણુંતાં, રુદ્રલિંગ ચર્ધ જ્વાલા;
પ્રગટી પાસ અવંતિ પ્રતિમા, જે અવંતિ મુકુમાલા. વંદો ૧૫
શ્રી વિક્રમનૃપતિ પ્રતિજોધો, જૈનધરમ ચિત્ત લ્હાયો;
સિદ્ધસેનસૂરિ શુરુઉપદેસે, સિદ્ધગિરિ સંધ ચલાયો. વંદો ૧૬

વીરથી ચ્યારસે'હેં સિત્તર(૪૭૦) વરસે', વિક્રમનૃપતિ દિવાળે';
 'કલ્યાણમંદિર' સ્તવના કીધી, પાસ તણી ગચ્છરાળે'. વંદો ૧૭
 નૃપતિ જીધિષ્ટિર સંવત ભાંજી, સંવત આપ દિખાયો!-
 પરનારીબંધવ નૃપ વિક્રમ, પરઉપગારી કહાયો. વંદો ૧૮
 વીર વેતાલ કયો જિણે હાજર, વલી હરસિદ્ધિ ભવાની;
 દેવ સહાર્ધ સકલ મનોરથ, સિદ્ધિ થયા જગદાંની. વંદો ૧૯
 વિક્રમચરિત્રથી જાણી લેખ્યો, વિક્રમ નૃપ અધિકાર;
 વરણવ ઠિધા છે' બહુ તેહમાં, જોહનો વંશ પુ'આર. વંદો ૨૦
 સિદ્ધસેન શુરુ આવક વિક્રમ, દોઉ જોડ જગ રાજે';
 દીપવિજય કવિરાજ બહાદર, જગ જશ નોખત બાળે. વંદો ૨૧

હુંહા

૧૧-આ. શ્રી દિન્નસૂરિ તથા ૧૨-આ. શ્રી સિંહગિરિવર્ણન
 જોકાદશમે પટધરું, દિન્નસૂરિ ગણધાર;
 દ્વાદશમે પટ સિંહગિરિ, તપ સંજમ પ્રતધાર. ૧

૧૩-આ. શ્રી વળ્લરનામીવર્ણન
 ગૌતમગોત્રી ધનગિરિ, લધુ વય દીક્ષાભાવ;
 પરણ્યા વિષ્ણુ અનુમત નહીં, માતપિતા કહે' તાવ. ૨
 પિતૃ આશ્રહથી પરણ્યા, દૂરિ માંગ્યો આદેશ;
 પિતૃ કહે' જાણે તુમ બહુ, માગો તસ નિર્દેશ. ૩
 માગી અનુમત સ્ત્રી કને', આ કહે' કટુક વચ્ચેણ;
 દીક્ષા લેવીથી તદા, પરણી કેણુ સચેણ. ૪
 બહુ આશ્રહ સ્ત્રીથી ક્રિઓ, કહું મુનંદા તામ;
 "જોકે પુત્ર હુઆ પછે', સંજમ લેખ્યો સ્વામ." ૫
 અનુક્રમે' ગરભ ધયો તદા, ફરિ' માગે' અનુમત;
 પુત્રરતન હોરયે' સહી, જો માને તું સત. ૬
 ગરભવતી ઘર છોડીને', ધનગિરિ થઈ ઉજમાલ;
 પ્રત લીનો સિંહગિરિ કને', ચરણ કરણ સુવિશાલ. ૭
 પૂરણ માસે પ્રસવીઓ, પુત્રરતન રવિ તેજ;
 સ્તન પાને પાષે સદા, માતા પૂરણ હેજ. ૮

લઘુ પુત્ર માતા પ્રતે, રુદન કરે હેરાન;
રાખ્યો ન રહે બાલ તવ, હુંભરાવે કરી ગાન. ૯

હાળ—૪

(આદિ જિનેસર વિનતી હમારી—એ દેશી.)

શ્રી ધનગિરિ મુનિ ગોચરી બતાં, શુરુ ઉપયોગે' જોય રે;
સચિત્ત અચિત્ત દ્રવ્ય વોહારજ્યો હોઈ, જો વોહારાવે કાંચ રે.

વંદો શ્રુતધર વચરકુમરજી. (એ આંકણી) ૧

ધનગિરિ ગોચરી ફરતા ફરતા, આયા આપણે ઘેર રે;
બાલક છાનો ન રહે રાખ્યો, રુદન કરે' બહુ પેર રે. વંદો ૨
તવ સુનંદા રીસ કરીને', બોલે' જોમ વચન રે;
રાત દિવસ સંતાપે છે બહુ, લ્યો જો તમારો તન રે. વંદો ૩
બાપે બોલીએ' વોહરીને લીધો, ધરમલાલ કહી સોચ રે;
આબ્યા ઉપાસરે' ધનગિરિ મુનિવર, બારે તે વજૂ સો હોચ રે. વંદો ૪
પાલણે' પોઠ્યાં વચરકુમરને', હાલરૂઆં ગવાય રે;
મહાસતી સાધવી સૂત્ર ભણૂંતાં, ધારે' કુમર મુખદાય રે. વંદો ૫
શ્રી આચરાંજ મુચગઠંગ ઠાણું, સમવાય-અંગ સોહાય રે;
ભગવતી જ્ઞાતાઅંગ ઉપાસક, અંતગઠ અનુત્તરવાચ રે. વંદો ૬
મશબ્યાકરણ વિપાકસૂત્ર જો, અંગ અગ્યાર કેહેવાય રે;
પાલણે' સૂતાં બહુ જો ભણીયા, પૂરવ પુન્ય સહાય રે. વંદો ૭
મોટા થયા જળ વચરકુમરજી, તીન વરસ જળ થાવે રે;
લઘુ બાલકએ' રમતો જેળી, માતાજી લેવાને આવે રે. વંદો ૮
લાવોને' જ્વામિજી પુત્ર અમારો, ધનગિરિ કહે તવ વાંછુ રે;
આવે' તો લેઈ જાઓ કુમરને, એવડી સી જેઆતાજી રે. વંદો ૯
પુત્ર તમારો ને' નહિ કયો' અમારો ? નિર્જે તમારો જો હોચ રે;
તો લેઈ જાઓ હાથ ગ્રહીને, સાચી કહેવત સોચ રે. વંદો ૧૦
માતા પુત્ર કને' જળ આવી, પુત્ર ગયો તવ નાસી રે;
આયો ધનગિરિ તાત સગીયે', રહી તવ માત વિભાસી રે. વંદો ૧૧
સુનંદા ગઈ રાજહવારે, જઈ ફરિયાદી પુઝારે રે;

સુનિવર તેડયા નૃપતિ હજુરે, પૂછે સહુ એ વિચારે ર. વ'દો ૧૨
 નૃપ કહે જોહનો ન્યાય સ્યો કરીછે? અમથી ન્યાય ન હોવે રે;
 માતપિતાને પુત્રનો કજીઓ, સમજણ સમજે દોય ર. વ'દો ૧૩
 તે કરતાં સૂત રાજી થઈને, બંધે જોહની પાસ રે;
 તેહનો પુત્ર એ ન્યાય અમારો, જોવો હિયડે વિમાસ ર. વ'દો ૧૪
 ફૂલ રમકડાં મીઠાઈ ને મેવા, પુત્રને માત દેખાવે રે;
 દેખાવે શુરુ જોધો ઝુંહપતી, તુરત શુરુ કને આવે ર. વ'દો ૧૫
 જોધો ઝુંહપતિ મસ્તક ઠવીને, નૃત્ય કરે તવ બાલ રે;
 દીપવિજય કવિરાજ બહાદર, વચરકુમર સુકુમાલ ર. વ'દો ૧૬

કુંડા

નવ વરસ વયમે કુમર, લીનો સંજમ બાર;
 સુનંદા તવ ચિંતવે, હવે કોણ આધાર. ૧
 ઈમ મન ચિંતવતી થકી, હાવે મન વૈરાગ્ય;
 સુનંદા સંજમ લિજો, અઠવા શિવગિરિપાળ. ૨
 ધન શ્રી ગૌતમ ગોત્રને, રતનખાણુ ઈંદ સાંચ;
 શ્રીગૌતમ ગણધર પ્રમુખ, પુરુષ રતન શુભ બંચ. ૩
 હવે સુનિવર શ્રી વચરજી, હિન્દિન શ્રુત અભ્યાસ;
 કરતે દસ પૂરવ ભણ્યા, પટધર લાયક ખાસ. ૪
 લાયક દેખી વચરને, થાપે સિંહગિરિ પાટ;
 ભૂમંડલ વિચરે સૂરિ, કુમતિ કરે નિશીટ. ૫

હાળ—૫

(અવિનાસીની સેજડીઈ રંગ લાગ્યો માહરી સજની—એ દેશી.)

જોકે હિન ઉજેણીને મારગ, સૂરિ વિચરતા બંધેજી;
 પૂરવ ભવનો મિત્ર દેવતા, વેળર તિહાં વહોરાવે. શ્રુતધર નમીઈજી. ૧
 “અણમિસનયણાં મણકબજસાહણાં” * એ ગાથા સંભારીજી;
 દેવધિંદ બાણીને ન લીજો, આકાર તિહાં મતધારી. શ્રુત ૨
 પ્રગટ થઈ વંદે શુરુચરણે, શુભસ્તુતિમાલા આવેજી;
 આકાશગામિની વિદ્યા દેધને, સુર નિજ સ્થાનક આવે. શ્રુત ૩

વલી એક દિવસ પરીક્ષા ભેગા, તેહિ જ સુર ફિરિ આવે'છ; શ્રુત૦ ૪
 શ્રાવક રૂપ કરી અતિ આહર, કોહલાપાક વહોરાવે. શ્રુત૦ ૪
 અણ્ણમિસ નયણે સુર ઓલખીયો, દેવપિંડ તેહ ભાંણીછ; શ્રુત૦ ૫
 ન લિઓ આહાર તેહ શુરુરાજે, ધન્ય ઉપયોગી નાંણી. શ્રુત૦ ૫
 પ્રગટ થઈ સુર વૈકિયલખિ, દેઈ નિજાનક ભવેછ; શ્રુત૦ ૬
 જૂમંડલ પર સૂરિ વિહરંતા, ભવિજન ધરમ સુણાવે. શ્રુત૦ ૬
 કાલ સમાવે કાલ પડ્યો તવ, કપડે' સંધ બેસારીછ; શ્રુત૦ ૭
 બૌદ્ધરાયને' દેસ મુભિકે', લેઈ ગયા અણ્ણધારી. શ્રુત૦ ૭
 અઠાઈ મહોત્સવ જિનપૂજનમાં, ફૂલ ન દેવે' રાયછ; શ્રુત૦ ૮
 ફૂલ વીસ લખ લખમી પાસે, મંગાવે સૂરિરાજ. શ્રુત૦ ૮
 જૈનધરમ હીપાવી શાચન, સહુ આન્યા નિજ દેસે'છ, શ્રુત૦ ૯
 બાધમતી નિર્ધાટ કરીને, જૈનધરમ ઉવએસે. શ્રુત૦ ૯
 સંવત એકસો આઠે (૧૦૮) વરસે*, વચરસ્વામિ ઉપદેશેછ; શ્રુત૦ ૧૦
 ઉદાર કીધો જાવડે ભાવડે, સિદ્ધગિરિ લાભ વિસેસે. શ્રુત૦ ૧૦
 વૈકિયલખિ વિકુર્વિ સુદર, રૂપ ધરી સૂરિરાયછ; શ્રુત૦ ૧૧
 દિઈ દેસના ભવ્ય જીવને, મોહન રૂપ મુકાય. શ્રુત૦ ૧૧
 પાહલીપુર કોટિધ્વજ નિવસે', વ્યવહારી ગુણવંતછ; શ્રુત૦ ૧૨
 તાસ સુતા છે નામ રુકિમણી, બાલકુમારી સંત. શ્રુત૦ ૧૨
 અદ્ભુત રૂપ મુણિ સ્વામિનું, કરે' પ્રતિજ્ઞા એહછ; શ્રુત૦ ૧૩
 "વરવો માહરે' વચરસ્વામને," સાચે' પૂરણ નેહ. શ્રુત૦ ૧૩
 મામ નગર પુર પદ્મજ દરતે, પાહલીપુર શુરુ આયાછ; શ્રુત૦ ૧૪
 નિસુણી રુકિમણી કહે' વાતને, "જામાતા તુમ આયા." શ્રુત૦ ૧૪
 વિહવા સામગ્રી સહુ કરીઈ, મંડપ સખર બનાઈછ; શ્રુત૦ ૧૫
 હીપવિજય કવિરાજ બહાદર, મંગલ ગીત વધાઈ. શ્રુત૦ ૧૫

કુંહા

અતિ હરજે વ્યવહારીઈ, પુત્રિ પ્રતિજ્ઞા કાજ; ૧
 મંડપ તોરણ સજ કિઓ, ભાંત ભાંતકે સાજ. ૧
 કરી વરથોડો અભિનવો, હય ગય રથ મુખપાલ; ૨
 બહુ વિધ વાળાં વાગતે', સુદર રુકિમણી બાલ. ૨

ઠોડિ નવાણું સોનિયા, વર પેહે'રામણી કાજ;
 હીર ચીર પટકુલ ચહિત, વિવિધ વિવિધ કે સાજ. ૩
 વરમાલા કરમાં ધરી, ચાલી વરવા સ્વામ;
 શુરુ ઉપદેશે છે તિહાં, આવી રુકિમણી તામ. ૪
 માતપિતા કહે સ્વામને, પરણો એ મુજ બાલ;
 ઠોડિ નવાણું સોનિયા, વિલસો સુખ વડ બાલ. ૫
 ઠવવા વરમાલા ગલે, ગઈ સ્વામને પાસ;
 સૂરીશ્વર બોલે તિહાં, મધુરે વેણુ વિલાસ. ૬

ઢાળ—૬

(નાંજ નાંજ નાંજ નાંજ, છોડો નાંજ—એ દેશી).

માંજયો માંજયો માંજયો માંજયો, અડસ્યો માંજયો;
 સંજમ મત બાળે' છે અડ૦ મતને દૂધણુ લાગે છે'. અડ૦ (એ આંકણી.)
 સાંભળ રે તું રુકિમણી બાલા, ગૌતમ ગોત્ર છે' માહરું;
 તેહમાં મોટા મોટા ગણુધર, હૂઆ છે જગતારું. અડ૦ ૧
 શ્રી ઇંદ્રભૂતિ ને અગનિભૂતણ, વાયુભૂતણ કહીઈ;
 વલી મોટા પૂરવધર પ્રગળ્યા, એણે ગોત્રે જસ લહીઈ. અડ૦ ૨
 ગૌતમ ગોત્રને દૂધણુ લાગે', વલી સંજમ મત બાળે;
 ધનગિરિથી શ્રીસોહમકુલના, મહારા' પરીયાં લાળે'. અડ૦ ૩
 માહરા કુલમે' જ'ણુસ્વામી, હૂઆ બાલ પ્રદ્યથારી;
 હધતા આઠે'ને' પ્રતિજોષી, સરવ હૂઆ મતધારી. અડ૦ ૪
 માહરા કુલમે' સાતમે' પાટે, થૂલિભદ્ર સૂરિરાયા;
 ઠોડ્યા વયણે તે નવ અલિયા, જગ જસ ઘોષ બળાયા. અડ૦ ૫
 સોહમકુલને ગૌતમ ગોત્ર ધનધન જોડ સવાઈ;
 તેહમાં હું છું તેરમો પટધર, જુગપ્રધાન વડાઈ. અડ૦ ૬
 પાંચે કરતાં ચોથા મતનો, પાંચ કહ્યો વીતરાગે;
 પ્રદ્યથયંસમ નહીં મત બીજો, ધન્ય જે વિષયને' ત્યાગે. અડ૦ ૭
 સ્ત્રી સંગે નવલાખ છે ગભાજ, વલી અસંજ્યાત કહીયા;
 ઈમ બાણી સંતોષ કરીને, મુનિવર ન્યાસ રહીયા. અડ૦ ૮

શીલથી દેવ રહે' જમ હાજર, શૂલી સિંહાસન થાવે;
 શીલથી શીતલ પાવક પાંણી, અહિ કુલમાલ યઈ આવે. અહં ૬
 શીલથી દૂરજન સજ્જન હોવે, શીલે જમ સોભાજ;
 શીલથી સકલ મનોરથ સફલા, શીલથી લવજલ તાજ. અહં ૧૦
 સતી સુભદ્રા સીતા માતા, અંદનખાલા માલી;
 મૃગાવતી ને શીલવતીને, શિવપુર લગ પહોંચાડી. અહં ૧૧
 રાણમતી ને ખાંભી સુંદરી, કુંતા ને દમયંતી;
 દ્રુપદી કૌશલ્યા વલી સુલસા, પ્રભાવતી કુલવંતી. અહં ૧૨
 જેહના જગમે' જમના પડહા, આજ લગે' બાળે છે;
 જેહને નાંમે સંકટ ભાંજે, ગણધર વચને બાળે છે. અહં ૧૩
 ધનધન શ્રી નેમીસર પ્રભુને, રાજેમતિ ધનધનન;
 અણુપરણ્યા જેણે' સંજમ લીધાં, બલિહારી કૃતપુનન અહં ૧૪
 તે માટે સાંભળ રે રુકિમણી, આઠ વરસે મત લીનો;
 હું પરણ્યો છું સંજમ ઇધતા, હવે' નહીં તુલ આધીનો। અહં ૧૫
 ઉઠ હાથ* તું અલગ રહીને, સાંભલ મુજ મુખ વાંણી;
 વરમાલા નિજ કંઠ. ઠવીને, પરણ્યું શિવ પટરાણી. અહં. ૧૬
 પાંચે' ઈંદ્રિય હાથ કરીને, વાલ્યો વળૂ કછોટો;
 સંજમ શીલ રતન મન ધરીયાં, હવે' નહીં કાંઈ તોટો. અહં ૧૭
 મેરુ મહીધર ઠામ તજે' જો, ઉદધિ મરભદા મૂકે;
 અંદ્રમંડલથી પાવક પ્રગટે, તોહિ વચરસૂરિ નવિ ચૂકે. અહં ૧૮
 વચરસ્વામીસૂરિ ઉપદેશે, રુકિમણી મન વૈરાજ;
 રાણમતી પરે' સુઝને' તારો, જો મોટો સોભાજ. અહં ૧૯
 બાલકુંભારીઈ સંજમ લીનો, ધનધન રુકિમણી બાલા;
 ધનધન કંપતી શીલ સુખધી, શીલથી મંગલમાલા. અહં ૨૦
 એહવે' બાર વરસને' હકાલે, સુઝતા આહાર ન મલીયા;
 બહુ મુનિ સાથે અણુસણુ કીધાં, વચરસ્વામ શ્રુતજલીયા. અહં ૨૧
 વીરથી પાંસસે' વરસે ચોરાસી (પટજ),*
 સંવત એહસો ચઉદા વરસે (૧૧૪), કંપતી સુરપક પાવે;
 દ્વીપવિજય કવિરાજ જગતમે', મહામંગલ પદ પાવે. અહં ૨૨

હુંહા

૧૪—આ. ઓ વજૂસેનસૂરિવજ્જન

વચર સ્વામ પાટે પ્રગટે, ચઉદમે પાટ વિશાલ;
 વજૂસેનસૂરીસરુ, જીવદયા પ્રતિપાલ. ૧
 જમત સાહિ રૌરવ પડયો, મહાકાલ સખ દેસ;
 ધાન સર્વે મુંહવાં થયાં, ઉધ્વસ હુઆ દેસ. ૨

હાળ—૭

(ધન ધન સંપ્રતિ સાચો રાગ—એ દેશી.)

શ્રી સોપરિકે નયર અનોપમ, પાઉં ધાર્યા ગચ્છરાજ દે;
 તિહાં નામે છે આવક જિનદત્ત, કોટિધ્વજ સામ્રાજ દે.
 વજૂસેન સૂરીસર વંદો. (એ આંકણી) ૧
 અન્ન વિના પરિવાર કુંડુંબ મલી, લક્ષ દ્રવ્ય એક ટંક દે;
 વિષ લેલી અન્ન પાચન કીધો, મરવા હેત નિઃશંક દે. ૧૦ ૨
 તિણે સમે શ્રીગચ્છરાજ સૂરીસર, ગયા ગોચરી ચેર દે;
 સઠલ કુંડુંબ પરિવાર મલીને, બેઠા છે લોજન હેર દે. ૧૦ ૩
 જેખી કહે શુરુરાજજી તેહને, મ કરો એહ અકાજ દે;
 કાલે પ્રભાતે આવશે બહુલાં, પ્રથુલ તે અન્નનાં જહાજ દે. ૧૦ ૪
 શુરુનાં વચન સુણી સહુ હરખ્યા, ભૂમિ ભાંડાર્યા અન્ન દે;
 સઠલ કુંડુંબ ઉપવાસ કરીને, ધ્યાન ધરે એક મન્ન દે. ૧૦ ૫
 હૂઓ પ્રભાત ને પ્રવહણ આયા, અન્ન પ્રથુલ હૂઓ તાંમ દે;
 સઠલ કુંડુંબ મન એમ વિભાસે, ઉપગારી શુરુ સ્વામ. ૧૦ ૬
 વિષ લક્ષણથી આરત ધ્યાને, જીવ દુરગતિમે પડતો દે;
 ધરમની વાસના કાંઈ ન રહેતી, ચોરાસી રહવડતો દે. ૧૦ ૭
 ઈણુ ચેતનજી વાર અનંતે, લોગવિયા સુરલોગ દે;
 નરસુખ સુરસુખ વાર અનંતે, મેલવીયા કેષ યોગ દે. ૧૦ ૮
 તોહી ચેતન વૃષ્ટ ન પામ્યો, પુદ્ગલમે રહ્યો માચી દે;
 ધરમ વિના રહવડિયો અકે ગતિ, મોહવસે રહ્યો રાચી દે. ૧૦ ૯

અમલીપણમેં મરણુ હોતો તો, દુરગતિ હોત અભાંણુ રે;
શુરુ ઉપગાર થકી ઉગરીયા, ઉમરીયા હસ પ્રાંણુ રે. ૧૦ ૧૦
માટે સંજમ મત આહરીઈ, કરવા આતમ કાજ રે;
જોમ વિમાસી કુટુંબ તિહાં સઘલે, આહરે સંજમરાજ રે. ૧૦ ૧૧
બિનદત્ત શેઠને નારી નિરુપમ, કૃષ્ણરી નામ છે તાસ રે;
‘નાગેન્દ્ર ચંદ્ર નિવૃત્તિ’ વિદ્યાધર,

પુત્ર જો વ્યાર છે ખાસ રે. ૧૦ ૧૨

સકલ કુટુંબ મલી શુરુણ પાસે, ઉલસિત સંજમવંત રે;
હીયાં મત શુરુરાજ સમીપે, ધનધન ઝુનિબન સંત રે. ૧૦ ૧૩
જોકસો અઠાવીસ વર્ષ આઉણું, લોગવી વળસેનો સૂરિશાય રે;
વીરથી છસે વીસે (૬૨૦) વરસે,*
જાંવત જોક પંચાસા (૧૫૦) વરસે, સૂરિ અમરપદ પાય રે. ૧૦ ૧૪
નવથી તે ચઢેક લગી પટ પાટે, કોટિક બિરદ ગવાય રે;
જોકની સાખા પડમચ્છ ગહું, યેરાવલીમે કહાવ રે. ૧૦ ૧૫
અઉદમે પાટ નેં સાતમી ઢાલે, સૂરીશ્વર શુભ માયા રે;
દીપવિજય કહે વળસૂરિ લગ, કોટિક બિરદ કહાયા રે. ૧૧

“હતિ શ્રી કોટિકમચ્છ બિરદ દ્વિતીય.”

કુંડા

વ્યાર શિષ્યનાં નામની, પ્રગટી સાખા વ્યાર;
નાગેન્દ્રી સાખા પ્રથમ, બીજી ચંદ્ર ઉદાર. ૧
ત્રીજી નિવૃત્તિ કરી, ચોથી વિદ્યાધરી નામ;
સાખા પડસાખા હુંતે, ચોરાસી અચ્છ* તામ. ૨
૧૫-આ. શ્રી. ચંદ્રસૂરિવચન

વ્યાર શિષ્યમાહે ચતુર, ચંદ્રસૂરિ અચ્છરાજ;
વળસેનના પાટવી, ભવોદધિ તરન જહાજ. ૩

હાળા—૮

(હરિ હું તો ભરવા મરતી તટ યુનાનું નીજો-જે દેશી.)
હારે વારી ચંદ્રસૂરિ શુભનૂરી શ્રી મહારાજ જો,
પગરમેં પાટે રે જ્ઞાન વિવાહું રે હોલ.

- હારિ વારી અંદ્ર નિસ્યા છે ઉભવલ બેહના કાવ ભો,
અઠતે રે પરિણામેં ગુણના સાગરુ રે લોલ. ૧
- હારિ વારી અંદ્ર ભસ્યો છે ઉભવલ જસનોં પુજ ભો,
અંદ્ર નિસ્યા છે કીરત શુરની બિજલી રે લોલ;
હારિ વારી તત બેહનાં છે ઉભવલઅંદ્ર સમાન ભો,
શુરકુલ ઉભવલ ઉભવલ મલિં છે નિરમલી રે લોલ. ૨
- હારિ વારી અંદ્ર નિસ્યાં છે ઉભવલ બેહનાં જ્ઞાન ભો,
અંદ્ર નિસ્યો છે સમકિત કરસન બિજલો રે લોલ;
હારિ વારી અંદ્ર નિસ્યો છે ચારિત્ર અઠતે રંજ ભો,
અંદ્ર નિસ્યો મન ઉભવલ પરિણામે ભલો રે લોલ. ૩
- હારિ વારી તપસ્યા ઉભવલ અંદ્ર ભસ્યો મુખકર ભો,
અંદ્ર ભસ્યો કુલ ઉભવલ માતપિતા તણો રે લોલ;
હારિ વારી-અંદ્ર નિસ્યો છે ઉભવલ તત પદ્મખાંણુ ભો,
અંદ્ર નિસ્યા જસ કિરીયા મન દહ આપણો રે લોલ. ૪
- હારિ વારી અંદ્ર નિસ્યો છે ઉભવલ ગુરુ ઉપદેશ ભો,
ઉભવલ સિક્ષા ને વલી ઉભવલ વાચણુ રે લોલ;
હારિ વારી અંદ્ર નિસ્યા છે ઉભવલ પૃથ્ઠા સ્વામ ભો,
અંદ્ર ભસ્યો છે ઉભવલ શ્રુતની ધારણુ રે લોલ. ૫
- હારિ વારી અંદ્ર ભસ્યા છે સાધન અઠતે રંજ ભો,
ધરમ ધ્યાન છે ઉભવલ અંદ્ર ભસ્યો સદા રે લોલ;
હારિ વારી અંદ્ર ભસ્યો છે ઉભવલ શાસન માંહે ભો,
ઉભવલ કરુણા જયણા આચરણુ સદા રે લોલ. ૬
- હારિ વારી અંદ્ર પરેં ઈમ ઉભવલ ગુણથી સ્વામ ભો,
ગુણુ પરિણામેં નામ તે અંદ્રસૂરિ યથા રે લોલ;
હારિ વારી ભૂમંડલપર વિચરંતા સૂરિરાજ ભો,
કુમતિતિમિરહર શ્રી જિનશાસનમાં કહ્યો રે લોલ. ૭
- હારિ વારી વીરથી પટચત ત્રીસે વરસે (૬૩૦) હોય ભો;*
- હારિ વારી સંવત જ્યેષ્ઠો સાઠા (૧૬૦) વરસે હોય ભો,
અંદ્ર ઘિરદ ગચ્છ ત્રીજો નામ મનોહર રે લોલ;

હારે વારી શુભ શુભ માલા સ્તુતિ ગાવે શુભવંત ને,
ધ્યાવે રે મન પાવે સદૃશ સુહૃંદુ રે લોભ. ૮

“ ઇતિ ચંદ્ર બિરદ ત્રીત્રે. ”

હારે વારી ચંદ્ર બિરદમેં ગચ્છ ઘણા સમુદાય ને,
હૃઆ રે બહુ સૂરિ પાટપરંપરા રે લોભ;
હારે વારી સૂરિ ધનેસર ચંદ્રગચ્છમેં હોય ને,
ચેતુન્નમહાતમ દીધો શુભસાગરે રે લોભ. ૯
હારે વારી ધનધન જિનદત્ત ગેલકુલે પ્રભુ ચંદ્ર ને,
ધનધન ઈશ્વરીમાતા કુખ સસુદ્રને રે લોભ;
હારે વારી ધનધન સોહમપાટપટોધર નંદ ને,
દીપવિજય ઠવિ પ્રભુમેં ચંદ્રસૂરીંદ્રને રે લોભ. ૧૦

ફુલ

૧૧—આ. શ્રી સામંતભદ્રસુરિચરણ

ચંદ્રસૂરિ પદેય વિભુ, સવે સૂરિ ચિરતાજ;
સોહમા પટધર ભંજી, સામંતભદ્ર મહારાજ. ૧
સોલ દલા શશિ સમ વદન, નિપદ સોલ કપાય;
રાગ દેષ અરિયેં લડયા, શુભ નિબળન કહાય. ૨
હરમ ચતુર્યેં છતવા, ધયો સામંત સલાય;
તિલે શ્રીસામંતભદ્રજી, નામ પ્રમાણુ ધરાય. ૩

હાળ—૯

(શ્રી સંભવગ્નિનયં પ્રીત, અવિદ્ય ભાગી રે—જે રંગ)

સામંતભદ્રસુરિરાજ, સોલમેં પાટે રે;
પ્રભુ વિચરે દેશ વિદેશ, બહુ ગુનિ ચાટે રે. ૧
અપ્રતિબંધ વિદાર, જ્યાંડા દરતા રે;
નિત જિનવાળી ઉપદેશ, બવિ અનુચરતા રે. ૨
બહુ વિધ તપસ્યા રંગ, રંગમ કાવે રે.
પ્રભુ પદ અંતુ પ્રતિપાત, ધન બનાવે રે. ૩

ખંચી શીલ સન્નાહ, લાય નવિ ધારે રે;
 શુર ચરણ કરણ શુભધીર, મોહ મહ વારે રે. ૪
 કહે તપસ્યા પૂર, વનમાં રહેવા રે;
 હઃકૃત પૂરવ કરમ, પરિચહ સેહેવા રે. ૫
 પલિપતિ બહુ બીલ, વનના વાસી રે;
 શુર તેહને દેઈ ઉપદેશ, ક્રિયા શુભરાસી રે. ૬
 દેઈ કરે પચ્ચક્રખાણુ, હિંસા કરા રે;
 વલી અલિક વચણુ મત નીમ, લિઈ ઘણેરા રે. ૭
 ચોરી કરવા નીમ, લોજન રાતે રે;
 દેઈ શીલતણા સંતોષ, લેઈ બહુ ભાતે રે. ૮
 વલી ચાહી ચાપણુમોસ, દેઈ પચ્ચક્રખાણુ કરે;
 દેઈ પરહારા સંતોષ, દેઈ મત નિયમ ધરે. ૯
 ઇમ બીલ ને તસ્કર લોક, બહુ ઉપદેશીયા રે;
 પ્રણુ જૈનધરમ કુલ રીત, બહુ ઉપકાર કીયા રે. ૧૦
 વલી સાંબર મૃગ ને સિંહ, છવ જે વનના રે;
 સહુ તે પામ્યાં પ્રતિબોધ, બદ્રક મનના રે. ૧૧
 વેર નહિ મનમાંહે, વિચરે રંગે રે;
 અતિસય એ સૂરિરાજ, બેસે સંગે રે. ૧૨
 વૃક્ષ સવે હોય નમ્ર, અતિસય ભાવે રે;
 હોય ઇતિ ઉપદ્રવ દૂર, જિહાં શુરુ ઠાવે રે. ૧૩
 ઇન વનમેં વસતેં વાસ, લોક કહે સમલા રે;
 એ તો વનવાસી સૂરિરાજ, તપસાધન સખલા રે. ૧૪
 વીરથી પટ સત ને, પેંતાલીસ (૬૪૫) વરસે રે;
 વલી સંવત જાણો રે, એકસોસિત્તરમે (૧૭૦) રે;
 વનવાસી ચોથો રે, બિરદ થયો હરસે રે. ૧૫
 હું તો પ્રણુમું એહના રે, ચરણકમલ ભાવે;
 ધન જગ ઉત્તમ રે, શુરુના શુભ આવે. ૧૬
 પ્રહ બીઠી સમરો રે, સોહમ પટધરને;
 હોય વાંછિત સદ્ગત રે, સ્તવતાં સૂરિવરને. ૧૭

વનવાસી બિરહમેં દે, વીસ સૂરિ કહું છું;
કવિ દીપવિજય કહે દે, અંથ થકી લહું છું. ૧૮

ઇતિ સંવત ૧૬૦ વનવાસી બિરહ ચતુર્થ (૪)

ઇતિ શ્રી પ્રાગવાદ્ જ્ઞાતીય શાહ કલાશ્રીપત કુલોત્પન્ન
અનોપચંદ્ર અજલાલ આગ્રહાત્ સકલપંડિતપવર પં. પ્રેમવિ-
જયગણિ, પં. રત્નવિજયગણિના શિષ્ય પં. દીપવિજય કવિરાજ
બહાદરેષુ વિરચિતે શ્રી સોહમકુલરત્ન પટ્ટાવલી પ્રાકૃત પ્રઅંધે
નિર્ઞય બિરહ ૧ ઠોટિક બિરહ ૨ ચંદ્ર બિરહ ૩ વનવાસી બિરહ
૪ ઓવં ચત્તારિ બિરહ પોડશ પટોધર સૂરિવર્ણન નામ
પ્રથમોલ્લાસઃ ॥૧॥

દ્વિતીય ઉલ્લાસ

અથ દ્વિતીયાદ્વાસઃ પ્રારબ્ધતે

કુંડા

૧૭—આ. શ્રી વૃદ્ધદેવસૂરિ અને ૧૮—આ. શ્રી પ્રદ્યોતનસૂરિવચ્ચન—

ગૌતમ ગણધર પદ નમી, સારદ માત પ્રકાશ;
મેમ શુરુ સુપસાયથી, વરણ દ્વિતીય પ્રકાશ. ૧
સામંતભદ્રનો પાટવી, સત્તરમે સૂરિરાજ;
વૃદ્ધદેવસૂરીસરુ, સવે સૂરિ શિરતાજ. ૨
પટસત સિત્તર(૬૭૦)વીરથી, વરસ ગયાં જળ હોય;
નાહકદે મંત્રી કીયો, વીરદેહરો સોય. ૩
વૃદ્ધદેવસૂરીસરે, તેહ પ્રતિષ્ઠા કીધ;
નગર નામ સાચોર હે, સકલ મનોરથ સિદ્ધ. ૪
વૃદ્ધદેવ પટધર વિભુ, શ્રી પ્રદ્યોતન સૂર;
અષ્ટાદસમે પાટવી, દિનદિન ચહતે નૂર. ૫

૧૮—આ. શ્રી માનદેવસૂરિવચ્ચન—

પ્રદ્યોતનસૂરિ પટે, માનદેવ ગચ્છરાજ;
ઓગણીસમે પટધર પ્રભુ, વરનું તસ આઆજ. ૬

દાળ—૧૦

(જમતશુરુ તારળે રે, તારળે દીનદયાલ; પરમ શુરુ તારળે રે—એ દેશી)

પાટ મહોત્સવને સમે' રે, ભક્તી સરસ્વતી હોય;
હીડી હોય ખલા પરે રે, શુરુ ચિંતવના હોય.
પટોધર તારળે રે, તારળે દીન દયાલ;
પટોધર ઓગણીસમે ગચ્છરાજ (એ આંકણી) ૧
શુરુને મન ચિંતા હૂઈ રે, હુઓ અઘટિત કામ;
આગળ એ પ્રત ભાંજસે રે, રહે'સ્યે' નહિ શિર કામ. ૫૦ ૨
શુરુનું મન તિહાં ઓગણી રે, સૂરિ વિભાસે વિચાર;
“આજ થઈ દેવો નહિ રે, ભક્ત શ્રાવકનો આહાર. ૫૦ ૩

વિગય વાવરવી નહિ રે, આજ થકી તત નીમ;”
 જાણી શુરુ રાજી હૂઆ રે, રહેશે એ થીર ખીમ. ૫૦ ૪
 વિગય ત્યાગે આહારથી રે, ગહું દુરખલ થઈ દેહ;
 ફરી ચ્યાર દેવી હાજર હૂઈ રે, નામ કહું હવે તેહ. ૫૦ ૫
 જયા વિજયા પદ્માવતી રે, અપરાજિતા એ ચ્યાર;
 અહનિશ સૂરિ હાજર રહે રે, નહુંલાઈ શહેર મહાર. ૫૦ ૬
 એહવે સાકંભરી નયરમાં રે, સાકિની કાકિની શેર;
 ઉપદ્રવ સમલા શહેરમાં રે, મારી મરકીતું જોર. ૫૦ ૭
 શુરુ નાહુંલાઈ જાણીને રે, સંઘે લખિયો લેખ;
 મહા ઉપદ્રવ વારવા રે, ઉપગાર કરજો વિશેષ. ૫૦ ૮
 લેખ જોઈ શુરુરાજી રે, કરવા પર ઉપગાર;
 મંત્રમર્ષિત સ્તવના કરી રે, લઘુશાંતિ સુખકાર. ૫૦ ૯
 પત્ર લિખિ તિહાં મોકલ્યો રે, લઘુશાંતિ વિધિ જોહ;
 પવિત્રપણે ભણ્યો સહુ રે, છાંટજો નમણુ કરેય. ૫૦ ૧૦
 હરખિત સંઘે તે કીયો રે, વિધન થયા વિસરાહ;
 જે કોઈ વિધિ સહિત ભણે રે, તેહને મંગલ માલ. ૫૦ ૧૧

૧૦—જા. શ્રી માનવુંમસૂરિવજ્રન—

માનવેવના પાટવી રે, માનવુંમ મચ્છરાજ;
 સોહમથી પદ વીસમે રે, હૂઆ શ્રી મહારાજ. ૫૦ ૧૨
 તાસ ચરિત્ર કહું લેશથી રે, સુણીઈ ભવિક ઇક મન્ન;
 ધારાપુરી ઉજેલમાં રે, મોટો લોજ રાજન્ન. ૫૦ ૧૩
 તેહ નયરમે વિમ્ર છે રે, જાણુ મચ્છર તસ નામ;
 સંગપણુ સસરો જમાઈ છે રે, વિદ્યા કેળ સુધામ. ૫૦ ૧૪
 ચઉદ વિદ્યા ચ્યાર વેદના રે, શાસ્ત્ર સર્વે પ્રવીણ;
 દીપવિજય કવિરાજના રે, નૃપતિ સદા શુણ્વીન. ૫૦ ૧૫

હુંહા

સસરો જમાતા જોહ, કરતા શાસ્ત્ર વિવાહ;
 હોર જીવ સાખી નૃપતિ, ન કીઈ એ કોઈ જાહ.

ચ્યાર લાખ રધુવેક છે, ચતુર્વેકઠો માંન;
 લાખ પાંચ નેવું સહસ, બીજો વેક પ્રમાંન. ૨
 ત્રીન લાખ એંસી સહસ, સામ વેકઠો માંન;
 લાખ ત્રીન ને સહ સહસ, વેક અચર્વણ જાંન; ૩
 અંગ્ર અંથ અહસહ સહસ, ઉપનિષદ પુનિ હોય;
 એક લાખ જ્યાસી સહસ, અંથ માન હેં સોય. ૪
 પરિશિષ્ટ સંખ્યા ઠહું, સહસ અઢાર સુખાન;
 એ સાતે વસ્તુ તણા, પાઠી હોય પ્રમાણ. ૫
 ચ્યાર વેક પદ્ અંગ છે, ઉપનિષદ છત્તીસ;
 પરિશિષ્ટ જહોંતર મલી, સહુ ગ્રંથ લાખ વીસ. ૬
 વીસ લાખ એ ગ્રંથના, પાઠ ઠહેં બટ હોય;
 અષ્ટાદશ પોરાણુ પુનિ, પદ્ ભાષામય સોય. ૭

હાલ—૧૧

(પ્રભુ ચિત્ત ધરીને અવધારો મુજ વાત—એ દેશી)

જમાતા સસરા હો અહનિય, કરતા શાસ્ત્રનો વાહ;
 એ કાઈ ન્યૂનાધિક નહીં છ, જમાતા વિષવાહ.
 સહુ શ્રોતા સુંણઈ આમલ એ અધિકાર (એ આંકણી) ૧
 જમાતાઈ અંડી દેવી, સમરન કીધ ઉઢાર;
 કાંઈક હુંઈ ચહતી કલાણ, સસરાણ કરે રે વિચાર. સં ૨
 શુષ્કતણે સસરાણ રાતે, આયા જમાઈનેં ઘેર;
 ઊભો વાત મુણેં છે ધરની, કાંન દેઈ બહુ પેર. સં ૩
 તેહ સમેં ધરમાહે લહે છે, ધણીધણીયાણી રે હોય;
 તાતને દીઠો ઊભો હેલલ, મુત્રી ચિંતવણા હોય. સં ૪
 જાપ થઈને ચરિત્ર સુતાનું, નેવું ન ઘટે જોઈ;
 પતિવ્રતાઈ શ્રાપ દીઓ તળ, કુષ્ઠિ થયો તવ દેહ. સં ૫
 સસરે સૂરજદેવ આરાધ્યો, પ્રસન્ન હુઓ શવિ દેવ;
 મોહથી કાંઈ ન દેજેં કાંઈ, વાહ કરે નિતમેવ. સં ૬

લોજ કહે એ ન્યાય ન હોવે, જાઓ સરસ્વતી પાસ;
કાશિનર દેશે બેહુ જલ્પ અભિયા, છતાં છે માત્ર નિવાસ. સં ૭
માતાજી મનમાંથી વિભાસી, આઈ સમજાવા હોય;
અધવિચ દીક્ષા જકારની, પોઠી પાંચસે હોય. સં ૮
પૂછે સસરે જામતા તિહાં, “સ્તુ છે પોઠીયા મહિ;”
તે કહે “જકારની દીક્ષા”, વિરમય દોઢ મનમાંહે. સં ૯
બીજી વાર હબાર દેખાડયા, ત્રીજીઈ હોય હબાર;
માની મહાન થયા તે બે જલ્પ, સિત વિભાસજી ખાર. સં ૧૦
એક અક્ષર જકારની દીક્ષા, સાંભલી નહિં અવલેખુ;
તો શાસ્ત્રપાર કિંબુવિધ પાંખીએ, ગર્વ કરીએ કેલુ. સં ૧૧
ચોથું પદ એકેકું બેહુને, કીધું છે સારક માય;
ત્રણ પદ પૂરી બેહુ જલ્પેલ, પ્રહોક ક્રીયા મન ભાય. સં ૧૨
પ્રગટ થઈ બોલી તવ જનની, હું કું સારક દેવ;
હોય બરોબર પંડિત છો તુમ, પ્રસન્ન હુંઆ છે બૂદેવ. સં ૧૩
ધારા નચરીઈ બેહુ આબ્યા, બોજને કશો રે વૃત્તાંત;
નૃપતે બહુ સનમાનીયાજી, માહવદેસ શ્રીમંત. સં ૧૪
અહંનિશ રાજસભામાંહેજી, શાસ્ત્રતથો રે અભ્યાસ;
દીપવિજય કવિરાજ સદાઈ, સરસ્વતી માત્ર પ્રકાશ. સં ૧૫

કુંહા

એક દિન નૃપતિ સલા વિચે, બોલે વચલુ વિદ્યાસ;
જનમાંહે કોઈ હસ્યે, જોહવો જ્ઞાન પ્રકાશ. ૧
પ્રધાન આવક તિલે સચે, કહે સુલે મહારાજ;
માનર્તુમસુરિસદુ, સુજ સુરુ છે અચ્છરાજ. ૨
સુણી નૃપત તેડયા - સુરુ, કહે સુલે સુરિરાજ;
અમત્તાર સુઝ જાજવો, તુમ વિદ્યા સામ્રાજ. ૩
ઈમ કહી જોરકા જીતરે, બેસાચો તિહાં સ્વામ;
તાલોં અહતાલીસ દેઈ, સૂતો નૃપ નિજ ખામ. ૪
શુરુઈ તિહાં સમરન ક્રિયો, સાસન દેવી માત;
અકેસરી પ્રગટ હૂઈ, રવિ તેજ સાક્ષાત. ૫

હાળા—૧૨

(ભરતનૃપ ભાવશું—એ દેશી)

અપભ પ્રભુ સ્તવના કરે' એ, ભક્તોભરે સ્તવરાજ;
નમેા સૂરિરાજને' એ.

શ્લોક તણી ઉદ્ધૃષ્ટાવણા એ, માંત્રુ જલધર ગાજ. નં ૧
જીમજીમ કાબ્ય ભણે' સૂરિ એ, તિમતિમ દેવ પ્રભાવ; નં
તડ તડ તાલાં જિધડે એ, જીઓ જીઓ પુત્ર સભાવ. નં ૨
કાબ્ય અહતાલીસથી થયાં એ, તાલાં અહતાલીસ* દૂર. નં
સૂરિ ઉપાસરે આપિયા રે, ધન શાસન વડ નૂર. નં ૩
નૃપંતિ પ્રભાતે' દેખીને' એ, અમકયો હૃદય મહાર; નં
ધનધન એ સૂરિરાજને' એ, જૈનધરમ જગ સાર. નં ૪
ભક્તોભરનાં કાબ્ય છે' એ, ગર્ભિત મંત્ર પ્રયોગ; નં
સદ્ગુરુ જાણુ કૃપાથકી એ, પાંચે સુખ સંયોગ. નં ૫
વીસમે પાટ પ્રભાકરું એ, શ્રી માનતુંગ ગચ્છરાજ; નં
શાસન જૈન દીપાવીઆ એ, સોહમ કુલની લાજ. નં ૬
સંવત હોય બિહોતરે (૨૦૨) એ, દિગંબરા મત હોય; નં
સાતસે' બોલે અંતર કીયો એ, તેહમાં મત હોય* જોય. નં ૭

૧૧—આ. શ્રી વીરસૂરિવર્ણન—

વીરસૂરિ એકવીસમા એ, પટધર શ્રી ગણધાર; નં
સંવત બિહોતરા ત્રિસમે' (૨૩૦) એ, જિનશાસન જયકાર. નં ૮

૧૨—આ. શ્રી જયદેવસૂરિ. ૧૩—આ. શ્રી દેવાનંદસૂરિવર્ણન—

જયદેવસૂરિ બાવીસમા એ, પટધર શ્રી ગચ્છરાજ; નં
ત્રેવીસમે પટધર નરુ એ, દેવાનંદ મહારાજ. નં ૯
સંવત ત્રણ પંચોતરે (૩૭૫) એ, વલ્લભીપુરનો લંગ; નં
સંવત ચ્યારબારોતરે (૪૧૨) એ, ઉપાસરાસ્થિતિ યંગ. નં ૧૦

૧૪—આ. શ્રી વિક્રમસૂરિવર્ણન—

દેવાનંદ સૂરીસરુ એ, ત્રેવિસમે પટધાર; નં
ચોવીસમા વિક્રમસૂરિ એ, લંબન અરીય ઉઠાર. નં ૧૧

૨૫—આ. શ્રી નરસિંહસૂરિવચ્ચન—

નરસિંહસૂરિ પંચવીસમા એ, સસુદ્રસૂરિ વડં નર; નં
તાસ સંધ કહું ભલાં એ, દિનદિન ચલતે નૂર. નં ૧૨

૨૬—આ. શ્રી સસુદ્રસૂરિવચ્ચન—

રાવલજી શ્રી. ખોખાણુસી એ, ચીતોડ ઉદેપુર ભાણુ; નં
તેહના વંશમે' દિનકરુ એ, સસુદ્રસૂરિ શુભ જાણુ નં ૧૩
નાગદ્રોનયર મેવાડમે' એ, યાખ્યા જૈન પ્રાસાદ; નં
ખહું ભવિજન પ્રતિજોધિયા એ, છબીશ પટ આહવાદ. નં ૧૪
એ પ્રણ સસુદ્રસૂરીસરુ એ, સોહમકુલમે' ભાણુ; નં

૨૭—આ. શ્રીમાનહેવસૂરિવચ્ચન—

માનહેવસૂરિજી તેહના એ, પાટવી સત્યાવીસમે' જાણુ. નં ૧૫.
પાટ વિના જે સૂરિ થયા એ, વરણુ સમય પ્રસ્તાવ; નં
દીપવિજય કવિરાજજી એ, તારણુ ભવનિધિ નાવ. નં ૧૬

હુંહા

તત્કાલીન સૂરિવચ્ચન—

સંવત મ્યાર સત્યોત્તર(૪૭૭), હૂઆ ધનેસરસૂર;
તિથે સેત્રુજામહાતમ કિજો, સિદ્ધાદિત્ય હજાર. ૧
મદ્દલવાદિસૂરિ તણો, ભાણુએ નૃપ એહ;
શુરુજી ચોખાસું તિહાં, નૃપતિ ધરમ સનેહ. ૨
રાંકેા વાંકેા વાણિયા, શિદ્ધાદિત્ય પરધાન;
તાસ સુતા પાસે' અછે, એક કાંગસી જાન. ૩
નૃપતનયા ખહું હક કીયો, તેહ કાંગસી કાજ;
નૃપતે' અતિ આશ્રહ કીજો, ન કિઈ તેહ અકાજ. ૪
તેહથી નૃપ ખહું કોષ કરી, દુભવિયા જણુ દોય;
ભાવીભાવ મિટે' નહીં, જે હોણારી હોય. ૫
સાહ રાંકે વાંકે કિજો, પાતસાહ છક અંગ;
ખહું ફોજ લાવી કીજો, નયર વટલાલી ભંગ; ૬
શિદ્ધાદિત્ય નૃપતિ મરણુ, નગરભંગ દો વાર;
શ્રાદ્ધવિધિ માંહે અછે, એહ તણો અધિકાર. ૭

દાહ-૧૩

(વીર જિજ્ઞેસર ઉપદીસે—એ દેશી)

આ. શી. રેવદિંબણી સમાશ્રમણુવર્ણન—

વીરથી નવસે'હે' એહે'સીઈ (૯૮૦), વિક્રમથી હવે' ભણો રે;
 સંવત પાંચ દાહોતરે (૫૧૦), દેવકૃિ પૂજ્ય પ્રમાણો રે;
 ઉપગારી શુરુ વંદીઈ (એ આંકણી). ૧

આગમ ભતાં ભાંણીને, લખવા સૂત્ર ઉછાંહે રે;
 ઝુનિપરિકર તેરયા સહુ, નયરી વલ્લભી માંહે રે. ઉપ૦ ૨
 ણીએ રુકે'દિલ સૂરિવરુ, પૂરવ દેસ મુઠાય રે;
 મથુરા નયરઈ તેડીયા, સાધુ તણો સમુદાય રે. ઉપ૦ ૩
 દોય ઠેકાણે દોય સૂરિ, જિનશાસન સણગાર રે;
 સૂત્ર લિખ્યાં ઝુનિ મુખ ઘડી, કરવા જમ ઉપગાર રે. ઉપ૦ ૪
 આચાર'માદિક સહુ, આગમ પણ્યાલીસ રે;
 જીમ જીમ ઝુનિને સાંભર્યા, તિમતિમ લખિયાં ઇસ રે. ઉપ૦ ૫
 લખિઓ તેર વરસ પાછે, કેદપમૂત્ર શૂતરાજ રે;
 તેથી નવસે' ત્રાણુની, વાચના એહને' કાળે રે. ઉપ૦ ૬
 વલ્લભી મથુરી દો વાચના, હુઈ એકત્ર જીવારે' રે;
 ફેર અંતર કેઈ જોલના, મુણીઈ તેહ વિચાર રે. ઉપ૦ ૭
 ત્રિશલા સિદ્ધારથ નરપતિ, બારમે' સરગે તે ભવે રે;
 આચારાંગમે' પાઠ જો, આવશ્યક જોથે કહાય રે. ઉપ૦ ૮
 એહવા કેઈ જોલના, ફેર છે આગમ માંહે રે;
 "આપણુ દોય પ્રમાણુ છે", એહની સંકા ન કાંહે રે. ઉપ૦ ૯
 વલ્લભી મથુરી નયરીએ, સ્થાનક દોય કહાયા રે;
 જિમ જિમ ઝુનિને સાંભર્યા, તિમ તિમ પાઠ લખાયા રે. ઉપ૦ ૧૦
 અંગમાંહે ઉપાંગની, દીધી બલામણુ જેહ રે;
 "જહાપન્નવણુ—નંદી"એ, ગણુધર વચન ન એહ રે. ઉપ૦ ૧૧
 લખતા ગ્રંથ ગૌરવ હોવે, તેથી દેવકૃિ સ્વામી રે;
 જે જે ઉપાંગમે' પાઠ છે, દીધી બલામણુ સાંભી રે. ઉપ૦ ૧૨

એ હેતુ સહુ જાણ્યો, અંગ પહેલાં ન ઉપાંગ દે;
 ગણધર શુચના કિમ કરે, એ તો દેવાઈ પૂજ્ય પ્રમાણુ દે. ઉપ૦ ૧૩
 શ્રી દેવાઈ શ્રી પૂજ્યજી, કીધો જગ ઉપગાર દે;
 શાસન એકવીસ સહસ્રનો, તેહમાં સૂત્ર આધાર દે. ઉપ૦ ૧૪
 જગ ઉપગારથી પૂજ્યજી, લાલ લિયા શિવરાજ દે;
 એકે ભવે સિવ પામયે, દીપવિજય વડ લાજ દે. ઉપ૦ ૧૫

હુંહા

શ્રી કાલિકાચાર્યવંચન—

વીરથી નવસે ત્રાણુઈ (૬૬૩), સંવત પાંચ ત્રેવીસ (૫૨૩);
 ત્રીભ કાલિકેસુરિજી, વિદ્યાધર ગણધંશ. ૧
 સંજેપે વરણુવ કરું, તાલ ચરિત્ર વખાણુ;
 શુભવંતા શુભવંતના, શુભ આવે શુભ જાણુ. ૨
 વિચરંતા સુરિરાજજી, બહુ પરિવારે થોક;
 ભૂમંડલ પર ભવિજના, તારતા ભવિલોક. ૩

હાલ-૧૪

(મારુજી, ત્રિંદસલી નેણાં દે ગિય કુલ રહી, કુલ રહી નેણાં સેણાં ગિય હો,
 સાહિત્યાણી ટાલા—એ દેશી)

શુરુજી પયઠાણુ નગર પધારીયા, શાલિવાહન નૃપરાજ હો,
 ચટધારી સાહિબા;
 શુરુજી વંદન નરપતિ આવીયો, પરિકર સભ સામ્રાજ હો; પટધારી સા.
 શુરુજી, વીર પટોધર વંદીઈ (એ આંકણી) ૧
 શુરુજી પંચાભિગમથી દે વંદિયા, કરવા આતમ કાજ હો; પટ૦
 શુરુજી બહુ આઠંબરથી કીઓ, નગરપ્રવેશ ગચ્છરાજ હો. પટ૦ શુ૦ ૨
 સાહિબા એહવે પશુવણુ પર્વના, મહોચ્છવના દિન આય હો; પટ૦
 શુરુજી નૃપને કહે પંચમી દિને, પર્વ સંવહરી થાય હો. પટ૦ શુ૦ ૩
 શુરુજી નૃપતિ કહે ગચ્છરાજજી, એ દિન નહી અનુમાન હો; પટ૦
 શુરુજી એ દિન લોકિક પર્વ છે, કૌમુદિકી અભિધાન હો. પટ૦ શુ૦ ૪

શુરુલ તેહથી આગલ છઠે દિને, કીલઈ પરવ અમૂલ હો; ૫૮૦
 શુરુ હઠે દિવસ ઓલંઘન હોઈ નહીં, ચોથ દિવસ અનુકુલ હો. ૫૮૦ શુ ૫
 શુરુલ બહુસૂરિ સ્તંભત્તિથી કીઓ, ચોથ પળુસણુ પર્વ હો; ૫૮૦
 સાજન નૃપતિઈ બહુ ચોહોછવ કરી, ટાલ્યા કૃમતિના ગર્વ હો. ૫૦ શુ ૬
 સાજન વિક્રમ નૃપને હણ્યો જિણે, શાલિવાહન નૃપ જેહ હો; ૫૮૦
 સાજન એકસો પાંત્રીસ વર્ષનો, અંતર દહિઓ છે તેહ હો. ૫૮૦ શુ ૭
 સાજન એ શાલિવાહન ફિર હુઓ, સંવત પાંચસે માહે હો; ૫૮૦
 શુરુલ જુગપ્રધાન કાલિકસૂરિ, પળુપણુ ચોથ ઉછાહ હો. ૫૮૦ શુ ૮
 પ્રણુલ સીમંધર ભગવંતની, દેસના સુણી સુરરાય હો; ૫૮૦
 શુરુને વંદન કારણુ આવીઓ, વાંલા (આનંદ) અગન માય હો. ૫૦ શુ ૯
 શુરુને પૂછીઆ સરૂપ નિગોદના, સીમંધર પરે તેહ હો; ૫૮૦
 શુરુઈ સહુએ પ્રકાસક તિમ કીયા, હરખ્યો હરિપતિ નેહ હો. ૫૮૦ શુ ૧૦
 શુરુલ તુમ શુણુ સીમંધર દહ્યા, દેખ્યા તેહિ જ ભાવ હો; ૫૮૦
 શુરુલ સેવક સૌધર્મા ઈંદ્ર હું, સુંણીઈ અનિગણુ રાવ હો. ૫૮૦ શુ ૧૧
 શુરુને વંદન કરી હરખિત ચર્ષ, હરિ નિજ ચાંનક આય હો; ૫૮૦
 શુરુલ ગણુધર કાલિકસૂરિતણા, દીપવિજય શુણુ ગાય હો. ૫૮૦ શુ ૧૨

ફુંડા

આ૦ શ્રી સત્યમિત્રસૂરિવચ્ચન—

વીર પ્રણુ નિવોણુથી, વરસ હજાર પ્રમાણુ;
 સંવત પાંચસે ત્રીસમે, જુગપ્રધાન શ્રુતભાણુ. ૧
 સત્યમિત્ર સૂરીસરુ, એક પૂરવધર સ્તંભ;
 પૂરવ વિછેદ એહથી થયો, બાવિ પઠારય ભાંમ. ૨

જુગપ્રધાન શ્રી જિનભદ્રગણિ ક્ષમાશ્રમણુ વચ્ચન—

વીરથી એકાદસ પન્નર, સંવત પાંચ (છસો) પેંતાલ;*
 તિણે સમે શ્રીજિનભદ્રગણી, ક્ષમાશ્રમણુ શુણુમાલ. ૩
 શ્રીજિનભદ્ર શુરે કીઓ, દર્બાનસતકે મન લાય;
 આવશ્યકનિયુક્તિ વિચે, હરિભદ્રસૂરિ વિખાય. ૪

આ. શ્રીહરિભદ્રસૂરિવર્ણન—

હહાં પ્રસ્થાવેં વરણુનું, હરિભદ્રસૂરિ પ્રબંધ;
યાકિનીસુનું નામ જસ, વરનું લેશ સખંધ. ૫

હાલ—૧૫

(મેંદી તે વાવી માલવેં રે, રૂલી રૂલી ગુજરાત, મેંદી રંગ લાગ્યો—એ દેશી)

શ્રીસોહિયા રાજવંશવર્ણન—

શ્રી ચિત્રકુટ ગિરિરાજ છે રે, ખીણું નામ ચિત્તોડ રે સાબનિયાં;
પહેલાં નૃપ મોરી હૂતા રે, પછી રાવલ સિર મોડ રે. સાં ૧
એકલિંગ શિવ પરચન થઈ રે, દિગ્ધો મેવાડનો રાજ રે; સાં
શ્રીમુખ વચનથડી કહ્યો રે, અખંડ રાજ સામ્રાજ રે. સાં ૨
બાપારાવલ નામ યો રે, પુન્ય તથો ઘણુ સાજ રે; સાં
સંવત એક એકાણું (૧૬૧)માં રે, બાપારાવલ રાજ રે. સાં ૩
વંશપરંપરા પાટવી રે, પુન્ય તથો છે મેડ રે; સાં
અનુક્રમે ભાગ્ય ભૂભભલી રે, હોતેં કેડાકેડ રે. સાં ૪
ત્રેવીસમો રાવલ હુગો રે, સમરસિ ગુણસાજ રે; સાં
હિલ્લીપતિ થેર પરણીયા રે, નૃપતિમુગટ પ્રધિરાજ રે. સાં ૫
સથાનામ રાણી તથો રે, વ્યાસ હુઆં સંતાન રે; સાં
હોય કુંભર નેપાલનો રે, રાજ લીચો ગુનખાન. સાં ૬
કેડવી તેહના પાટવી રે, ગોરખીયા કેહેવાય રે; સાં
સંવત અગ્યાણી (૧૨૧૧) સીમથી રે, વસતે રાજ સર્વાય રે. સાં ૭
રાવલજીની નંદની રે, ત્રીણું જો સંતાન રે; સાં
ચિતોડ પરણવા આવીયા રે, કુમારપાલ કુલ ભાંણ. સાં ૮
ચોથો પુત્ર તે પાટવી રે, રાવલ કરણુડી નામ રે; સાં
ચોવીસમા રાવલ થઈ રે, બેઠા તજત સુકામ રે. સાં ૯
તેહને અંગજ લીન છે રે, માહપણ રાહપણ નામ રે; સાં
ત્રીજો પુત્ર છે ધીરજ રે, કોઠ હુગો તસ ભાંમ રે. સાં ૧૦
સાંદેર ગરજ શ્રીપૂજણ રે, મેટી હકૂત બલાય રે; સાં
વચનથી સુત વોહોશવીઓ રે, પરિકર ચહુ હુભાય રે. સાં ૧૧

“ચિત્રકૂટપતિ પુત્રને” રે, ચિધ્ધ કરે સૂરિશય રે; સાં
 ઘર ઘર કરસ્યે” બોલરી રે, મેહેવ્યાં બગત બવાય રે. સાં ૧૨
 તેથી સૂત પાછો લેઈ રે, લો ઠાઈ ગામ બરાસ રે;” સાં
 સાંભલી રાવલજી તિહાં રે, માગે સુત શુરુ પાસ રે. સાં ૧૩
 શુરુ કહે દીક્ષા નહિ દિઆં રે, કરસ્યાં વણિક વિસાલ રે; સાં
 ઓસિયા માતની સાહાયથી રે, આવકે કિઓ ઓસવાલ રે. સાં ૧૪
 તેહનું ગોત્ર સીસોદિયા રે, તેહનાં વંશ મઝાર રે; સાં
 શુભર દેશના શેઠજી રે, શાંતિદાસ પરિવાર રે. સાં ૧૫
 આમું પાતશાહી કલા રે, બેહને ગિરહ લખાય રે; સાં
 તેહના વંશમેં દીપતા રે, સાંપત સહુ સુખદાય રે. સાં ૧૬
 દીપાશાહ ખુશાલશાહ રે, વખતશાહ પુન્યવંત રે; સાં
 હિન્દુપતિના પાટવી રે, ગોત્ર સીસોદિયા વંશ રે. સાં ૧૭
 તેહની વંશ પરંપરા રે, સહસ લખોધર હોય રે; સાં
 મરુધર દેશ મેવાહમેં રે, ગોત્ર સીસોદિયા ભોય રે. સાં ૧૮
 શ્રીબિનશાસન દીપતા રે, છે વીસા ઓસવાલ રે; સાં
 દીપવિજય કવિ એ સહુ એ, જીવદયા પ્રતિપાલ રે. સાં ૧૯

ફૂલો

માહપતિ, રાહપતિ વર્ણન—

માહપતિ રાહપતિ હો તનય, તેહ તણે અધિકાર;
 લેશ માત્ર વર્ણવ કરુ, વિક્રમ સંવત સય ગાર (૧૨૦૦). ૧
 વડા પુત્ર શ્રી માહપજી, મોસામે જહું વાસ;
 રાહપજી રિસાઈ ચાલ્યા, ગઠ ઇરોડે નિવાસ. ૨
 રાવલજી આખર સમો, સંવંત બારસેઈ ખાસ;
 વાસી સરગપુરી હૂઆ, પુત્ર નહિ કે પાસ. ૩
 સોનંગરા સાલા તિણે, ગઠ કીધો નિજ હાથ;
 માહપજી ચેઠણ નહિ દિયા, અછે ચિતોડો નાય. ૪
 ઠાઈ લાટ અમરણ ધરી, ગઠ ઇરોડે ભય;
 બ્યતિહર સહુ સુણવીઓ, રાહપજી મન લ્યાય. ૫

રોમી પતશાહને મલી, લેઈ ફોજ સંભાર;
 ચિત્રકૂટ કાયમ કીઓ, સોનંભરાઉ ખાર. ૧
 સંવત ખાર ગુણુ તીસમે (૧૨૨૬), રાહપણુ નૃપરાજ;
 વડ બંધવ શ્રી માહપણ, આચા બેઠણુ રાજ. ૭
 રાહપ કહે વડ બંધવા, રાજ અમારે ભાગ;
 હવે હાવા પોચે નહિ, નહિ તમારો લાગ. ૮
 વડ બંધવ કહે છોડ દો, રાવલ બિરહ સચાંન;
 એમ કહી રીસાઈ અધ્યા, ગલિયા ઠેટ સુચાંન. ૯
 હુંગરપર વાસ્યો વલી, રાવલ બિરહ ઠહાય;
 સપ્રત એહી જ રીત છે, વંસપરંપર રાજ. ૧૦
 બાપા રાવલથી સહુ(સરુ), કેરણુસિ રાવલ સીમ;
 એવીસ રાવલ ભણિઈ, સહસ વરસમે ખીમ. ૧૧

ઢાળ-૧૬

(શરે શરે સ્વામી સમોસર્ગ—એ દેશ)

રાહપણુ નૃપથી હુઓ, રાણપ બીરહ સવાય રે;
 હિંદુપતિ પાતશાહ છે, ગઢ ચિતોડ ઠહાય રે.
 નૃપ સહુ(સૌ)ભાગ્ય ભૂભભલી. ૧
 બીભ રે નૃપતિને ઝોપમા, લખવી રાખધિરાજ રે;
 ચિત્રકૂટ નાથને ઝોપમા, મહારાખધિરાજ રે. નૃપ૦ ૨
 રાહપ રાણથી તેરમા, રાણા અબેસીંણ વારે રે;
 તેહના પુત્ર છે સબજનસીં, તેરકેસઠા(૧૩૬૧)મહાર રે. નૃપ૦ ૩
 કોધથી હક્ષિણ આવિયા, તેહનો વંસ સતારે રે;
 છત્રપતિ સાહુ નૃપતિ લગી, ત્રેવીશ પાટ ઉદાર રે. નૃપ૦ ૪
 ચઉઠમો રાણો હમીરસીહ, ઈકલિંગ દેહરો કરાયો રે;
 કુંભોણ રાણ અઠારમો રે, કુંભલમેર વસાયો રે. નૃપ૦ ૫
 રાણકપુરને દેહ રે, ચાંભા દોય કરાવા રે;
 સંવત ચૌદ પંચાલુઈ (૧૪૬૫), કુંભો રાણ બવાયા રે. નૃપ૦ ૬

વીસમો રાયમહલ રાણી, દેવદયો સેહે'ર કહાયો રે;
 રાણ રેતન જોડવીસમો, પદમણી કાજ લકાયો રે. નૃપ ૭
 બાર વરસ પાતસાહથી, લડિયો જૂજબલ રાણ રે;
 સંવત સોલ ચોવીસમે' (૧૬૨૪), રાણ ઉદેસિ'હ લાંબુ રે. નૃપ ૮
 અકબર શાહથી બહુ લખ્યો, તુલ્યો ગઢ ચિત્તોડ રે;
 સંવત સોલ પચીસમે' (૧૬૨૫), વચીયો ઉદેપુર જોડ રે. નૃપ ૯
 અકબરની રાણ પચીસમે', જુજબલથી ખલ જોડ રે;
 અકબર રાજ ઉઠાય રે, લીધો ફેર ચિત્તોડ રે. નૃપ ૧૦
 અઠાવીસમો જે રાણ છે, રાજસિંહ તે રાજે રે;
 દિલ્લિપતિ પાતસાહ છે, જોર'ગજેજ સમાજે રે. નૃપ ૧૧
 તેહના કરથી રે નાથણ, આયા નાથજુવારે રે;
 સંવત સત્તર બત્રીસમે' (૧૭૩૨), રાજસમુંદ્ર કીયો સાર રે. નૃપ ૧૨
 જોગણત્રીસમો રાણણ, જયસિંહ રાણ કહાય રે;
 ઢેખર સરવર તિથે' કીઓ, સંવત સત્તરમે' યાય રે. નૃપ ૧૩
 પીછો નામ છે જેહનો, ખતે તે વણુમરો રે;
 પીછોલો સરવર તિથે' કીઓ, સમુદ્રની જોપમા સાર રે. નૃપ ૧૪
 હમ સહુ રાણપર'પરે, સાંપત લીમસી' લાંબુ રે;
 દીપવિજય કવિરાજ જો, * બિરહ કીઓ જોહ રાણ રે. નૃપ ૧૫
 રાવલ ને' રાણા સહુ, બિરહ ચિત્તોડાધીશ રે;
 ચિત્રકૂટ ગઢપતિ સહુ હુઆ, જુજબલી સહુ નૃપ ઈશ રે. નૃપ ૧૬

ફૂંડા

આગે કીલકિલકસૂવિવર્જન

ચિત્રકૂટ ગઢમે' તદા, સંવત પાંચ મહાર; *
 રાજ કરે મહાજુજ બલી, રાવલ સગતકુમારે. ૧
 તેહ નયરમે' વિગ્ર છે, હરિસદ ઈણ નાંમ;
 પૂરવ સંભેજે હુજો, વિવાકુંજ સુધામ. ૨
 અ્યાર વેહ ખટ અંગ છે, ઉપનિષદ છતીસ;
 પરિશિષ્ટ બહેતેર મિલી, સહુ અંથ લખ વીશ. ૩

વીસ લાખ એ અંચ છે, ચ્યાર વેઢકો માંન;
 વિદ્યા ચઢક નિધિ સમો, હરિભદ્ર ભટ જાન. ૪
 ધરે ઝીરવ મનમાં ધર્યો, જગ નહિ વાલી ઢાય;
 વિદ્યાવાહ વિના તર્વા, પેટ આક્રેશ હોય. ૫
 જે વાહિ હારે તકો, ચરે ઘાસ પીછં નીર;
 સુજને છોતે તેહનો, શિખ્ય હોઈ તસ તીર. ૬
 પેટે પટખંધન કરી, કરી પ્રતિજ્ઞા એમ;
 નિજ પટકમે નિત રહે, ચિત્રકૂટ બિચ એમ. ૭

હાળ—૧૭

(વાહલમ વેહેલા રે આવળો—એ દેશી)

એક દિન હરિભદ્ર ભટ તિહાં, ભાવે ચઢતા મહાર રે;
 ઉપાસરે મહાસની સાધવી, ચાકિની નાંમ ઉકાર રે.

ધન ધન હરિભદ્ર સૂરિવશ. (એ આંકણી) ૧

સૂત્રની ગાથા રે સાંભલે, સમઝિઓ નહી કાંઈ ભાવ રે;
 કાંન હેઈ કરી સાંભલે, માંતું ભવજલ નાવ રે. ૫૦ ૨

ગાથા:—અક્ષિદુગ દરિપણં પણં અક્ષિ ચ કેસવો અક્ષિ ।

કેસવ અક્ષિ કેસવ વૃષક્ષિ કેસવઅક્ષિ ચ ॥૧॥

એ ગાથાનો અર્થ:—૧ ભરત, ૨ સગર એ બે અક્ષિ એડે

થયા, પછે ૧ ત્રિપૃષ્ઠ, ૨ દ્વિપૃષ્ઠ, ૩ સ્વયંભૂ, ૪ પુરુષોત્તમ ૫ પુરુ-
 શાર્તિ એ પાંચ વાસુદેવ લાગલગી થયા, પછે ૩ મધવા, ૪ સનત-
 કુમાર, ૫ શાંતિનાથ, ૬ કુંથુનાથ, ૭ અરનાથ એ પાંચ અકેવર્તી
 લાગલગી થયા; પછે એક ૬ પુંઠરીક વાસુદેવ થયો. પછી એક ૮
 સુભૂમ અક્ષિ થયો, પછી એક ૭ શ્રીહત્ત વાસુદેવ થયો. પછી એક
 ૮ મહાપદ્મવર્મા અક્ષિ થયો, પછે એક ૮ હદમણ વાસુદેવ થયો,
 પછી ૧૦ હરિષેણ અક્ષિ, ૧૧ જયઅક્ષિ એ બે અકી લાગલગી
 થયા, પછી એક ૯ કૃષ્ણ વાસુદેવ છેલ્લો થયો, પછી એક ૧૨
 બ્રહ્મહત્ત અક્ષિ છેલ્લો થયો.

ગાથા એ સાંભલી યોહિઓ, અકઅકમે ન સમજાય રે;

માત કહે ભટજ સુણો, સૂત્રની ગાથા કહાય રે. ૫૦ ૩

ભાષા પટ અઠિવેદના, વિદ્યા અઠિદના બાણુ રે;
 ગિરદના ધાર છે એહવે, ખોટો ગિરદ ન પ્રમાણુ રે. ૫૦ ૪
 ભાગદેવી ભાસ નથી બાણુતા, ભાષા પટ કિમ હોય રે;
 સાંભલી ચિતવે' ભટ તિહાં, કહિઈ માતલ સોય રે. ૫૦ ૫
 ચાકિની સાધવીઈ કહ્યો, ગાથા અર્થ વિચાર રે;
 સુણી ભટ મનમાં ચિંતવી, કરી પ્રતિજ્ઞા સંભાર રે. ૫૦ ૬
 "છતે તેહને શિખ્ય હવું", એહ પ્રતિજ્ઞા મેં કીધ રે;
 તે ઈણી સાધવી છતીઓ, સાચી પ્રતિજ્ઞા એ સિદ્ધ રે. ૫૦ ૭
 સંજમ દીઓ સુઝ માતલ, તુમે સુઝ શુરરાજ રે;
 માતલ કહે' ઘટતો નહી, સાધવી કર સુનિરાજ રે. ૫૦ ૮
 સુઝ શુરુ શ્રી ભદ્રાચાર્યજી, ચાલો તેહની પાસ રે;
 આવીઓ તેહ કને ઝોલખી, વિઈ સંજમમત ખાસ રે. ૫૦ ૯
 સૂત્ર આગમ સહુ અભ્યસ્થાં, દીધો સૂરિ પદ જોગ રે;
 મઠ ચોરાસી જે અન્ય તણા, છતિયા પુન્ય સંજોગ રે. ૫૦ ૧૦
 હોય ભાણેજ છે સૂરિતણા, હંસ પરમહંસ નામ રે;
 તેહને જુઝવી દીખિયા, ગયા તે યોધને કામ રે. ૫૦ ૧૧
 બેહુ જણુ વેષ જુદો કરી, પાઠે' શાસ્ત્રના મર્મ રે;
 કેઈ એક લેકથી ભાંણીયા, ઝોલખ્યા શ્રી જિનધર્મ રે. ૫૦ ૧૨
 તેહ પરીક્ષાને કારણે, જેન ચૂરત કરી માંહે રે;
 આલતાં પગથીયામાં ચણી, ઉપર પગ દેઈ બાય રે. ૫૦ ૧૩
 તેડીયા હોયને' છલ કરી, પગધિઈ જિનછળી દેખ રે;
 પગ ન દીધો ખડીથી કીયા, જનોઈ ભાવ ત્રિરેખ રે. ૫૦ ૧૪
 ભણીને ઝોલખ્યા જિનમતી, હણવાને' કીધ ઉપાય રે;
 બેહુ જણુ સમયને ઝોલખી, કીઓ તિહાં જ પલાય રે. ૫૦ ૧૫
 આગલે બેહુ જણા પાછલે, ફોજનો છે સમુદાય રે;
 ચિત્રકુટ આવતે' આવતે', સાંઝ પડી ને અકુલાય રે. ૫૦ ૧૬
 સોંહેરની પોલ છે સાંધી, રહી ગયા બેહુ જણુ ખાર રે;
 આંતરી બેહુ જણુને હણી, ચલિયો ફોજ સંભાર રે.
 જુઓ જુઓ કરમ વિચિત્રતા-(એ આંકણી). ૫૦ ૧૭

મહં સમી તેહ માલીમ હુધ, પુસ્તક સહુ એ મંગાય રે;
અગ્નિનો સરણ તેહને કીજો, સૂરિ જહુ શોધ કરાય રે. જુ૦ ૧૮
પુસ્તક માંહેથી નિકળ્યો, જોધનો એક આશાય રે;
વસુધૈશ નામ મહામંત્ર છે, હીપોચ્છવીઈ સુણાય રે. જુ૦ ૧૯
જોયના વિરહથી જહુધરે(પરે), સૂરિ મન હૂંઓ ખેદ રે;
કોધથી જોધને' મારવા, સૂરિને મનમાં ઉમેદ રે. જુ૦ ૨૦
મંત્ર આહવાનથી તેડિયા, જોધ તે ચઉકસે'હે ચુમાલ રે;
તેહ કહામાંહે હોમવા, સૂરિ હૂંઆ ઉજમાલ રે. જુ૦ ૨૧
તે સમે' શાસન દેવતા, આવી તિહાં મહંમાય રે;
એહ મોટા શુરુ શાસને, કોધથી કરે છે' અન્યાય રે. જુ૦ ૨૨
એમ વિમાસીને ડોકરી, રૂપ કરી શુરુ કને આય રે;
ડોકરી પાય આલોયણ, પુછે' શુરુ મચ્છરાય રે. જુ૦ ૨૩
શુરુ કહે એહ આલોયણ, અઠમ તપ કરો એક રે;
ડોકરી કહે એક ડોકરી, આલોયણ કહી છેક રે. જુ૦ ૨૪
પૂજ્ય આલોયણ કેટલી ? હોમર્યો ચઉકસે'હે ચોમાલ રે;
અઘટિત કાંમ એ પૂજ્યજી, જીવદયાપ્રતિપાલ રે. જુ૦ ૨૫
હું છુ રે શાસનદેવતા, સાંભલી શુરુ તપ વાણ રે;
કોધ સાંગી સહુ જોધને', છોકયા શુરુ શંભુજી રે. જુ૦ ૨૬
હરિભદ્રસૂરિ મન ચિંતવે, આલોયણ કુંજુ જોય રે;
દીપકવિ એ સૂરિરાજજી, પાપમીરુ નહી(સહી) હોય રે. જુ૦ ૨૭

કુહા

શુરુ કહે' શાસનસૂરિ! હુઓ મોટકો પાપુ
આલોયણ એહની વડી, વડો એહનો જાપ. ૧
જાની પૂરવધરે નહી, નહી દેવલી આજ;
અવધિ ચઉગ્યાની નહિ', નહિ મોટો મચ્છરાજ. ૨
તે માટે દેવી તમે, જઈ સીમંધર પાસ;
આલોયણ જાવી કહો, હોવે કુંકુત વિનાસ. ૩
જઈ દેવી પૂછ્યો તકા, કહે સીમંધર સ્વામ;
ચઉકસે'હે ચુમાલીય કરે(૧૪૪૪),નવા મે'થ વડ નામ. ૪

નિઃપાપી સૂરિ હોયે, દુઃકૃત સુકૃત જોહ;
 લાલવ કમીં જો સહી, બિનધર્મિં દહ મેહ. ૫
 પ્રભુ વચન દેવી કહો, કિયા અંથ સૂરિરાજ;
 ચઉહસેંહે આલીસને સમે, આયુ અલપ જણાય. ૬
 સંસારદાવા જોહ સ્તુતિ, આર અંથનો માંન;
 ચઉહસેંહે ચૌઆલીસ કરી, પોહોતા અમર વિમાન. ૭
 સંવત પાચ પંચાસિધ(૫૮૫), પોહોતા સરગ મોહાર;
 ભવભીરુ જોહવા સૂરિ, નામે જયજયકાર. ૮

હાજ—૧૮

(વહાશેજી વાઈ છે વાંસલી રે—જો દેશી)

૨૮—આ. શ્રી વિયુધપ્રભસૂરિ. ૨૯—આ. શ્રી જથાનંદસૂરિવલ્કુન—
 અઢાવીસમો પટધર વંદીઈ રે, વિયુધપ્રભ સૂરિરાજ;
 શ્રી જથાનંદસૂરિ શુભત્રીસમા રે, સોહમ કુલની લાજ.

શુરુ મારો દિયો છે દેસના રે—(જો આંકણી) ૧

૩૦—આ. શ્રી રવિપ્રભસૂરિ, ૩૧—આ. શ્રી યશોદેવસૂરિ,
 ૩૨—આ. શ્રી મધુસૂરિ અને ૩૩—આ. શ્રી માનદેવસૂરિવલ્કુન—
 ત્રીસમા રવિપ્રભ પટધર દિસતા રે, યશોદેવસૂરિ જોહતીસ;
 સૂરિ મધુસૂરિ નાથ સતિસમા રે, શ્રી માનદેવ તેત્રીસ. શુભ ૨
 ૩૪. શ્રી ઉમાસ્વાતિવલ્કુન—

જોહવે સંવત સાતસેં વીસમેં જો* (૭૨૦), સુભપ્રધાન જગીસ;
 વાચક ઉમાસ્વાતિજી હૂઆ રે, જોહાવતારી સૂરીસ. શુભ ૩
 ૩૫. શ્રી જગપ્રભસૂરિ—

વીરથી મારસેં જોહોતર (૧૨૭૨) જાણીઈ રે, સંવત આઠસેં પૂર;
 જગપ્રભસૂરિનો જન્મ હુજો તહા રે, બિનચાસન વહ નૂર. શુભ ૪
 આમનૃપતિ શુરુજી પ્રતિબોધિયો રે, પ્રભુચાસન શબ્દમાર;
 ચરિત્ર પ્રભાવકમહિં જાણીયા, શુરુ શ્રાવક અધિકાર. શુભ ૫
 આમનૃપતિ પૂરવ ભવમાં હૂતો રે, જટધર તપસી નાંમ;
 શાસનદેવી કહો ભવ જાણીઓ રે, હોતી જટા તિલે કામ. શુભ ૬

વિક્રમ સંવત આઠ પંચાણ્ડી રે(૮૬૫), સૂરિ અમર પદ પાથ;
 ધનધન આમનુપતિ મહારાજને રે, ધનધન એ સૂરિરાય. શુ૦ ૭
 ૪-આ. શ્રી વિમલસંદ્રસૂરિ ૪૫-આ. શ્રી ઉદ્યોતનસૂરિવર્ણન—
 ચોત્રિસમા કહું સૂરિ પદધરું રે, વિમલસંદ્ર સૂરિરાજ;
 તેહના પદધર પાંત્રિસમે રે, ઉદ્યોતનસૂરિ ગચ્છરાજ. શુ૦ ૮
 બહુ સુનિ પરિકર સાથે પરવર્થો રે, કરતા ભવિ ઉપકાર;
 અધુરું ગિરિવર તીરથ ભેટવા રે, પ્રભુ હરશન સુખકાર. શુ૦ ૯
 ટેલી નામ તે ગાંમપરીસરે રે, વટ છાયા ગંભીર;
 વહતલો વિસામે શુરુ ભિતયો રે, પરિકર સહુ શુરુ તીર. શુ૦ ૧૦
 તિથે સમે સુહૃત ચોપડીઓ બહો રે, આઠ સૂરિ તિહાં કીધ;
 વીરથી ચઉહસે ચોસઠ (૧૪૬૪) વરસમે રે, આચારજપદ કીધ. શુ૦ ૧૧
 આઠમે સર્વદેવસૂરિ છે પાટવી રે, સહુનો મલી સમુદાય;
 અનુકમે અનુકમે સૂરિપરંપરા રે, ગચ્છ ચોરાસી* કહાય. શુ૦ ૧૨
 વિક્રમ સંવત નવસે હૈ ચોરાણીએ(૯૯૪)રે, વડગચ્છ બિરદ ધરાય;
 વનવાસી બિરદમે વીસ સૂરિ કહો રે, હવે વડગચ્છ લિખાય. શુ૦ ૧૩
 વડગચ્છ કુલમે બહુ ગચ્છ નિકલ્યો રે, પાટ પરંપરા ભાંચ;
 પાંચમે બિરદ એ વડગચ્છ હુઓ રે, દીપવિજય કુલભાંચ. શુ૦ ૧૪

ઇતિ શ્રી સત્તરમા પાટથી માંડીને છત્રીસ પાટ પર્યંત વીસ
 સૂરિ વનવાસી બિરદમે હુઆ. છત્રીસમા સર્વદેવસૂરિ સ્તવે

સંવત ૯૯૪ વર્ષે વડગચ્છ બિરદ પંચમ.

ઇતિ શ્રી પ્રામવાદ્ગાત્રીય સાહ કલા શ્રીજી કુલોત્પન્ન અનોપ-
 ચંદ મજલાલ આપહાત સકલ પંડિત અવર એમવિજય
 ગ. પં. રત્નવિજય ગણિના શિષ્ય પં. દીપવિજય કવિરાજ
 બહાદુરેણુ વિરચિતે શ્રી સોહમકુલરત્ન-પદ્મવલી-રાસ પ્રાકૃત
 પ્રખંધે વીસ સૂરિ પટોધર વર્ણન-શ્રી કાલિકસૂરિ, દેવદ્વિગણિ ક્ષમા-
 શ્રમણ, જિનભદ્ર ગણિ ક્ષમાશ્રમણ, હરિભદ્રસૂરિ, અપ્પભદ્ર-
 સૂરિ, આમ નૃપતિ પ્રમુખ, વડગચ્છ પંચમ બિરદ નામ
 દ્વિતીયોલ્લાસ:

(દ્વિતીયોલ્લાસ સમાપ્ત)

તૃતીય ઉલ્લાસ

અથ તૃતીયોલ્લાસઃ પ્રારબ્ધતે

કુંડા

આ.૦ શ્રી જયોભદ્રસૂરિ વગેરેનું વલ્લેન—

- શ્રી વરદા વરદાઈની, વાહન હંસ ઉભાસ;
સાજનગી સુપસાયથી, વરલું તૃતીય પ્રકાસ. ૧
- સાંડેરા મચ્છમે' હૂઆ, જયોભદ્ર સૂરિરાયજ;
નવસે'હે સત્તાવન(૬૫૭)સમે', જનમ વરસ મચ્છરાય. ૨
- સંવત નવસે'હે' અદસઠે' (૬૬૮), સૂરિ પદવી જોય;
બહરીસૂરી હાજર રહે', પુન્ય પ્રબલ જસ જોય. ૩
- સંવત નવ અમણ્યોતરે (૬૬૬), નગર મુંડારા માંહે;
સાંડેરા નગરે વલી, ક્રીધી પ્રતિષ્ઠા ત્યાંહ. ૪
- ૧ છુહા રકિં'છહરિષિ વલી, ૩ ખીમરિષિ મુનિરાજ;
૪ જયોભદ્ર ચોથા સહુ. શુભાર્થ મુખરાજ.* ૫
- છુહાથી મચ્છ નિકલ્યો, મલધાર તસ નાંમ;
કિં'છહરિષિથી નિકલ્યો, કિં'છહરિષિ શુનખાંન. ૬
- ખીમરિષિથી નીપનો, કૌર'વટવાલ મચ્છ જેહ;
જયોભદ્ર સાંડેર મચ્છ, વ્યારે મચ્છ સનેહ. ૭
- આયુરોહાઈ વિચે, માંમ પલાસી માંહે;
વિમ્મ પુત્ર સાથે' બેહુ, ભણતાં લડિયા ત્યાંહ. ૮
- ખડિયો લાંગો વિમ્મનો, કૌરે' પ્રતિજ્ઞા એમ;
“ માયાનો ખડિયો કરું, તો પ્રાણણ સહિ નેમ.” ૯
- તે પ્રાણણ જોગી થઈ, વિદ્યા સીખી આય;
ચોમાતું નાડુલાઈમે', હુતા સૂરિ મચ્છરાય. ૧૦
- તિહાં આયો તેહિ જ જટિલ, પૂરવ દ્રેષ વિચાર;
વાઘ સરપ વિંછી પ્રમુખ, ક્રીધા કેઈ પ્રકાર. ૧૧
- સંવત દસ ઠાહોતરે (૧૦૧૦), ક્રિયા ચોરાસી વાહ;
વદલાલીપુરથી આંખિયો, ઋષભદેવ પ્રાસાદ. ૧૨

તેહ જોગી પણ લાવિજો, સિવ દેહરો મન લાય;
જૈનમતિ સિવમતિ જોહુ, હોય દેહરાં લ્યાય. ૧૩
તે હમણાં પ્રાસાદ છે, નહુલાઈ સેહેર મહાર;
જોહનો વરણુન છે જહુ, કથાકોસ વિસ્તાર. ૧૪
હાળ—૧૬

(જઈને કેહેળ્યો મહારા બહાણ રે—જો દેશી)

૨૧—જા. શ્રી સર્વદેવસૂરિવર્ણન—

છત્રિસમે પાટે હૂઆ મહારા બહાણ રે, સર્વદેવસૂરિ ગમ્ધરાજ.
પટોધર વહિઈ માહરા વાહલાણ રે.

વહનમ્બજિરહ છે જોહથી માં, પાંચે ગિરદની લાજ. પટો ૧

વાહિવેતાલ જા. શ્રીસાંતિસૂરિવર્ણન—

જોહવા સમયને અંતરે માં, સાંતિસૂરિ વેતાલ; પટો
ઉત્તરાધ્યયન ટીકા કરી માં, ગમ્ધ સિરાપદ કહાય. પટો ૨
સંવત હજાર ને નેઉઈ (૧૦૬૦) માં, સૂરિ અમર પદ થાય; પટો
જો સૂરિ ઉપમારી થયા માં, શાસ્ત્રમે સાખ લિખાય. પટો ૩

૩૦—જા. શ્રીદેવસૂરિ, ૩૮—જા. શ્રીસર્વદેવસૂરિવર્ણન—

શાહનીસમા પટધર પ્રભુ માં, શ્રી દેવસૂરિ વડ નામ; પટો
તોહને પટ અહનીસમે માં, સર્વદેવસૂરિ શુભ પામ. પટો ૪

૩૧—જા. શ્રીનેમિચંદ્રસૂરિવર્ણન—

શુભયાલીલખા જાટવી માં, સરોવાદ્ર નેમિચંદ્ર હોય; પટો
જોહવે વિમલ મંત્રી હૂઆ માં, તીરથઅરણદ હોય. પટો ૫
જોહજાર જાહચાલીઈ (૧૦૮૮) માં, વિમલસી મંત્રી વખાણ; પટો
અધુરુંદ ગિરિ તીરથ કીજો માં, પ્રમથો નિજકુલ ભાંજુ. પટો ૬

જા. શ્રી જાભયદેવસૂરિવર્ણન—

જો અંતરાલમાં હૂઆ માં, જાભયદેવસૂરિ મહારાજ; પટો
નવ અંગની ટીકા કરી માં, ઉપમારી ગમ્ધરાજ. પટો ૭
સંવત અગ્યાર પાંત્રીસમે (૧૧૩૫) માં, સરજ લલાં શુભ ધ્યાન; પટો
સાંપત ટીકા જોહની માં, તોહનાં છે જહુ માન. પટો ૮

આાં જિનવદલભાસૂરિવજ્જન—

ઝોહવે વાયઠ ગચ્છમે' માં, જિનવદલભાસૂરિ નાંમ; પટોં
પદ્ કેલ્યાણુ માનિયાં માં, ચિત્રકુટ નયર સુઠાંમ. પટોં ૬
૪૦—આ. શ્રી ઝુનિચંદ્રસૂરિવજ્જન—

ચાલિસમે પટધર વિભુ માં, શ્રી ઝુનિચંદ્ર સૂરિરાજ; પટોં
સંવત ઈચાર ગુણુ સાઠમે' (૧૧૫૬) માં, પુનમીયા ગચ્છ સાજ. પટોં ૧૦
તે પુનમગચ્છ યોધવા માં, હચમા સૂત્રને માંજ; પટોં
યાળી સિત્તરિ રચના કરી માં, તે ઝુનિચંદ્ર વઠ લાજ. પટોં ૧૧

૪૧—આ. શ્રી અજિતદેવસૂરિ તથા વાહિવસૂરિવજ્જન—

ઝુનિચંદ્રસૂરિના પાટવી માં, પદ ઝોહતાલીસમે' હોય; પટોં
અજિતદેવસૂરિ દેવજી* માં, કોમ પટધારી છે' હોય. પટોં ૧૨
તેહમે' લણુ શ્રીદેવજી* માં, સહસ્ર ચૌરાસી પ્રમાણ; પટોં
રચાદ્વાદરેતનાકરે કયો માં, ગ્રંથ સવે ગુણુખાંણ. પટોં ૧૩
ફેલવધિ પાસજી યાપિયા માં, ક્રિયા દિગંબરાં વાહ; પટોં
જયસિંહ નૃપતિ પાટજો' માં, દિયા જસ જયવાહ. પટોં ૧૪
ઈક્તાલીસ પટ વરણુબ્યા માં, શ્રીજિનશાસનસૂર. પટોં
હીપવિજય ગચ્છરાજજી માં, દિનદિન ચઠતહે' નર. પટોં ૧૫

ફેલો

આ. શ્રી હેમચંદ્રસૂરિ અને કુમારપાલ વજ્જન—

ઝોહિ જ અવસરમે' હુઆ, હેમસૂરિ ગચ્છરાજ;
કુંમર નૃપતિ પ્રતિગોધીઓ, વરણુ તસ સામ્રાજ. ૧
ચંદ્ર ગિરહ ફેલચંદમે, હુઆ કેઈ પટધાર;
પુરણુતલલ ગચ્છમે' હુઆ*, દસસૂરિ ગણુધાર. ૨
તેહના પટધર શ્રી ગુરુ, યશોભદ્ર ગુરુરાજ;
તેહને' પાટે દીપતા, પ્રણુમેસૂરિ મહારાજ. ૩
તસ પટધર ગુણુસેનજી, તેહના યશોભદ્રસૂર;
દેવચંદ્ર તસ પાટવી, હેમચંદ્ર સૂરિનર. ૪
તેહની ઉત્પત્તિ વરણુનું, પૂરવ જનમ સમેત;
ઓતા સાંભલ્યજયો સવે, ચરિત્ર તજો' સંકેત. ૫

હાલ—૨૦

(૧૨ વડુ બેઠુ સાસુ મલી રે, કરે વેહેવાણો વાત રે, જુઓ અમમ મતિ
પુન્યની રે—એ દેશી).

સંવત અગ્યાર ચૌમાલમે (૧૧૪૪) રે, દેવચંદ્રસૂરિ ગચ્છરાજ રે;

વંધુકા નયર પધારીયા રે, વીસા મોઠ સાત્રાજ રે,

જુઓ અમમ મતિ પુન્યની રે.

પુન્યે વાંછિત થાય રે, સવિ હુઃખ દૂર પલાય રે,

મંગલગીત બવાય રે, મનવંછિત ફલ થાય રે,

છત્રપતિ હોય રાય રે. જુઓ ૧

આચિત્ત નામ છે વાંછિયો રે, આહીરીઃ જોડની નાર રે;

સ્વપ્ન લહો તેણી નારીઈ રે, ફલિઓ તરુ સહકાર રે. જુઓ ૨

ફલ લીધું છે શુરુશબને રે, ભગી તેક પ્રભાત રે;

શુરુ કહે “સૂત હોત્યે બલો રે, હોત્યે જગત વિખ્યાત રે. જુઓ ૩

મથુ અમને વોહોશવલ્યો રે”, ઇમ કહી કીધ વિહાર રે;

સંવત અગ્યાર ચૌમાલમે (૧૧૪૫) રે, શુભ સુદૃશત શુભ ભાવ રે. જુઓ ૪

આહીરિ સૂત જનમ્યો મથા રે, વિદ્યા જણે રે વિવેક રે;

અંગદેવ હુઓ વર્ષ પાંચનો રે, આયા શુરુ સુવિવેક રે. જુઓ ૫

શુરુ દેખી આયો કને રે, પૂરવ ભવને સનેક રે;

રામ હુઓ ને વેહેરાવીઓ રે, માતા વચન છે જોડ રે. જુઓ ૬

શુરુ લેઈ ખંભાત આવીયા રે, પાછલ તાતજી આય રે;

કહે મુઠ મુત પાછો દિઓ રે, સી થકી પુત્ર ન દેવાય રે. જુઓ ૭

સિદ્ધરાયજીનો પ્રધાન છે રે, ઉદયનજી શ્રી શ્રીમાલ રે;

શુરુઈ મહુ સંભલાવીયો રે, પુત્રનો પુન્ય વિસાલ રે. જુઓ ૮

હરખ્યો કહે મુથુ ચેઠીયા રે, રેઈ લાખ પસાય રે;

પુત્ર દિઓ સૂરિરાજને રે, માંયો વચન સવાય રે. જુઓ ૯

વિહરંતા શુરુ આલિયા રે, દિઈ શિક્ષા (લીક્ષા) ભય બાણ રે;

સંવત ઇગ્યાર પંચાસમે (૧૧૫૦) રે, પાંચ વરસ શુભ આણ રે. જુઓ ૧૦

આગલ નગર પધારિયા રે, તિહાં છે આવક જોડ રે;

કોટિધ્વજ પેહેલા હુતો રે, પુન્ય રહિત હુઓ નેક રે. જુઓ ૧૧

સોનિયા સહુ ઠાયલા હુઆ રે, કાઠયા ભુંચરા બાહર રે;
 તિથે સમે સૂરિ બયા ગોચરી રે, બાદ્યો શિખ તિવાર રે. ભુ૦ ૧૨
 કહે શુરુલ ઈથે આવકે રે, સોનિયા કિમ ક્યો ફર રે;
 તવ આવક મન ચિંતવે, જો છે પુન્ય પહુર રે. ભુ૦ ૧૩
 હાથ ગ્રહી હેમચંદ્રને રે, બેસાયાં તિથુ ઠામ રે;
 દેવી દુષ(દ) ગઈ પરી રે, દીઠા કંચન દામ રે. ભુ૦ ૧૪
 શેઠ કહે સૂરિરાજને રે, શિખ છે સૂરિપદ બેગ રે;
 સૂરિપદ મોહોચ્છવ હું કરું રે, ખરચી દ્રવ્ય અમોઘ રે. ભુ૦ ૧૫
 તે આવક બહુ ભાવથી રે, મોહોચ્છવ સૂરિપદ કીધ રે;
 સંવત ઇચ્છારસેહે છાસે (૧૧૬૬) રે, આચારજપદ સિદ્ધ રે. ભુ૦ ૧૬
 શ્રીદેવચંદ્ર સૂરિરાજલ રે, પૂરણ આયુ સમાજ રે;
 તવ જપ સંજમથી લહો રે, દેવગતિ મચ્છરાજ રે. ભુ૦ ૧૭
 શ્રીદેવચંદ્રસૂરિ ભૂતલે રે, વિચરે દેસ વિહાર રે;
 સોરઠમે એક ભૂપને રે, પદમણી છે તસ નાર રે. ભુ૦ ૧૮
 તે હોય કંપતીને પૂજ્યલ રે, આયા ગઠ ગિરનાર રે;
 નમનરૂપ સાંહમી રહી રે,* કંત ગ્રહી તરવાર રે. ભુ૦ ૧૯
 ધ્યાન ધર્યો તવ આવીઓ રે, શ્રી વિમલેસર દેવ રે;
 મોટો નૃપ પ્રતિભાધવા રે, વર દીધો કરી સેવ રે. ભુ૦ ૨૦
 જો શુરુ બાલ બ્રહ્મચારીને રે, વંદના વાર હબાર રે;
 દીપવિજય કવિરાજલ રે, નામે જય જયકાર રે. ભુ૦ ૨૧

॥ ઇતિ હેમચંદ્રાચાર્ય ઉત્પત્તિ ॥

ફુલો

ઈથુ સમયે વરણવ કરું, કુંભર નૃપતિકુલ ભાંય;
 હેમસૂરિ પ્રતિભાધીઓ, વરણુ તે મેંહિરાન. ૧
 પહેલાં નૃપતિ ચાવડા, કરતા પાટણરાજ;
 મૂલદેવ નૃપથી હૂઓ, સોલંકી સામ્રાજ. ૨
 મૂલરાજ પાટ સાતમે, સંવત ઇચ્છારામંહે;
 સિદ્ધરાજ જયસિંહલ, પાટણ તખત ઉછાંહ. ૩

તિહુંભુપાલ જયસિંઘજી, એ બંધવ છે દોય;	
તિહુંભુપાલને કેંથલી, પટ્ટો હીનો સોય.	૪
તિહુંભુપાલને ત્રણ તનય, દેવપાલ કૃતપાલ;	
ત્રીજો પુત્ર ભૂખમલી, નાંખે કુમારપાલ.	૫
તીનો બંધવ હીપતા, તિહુંભુપાલના નંદ;	
સુતા દોય પરિકર સવે, કેંથલીરાજ આનંદ.	૬
હેમસૂરિ પણ વિહરતા, આયા પાટણ માંહે;	
પટ્ટરશન પ્રતિપાલ નૃપ, આદર દિધે ઉછાંહ.	૭
બહુ પ્રાંદાણ પડિત પ્રવર, વલિ હેમસૂરિ ગણધાર;	
દોકસો પડિત જિનમુનિ, બહુ સોભા હરબાર.	૮
શ્રી હેમચાકરણ કીઓ, શ્રી સિદ્ધરાય હંમૂર;	
બહુ પડિત ચર્ચા કરે, છંદ સોભા વડ નૂર.	૯
સિદ્ધરાય જયસિંહજી, સિદ્ધપુર નયર મઝાર;	
રૂદ્રમાલ કરી થાપના, સોમેસર શિવ પ્યાર.	૧૦
જૈનધરમ દેવી છોકે, કહે નૃપતને એમ;	
સવે દોક હરસન કરે, નહી હેમસૂરિ કેમ ?	૧૧
જો હરસન આવે નહી, તો ન રહે આપણ દેશ;	
ઇમ કહી અનુચર પાઠબા, સૂરિ લલો તિહાં દેવ.	૧૨
સહુ પરિકર શ્રી આવિયા, શિવવંદનને કાજ;	
કર જોડી સ્તવના કરે, માનું ભવજલ ગા(ઝા)જ.	૧૩

માથા :—મવલોજાંકુરજનના રાગાધાઃ ક્ષવમુપાગતા ચસ્ય ।

મહા વા વિણ્ણુર્વા હરો જિનો વા નમસ્તસ્મે ॥૧॥

ભવ અંકુરો જસ નહી, નહી રાગાદિક બેવ;	
હરિ હર પ્રદા જિન પ્રણ, વંદન હો મુંઝ દેવ ।	૧૪
વલી ઈક દિન દેવી કહે, સુખિયે શ્રી સિદ્ધરાય;	
પાંડવ હેમાલે ગલ્યા, એ સિદ્ધગિરિ કહાય.	૧૫
સૂરિ કહે હેમાલે ગલ્યા, તે જીભ પાંડવ હોય;	
ભારતમે વાંચો સવે, ત્ર્યોક વિમાસી જોય.	૧૬

શ્લોક :—અન્ન પ્રોણશ્ચત્તે દર્ધં પાંડવાનાં શતત્રયમ્ ।

કુર્યોઽનસદ્વત્તં ચ કર્ણસંઘ્યા ન વિદ્યતે ॥૧॥

ઈણી પરે નિત ચર્ચા કરે, નૃપ સિદ્ધરાય હ દૂર;

હેમસૂરિ શુરુ પુન્યથી, વિધન સવિ હોવે દૂર. ૧૭

હાલ—૨૧

(મીઠાં બ્રહ્માં સંસારમે, તથા, વીરમતી કહે' રે વહુ—એ દેશી)

એક દિન નૃપ શુરુને' કહે', પુત્ર નહિં' મુઝ કોય હો;

કહોને શ્રી ગચ્છરાયણ, સૂરિ વિભાસણ હોય હો.

પુન્ય કરો જગણવડા (એ આંકણી). ૧

અંબિકા દેવી આરાધિયાં, તીન કરી ઉપવાસ હો;

પ્રગટ થઈને રે અંબિકા, ગોલે' વચન વિભાસ હો. પુ. ૨

“નહી હોય પુત્ર સિદ્ધરાયને, પૂરવ હુઃકૃત નિપાત હો;

ગર્ભવતી રે નારી હણી, કીધો બાલક ઘાત હો. પુ. ૩

દોય-હત્યા થકી રાયને, નહી હોય પુત્રસંભેગ હો;

રાજ છે' કુમારપાલ ભાગ્યનું, બાવી એહવો છે ભેગ હો.” પુ. ૪

દેવી વચન સુણી રાયણ, કહિઓ નૃપ સમભાય હો;

નૃપતિ બહુ હુઃખ લાવિઓ, હે' હે' હુઃકૃત બલાય હો. પુ. ૫

નૃપતિ તવ મન ચિંતવે, નિશ્ચે દેવી વચન હો;

કુમર ભત્રિજાને રાજ છે, ચિંતે હુઃકૃત મન હો. પુ. ૬

“છલથી કુમારપાલ મારવો, મુઝ ઘર લિઈ અવતાર હો;

પુત્ર હોસ્થે તવ માહરો, રેહેસ્થે' વંસ વિસ્તાર હો.” પુ. ૭

પ્રગટ હુંઈ તેહ વારતા, જાણી કુમરને' તાત હો;

દે'થલી ગાંમથી સજ થઈ, લડવા પાટણ આત હો. પુ. ૮

સાંહમા સાંહમી સંગ્રામમાં, તિહુંણુપાલ સમાય હો;

ભરડાવેસથી કુમારણ, પાટણ નયરમાં આય હો. પુ. ૯

શુભથી બાહિર નીકસ્યો, આગલ ચલિઓઉ જાય હો;

પાછલ નૃપતિની ફેજ છે, દેસમે' માલિમ થાય હો. પુ. ૧૦

ભૂજ્યો છે ત્રણ દિનનો, કલગિણુ ભાત પડાય હો;

આહાર કરી અર્યો આગલે', અંભાત નયરમે' આય હો. પુ. ૧૧

સૂરિ હેમચુરુલ્લેખ રાખીયો, પુસ્તક હાથેડા માંય હો;
 આપા અનુચર શોધતા, કહે' શુરુ પુસ્તક જોય હો. પુ૦ ૧૨
 ભૂખ તરસનો રે પીડીઓ, જેથી કાંઈક નાર હો;
 ઘેર તેડી ગર્ધ કુંભરને, પ્રયત્ન લોજન કરાય હો. પુ૦ ૧૩
 તિહાંથી આગલ ચાલતો, જેઠો તાડની છાંદ હો;
 વાણિયાલાડની જાન છે, આવી ઉભરી (ઊભી રહી) ત્યાંહ હો. પુ૦ ૧૪
 ખાંનખાંન સહુ લોકે' કયો, કરી નહી કાંઈ મનુહાર હો;
 તીન પ્રતિજ્ઞા તિહાં કરી, જેમ્નું રાજ્ય ઉદાર હો. પુ૦ ૧૫
 “તાડ ચાક લાક તણને’, કાંડું હેઠ તરવાર હો;”
 એકવે એમસવાલ આવીયા, ઘીફૂડીના વેપાર હો. પુ૦ ૧૬
 ભાતા માંહેથી રાયને, દેખને કરે' તે આહાર હો;
 “કુંભારપાલ રાજ સાંભલો, આજ્યો પાટણ મહાર હો” પુ૦ ૧૭
 ઇંમ કહી આગલ ચાલીયો, ઠીઠો ફલ્યો સહકાર હો;
 રખવાલા પાસ માંગિયો, કેરી ફલ દોય વ્યાર હો. પુ૦ ૧૮
 લીધી ગાલ તસ ખાંધીઓ, લેઈ ફલ દો વ્યાર હો;
 છોડીને' આગલ ચાલિઓ, ગયો દેસ મારવાડ હો. પુ૦ ૧૯
 સૂતો તરુતલે' એકવે, ઉઠરનો તિહાં ઠોર હો;
 એકવિસ મોહોર પર નાચિયો, લીધી કુંભર તે મોહોર હો. પુ૦ ૨૦
 લોભ થકી તેહ ઉઠરો, તડફૂડી મરણ લહાય હો;
 પશ્ચાતાપ કુંભરે' કીયો, તિહાંથી આગલ જાય હો. પુ૦ ૨૧
 પૂરવદેસ ખંજાલ ને', કાસ્તિમર દેશ ને નેપાલ હો;
 રક્ષિણદેશ કરણાટકે', દારકાં સોરઠ ને લાલ હો. પુ૦ ૨૨
 ઈલ્લી પર સહુ દેશ જેખતો, આયો લીમનાથ કામ હો;
 સુપન લલ્હો તેણી રાતમે', સિદ્ધરાય મરણ હુઓ તામ હો. પુ૦ ૨૩
 નિરભથી રે નૃપ આવિયો, પાટણ નૃપની સ્તીમ હો;
 દીપવિજય કવિ ભૂષણ, પુન્યભલે' રહ્યો ખીમ હો. પુ૦ ૨૪

કુંડા

મરણસમે સિદ્ધરાયજી, શ્રી ઉદયન પરમાન;
 શપથ કરાવે' પખ છબી, સમજાવે મહુ સાંન. ૧

“કુમારપાલને મત કરો, રાજતણે અધિકાર,”
 ઇમ કહી પૂરણ આઉવે, પોહોતો સરમ કુવાર. ૨
 ગોત્રી ઠાઠક લાવીને, બેસાયો નૃપ ભંમ;
 કટિલગ દુખિયો થઈ, આપેં ભિલ્યો તામ. ૩
 ખીજો બેસાયો તકા, મંદ હુંધ તસ દેહ;
 આપેં ભીડીનેં ચલ્યો, છોડી રાજ સનેહ. ૪
 મિલો રાજતિલક સમે, બાલ્યો સુણો સભાય;
 “સુખ ઘોષ આઘ્યા પછે, ટીકો તિલક કરાય.” ૫
 ઈણી પરે દેખી થાકીયા, હાથણી કિઈ તયાર;
 કુમારપાલ તેહિ જ સમે, આયો પાટણ દ્વાર. ૬
 હાથણી આલી તે હિસા, કુમર નૃપતિયેં જાય;
 કલશ ઢાલ સિર પર દીઓ, બોલખિયો સહુ આય. ૭
 પાટ થાપીઓ મહીપતિ, કરી મોહોચ્છવ અભિષેક;
 કુમારપાલ મહીપત તિલક, રાજ કરેં સુરિયેક. ૮
 હેથ ભ્રમણ કરતા સમે, જિણેં ક્રિયા ઉપગાર;
 તે સહુ બોલાવી કરી, નૃપતિ કરેં સતકાર. ૯
 બોસવાલ થીકીયા, તેડી આહર માંન;
 નગરશેઠ પદ થાપના, નૃપતિ સકલ શુંન બાન. ૧૦
 હેમસુરિ પિણુ આવીયા, શ્રી પાટણ ચોમાસ;
 પૂરવ ભવ સંકેતથી, કરવા ધરમ પ્રકાસ. ૧૧

હાલ-૨૨

(કિહાંથી આવ્યાં ગિડલાં, મોતીવાસા ભમરજી—એ દેશી)

નૃપતિ ભાગ્ય ભુબળલી સુખકારી રે સાજનજી;
 સોલંકી કલ સણગાર રે, ભાગ્યનો પૂરો કુમર નૃપતજી;
 બેઠે કિન નયરને બાહિરે સુઠ, નવ નવ ખેલ વિચાર રે. ભા. ૧
 લોહ તવા ત્રણ માંડીયા સુઠ, વેધે બાણ પ્રહાર રે; ભા. ૨
 તિણેં સમેં સુરિ નિકલ્યા સુઠ, ચંડિલ ભૂમિ વિહાર રે. ભા. ૩
 અવસર દેખી શ્રી પૂજ્યજી સુઠ, બોલાવેં નૃપનેં સનેહ રે; ભા. ૪
 તીન તવા ગુરેં પ્રેમિયા (૧)* સુઠ, નૃપ મન અધિક સનેહ રે. ભા. ૫

ખંભાતની સેહેનાંણીઈ સુઠ, જોહાળીયા ગચ્છરાજ રે; ભાં ૦
 કહે સુઠ ઉપગારી તમો સુઠ, જો છે તુમારો સામ્રાજ રે. ભાં ૪
 પૂજ્ય પધારજ્યો રાવલેં સુઠ, ઇમ કહી નૃપ ઘર આય રે; ભાં ૦
 દેઈ અવસર નૃપ મંદિરે સુઠ, બાવેં શ્રી શુરુ ગચ્છરાય રે. ભાં ૫
 બાવેં આવેં જોધશ્રી(થી) સુઠ, નૃપતિનું મન પલટાય રે; ભાં ૦
 ધિર કરવા પ્રાહ્લણ શુરુ સુઠ, નૃપ સાત પરિયાં જોહાય રે. ભાં ૬
 પરિયાં કહે કપૂત છે સુઠ, પિંડ તરપણ નહી કાંચ રે; ભાં ૦
 હેમસૂરિ શુરુઈ તિહાં સુઠ, જોહવીસ પરિયાં જોહાય રે. ભાં ૭
 જોહવીસ પરીયાં જોહિયાં સુઠ, તું છે સપુત કુલમાંહે રે; ભાં ૦
 ધરમ કરે છે તેહથી સુઠ, રાજ સદા દિલ માંહે રે. ભાં ૮
 દોય પરિયાના જોહથી સુઠ, વિભ્રમ હુજો મનમાંહે રે; ભાં ૦
 દોયમેં સાચું કુણ્દરયેં સુઠ, નૃપ મન ગહું અકુલાય રે. ભાં ૯
 નૃપ પૂછેં સૂરિરાજને સુઠ, સાચી કહો સુજ વાત રે; ભાં ૦
 શુરુ કહેં જોહું જૂઠ છે સુઠ, જો ઈંદ્રજાલ તમાસ રે. ભાં ૧૦
 તું પૂરવભવ કુંજ હતો સુઠ, કહે તેહ અખંડ રે; ભાં ૦
 તાહરા સુત સાર આહરયેં સુઠ, કિમ નથી હેતો તું પિંડ રે. ભાં ૧૧
 ઘેંહલા નૃપતિ રાજની સુઠ, કમ વસેં હોમ જીવ રે; ભાં ૦
 નરગ સરગ સહુ કરમથી સુઠ, મેટણ દોણ અતીવ રે. ભાં ૧૨
 સાચી જોહ મનમાં વસી સુઠ, જૈન ધરમ મન લ્યાય રે; ભાં ૦
 દિનદિન ધરમને સેવતાં સુઠ, સાચી પ્રતીતિ મન લ્યાય રે. ભાં ૧૩
 બારે જત નૃપ ઉચ્ચરે સુઠ, જોખે રે દિલ મન ભાય રે; ભાં ૦
 આ સી આઠ છે જોહલી સુઠ, હગિયારસેંહે ગજ સમુદાય રે. ભાં ૧૪
 લાખ અઢાર તુરી જલા સુઠ, અઢાર દેસ અમર પલાય રે; ભાં ૦
 જોમાસેં અસવારી નહીં સુઠ, નહીં હોય ફોજ સમુદાય રે. ભાં ૧૫
 શુરુ પૂછી આહોયલા સુઠ, કીજો ઉંદરીજો પ્રાસાદ રે; ભાં ૦
 તારંગા ને ઈંદરગદેં સુઠ, ઘણા પ્રાસાદ આહલાદ રે; ભાં ૧૬
 જોહ હબાર ને વ્યારસેંહે(૧૪૦૦)સુઠ, નવીન પ્રાસાદ ઉદાર રે; ભાં ૦
 સોહ હબાર પ્રાસાદનો સુઠ, જીરણ કીધ ઉદાર રે. ભાં ૧૭

ઇક દિન લાડે ચાડે સાંભળ્યા સુઠ, ગુરુ કહે અઘટિત કામ રે; ભા૦
 પે'હે'લા પ્રતની ભંગના સુઠ, રાખસું વચનનું માન રે. ભા૦ ૧૮
 તરવાર બાંધી ત્રપો લીધું સુઠ, કાઠ્યો છે' ચાડ ને લાડ રે. ભા૦
 આસો મુદિ પડવે થકી સુઠ, કુલ દેવી કરે' છે અનાડ રે. ભા૦ ૧૯
 લે'સા બકરા માંગિયા સુઠ, કિમ દિઈં જીવપ્રતિપાલ રે; ભા૦
 માર્યું ત્રિશુલ કુલદેવીઈં સુઠ, સુખ કીયાં ગુરુજ દયાલ રે. ભા૦ ૨૦
 દેવી હહેરામે' ભર્યાં સુઠ, લે'સાં ને બકરાં લ્યાલ રે; ભા૦
 બગડયો દેહરો મૂતથી સુઠ, કહે' દેવી ગુરુ કને આલ રે. ભા૦ ૨૧
 દેવી કહે' દિન આજથી સુઠ, નહીં માંડું નૃપતિને પાસ રે; ભા૦
 જીવલ્યા એ' આઠરી સુઠ, તુમ અરણ્યે' રે કલ્લાસ રે. ભા૦ ૨૨
 ધરમ રાજનૃપ પાલિયો સુઠ, અકલ(૧૪) વરસ લગ સીમ રે; ભા૦
 અષ્ટાદસ (૧૮) દેસાં લગે સુઠ, આંજી ચલી જસ ખીમ રે. ભા૦ ૨૩
 ઈણીપરે કુમર નરસરુ સુઠ, દહ ધરમી નૃપ રાજ રે; ભા૦
 આવક ગુરુ હોય ભેડ છે' સુઠ, દીપવિજય વડ લાજ રે. ભા૦ ૨૪

ફુંડા

ધરમગાલ જગમાં બૂરી, તેહનો કહું અધિકાર;
 કુ'મર નૃપતિ ભગનિ અતિ, પરણાવી બહુ ખ્યાર. ૧
 વાઘ નૃપતિ તસ નાંમ છે, રમતા પાસા સાર;
 રાણી સાભલતાં કહે, સારી હેતાં માર. ૨
 રમતાં રમતાં ઈમ કહે, "હિમ મુંડ"ને' માર;
 સાંભલી રાણી નવિ સહે', પીડા હીઈં અપાર. ૩
 નિત પ્રતે' એહિ જ રીતથી, નૃપતિ દીએ ગુરુ ગાલ;
 તે સંદેસો પાટણે', લખિ ચેલ્યો તત્કાલ. ૪
 કુ'મર નૃપતિ અતિ ક્રોધ કરી, કરી ફોજ સંભાર;
 વાઘ નૃપતિ ઝાલી લિઓ, કાઠ પંજરે ડાર. ૫
 ધરમ પમાડી છોડિઓ, જીઓ ધરમને' ગાલ;
 તે ઉપર એવડો કીઓ, સોલ'કી નૃપ લાલ. ૬
 એહનો વરણન છે' બહુ, થોડો કિઓ વખાણ;
 હવે પૂરવબવ વરણનું, શ્રોતા સુણો સુખાંણ. ૭

એક દિન નૃપ સૂરિરાજને, કરે' વિનંતી એમ;
 પૂરવભવ મુજ કાખિઈ, જીમ હોઈ પૂરણ પ્રેમ. ૮
 તન શુરુ કહે' સુણીઈ નૃપતિ, નહી કેવલી આજ;
 પૂરવધર શ્રુતધર નહિ, નહિ ગ્યાંની ગચ્છરાજ. ૯
 પૂરવભવ કહેવા તણો, એહ જ્ઞાન નહિ મોય;
 કોઈક દેવી દેવતા, કહે' જ્ઞાનભલ સોય. ૧૦
 ઇમ કહી સિદ્ધપુર આવીયા, સરસ્વતી તટણી તીર;
 દેવી ત્રિભુવન સામિની, આરાધી શુરુ થીર. ૧૧
 માનુષોત્તર પરવતે', ઇહા દેવીનો વાસ;
 સૂરિમંત્ર અધિષ્ઠાયિકા, વિધન કરે સહુ નાસ. ૧૨
 ત્રિજે' દિન હાજર હૂઈ, પૂરવભવ કહે' જેમ;
 સૂરિ પશુ નૃપને' કહે, સાંભલ નરપતિ એમ. ૧૩

હાથા—૨૩

(કપૂર હોવે અતિ ભજસો રે—એ દેથી)

જયપુર રાજનો ગોત્રવી રે, નાંશે છે નરવીર;
 બીજું નામ જયતાકે છે રે, વસનથી કીધો દૂર રે.
 રાજન ! સુણીઈ કમંવિપાક. (એ આંકણી) ૧
 મેરાક દેશના પાહંકમાં રે, પદલીપતિ હુજો આય;
 વણજરો ઈક હુટીયો રે, માલવનૃપ કને' ભય રે. ૨
 વણજરો તિહાં લેઈ ગયો રે, ફેંજ તણો સંભાર;
 નરવીર નાઠો તેહની રે, ગરલવતી ગ્રહી નાર રે. ૩
 પેટ ચીરી મુત કાઢીઓ રે, કોષ કરી અતિ રીસ;
 શિલા ઉપર પછાડીઓ રે, હે હે શ્રી જગદીશ રે. ૪
 અગ્નિ દેઈ સહુ પાલમાં રે, જઈ નૃપ વાત સુણાય;
 હોય હત્યાનો પાતકી રે, કેસોટો તસ થાય રે. ૫
 તે તપસી ઘઈ તપ તપી રે, હુજો શ્રી સિદ્ધરાય;
 આર વરસ રહ્યો ગર્ભમાં રે, બાલહત્યા ફલ પાય રે. ૬
 જોરમાન માતાઈ ખિલિઓ રે, માતા બહુ દુઃખ બણ;
 જલજંપા ચલી નરંમજદા રે, આઈ રહ્યોઈ સુયાન રે. ૭

જૈન મુનિ મતિ કલપના રે, ભાંજી એહ વિચાર;
 પુત્ર જનમ હુઓ એહવો રે, લખીઓ લેખ ઉઠાર રે. ૨૦ ૮
 લેખ તે પાટણ મોકલ્યો રે, નૃપ બહુ હરખિત થાય;
 જોરમાન માતાઈ દેખવા રે, કામ એ કાઢ્યો ઉભાય રે. ૨૦ ૯
 તે સમે પુત્ર જનમ હુઓ રે, કલોઈ નયર મઠાર;
 શ્રી સિદ્ધરાજ જયસિંહણ રે, કીધો નાંમ ઉઠાર રે. ૨૦ ૧૦
 હે હે કમ અટારકા રે, તપથી નૃપપદ પાય;
 જયતાકને જસોભદ્રણ રે, મલિયા શુરુ મમ્મરાય રે. ૨૦ ૧૧
 ધમ કલો લહી વાસના રે, વિહરતા સૂરિરાય;
 એક શિલાપુર તેલમે રે, પાઉ ધાયો શુરુરાય રે. ૨૦ ૧૨
 તિહાં જોઠર આવક ઘરે રે, રહિઓ શ્રી જયતાક;
 પરવ પભુપણુમે કીઓ રે, ઉપવાસ વિજય પ્રતાક રે. ૨૦ ૧૩
 લીધાં શ્રી જિન પૂજવા રે, કોડિ અઠારનાં ફૂલ;
 ચઢતે ભાવે પૂજ્યા રે, શ્રી જિનરાજ અમૂલ રે. ૨૦ ૧૪
 પારણા દિન શુરુરાજને રે, કીધો શુદ્ધ આહાર;
 તે ઉપ પુત્યથી તું હુઓ રે, કુમારપાલ નૃપ સાર રે. ૨૦ ૧૫
 યશોભદ્રસૂરિ શુભ ધ્યાનથી રે, હેમસૂરિ હૂઆ એહ;
 જોઠર આવક તે હુઓ રે, ઉદાયન સચીવ સનેહ. ૨૦ ૧૬
 સિદ્ધરાયને સુત નવિ હુઓ રે, ગર્ભવતી હણી કેંહેર;
 પૂરવભવને વેરથી રે, સિદ્ધરાય લીધો વેર રે. ૨૦ ૧૭
 પૂરવભવ સૂણી થરથયો રે, કુમર નૃપતિ મનમાંહે;
 ફરી પૂછે શુરુરાજને રે, આગલ મતિ કુંજ હોય રે. ૨૦ ૧૮
 સૂરિ તવ મન ચિંતવી રે, દેવી ફેર જોલાય;
 સ્તીમંધર કને મોકલી રે, પ્રભુણ સકલ સુંણાય. ૨૦ ૧૯
 દેવીઈ શ્રી સૂરિરાજને રે, સકલ કલો અધિકાર;
 તેથી શુરુ કહે ભૂપને રે, સાંભલ નૃપ સુવિચાર રે. ૨૦ ૨૦
 આવતી ચોવીસી માંહે રે, પદ્મનાભ જિનરાય;
 તેહનો ગણુધર તું ધઈ રે, લેંહેંચો સિવ સુખદાય રે. ૨૦ ૨૧

શુભ ભવ સંજ્યાતા કહ્યો દે, સીમંધર ભગવાન;
 કેવલજ્ઞાની ભાખીઓ દે, ધન ધન કેવલગ્યાન. ૨૧૦ ૨૨
 નૃપ સુંણી ઉલસિત અંગથી દે, કહે સુણો ગચ્છરાય;
 જે કાંઈ શુભ આતમ તથો દે, તે સહુ તુમ સુપસાય દે. ૨૧૦ ૨૩
 ૧ કુમર નૃપતિ ને ૨ સોલંકી દે, ૩ પરમાર્હત કેહેવાય;
 ૪ રાજઋષિ ૫ રાજની પછે દે, પાંચ નામ સોહાય દે. ૨૧૦ ૨૪
 બારસેહે ઓગણ પંચાસમે (૧૨૪૬) દે*, સુરિ અમર પદ પાય;
 છત્તંવરસ આયુ લોગળ્યાં દે, પૂરણુતલ ગચ્છપતિરાય દે. ૨૧૦ ૨૫
 કલિકાલસર્વજ્ઞ ગિરહના દે, ધારક શ્રી શુરરાજ;
 સાઠીતીન કોટિ ગ્રંથના દે, કરતા શ્રુત સામાજ દે. ૨૧૦ ૨૬
 કુમારપાલ ધર્મરાજની દે, સંપૂરણ કરી આય;
 ભુવનપતિ માંહે જીપન્થો દે, એક ભવે શિવ ત્વય દે. ૨૧૦ ૨૭
 વરણુન એહનો ચરિત્રમાં દે, પ્રભલ કહ્યો અધિકાર;
 દીપવિજય કવિ આવતાં દે, હોવે જય જયકાર દે. ૨૧૦ ૨૮

(છતિ શ્રીહેમચંદ્રાચાર્ય-કુમારપાલ-પ્રબંધ)

ફુલા

સંવત ગ્યાર સીમા લેગે, ગચ્છ મત નહિ કોય:
 સંવત બારસેહે માંહેથી, ગચ્છ મત બહુ હોય. ૧
 સંવત ગ્યાર શુભસાઠ(૧૧૫૬)મે, પુનમિયા ગચ્છ હોય;
 સંવત ગ્યાર અગસ્યોતરે(૧૧૬૬), અંચલગચ્છ* પણુ જોય. ૨
 સંવત બાર બારોતરે (૧૨૧૨), વાયકે ગચ્છથી ભાણુ;
 શ્રી ખરતરગચ્છ* નીકળ્યો, ગઠ ચિતોડ પ્રમાણુ. ૩
 સંવત બાર પંચાસમે (૧૨૫૦), ગચ્છ આગમિયા* જોય;
 સંવત બારસેહે છત્તુષ્ઠ (૧૨૬૧), સાઠ પુનમિયા હોય. ૪
 પારસનાથ સંતાનીયા, કેસીકુંમર ગચ્છરાય,
 તાસ પરંપરા આજ છે, કેવલાગચ્છ* કેહેવાય. ૫
 ઇકે ઇકે પઠનો અંશ ગહી, બાંધી ગચ્છ સમુદાય;
 આપ આપણા ગચ્છમે, વરતે છે મન લાય. ૬

હાળ—૨૪

(મિલ્ક પર કંબલ ઢાઈ ન લેસી, તે તરીયા ભાઈ તે તરીયા—એ દેશી)

૪૨—આ. શ્રી વિજયસિંહસૂરિવર્ણન—

બેહેંલાલીસમે પટધર વંદો, શ્રી વિજયસિંહ સૂરિરાયા રે;
વિવેકમંજરીની રચના કીધી, જગમે વડ જસ પાયા રે.

એ તરીયા ભાઈ, એ તરીયા. (એ આકળી). ૧

૪૩—આ. શ્રી સોમમલસૂરિ અને મણિરત્નસૂરિવર્ણન—

દોય સૂરિ પટ ત્રેહેંતાલિસમે, બેહેનાં નામ સવાઈ રે;
સોમમલસૂરિ મણિરત્નસૂરિ, મંગલ નામ વડાઈ રે. એ ૨

૪૪—મહાતપરથી આ. શ્રી જગન્નથસૂરિવર્ણન—

બેહેના પટધર ચૌમાલિસમા, જગન્નથસૂરિ પટધર રાજે રે;
તિથે સમે મુનિ શિથિલાચારી, કેળી મનમે લાજે રે. એ ૩
પડવાઈ સૂરિ ચિર કરવાને* હુઆ ઉગ્ર વિકારી રે;
બાર વરસ મહુ તપસ્યા કીધી, દેવભદ્ર વાચક ભારી રે. એ ૪
આખા(આ)ટપુર છે દેશ મેવાડે, આહેક આજ છે નામ રે;
તિહાં નૃપ ગઈભસેન હુઓ છે, અગ્નિસરણ તસ ઠાંમ રે. એ ૫
તે પાછલ ચઉ ખૂંચે ભરીયાં, સંજીવન રહેં નીર રે;
જંગોલેય (?) તે તીરથ દહેં છે, દેવાધિષ્ઠિત તીર રે. એ ૬
પટ્ટણુ કટ્ટણુ તેહિ જ સમયે, તિહાં પણુ હુઓ તેહ જોત રે;
આજ મગટ છે કટ્ટણુમાંથી, *“ગદ્ગદ્યા”લીઈ હોમ રે. એ ૭
સંવત બારસેહિ પંચાસીમે(૧૨૮૫),વિહરતા શુરુ તિહાં આયા રે;
સૂરિ દિગંબર બત્રિસ સાથે, કીધા વાહ સવાયા રે. એ ૮
દિગંબરથી વાહવિવાડે, હીરા પરે નહી લેલા રે;
તેહથી જગન્નથસૂરિ નામ હીરલા,કુમતીકુમત મત છેલા રે. એ ૯
ભવજીવ આંબેલ તપ ધારી, બાર વરસ તપ કીધો રે;
હિંદુપતિ સાહનાથ ચીતોડે, રાંણો વંદન કીધો રે. એ ૧૦
તેહનું નામ છે નરતપત રાંણો, સંવત બારપંચાસી(૧૨૮૫)રે;
તપાબિરદ તેણે રાંણે કીધો, છટ્ટો બિરદ ઉલ્લાસી રે. એ ૧૧

તપ શુભધારી જનહિતકરી, - સોહમ કુલમે' જાએ - ૧;
અભિમાલીસ પટધર સૂરિ માયા, દીપવિજય કવિરાજે ૨. જો ૧૨
॥ ઇતિશ્રી સંવત ભાર પંચાસીઈ તપા બિરહ છંદોઁ ॥

અથ સમય પ્રસ્તાવે વસ્તુપાલ-તેજપાલ સમંધ વાર્તિક
લિખ્યતે—

શ્રી શુભરાત દેસે અમદાવાદની પાસે વાહજ ગામ,
તેહમે' આલુનાસા નામે આવક. તેહની પુત્રી, જાગડુંમાર દેવી
બાલરંડા છે. એકઠા શુરને વંદન કરતે' પત્રને' લખણે' શુરઈ
શિખ્યને કહ્યું જે એ બાલરંડાથી ૨ પુત્ર યાસ્યે'. તે જનતમે' નામ
કરસ્યે'. એહવે' તે બાઈના પિતાના ઘરમાં આસો પોરવાડ
શુમાસ્તો રહ્યો છે', તે કર્માનુયોગે' તે બાઈ સાથે' સંબંધ થયો.
તે શુભપણે' પાટલુ મયાં. તિહાં પુત્ર થયાઃ ૧ વસ્તુપાલ, ૨
તેજપાલ નામે. મોટા થયા. ધીના વેપાર કરે' છે'. ચિત્રવેલ
અહિત ઘાસવેલાની ઉંઢવણી લેધને' કણમણુ ધી માડુઓ લાવી.
ધી ઠાલવી લીધું. ઉંઢવણી ઉપર મૂક્યો, ફરી ભરાયો. બાણીયા
સમજા. ઉંઢવણી નાખી (ન આપી) એહવે' ફરબારમે' રાબને
લણું ધી ભેડઈ છે'. તે પોતે હબરો મણુ ધી એક કેલમે' આપ્યું.
એ રીતે ચિત્રાવેલથી દ્રવ્ય પણ અપૂટ થયો. વલી અધિક
પુન્યાનુભવે' સાદા ત્રણ હમલે' સોનાની કડાહ પ્રગટ થાઈ. એકઠા
કેાઈકે મેહેલું લીધું, તથા કન્યા અણુમિલવે' જે બાઈઈ માતાને
મોસાલ પૂછ્યું, માતા લાજલીઈ પાછલી હળીમત સર્વે' કહી. તે
ઉપર ૨ બાઈ ગાળને' જોલ્યા જે ૮૪ ચોરાસી જ્ઞાત લેલી
કરીને' જીભાડવી. એહવો વિચાર કરીને પાંચસે' કેસથી ૮૪
ચોરાસી જ્ઞાતના સેઠીયા તેડાવ્યા. તે ૮૪ ચોરાસી જ્ઞાતનાં નામ
લિખે' છે'.

ચોરાસી જ્ઞાતિ

૧ શ્રીમાલી, ૨ પોરવાડ, ૩ જોસવાલ, ૪ શુભર, ૫
ડીડું, ૬ ડીસાવાલ, ૭ જડાવતા, ૮ જંઢેર, ૯ ખંડોલ, ૧૦

કાકડા, ૧૧ કંઘોરા, ૧૨ કપોલ, ૧૩ નાપલ, ૧૪ નાગર, ૧૫ નાંણાવાલ, ૧૬ લાકે, ૧૭ લાડુશ્રીમાલ, ૧૮ હાલર, ૧૯ હરસોર, ૨૦ હુંબક, ૨૧ સિંગરુ, ૨૨ જાલોરા, ૨૩ જાંગડા, ૨૪ કડીયા, ૨૫ બડીયા, ૨૬ ભુંગહા, ૨૭ બ્રહ્માણી, ૨૮ વાધુ, ૨૯ વાયડા, ૩૦ ગોભુજડા, ૩૧ મોઢ, ૩૨ માંડલીયા, ૩૩ પંચમ, ૩૪ પુકરા, ૩૫ જંબુસરા, ૩૬ સુંહડવાલ, ૩૭ મંડેસરા, ૩૮ અછીન, ૩૯ અચ્છીતવાલ, ૪૦ અડાલમ, ૪૧ અરહિયા, ૪૨ માથર, ૪૩ કંગોમ, ૪૪ કરહિયા, ૪૫ પરવાર (પારવાલ) ૪૬ સોરડીયા, ૪૭ પદ્મલીવાલ, ૪૮ મડા(હ)ડા, ૪૯ મંડોરા, ૫૦ મેવાડા ૫૧ વાલ્મીક, ૫૨ વાંછા, ૫૩ ચિત્રાવાલ, ૫૪ વાઘેરા, ૫૫ નરસિંગપરા, ૫૬ બહુરાસર, ૫૭ અંડેરવાલ, ૫૮ નાગદ્રા, ૫૯ અગરવાલ, ૬૦ બખ્ખર, ૬૧ વઘણોરા, ૬૨ વેંચુર, ૬૩ અસ્તિકી, ૬૪ અષ્ટવસિક, ૬૫ પમારકી, ૬૬ ગોવાલ, ૬૭ નાગોરા, ૬૮ તેંડોરા, ૬૯ સાચોરા, ૭૦ લાંડમ, ૭૧ જેંરાણા, ૭૨ નીમા, ૭૩ કપટીયા, ૭૪ ઠોરંટવાલ, ૭૫ રાજસીખા, ૭૬ લહુડીસીખા, ૭૭ વડીસીખા, ૭૮ ચોસીખા, ૭૯ ઢોસીખા, ૮૦ મુરાણા, ૮૧ રાજેરા, ૮૨ મેડતવાલ, ૮૩ મંડોરા, ૮૪ અણ્ણોરા, ૮૫મી જ્ઞાતિ વાગડ.

વીશાદશાની ઉત્પત્તિ

એ ચોરાસી જ્ઞાતના સેઠીયા લેખા કથો. લાખો ગમે હરિય સેઠીયાને લાંચ આપીને ફેરવ્યા. સાંઝ સવારએ સવે જ્ઞાત એકઠી છુમવા ત્યાર થઈ. એકલે પાટણનો વાસી સેઠીયાનો પુત્ર નાંહની અવસ્થામાં પિતાનું મરણ થયું છે. તેહને ગરીબ જાણીને મુતકે લીધું નહિ, તેડયો નહિ. તે ઉપર તે લણ બાળક સમસ્ત જ્ઞાત પંચ સેઠીયા બિચે આવીને બોલ્યો જે-સેકંજ સમસ્ત પંચ સેઠીયાને અરજ કરું છું જે-“માહરી માતા બાલરંડા છે, ગરીબ છે, તેહનો જન્મારો કિંમ નીકલસ્યે, માટે નાતરું કરાવીને ઠામ બેસારી આપો.” તે સાંમલીને બોલ્યાં જે-વાંચિયાની જ્ઞાતિમે એ કિંમ થાઈ? તિવારે તે બાલક ફરી બોલ્યો જે-“એ કિંમ

કરો છો ? અને માહરી માતાની વેલાઈ કિમ ના થઈ. માટે જરૂર કરો. ” તિવારે તે સેઠીયા કહ્યો મૂકીને ઊભા થયા. જે બાલકની સાથે ઊભા થયા તે વીસા કહેવાયા અને એકા રહ્યા છમ્યા તે દસા કહેવાયા. તે દસા વસ્તુપાલ તેજપાલના પક્ષના. વસ્તુપાલ, તેજપાલ દશાપોરવાડે જાંતિ બહુવી. ચોરાસી જ્ઞાતના સેઠીયા પોતપોતાને દેશ નગરે ગયા.

॥ ઇતિ વિશા દશા ઉત્પત્તિ ॥

હવે વસ્તુપાલ, તેજપાલ પૌઠ ભાગ્યસાક્ષી ચિત્રાવેલી પ્રસન્ન તથા અઈંઠ હાથે કડાક પ્રગટે. ઇત્યાદિ અપૂટ દ્રવ્ય સંભોગ પ્રભાવ થયો અને મોટા મોટા પાતસાહનનાં માન્ય થયાં. શુરુ ઉપદેશ સાંભળવે શ્રીસિદ્ધાચલજીનો સંઘ ચલાવ્યો. તે સંઘનું વર્ણન લિખે છે.

એક લાખ, પંચાસ હજાર નિનર્નિખ ભરાવ્યા. (૧૩૦૪) એક હજાર ત્રણસેઠે ચાર સિખરખદ્ધ નવા પ્રાસાદ કરાવ્યા. (૨૩૦૦) એ હજાર ત્રણસેઠે સિખરખદ્ધ બૂના પ્રાસાદ સમ-રાવ્યા. અઢાર કોઠ છત્તુ લાખ દ્રવ્ય સિદ્ધાચલે વાવ્યા. ત્રણ લાખનું તોરણ કરાવ્યું. અઢાર લાખ ત્રાસી હજાર દ્રવ્ય ગિરનારજી ખરવ્યા. બાર કોઠ ને ત્રેપન લાખ દ્રવ્ય આણુજી વાવ્યા. (૬૮૪) નવસેઠે ચોરાસી પોષપસાદા કરાવી, અઢાર કોઠ દ્રવ્ય ભરૂઅચ્ચ ખંભાચતને સરસ્વતી જ્ઞાનજાંઠારે ખરવ્યાં. પાંચસે હાંતનાં સિંહાસન, પાંચસે પાંચ બહર પટકુલનાં સમવસરણ કરાવ્યાં. ત્રણ હજાર બસે મહેસરીના પ્રાસાદ કરાવ્યાં. સાતસે બ્રહ્મશાલા કરાવી. સાતસેઠે સત્રુકાર (સત્રાગાર) મંદાવ્યાં; સાતસેઠે તપસ્વીના મઠ કરાવ્યા. (૬૮૪) છસે ચોરાસી પથ્થરખદ્ધ મોટાં સરોવર કરાવ્યાં. (૪૬૪) ચારસેઠે ચોસઠ વાવી કરાવી. (૪૦૦) ચારસે પથ્થરખંધ પરખ કરાવી. (૮૪) ચોરાસી મસીત કરાવી. ખંભાતમે એક મસીત ઉપર એ લાખ દ્રવ્ય થયાં. એક મિનારો કર્યો અને ત્રણ લાખનું તોરણ કરાવ્યું. ઉદયપ્રભાસરિત્રસુખ એકવીસ નવા

આઆચાર્યના પાટમહોત્સવ પોતે કર્યો. ચોવીસ હાંતનાં નૈન પ્રાસાદ કરાવ્યા. એકસોવીસ સાગનાં ઢેહરાં કરાવ્યાં. (૫૦૦) પાંચસેં બ્રાહ્મણ નિત્ય વેદપાઠ કરતા. પાંચસેં ગચ્છવાસી મહાતમા વોહોરતા. એક હજાર ને આઠસેંહેં એકલમલ વિહારી મહાતમા ગોત્રરી વેહેંરતા. એક હજાર મઠવાસી વાપસ જીમતા. ચાર હજાર પેંતાલીસ સેજવાલા, બહારસેંહે વાહિણી, સાતસેંહેં સુખા-સણ, પાંચ હજાર ને પાંચ પાલખી, સાતસેંહેં હાથી, સાત લાખ મનુષ્ય, ચાર હજાર ઘોડા, બે હજાર ઊંટ, પાંચ ઉપર ચારસેંહેં લોજક નૈન ગાયક, ત્રણસેંહેં ત્રીસ બંદિજન, (૧૬) સોળ યુદ્ધ-વિજય, તેરસેં પાંચ હીવીધરા, સોબનદેવ પ્રમુખ પાંચસેં સુથાર, સો બટવાહિ, એક સો આઆચાર્ય, બાવીસેં શ્વેતામ્બર, અચ્ચારસેં કીમંબર.

સંવત ૧૨૮૬ આબૂજીના દેરાચરનો પ્રારંભ કર્યો, સંવત ૧૨૯૬ સિખરેં જાળરોપણ. ઇત્યાદિ ધર્મકરણી કરીને સંવત ૧૨૯૮ વસ્તુપાલ સ્વર્ગગમન.

અથ ભંડાર દ્રવ્ય સંખ્યા—તેત્રીસેંહે કોડ તિહોત્તર કોડ એંહેંસી લાખ, વીસ હજાર નવસેંહેં એતલો દ્રવ્ય સંખ્યા ભંડારમેં જાણવો.

ઈહાં કોઈકને સંકા જીપજી તેહથી સમજીઈ પૂછયું જે-એ આવક લોક થઈને મસીત મિનારા, ઈશ્વર પ્રાસાદ, વાવ, તલાવ, પ્રમુખ આરંભ કારણ કિણ હેતેં કર્યો ? તેહનો ઉત્તર એ જે ચોટો રાજા પાતસાહેનાં બહુ માન્ય હતાં, રાજ્યકારભાર હુતો, કામદાર જાણીને રાજા પાતસાહેં કામ લલાબ્યાં તે દ્રવ્ય પરજિા ખરચીને કામ કરી આખ્યાં એ પરમાર્થ. ઈહાં પ્રસ્થાવ સમય જાણીને વસ્તુપાલ તેજપાલનો સંબંધ લિખ્યો છે.

ઈહાં સમય પ્રસ્થાવેં જૂનાં જોડાં તથા જે જે સંવતમેં સેંહર વસ્થાં તે લિખેં છે:—

સંવત ૪૪૮ લાહોર શહેર વસ્યો. સંવત ૮૦૧ વધેં રાય પહાડહેજીઈ મંડોવર વસાયો. સં. ૧૫૧૭ વધેં રાઠોડ

નરસિંહજીઈ ચેડતો. ઉજ્જડ ખેડો બીજી વાર વસાયો; આગે
 માંનધાતાઈ વાસ્યો હતો તે ઉજ્જડ હતો. સંવત ૧૧૩૫ વર્ષે
 નાગોર મધ્યે કેસવદાસ મહાકવિ પ્રથીરાજ અહુઆણુનો મંત્રીસર
 હુઓ. સંવત ૧૫૦૦ વર્ષે રાવ ભેધાજીઈ ભેધપુર વસાયો. સંવત
 ૧૫૧૫ વર્ષે ભેધપુરનો કીલો કરાવ્યો. સંવત ૬૦૨ વર્ષે ચિતોડનો
 ઠાંઠ ફરીને રાવલે કરાવ્યો. સંવત ૧૬૧, શા. ૪૧ વર્ષે મોરીને
 કાઢીને બાપા રાવલે ચિતોડ લીધ. સં. ૮૦૨ વર્ષે વનરાજ ચાવડે
 પાટણ વસાયો. સંવત ૫૦૦ વર્ષે પાલણુસી ચઉઆણિ પાલણુપુર
 વસાયો. પછે ઉજ્જડ ખેડો થયો. વલી સં. ૧૦૧૦ પાલણુસી
 પુરમારે પાલણુપુર ફરી વસાયો. જિનપ્રતિમા ધાતુનાં બાલીને
 આણુજી ઉપર નાંદીઓ કયો. તે પાપથી ઠાંઠ થયો. શીલપ્રવલસુરિ
 ઉપદેશે પદલવિયાપાસની પ્રતિમા સોનાની કરાવી પાલણુપુર
 વાસ્યો. સંવત બારસો બાર (૧૨૧૨) વર્ષે રાવ જેસેજી
 જેસલમેર વસાયો. સંવત ૧૫૪૨ રાવ વિઠેજી વીકનેર વાસ્યો.
 સં. ૧૪૪૨ અહમદસાહે પાતસાઈ અમદાવાદ વાસ્યો. સં. ૧૩૧૩
 રાવ કાન્હડજીઈ જૂનો ખેડો જિનનભાલ વસાયો. સં. ૮૦૨ ઉપલદે
 ધરમારે શ્રીચાલ નગરથી જીડીને સોનમટ (ભલોર) વસાયો.
 સંવત ૧૩૩૭ અલાવડીને ભલોર ફિલ્લો લીધો. સં. ૮૨૬
 વેશાખ સુદ ૧૩ વ્યાસ જગતે શુદ્ધત આપ્યું. જૂની દિલિશે
 ખૂંટી ગાઠી બને ફરીને તુંબરે વસાઈ. પ્રથમ ખાંડવ વંશી તુંબર
 રાજ્ય સંવત ૧૨૦૨ સુધી. તુંબર પાતસાહી પછે ચોઠાણુની
 પાતસાહી થઈ. સંવત ૧૧૮૧ ફલવધિ પાશ્વનાથ સ્થાપના. સં.
 ૧૪૬૫ ધના પૌરવાડે રાણપુર કરાયો; કુંભારાણુના રાજ્યે
 રાણેજી ૨ (જે) ચાલા કરાયા. સં. ૧૨૧૫ જમહુઓ થયો. સં.
 ૧૦૮૮ વિમલ પ્રધાને આણુ ઉપર ડેહરા કરાયા. સં. ૧૨૬૬
 વસ્તુપાલ તેજપાલે આણુજીને ડેહરે કળશ ચઢાવ્યો, અને ૧૨૬૮
 સરળ સં. ૧૦૨૦ શિવસિંહ રાઠોડે સિવાણુ વસાયો. સં.
 ૧૪૪૨ સહસ્રમહલ દેવડે સિરોહી વસાઈ. સં. ૧૫૬૬ નવોનગર
 વસાયો. સં. ૧૬૧૬ અકબરે આગરો વસાયો. સં. ૧૧૧૨

સિદ્ધપુર જૂનો ખેડો સિદ્ધરાય જયસિંઘે વસાયો. સં. ૧૭૦૭માં
ઔરંગઝેબે ઔરંગાબાદ વસાયો.

સંવત ૧૧૧૩ સાતલપાતલ ચહુઆણિ સાથે વસાયો, જૂનો ખેડો.

„ ૭૧૨ ચિરાહ સોલંકીએ ચેરાહ વસાધ.

„ ૧૨૧૫ બાહડદે રાઠોડે બાહડમેર વસાયો.

„ ૧૪૮૪ જેતારણ વસાયો.

„ ૭૧૧ ઈંદ્રસંઘ રાઠોડે ઈંદર પાસે ઠખેડ વસાધ, ખેસૂયા
પ્રાણીય થયા.

„ ૮૦૬ રાવહ મીરે હમીરગઢ વસાયો.

„ ૮૩૪ પરમારે આબૂલનો ઠાટ ક્યો, પછે ચહુઆણે
લીધો, રાવ લાખણદેને ઘેર દેવી આવી, તિહાંથી
દેવડા ચહુઆણ હહેવાયા.

„ ૧૨૮૧ બાહસિંઘ રાઠોડે મેહવો વસાયો.

„ ૧૩૭૧ કુંબરપુર વાસ્થો.

„ ૧૪૩૧ રાવલ વીરસલ્લે વાંસવાલો વાસ્થો.

„ ૧૧૧૭ રામસિંઘ સિસોદે રામપુર વસાયો.

„ ૬૯૪ લોહાર મંડે મંડવગઢ વસાયો.

„ ૧૧૬૬ પાહાડસિંઘ હાટેં છુંદી વસાધ.

„ ૧૬૧૬ માલખાને માલપુરો વસાયો.

„ ૧૪૬૧ રાહદરો વાસ્થો.

„ ૧૩૭૩ સોઝત વસાધ.

„ ૧૩૬૧ ચીતોડના તેરમા રાણાના પુત્ર સનજનસિંહણ
સતારાનો રાજ પાચો.

„ ૧૨૨૧ ઠાલો પરણ્યો ચોહોકર મઠના કુંડ પર.

„ ૧૦૬૪ ભુજનગર વસાયો.

„ ૫૧૫ લોજ રાજ ઘયો ઉબેણી ખારમેં.

„ ૮૧૨ સુલતાન વસાધ.

„ ૫૫૩ ઘરો વાસ્થો.

„ ૧૬૨૪ અકબરે ચિતોડ તોડ્યો.

- પ્રવત ૧૬૨૫ ઉદેસિંગ રાણે ઉદેપુર વસાયો.
 „ ૧૩૮૩ પાતસાહ સુમન(ત)ખાને સારણેશ્વરની સ્થાપના કરી.
 „ ૧૫૮૧ સુકુંદ બ્રહ્મચારી પ્રાગ(પ્રયાગ)માં દેહ હોમ
 કરીને મરણ પામીને અકબર પાતસાહ થયો.
 „ ૧૨૪૧ લાખા કુલાણી થયો.
 „ ૭૨૭ પારકર વસાયો.

હલિજીવના સંવત વ્યાકર્તે—*

- „ ૨૬૦૦ વીરસ્વામી શ્રેણિક રાજ થયા.
 „ ૧૫૪૧ કિસનસિંહજીએ કીસનગઢ વસાયો.
 „ ૧૫૬૩ રૂપનગર વસાયો.
 „ ૧૪૬૭ કુંભેરાણે કુંભલમેર વસાયો.
 „ ૧૧૧૪ આંખા કછવાસે આંખેર વસાઈ.
 „ ૧૪૦૭ શુરાનપુર વાસ્યો.
 „ ૬૨૭ વીજપુર વાસ્યો.
 „ ૧૦૧૬ ભાગનર(નગર) વાસ્યો.
 „ ૭૮૧ સિંભર વસાઈ.

- „ ૧૫૦૦ મધ્યે સુરતનો કિલ્લો ફિરંગિઈ કરાવ્યો. તિહાં
 થોડા લોક વસતા. એકલે સં. ૧૬૨૪ ભંડાગિર
 પાતસાહ રાંનેર આવ્યો. રાંનેરવાસી ઠોટીધ્વજ
 નાકુદો (નાખુદો) તેણે રાંનેરથી તે વરીઆવ ડ
 ગાઈ સુધી કિનખાપનાં પથરણાં પાયરીને સેહેરમે
 પાતસાહને પધરાવ્યા. સાહી પ્રસન્ન થયો. માગ-
 માંગ. તિતારે સેઠે હાથણીનો સંભોજ ભેવાનું માંગ્યું.
 સાહે ના કહી જે—હાથણીનો સંભોજ ભેતાં
 તાહરો દ્રવ્ય ભસે. માંગ્યું નહિ. સંભોજ થયો.
 તે નાકુદાની લક્ષ્મી નાસ પામી. પાતસાહે ભંડા-
 ગીરપુર વાસ્યો. એ પાતસાહની પાતર નામે
 સૂરજ, તિણે પાતસાહની રબથી સં. ૧૬૨૫ સૂરત
 વસાવ્યું, અને ગોસવાલ ગોપીસા શ્રાવક તેણે ગોપી-

પુરું વાસ્તુ. ૧ ગોપીતલાવ અને ચૌમુખી વાવ કરાવી, અને સં. ૧૬૭૬ વર્ષે સૂરજમંડલ પારસનાથજી સેનસૂરિજી પાસે પ્રતિષ્ઠા કરાવી. સૂરજમંડલજીની પહાંડી તથા પાછે લખ્યું છે.

(સં. ૧૬૭૬) જોહ જ પરસમા કાવિ ગાંધમે સામુવહુના દેહરાંની પ્રતિષ્ઠા થઈ.

સં. ૧૪૦૩ સાંગાનેર વસ્યો.

હવે જૂનાં જેઠા લિખે છે—

ઉજેણુ જૂનો જેઠો, ભરૂઆચ, પાલી જૂનો જેઠો, અજ-મેર, દિલ્લિ, મિન્નમાલ, બલોર, તે સોનગઢ, ચિત્તોડ, કાલંદ્રી, સિરોહી પાસે તેહમાં જરાસિંઘનો જરાકુંભર બલિ મુઝ્યો. કાલંદ્રિ, પીરાંનપટ્ટણ, લાહોર, મેવાડમે ત્રંગાવતી, આઘાટપુરપટ્ટણ, આહોંડ જો ત્રણે જોક જ નાંમ છે. તે જૂનો જેઠો. ખંભાત, રાયથલ, અંધા, પાવા, રાજગ્રહી જો જૂનો જેઠો. પાડલીપુર તે પટ્ટણ, જૂનો જેઠો, દુપહીનો ગાંમ ધુનાડો જૂનો જેઠો. અંદરાબ પરણ્યો તે વિમલાપુરી નામ. દેવદિ ક્ષમાશ્રમણ જીઈ પુસ્તક લિખ્યાં તે વારે વલ્લભીપુરનું બીજું નામ આજ વર્તમાન વલા, અમારડી ત્રીજું નામ, જો જૂનો જેઠો. ઇંદર તથા બ્રહ્માની જેઠ જૂનો જેઠો, વેંશટ તે ધોળકું, જો જૂનો જેઠો. ભરતપુર ડીંગ જુનો જેઠો.*

કુંહા

૪૪—મહાતપસ્વી આ. શ્રી જગત્ત્રયંદ્રસૂરિવર્ણન—

જગત્ત્રયંદ્ર શુરુ હીરલા, તપગચ્છ ગિરદ ધરાય;	
શ્રી આઘાટકપુર ચક્રી, નયર ઉજેણી આય.	૧
સંધ મુણી હરખિત હુઝો, હંચ મય રથ મુખપાલ;	
બહુ આડંબરથી કીઝો, નગરપ્રવેશ વિસાલ.	૨
બહુ ખાલા શુરુ આગદો, સ્વસ્તિક કરે ઉદાર;	
માવે મહુલી હરખભર, અવણે સહુ નરનાર.	૩

અથ ગહુ'લી

અમૃત સરખી રે, સુલ્લિઈ વીરની વાંણી, અતિમન હરખી રે,
 પ્રભુમો કેવલનાંણી. (એ આંકણી).
 જોજનગામીની પ્રભુની વાણી, પાંત્રિસ શુભથી બાળે;
 પૂરવ પુન્ય અપૂરવ જેહનાં, પ્રભુ વાંણી રસ ચાળે. અં ૧
 જેહમાં દ્રવ્ય પહારથ રચના, ધરમાધરમ આકાસ;
 પુદ્ગલ કાલ અને વલી ચેતન, નિત્યાનિત્ય પ્રકાસ. અં ૨
 દ્રવ્ય શુભ નેં પચાય પ્રકાસે, અસ્તિ નાસ્તિક વિચાર;
 નય સાતેથી માલકેપમે, વરસે છે જલધાર. અં ૩
 શુભ સામાન્ય વિશેષ વિસેખે, હેાય મલી શુભ એકનીસ;
 તસ ચલેખ'ગી ચ્યાર નિકેપે, બાળે શ્રી જગદીસ. અં ૪
 લીલ દુષ્ટાંતે ખેચર બૂચર, સુરપતિ નરપતિ નારી;
 નિજનિજ બાવાઈ સહુ સમઝે, વાંણીની ખલિહારી. અં ૫
 ન'હીવરધનની પટરાંણી, ચક્રમંગલ પ્રભુ આગે;
 પૂરે સ્વસ્તિક સુગતાકલનો, ચલવા સિવગિરિ પાળે. અં ૬
 ચલ અનુજેગી આતમહરસી, પ્રભુ વાંણી રસ પીએ;
 હીપવિજય કહે પ્રભુતા પ્રગટે, પ્રભુને પ્રભુતા હીજે. અં ૭
 ॥ ઇતિ વીર ગહુ'લી ॥

અહરપમા ગહુ'લી—

અથ પુનઃ નવઅહસદયોપમા, શુરુશુભમાલા આલા ગીયતે—

ઢાલ—૨૬

(પીઠી ચોળા પીઠી ચોળા પીટરાંણી રે—એ દેશી)
 તથા (પહેલા સ્વામિ સીમ'ધરા, બીજા દેવ જુગ'ધર—એ દેશી)
 માહરા શુરુ છે મોહનગારા રે, વારિ બહી જ્ઞાનતણા ભં'ઠાર રે.
 (એ આંકણી)
 કહિઅ ન રાખે કોષ કપાય રે, જેહના શુભ છત્તિસ ગવાય રે. માં ૧
 શુરુ અહંગલુ ઓપમાછાજે રે, તખતે ગણપતનાથ બિરાજે રે;
 વરસે વાંણી તે અભિય સમાંણી રે, જેહની મધુરતા સરસ કહાંણી રે. માં ૨

શુરુત્વ રવિ ભ્રમ તેજ અપાર રે, વારે' મિથ્યામત અધાર રે;
 તારે' ભવિષ્યનને' હિત દાખી રે, જેહને સૂત્ર સદા છે સાખિ રે. માં ૩
 અંદ્રવદન કમલ નિત દીપે' રે, ગિરુઓ સોલ કલાને' છપે' રે;
 એહની સૌમ્ય દયાને' આગે' રે, કેહને' યોગ્ય નાવી ભાગે' રે. માં ૪
 માહરે' મંગલ સમ ગણધાર રે, સાસન સોભ વધારણહાર રે;
 દક્ષી પ્રતિપક્ષી શુભધાર રે, નિરખો અદ્ભુત તત્ત્વ આધાર રે. માં ૫
 શુરુની ભુક્ષિ સદા છે મુક્ષિ રે, શુરુજી નહિ રિપુશઢથી વિહુદ રે;
 અભિનવ ગમ્છ તણો મંગલ રે, દીપે વાલી તિમિર કેા ભાંણુ રે. માં ૬
 શુરુઈ શુરુજીની ભુક્ષિ પ્રચંદ રે, કંઠે સરસતિ વાસ અખંદ રે;
 પૂજ્યજી જલધરની પરે' ગાજે રે, ક્રમતિ ગરવી તણા મહ ભાંજે' રે. માં ૭
 શુરુ સદા શુરુપરે' ઉનમાહ રે, શુરુજીની જીભલડીમાં સ્વાહ રે;
 હું' તો લગિલગિ પ્રણમું પાય રે, ધન્ય ધન્ય જે દિન વંદન થાય રે. માં ૮
 પૂજ્યજીની વેગગતિ શાનિ સરખી રે, મહે' તો ડગલે ડગલે નિરખી રે;
 હંસ ને ગચંદ સરખા હરાવે રે, તોહો' ખીજો એહ સમ નાવે' રે. માં ૯
 પાલે પંચ મહાત્રત ભાર રે, ટાલે' સાવલ જોગ વેપાર રે;
 ધારે' જીવદયા ઉપગાર રે, આરે પંચમે છે આધાર રે. માં ૧૦
 કીરતિ જેહની કથા કિસિ બ્યાપી રે, વેલી જસની સઘલે' થાપી રે;
 ગણધર સોહમના પટધાર રે, સાસન સોભ વધારણહાર રે. માં ૧૧
 શુરુજી ધૈયં સૌંદીયં માંભીયં રે, પાલે ચરણ ધરમ સ્વવીયં રે;
 નિસહિત અપ્રતિબંધ વિહાર રે, સમહમ ખાંત્ય કિંક આચાર રે. માં ૧૨
 ઇમ મેં અહશુભ શુરુશુભ માયા રે, સહૂને સુભુતાં માંમ સવાંયા રે;
 આંગણે કલ્પતરુવર ફલિયા રે, દીપવિજયના વલ્લભ મલિયા રે. માં ૧૩

ફહા

ઇમ શુભમાલા શુરુ તણી, ગાવે' મધુરે' વેણુ;
 સુગતા કુસુમ વધાયકે', શુરુમુખ નિરખે' નેણુ. ૧
 દુરમલાલા દેઇ પૂરે', આણી ધરમ સનેહ;
 પર-ઉપગારી જગશુરુ, વરસે' જ્યુ બન મેહ. ૨

જ્ઞાનમાહાત્મ્યવર્ણન—

મુલ્યો ભવિક જન ઇકમનાં, જ્ઞાન સમો નહિ કોય;
જ્ઞાને સંકટ સર્વિ ટલે, જ્ઞાને મંગલ હોય. ૩
દસપૂરવધર મુનિવરા, બેઠે પ્રકાસે જ્ઞાન.
તે તીર્થંકર સારીયું, પ્રભુમિજે ઇકમ્યાન. ૪

હાલ—૨૭

(આદિત કહે કું માનવી ને, આદીસરને ખાઉં—એ દેશી)
જ્ઞાનાવરણી ક્ષય કરીને, પાંચે પુન્ય અનંતલ;
તો પામે કંઈ જ્ઞાનને, ઇમ ભાષે શ્રી ભગવંતલ. ૧
જ્ઞાન અપૂરવ ધન છે બેઠને, તે હલે આદર માંનલ;
સહુ પંડિતમાં રાજસલામાં, પામે બહુ સનમાંનલ. ૨
અભવ્ય જીવને પૂરવલખિ, ન કહી સૂત્ર મહારલ;
પ્રાપ્તિરૂપ છે ભવ્ય જીવને, પામે જ્ઞાન ઉદારલ. ૩
ત્રિપટ્ટી પાંચી તીર્થંકરથી, સુહૃંરતમાં તતખેવલ;
દ્વાદશાંગીની રચના રૂડી, શુંચે ગણધર દેવલ. ૪
પૂરવધર મોટા ગીતારય, સરખાં બેઠનાં જ્ઞાનલ;
હીપવિજય તે જ્ઞાનને નમતા, પ્રગટે લખિ નિધાનલ. ૫

॥ હાળ ૧ ॥

હાલ—૨૮

(ત્રીણા ઝરમર વરસે મેઠ, ભીંજે મારી મુનસલી—એ દેશી)
તથા (મારે દીવાલી થઈ આજ, જિનમુખ જેવાને—એ દેશી)
જમમાં ઉપગારી ઘણા પણ, નહીં કોઈ જ્ઞાન સમાનં રે;
લોકિક રૂપ છે સહુએ જીભ, લોકોત્તર છે જ્ઞાન.
જ્ઞાનને વંદો રે, જીમ પમિા પરમાણુંદ. (એ આક્રમી) ૧
કામધેતુ ને કલ્પતરુ પણ, નહીં કોઈ તારણ રૂપ રે;
તારણ રૂપ જ્ઞાન છે જમમાં, ભાંચે જ્ઞાની સહુ રૂપ. જ્ઞાન૦ ૨
ઉપમા જ્ઞાની જ્ઞાનને બહુ, છાજે છે જમમાંદે રે;
મહાગોપ મહામાંકણ ને વધી, નિર્ધામક સચવાહ. જ્ઞાન૦ ૩

પંચમ અંગે સોહમ ગણધર, વંદે શ્રુત ભગવાન રે;
તે જગદોચન જ્ઞાનને વંદો, વલી કરવા બહુ માન રે. જ્ઞાન૦ ૪
જ્ઞાનતણાં બહુ માન કરે તો, પામે નહીં સંદેહ રે;
દીપવિજય કહે જ્ઞાનને સમરે, ભમ બાપધંબો મેહ. જ્ઞાન૦ ૫

॥ ઢાળ ૨ ॥

ઢાલ—૨૬

(અવિનાશીની સેજડીઈ રંગ લાગ્યો, માહરી સજની—એ દેસી)

જ્ઞાન વિણા બાણે નહીં જે, ધ્યાતા ધ્યેય ને ધ્યાનભણ;
જ્ઞાન વિના બાણે નહીં જે, ચેતન પરમ નિધાન.

જ્ઞાનને સેવોભ (એ આદિણી) ૧

જ્ઞાન વિના બાણે નહીં જે, પુદ્ગલ શુષ્ક પર્થાયભણ;
જ્ઞાન વિના બાણે નહીં જે, અસ્તિ નાસ્તિ સહાય. જ્ઞાન૦ ૨
જ્ઞાન વિના બાણે નહીં જે, સહજ સભાવ વિભાવભણ;
જ્ઞાન વિના બાણે નહીં જે, લેહ છેડનો ભાવ. જ્ઞાન૦ ૩
જ્ઞાન વિના બાણે નહીં જે, હાંનિ વૃદ્ધિ સરૂપભણ;
જ્ઞાન વિના બાણે નહીં જે, મોહ મિથ્યાતત્ત્વ રૂપ. જ્ઞાન૦ ૪
જ્ઞાન વિના બાણે નહીં જે, કંઈ પુદ્ગલના ખેલભણ;
જ્ઞાન વિના બાણે નહીં જે, પરમાનંદી ગેલ. જ્ઞાન૦ ૫
જ્ઞાન વિના બાણે નહીં જે, શુષ્ક શુષ્કાગર જેલભણ;
દીપવિજય કવિરાજ જ્ઞાનથી, બાણે સધલા તેલ. જ્ઞાન૦ ૬

॥ ઢાળ ૩ ॥

ઢાલ—૩૦

(ભવિ તુમો વદો રે, સંખેસર જિનરાયા—એ દેસી)

જ્ઞાની જ્ઞાન તણે રસ ઝીલે, નિર્મલતા ઉપભવે;
જ્ઞાની જ્ઞાનની સક્તિ કરતાં, જ્ઞાન અખોષતા ભવે.

ભવિ દિલ ધરજ્યો રે જ્ઞાનતણી સુખલડી (એ-આદિણી) ૧

કેવલીની પરે ચોદ પૂરવધર, ભાખે દ્રવ્ય અનંતા;
અસંખ્ય ભવની વાત પ્રકાસે, વદો જગ જયવંતા. જ્ઞાન૦ ૨

મોટાનાં જે પાસાં સેવે, તે મોટાં પદ પાવે;
જ્ઞાનપ્રભુની ભક્તિ કરતાં, જ્ઞાન અપોષતા બાવે. ૭૦ ૩
આગમ નોઆગમનો અરથ, સાંભલ્યો એકધાન;
આગમ તો શ્રુતજ્ઞાન કહીજે, નોઆગમ શ્રુતજ્ઞાન. ૭૦ ૪
તે સહુ લઈઈ ભક્તિ કરતા, જ્ઞાન તણી ભલિકારી;
દીપવિજય ધવિરાજ જ્ઞાનને, સેવે બહુ નરનારી. ૭૦ ૫

॥ ૬૫:૪ ॥

૬૫—૩૧

(ઓ આવો રે હંતુમંતો લસકર, પટા ઉમટી આવનહી—એ દેશી)
તથા (હું તો પ્રધુરું રે હરખીજી—એ તીર્થમાધની ખીજી દાલની દેશી).
મતિના લોક કહ્યા અઠયાવીસ, શ્રુતના ચઉદ લોકાવેંજી;
વદ્ અવધિના હોય મનપલજવ, કેવલ એક કહાવે.
ભવિ તુમે સેવો રે, સેવો રે ઉપગારી ઉછરેં. (એ આંકણી) ૧
સહુ મલી લોક એકાવન થાવે, નંદીસૂત્ર મહારજી;
ભગવતિ સૂત્ર અને પન્નવણા, મહિ બહુ અધિકાર. ૭૦ ૨
ભરતરાજ નિજ કાજ સમાયો, બહિં તસ બલિકારીજી;
મિથ્યા તમ અંતરથી દલિયા, અજરામર પદ ધારી. ૭૦ ૩
જાની જ્ઞાનતણી આસાતન, વરજતા ભવિ લોકાજી;
પ્રગટે પંચમ નાણુ દિવાકર, બાંણે લોકઅલોક. ૭૦ ૪
જ્ઞાન-તરી અવલંબી મુનિજન, ભવસાચર જિતરીઈ;
ધવિરાજ દીપ વરહત તણી પદે, અવિચલ પદવી વરિઈ ૭૦ ૫

॥ ૬૫ ૫ ॥

કેલસ

સેવિઈ શ્રુતરાજ ઈણવિધિ, પામીઈ ભુમ જ્ઞાનને,
જ્ઞાનનાં બહુમાન કરીને, કીજીઈ વલી જ્ઞાનને;
પ્રેમરત્ન શુરુ જ્ઞાન નિસુણી, આત્મજ્ઞાનને અતુસરો,
દીપવિજય ધવિરાજ જ'યે, સહજમેં ભવદધિ તરો. ૧

ઈતિ શ્રીજ્ઞાનવરણુન એ પાંચ ગિરવી સ્તવ, સૌભાગ્ય
પંચમી દિને જ્ઞાન પાછલ પૃષ્ઠ કરેશ કરતાં ગવાઈ તથા પઠિલ્લ-
મણામેં શતિજગામેં ગાવેં.

કુંડા

શિખામણ—

જ્ઞાનાવરણી કરમ જે, અનંત કરમ સમુદાય;
સમય સમય સાતે કરમ, જાધિ ચેતન રાય. ૧
શિખામણ ચેતન મુણો, સહજ સભા સમુદાય;
લાલવ કમિં ભવડા, મુણિઈ એકચિત્ત લાય. ૨

ઢાલ—૩૨

(ભવડ સમરા રે ઉદાર—એ દેશી)

તથા (જાપી મહી વેચવાને ચાલી, મદુદીમેં ગોરસ ધાલી—એ દેશી).

ચિત્ત સમરું વીર જિણુંદ, એ તો સિવતરુ મુખનો કંદ;
ભવનેં શિખામણ કહું છું, જે આગમથી સહું લહું છું.
ભવ લણું રે લણું રે કહીઈ, જિનઆણા સિર પર વહીઈ. (એ આંકણી) ૧
સમયાવલીથી સહું આણો, કાલચક્રે અનંતાં ભણો;
ભવ ભમિયો નરક નિગોદે, મિથ્યાત તણેં મન મોદે. ભવ ૨
વણુસહમેં કાલ અનંતો, ભવ ભમિયો જાધિ અલહંતો;
ઔદ રાજમેં એ કોઈ ઠાણુ, દુશ્વર્યા વિણું નહિં રે મુભણુ. ભવ ૩
ભવ પોતા પુન્ય તપાસેં, કોઈ અવસર આવે વિભાસેં;
તેં તો સહજ સભાવ ન ભણ્યો, વિભાવતણો મત તાંણ્યો. ભવ ૪
રત્નત્રયેં તે સહજ સભાવ, કમંજંધ તે કહીઈ વિભાવ;
રત્નત્રયી તે તાહરું સરૂપ, વિભાવ તે કહિંઈ વિરૂપ. ભવ ૫
કોઈ પુન્યેં નરભવ પાચો, વલી આવકકુલમેં આચો;
મુદ્દ દેવ મુદ્દ શુરુ મલિયા, સદહણુ વિના જબ રલિયા. ભવ ૬
જમાલી સરખા કહાઈ, એ તો નિલવ સૂત્રેં જણાઈ;
ઉત્તરાધ્યયનેં સાત વખાણ્યા, કાલ અનંતો ભમર્યેં અજાણ્યા. ભવ ૭
જિનઆણા સાચી ધરીઈ, તો વેંહેંલા સિવપદ વરીઈ;
જિન વચણુમાં સંસય જોલ', તે તો કુમતિ કદાચક્ર તોલેં. ભવ ૮

અભવ્ય બાપને' પુત્ર પનોતો, તે તો જિનઆણા સદહતો;
કાલિક ચોરને સુલસો દાખ્યો, તે તો ઉપદેશભાલામે' ભાખ્યો. ૭૧૦ ૬
જિનવયણાં અવણે' સુણીઈ, જિનવયણમાં સંસય ન ગણીઈ;
દ્રવ્ય હોઠ અહોઠ વિચાર, જોજ્યો છત્રાભિગમ અધિકાર. ૭૧૦ ૧૦
ઇત્યાદિક જિનની રે વાંણી, સાંભલજ્યો ભવિ શુણ્ણાંણી;
જીવજ્યણા રૂડી કરજ્યો, ભવિ ભવજલ વે'હે'લા તરજ્યો. ૭૧૦ ૧૧
માહરે' તો નથી કાંઈ સાંસો, શુણ્ણી જન તુમે કાંઈ વરાંસો;
મદ્દા માહરે જો છે સાચી, છમ મોર જીઈ છે નાચી. ૭૧૦ ૧૨
સાસનનો જે આણાકારી, તસ વારી જાઉં વાર હજારી;
જો સિખાંમણુ જે ગાઈ, દીપવિજય તે જોધિ નિપાઈ. ૭૧૦ ૧૩

ફુલા

રોહિણીવપવણું—

ધણુ અવસર ઓતા સકલ, પૂછે' શ્રી ગુરુરાજ;
કૃપા કરી ઉપરેસિઈ, રોહિણી ફેલ સામાજ. ૧
કેહની પુત્રી કુલુ વધુ, કવણુ પુન્ય વડ હેત;
કિલુ નિધિ સંજમ સિવ વરી, સ્વામી પુત્ર સમેત. ૨
જગત્પંદ્રસૂરિ ઉપદિસે', અવણે' સહુ નરનાર;
કેળી અવસર પૂજ્યજી, ભાળે' સમય વિચાર. ૩

હાલ—૩૩

(હારિ મારે ઠામ ધરમના સાગ પયવીસ દેશ જો—એ દેશી)
તથા (હારિ મારે જોમનિયાનો લટકો હડામ આર જો—એ દેશી)
હારિ મારે વાસુપૂજ્યનો નંદન મધવા નામ જો,
રાણી તેહની કમલા પંકજલોયણી રે હોલ;
હારિ મારે આઠ પુત્ર ને ઉપર પુત્રી એક જો,
માતપિતાને વાહલી નામે રોહણી રે હોલ. ૧
હારિ મારે કેળી જોવન વય નિજ પુત્રી જૂપ જો,
સચરા (સ્વયંવર) મંડપ માંડી નૃપતેડાવીયા રે હોલ;
હાં રે મારે અંગ અંગ ને મરુધર કેરા રાય જો,
ચતુરંગી ફોજોથી ચંપા આવીયા રે હોલ. ૨

હાં રે મારે પૂરવ ભવને રાગેં રાહિણી તામ ભે,
 બૂપ અસોકનેં કંઠે વરમાલા ધરેં રે લોલ;
 હાં રે મારે ગજ રથ લોહા હાન અને બહુ માંન ભે,
 દેઈ બોલાવી બેટી બહુ આઠંબરે રે લોલ. ૩

હારે મારે રાહિણી રાણી લોગવતાં મુખલોગ ભે,
 આઠ પુત્ર નેં પુત્રી ચ્યાર સોહામણી રે લોલ;
 હારે મારે આઠમા પુત્રનું લોકપાલ છે નામ ભે,
 તે ખોલેં લેઈ ગોખેં બેઠી ભામિની રે લોલ. ૪

હારે મારે એહવેં કોઈક નગર વણિકનેા પુત્ર ભે,
 આયુક્ષયેથી બાલક મરણકથા લહેં રે લોલ;
 હારે મારે માતપિતાદિક સહુ તેહનેા પરિવાર ભે,
 રહતાં પડતાં ગોખતલેં ઘડનેં વહેં રે લોલ. ૫

હારે વારી તે દેખી અતિ હરખી રાહિણી તાંમ ભે,
 પિછનેં ભાખેં નાટિક કુણુ એ બતવુ રે લોલ;
 હારે વારી દીપ કહેં એ પૂરવ પુન્ય સંકેત ભે,
 જનમયકી નવિ હીકું દુઃખ કોઈ વાતનું રે લોલ. ૬

॥ હાળ ૧ ॥

હાલ—૩૪

(આધા આમ પધારો પૂન્ય, અમ ધર વોહરણુ વેલા—એ દેશી)

પિછ કહેં રે ભોવન મદમાતી, સહુને સરખી આસા;
 તે બાલકના દુઃખથી રાવેં, તુંઝને હોય તમાસા.

બોલો બોલ વિચારી રાજ, ઈમ કિમ કીજે હાંસી. (એ આંકણી) ૧
 રાઈ રીસ કરી ખોલેથી, પુત્રને ખૂંચી લીધા;
 રાહિણી રાંણી નજરે ભોતાં, ગોખથી નાખી લીધા. બોલો ૨
 તે દેખી સહુ અંતેહરમાં, મુઠન પુકાર તે કીધા;
 રાહિણી ઈમ બાંણે જે બાલક, કોઈઈ રમવા લીધા. બોલો ૩
 નગર તલેં રખવાલેં દેવેં, અધર અલો તિહાં આવી;
 સોનાને સિંધાસન યાખ્યો, આબૂવણુ ચેહેંરાવી. બોલો ૪

નગરલોક સહુ ભાગ્ય વખાણિ, રાજા વિદિમત યાવે;
દીપ કહે જસ પુન્ય સખાઈ, તિહાં સહુ નવ નિધિ આવે. બોલો ૦ ૫

॥ હાળ ૨ ॥

હાલ—૩૫

(સુનિ સુવત જિન' અજ હમરી—એ દેશી)

એક દિન વાસુપૂજ્ય જિનવરના, અંતેવાસી સુનિરાજ વાલ્હા;
રૂપકુંભ ને' રૂવણ્ણકુંભલ, ચઉ જ્ઞાની ભવ છહાજ વાલ્હા.

રોહિણી તપક્ષ જમ જયવંતો. (એ આંકણી). ૧

પાક' ધાર્યા પ્રભુ નયર સમીપે, હરખયો રોહિણીકંત વાલ્હા;
સહુ પરિવારસુ પદભુગ વંદી, નિમ્મુણ્યો ધરમ અનેકાંત વાલ્હા. રૌ ૨
હર જોડી નૃપ પૂછે' શુરુને, રોહિણી પુન્ય પ્રબંધ વાલ્હા;
રૂપ કીધું પ્રભુ સુકૃત ધણીઈ, ભાજો તે સયલ સંબંધ વાલ્હા. રૌ ૩
શુરુ કહે પૂરવ ભવમાં કીધો, રોહિણીતપ શુણખાણ વાલ્હા;
તેહથી જનમ થકી નવિ કીહું, મુખ દુઃખ ભણુ અભણુ વાલ્હા. રૌ ૪
ભાજે શુરુ હવે પૂરવ ભવનો, રોહિણીને અધિકાર વાલ્હા;
દીપ કહે સુણજયો એકચિત્તે, કર્મપ્રપંચ વિચાર વાલ્હા. રૌ ૫

॥ હાળ ૩ ॥

હાળ—૩૬

(હું તો મોહિ રે નંદલાલ મોરલીને તાને—એ દેશી)

તથા (મ્હારે દિવાલી થઇ આજ, પ્રભુ મુખ જોવાને—એ દેશી)

શુરુ કહે' જ'ખૂલેત ભરતમાં, સિદ્ધપુરનયર મઝાર રે;
પૃથ્વીપાલ નરેસર રાજા, સિદ્ધમતિ તસ નાર.

રાજન! સુણજયો રે, ધંક પૂરવભવ અધિકાર

દિલમે' ધરજયો રે (એ આંકણી) ૧

ધંક દિન આબ્યા અંદ્ર ઉધાને, રાણી ને' રાજન રે;
જેલે' કીડા નવ નવ ભાંતે, જોજયો કર્મ નિહાંન. રૌ ૨
એહવે કાઈ એકમુનિતિહાં આબ્યો, શુણસાગર તસ નામ રે;
રાજા તે સુનિવરને વંદી, રાણીને' કહે' તામ. રૌ ૩

ભીડો એ મુનિને વોહરાવો, જે હોય મુદ્ધ આહાર દે;
 નિમ્બુણી રાણીને મુનિના ઉપર, ઉપનો ક્રોધ અપાર. ૨૧૦ ૪
 વિષય થકી અંતરાગ થયો તે, મનમાં બહુ દુઃખ લાવે દે;
 રીસે બલતી ઠડવું તુંબડું, તે મુનિને વોહરાવે. ૨૧૦ ૫
 મુનિને આહારથકી વિષ વાપ્યું, કાલધરમ તિહાં કીધો દે;
 રાબઈ રાણીને તત્ખિણ, દેશનિકાલો દીધો. ૨૧૦ ૬
 સાતમે દિન મુનિહત્યા પાપે, ગલતકોલ થયો અંગે દે;
 કાલ કરીને છટ્ટી નરકે, ઉપની પાપ પ્રસંગે. ૨૧૦ ૭
 નારકી ને તિર્યચ તણા ભવ, ભટકી કાલ અનંત દે;
 દીપ કહે હવે ધર્મ ભોગનો, કહિશ્યું સરસ વૃત્તાંત. ૨૧૦ ૮

॥ કાળ ૪ ॥

કાળ—૩૭

(અલવેસર અવધારીઈ કેસરિયાલાલ—એ દેશી)

તે રાણી મુનિપાપથી કેસરિયાલાલ, ફિરતી ભવચક ફેર દે રાજેસરલાલ
 તાહરા નયરમાં ઉપની કેં, ધનમિત્ર થેકને ઘેર દે ૨૧૦

જુઓ જુઓ કર્મવિટંબના કેસરિયાલાલ (એ આંકણી) ૧
 ધનવતી કુખે ઊપની કેં, દુરંગંધા તસ નામ દે ૨૧૦;
 નમરવણિકતા મુત્રને કેં, પરણાવી બહુ માન દે. ૨૧૦જી ૨
 મુખસભ્યાને ઉપર કેં, આવી કંતને પાસ દે ૨૧૦;
 બહુ દુરંગંધતા ઊછલી કેં, સ્વામી પાર્યો ત્રાસ દે. ૨૧૦જી ૩
 મૂકી પરદેશ ગયો કેં, હે હે કર્મસ્વભાવ દે ૨૧૦;
 એક દિન કન્યાનો પિતા કેં, ગ્યાનીને પૂછે વિભાવ દે. ૨૧૦જી ૪
 ગ્યાનીઈં પૂરવભવ સહુ કેં, ભાખ્યો સહુ અવદાત દે ૨૧૦;
 ફિરી પૂછે શુરુરાજને કેં, કિમ હોય હવે મુખસાત દે. ૨૧૦જી ૫
 શુરુ કહે રૌહિણી તપ કરે કેં, સાત વરસ સાત માસ દે ૨૧૦;
 રૌહિણી નક્ષત્રને દિને કેં, ચોવિહાર ઉપવાસ દે. ૨૧૦જી ૬
 વામુપૂજ્ય ભગવાનને કેં, પૂજે કરી મુલ ભાવ દે ૨૧૦;
 ઈમ એ તપ આરાધતાં કેં, પ્રગટે શુદ્ધ સ્વભાવ દે. ૨૧૦જી ૭

કરજ્યો તપ પૂરણ થઈ કેં, ઉજમણું બાલે ભાત રે રાં;
 એકથી એક ભવ અંતરે કેં, દેહેંચે જ્યોતિ મહંત રે. રાંભુ ૦ ૮
 ઈમ મુનિ સુખથી સાંભલી કેં, આરાધી તપ સાર રે રાં;
 એ તાહરી રાંણી થઈ કેં, રોહિણી નાંમે નાર રે. રાંભુ ૦ ૯
 ઈમ નિસુણી હરખ્યા સહુ કેં, રોહિણી ને વલી રાય રે રાં;
 દીપ કહેં મુનિ કુંભને કેં, પ્રભુમી નિજ ઘર આય રે. રાંભુ ૦ ૧૦

॥ ઠાળ ૫ ॥

ઠાણ—૩૮

(ભરત વપ આવશું એ—એ દેશી)

એક દિન વાસુપૂજ્ય એ, સમોસથી મહારાજ તમો જિનરાજીને એ;
 રાય ને રોહિણી હરખીયાં એ, સિદ્ધાં સઘલાં કાજ. નં ૧
 બહુ પરિવારનું આવિયા એ, વંદે પ્રભુજીના પાય નં;
 પ્રભુ સુખથી વાંણી સુણી એ, આણુંદ અંગ ન માય. નં ૨
 રાય ને રોહિણી બેહુ જણે એ, લીધાં સંજમ ખાસ નં;
 ધનધન સંજમધર મુનિ એ, મુરનર જેહેના ઠાસ નં ૩
 તપ તપી કેવલ પદ લહી એ, તાર્યાં બહુ નરનાર નં;
 સિવપદ અવિચલ પદ લહે એ, પાત્ર્યાં ભવનો પાર. નં ૪
 ઈમ જે રોહિણી તપ કરેં એ, રોહિણીની પરેં જેહ નં;
 રાજપુત્ર ધન રિધ લહેં એ, વલી અજરામર ગેહ. નં ૫
 ધનધન વાસુપૂજ્ય તીર્થને એ, ધનધન રોહિણી નાર નં;
 એ તપ જે ભાવેં કરેં એ, પાંમે તે જ્યજ્યકાર. નં ૬
 સંવત અઠારઝોગણસાઠનો (૧૮૫૬) એ, ઉજલ ભાદ્રેવો માસ નં;
 દીપવિજય તપ ગાઈએ એ, કરી ખંભાત ચોમાસ. નં ૭

॥ ઠાળ ૬ ॥

કલશ.

શ્રી વાસુપૂજ્ય જગપૂજ્ય સાહેબ, તાસ તીર્થે એ થયાં;
 આર પુત્રી ને આઠ પુત્રથી, દંપતી સુખતે ગયાં.

તપગચ્છવિજયાનંદ પટધર, શ્રી વિજયલક્ષ્મી સૂરીસુરુ;
તાસ રાજે' સ્તવન કીધું, સવલ સંઘ સુહંકરું.
સકલ પંડિત પ્રવર ભૂષણ, ગ્રેમરત્ન શુરુ ધ્યાઈયા;
કવિ દીપવિજયે' લાભ હેતે', શહિણી શુભ ગાઈયા.

॥ ઇતિ શહિણી તપ વિષયે શહિણી કથા ॥

હુંહા

સંખંધ સૂણી શહિણી તણે, સકલ સલા તિણિ વાર;
કેઈ બાલુક ભવિજના, હરણિત હૃદય મહાર. ૧
શહિણી મત કેઈ ઉચ્ચરે, કેઈ પંચમી શુંણાણ;
કેઈ નિયમ મત આદરે, પરભવ મુકતકમાણ. ૨

ભમવાન શ્રી મહાવીરસ્વામીના આયુષ્યનો પ્રશ્નોત્તર—

તિણ સમયે' શ્રોતા ભવિક, પૂછે' શ્રી મન્છરાજ;
વીર જગતશુરુ આઈયું, બહોત્તર વરસ કહાય. ૩
ચૈત્ર સુદી તેરસ જનમ, હીવાલી નિરવાણ;
વરસ બહોત્તર કિમ મિલે', કહિંઈ' શુરુ શ્રુત ભાંણ. ૪
તવ શુરુ કહે' શ્રોતા સુણે, વાર્તિકે લેશ વિચાર;
સુણતાં સહુ સંસય ટલે', પ્રગટે આતમ પ્યાર. ૫

અથ લૌકિકે ભાષા

હમણાંના વર્તમાન ટીપણાના વર્ષ ૧ના દિવસ ૩૬૫ છે,
અને ત્રીજે વરસ માસ ૧ વધે છે. અને જૈનને ટીપણે વર્ષ ૧ના
દિવસ ૩૬૦ છે. વારણજન માસાણં ચોવિસજન પક્ષાણં સીનસેદે-
સાઠ રાહિયાણં એ પાઠ પ્રમાણે વરસ ૧ના દિવસ ૩૬૦
એ તો સિદ્ધાંતની પરિપાટી છે. પણ વર્ષ વર્ષ પ્રતિ દિન ૨ ઘડી
પલ ૦૧ ઘટે છે. એ ઘટ પ્રમાણે વર્ષ ૧ના દિવસ ૩૫૮ થાઈ
છે. હવે વીર મહારાજ ચૈત્ર સુદી ૧૩ જન્મ્યા. અને કાતી વહિ
૦)) અમાવાસ્યાર્ધે શોક્ષ ગયા. એ તો ૭૨ વર્ષ પૂરા મિલ્યાં
નહિ. ત્રણ દિન ઘાટ પાંચ માસે' ઓછે' શોક્ષ ગયા અને
પૂરા બહોતેર કીમ કહો છો ? તેકનો ઉત્તર એ જે ત્રણસે'હે ને'

સાઠના પાઠ પ્રમાણે ૭૨ વર્ષના દિવસ ૨૫૬૨૦ (પચીસ હજાર નવસે) ને વીસ) થાઈ, પણ વર્ષ પ્રતિ દિન ઘડી ૨ પદ ૦૧ થટે તે ઘટની તરફના ૧૪૭ દિવસ બાંધે તે વારે ૨૫૭૭૩ (પચીસ હજાર સાતસે ત્રણોત્તર) રહ્યા. તેની ગણના કરતાં ક્રાંતિ વહિ અમાવાસ્યાઈ મોક્ષ.

૧ ગૃહસ્થાવાસ

ગૃહસ્થાવાસ બત્રીસ દિન જોણે ૩૦ વર્ષ. તેહના દિવસ ૧૦૮૦૦, તે મધ્યેથી દિન ૭૪ ઘટના તથા બીજા ૩૨ દિન ઘટાઠતાં બાકી દિવસ ૧૦૬૬૨ જોટલો ગૃહવાસ સંખ્યા બાણવી.

૨ છોડસ્થાવસ્થા

છમસ્થવર્ષ ૧૨, માસ ૬, દિન ૧૫. તેહના દિવસ ૪૫૧૨ (૪૫૧૫) તે મધ્યેથી દિવસ ઘટના ૭૪, તિવારે માગસર વહી ૧૦ દીક્ષા અને વે. સુદ ૧૦ કેવલ હુજો.

૩ કેવલાવસ્થા

કેવલાવસ્થા વર્ષ ૩૦, તેહના દિન ૧૦૫૬૫, તે મધ્યેથી ૭૪ ઘટના. બાકી ૧૦૫૨૬ જોટલો કેવલકાલ. સરવાળે વર્ષ ૭૨, ઘટના ૧૪૭ દિન બતાં વર્ષ ૭૧૧, માસ ૧, દિન ૩.*

અથ પૂર્વપરિપાટી લિખ્યતે

કુંહા

૪૫—આ. શ્રી. દેવેન્દ્રસૂરિચંદ્રન—

જગતચંદ્ર સૂરિણા, દોષ હૂઆ પટધાર;
 પેંતાલીસમા પટધરુ, દેવેન્દ્રસૂરિ ગણધાર. ૧
 વસ્તુપાલ વડ બંધવો, તેજપાલ લઘુ ભંણ;
 પુન્ય પ્રભાવે ભુજબલી, ભાગ્યબલી શુભખાણ. ૨
 તેહને ઘેર લાહિઓ હુતો, વિજયચંદ્ર નામ;
 દેવભદ્ર વાચક કને, પ્રવૃજ્યો શુભધામ. ૩
 દેવેન્દ્રસૂરિ વિભુરાજણ, વિજયચંદ્ર સૂરિરાજ;
 દો શુભાઈ સૂરિવરા, જગતચંદ્ર પટ લાજ. ૪

શિથિલાચારી મોકલા, વિજયચંદ્રજી ભમ;
 ખંભાચત નગરે રહ્યા, બાર વર્ષ જોક ઠામ. ૫
 વિહરંતા માલવ ધરા, દેવેન્દ્રસૂરિ મહારાજ;
 શ્રી ખંભાચત પધારિયા, તપાગચ્છ સામ્રાજ. ૬
 વિજયચંદ્રજી નહી ગયા, સનમુખ વંદન કાજ;
 લાલુ પોપાલે કિતયો, દેવેન્દ્રસૂરિ ગચ્છરાજ. ૭
 વંદન ભતે આવતે, જોલે જાલ જોપાલ;
 બધ આંખ્યા શુરુ વંદિયા, લહુડી વડી પોસાલ. ૮
 વિજયચંદ્ર સૂરીસને, ગચ્છ વડી પોસાલ.*
 દેવેન્દ્રસૂરિ ગચ્છરાજનો, ગચ્છ લહુડી પોસાલ.

હાલ—૩૯

(સિંહમ વૃષ કહે અંદને, રાજેન્દ્રભોરા ' સુત લાકડા વું જીક હો—એ દેશી)

દેવેન્દ્રસૂરિ શ્રીપૂજ્યજી મુજાની મહારા, કરતા ભવિ ઉપમાર હો;
 વીરધવલ પ્રતિભાધિયો મું, લીધો સૂરિપદ બાર હો.

ગચ્છરા નાયક મહારા ! પટરા લાયક ખ્યારા ! વંદિયું મુજાની !

તપગચ્છ તિલક સવાય હો. (એ આંકણી) ૧

આવકદિનકર ને વલી મું, સિદ્ધપંચાસિકા નામ હો;
 ધર્મરત્નમંથ એ લીનની મું, વૃત્તિકરણ શુભધામ હો. ગ૦ ૨
 ભાખ્ય ને કર્મમંથ પાંચ જે મું, ચરિત્ર મુદશન સાર હો;
 ઇત્યાદિક બહુ મંથના મું, કરતા જમ ઉપમાર હો. ગ૦ ૩
 વિહરંતા માલવ દેસમાં મું, કરી ઉપમાર સવાય હો;
 સંવત તેર સત્તાવીસે(૧૩૨૭) મું, સૂરિ અમરપદ પાય હો. ગ૦ ૪

૪૧—પ્રથમ પટ્ટવર જા. ઓ વિદ્યાનંદસૂરિવચ્ન—

તેર દિવસને અંતરે મું, વિદ્યાનંદસૂરિ પટધાર હો;
 તે પછુ મુરપદવી લદ્યા મું, ભાવિભાવ વિચાર હો. ગ૦ ૫

૪૨—દ્વિતીય પટ્ટવર જા. શ્રી ધર્મધોપસૂરિવચ્ન—

તેકથી પટ છેતાલમે મું, ધર્મધોપસૂરિ લિખાય હો;
 તાસ ચરિત્ર મુંજો વર્ણવું મું, ભાગ્યબલી ગચ્છરાય હો; ગ૦ ૬

નિહરંતા મહીયલ આવીયા સું, મંડેપાચલ નયર સુઠાય હો;
 પૃથ્વીધર સાહ પ્રતિભાધીઓ સું, બારે ત્રત ઉચ્ચરાય હો. ૪૦ ૭
 પાંચમે' ત્રત દ્રવ્ય લક્ષ્મી સું, સેઠી નીમ રખાય હો;
 ભાંડયો ગુરુછર્મ જ્ઞાનથી સું, આગલ ભાગ્ય સવાય હો. ૪૦ ૮
 કોટિધ્વજ હોંસે' સેઠી સું, ખરચર્યે' દ્રવ્ય સુઠામ હો;
 ઈમ ભાંડી નિયમ સંખેરીઓ સું, મંત્રીપણે હુઓ તાંમ હો. ૪૦ ૯
 કોટિધ્વજ દ્રવ્ય જમ હુઓ સું, સિદ્ધગિરિ સંઘ ચલાય હો;
 છાપન ધરી કંચન હેઈ સું, તિહાં છદ્મભાલ પેહે'રાય હો. ૪૦ ૧૦
 એકલે' કોઈ પરદેશીઓ સું, પ્રહાર્યમ વસ* સુલભાય હો;
 કીધો સેઠનિ' ભેટણો સું, પેહે'યો વેચ મન ભાય હો. ૪૦ ૧૧
 વરચં જત્રીસ લગ પાલીઓ સું, પ્રહાર્યજ ત્રત સાર હો;
 સ્ત્રીલાલકૃત ભાભથી સું, સેઠી સુરપદ પાર હો. ૪૦ ૧૨
 તચ સૂત ઝાંઝણુ સાહ છે' સું, તાત છર્યો સૂત હોય હો;
 સેત્રુ'ભગિરિ આરોહીઓ સું, ધ્વજદંડ કનકમે'(મય) ભેલ હો. ૪૦ ૧૩
 ઇન્દ્રાદિક ગહુ છવને સું, ચક્રલ હોવે સવિ કાજ હો;
 દીપવિજય કવિરાજના સું, ધુમ્ધોષ અચરારજ હો. ૪૦ ૧૪

હતિ શ્રી પ્રાગવાટજ્ઞાતીય સાહ કલા શીપત કુલોત્પન્ન સાહ
 અનોપચંદ્ર પ્રજલાલ આગ્રહાત સકલપંડિતમવર, પં. પ્રેમ-
 વિજય ગણિ પં. રત્નવિજય ગણિના શિષ્ય, પં. દીપવિજય
 કવિરાજ બહાદરેણુ વિરચિતે શ્રી સોહમકુલરત્નપદ્મવલી રાસ
 પ્રાકૃત પ્રબંધે જસોભદ્રસૂરિ, વડગચ્છ બિરદ, વિમલમંત્રી, અભય-
 દેવસૂરિ, શાંતિવેતાલ, હેમાચાર્ય, કુમારપાલ પૂરવભવ, બહુ
 ગચ્છલેદ, તપાંબિરુદ, વસ્તુપાલ તેજપાલ સંબંધ, વણિક
 ચોરાસી જ્ઞાતિ, વીસાદસા ઉત્પત્તિ, જગતચંદ્રસૂરિ ઉજેણી નગર
 પ્રવેશ, ગુરુ ઉપદેશ, પંચમી જ્ઞાન વર્ણન, રોહિણી ચરિત્ર,
 વીર ૭૨ વર્ષ સંખ્યા પ્રમાણ, પૃથ્વીધર, ઝાંઝણુસા, દેવેન્દ્રસૂરિ
 પ્રમુખ દસ પદોધર સૂરિ વર્ણનો નાંમ તૃતીયોલ્લાસ: ૩

॥ હતિ તૃતીયોલ્લાસ: ॥

ચતુર્થ ઉલ્લાસ

॥ અથ ચતુર્થોલ્લાસ પ્રારંભ્યતે ॥

કુંડા

જ્ઞાન સીલ તપ લાવના, આરે! મંગલ ખાસ;
ચોથો પ્રકાસ વરણુરૂ, સુણીઈ જ્ઞાન વિલાસ. ૧

૪૦-આ. શ્રી સોમપ્રભાસુરિવર્ણન—

ધૃમ્ધોધ ગચ્છરાજને, મુકતાલિલમે' પાટ;
સોમપ્રભ ગચ્છરાજે, કુમતિ કરે નિર્મોટ. ૨
અઠતાલીસમા પાટવી, શુરુભાઈ છે' આર;
આર સૂરિ આરે ચતુર, ચરણુકરણુ તતપાર. ૩
ચેહેલા વિમલપ્રભસૂરિ, જયાનંદસૂરિ જાંણુ;
લીળ પદ્મતિલકસૂરિ, સોમતિલક સૂરિભાંણુ. ૪

૪૧-આ. શ્રી સોમતિલકસૂરિવર્ણન—

લીન સૂરિ આયુ અલપ, સરગ લહ્યા ગચ્છરાય;
સોમતિલક અઠતાલમે', પટપર પટની લાજ. ૫
ક્ષેત્રસમાસ પ્રકરણુ કીઓ, વલી ચિત્તર સો ઠાંણુ;
ધૃલિભદ્રાદિ ચરિત્ર બહુ, અંધ ક્રિયા શુણુખાંણુ. ૬
સંવત ચૌદ ચોવીસમે'(૧૪૨૪), શ્રી શુરુ મુરપદ પાય;
સોમતિલક શુરુ નાંમથી, મંગલ માલ સવાય. ૭

ઢાલ—૪૦

(જોસીઠારી બેટી રૂપે આગલી વનડાજ, જોસીઠારી ગલિછ થે' મત જાઓ
સાહિજ, છોજો બિરાજે પચરંગી પાધમે' વનડાજ—એ દેશી)

શુરુજી શ્રીસોમતિલકના પાટવી સાહેબજી,

એશુણુપંચાસમે' પટપર આર, શુનિજન વંદો;

ચહેલા શ્રી પદ્મતિલક સૂરિરાજજી સાં,

બીજા અંદ્રેસેખર સુખકાર શુનિજન વંદો.

વંદો વંદો રે એ ગચ્છરાજને સુહાની (એ આંકણી) ૧

૪૬—આ૦ શ્રી દેવમુંદરસૂરિવર્ણન—

જયાનંદસૂરિ શુરુ ત્રીજા વંદીઈ સા૦,
 થોથા શ્રી દેવમુંદર વડ લાજ શુ૦;
 એહમાંથી તીન સૂરિ સરગે ગયા સા૦,
 માટવી દેવમુંદર ગચ્છરાજ. શુ૦ વં૦ ૨
 વલિ એહ સૂરિને પટ પંચાસમે સા૦,
 સૂરિ શુભનૂરી પંચ ઠહાય શુ૦;
 જ્ઞાનસાગરસૂરિ કુલમંડલસૂરિ સા૦,
 ત્રીજા શ્રી શુભરતનસૂરિ સોહાય. શુ૦ વં૦ ૩
 થોથા શ્રીસોમમુંદર સૂરિરાજ્યા સા૦,
 પાંચમા સાધુરતન સૂરીઈ શુ૦;
 સદ્ગુરુ વરણ પાંચે જીજ્ઞાસા સા૦,
 ધન ધન શ્રી જિનશાસનચંદ. શુ૦ વં૦ ૪
 જ્ઞાનસાગરસૂરિ જ્ઞાનનિધિ સમો સા૦,
 પૂજ્યજી આવશ્યકવૃર્ણી કીધ શુ૦;
 જોધનિર્મુક્તિ વૃર્ણી સ્તવ કીયા સા૦,
 પ્રભૂજી નવખંડા સ્તવના સિદ્ધ. શુ૦ વં૦ ૫
 બીજો શ્રી કુલમંડલ સૂરિરાજઈ સા૦,
 સૂત આલાવા કીધ ઉદ્ધાર શુ૦;
 કાયસ્થિતિપ્રકરણ શુભગણમાલિકા સા૦,
 વંદે છે જેહના પાદ નરનાર. શુ૦ વં૦ ૬
 ત્રીજા શુભરતનસૂરિ ગચ્છરાજજી સા૦,
 કીધા જેણે ગ્રંથ તણા સમુદાય શુ૦;
 સમુચ્ચય પટકર્શન વૃત્તિ કરી સા૦,
 ટીકા વક્ત્રી ક્રિયારતનસમુચ્ચય(અ)ય. શુ૦ વં૦ ૭
 થોથા શ્રી સાધુરતન સૂરીસરુ સા૦,
 કીધી મુનિદર્શવૃત્તિ સુખકાર શુ૦;
 ચોરે સૂરિ શુરુજી અપ્પાયુ યક્રી સા૦,
 પોહોતા તે અમરવિમાન મગાર. શુ૦ વં૦ ૮

૫૦—આ. શ્રી. સોમશુંદરસૂરિવચ્ન—

પંચમ શુરુભાઈ સોમશુંદરસૂરિ સાં,
 પાટે' પંચાસમે' પટધર ધીર શું;
 વિચરંતા સુનિગણ સાથ અઢારસે'હે' સાં,
 તપજ્જપ આવરણા વડ વીર. શું વં ૯
 દેખી શુરુ મહિમા દેખી ધર્મના સાં,
 ચિંતે સૂરિ મારણ કુબટ સ્વભાવ શું;
 ઠાઈ અનુચરને લોભ દેખાડીઓ સાં,
 આયો મધ્ય રથણી રાખી કાવ. શું વં ૧૦
 રહિઓ તિહાં છનો હાથ અસિ ગ્રહી સાં,
 ભેવે' તિહાં સૂરિતણો આચાર શું;
 પૂંછ રજકરણે' પાસું ફેરબું સાં,
 સમજયો તેહ છવ જતન સુખકાર શું વં ૧૧
 ચિંતે' મનમાંહે ધિગ મુંઝ છવને સાં,
 ધિગ ધિગ લોભને તે ધિક્કાર શું;
 એ છે' શુરુ નિરપૃહી છવકથાનિધિ સાં,
 કીધો મે' કુંકુત કુલ આચાર. શું વં ૧૨
 એહવા સૂરિ સંતને હણતા છુડીઈ સાં,
 એહનાં છે જગમાં ચોટાં પાપ શું;
 અનુચરે એહ વિમાસણ ચિંતવી સાં,
 વંદે શુરુચરણ મગદ ઘઈ આપ. શું વં ૧૩
 બ્યતિકર સહુ એ કુમતી તણો કહ્યો સાં,
 ખામી સદ્ગુરુ ચરણ અપરાધ શું;
 મન્યમન્ય એ ભડી તુમ ફરસણ હુઓ સાં,
 તરીઓ હું ભવજલ ઉદધિ અગાધ. શું વં ૧૪
 શુરુછ ઉપદેસી પાવન કીછઈ સાં,
 જગમે' જસ લીને વધરયે' લાજ શું;
 ઝુંઝને' તારતા જગ જસ ચોટકો સાં,
 મણમે' નિત હીપવિજય કવિરાજ. શું વં ૧૫

કુંડા

ઈલુ પરે તે અનુચર તણી, પ્રાર્થના સુણી સ્વામ;
 ધર્મજોષ દેવા બણી, કહે સૂરીશ્વર તાંમ. ૧
 સુણીઈ ચેતન રાયજી, ઇહાં નહીં તુંજ વાંક;
 “સકલજીવ વશ કર્મને, કુણુ રાજ કુંણુ રાંક.” ૨
 અમ મન સરીખા હોય છે, શત્રુ મિત્ર અગિરામ;
 પણુ તુંજને પાતિક હુઓ, કુણુ લેવ પરિણામ. ૩
 મુનિ હત્યા મિથ આવીઓ, હુઓ પાપ સંભાર;
 તસ સંભંધ કહીઈ સુણો, ને હો આતમ ખ્યાર. ૪

હાલ—૪૧

(નથુદસ દે નથુદસ—એ દેશી)

મુનિહત્યા કહી મોટકી, એ સમ નહીં હો પાપ સાજન;
 મુનિહત્યા ઉશ પાપ છે, છે મોટો પરિતાપ. સાં
 મુનિહત્યા કહી મોટકી (એ આંકણી.) ૧
 જીઓને શાહિણી જીરડે, કીધો મુનિનો ઘાત સાં;
 અનંતજમણુ બવ બહુ કીઓ, દુરગંધા હુઓ માત. સાં મું ૨
 દ્રીપદી જીવડો પાતકી, સુક્રમાલી બવ જોય સાં;
 કહવું તુંજ વોહોશવીયું, અનંત જમણુ બવ હોય. સાં મું ૩
 નૃપતિ શ્રી મહિપાલજી, જાણુવેધ મુનિરાજ સાં;
 સાતમી નરકે જીવનો, ઉશ પાપ જોહ સાજ. સાં મું ૪
 ગલતકોહ મુનિઘાતથી, હુઓ નૃપ મહિપાલ સાજ;
 શ્રી સિદ્ધમિરિ મુપસાયથી, ટળિયાં નૃપનાં આલ. સાં મું ૫
 સઘલા જીવ નિઃપાતથી, હોવે પાતિક દોષ સાં;
 મુનિ હિસાથી નિપજે, અનંત જમણુ બવ પોષ. સાં મું ૬
 છંડ્યાં કંચન કામિની, છંડ્યાં રાજ ઉઠાર સાં;
 છંડ્યા મોહ કુટુંબના, ધન ધન જોહ અણુગાર. સાં મું ૭
 કોધાદિક ચઉ ચોકડી, રાગાદિ અરિ દોષ સાં;
 જેહેને નહિ સમતા સહી, જોહવા મુનિજન હોય. સાં મું ૮

ગામ નગર પુર વિહરતા, તરણું માત્ર જ સાર સાં;
 સાધુ હોવે તે નવિ લઈ, અનુભવ વિણું અણુમાર. સાં સું ૬
 અયમતા કપિરાજી, ધન ધત્તા અણુમાર સાં;
 ધત્તા શાલિભદ્ર સુનિવરા, ટંકણ મેઘકુંભાર. સાં સું ૧૦
 નંદિખેણ મહાભલ સુનિ, અવંતિ મજસુકુમાલ સાં;
 જોલાવી આદ્રકુંભારજી, જીવહવા પ્રતિપાલ. સાં સું ૧૧
 કૃત્યાદિક સુનિરાજનાં, નામથી પાપ પલાય સાં;
 શત્રુ મિત્ર સમતુલ્ય છે, જગ પ્રંધવ કહેવાય. સાં સું ૧૨
 નિઃકારણ સુનિવર તણો, કુપ્ત કરે કોઈ ઘાત સાં;
 અનંત અનંત ભવ તે લહે, મારણ ઘાત નિપાત. સાં સું ૧૩
 ઈશ સુરિ સુખ ઉપદેશથી, તે અનુચર પ્રતિગોષ સાં;
 પાંખી મત મહેં શુરુ કને, અંતરચિત્ત મતકોષ. સાં સું ૧૪
 ધન શુરુ સોમસુંદરસુરિ, બિનસાચન અણુમાર સાં;
 જોમ શાસ્ત્ર વલી લાખ્યથી, ચૂર્ણી રથી સુખકાર. સાં સું ૧૫
 જો શુરુ પટ પંચ્યાસમે, સોહમકુલ અણુમાર સાં;
 દીપવિજય કવિરાજની, વંદણા વાર હબર. સાં ૧૬

ફુલો

સોમસુંદર સુરિરાજના, વંદુ પટધર વ્યાર;
 પહેલા સુનિસુંદરસુરિ, જયસુંદર મણધાર. ૧
 ત્રીજા સુવનસુંદરસુરિ, બિનસાચનકુલભાણ. ૨
 વ્યારે પટધર દીપતા, બિનસાચનકુલભાણ. ૩
 કુંભારાણા રાજમે, પોરવાડ ધનરાજ;
 ચોરાસી મંડપ દીગો, દેવલ સખરે સાજ. ૪
 કુંભારાણા તિણ દેહરે, થંભા દોય કરાય;
 દોય લાખ દ્રવ્ય દેખીને, સમકથો શ્રી નરરાય. ૫
 લાખ નિવાણ દ્રવ્યથી, નિપાયો પ્રાસાદ;
 ત્રિભુવનતિલક સોહામણો, દેખતાં આહ્વાદ. ૬
 વ્યાર સુરિ તિહાં આવિયા, તેહ પ્રતિષ્ઠા દીધ;
 ધન ધત્તા પોરવાડને, જેણે જગમે જલ લીધ. ૭

સંવત ચઉદ પંચાભુધ(૧૪૬૫),એક પ્રતિષ્ઠા ભણ્યુ;
કુંભાભેર પિણ્ણ [ઝો] સમે, વાસ્યો કુંભે રાણુ. ૭

દાહી—૪૨

(ચરણાલી ચામુડા રણુ ચહે—એ દેશી)

તથા (જુઓ જુઓ અચરીજ એ ભણો—એ દેશી)

૫૧—આ. શ્રી. મુનિસુંદરસૂરિવર્ણન—

ચાર સૂરિ માહે મોટકા, મુનિસુંદરસૂરિ ગચ્છરાજ રે;
એકાવનમો પટધરુ, શુરુ પાંચે કુલની લાજ રે.
સોહમ પટધર વંદિઈ (એ આંકણી). ૧
ચોવીસ વાર જીણે જાપ્યો, સૂરિમંત્રના પાંચે પીઠ રે;
ત્રિભુવનસામિની દેવતા, શુરુરાજને સાહાજ્ય છે ઈકે રે. સો. ૨
શ્રી ધારાનયરીઈ વિહરતા, પાઠ ધાર્યો શુરુ ગચ્છરાજ રે;
માલવ દેશ છે મોટકો, તિહાં નૃપતિ પૂજાર સામ્રાજ રે. સો. ૩
મૃગીનો ઉપદ્રવ તિહાં બહુલ છે, તેથી વિનવે શુરુને સંઘ રે;
વડમંત્રગમિત સ્તવ તિહાં કીઓ, સંતિકરુસ્તવ ઉછરંજ રે. સો. ૪
વલી નયર સિદ્ધોહિનો રાવજી, સહસ્ત્રમહલજી નામ સચાય રે;
તિણ્ણ દેશે પિણ્ણ મૃગી રોગથી, તે મેટણ સૂરિ તિહાં આય રે. સો. ૫
બેહને કાલીસરસ્વતી ગિરહ છે, ઉપગારી શ્રી શુણ્ણવંત રે;
મુનિગણ ગચ્છ તારામંડલે, શુરુ પૂનમચંદ મહંત રે. સો. ૬
શ્રી જયમુંદર સૂરિરાજનો, મુણો ગિરહ વડો શુણ્ણખાંણુ રે;
બેહનુ વિશુધવિકેળન ગિરહ છે, જીત્યો ગિરહ તિસ્યો.

શુણ્ણ બંધુ રે. સો. ૭

ત્રીજા શ્રી ભુવનમુંદર શુરુ, આગમ પણ્યાલીસનાં ભણુ રે;
ચંદ-સૂરપન્નતિ ટીપણાં, વરતારા સહુ શુણ્ણખાંણુ રે. સો. ૮
હવે ચોથા શ્રી જિનમુંદરસૂરિ, શ્રી અંગ ઇચારના ધાર રે;
દીવાલીકંદપ બેણે ઉદયો, એ છે પરતબ જગ ઉપગાર રે. સો. ૯
કહ્યો તીનનો પરિકર જીજીઓ, એકાવનમો પટધર સ્વામ રે;
મુનિમુંદરસૂરિ શુરુ બંધીઈ, સહુ મુનિગણના વિસરામ રે. સો. ૧૦

સંવત પન્નર છિ(ત્રિ)દેવરે (૧૫૦૩), સૂરિરાજનો સરખનિવાસ રે;
ધ્યાન સમરણ સૂરિરાજને, હોવે સફલી સઘલી આસ રે. સો૦૧૧
૫૨—આ. શ્રી. રત્નશેખરસૂરિવર્ણન—

એહને પટ આવનમે વંદીઈ, શ્રી રત્નશેખર સૂરિરાજ રે;
કીધા આવક પડિલેમણા વૃત્તિ, આર્જવિધિ વૃત્તિ સાજ રે. સો૦૧૨
અંથ આચારપદીપની, કીધી રથના શ્રી ગચ્છરાજ રે;
બાળી બટલઈ શ્રીઅંભાતમે, કાલીસરસ્વતિ
મિરહ કહાય રે. સો૦૧૩

સંવત પન્નરસેહે સત્તરમે (૧૫૧૭), ગચ્છરાજ અમરપદ પાય રે;
એ છે દીપવિજય કવિરાજના, સૂરિ પટ આવનમે લખાય રે. સો૦૧૪

કુંડા

તેણે સમે લેખક હુતો, લક્ષ્મી લહિઓ નામ;
સંવત પન્નર આઠમે (૧૫૦૮), નિજ મતિ પ્રગટી તામ. ૧
જિનપ્રતિમા દેધી ઘયો, ઋષિ ભાંણા સમજાય;
સંવત પન્નર એકત્રીસમે (૧૫૩૧), ગચ્છ હું કાં કેહેવાય * ૨
૫૩—આ. શ્રી લક્ષ્મીસાગરસૂરિવર્ણન—

ત્રેપનમે પટધર સૂરિ, શ્રી લક્ષ્મીસાગરસૂર;
શ્રી જિનસાચન દીપતો, દિન દિન ચકતે નૂર. ૩

૫૪—આ. શ્રી સુમતિસાધુસૂરિવર્ણન—

ચોપનમા પટધર પ્રગટ, સુમતિસાધુ સૂરિરાજ;
નામ સુમતિ પરણતિ સુમતિ, સુમતિકરણ ગચ્છરાજ. ૪
તેહના પટધર હો સૂરિ, કમલકલસ સૂરિરાજ;
કમલકલસ ગચ્છ તેહથી*, બીજો કહું ગચ્છરાજ. ૫

ઢાલો—૪૩

(કતમલ મર્ધ થી રે પાણીડે તલાવ, કાટા ભાગો રે ત્રીજા લાંપરો—એ દેશી)

૫૫—આ. શ્રી હેમવિમલસૂરિ વર્ણન—

સાજન હેમવિમલ ગચ્છરાજ, પંચાવનમે રે પટધર;
સાજન તેહના પટધર હોય, વરણું હું તેહ શુભાગરુ. ૧

સાજન સૌભાગ્યહરખસૂરિ ભોય, બીજા કંત પ્રભસૂરણ*;
 સાજન સૌભાગ્યહરખસૂરિ જાંણ, લાહુડી પોચાલ ગણ નૂરણ*. ૨
 તિથે સમે સિધિલ ક્રિયા બહુ દેખ, હૈમવિમલ સૂરિરાજણ;
 સાજન ઉત્કૃષ્ટ વિચરે વિહાર, સંવેગરંગ સાઆજણ. ૩
 સાજન હુંકમતિ જેહ સાધ, ઋષિ ગણપત ઋષિ હાંનણ;
 સાજન તે શુરુચરણે રે આય, સેવ કરે બહુ માનણ. ૪
 સાજન સંવત પત્રસેહે બાસઠ (૧૫૬૨), તિથે સમે હુઓ
 હુંકઆમતિ*

સાજન પત્રસેહે સિત્તરમાંહે (૧૫૭૦), ગચ્છ હુઓ નાંમ
 વિજમતિ* ૫

સાજન નાગોરી તપગણ માંહે, પાસચંદ્રસૂરિગચ્છ* જાણીધ;
 સાજન પન્નરસેહે બહોત્તરમાંહે, પરંપર તાસ વખાણીધ. ૬

૫૧—કિચોદ્ધારક આ. શ્રી જાણુંદવિમલસૂરિવર્ણન—

સાજન હૈમવિમલ ગણધાર, તેહને પાટ પટોધરુ;
 સાજન આણુંદવિમલ સૂરિરાજ, પાટ છરપનમે પ્રભાકરુ. ૭
 સાજન પન્નરસે અહતાલ (૧૫૪૮), જનમ્યા શ્રી ગચ્છરાજણ;
 સાજન ઈહેર નયર મુકાંમ, મંગલ ગીત ગવાયણ. ૮
 સાજન સંવત પત્રસેહે બાવન (૧૫૫૨), સંજમત શુરુ આદરે;
 સાજન પત્રસેહે સિત્તરમાંહે (૧૫૭૦), સૂરિપદ પાટ
 મહોત્કવ કરે. ૯

સાજન એ સમે સિધિલાચાર, જિનપ્રતિમા દેવ જાંણીઓ;
 સાજન થિર કીધા બહુ લોક, સંવેગરંગ યન આંણીઓ. ૧૦
 સાજન પત્રસેહે બ્યાસી (૧૫૮૨) મઝાર, ક્રિયારો ઉદ્ધાર સૂરિ કરે;
 સાજન દીપવિજય કવિરાજ, આણુંદવિમલ બહુ સિરી વરે. ૧૧

હુંહા

શુરુ વચનાંમૃત વરસતા, મહિતલ કરે વિહાર;
 એહવે સોરઠ દેશમે, જૂનેગદ ગિરનાર. ૧

પંડિત બહુ ચચાં કરે', શ્રી નૃપરાજ હબૂર;
 દેવી નૃપને સીખવે', અન્યમતિ વડ નૂર. ૨
 “જીવે” પંડિત વાદ્યે’, તે રહે નગર મહાર;
 નહી તેા તે વનમાં વસે’, એ નૃપ હુકમ વિચાર. ” ૩
 એ વ્યક્તિકર બાંણી સચિવ, અરજ કરી નૃપરાજ;
 નામાંકિત કુરમાન લિખ, જોલાયા મચ્છરાજ. ૪
 સૂરિ સીમ્ર પધારિયા, કરી વાહ બહુ રીત;
 તેહ નૃપ પ્રતિજોધિજો, નૃપ મન અધિકી પ્રીત. ૫

હાળ—૪૪

(ભવિકા સિદ્ધાંત પદ વંદો—એ દશી)

સોમપ્રભસૂરિરાજજી પેંહેલાં, મરુધર કરતાં વિહાર;
 ચલમાં જલ મલિયાં નહી તેહથી, યુનિવિહાર નિવાચી રે.

પ્રાણી ! સોહમ પટધર વંદો. (એ આંઠણી) ૧

તિહાં બિનપ્રતિમા દેવિ વ્યાખ્યા, બાંણી બહુ ઉપજાર;
 વિદ્યાસાગર ગણી વાચકજીને’, મેહેલ્યાં દેસ વિહાર રે. પ્રાં ૨
 જેસલમેર પ્રમુખ બહુ નયરે, કરી ઉપજાર સવાચ;
 માલવ શુભંર સોરઠ દેસે’, ભવિજન ધર્મ મુણાય રે. પ્રાં ૩
 જાલપ્રહારી વાચકે શુરુજી, બાંણી ભવજીવ છંધારી;
 આણંદવિમલ સૂરિરાજ સમીપે’, વાચકે એ શુણધારી રે. પ્રાં ૪
 સંવત પત્રર છન્નુઆ(૧૫૬૬) વરસે, રાજનગરમાંહે રાજે’;
 આણંદવિમલસૂરિ સુરેમત પાવે, તપગચ્છપતિ સામ્રાજ રે. પ્રાં ૫
 ૫૦—૭૧૦ શ્રી વિજયદાસસૂરિવચન—

જોહના પટધર દાંનસૂરિજી, પાટે સત્તાવનમે’;
 સંવત પત્રર ત્રેપન(૧૫૫૩)વરસે’, જામલા નયરમે’ જનમે’ રે. પ્રાં ૬
 પત્રર સત્યાસિદ્ધિ(૧૫૮૭)સૂરિપદ પાયો, ગંધાર નયર જોમાસે’;
 પ્રધાન કમલસી મે’હેમહસાનો, તેહને’ ધરમ પ્રકાસે રે. પ્રાં ૭
 નગર ગંધારનો રામજી સાહજી, તે પ્રતિજોધ કરાયો;
 દો આવક હુઆ સિદ્ધિરિરાજે’, સંઘપતિ તિલક ધરાયો રે. પ્રાં ૮

સંવત સોહને' બાવીસ (૧૬૨૨) વરસે, વટપદ્રનયર* સુઠાય;
સૂરિ અમરપદ પાવે' સુભ મતિ, નામથી મંગલ થાય રે. પ્રાં ૬
૫૮—આં શ્રી વિજયરાજસૂરિવચ્ન—

એહના પટધર હોય વખાણ્યા, અઠાવનમે' પાટે;
રાજવિજયસૂરિ હીરસૂરિજી, અઘપતિ અધિકે' થાટે' રે. પ્રાં ૧૦
રાજવિજયસૂરિ વૃદ્ધ પટોધર, હુઆ ઉગ્ર વિહારી*;
તપ જપ સાધન કિરિયા સમણા, જૂતલ જળ ઉપગારી રે. પ્રાં ૧૧
ઝાલાવાહેમે' ઈક દિન ગેયરી, પાઉં ધાયો અઘરાયા;
રીસે' જલતી રાખ વોહોરાવી, સૂરિ કોધ ન દયાયા રે. પ્રાં ૧૨
આહાર કયો તેહ રાખ ને' પાણી, ઈમ દુર્લભ તપ કરતા;
કામધેનુ ત્રપણીમે' મગી, સૂરિમંત્ર નિત ધરતા રે. પ્રાં ૧૩
હાનસૂરિ શુરુ આખર સમયે', હિતભર લેખ પઠાયો;
અઘ સમાલ કરો ઈહાં આવી, પછુ સૂરિચિત્ત ન લાયો રે. પ્રાં ૧૪
અઘનો ભાર ન આલે' મોથી, કરસ્યાં આતમકાજ;
બીજે સૂરિ કરી પટધર થાયો, શુરુજી મરીબનિવાજ રે. પ્રાં ૧૫

૫૯—જમદગુજ આં શ્રી વિજયહીરસૂરિવચ્ન—

જાનસૂરિ શુરુ લેખ નિહાલી, મન નિરુદ્ધ તલ જાંણી;
હીરવિજયસૂરિ અઘધર થાખ્યા, ધમંબીજ સે'હે' નાંણીરે. પ્રાં ૧૬
હીરસૂરિ હુઆ પાલણુપુરમાં, ધન ધન જસ અવતાર;
પાલણુપુર છે જૂનો' ખેટો, વરણુ' સમય વિચાર રે. પ્રાં ૧૭
પાલણુપુર વરણુ ધહું સુણીધે', ગઝલે તાસ બનાધે;
દીપવિજય કવિરાજ સહાધે', મંગલગીત વધાધે' રે. પ્રાં ૧૮

આથ અઝલ

પાલનપુરનમરવચ્ન—

સરસતિ માત ચિત્ત દયાઉંકું, સદ્ગુરુચરન મન ધ્યાઉંકું;
બરતું પદલવીયા પાસ, પાલણુપુરાંકો જસ વાસ. ૧
બરતું આદસે' ઉતપત્ત, સુલિધે' શુનિશનાં એકચિત્ત;
સિરિવર અર્ધૂદાયલ નામ, બારો' પાજકો વિશ્રામ. ૨

- કે સુનિ ધરત નિર્મલ ધ્યાન, કે સુનિ કરત કિરગાન;
 કે તપ તાપતે તપયાકું, કે જપ બપતે જપયાકું. ૩
- કે સુનિ ધરત ઝોરધ બાંહે, બેઠે તરવરાંકી છાંહે;
 રસકી કૂપિકાકે ધાન, બેઠે આસના ધર ધ્યાન. ૪
- લેંડે બપ કે લેતેકું, સોના સિદ્ધકે હેતેકું;
 જીહાં બહો[ત] દેવતાંકો વાસ, ઇસો અરણુદાયલ ખાસ. ૫
- સવત આઠસેં ચોત્તિસ (૮૩૪), હુઓ નરપતાંકો ઇસ;
 આસપાલ નામ રાજ સાર, જયાકી સાબથી પરમાર. ૬
- વાતેં કેટબહ કીનોકું, સાત પટરાજ હી કીનોકું;
 વરસાં દોયસેં (૨૦૦) લગ સીમ, રહીઓ રાજ તાકો ખીમ. ૭
- ફિરકે અહુઆણુકો રાજ, પાલણુ બૂપકો સામ્રાજ;
 પાલણુ બૂપતિ ચોહાણુ, કીનો રાજ ફકુત બાંણુ. ૮
- સંવતસહસ એકે વરસ (૧૦૦૧), બેઠો તખતઅરણુદ સરસ;
 સિવજી નાંમ હેં અચલેશ, તાકો પોઠીયા ઉદેશ. ૯
- પીતલ ધાતકી જિનમૂરત, ગાલી કીધ નંદી તુરત;
 સિવકે ધામ વેગેં લ્યાય, નંદી ચાપીઓ મન લાય. ૧૦
- પ્રતિભાભંગ કે બહો[ત] પાપ, પ્રગટયો કેઠકો સંતાપ;
 પ્રાકૃમ રહિત હુઓ ભમ, ગોત્રિ રાજ લીનો તાંમ. ૧૧
- પાપી બૂપકો નહિ કાંમ, નિરમુખ ફિરત આંધાગામ;
 દેખ્યા સ્ત્રીલધવ સૂરીય, સૂરિ સુનિવરાંકા ઇસ. ૧૨
- આપેં જગત તારનતરન, વંદે બપ તાકે ચરન;
 દીધો ધર્મકો ઉપદેસ, સુણીઓ બૂપનેં સુભ લેસ. ૧૩
- બાલે બૂપતિ ધર ધીર, સુનિઈ જગતકે વડવીર;
 મિથ્યામતિકે પરસંગ, કીની જૈન પ્રતિમા ભંગ. ૧૪
- કીનો પાપકો સંભાર, કીનો ફુટકો આચાર;
 કીનો નરકકો આચરન, કીનો પાપ અધટિત કરન. ૧૫
- મુઘો સરગ સિવકો દ્વાર, છુટો મનુજકો ઓતાર;
 કીનો બહુત ભવકો ભમણુ, કીનો બહોત ભમણુ મરણુ. ૧૬

કરતેં એક કારજ હુધ, હુઓ રાજસેં બી બધ;
 રહિઓ નાંહી એકે કામ, જડમતિ એક કીનો કામ. ૧૭
 ફલિયો દુરત ઉગર પાપ, પાયો કુષકો સંતાપ;
 પાયો દુરત બે ફલ પત, કીનો જેક પૂરવ કત. ૧૮
 કેતી કહું કાઁખકી વાત, સુનિઈ જગકે પિત(તા)માત;
 કરકે મેંહેંર અળ મહારાજ, મોહું તારીઈ અચ્છરાજ. ૧૯
 સુમ હો જગતકે તારુકે, કહિઈ રામકો કારુકે;
 કીને રામકો નિસ્તાર, મોહું તારીઈ અચ્છરાજ. ૨૦
 ઈસે નૃપતકે સુનીન બેન, બોલે સુર જગકે સેન;
 પ્રતિમા જૈન કીનો ભાંગ, ચાકો પાપ હેં વડ જંગ. ૨૧
 તાકું નરકકી બતિ હોય, ફિરકેં બોધિ દુલ્લભ હોય;
 પિષ્ઠ તેં કિયો પશ્ચાતાપ, તાયેં જાયગો તવ પાપ. ૨૨
 પ્રતિમા નઈ કરકે પૂજ, જાવેં પાપ આપેં મૂજ;
 સુનકે નૃપત શુરુકે જૈન, કીની પાસ પ્રતિમા ઈન. ૨૩
 પૂજેં દેવ નીત નો વાર, મિટિઓ કોઠકો સંભાર;
 ફિરકેં આણુમઠકો રાજ, પાયો બહોત હી સામ્રાજ. ૨૪
 પલ્લવ વૃક્ષ જેસો ભોય, તેંસો દેહ પલ્લવ હોય;
 તાયેં પલ્લવીયા પાસ, કીનો નામ કવણા તાસ. ૨૫
 સંવત સહસ્ત્ર નેઈગ્યાર (૧૦૧૧), ફિરકેં સેંહેર વાસ્યો સાર;
 પાલણુપુર હેં જોહિ જ નામ, પલ્લવ પાસણકો મામ. ૨૬
 દેહરો જૈનમેં ગાળેં કુ, કુમતિ માન મદ બાળેં કુ;
 પ્રતિમા કનકકી રાજેં કુ, પલ્લવ પાસણ ગાળેં કુ. ૨૭
 યા વિષ વરસ બહો[ત] લગ સીમ, રહિઓ નગર અવિચલ ખીમ;
 પિછયો હુઓ જાનો જેઠ, ફિરકેં વસ્યો પાલણુ નયર. ૨૮
 ઈસો નયર પાલણુ સેંહેંર, જાપર દેવતાકી મેંહેંર;
 કીનો આદિ બરનન એક, શુરુસુખ વરન સુનિઓ જેઠ. ૨૯

કલશ—છાપય

શ્રી પલ્લવ પ્રભુ પાસ પાલણુપુરેં ગિરાજેં,

શ્રી પલ્લવ પ્રભુ પાસ સુંદર લખત દિવાળેં;

શ્રી પદ્મવ પ્રભુ પાસ જનમમરણુ ભય વારન,
 શ્રી પદ્મવ પ્રભુ પાસ સંકટ સવે નિવારન;
 ધરણરાજ પદ્માવલી અહનિસ પ્રભુ હાજર રહેં;
 દીપવિજય કવિરાજ બહાદર સકલ સંપ મંગલ કરે. ૧
 ॥ ઇતિ પાલણુપુર ઉત્પત્તિ ॥

દુહા

શ્રી પાલણુપુર નયરમે', જોસવાલ વડ જ્ઞાત;
 કુરોસા નાથી ભલી, હીરસૂરિની માત. ૧
 સંવત પત્તરત્રાસિઈ (૧૫૮૩), જનમ વરસ મચ્છરાજ;
 સંવત પત્તર બાહુઈ (૧૫૬૨), તતધારક વડ હાજ. ૨
 પાટણુ નગરે' પરણવા, આયા બહો[ત] ઇતિમાં;
 તે વરઘોડે પરણ્યા, સુંજમ રમણી તામ. ૩
 સંવત સોલસે'હે સાતમે' (૧૬૦૭), વાચક પદ અભિરામ;
 સંવત સોલસે'હે આઠમે' (૧૬૦૮), આચારજ ગુણધામ. ૪
 વિચરંતા શ્રી નમરમે', પૂજ્ય રદ્દા ચોમાસ;
 હુકાગણુ ઋષિ મેવણ, પચવિસ મુનિ ગણુરાય. ૫
 પ્રતિમા ઉથાપક તણો, બાંણી દોષ જ સૂર;
 દે આલોચણુ મુખ મને', સૂરિ હીર હજૂર. ૬
 તિહાંથી શ્રીગુરુ વિહરતા, શ્રી ગંધારે આય;
 ચોમાસે ગુરુ હાઈઆ, મંગલ મોહોચ્છવ યાય. ૭

બકબર બાદશાહનું વર્ણન—

હવે દિલ્લીપતિ બાંણીઈ, અબકરેસાહ સુલતાન;
 પૂરણુ ભાગ્ય બૂલબલી, નૃપસેખર નૃપભાન. ૮
 એક દિન બ્રહ્મચારી કાઉ, દેખી અકબર સાહ;
 ઇહાપોહ કરતાં પ્રગટ, ભતિ સમરન યાય. ૯
 દેખ્યો પૂરવણવ પ્રગટ, મુનિઈ ચતુર મુજાણ;
 સંસ્કૃત શ્લોક થકી કહું, છાપ્ય કવિત પ્રમાન. ૧૦

અથ છંદઃપ્રયઃ

તપસી બ્રહ્મચારી નામ હેં સુકુંદ બ્યાકો,
 તીરથ પ્રયાગ હાંમ ધામ મન લ્યાયકે;
 પનરસે'હેં ઓકાસી (૧૫૮૧) સંવતકો માન બનો,
 માધ વદિ દ્વાદસી પ્રથમ ભંમ બાયકે;
 અંગનકેં કુંડમેં સુકુંદ દેહ હોમ કીનો,
 તપ જપ સાધનેં પ્રથમ જલ પાયકે;
 ઠહેત કવિરાજ દીપ અકબર પાતસાહ,
 ભયોં હેં ભાન જેસો દિલ્લિ પર આયકે. ૧

કુંહા

ખખર કરાઈ પ્રાગવક, મિલિયો સળ સ'કેત;
 પ્રમદ વાત અકબર કરે, જહુ પંડિતજન સેત. ૧૧
 અસિહોમ કરવતમરણુ, કરેં માફ સુલતાન;
 આજ ભગેં તેહ માફ છેં, અકબર હુકમ પ્રમાણુ. ૧૨

દાલ—૪૫

(કરમ ન છૂટે રે પ્રાણીઆ—જે દેશી)

તથા (થેં મન મોલો ગુરુ હીરણ—જે દેશી)

વાસી હીલ્લી રે નયરના, થાનસિંઘ આનસિંઘ રિહ;
 માતા ચાંપાદે તેહની, તપસ્યા દો માસી કીધ.

ચે મન મોલો ગુરુ હીરણ (જે આંકણી) ૧

એક દિન કુલેકેં નિસર્યા, બાઈ ચાંપાદે માત;
 સાહમી અસવારી આવીઓ, અકબરસાહ મુજાત. થેં ૨
 પૂછે એ કેણુ લોક છે, સ્યો છેં મહોઅજ એહ;
 બાલે કાંમેતી સેકિયા, હજરત ! મુશીઈ સનેહ. થેં ૩
 રોબ ધરિયા દો માસના, બાઈ ચાંપાદે નામ;
 તેહનો કુલેકો એહ છે, એ સહુ રોબ ઈતમામ. થેં ૪
 અકબરસાહ મુશી બાલિઓ, એહમેં અધિકાર કાંય;
 બાલક નાહનાં રોબ ધરેં, મહીના રમલાન માંય. થેં ૫

- બાલે' કામેતિ સેઠિયા, ઉન્હાં પાંણી ઉપવાસ; શેઠ ૬
 એહવા રાજા છે એહના, જાત ન લેવું હો માસ. શેઠ ૭
 અમકચો અકબર સાંભળી, આયો આંપાદે પાસ; શેઠ ૭
 દેખ્યો દુરબલ દેહને, પૂછે અકબર તાસ. શેઠ ૭
 બાલે' આંપાદે માવડી, હેવ ગુરુ ધર્મ પસાચ; શેઠ ૮
 રાજા ખરિયા રે આહિળા, સહુ તેહને સુપસાચ. શેઠ ૮
 તે ગુરુ સેહેર ગંધાર છે, સપરિવાર ઔમાસ; શેઠ ૯
 નિમુણી અકબર રિઝીઓ, હુઓ મલવા ઉલ્લાસ. શેઠ ૯
 અકબર ફરમાન મોકલે, હીરજી! વાંચીને ભેય; શેઠ ૧૦
 વહેંહા આજ્યો અચ્છરાજી, વિલંબ ન કિયે રે કોય. શેઠ ૧૦
 કાતી ચોમાસે જીતરે, સૂરિ હીર નિગ્રંથ; શેઠ ૧૧
 બહુ પરિવારથી પાંખયો, અલિયા દિલિલે પંથ. શેઠ ૧૧
 ફર દેસાંતર બાંધીને, રાજનગર સુબ કાંમ; શેઠ ૧૨
 પટધર થાપ્યો રે પ્રેમસુ, સેનસુરિ વહ નામ. શેઠ ૧૨
 પાલણપુરથી રે આગલે, રોહસરોતરા આંમ; શેઠ ૧૩
 કાકોર આહેઠે માચીઓ, તેહને બાધ્યો શુષ્કધામ. શેઠ ૧૩
 ઇજી પરે પંચે રે આલતા, કરતા ભવિ ઉપમાર; શેઠ ૧૪
 આગરા નયર પધારીયા, વંદે બહુ નરનાર. શેઠ ૧૪
 માલમ હુઈ પાતસાહને, હરખ્યો ઉલ્લાસિત અંગ. શેઠ ૧૫
 સંવત સોલ શુષ્કઆલમે (૧૬૩૯), જેઠ વદિ તેરસે રંગ. શેઠ ૧૫
 પરીક્ષા ભેવાને કારણે, ભૂમ બણી તેહમાંહે; શેઠ ૧૬
 બકરી ઘાલી રે જીવતી, ઉપર આસન ચાવ. શેઠ ૧૬
 ગુરુને મલવા બોલવીયા, હીધો ગુરુ ઉપયોગ; શેઠ ૧૭
 આસન નહિ અમ કાંમનો, માહે સચિત સંભેજ. શેઠ ૧૭
 એ આસન તલે મોટકાં, લીન પંચેંદ્રિય હોય; શેઠ ૧૮
 અકબર મનમાંહે ચિંતવે, પૂરા સમજી નહિ સોય. શેઠ ૧૮
 ચિંતવી ભૂંચકું ઉઘાડીયું, બકરી ભેવાને કાજ; શેઠ ૧૯
 બાલક હોય ને માવડી, હીઠા ત્રણેનો સાજ. શેઠ ૧૯

અકબરસાહે મન ચિંતવે, પરતળ પરવરદિઆર;
 પ્રણમે' પદ ગચ્છરાજના, ધરમ શ્રવણ મન ધાર. થે૦ ૨૦
 એક પ્રહર લગે' સાહેને', ઉપદેસે શુરુસાય;
 હિંસાપાતક સાંભલી, પરણતી કુંભેરી યાય. થે૦ ૨૧
 અરજ કરે' સુલતાનજી, નિરપૂર થે' સૂરિરાજ;
 ધન મણિ કંચન થયો નહિ, સુઝ પ્રાર્થન ઠાણ કાજ. થે૦ ૨૨
 પુસ્તક તુમથા રે ધર્મનાં, વોહોરો શ્રી અચ્છરાજ;
 સાહે વચનથી રે વહોરિયાં, પુસ્તક શ્રી શ્રુતરાજ. થે૦ ૨૩
 આગરાનગર જાંઠારમે', પુસ્તક કવિયાં છે બેહ;
 પ્રથમ ચોમાસુ જી તિકાં રહ્યા, જાંણી ધરમ કનેહ. થે૦ ૨૪
 આગરા નગરના સંધને, ઉપદેસેયો ગચ્છરાજ;
 હીપવિજય હવિરાજજી, હીરસૂરિ મહારાજ. થે૦ ૨૫

હુહા

વાચક સાંતિચંદ્રમણિવર્ણન—

સાંતિચંદ્ર વાચકજીકે, ભવે' નિત દરબાર;
 સાહે નિત ધરમ શ્રવણ કરે', લાગે સમય વિચાર.* ૧
 ઇક દિન અકબરસા કહે', વાચકજી મહારાજ;
 અમતકાર કાંઈ કાઝવો, તુમ વિદ્યા સાઆજ. ૨
 કહે' વાચક સાહી સૂણો, સાહી બાગ મહાર;
 આગત વાસર આવબયો, મહે' વણ આસ્થાં હાર. ૩
 ઈણુ સંકેતે આવીયા, વાચક અકબર બાનુ;
 ધરમ ગોષ્ઠિ ચચાં કરે', રામ રંગ અરુ ગાન. ૪
 દોહપાલ પછિમ દિસા, દેવ વરુણુ છે નાંમ;
 વાચકજીને' સહાય છે, સમરન કીધો તાંમ. ૫
 સાહી નોખત ગહગહી, અમકચો શ્રી સુલતાન;
 હુકમ વિના નોખત બજી, કરે રીસ મહે'રાન. ૬
 કહે' વાચક સુનિર્ધ નૃપત, શ્રી હુમાયુ તુમ તાત;
 તુમ મિલનેકું આન હે, નોખત સોઈ સુનાત. ૭

ઢાલ—૪૬

(આલ-સુરતી મહિનાની. ચૈત્રે ચતુર્જન નાવિયા, રાધાજી કરે રે વિચાર-એ દેશી)
તથા (મીઠં લાવે પિઉની વધામણી, આપું એકાવલ હાર-એ દેશી)

- ચિત્ત ચમક્યો ચંદની ચઢી, દેખેં શ્રી સુલતાન;
કૃષ્ણવરણ બહું ગજલટા, લાખીં ફોજ પ્રમાણ. ૧
- તે વિચ ગજ અંખારિઈ, ચમર ઝપાટા હોય;
તાત હુમાઉ સાહને, દેખે અકબર સોય. ૨
- ઈંમ આલતે આવિયો, સાહી બામની પોલ;
પિતા પુત્ર દોક મિલ્યા, હરખતણેં કલ્કોલ. ૩
- બેઠા આસન એહવે, હુઈ રસોઈ તયાર;
પુત્ર પિતા લોજન કરી, આયા સભારે મહાર. ૪
- દોય પ્રહર લગ દો જણેં, કીધી ગોષ્ઠિ પ્રપંચ;
ખાહી ખાણ સમેટવા, વાચકણ મન સંચ. ૫
- અકબર તો બોલાવીઆ, મધ્ય સભામાંહે બાય;
વાત કરી કોઈ અશિનવી, ફેર કચેરીમેં આય. ૬
- દેખે નહિ નિજ તાતને, પૂછેં શુરુનેં રાય;
શુરુ કહે આયા તિહાં ગયા, અકબર મન પસ્તાય. ૭
- ઈણી પરે સ્નાત દિવસ લગ, પેઢી સાત દેખાય;
શ્રી અકબર મન રંછણો, ધન્ય હીરસૂરિ શુરુરાય. ૮
- હવે ચોમાસો ઉતરે, સૂરિ કરેં રે વિહાર;
ગામ નગર પુર પટ્ટણે, પ્રતિબોધ્યાં નરનાર. ૯
- ફેરેપુર કિલ્લિ આવીયા, વિહરંતા આઉમાસ;
તેહ નયરના સંધની, શુરુ સહુ પૂરેં આસ. ૧૦
- ફેરી શુરુનેં અકબર મળ્યા, ધર્મ સુણાવેં સૂર;
ધરમ વાસના મન વસી, દિન દિન ચહતેં નૂર. ૧૧
- અકબરસાહ અરણ કરે, સુણીઈ શ્રી શીમંત;
દરસન કાળે તેઠાવીઆ, દૂર દેસથી રે સંત. ૧૨
- કાંઈક માંગો મો કને, મો મન હરખિત થાય;
અવસર દેખી શ્રી પૂજ્યણ, માંગે અમાર(રિ)પસાય. ૧૩

અઠ્ઠાઈ મોહોછવને' સમે, અમર પલે તુમ દેસ;	
વલી શેત્રુંજી જીજીઓ, ચઢલા જીવ વિશેષ.	૧૪
હામર નામ સરવર માંહે, જાલ નાંખે સોય;	
એથી અધિક તુમ તરફથી, દીજીઈ અકબર મોય.	૧૫
નિસુણી રીઝયો સાહજી, અહો નિરપૃહ સૂરિરાજ;	
નૃપ કહે' સૂરીસર સુણો, પર ઉપગાર જહાજ.	૧૬
આઠ દિવસ અઠ્ઠાઈના, મુઝ તરફથી રે ગ્યાર;	
બાર દિવસ કોઈ જીવનો, હોવે' નહિ સંહાર.	૧૭
ત્રીસ દિવસ નવરોજના, બાર દિવસ સંકરાત;	
અકબર જનમ માસ તણા, ત્રિ દિવસ એહ સંત.	૧૮
રવિવાર સહુ વરસના, જે હોવે' તસ માંન;	
સવે' ધરના વાસરા, સવે' મિહર દિન જાંણ.	૧૯
એ સહુ દિવસ ગણુંતાં, માસ સવે' વદ હોય;	
તેહના કુરમાના દિયા, સાહ અકબર સોય.	૨૦
શુજર માલવહેસના, દિલ્લિ - ફતેપુર જાંણ;	
અજમેરાં ચોથો સહી, હાહોર શ્રી મુલતાંન.	૨૧
ઇમ સહુ દેસ હુકમ લગે', મોહોર છાપ ફરમાન;	
છહો શુર પાસે' રહે, પાંચની યાદ પ્રમાણ.	૨૨
વદ કુરમાના અકબરે', ગુરુપૂજન તિહાં છીધ;	
મિરહ જગતગુરુ યાપિઓ, દીપવિજય જય સિદ્ધ.	૨૩

ફહા

ધર આયો મુલતાંનજી, ધરતો સૂરિ ઉપગાર;	
અકબર ભાગ ભુજાળલી, મંડલિક અવતાર.	૧
તિણી દિસે શુરજી ક્રિયા, અતુર ચોમાસાં ગ્યાર;	
વિહરંતા શ્રી મરુધરા, સિરોહી મુખકાર.	૨
રિષભદેવ ચોમુખ પ્રમુખ, અનિતદેવ ભગવાન;	
કિધ પ્રતિષ્ઠા જગશુર, ચોમાસો તિણ યાન.	૩
તિહાંથી વિહરંતા- શુર, હીર સેન ગણધાર;	
પાટણ નગર પધારીયા, કરતા ભવિ ઉપગાર.	૪

તિહાં ચોમાસો ઉતયે, અકુખર સાહ સુલતાન;
સેનસૂરિ શુરુ તેડવા, ફિર આયો ફેરમાન.

૫

હાળ—૪૭

(અમલી લાલ રંગાવો, વરનાં મોલિયાં—એ દેશી)

હવે હીરશુરુ પિણુ વિહરતા, આવે પછમ દેસ સુવાસ રે;
છરે પાઉં ધાયો નયર ઉનાઉઈ, છરે રહિયા છે અતુર ચોમાસ રે.

વંદો હીરસૂરિ ગચ્છરાજને. (એ આંકણી) ૧

છરે આખર સમય વિચારીને, મિલવાને શ્રી ગણધાર રે;
સૂરિ સેનને તેડવા મોકલે, આપે લખિયો છે લેખ નિચાર રે. વંદો ૨
વાંચી સેનસૂરિછ લાહોરથી, સીમ પંથ પ્રયાણને કરતા રે;
નહી ભાવિનેં જોમ મિલાવડો, મન ધ્યાન સૂરિછનાં ધરતા રે. વંદો ૩
છરે સંવત સોલસેંહે બાવને(૧૬૫૨), પૂજ્ય હીરશુરુ ગચ્છરાજ રે;
પાલી આશુ મહુ વરસ સાઠનો(૬૦), લલા દેવમતિ સુસામ્રાજ રે. વંદો ૪
છરે અધવીચ મારગ ચાલતાં, મુણ્યો હીરશુરુ નિરવાંણ રે;
મહુ શુરુ ઉપમાર સંભારતાં, શુંણી સેનસૂરિ શુંણાંણ રે. વંદો ૫
શુરુ આયા શ્રીનયર ઉનાઉઈ, મલિયો મહુ શુરુપરિવાર રે;
વંદો અઠ્ઠાવનમા પાટવી, વિજયહીરસૂરિ ગણધાર રે. વંદો ૬
૫૬—આ. શ્રી વિજયસેનસૂરિવર્ણન—

હવે ઓગણસાઠમો પાટવી, વંદૂં સેનસૂરિ ગચ્છરાજ રે;
તાસ વરણન શુંણી જન સાંભલો, જે તપગચ્છ તિલક સામ્રાજ રે.

વંદો સેનસૂરિ ગચ્છરાજને. (એ આંકણી) ૭

વિક્રમ સંવત સોલ ચિટોનરે (૧૬૦૪), જન્મેં નડુલાઈ
નમર મઝાર રે;

એહ જનમ વરસ ગચ્છરાજનો, હુઓ નિજ કુલ શુંણ સણુગાર રે. વંદો ૮
સૂરિ હીરશુરુ ઉપદેસથી, મહુ માતપિતા પરિવાર રે;
વિક્રમ સંવત સોલસેંહે તેરમે(૧૬૧૩), લેવે સંજમભાર ઉદાર રે. વંદો ૯
છરે સંવત સોલ અઠાવીસે(૧૬૨૮), ભલો રાજનગર મુખદાય રે;
તિહાં આચારજપદ પાંમીયા, શુરુ તપગણનાથ સવાય રે. વંદો ૧૦

વલી વિહરંતા દિલ્લિનગર ગયા, જહાં રાજે છે સાહ જહાંગીર રે;
 તેણે ગિરહ દીઓ ગચ્છરાયને, સવાઈ જગતગુરુ વડ વીર રે. વંદો ૦૧૧
 સેહેર કાવીમે દેવલ દો બહાં, તેહ સાસુ ને વહુઈ કરાયાં રે;
 તેહ બિંબ પ્રતિષ્ઠા સૂરિ કરે, વલી સૂરજમંડળુ જિનરાય રે. વંદો ૦૧૨
 જરેઈમ બહુ ઉપગારી હુઆ, કીધાં ધરમતણાં મંડાણુ રે;
 ગુરુજી ઝોગણુસાકમા પાટવી, હુઓ જિનસાસન કુલભાણુ રે. વંદો ૦૧૩
 જરે જંબુકીપપ્પતિની ટીકા, તેહ તણા ઉદાર રે;
 વલી કૃપારસકોસ જે અંથ છે, વલી ટીકા નૈવધની ઉદાર રે. વંદો ૦૧૪
 જરે ધર્યાદિક બહુ અંથના, કરતા ગુરુ વાચક રાય રે;
 શાંતિચંદ્રજી વાચક રાજયા, સૂરિ હીરને સેન સહાય રે. વંદો ૦૧૫
 વંદુ હીરજી સેનજી બોહલી, દોઉ જિનસાસન વડ નૂર રે;
 જરે મુનિમણુ તારકચંદ્ર છે, વલી સોહમકુલ નભ સૂર રે. વંદો ૦૧૬
 જરે સંવત સોલ ઐકોત્તર (૧૬૭૧), સૂરિ અંભાત નયન

મહાર રે;

તિકાં અકબરપુરમાંહે પૂજ્યજી, નિરવાંણુ લહે મણુધાર રે. વંદો ૦૧૭
 ઈમ ગુણસાક પટધર વરણુબ્યા, સહુ જીવહયા પ્રતિપાલ રે;
 વંદો હીપવિજય કવિરાજને, હોઈ ઇચ્છિત મંજલમાલ રે. વંદો ૦૧૮

આણંદસૂરિગચ્છ—વર્ણન

કુંહા

ઇહાંથી ૧ દેવસૂરિ, ૨ આણંદસૂરિ ગચ્છ થયા તે કહે છે—

૧૦—આ. શ્રી વિજયદેવસૂરિ આ શ્રી વિજયતિલકસૂરિવચ્ચન—

સેનસૂરિ પાટે પ્રગટ, પાટ સાકમે હોય;
 દેવસૂરિ શ્રી તિલકસૂરિ, એ પટધારી હોય.* ૧
 શ્રોતા તસ વરણન સુણો, કહીઈ સમય વિચાર;
 સેનસૂરીશ્વર ચાપિયો, દેવસૂરિ પટધાર. ૨
 તિણે સમે ધરમસાગર મણી, વાચકરાય મહંત; *
 કુમતિકુદાલ ઇતિ નામ છે, કીઓ ગ્રંથ ગુણવંત. ૩
 મહુ પંડિત સંમત સરિ, ગ્રંથ કીઓ અપ્રમાણ;
 વાચક ગચ્છ બાહિર ક્રિયા, પેહી ત્રણ પ્રમાણ. ૪
 સંસારી સગયણ અછે, માંમા નેં બાણેજ;
 દેવસૂરિ બાણેજ છે, વાચક માંમા હેજ. ૫
 લખી લેખ વ્યતિકર સહુ, મેહેલ્યો તુરત જળાપ;
 દેવસૂરિ વાંચી જુઈ, ચિંતિ મનમાં આપ. ૬
 પત્ર જુળાપ જોહવો લખે, ફિકર ન કરસ્યો કોઈ;
 શુરુ નિરવાણ હૂઆ પછે, લેસ્યુ ગચ્છમેં તોય. ૭

કાલ—૪૮

(સુજરો લ્યોને જલમ જટણી રે—એ દેશી)

કાગલ લઈને કાસિદ આવિઓ રે, જૂલેં દીધો ગરુને આય;

બાવિ જોમ મિટાવ્યો નહુ મિટે રે, એ કરેં કોટિ ઉપાય.

જોલ્યો બાવિ પહારથ સાજનાં રે. (એ આંકણી)

કાગલ વાંચી શ્રી શુરુ સેનજ રે, ઉપનો રાસ અતિ મનમાંહે;

ન ઘટે સુવિનિત સૂરિ જોહને રે, કરસ્યાં અવર સૂરિ ગચ્છમાંહે. જો ૧

સુનિમણ આરાસેહે વાચક આઠમું રે, આચા ખંભનગર ગચ્છરાય;

અકુખરપુરમેં દેવમતિ સચે રે, વાચક આઠને સુનિ યોલાય. જો ૨

એક વાર જાળ્યો દેવસૂરિ કને' રે, જો મુંઝ વચન કરે' સુપ્રમાણ;
તો પટધારી બીજો ન થાપર્યો રે, નહિતર કરજો સૂરિ સુખાંજી. જો ૪
સૂરિમંત્ર સંઘની સાજે' સુપિયો રે, કરજો આચારજ વડ નૂર;
ઈમ કહી સૂરિ સરગ સધારીયા રે, વન્ય ધન્ય શ્રીતપગચ્છનભસૂર. જો ૫
રાજનગરમે' દેવસૂરિ કને' રે, આયા પૂછજી વાચક આઠ;
તીજી સમ્રે' ધરમસાગર ગણિ રેખિયા રે, 'અન્ય સમીપે'
સમરે' રે' ઠાઠ. જો ૬

૧૦—આ. શ્રી તિલકસૂરિવર્ણન—

હંગિમત કહી સહુ સેનસૂરિ તણી રે, કાને' ન ધરી તે ગણધાર;
રિસાવી સહુ પાછા આવીયા રે, ચાપ્યા તિલકસૂરિ પટધાર. જો ૭
સોમકરણ મનિયા રાજનગર તણા રે, રાજયા વળિયા સાહ સુખાંજી;
પટમોહોચ્છવ કીધો જહુ ભાવસું રે, શ્રી શ્રીરાજનગરમાંહે જાણી જો ૮
પિણ કોઈ આશુ અલ્પના જોગથી રે, જીવ્યા તીન વરસ ગચ્છરાજ;
સરગ સધાર્યો દેવમતિ લહે' રે, સાઠમા પટધર તપગચ્છરાજ. જો ૯
૧૧—આ. શ્રી વિજયભાણુંદસૂરિવર્ણન—

શ્રી શુરુ હીરસૂરિના શિષ્ય છે રે, લાયક પુન્યતણો સામાજ;
ઠાકાશુરુ છે હોય સૂરિતણા રે, ચાપ્યા આણુંદસૂરિ વડ જાજ. જો ૧૦
તેહને' મલવા પધારિયા રે, શ્રી દેવસૂરિ મહારાજ;
પરિકર રાજનગરમે' હો મલ્યારે, હો સૂરિ તપગચ્છપતિ સામાજ. જો ૧૧
હોય મલી એક સંમતે' ચાલ્યો રે, હોય નામે પટ્ટો નવ દેસ;
તીન વરસ લગ એક સંમત રહ્યો રે, હોય સરિ મનમે' શ્રેમ વિશેસ. જો ૧૨
એકવે' ભાવિપદારથ જોગથી રે, શ્રી વિજયદેવસૂરિ ગચ્છરાજ;
ચોથે' વરસે આપણ નાંખનો રે, લખિયો પટ્ટો સુનિગણ કાજ. જો ૧૩
સુણી આણુંદસૂરિ તેહ વારતા રે, આપે' પિણ કીધી ઇંદ રીત;
જો હોય સૂરિનેનામે ગચ્છહુઆ રે, આચરણા કુલ એકજ નીત. જો ૧૪
એકવે' સંવત સોલહીકાસિંધ રે (૧૬૮૬), સેઠલ સાંતિકાસ કહાય;
શ્રી સાગરગચ્છ હુજો એકધી રે, પટધર દેવસૂરિના કહાય. જો ૧૫
૧૨—આ. શ્રી રાજસૂરિવર્ણન—

જો શુરુ પુન્યપ્રભાવક હીપતા રે, એકને' નામે ગચ્છ કહાય;
એકનો પટધર ભાસઠમો ભલો રે, શ્રી શ્રીરાજ સૂરિ ગચ્છરાય. જો ૧૬

૧૩—આ. શ્રી વિં માનસૂરિ, ૧૪—આ. શ્રી વિં ઝડિસૂરિવર્ણન—
પટધર એસઠમે સૂરિયરુ રે, શ્રી વિજે'માનસૂરિ પટધાર;
પટધર એસઠમે મુનિનાથજી રે, શ્રી વિજે'નકજ્ઞસૂરિ
ગણધાર. જો૦૧૭

૧૫—આ. શ્રી વિજયસૌભાગ્યસૂરિ આ શ્રી વિજયપ્રતાપસૂરિ—
એહના પટધર હોય વખાણીયેરે, સૌભાગ્યસૂરિ વહી સૂરિ પ્રતાપ;
હોયના હોય પટોધર દીપતા રે, પટધર પાંસઠમા વઠ માપ. જો૦૧૮

૧૬—આ. શ્રી ઉદયસૂરિવર્ણન—

સૂરિ પ્રતાપના ઉદયસૂરિદંજી રે, વાંકેલી જનમ ગચ્છરાય;
નગર મુકારે સૂરિપદ પાઈયા રે, ગુર્જર આયા સહુ પરિવાર. જો૦૧૯
સૌભાગ્યસૂરિ કાકાશુરુ લેટીયા રે, આગલ દક્ષણ દેસ વિહાર;
ખડુ ઉપગાર કરી પાઉ ખારીયા રે, સુરત બંદિર શ્રી ગણધાર. જો૦૨૦
સંવત આઠારસે'હે સાત્રિસા (૧૮૩૭)સમે'રે, ઉજલ પોસદશમ મતુહાર;
સૂરિ ઉદય શ્રીસરગ સધારીયા રે, જેહનો ગુનિ જન સહુ પરિવાર. જો૦૨૧
લક્ષ્મીવિજય ગણી વાચકરાયજી રે, રામવિજય વિભુષ કહાય;
દક્ષણ દેશે પુના નથરમાં રે, ચેલવા શ્રી શ્રી માધવરાય. જો૦ ૨૨
તેહને રાજે' જિનમતિ કેપિયા રે, કીધો જિનપ્રતિમા ઉથાપ;
તિથે' સમે' વાદ કરી સહુ જીવીયા રે, રાખી જીન ટેક તિહાં આપ. જો૦૨૩

૧૭—આ. શ્રી વિજયલક્ષ્મીસૂરિવર્ણન—

વરતું ઉદયસૂરિના પટધરુ રે, શ્રી વિજે'લક્ષ્મીસૂરિ મહારાજ;
પટધર સડસઠમે એહ વંદીઈ રે, એ શુરુ દીપવિજય હવિરાજ. જો૦૨૪
પેહેલાં સ્તુતિમાલા ગચ્છરાજની રે, વરન કીધો મે' શુંજીભણ;
તે સ્તુતિમાલા અવસરે' વરણતું રે, સુણીઈ શ્રોતા ચતુર સુજાણ. જો૦૨૫

ફુલા

મહાવીર જમ સુમટમણિ, વધે'માન વડવીર;
ધરાપાલ ત્રિજગધણી, ધરણીધર પરે' ધીર. ૧
પ્રણમું ગોચમ ગણપતિ, મોહન લગ્નજી મહેંત;
કર કરસે' સુનિને' કરે, કેવલકમલા કંત. ૨

હાલ—૪૯

- (હારે હું તો ભરવા ગઈતી તટ જમુનાનાં નીર જો—એ દેશી)
તથા (હારે મારે હામ ધરમના સાહા પચવીસ દેસ જો—એ દેશી)
- હારે વારી પ્રેમે' પ્રણમી પ્રહસતા પ્રહાણી જો,
જગદંબા જગજનની જે જગ ભણીઈ રે લોલ;
હારે વારી વંદી મુજ શુરુ ચરણકમલ હિત આણી જો,
ગચ્છપતિની ગુણુમાલા જેહ વર્ણાણીઈ રે લોલ. ૧
- હારે વારી આગે હૂઆ હેમાચારજ હેમ જો,
પ્રતિજોધ્યો જેણે રાજા કુંભરનરીંદને રે લોલ;
હારે વારી દેશ અહારે અમર પળાવી ખેમ જો,
ધન શુરુ ધન જો આવક ધન તે દેશને રે લોલ. ૨
- હારે વારી વલી હીરા સમ હીરગુરુ જગભાણુ જો,
પંચમ આરે જેણે જગમાંહે જશ વયો રે લોલ;
હારે વારી પ્રતિજોધ્યો જેણે અકળરચાહ મુલતાંન જો,
શુવહયા જોળખાવી જિનધર્મિ કયો રે લોલ. ૩
- હારે વારી અમર પળાવી કર છોડવીયા અનેક જો,
પ્રણમું રે હું લગિ લગિ તે શુરુ હીરને રે લોલ;
હારે વારી તાસ પરંપર લક્ષ્મીસુરિ સુવિવેક જો,
હૂઓ રે સહસઠમે' પાટે વીરને રે લોલ. ૪
- હારે વારી તેહ તણી સ્તુતિમાલા વરણુ આજ જો;
જનમ આમ શુરુ હીક્ષાસુરિપદ શ્રમ લણું રે લોલ;
હારે વારી હીપવિજય કહે જયવંતો ગચ્છરાજ જો,
તાસ ચરિત્ર પ્રખન્ધ તે સહુ આગલ કહું રે લોલ. ૫

હાલ—૫૦

(આદિ જિનેશ્વર વિનતી હમારી—એ દેશી)

- લણુ મરુધર જે દેશ કહાઈ, જિહાં તીરથ ખહુ સાચ વાહલા;
ખંભણવાડ ને' દિયાણો લોટાણો, શરાવલો જગનાથ વાહલા.
જયવંતા જિનતીરથ વહો. ૧

શ્રી સિદ્ધાહીમે' તેર દેશસર, ઋષભ અજિત ભગવાન વાં;
 સહુ બિનરાજનાં બિંબ જુહારી, હૃદય મરે તસ ધ્યાન. વાં ૦ જ્યં ૨
 મોટો વીરથ શ્રી આણુજી, જોતાં હોય આહુલાદ વાં;
 વિમલ મંત્રીસર તેહ કરાંયો, મુંદર બિનપ્રાસાદ. વાં ૦ જ્યં ૩
 પેતવાહવંશી વિમલ મંત્રીસર, પુન્ય પ્રતાપી લાલુ વાં;
 પાતસાહ બારે બાંધી આજ્યા, મમંઘાપસૂરિવચન પ્રમાણુ. વાં ૦ જ્યં ૪
 શ્રી દેવવાહમે' દેવલ કીધો, ખરચ્યા બહોલા વિત વાં;
 ધુધુઆ આરાસણુની ઠારણિ નિરખી, જોઈ જોઈ હરખો ચિત્ત. વાં ૦ જ્યં ૫
 શુભરાત્રી શાંતિદાસ મનિયાનો, અચલમદે છે પ્રાસાદ વાં;
 અહિસે'હે સુ'માલીસ મણુ પાતુની, પ્રતિમા પૂરે આજ. વાં ૦ જ્યં ૬
 જો વીરથ છે તારણુ રૂપી, વંદો ઉમમતે સુર વાં;
 દીપવિજય કહે જો વીરથની, મેં યાત્રા કરી ભરપૂરવાં. જ્યં ૭

હાલ—૫૨

(સમુદ્રવિજયસત ચંદ્રો સામલીયાજી—જે દેશી)

આણુજીની તલેલીઈ સુખકારી રે, પાલડી નયર છે આસ
 બઉં બલિકારી રે;
 તિકાં શ્રી શાંતિનાથજી સું, સહુની પૂરે આસ. બઉં ૧
 રાજનીતિનો રાજવી સું, રાજ ક્ષત્રિ સાર બઉં;
 પ્રધાન દીવાન ને સેઠિયા સું, નિવસે' વણ' અઠાર. બઉં ૨
 માહાજનમહિ દીપતો સું, પોરવાહે વંશ સવાય બઉં;
 હેમરાજ સા હીરલો સું, આણુ'દબાઈ નારી સોહાય. બઉં ૩
 ઠોઈક ઉત્તમ પ્રાણીઓ સું, ઉપનો કુંજે તાસ બઉં;
 સંવત સત્તર સત્તાણુ (૧૭૬૭)જે સું, ઉજલ ચૈતરમાસ. બઉં ૪
 પંચમી દિન શુરુ વાસરે' સું, જનમ્યો સુત શંભુધામ બઉં;
 સુર સુપન ઠીઠા તિણે' સું, સુરચંદ કવિયો નામ. બઉં ૫
 બાલપણામે' શુરુ મલ્યા સું, શ્રી સોલાગમસૂરી'દ બઉં;
 દીપવિજય કહે સાંભલો સું, જો લહેચ્યે' પરમાણુ'દ. બઉં ૬

હાલ—૫૨

(મુને સંભવ જિનમુ પ્રીત અનિહક લાગી રે—એ દેશી)
તથા (કોથ કરીને રે, ચાલ્યા શુભમરિયા—એ દેશી)

સોભાગસૂરિજી રે સોભાગે બરીઓ,
પુન્યવંત પનોતે રે જ્ઞાનશુષ્કે કરિયો;
પદ્ ભાસ ચિંતામણુ રે સુર જિજ્ઞે આરાધ્યો,
તે પ્રગટ થઇને રે કાજ સવે સાધ્યો. ૧
એક દિન સુરચંદને રે બોલાવે પાસે,
લક્ષણુ બેવાને રે રંજભર ઉદ્ધાસે;
સ્વસ્તિક ને કવચાદિક રે તોરણુ જવમાલા,
વલી ઉરધ રેખા રે ચરણે સુકમાલા. ૨
ધ્યાનદિક લક્ષણુ રે ઢેખી સૂરિ હરખે,
શ્રી જિનશાસનમે રે રતન સમો પરખે;
વલી સૂરિપદ લાયક રે આગમ અભ્યાસી,
એ આગલ હોયે રે બહુ શુભનો રાસિ. ૩
પં ૦ પ્રેમવિજયજી રે સુખ્યા તેહ પાસે,
તે તિહાં અહનિસ રે આગમ અભ્યાસે;
હવે સૂરિ વિહરંતા રે સ્મિતોર નગર ભવે,
શ્રી રૈવાકાંઠે રે સંઘ ખુસી થાવે. ૪
અઠારસેહે ચક્રે રે (૧૮૧૪) શ્રી ચૈતર માસે,
સુદિ દસમી દિવસે રે અતિહે ઉદ્ધાસે;
દીક્ષા ને સૂરિપદ રે ઢેધ પટોધર કીનો,
સૂરિ આશુ પૂરણથી રે સુરગતિ પદ લીનો. ૫
પછે મોહોમ્મદ મોટો રે સૂરિપદનો તિહાં,
કરે છિતાવસનજી રે સંઘ મલી તિહાં;
ધન સેહેર સીનોરને રે ધન સંઘ સુખકાયા,
શ્રી લક્ષ્મીસૂરિજી રે જિહાં સૂરિપદ પાયા. ૬
હવે સહુ સુષુપ્તો રે શુરનો જ્ઞાનપણો,
મેં નયણે નિરખ્યો રે વલી શ્રવણે નિસુપ્તો;

કવિ દીપવિજય કહે રે આણા સિર વહું છું,
જે અંધ ભણ્યા છે રે તે વરણવ કહું છું. ૭

દાહ—૫૩

(ભવિકા, સિદ્ધક પદ વંદો—એ દેશી)

શ્રી આચારંગ સુચગડંગ ઠાણંગ, શ્રી સમવાયંગ અંગ;
ભગવતી અંગ ને છડું જાતા, વલી ઉપાસક તે દશંગ રે.

પ્રાણી વંદો મણુધર વાણી. (એ આંકણી) ૧

અંતગડ ને અણુતરવાઈ, પ્રશ્નવ્યાકરણ જેઠ;
વિપાક ઈચ્છારમો અંગ ઇચ્છારે, ટીકા સહિત ભણ્યા તેહ રે. પ્રાં ૨
ઉવવાઈ ને રાયપસેણી, છવાભિગમ ને પત્તવણા;
જ'ણુદીપપત્તિ ને સૂરપત્તિ, અંદપત્તિની વચણા રે. પ્રાં ૩
કપિયાકંપ વડંસિયા ભણો, પુષ્કિયા પુષ્કવૃક્ષા સાર;
વલ્લિદશા વલી સૂત્ર વિસેપે, એ ઉપાંગહ બાર રે. પ્રાં ૪
અંગ ઉપાંગ મલીને ત્રેવીસ, દસ પચન્નાં તેત્રીસ;
હસ્ત દીક્ષિત પ્રભુજીના મુનિવર, શુંથે પચન્નાં વિસેસ રે. પ્રાં ૫
વૃદ્ધકંપ નિસિથ મહાનિસિથ, પંચકંપ બ્યવહાર;
હસાશ્રુતસ્કંધ છેદ અંધ એ, હવે કહું મૂલ સૂત્ર ચાર રે. પ્રાં ૬
ઉત્તરાધ્યયન ને હસવૈકલિક, આવશ્યક પીડનિયુક્તિ;
અનુજોગદાર ને નંદીસૂત્રની, જ્ઞાનતણી બહું યુક્તિ રે. પ્રાં ૭
એ પિટ્તાહી સૂત્ર અભ્યાસ્યાં, નિયુક્તિ ચૂરણી ને ભાસ;
ટીકા સૂત્ર એ કહીઈ પંચાંગી, તે ભણ્યા અતિહે ઉલ્લાસ રે. પ્રાં ૮
હવે બીજા અન્ય જે જિનશાસનના, આમલ કહું અધિકાર;
દીપવિજય કહે નિત નિત હોજો, જિનશાસન જથકાર રે. પ્રાં ૯

દાહ—૫૪

(ભરત વૃષ ભાવશું એ—એ દેશી)

વિશેષાવશ્યક ભવસાવના એ, આગમચારોદ્ધાર-નમો શ્રુતશબ્દને એ;
આવશ્યકનિયુક્તિ વલી એ, પ્રવચનસારોદ્ધાર નમો ૧
કર્મઅંધ કેન્દ્રપેટી ભણ્યા એ, મુંદર લોકપ્રકાશ નમો;
શુંબ્રાહ્મ અર્થદીપિકા એ, આવશ્યકદીપિકા ખાસ નમો ૨

ઉપદેશમાલ વીરદેશના એ, તત્ત્વારથ અર્થ વિચાર નમો૦;
 ઉપદેશચિન્તામણ મણિ એ, અર્થ પદારથ સાર. નમો૦ ૩
 પોહસક ને' નયચક છે' એ, વિચારરતનાકર જેહ નમો૦;
 ઉપદેશરતનાકર તણાં એ, અર્થ ગ્રંથા શુભગેહ. નમો૦ ૪
 ત્રેવઠ શલાકો પુરુષના એ, સહુ એ ચરિત્ર વખાણુ નમો૦;
 તે સરવે અભ્યાસિયાં એ, ધન બુદ્ધિ ધન નાંણુ. નમો૦ ૫
 નાંહના મોટા સાતસે' એ, ગ્રંથ ભણ્યા ગચ્છરાજ નમો૦;
 આગમ તત્ત્વ લહી ધણાં એ, સાર્યા આતમકાજ. નમો૦ ૬
 દિવસ એક વરસ તણાં એ, જે છે ત્રણ સે'હે સાઠ નમો૦;
 ત્રણસે'હે સાઠ દિવસ તણાં એ, સુંદર જેહમાં પાઠ. નમો૦ ૭
 આપે ગ્રંથ નવો કયો એ, શ્રી ઉપદેશપ્રાસાદ નમો૦;
 શોભીસ થલે સોહતો એ, સુભુતાં હોઈ આહલાહ. નમો૦ ૮
 આંબિલતપ કરીને' જાયો એ, સરસ્વતિમંત્ર સવાલાખ નમો૦;
 સ્વપ્ને પ્રગટ થઈ પાઈઓં રે, અમૃત પ્યાલો ભાખ. નમો૦ ૯
 શુભ કેતા શુરના કહું એ, શ્રીતપગચ્છ પટધાર નમો૦;
 દીપવિજય કહે સાંભલો એ, પ્રતિષ્ઠાનો અધિકાર. નમો૦ ૧૦

ઢાલ—૫૫

(સાહેલીયાં—એ દેથી)

ભામ નગર બંદિર તણી સાહેલીયાં, કીધી પ્રતિષ્ઠા જેહ
 હાંરે શુભવેલીયાં;
 સાંભલો ભવિભાવથી સાં, સંજોપે કહું તેહ હાં૦ ૧
 સુરત બંદિર કીધતો સાં, તિહા રતનચંદ છે તેહ હાં૦;
 વાસુપૂજ્ય મહારાજ સાં, કીધી પ્રતિષ્ઠા તેહ હાં૦ ૨
 રાનેર સિંહોર ને' ફેરવાડે સાં, આંમોહનયર મોભર હાં૦;
 છાયાપુરી ને ગોધરે સાં, વલી જંબૂસર સુખકાર હાં૦ ૩
 ઠોલે' (ઠોલે') વિકારે' કીધલા સાં, અંજનસિલાકા ખાસ હાં૦;
 શ્રી મેવાહમે' સાથિઈ સાં, પ્રભુ પ્રભુઆં લીલવિલાસ હાં૦ ૪
 ઈત્યાદિક બહું બિનતણી સાં, અંજનસલાકા કીધ હાં૦;
 ખંભાતે ભલીભાવસું સાં, અઢારે ચોમાસાં કીધ હાં૦ ૫

સંઘમે' શ્રીચંદલ સા સાં, ઓતા સમજી બાણ હાં; ૬
 વિશેષાવશ્યક તિહાં સાંભળ્યો સાં, પૂજ્યજીના મુખની બંધ હાં
 ફરી મોહોન્ધવ મોટો કીઓ સાં, ભગવતીસૂત્ર મુંણાય હાં; ૭
 વચન ધ્વનિ શુકુરાજની સાં, જિમ માળે ઘનરાય હાં
 જિહાં જિહાં ચોમાસો કિઓ સાં, તિહાંતિહાં બહુ આદરમાન હાં; ૮
 જ્ઞાનીને આદર કુણ ન કરે' સાં, કવિ દીપને મવેય નિધાન. હાં ૯

હાલ-૫૬

(ધનધન સાચો સંપ્રતિ રાગ—એ દેશી)

શ્રી રિદ્ધિસુરિજીને વારંધી, ગચ્છલેદ દુતો જેહ રે;
 ગીતારથ સમુદાય મક્કીને, નિવર્યો મહુ તેહ રે.
 શ્રી તપગચ્છ પટધર જયકારી. (એ આંકણી) ૧
 સંવત અઢારસો'હે ઓગણપંચાસે' (૧૮૪૬), શુભરાત સો'હે'ર
 મઝાર રે;
 શ્રી ઉદયસુરિજીના પટધર થાપી, વરતાવ્યો જયકાર રે. શ્રીં ૨
 રાજનગરનો સંઘ કરે બહુ, આદર ને સનમાન રે;
 એ પૂજ્યજીને' પુન્ય પસાઈ, પ્રમટયાં નવય નિધાન રે. શ્રીં ૩
 ન્યાયવિજયજી ને જીતવિજયજી, માંનવિજયજી પન્યાસ રે;
 શ્રી પૂજ્યજી વંદીને' સનમુખ, એહ કરે' અરહાસ રે. શ્રીં ૪
 મરુધર દેશ પધારે રે સાહેબ, હોંસ્યે' ધર્મના માટ રે;
 સાહેબ મુખથી સૂત્ર સાંભલી, સંઘ જોવે' છે વાટ રે. શ્રીં ૫
 સાંભલી પૂજ્ય પધારે' તે દેસે', સિરોહી નયર મુકાંમ રે;
 રાવ તિહાંનો અનમી કહાઈ, વેંડીસાલ તસ નાંમ રે. શ્રીં ૬
 સો'હેરે પ્રવેશ કર્યો બહુ જીમતે', તિહાંહીજ કીધ નિવાસ રે;
 સાંભલી સૂત્રની અમૃતવાંણી, સંઘની પોહોતી આશ રે. શ્રીં ૭
 રોહિડે બેહે'ઠે' કાલિંદ્રી ને હરજી, વિહરંતા પાડી આવે' રે;
 હેમચંદ પિંડિયો અતિહે આદર, સાહમધંઓ લેઈ આવે રે. શ્રીં ૮
 તિહાં ગોડીદાસ શાવક છે ઓતા, પિણુ પ્રતિમા ઉઘાપી રે;
 સૂત્ર આણવા દેખાવી તેહને', પ્રતિભોધ્યા શુન થાપી રે. શ્રીં ૯

એહવા ભવિ છવ દેઈ પ્રતિજોધ્યા, કેતા કહું તસ નાંમ રે;
દીપવિજય કહેંશ્રી ગચ્છરાજને, નિતનિત હોજ્યો સલાંમ રે. શ્રી ૦૧૦

હાલ—૫૭

(સુરતી મહિનાની દેશી)

- સંઘ સુરત રાનેરને, અંજનસિલાક કાજ;
વિનતિલેખ બે મોકલે, તે વાંચી ગચ્છરાજ. ૧
- સીમ પ્રયાણે આલતા, આયા વડોદરા સેંહેર;
સંઘ આગ્રહથી ચોમાસાની, પૂજ્યશુભ કીધી મેંહેર. ૨
- દેહેં અસ્યાતા દેખને, પટધર ચાખ્યો પાટ;
શ્રી વિજયદેવેન્દ્રસૂરી દણ, અડસઠમે પટ પાટ. ૩
- આયુક્તને સંજમે, સરીરે સ્યાતા થાય;
મુહૂરત અવસર બંણીને, રાનેર બંદર આય. ૪
- અંજનસિલાક કરીને, સુરત કીધ પ્રવેશ;
તપ ઉપધાન માલાદિક, ડિયો ઉપમાર વિસેસ. ૫
- ધન સુરતના સંઘને, ધન વિમલચંદ શાહ;
શ્રી સુરતને સંઘે, લીધો ભક્તિનો લાહ. ૬
- સંવત અઠાર અઠાવને (૧૮૫૮), મેરતેરસ દિનબેહ;
વરસ ચોસઠ (૬૪) આયુ પાલીને, ગયા સુરલોકે તેહ. ૭
- નિર્વાણ મોહોચ્છવ મોટો, કીધો સંઘે સાર;
અમર પદાવી છવની, છવદવા ઉપમાર. ૮
- શુભવંતા શુરરાજના, શુભ સંભાલે લોક;
દીપવિજય શુભ આવે, નરનારીના મોક. ૯

હાલ—૫૮

(લાજલે માત મસ્કાર—એ દેશી)

- એ શુર માત સુમાત, હુમો જગ વિખ્યાત;
આજ હો આગમ જ્ઞાનખળને જગ જશ પાઈયોણ. ૧
- વડજાગી ગચ્છરાજ, મ્હોટી બેહની લાજ;
આજ હો મુનિ મન માન્યા ને વલી મોટા રાજવીણ. ૨

સમતાવંત મહંત, પ્રણમે મુનિજન સંત;
 આજ હો નિરદોષી નિકપાઈ એ ગચ્છરાણ્યોલ. ૩
 ધન હેમરાજ સા તાત, આણુંદબાઈ જેહની માત;
 આજ હો પોરવાડ વંશેરે જિણે કુલ અણુઆલીઓલ. ૪
 પૂજ્યનાં પગલાં ઉછાંહિ, દુહલાલા વેણીલ સાંહે;
 આજ હો સંઘવી ચર્ધ યાખ્યા સિદ્ધાયલ ઉપરેંલ. ૫
 દીપવિજય જયકાર, મુઝ એ શુરુ ઉપમાર;
 આજ હો ક્રીધુ રે જોણે જ્ઞાનદાન અતિ સુંદરુ લ. ૬

હાલે—પદ

(ત્રિગુણા રે શુભુ ગુમ તણા—એ દેથી)

ભાથો રે મેં ગચ્છપતિ ભાથો, ઉલ્લટ હિંચડે આંણીલ;
 એ શુરુની સ્તુતિમાલા શુંથી, મુઝ ઉપમારી જાંણીલ. ગા. ૧
 પંચમે આરે જ્ઞાન વિલાસી, પ્રગટયો પુન્ય પ્રતાપીલ;
 ભવિ હવનેં ઉપમાર કયો તે, હિસોદિસ કીરત બાપીલ. ગા. ૨
 ભારેજનમરે રહી ચોમાયું, સંઘતણા આગ્રહથીલ;
 વલી કુંઆરેલ સાહ કેહેણથી, એ સ્તુતિમાલા શુંથીલ. ગા. ૩
 શુરુનો કહ્યાણુક મેરતેરબદિન, રાલીજમે મીલી ટોલીલ;
 એ શુરુની સ્તુતિમાલા ગાળ્યો, અનુભવ રંગ રસ ભેલીલ. ગા. ૪
 એ શુરુના શુંજુ ભણતાં સુણતાં, ગણતાં સંપદ થાવેલ;
 દીપવિજય કવિ જમ જસ પસરે, મજપતિ લીલા પાવેલ. ગા. ૫

કેળાશ

સૂરિમંત્ર ધારક દૂરિતવારક હીર^૧ સેન^૨ જગખ્યાત એ,
 તિલક^૩ આણુંદ^૪ શ્રીરામ^૫ માનથી^૬ ઋદ્ધિ^૭ સૌભાગ્ય^૮ પ્રતાપ^૯ એ;
 ઉદય^{૧૦} લક્ષ્મી^{૧૧} દેવેન્દ્ર^{૧૨} વંદિત, મહેન્દ્રસૂરિ^{૧૩} ગચ્છરાજ એ,
 તાસ રાજે સ્તુતિમાલા કરી ભવિ હિત કાજ એ;
 મેમરતન શુરુ વિશુધ તેહના પામ પ્રણમી હિતકરી,
 દીપવિજય ગચ્છરાજ ગાયો જગત જસ જયસીરી વરી. ૧

હતિ પ્રસાદુઓ પદોધર શ્રી વિજયલક્ષ્મીસુરિ

વર્ણન સ્તુતિમાલ

૧૮-આ. શ્રી વિજયદેવેન્દ્રસૂરિવર્ણન—

અડસદ્દેમો પટધર કહું, દેવેન્દ્રસૂરિ મહારાજ;
સૂરત બહિર જનમિયા, શ્રીમાલી વડ સાજ. ૧
સંવત અઠાર સતાવને (૧૮૫૭), વટપદ્રનયર સુઠાય;
આચારજ પદવી લહી, મંગલ ધવલ ગવાય. ૨
જિનસાધન સેલીતણાં, કમંચંચનાં મ્યાન;
આશુ અલપ ગચ્છરાજ્યું, ભાવિ અધિકો કૌન. ૩
સંવત અઠારસેંહે સાઠમે (૧૮૬૦), રાજનગર ચૌમાસ;
પામ્યા પૂરણ આઉળે, સરગાપૂરી નિવાસ. ૪

૧૯-આ. શ્રી. વિજયમહેન્દ્રસૂરિવર્ણન—

તસ પટધર સૂરિસરુ, મહેન્દ્રસૂરિ ગચ્છરાજ;
અગણ્યોત્તરમા પાટવી, તપગચ્છ તિલક સમાજ. ૫
સંવત અઠારસેંહે ઇકસઠે (૧૮૬૧), રાજનગર ઉલ્લાસ;
આચારજ પદ અનુભવ્યું, નિજ કુલ કમલ વિકાસ. ૬
સંવત અઠાર પાંસઠવરસ (૧૮૬૫), ધિજાપુરનયર મહાર;
સૂરિ સરગ સધારીયા, તપગણપતિ સરદાર. ૭

હાલ—૬૦

(અગ્રોધા સ્થાને હ્યો હો—એ દેશી)

૨૦-આ. શ્રી વિજયસમુદ્રસૂરિવર્ણન

સિત્તરમો પટધારી વિભુજી, વિદ્યમાન ગચ્છરાજ;
પટોધર જગ જયવતો.
સમુદ્રસૂરિ મહારાજ ચિરંજય, વરણું તસ સાઆજ. પટો. ૧
દેસ ગોઢાંણુમે નયર કેવલા, પોરવાડ કુલ સણગાર. પટો. ૨
હરનાથ તાત પુરાદે માતા, જિનસાધન સણગાર. પટો. ૩
સંવત અઠારસેંહે એ સિમે (૧૮૮૦) વરસે, મૃગસિર માસ સોહાય પટો. ૪
નયર પુનામાં સંધ સવાઈ, સૂરિપદ ગચ્છરાય. પટો. ૫

દક્ષણ શુભજર મરુપર દેસે, કીધા સૂરિ વિહાર પટોળ;
 પંચતીરથી જિનરાજ ભુહાર્યા, બહુ સુનિગણ જસ દાર. પટોળ ૪
 શ્રી આણુજી તીરથ સુખદાઈ, વિમલમંત્રી શુભ ખાંણ પટોળ;
 વસ્તુપાલ તેજપાલ ચૈત્ય કરાવ્યા, જિનસાચન કુલ ભાણ. પટોળ ૫
 અચલેસર દેવવાટે બૂહાર્યા, તાપ્યા આતમ નેહ પટોળ;
 ચઉદસેહે ઐમાલીસ મણુ ખાતુની, અચલગટે પ્રભુ દેહ. પટોળ ૬
 બંભણવાડથી વીરજિણેસર, ત્રિસલાનંદન દેવ પટોળ;
 ભાવભક્તિ જિનરાજ ભુહારી, કીધી પદકજ સેવ. પટોળ ૭
 સિરોહી સેહેરમે તેર દેરાસર, ઋષભ અજિત ભગવાન પટોળ;
 સહુ જિનરાજનાં વંદન કીધાં, દીધાં આતમ દાન. પટોળ ૮
 દિયાણા દોટાણા ને જીવતસાંભી, નંદીવરધન રાય પટોળ;
 પ્રભુ જીવતાં બિંબ ભરાયો, નંદીપુરે સુખદાય. પટોળ ૯
 રાંણકપુર ચોરાસી મંડપ, ત્રિભુવનતિલક છે નાંમ પટોળ;
 સાહ ધનના ચોરવાટે નિપાયો, વધા પ્રભુ અભિરાંમ. પટોળ ૧૦
 નડુલાઈ નથ પ્રાસાદ જે, આણ્યા જશોભદ્રસૂરિ દયાલ પટોળ;
 ઋષભ જિણેસર ભદ્રવ સાંભી, વધા ત્રિભુવન પાલ. પટોળ ૧૧
 શ્રી વરદા જગદંબ ભવાળી, શ્રી સરસ્વતી સુભ માત પટોળ;
 નયર અઝારીમે પર ઉપગારી, જેહનીજગમે ખ્યાત. પટોળ ૧૨
 સૂરિ ધનેસર હેમસૂરિજી, માનતુંગ ગચ્છરાજ પટોળ;
 કુમર નૃપતિ કાલિદાસ પ્રમુખને, દીધા વડ સામ્રાજ. પટોળ ૧૩
 ઇમ પંચતીરથી વંદન કરતા, કરતા ભવિ ઉપગાર પટોળ;
 બહુ પંડિત સુનિગણ સમુદાઈ, સોહમકુલ સણગાર. પટોળ ૧૪
 ચિર પ્રતપો શ્રી સસુદ્રમૂરીસર, દીપવિજય કવિરાજ પટોળ;
 શશિ સૂરજ મહીધરભગ પ્રતપો, તપગચ્છનાથ સામ્રાજ. પટોળ ૧૫

દુહા

સોહમ પાટ પરંપરે, ગાયા એ ગચ્છરાય;
 જેહને નામે સંપજે, ઇચ્છિત ફલ મન ભાય. ૧
 સોહમ કુલને આવતાં, ઇતિ ઉપદ્રવ ભય;
 કષ્ટભંજન શુભ આવતાં, પ્રગટે વિદિ સવાય. ૨

ઢાલ—૬૧

(રામ પનાથી: પુઠો પુઠો રે મુઝ સાહેબ જમનો પુઠો—એ દેશી)
પુઠો પુઠો રે મુઝ, અનુભવ સાહિબ પુઠો;
સોહમ કુલનો રાસ કરંતાં, જ્ઞાન અમૃતરસ પુઠો રે.

મુઝ અનુભવ સાહેબ પુઠો. (એ આંકણી) ૧
હોય હબર નેં ચ્યાર સૂરીસર, પહેલા ઉદયમેં વીસ;
બીબા ઉદયમેં ત્રેવીસ સૂરિ, ત્રીજે અઠાણુ જગીસ રે. મુઝં ૨
તે અઠાણુ મેં સંપ્રતિ વંદો, એકાદસમેં સૂરિ;
સરવાલે ચોપન સૂરિ પ્રગટયા, એકાવતારી સનૂર રે. મુઝં ૩
સૂરતખંદિર સેહેર નિવાસી, પોરવાઠ કુલ સણગાર;
કલા શ્રીપત શ્રાવક જિનધર્મિ, પ્રભુ આણા સિરધાર રે. મુઝં ૪
સાહવધુસુત મજલાલ શાહજી, તસ સુત જિનશુંણધારી;
અનોપચંદ શાહ આગ્રહથી કીધો, એહ પ્રબંધ વિચારી રે. મુઝં ૫
સાક્ષિ ધર્મોર્ત વજન—

મુનિસુંદરસંસ્કૃત પટ્ટાવલી, ધરમસાગર ઉવજાયા;
દુષ્પસહયંત્ર દેવેંદ્રસંસ્કૃત, પ્રભાવકચરિત્ર કહાય રે. મુઝં ૬
હંપસૂત ચેરાવલી કેજો, પરંપરાગત ભંણુ;
શુરુસુખ બહુ પંડિત જન સુંબીયા, પ્રાચીન સૂરિ વખાણુ રે. મુઝં ૭
ચ્યાર* અંધ અનુસારે કીધો, એહ પ્રબંધ સવાઈ;
સોહમકુલ પટ્ટાવલી ગાતાં, મંમલગીત વધાઈ રે. મુઝં ૮

આલોચણા—

એકેંદ્રીયાદિ પંચેદ્રી હુંહંયા, હાસ્યતણેં રસ ભંણુ;
જ્ઞાન-દેવ-દ્રવ્ય ભક્ષણુ કીધાં, ભાગ્યાં મત પચ્ચખાણુ રે. મુઝં ૯
શુભી આચારજ વાચક મુનિના, અવરણવાઠ કહાયા;
શ્રાવક શ્રાવિકા જિનધર્મિ, તેહના મર્મ ખતાયા રે. મુઝં ૧૦
નહી અણુમત નહી મહામત મોચેં, નહી શુણુ સીલ સંતોસ;
યાનક પાપ અઢારે સેવ્યાં, આતમ કીધો પોસ રે. મુઝં ૧૧
જિન આગમ પ્રરૂપણુ કરતાં, નિજ મતિ અધિક સુનાયા;
ઉત્સુક ભાવણુ પાતિક મોટો, ભંણીને હઠ દયાયા રે. મુઝં ૧૨

કવેસર મિરહ ધરાવી જગમે, બહુ નૃપ સભ વખાંડ્યા;
 ભુજબલ દોજ સંગ્રામ વખાડ્યા, આતમ દોષ ન બાંડ્યા રે. સુઝં ૧૩
 મેં આ ભરમેં તપ નહી કીધા, નહી વ્રત નહી પરચખાંણ;
 મુનિ મારગની નહિ આચરણ, નહી ઠાંઈ સુકૃતકમાંણી રે. સુઝં ૧૪
 આતમતારણ દોષનિવારણ, શ્રી સોહમકુલ ગાયો;
 જીભ પવિત્ર કરી સૂરિ સ્તવનાથી, ભવલવ હકૃત મિટાયો રે. સુઝં ૧૫
 સોહમકુલ નેં સંધની સામે, એ સહુ પાપ પલાઈ;
 ત્રિકરણ મુદ્દે મિચ્છા મિહુલકં, ભવભીરુ કહેવાઈ રે. સુઝં ૧૬
 શ્રી સોહમકુલરત્ન-પટ્ટાવલી, એહ રાસનું નામ;
 એહમેં રત્નસૂરીશ્વર ગાયા, સોહમ પટધર સ્વામ રે. સુઝં ૧૭
 વીર જગતશુરુ સાસન અવિચલ, વરસ એકવીસ હજાર;
 ભગવતી સૂતમેં ગજગતિ સરખો, વરતરયે જયજયકાર રે. સુઝં ૧૮
 તિહાંલગ એહ રાસ જયવંતો, વલી રહો સસિ નલ સૂર;
 મેરુ મહીધર લગ જયવંતો, એ પુસ્તક વડ નૂર રે. સુઝં ૧૯
 સંવત અઠારસિત્તોતર(૧૮૭૭)વરસે, શકસતરસેંહે બેંહેતાલ;
 શ્રી સૂરત બંદિરમેં ગાઈ, સોહમ કુલ ગણ માલ રે. સુઝં ૨૦
 મેમરત્ન ગુરુરાજ પસાઈ, સોહમ પટધર ગાયા;
 મન ઇચ્છિત લીલા સહુ પ્રગટે, હીપવિજય કવિ રાયા રે. સુઝં ૨૧

ઇતિ શ્રી પ્રાગવાઽજ્ઞાતીય સાહ કલા શ્રીપત કુસોત્પન્ન સાહ
 અનોપચંદ્ર યજ્ઞલાલ આગ્રહાત સકલ પંડિત પ્રવર પં. શ્રી પ્રેમ-
 વિજયગણિ, પં. રત્નવિજયગણિના શિષ્ય, પં. હીપવિજય કવિ-
 રાજ બહાદરેણ વિરચિતાયાં, શ્રી સોહમકુલરત્ન પટ્ટાવલી રાસ
 પ્રાકૃતપ્રબંધે જ્ઞાનસાગરસૂરિ પ્રમુખ પંચસૂરિ, મુનિહત્યા પાતકી
 પ્રતિબોધન, ધના પોરવાહકૃત રાંણપુર પ્રાસાદે ચ્યારસૂરિ
 આગમન, સંતિકર સ્તોત્ર નિષ્પન્ન, દીવાલીકલ્પકર્તા પ્રમુખ
 ચ્યારસૂરિ, લહુડી પોસાલ, કમલ કલસા, કતપરા, વિજમતી,
 કહુઆમતિ, પાર્શ્વચંદ્રસૂરિ, છુંકાપ્રમુખ ગચ્છલેદ, હેમવિમલ-
 સૂરિ ક્રિયાદિદાર, રાજવિજયસૂરિગચ્છ, પાલણપુર તથા પદ્મ-
 વિયા પાસ ઉત્પત્તિ, અકબર શાહ પૂર્વભવ, હીરસૂરિદીકહીગમન,
 સાહીમિલન; હાંમરસર—ચિડીજીભ—જીજ્યાદિ—હિંસામોચન;

સાહીરાજ પર્યંત ૫૬ કુરમાના ગુરુદક્ષણા કરણ; જગતગુરુ બિરઠ
પ્રાપણ; હીર-સેન ઉભય વરણન; શ્રી દેવસૂરિ; શ્રી વિજયનાનંદસૂરિ
ઉભયગચ્છ નામ ધારણ, શ્રી વિજયનાનંદસૂરિ, શ્રી વિજયદેવસૂરિ
ઉભય પટોધર મિલન, ઉભય ગચ્છ વરણન, શેઠ શાંતિદાસ કૃત
સાગરગચ્છ નિષ્પન્ન, શ્રી લક્ષ્મીસૂરિ પ્રમુખ ચોવીસ સૂરિવર્ણન,
કવેસર સમસ્ત સૂરિ સમક્ષે પાપ આલોચણાદિ પ્રમુખવર્ણનો નામ
અતુલેહલાસઃ સમાસઃ શ્રી. શ્રી. શ્રી.

શ્રી વિજયનાનંદસૂરિગચ્છ પંડિતમતં

૧. પં. વિનય	(ગુરુ)	જિતસત્કમતં
૨. પં. તીર્થ	"	વિનોદ. સ. મતં
૩. પં. પ્રેમ	"	અંબીર. સ. મતં
૪. પં. નાયક	"	વિનય. સ. મતં
૫. પં. હર્ષ	"	પં. તત્ત્વ સ. મતં
૬. પં. જય	"	પં. માન. સ. મતં
૭. પં. કપૂર	"	પં. કેસર. સ. મતં
૮. પં. ચતુર	"	પં. ચિત્ત. સ. મતં
૯. પં. ચતુર	"	ધનસત્કમતં
૧૦. પં. પ્રતાપ	"	પં. માન. સ. મતં
૧૧. પં. રાજેન્દ્ર	"	પં. ભક્તિ. સ. મતં
૧૨. પં. લઙ્કિયવિજય	"	પં. જોતમ. સ. મતં
૧૩. પં. કયા	"	પં. દેવ. સ. મતં
૧૪. પં. કૃતો	"	પં. ક્ષમા. સ. મતં
૧૫. પં. માન	"	૩૫. સ. મતં
૧૬. પં. ભાગ્ય	"	પં. ગુણજ. સ. મતં

શ્રી દેવસૂરિગચ્છ પંડિતમતં.

૧. પં. સુષુદ્ધિવિજય ગણિ	(ગુરુ) પં. વસ્ત્રજ. સત્કમતં
૨. પં. વિવેક વિ. ગ૦	" કુમર. સત્કમતં
૩. પં. ખુશાલ વિ. ગ૦	" દેવ. સત્કમતં
૪. પં. અણિકવ વિ. ગ૦	" અચાલ. સ. મતં

૫. પં. મુક્તિ વિ. ગ૦	„ ગણિ હંસ સ૦ મતં
૬. પં. સંવેગી પં. રૂપવિજય ગ૦	„ પદ્ય. સ૦ મતં
૭. સંવેગી. પં. વીરવિજયગણિ	„ શુભં. સ૦ મતં
૮. પં. દીપવિજય ગ૦	„ કૃષ્ણ. સ૦ મતં
૯. પં. વિનય વિ. ગ૦	„ કિષ્કાણ. સ૦ મતં
૧૦. પં. રાજવિજય. ગ૦	„ રૂપ. સ૦ મતં
૧૧. પં. અમર વિ. ગ૦	„ પ્રેમ. સ૦ મતં

શ્રી સાગરગચ્છ પંડિતમતં

૧. બ. શ્રી ચાંતિસાગરસુરિભિમતં
૨. ઉ. શ્રી મુક્તિસૌભાગ્યગણિમતં
૩. પં. કલ્યાણસૌભાગ્યગણિ ઉ૦ શ્રી મુક્તિ.
૪. પં. રૂપસાગરમતં [અ. સુખસાગર]

શ્રી રાજવિજયસુરિગચ્છ

૧. પં. ઋદ્ધિરત્ન ગ૦ શ્રીજી. સત્કમતં
૨. પં. જિનેન્દ્રરત્નગણિ (અરુ) રૂપરત્ન સત્કમતં

શ્રી લોહોડી પોસાલ ગચ્છ પં. મતં

૧. ભાગ્યહંસગણિ. (અરુ) પં. જ્ઞાનહંસમતં

શ્રી વડીપોસાલ ગચ્છ પંડિતમતં

૧. પં. જુહિસાગરગણિ (અરુ) પુન્યસાગરમતં

॥ અંથામંથ—૨૦૦૦ ॥

ઇતિ શ્રીસોહમકુલરત્નપટ્ટાવલી રાસ સમાપ્તં લક્ષ્મી જ્ઞાતા
 ભ. શ્રી. ૧૦૦૮ શ્રી. ભ. શ્રી ઉદયસૂરીશ્વરજી શિષ્ય પં.
 મલાલવિજયગણિ તત્ત્વ શિષ્ય પં. ગીતમંવિજયજી ગણિનાથે પં.
 દીપવિજય કવિરાજેન પુસ્તિકા લિખિતાસ્તિ સં ૧૮૭૬ ના વૈશાખ
 વદી ૩ રવિ દિવે ઈદં પુસ્તકં સમાપ્તં. ॥

દેવસૂરિગચ્છવર્ણન + હોહા

૧૦—આ ૧૦ શ્રી વિજયદેવસૂરિવર્ણન—

- સેનસૂરિ પાટે પ્રગટ, પાટ સાઠમે' હોય;
- શ્રી દેવસૂરિ શ્રી તિલકચરિ, જો પટધારી હોય. ૧
- સંવત સોલ ચોતિસમે' (૧૬૩૪), ઇડેરનગર મળનાર;
- દેવસૂરિ શુરુ જનમિયા, જિનસાસન જયકાર. ૨
- સંવત સોલત્રે' હેતાલમે' (૧૬૪૩), લે સંજમ ત્રત ભાર;
- સંવત સોલસે' હે છપને' (૧૬૫૬), સૂરિપદ્મ મનધાર. ૩
- વિહરંતા ઇડેરનગર, પાઉં ધાયા ગચ્છરાજ;
- કલ્યાણમહલ નૃપ ગોધિઉં, તપગચ્છપતિ મહારાજ. ૪
- માંડવગઢ પાતસાહ છે', અકળરસુત જહાંગીર;
- શુરુને' મલવા તેડીયા, પાઉં ધાયા મનધીર. ૫
- પ્રસન હોય કીધો બિરહ, મહાતપા વડ નાંમ;
- તિહાંથી ભૂમંડલ વિશુ, વિહરંતા શુનધામ. ૬
- તેણે સમે ધરમસાગર ગણિ, વાચકરાય મહંત;
- કુમતિકુલાલ ઇતિ નામ છે, કીજો અંચ શુનવંત. ૭
- ભહુ પંડિત શ્રી સેનસૂરિ, અન્ય કીજો અપ્રમાણ;
- વાચક ગણુ બાહિર કીયા, પેદી ગણુ પ્રમાણ. ૮
- સંસારી સમપણુ અછે', મામા ને ભાણેજ,
- દેવસૂરિ ભાણેજ છે, વાચક માંમા હેજ. ૯

+ આ રાસની ૪૭મી ઢાળ, જે આ પુસ્તકના ૯૫મા પાને પૂરી થાય છે, ત્યાંસુધીમાં ૫૬ પદ્યધરનું વર્ણન આપ્યા પછી ૬૦મી પાટ પછી આણંદસૂરિગચ્છ અને દેવસૂરિગચ્છ એમ બે ગચ્છ જુદા પડ્યા. કવિ દીપ-વિજયજી પોતે આણંદસૂરિગચ્છના હોવાથી ૪૮મી ઢાળથી આણંદસૂરિ-ગચ્છનું વર્ણન શરૂ કરી રાસ પૂર્ણ કર્યો, અને ત્યારપછી દેવસૂરિગચ્છનું વર્ણન આપ્યું એમને જરૂરી અને કલ્પિત લાગ્યું હશે તેથી રાસ પૂર્ણ કર્યો પછી ફરીથી ૪૮મી જ ઢાળથી શરૂ કરીને ૫૧મી ઢાળ સુધીમાં દેવસૂરિ-ગચ્છનું વર્ણન આપ્યું છે.

લખી લેખ વ્યક્તિ કર સહુ, મેહેલ્યો તરત જવાળ;
 દેવસૂરિ વાંચી કરી, ચિંતી મનમેં આપ. ૧૦
 પત્રખુંવાળ એહવો લખ્યો, ફિકર ન કરસ્યો કોય;
 શુરુ નિવારણ હુઆ પછે, ગમ્મમેં દેસ્યાં તોય. ૧૧

ઢાલ—૪૮

(મુજરા લ્યોને જલમ જાટણી રે—એ દેશી)

કામદ લઈને કાસદ આવીયો રે, ભૂલેં હીધો શુરુનેં આય;
 ભાવિ જોમ મિટાળ્યો નહુ મિટેં રે, જો કરે કોટાકોટિ ઉપાય;
 જોળ્યો ભાવી પદારથ સામનાં રે. (એ આંકણી). ૧
 કાગલ વાંચી શ્રી શુરુ સેનજી રે, ઉપનો રોસ અતિ મનમાંહે;
 ન ઘટે સુવિનિત સૂરિ એહને, કરસ્યાં અવર સૂરિ ગમ્મમાંહે. જો ૨
 મુનિગણ વચારે સેંહેવાચક આઠસ્યું રે, આયા ખંભાનયર ગમ્મરાય;
 અકબરપુરમેં દેવગતિ સમે રે, વાચક આઠનેં મુનિ ખોલાય. જો ૩
 એક વાર જાળ્યો દેવસૂરિ કને રે, જો મુંઝ વચન કરેં સુપ્રમાણ;
 તો પટધારી ખીજો ન આપસ્યો રે, નહીંતર કરજ્યો સૂરિ સુખાંજી જો ૪
 સૂરિમંત્ર સંધની સામે સુંપિક રે, કરજો આચારજ વઠ નૂર;
 ઈમ કહી સૂરિ સરગ સધારિયા રે, ધન્ય ધન્ય શ્રી તપગમ્મનભાસૂર. જો ૫
 રાજનગરમેં દેવશુરુ કને રે, આયા પુછ્યું વાચક આઠ;
 તિણ સમે ધરમસાગર ગણિ દેખીયા રે, પૂજ્ય સમીપે સખરેં ઠાઠ. જો ૬
 હંગીગત કહી સહુ સેન શુરુ તણી રે, કાંને ન ધરી તે ગનધાર;
 ફીસાવી સહુ પાછા આવીયા રે, થાખ્યા તિલકસૂરિ પટધાર. જો ૭
 કેઈ આયુ અલપના જોગથી રે, જીવ્યા તીન વરસ ગમ્મરાજ;
 કાકા શુરુ જે હોય સૂરિતણા રે, થાખ્યા આણુંદસૂરિ વઠ લાજ. જો ૮
 તેહનેં મલવા આપ પધારીયા રે, શ્રી શ્રી દેવસૂરિ મહારાજ;
 પરિકર રાજનગરમેં દો મલ્યા રે, દો સૂરિ તપગમ્મપતિ સાઆજ. જો ૯
 હોય મલી એકસંમતેં ચાલ્યો રે, હોય નાંમે પટ્ટો નવ દેશ;
 તીન વરસ લગ એક સંમત રહ્યો રે, હોય સૂરિ મનમેં પ્રેમ વિશેષ. જો ૧૦
 એહવે ભાવિ પદારથ જોગથી રે, શ્રી દેવસૂરિ ગમ્મરાજ;
 ચોથે વરસેં આપણુ નામનો રે, લખિયો પટ્ટો મુનિગણકાજ. જો ૧૧

સૂણી આણુંદસૂરિ તેહ વારતા રે, આપે પણ કીધી ધંહ રીત;
એ દોઝ સૂરિને નામે ગચ્છ હુઆ રે, આચરણા કુલ એક જ નીત જો ૦૧૨
શ્રી વિજેદેવસૂરિ ગચ્છરાજા રે, કરતા મહિમંદલ સુવિહાર;
એહવે સવત સોલછિઆસીધ(૧૬૮૬)રે, કોઈક બાવિ જોગ ઉદાર. જો ૦૧૩
પાતસાહિ માંસુ જેહને ગિરધો રે, જેહના રાજનગરમે વાસ;
સાગર ગચ્છ જે તેહથી નિપનો રે, શુભરશેઠ શ્રી શાંતિદાસ. જો ૦૧૪

૧૧—આ ૦ શ્રી વિજયસિંહસૂરિવચ્ન—

શ્રી શુરુ દેવસૂરિ નિજ પાટવી રે, શ્રીવિજયસિંહસૂરીશ્વર કીધ;
એકેસઠમે એહ પટધર વંદીધ રે, આયુ અદ્ય અમરપદ લીધ. જો ૦૧૫
૧૧—આ ૦ શ્રી ૦ વિજયપ્રભસૂરિવચ્ન—

ખાસઠમે પટધર પ્રભસૂરિજી રે, હુઓ વડભાગી ગચ્છરાજ;
ગંધારખંદિરમે પ્રભુ પાધ્યા રે, શ્રી શ્રી સૂરિપદ સામ્રાજ. જો ૦૧૬
તપગચ્છ ગયણ વિસાલ પ્રભાકરું રે, તપગચ્છનાથ પ્રભાકર બાન;
સંવત સત્તરસેહે શુણ્વંચાસમે(૧૭૪૬)રે, પાવે સદ્ગુરુ અમર
વિમાન. જો ૦ ૧૭

તેહનો પરિકર બહુ સુનિથોઠ છે રે, એ શુરુ સોહમકુલની લાજ;
જેહને નામે સંકટ સહુ ટલે રે, એ શુરુ દીપવિજય કવિરાજ. જો ૦ ૧૮
હાલ

૧૩—આ ૦ શ્રી વિજયચરનસૂરિવચ્ન—

ત્રેસઠમા પટધર પ્રભુ, પ્રભવસૂરિને પાઠ;
શ્રી વિજયચરનસૂરિસરુ, કુપતિ કરે નિષોટ. ૧
શ્રી પ્રભસૂરિ ઉપદેશ સુંઘ, હીરો હીરાં માત;
પિતા માતા દો નાંમ એ, દો શુણ્વંતા બ્રાત. ૨
ચ્યારેજણુ સંજમલિડ, સંવત સત્તરબતિસ(૧૭૩૨);
આચારપદ પાધ્યા, હુઆ સુનિગણુ ધંધ. ૩

હાલ—૪૬

(વાઢીના ભમરા દ્રાખા મીઠી રે ચાપાનેરની—એ દેશી)

જીરે સંવત સત્તરસેહે ચોસઠે(૧૭૬૪), શુરુજી ઉદેપુરનયર ચોમાસ રે;
સમકિતના ભમરા વાંણી મીઠી રે ધારા પૂજ્યની. (એ આંકણી).
તિહાં અમરસી શ્રીમહારાણુ છે, તેહને પ્રતિજોધ્યો શુંબરાસ રે. ચ ૦ ૧

છરે ચીડીમાર આઢેડી ને' ખાટકી, વલી હિંસાકારી જીવ બેઠ રે સઃ;
 છરે પલ્લસણ પવંમે' તે સહું, કિઓ દેસ અમરપટ્ટો તેઠ રે. સઃ ૨
 શુરુજી ઈમ ભવિજીવ બહું જીવ્યા, સૂરિ વિહરંતા ફક્ણ દેશ રે' સઃ;
 છરે ઉદેપુર સરગ સધારીયા, બેઠની કીરત દેસ વિદેશ રે. સઃ ૩
 ૧૪-આઃ શ્રી વિજયધર્માસૂરિવર્ણન—

હવે ચોસઠમા પટધર સૂરિ, પ્રભુમું કમાસૂરિ ગચ્છરાજ રે' સઃ;
 છરે પાલીનગર ગચ્છરાજનો, ભલો જનમ સમય વઠ લાજ રે'. સઃ ૪
 છરે સાહ ચતરાજી કુલ ઉપનો, બાઈ ચતુરાંદે માત મલ્હાર રે સઃ;
 વિદેશ સંવત સત્તર સાત્રિયે' (૧૭૩૭), શુરુને સૂરિપદ હૂઓ

જયકાર રે. સઃ ૫

છરે ઉદેપુર નયર શ્રી રાણાનો, તિહાં મોહોચ્છવ પાટ સવાય રે સઃ;
 છરે દીવબંદર ગચ્છરાજી, શુરુજી સરગ લલો સુભ ઠાય રે. સઃ ૬
 ૧૫-આઃ વિજયધર્માસૂરિવર્ણન—

વરણ પાંસઠમા પટધર પ્રભુ, વંહ દયાસૂરિ ગચ્છરાજ રે સઃ;
 છરે દીવબંદર પ્રભુ પાર્થયા, રૂઠો પટધર સૂરિ સાસાજ રે. સઃ ૭
 ૧૬-આઃ વિજયધર્મસૂરિવર્ણન—

હહું છાસઠમા પટધર પ્રભુ, વિજયધરમસૂરિ કુલ ભાંજી રે સઃ;
 ભલો ઉદેપુરનયર શ્રી રાણાનો, તિહાં પટધર પદ સુપ્રમાંજી રે. સઃ ૮
 છરે દેશ નગર પુર નવનવા, છરે કરતા ભવિઠ ઉપગાર રે સઃ;
 શુરુજી નવાનગર માહે બેહું મલ્યા, દોાય સૂરિ સઠલ પરિવાર રે. સઃ ૯
 છરે દયાધરમ જગ જોડલી, જો તો સોહમકુલ નભ સૂર રે સઃ;
 સૂરિ ધરમશુરુ જીવિ વિહરંતા, પૂલ્યજી કુમતિ હરણ વઠ સૂર રે. સઃ ૧૦
 છરે નગર બહું દો માનુ દેશમે', કીધો સંઘ આગ્રહથી ચોમાસર રે સઃ;
 શુરુજી સૂત્ર સિદ્ધાંતની વાયણા, સહું સંઘની પૂરી છે' આસ રે. સઃ ૧૧
 છરે છાસઠમા જો પટધર, સાતે ઊરદતણા ધરણી રે સઃ;
 વંદ દીપવિજય ઠવિરાજી, શ્રી શ્રી ધરમસૂરિ ગણધાર રે. સઃ ૧૨

કુંહા

સંવત અઠારઠિતાલમે' (૧૮૪૧), શ્રી તપઃગણુપતિ શુભધામ;
 સૂરિ સરગ સધારીયા, ચોંદેર બહુંદા ઠામ. ૧

૧૧—આ૦ વિજયજિનેંદ્રસૂરિ—

એહના પટધર ગણપતિ, સડસડમેા સૂરિરાજ;
શ્રી વિજયજિનેંદ્રસૂરીસડ, તપાગચ્છ વડ દાજ. ૨
ચિરંજીવી શુરુ વિહરતા, વરણું તાસ વખાણ;
કડખા રાગેં વરણુવું, આશિષ વચન પ્રમાણ. ૩
કડખો મંગલરૂપ છે, કડખો છત કડાય;
કડખો અરિમર્દન કરણ, તાયેં સકલ લિખાય. ૪

હાલ—૫૦

(મંગલરૂપ કડખા રાગેચ્છ ગીયતે)

સૂરિ ગચ્છરાજ મહારાજ છવો ઘણું, દીપ કવિરાજ આશિષ ખોલેં;
અવર. સૂરિ ગહુ ભાતસેં દેખતાં, નાંહિ આવેં કાઉ આપ તોલે,
સૂરિ ગચ્છરાજ મહારાજ છવો ઘણું. (એ આંકણી) ૧
હીરસૂરિ વિજેસેનસૂરીસરા, દેવસૂરિ વિજયસિંહરાજે;
પટધરા પ્રભસૂરિ રતનસૂરિ ક્ષમા—સૂરિ ગચ્છરાજ ચઢતેં દિવાળેં. સૂ૦૨
હીનહયાલ હયાસૂરિ દીપતો, ધરમ મૂરતસમેા ધમંસૂરિ;
જિનેંદ્રસૂરિ તમુ પટઉહયાચલેં, ઉહય કીનો નવે ખંડ ભૂરી. સૂ૦૩
વંચ જોસવ કુલેં દેશ મરુધર ધરા, તાત હરચંદ્ર ગુમાન બયો;
અંવત અઠાર ઈકતાલ કે (૧૮૪૧) વરસમેં, બહુંદા નયરમેં

ખાટ પાયો. સૂ૦૪

સોહમ જખૂપટેં ખાટ તપગચ્છ તણેં, લાયકો ઉહય ઉહયો પ્રતાપી;
કલિજીગેં હીરસમ ગુન્ય વડભાગીઉં, દેશદેશાંતરાં કીર્તિ બ્યાપી. સૂ૦૫
ચંદ સૂરજ પરેં ગેંણુ તપગચ્છતણેં, અંદ સૂરજપરેં ગયણુ છાજેં;
દીપ કવિરાજ ગચ્છરાજ બહાદર ધણી, ગચ્છપતિ નાય ચઢતેં
દિવાળેં. સૂ૦૬

કુંહા

સોહમ ખાટપરંપરેં, ગાયા જો ગચ્છરાય;
જેહને નામેં સંપજે, ઈચ્છિત ફલ મન લાય. ૧
સોહમ કુલને ગાવતાં, ઇતિ ઉપદ્રવ બાય;
કદ ભંજ શુષ્ક ગાવતાં, પ્રગટે ઋદ્ધિ સવાય. ૨

હાલ—૫૧

(રાગ ધન્યાશી : તુઠો તુઠો રે મુઝ સાહેબ જગનો તુઠો—એ દેશી)

તુઠો તુઠો રે મુઝ, અનુભવ સાહેબ તુઠો;

સોહમ કુલનો રાસ કરતાં, જ્ઞાન અમૃતરસ વૂઠો રે,

મુઝ સાહેબ જગનો તુઠો (એ આંકણી) ૧

દોય હબર ને વ્યાર સૂરિમેં, પે'હેલા ઉદયમેં* વીસ;

બીજા ઉદયમેં ત્રેવીસ સૂરિ, ત્રીજે અઠાણું જગીસ રે. મુઝ ૨

તેહ અઠાણુંમેં સંપ્રતિ વડો, એકાદશમેં સૂરિ;

સરવાલેં ચોપન સૂરિ પ્રગટયા, એકાવતારી સનૂરી રે. મુઝ ૩

સૂરત બંદિર સેંહેર નિવાસી, પોરવાહ કુલ સણગાર;

કલાશ્રીપત શ્રાવક જિનધર્મિ, પ્રભુ આણા શિરધાર રે. મુઝ ૪

શાહ વધુસૂત મજલાલે સાહજી, તસ સૂત જિનશુંણધારી;

અનોપચંદ સાહ આગ્રહથી કીધો, એહ પ્રમંધ વિચારી રે. મુઝ ૫

સાક્ષિ પ્રધેનું વર્ણન—

મુનિમુંદરસૂરિકૃત પટ્ટાવલી, ધરમસાગર ઉવજાયા;

દુષ્ટપસાહ યંત્ર દેવેંદ્રસૂરિકૃત, પ્રભાવકચરિત્ર # કહાય રે. મુઝ ૬

કલ્પસૂત થેરાવલી દેખો, પરંપરામત જાણ;

ગુરુમુખ બહુ પંડિતજન મુલિયા, પ્રાચીન સૂરિ વખાણ રે. મુઝ ૭

ચ્યાર અંથ અનુસારે કીધો, એહ પ્રમંધ સત્તાઈ;

સોહમકુલ પટ્ટાવલી ગાતાં, મંગલગીત વધાઈ. મુઝ ૮

આલોચણા—

એકેંદ્રીયાહિ પ્રથેંદ્રી હુંહવ્યા, હાસ્યતણેં રસ જાણ;

જ્ઞાન-દેવ-દ્રવ્ય બક્ષણ કીધાં, લાગ્યાં જત પચખાણ રે. મુઝ ૯

શુણી આચારજ વાચક મુનિના, અવરણવવાહ કહાયા;

શ્રાવક શ્રાવિકા જિનધર્મિ, તેહના મમં જતાયા રે. મુઝ ૧૦

નહિ અનુવ્રત નહી મહાવ્રત મોમેં, નહિ શુંણ સીલ સંતોસ;

થાંનક પાપ અઠારે સેવ્યાં, આતમ કીધો પોસ રે. મુઝ ૧૧

જિન આગમ પ્રરૂપણ કરતાં, નિજમતિ અધિક મુનાયા;

ઉત્સૂત્ર ભાષણ પાતિક મોટો, જાણી નેંહ કહાયા રે. મુઝ ૧૨

કવેસર બિરહ ધરાવી જગમે, બહુ નૃપ સજ્જ વખાણ્યા;
ભુજબલ દોજ સંગ્રામ વખાણ્યા, આતમ દોષ ન જાણ્યા રે. સુ. ૧૩
મેં આ લવમે તપ નહી કીધાં, નહી વ્રત નહી પચ્ચખાણ્યા;
મુનિમારગની નહી આચરણ્યા, નહિ કાંઈ સુકૃત કર્માણ્યા રે. સુ. ૧૪
આતમ તારણ દોષ નિવારણ, શ્રી સોહમકુલ ગાયો;
જીમ પવિત્ર કરી સૂરિસ્તવનાથી, ભવભવ હંકૃત મિટાયો રે. સુ. ૧૫
સોહમકુલ નેં સંધની સામે, જો સહુ પાપ પલાતો;
ત્રિકરણ મુધેં મિચ્છામિ હુછક, ભવભીર કેહેવાઈ રે. સુ. ૧૬
ધ્યનામ તથા સમાસવચન—

શ્રી સોહમકુલરત્ન-પટ્ટાવલી, જોહ રાસતું નામ;
જોહમે રત્નસૂરીસર ગાયા, સોહમ પટધર સ્વામ રે. સુ. ૧૭
વીર જગતશુરુ શાસન અવિચલ, વરસ જોહવીસ હંભર;
ભગવતીસૂત્રમેં જગજતિ સરખો, વરતરયેં જયજયકાર રે. સુ. ૧૮
તિહાલગ જોહ રાસ જયવંતો, વલિ રહો નભ શશિ સર;
મેરુ મહીધર ભગ જયવંતો, જો પુરતક વડ નૂર રે. સુ. ૧૯
શ્રી વિજયાનંદસૂરિ પટધારી, સમુદ્રસરિ ગચ્છરાજ;
તસ રાજેં સ્તવના કીધી, દિનદિન ચક્રત દિવાળ રે. સુ. ૨૦
સંવત અઢાર સત્યોત્તર(૧૮૭૭) વરસે, શક સત્તર જોહેંતાલ;
શ્રી સુરત બદિરમેં ગાધ, સોહમ કુલગણુમાલ રે. સુ. ૨૧
પ્રેમરત્ન શુરરાજ પસાઈ, સોહમ પટધર ગાયા;
મન ઇચ્છત લીલા સહુ પ્રગટે, દીપવિજય કવિરાયા રે. સુ. ૨૨

ઈતિ શ્રી પ્રા.વા.જ્ઞાતીય સાહ કલા શ્રીપત કુલોત્પત્તિ સાહ
અનોપચંદ્ર પ્રજલાલ આગ્રહાત સકલ પંડિત પ્રવર પં. શ્રી
પ્રેમવિજય ગ. પં. રત્નવિજયજગણિના શિષ્ય પં. દીપવિજય
કવિરાજ બહાદુરેણ વિરચિતે શ્રી સોહમકુલરત્ન-પટ્ટાવલી-રાસ
પ્રાકૃત પ્રખ્યે જ્ઞાનસાગરસૂરિ પ્રમુખ પંચસૂરિ, મુનિ હત્યા પાતકી
પ્રતિબોધન, ધન્ના પોરવાહકૃત રાણપુર પ્રાસાદે વ્યારસૂરિ
આગમન, શ્રી સંતિદર ત્રેત્રાન નિષ્પન્ન દીવાલી કલ્પકર્તા પ્રમુખ
વ્યારસૂરિ વર્ણન, લહોડી પોસાલ, કમલકલસા, કત્તપરા, વિજ-
મતી, હંડઆમતી, પાર્શ્વચંદ્રસૂરિ, લુદા પ્રમુખ ગચ્છલોદ, હેમ-

વિમલસૂરિ ક્રિયા ઉદ્ધાર, રાજવિજયસૂરિમાહાત્મ (ગચ્છ), પાલણપુર
પદ્મવિયા ઉત્પત્તિ વરણન ગચ્છ, અકબરશાહ પૂર્વભવ, હીરસૂરિ
દીદક્ષીગમન, સાહિ મિલન, હામરસર ચિઠીજલ જીજ્ઞાસિ
હિંસાગ્રાચન, સાહીરાજ્ય પર્યંત અમારી પટ્ટકુરમાના દક્ષણ, ગુરુ
પૂજન કરણ, જગતગુરુ બિરદ પ્રાપણ, હીર-સેન ઉભય વરણન,
શ્રી દેવસૂરિજી શ્રી વિજયાનંદસૂરિ ઉભય ગચ્છ વરણન, ઉભય
પટ્ટાધર મિલન, શેઠ શાંતિદાસકૃત સાગરગચ્છ નિબંધન, શ્રી
જાંહંગીરપાતસા હત શ્રી દેવસૂરિજી મહાતપા બિરદ પ્રાપણ,
શ્રી રત્નસૂરિ મહારાણા શ્રી અમરસિંહ પ્રતિષ્ઠાપિત પર્ચુપણ પર્વ
અમારી લેખ કરણ, પ્રમુખ ઉગણિસ સૂરિ વરણન, કવેસર
સમરતસૂરિ સમક્ષે પાપઆલોચણાદિ વર્ણનો નાંમ ચતુર્થાદ્વાસાઃ ૪

॥ ઇતિ શ્રી સોહમકુલરત્ન પટ્ટાવલી રાસ ॥

શ્રી દેવસૂરિગચ્છ પંડિતમતં

૧. પંન્યાસ વિવેકવિજયગણી કુમરં સત્કમતં
૨. પંં સુષુદ્ધિ વિં ગં વલ્લભં સત્કમતં
૩. પંં ખુશાલ વિં ગં દેવં સત્કમતં
૪. પંં માણિક્ય વિં ગં ગલાલં સત્કમતં
૫. પંં મુક્તિ વિં ગં હંસં સત્કમતં
૬. સંવેગી પંં રૂપવિજયજી પંં પદ્યં સત્કમતં
૭. સંવેગી પંં વીરવિજયજી ગં શુભં સત્કમતં
૮. પંં દીપવિજયજી ગં કૃષ્ણં સત્કમતં
૯. પંં વિનય વિં ગણિ કલ્યાણં સત્કમતં
૧૦. પંં રાજવિજય ગણિ રૂપં સત્કમતં
૧૧. પંં અમરવિજયજી પંં ગ્રેમં સત્કમતં

શ્રી રાજવિજયસૂરિગચ્છ પંડિતમતં

૧. પંં ઋદ્ધિરત્નગણી શ્રીજી સત્કમતં
૨. પંં બિનેન્દ્રરત્નગણી પંં રૂપરત્નમતં

શ્રી વિજયાનંદસૂરિગચ્છ પંડિતમતં

૧. પંં વિનયવિજય ગણિ જીતં સત્કમતં
૨. પંં તીર્થવિજય પંં વિનોદં સત્કમતં
૩. પંં ગ્રેમવિજયગણિ ગંભીરં સત્કમતં

૪. પં નાયકવિજય પં વિનય સત્ક્રમતં
૫. પં હર્ષવિજય અશ્વિ તત્ત્વ સત્ક્રમતં
૬. પં જયવિજય ગં પં માન સત્ક્રમતં
૭. પં ચતુર્વિજય પં દિન સત્ક્રમતં
૮. પં કપૂર પં કેસર સત્ક્રમતં
૯. પં ચતુરવિજય ધન સત્ક્રમતં
૧૦. પં પ્રતાપવિજય પં માન સત્ક્રમતં
૧૧. પં રાજેન્દ્રવિજય પં ભક્તિ સત્ક્રમતં
૧૨. પં લલિતવિજય પં જોતમ સત્ક્રમતં
૧૩. પં દયાવિજય ગં પં દેવ સત્ક્રમતં
૧૪. પં કૃતે પં ક્ષમા સત્ક્રમતં
૧૫. પં માન પં રૂપ સત્ક્રમતં
૧૬. પં ભાગ્ય પં ગુણ સત્ક્રમતં

સાગરગચ્છે પંડિતમતં

૧. ભં શ્રી શાનિસાગરસુરિ ભં મતં
૨. ઉં શ્રી મુક્તિસોભાગ્ય અશ્વિ મતં
૩. પં કૃત્તેસાગર અશ્વિ સુખસાગર મતં
૪. પં કલ્યાણસોભાગ્ય ગં ઉં મુક્તિ સત્ક્રમતં

શ્રી લોહોડી પોસાલગચ્છે પંડિતમતં.

૧. પં ભાગ્યહંસ ગણિં જ્ઞાનહંસ સત્ક્રમતં

વડી પોસાલગચ્છે પંડિતમતં

૧. પં સુદ્ધિસાગર ગણીં પ્રનયસાગર મતં

ઉપાધ્યાય શ્રી ધર્મસાગર ગણિ મદારાજે વૃદ્ધ પટ્ટાવલિમે પંડિતની મતાં કરાવ્યાં, તે રીતે કરાવ્યાં છે.

આ. શ્રી પ્રજ્ઞાતિશક્ત્યુરિશિષ્યવિરચિત

કચ્છૂલી (ગચ્છ) રાસ

[રચનાસંવત-વિ. સં. ૧૩૬૩; લેખન સંવત-વિ. સં. ૧૪૦૮]
ગણવધં જો જિમ દુરીકવિકંડણુ, રાલનિવારણુ તિહૂયણમંડણુ,
પણમવિ સામીક પાસ જિણુ;
સિરિ ભદ્રેસરસૂરિકિં વંસો, બીજી સાહક વંનિસુ રાસો,
ધમીય રાહુ નિવારીક.
સગમખંડુ જિમ મહિયલિ બાણક, અદ્દારસકં દેસુ વખાણકં,
ઝોવલિ (ગોહલી) ધનિ રમાકલક;
અનલકુંડ સંભમ પરમાર, રાજું કરઈ તહિં છે સવિવાર,
આણુ ગિરિવર તહિં પવરો.
વિમલવસઈ આદિ જિણુદો, અચલેસર સિરિમાસિરિ વિદો,
તસુ તલિ નયરી ચ વન્નીય ઝો;
જણુમણુ નયણુક કમ્મણુમૂલી, કચ્છૂલી કિરિ લંકવિસાલી,
સર-પ્રવ વાવિ મણોહરીય ॥ છ ॥

વસ્ત (વસ્તુ છંદ)

તરિક નયરી ચ તરિક નયરી ચ વસઈ બહુ લોચ,
ચિંતામણિ જિમ દુત્થીયઈ દીઈ દાણુ સવિવેચ હરિસી ચ,
સમ્મયઈ સીલિ વવહરઈ કૂડ કપડુ નવિ તે ચ બાણઈ;
મલીકં જહુ વાઘી પીઈ ધમ્મ કમ્મિ અણુરત્ત,
એક છલઈ કિમ વન્નીઈ કચ્છૂલી સુપવિત્ત. ॥ છ ॥
હિમગિરિ ધવલકં જિસુ કવિલાસો, શુરમંડુ પૂતલીય વિણુસો,
પાસ બૂયણુ રલિયામણુકં;
ભવીયઈ શુરુમણિ આણુંદુ આણુઈ, જસહકનંદણુ તં પરિમાણુઈ;
સત્તરિ લેદિ સંજમુ પરિપાલઈ, વિહિમગિસિરિપહસૂરિ શુણુ ગાજઈ.
ઝોગંતર ઉપવાસ કરેઈ, બીભ દિણુ આંમિલ પારેઈ;
સાસણુદેવતિ દેસણુ આવઈ, રચણિકિ બ્રહ્મસંતિ શુરુ વંદઈ;
કવિલ દેાટિ શ્રીયસૂરિ વિહરંતઈ, માલા રાપણુ દીયાં તુરંતઈ.

સર્વ નર આવીય પંચમયાઈ, સમક્રતિનં દર્શ બહુવ વચાઈ;
છાહડનંદણુ બહુ શુભવંતઉ, દિકેખ લીધ સંસાર વિરતઉ.
લાપણુ છંદ પમાણુ પરિકખણુ, આગમ ધર્મ વિચાર વિચકખણુ;
છત્રીસી શુરુશુભિ જીવતઉ, ભણિઉ નિય પદિ ઠવિઉ નિરુતઉ.

માણિકપહુ સૂરિ નામ, શ્રીયસૂરિ પ્રતીઠીઉ;
કછલી પૂરી પાસજિણુ, બધણિ અહિઠીક.

સાવયલોય કંઈ તસુ ભત્તી, નવ નવ ધર્મ મહુસવ જીતી;
શ્રીયસૂરિ આરાસણિ અ ઠાહી, અણુસણુ વિહિ પહુતક સુરમાહી.
નિવીય આંનિહિ સોસીય નિય કાયા, માણિકપહુસૂરિ વંદઉ પાયા;
વિણુઠ ઠેક જસ મવલક રાણી, પામ પખાણિણિ હુંધય પહાણી.

માણિક સૂરિ જે કીધ, જિણુધર્મ મલાવણુ;
ધંક શ્રુતિ તે કિમ વનઉ, ભવ પાવ પણુસણુ.

કાણુ આચન્દુ ભણેરિ માણિકસૂરિ,
નયરિ કછલિ ભણેવિ શુભમણિ ગિરિ;
સેઠિ બાસલસુઓ વાઢિગયકેસરી,
વિરસ સંસારસરિયનાહ તારણતરી.
અણુ મેલવિ સિરિ પાસ જિણુમંદિરે,
વેનિ નિય પાટિ શુરુ ઠવિઉ અધસર્પરે;
કિંદયસિંહસૂરિ કીક નામિ નાચંતી જો,
નારીજણુ મચ્છમરુ સયણુ સમપીજજો,
સૂરુ નિમ ભવિય કમલાઈ વિહસંતઓ,
અનંતરિ અણુવલિ તાવ સંપતઓ;
વનન ચતારિ વર વાણિ જો રંજ જો,
રાઉલો ધંધલો રેઉ મણિ ચમક જો.
કાઠ કમમાલી જો પાજિયાક્રુઓ,
મયણિખા(જો)પરિચીઈભણઈ હઉ વાહીઓ;
ચંદિતે બંભણે તાપસે કારિયં,
રાઉલો ધંધલો રેવિહિ ચિંતિયં.

વાલીહિં છતઈ નયરો, નવિ કોઈ હરાવઈ;
ઉઠયસૂરિં જઈ હોએ, અરહ માણુ રહાવઈ

વસ્ત (વસ્તુ છંદ)

જિત નયરી ય જિત નયરી ય સયલ મુણિ સીહ,
નીરંતઈ નીસેવડો (નિરૂપડો) ગરૂય હંડ કંબરૂ કરંતઈ,
ધંધલુ રાઉલુ વિન્નવઈ સામિસાલ પઈ મનિઝ સંતઈ;
બંભલુ તપસી ય પંડીયા જં ત ન બંધઈ બાલા,
મુમુરૂ કરમાલિઉ નિજમણીઉ અરહ અપ્પક વરમાલા ॥ છ ॥
ધંધલ જિણહરિ સવિ મિલિય, રાણાલોચ અસેસ;
ઉઠયસૂરિ સંઘિહિ સહિઓ, નિવસપ ઓ નિવસપ ઓ નિવસપ વરહરિ પીઠિ.

....
સરિય પમાણી હરાવિઉં મંત્રિહિં ઓ મંત્રિહિં ઓ મંત્રિહિં વાહુ કમઠો.
સેયંવર તઈ હિવ રહિએ, જે શુરુ સિદ્ધિહિં ચંડો;
વિસહરુ આવતુ પરિખંજિ લે, લંખિઉ ઓ લંખિઉ ઓ લંખીઉ હંડુપયંડો.
તઈ શુરિ મુહંતાં મિલિહરિ, હોઈ ગરૂડુ પથેણ;
ધાઈઉ લીધઉ અંચુપુડે, ગિલીઉ ઓ ગિલીઉ ઓ ગિલીઉ કાલભૂયંઓ.
પાણિપિહિ વિ સંમુહીય, કર કરંતુ ચીઓ વાઘો;
જેવણહાર સવિ ખલભલીય, હીયડપ ઓ હીયડપ ઓ હીયડપ પડીઓ ઢાઘો.
તક સૂરિ મૂકીઉ રયહરણુ, કીધઉ સીહુ કરાલો;
વાઘહ જંતાં દૂરિચીઉ, હરિસીજી ઓ હરિસીજી ઓ હરિસીઉ નયરૂ સબાલો.
ધંધંતરિ મુણિ ગયણઠિય, તમુ સિરિ પાડીય ઠીમ;
હૂઓ કરમાલીઓ કાલમુહો, લોકિહિં ઓ લોકિહિં ઓ લોકિહિં વાધય ખૂંબ.
છંડિક માણુ કવાલધરો, ધાઈકિ વંદઈ પાય;
ખમિ ખમિ સામિ ! પસાઉકરી છતઈ ઓ છતઈ ઓ
છતકિ તઈ મુણિ વાય ॥ છ ॥

વસ્ત (વસ્તુ છંદ)

તાવ સંધીઉ તાવ સંધીઉ ઠીમ મંતેણ,
ગણહરિ કરિ કરમાલીયહ મિકખ ભરીઉ અપ્પક મુહંતિણ;

રામિ હિં જિમ વાયસહ ઇકકુ નિચ્છુત(ચુત) સુ હરીક સતીય;
 ધારાવરસિ ક્યંત સમિભિંડીજો ડિંલીઉ તામ,
 પ્રતપક કોડિ વરીસ જિનઉદયસૂરિ રવિ જામ. ॥ ૭ ॥
 ચહ્નુવલિહિં વિહરીક, પ્રભુ પહુતક મેવાડિ;
 પાસુ નમંસીઉ નાગદ્રહે, સમોસરીક આહાડિ.
 જાહુ કુદાલી ચ નીસરણી, હીવઉ પાટઉ પેટિ;
 વાદીય ટોહરુ પદ્ધ ધરજે, પહુતક ખમણુઉ ખેટિ.
 દેવલિ ભુક્તિ ન જિણુ ભણુજે, નારિહિં સિદ્ધિ સજાણિ;
 ઉદયસૂરિ પમણુઉ વલીઉ, જયતલ રાયઅથાણિ.
 દેવલિ ભુક્તિ મ જાંતિ હરે, નારી જતિ ધ્રુવ સિદ્ધિ;
 તિસમય સિદ્ધા વલિજં, જીય લીઈ આહારુ વિસુદ્ધ.
 ખીચ ખીર કિંતુ હીઉ, જિતુ નંકિમુણિ દેવિ;
 ગયકુંભથલિ આરૂડીય, પઠમ સિદ્ધ મરુદેવિ.
 વિવરણુ પિંડવિસુદ્ધિ કીઉ, ધમવિહી અંથુ પ્રસિધ્ધુ;
 ચીયવંદણુદીવીય રચિય, ગણહરુ ભૂયણિ પ્રસિધ્ધુ.
 અમહકં સાજણુ સેકે, છમ્માચકં કાલો;
 વસતિણિ ઉયરિ ઉપનક, પદિ કાવિજિ ખાલો.
 તેરકુદોત્તર (૧૩૦૨) વરિસે, અખકં આધેઈ;
 ચહ્નુવલિ કિવિહો, જગિ લીક લિહાવી ॥ ૭ ॥
 કણ્ણી જાએવિ પરમકલ સુ અચ્છસારુધરો;
 પંચમ વરિસ વહંતિ, સાજણુનંદાણુ હીખીઉ.
 દેવાજેસુ લહેવિ ગોડીય, સત્તમે વરિસ લહે;
 ચહ્નુ દિસિ મેલીઉ સંધુ. આરિકવણુઉ વિવિહપર.
 જોતમ સામિહિં મંત્રુ, આવાત્રીજઈ દિણિ હીઈજે;
 જોગ-વહાણુ વહેવિ, અંજ ધગ્યારધ સો પદજે.
 ત સંજમિ રણિ જીતુ, સયરહ ચુકકે પંચસરો;
 ગૂજરધર મેવાડિ, માલવ ઉનજેણી ગહુ ચ.
 સાવય કીય ઉવયાર, સંઘ પભાવણુ તાહિં વણી ચ;
 સાત્રીસઈ (૧૩૭૭) આસાદિ, લખમણુ મયધર સાહુ સૂઓ.

છયણી નયર મઝારિ, આરિઠવણુક 'ભીમિમીઓ;
 કેમલસૂરિ નિચ પાટિ, સર્પ હથિ મજ્ઞાસૂરિ ઠવીઓ.
 ખમીક ખમાવીક છવુ અણુસણિ અપા સુધુ કીઓ;
 વણિ પહુતક સુરલોઘ, ગણુકર ગંગાજલ વિમલો.
 લાસુ સીસુ ચિરકાણુ, પ્રતપક મજ્ઞાતિલકસૂરે;
 બિણુસાસણિનહચંદ્ર, સુહશુર ભવીચકં કલપતરો.
 લા જગે જયવંતક હોઈ, જા' જગિ ભિમઈ સહસકરે;

તેરત્રિસઠઈ (૧૩૬૩) રાસુ, કૌરિટા વડિ નિમ્મિત્ત;
 બિણુકરિ હિંત સુણંત, મણુવંછિય સવિ પૂરવઈ ॥ છ ॥

॥ કછૂલીરાસ : સમાપ્તઃ ॥

નોંધ :—પાટણના શ્રી હેમચંદ્રાચાર્ય જેન જ્ઞાનમંદિરમાંના શ્રીસંપ
 તાડપત્રીય જેન જ્ઞાનભંડારની ડબ્બો નં. ૧ વચ્ચે પર લખેલ પ્રત. ૦
 નં. ૧ પરથી ભોજક ચીમનલાલ પૂનમચંદે કરેલ નકલ તથા વડોદરાની
 માયકવાડ ઓરિએન્ટલ સીરિઝ વો. XIII (૧૩) 'પ્રાચીન ગૂર્જર કાવ્ય
 સંગ્રહ'માં છપાયેલ રાસના આધારે આ રાસ અહીં આપ્યો છે.

અજ્ઞાતકર્તૃક

તંપાગચ્છ - ગુર્વાવલી-રાસ

[રચનાસંવત-વિં સં ૧૪૫૦]

- વીર નમેવિષ્ણુ ભણિયુ ગુરાવલી, દિપ્પદ દિવ્યચરુભ મિરણાવલી,
તારાવલી સસિ અંગો. ૧
- તિમધુરિ મણ્ડર ગોયમસામી, સોહમ જંબુ પૂલભદુ નામી,
પ્રામીજઈ મુહસંગો. ૨
- સામી વચરકુમાર નમીજઈ, વચરસેણુ ગુરુરાઈ ગુણીજઈ,
ખીજઈ કમ્ભકિલેસ. ૩
- ધણિ કમિ ચક્રદહ-દસ-પૂરવધર, લમધિવંત મુચકેવલિ જુગવર,
પૂરવ રિષિ પ્રણમેયુ. ૪
- પહિલઈ દેવભદ્રગણિ ગુણુમાલિટ, સંજમ મારગુજિણિ ઉગુઆલિઉ,
લાલિઉ પ્રમ્ભનરિંદો. ૫
- સસિગણિ તપ તેજઈ દિવ્યકરો, દ્વસમિ દુઃકર આરિત મારો,
સૂરિ શ્રી જગચંદો. ૬
- દેવિંદસૂરિ દેવે વંદિટ, વિદ્યાણુંદસૂરિ જગુ આણુ હિટ;
ઇંદ્રિયદમણુ નિષ કો. ૭
- ધર્મધુરંધર શ્રી ધર્મધોષસૂરિ, સોમવયણુ શ્રી સોમપ્રભસૂરિ,
સૂરિજ નિમ નિહલ કો. ૮
- વિમલપ્પહ શ્રી વિમલપ્પહસૂરિ, પરમાણુંદકર પરમાણુંદસૂરિ,
પૂરિઉ હરખિ નમામિ. ૯
- ભાવઈ વંદઈ પાવ-તિમિરકર, પઉમતિલયસૂરિ સાસયમુહકર,
ગણુહરપઈ સિર નામિ. ૧૦
- જમ્બુ કેરકે જસપડહઉ વાજઈ, આજુ લગઈ ગુણિ ગુહિરઉ ગાજઈ,
બા(લા)જઈ સંકટ નામિ. ૧૧
- સો શ્રીસોમતિલયસૂરિ નંદઉ, ઉદયુ તવગચ્છિ નિરમલુ ચક્રકે,
વંદકે દંડ પ્રણામિ. ૧૨

ચંદ્રિરણુસમ શુભ્રચણાચલ, ચંદ્રસેહરસૂરિ ધ્યાનિ સુનિશ્ચલ,
 અવિચલ ચિત્તિ જીહારો. ૧૩
 શ્રીજયાણુંદસૂરિ જગિ સુપ્રસિદ્ધા, તપિ જપિ સંજમિ સીલિસમૃદ્ધા,
 ચિદ્ધિ-વધૂ ઉરિ હાર. ૧૪
 શ્રીમન્મનાયક જગિ જયવંતા, ચિદ્ધ જયુ દેવણિ જયુ મોહંતા,
 મોહંતા બહુ દેસો. ૧૫
 શ્રી દેવસુંદરસૂરિ ચૂડામણિ, જામણિ કેઈ ન દીસઈ તિહુચણિ,
 સુવિહાણઈ પ્રણમેસુ. ૧૬
 મોહનરેશ્વર વિશ્વવિદીતઈ, બાલપણા ધુરિ જિણિ રણિ જીતઈ,
 વરતઈ જયજયકારો. ૧૭
 જ્ઞાનસરોવરિ કીકાહંસો, જ્ઞાનસાગરસૂરિ મુણિ-અવતંસો,
 પ્રણુમઈ સોહમસારો. ૧૮
 જે બાપડુલા કુમ્હિ જડિયા, લોક વિચારઈ ઊલટી પડિયા,
 ચડિયા માણુગઈદે. ૧૯
 જિણિ લીલાં તીકં ભવભયુ ચૂરી, જયુ જયુ શ્રીકુલમંડણુસૂરિ,
 સૂરિચિરોમણિ વંદે. ૨૦
 જિણિ લહુઅત્તણિ તિજઈ સંસારો, નિરુપઈ લખઈ સંજમ ભારો,
 સારો હંતર તારો. ૨૧
 સૂરિ શ્રી શુભ્રચણુ વપાણઈ, ગરૂક અણહરૂ ગઈ પ્રમાણુ,
 પ્રણુમઈ જ્ઞાનભંડારો. ૨૨
 એ સવિ ગણુકરૂ તિહુચણિ બાણુ, વચનિ સુકેમણુ કઈ વપાણુ,
 વાણિ વસઈ કિરિ વયણુ. ૨૩
 ચિંતામણિ એ કપ્પદુમ, કામધેણુ એ તીરથ જંજમ,
 અમિઈ ધરઈ કિરિ નયણુ. ૨૪
 ધ્યાનિ લીણા પ્રરમ જોગેસર, છન્વિહ જીવાભય દાનેસર,
 કટરૂ લભધિ ઉદાર. ૨૫
 વાધઈ દિણિ દિણિ અધિકુ પ્રતાપો, દરિસણિ તકબણિ નાસઈ પાપો,
 અપુરે સંધ સાધાર. ૨૬

માયાવચર વિશદિં રહિયા, ઉવચમ પંચ મહંવદં સહિયા,
 અહિરે (૧) સીલંગધાર. ૨૭
 એ શુર સરણાગય વજ પંજર, મહિમા ભાગિ સુભાગિહિં ઝુંજિર,
 કુંજરગતિ પય ચાર. ૨૮
 નવ કલપઈ પ્રભુ કરઈ વિહાર, દોસ બાયાલિય સુદાહાર,
 તારણ તરણ સમત્ય. ૨૯
 જ' બોલઈ તં સહુઈ નિશ્ચલ, ભાવઈ ભંજણ સેવક વચ્છલ,
 ભવજલ નિહિ બોહિત્ય. ૩૦
 આગમ સારવિચાર વિચક્ષણ, વાહિય વાહિ હરાવિય તકબણિ,
 લક્ષણવંત સરીર. ૩૧
 પુરે ખાટણુમેં ધન ધન નરવર, છૂલં વિહરઈ જે સેવઈ સિવકર,
 મણહર સાહસ ધીર. ૩૨
 વર ઉવચાય વણારીય ગણિમણિ, ગુરુણીય મહત્તર પવત્તિણિ સાહુણિ,
 અણુહિણુ પય સેવંત. ૩૩
 સાવય સાવિય સંધિહિં પૂરા, પ્રતપઈ ભં મૂ-મહિ-ચંદ-સૂરા,
 મરુયા સુરશુરુ પંતિ. ૩૪
 અનુ પરિપારિહિં એ ગુરુમાલા, સોહઈ છમ અંપકવરમાલા,
 સાલા સુકબનિહાણ. ૩૫
 નિતુ ભલટિ જે કંઠિહિં પહિરઈ, અષ્ટ મહાસિદ્ધિ ફલીઈ વીહં હુઈ,
 અનુ હુઈ સફલ વિહાણ. ૩૬

॥ इति गुर्वावली—रास संबंधी समाप्ता ॥

નોંધ :—આ. શ્રી કૃષ્ણવંદનસૂરિનું સૂરિપદ સં. ૧૪૪૨, ૨૫ર્ગ ૧૪૫૫.
 આમાં સોમસુદરસૂરિનું નામ નથી, જેમનું સૂરિપદ સં. ૧૪૫૭માં થયું હતું
 નકલ કરનાર—ગુનિ મહારાજ શ્રીઅમરવિજયજીના શિષ્ય ગુનિ
 ચતુરવિજયજી.

આ રચના 'જૈનયુગ' પુસ્તક ૫, અંક ૪-૫ (સં. ૧૯૮૬ મામશર-
 પોષ)ના પત્ર ૧૫૨-૧૫૩ના આધારે અહીં આપી છે.

પં. શ્રી જ્ઞાનકીર્તિગણિવિરચિત શ્રીસોમસુંદરસૂરિ-સ્તુતિ

[રચનાસંવત—વિ. સં. ૧૪૭૦]

સિરિ સોમસુંદરસૂરિ શુરુ, શુરુ શુશુરયણ ભંડાર;	
ભાવિહિં ભગતિઈ વીનવડે, જિણસાસણ સિંગાર.	૧
સિરિ દેવસુંદર પદ્ધર, સાહુણિ સાહુ સણાહ;	
ભવસાયર યુકુંત જણ, હંતાલંબણ ખાહુ.	૨
આગમિ ભણીય તરવ નવ, છવાછવ વિચાર;	
ખાલખણિ પામિઅ ચરણ, સિકિખય સંવાચાર.	૩
ઉવસમિ સામિઅ ઠેહ દવ, મદવ મદિઅ માણ;	
અનજવ તનિજય માયભર, વર સંતોષ નિહાણ.	૪
દુદમ પિંચિદિય દમણ, રાગદોસ પરિહાર;	
નવ ખંભશુતિહિં શુર તણ, દુનજય નિનિજય માર.	૫
તસ થાવર રકખણ નિરત, પચ મહંવચ ધાર;	
ગામાગરિ પદ્ધ નયરિ, નવ કપિ વિહિય વિહાર.	૬
દેસણ રંજિય સયલ જણ, પચડિય ધરમાધરમ;	
જે 'તુમ્હ વંદઈ ભવ જણ, તાહ સદ્દહ ઉ નરજન્મ.	૭
જણ મણ વંછિય કખતરુ, જગખંધવ જગનાહ;	
જહ સુચિરં નિન્મલ ચરણ, હંસણ નાણ સણાહ.	૮
જેવં શુણે જ'પઈ સો શુરુણ, ચંદુજ્યદે ભતિભરેણ ભંવો;	
સંસાર કારાગિહવાસ દુકખ, સુતુણ સો ભહ કમણ સુકખં	૯
ધતિ શ્રીસોમસુંદરસૂરિસ્તુતિ. પં. જ્ઞાનકીર્તિગણિભિઃ કૃતાઃ શુભં ભવત્.	

નોંધ: આ રચના 'શ્રી જૈન સત્ય પ્રકાશ' વર્ષ ૭ અંક ૬ પૃષ્ઠ ૪૬૩માં સાક્ષર મો. ૬ દેસાઈએ સમગ્રીત લેખને આધારે અહીં આપી છે. આ સ્તુતિના રચયિતા પં શ્રી જ્ઞાનકીર્તિગણિનો પરિચય આ પ્રમાણે છે:—

શ્રીમંતઃ શ્રુતશેખરાદ્વચિચુષાઃ શ્રીશ્રીરમ્યુદ્દેશરાઃ,
શ્રીસોમાદિમશેશરાશ્ચ વિદુરાઃ શ્રોજ્ઞાનકીર્ત્યાદ્વચયઃ ॥
ચત્તારઃ શ્રુતવિશ્રુતાશ્ચતુરતાસંશોભિતાઃ સંશયના,
દનન્તિ સ્માડસુમતાં તમાંસિ તરણેર્દીપ્તાઃ કરીષા દ્વ ॥

સોમસૌભાગ્ય કાવ્ય, સં ૧૦, શ્લોક ૬૭.

આ. શ્રી. ભુવનમુંદરસૂરિશિષ્યવિરચિત

શ્રીતપાગચ્છ-ગુર્વાવલી

[રચનાસંવત—વિ. સં. ૧૪૯૦]

- વીર જિજ્ઞેસરસીસ, ગોઆમસામિય પય નમિઅ; (૧)
પંચમ સોહમસામિ, જ'બૂ પલવાતુકંમિ હુઅ.
સિજજ'ભવુ મુઅસારુ, સિરિ જસભદ્ મુભદ્કરો;
જયકે સામિ સંભુઅ-વિજય ભદ્ભાહે મુગુરો. (૨)
પૂલભદ્ મુણિરાઓ, રાઉતુ અભિનવુ સીહસરિ;
જિણિ દીધકે જસવાઓ, મોહનરેસર ભાંધ ધરિ. (૩)
અનજ મહાગિરિસૂરિ, જિણિ જિણકપ્પહં તુલકે કિઅ;
અનજ મુહતિય મુસૂરિ, સંપધં નિવુ જિણ બૂબવિઅ. (૪)
કલિ કરાલિ હુકાલિ, ને ગયણુંગણિ નિનજ બલિ;
દેવિ સંધ મુભ દેચિ, પૂરિ મણોહર કૂલિ કલિ. (૫)
દેવકે કિંઈ આણુંક, બાલ કાલિ શુર જણ વસિ;
સિરિ સંધકે જયકાર, હોઈ મુસામિહ વધરિ રિસિ. (૬)
વચરણે તસ સીસુ, અમિયવાણિ શુણરાસિ શુર;
વિનળાહર નાગિંદં, નિવુર્ધ અંદ અહ સીસ કર. (૭)
તિહિં નામિહિં મુયસિદ્ધ, અકર સાળુ અનુકંમિ હુઅ;
અંદગચ્છિ ગણહાર, ભુવણુઅંદસૂરિ સંધશુઅ. (૮)
તિણિ કમિ સિરિ ઉજાઅય, દેવભદ્ગણિ શુણનિલકે;
તસ સીસ તવારકે, સિરિ જગઅંદ ગણેસુ હુઉ. (૯)
તકે શુણમણિ ભાંકાર, સિરિ દેવિંદ મુણિંક વર;
ને આગમ બહુલીણુ, સાર મુત વર વિત્તિ કર. (૧૦)
તસ પય પઠમ મુભિંગ, વિનળાણુંક ગણેસુ વરુ;
ધરમધુરંધર નાઓ, ધરમધોસસૂરિ જુગપવરુ (૧૧)
તસ પય સોમસરિચ્છ, સોમપલસૂરિ અવચરિઉ;
તે વંદિય મણુધસ, પૂરકે ને શુણમણુ ભારિઉ. (૧૨)
વિમલચરિત્તિ મુલીણુ, વિમલપલસૂરિ સાતિસકે;
સિરિ પરમાણુંકસૂરિ, પઠમતિલયસૂરિ મણિનિસક. (૧૩)

સોમતિલયસૂરિરાઉ, જિણ દ્રુસમિ સૂસમુ કિયઉ;
 સૂવિહિં ધન્નમવએસિ, જાણે ગોઆમ અવચરિઉ. (૧૪)
 અંદ જિમ જલકંતુ, અંદસિહરસૂરિ અભિય ધડું;
 જયકર સિરિ જયાણુંદ, સૂરિ સુહારસવાણિ કુંડું. (૧૫)
 સિરિ દેવસુંદરસૂરિ, દીઠંઈ મણુ આણુંદ દિઅએ;
 સુણિ અધસુ તસુ પાસિ, રાગસોસ નિલ્લદિઅએ. (૧૬)
 તસ પટગયણદિણિંદ, સિરિ નાણસાગરસૂરિવર;
 અભિયવાણિ શુણખાણિ, સિરિ સિદ્ધંતુવએસપર. (૧૭)
 સિરિ કુલમંડણસૂરિ, પુન્વસુણીસર શુણનિલઉ;
 લખખણિ છંદિ પ્રમાણિ, કવિકુલમંડણુ કુલતિલઉ. (૧૮)
 ભવિયણુ-ભવદહદાહ, વાહિવિણુસણુ અભિયધડું;
 સિરિ શુણરયણસૂરિ, દૂરિ પણાસિઅ મોહ-ભડું. (૧૯)
 સંપદં દ્રુસમકાલિ, સિરિ સોમસુંદર જુગપવરો;
 અમયરસોવમ વાણિ, સયલ જણહ જો સુખખકરો. (૨૦)
 સંવસસુદ સુઅંદ, સાહુરયણુ સૂરિપવરો;
 લખખણુ અલ્લ (તલ્લ) અણેમ, સાહિઆમમગંધધરો. (૨૧)
 જગવિરસુઅ પરભાશુ, વિલ્લસાયર સૂરિવરો;
 નિન્નમલનાણુપહાણુ, નિરધંઆર શુરુ ચરણધરો. (૨૨)
 સિરિ સુણિસુંદરસૂરિ, ભૂરિ વિણુહ જણુ પત્તજઉ;
 નાણુ-ગજમ-વેરગિ, ખાલિ કાલિ જોગહિઅવઉ. (૨૩)
 સિરિ જયઅંદ સુસૂરિ, દૂરી કડિ જણુ દુહનિવહો;
 સિદ્ધંતહ ઉવએસિ, પયડિય ભવિયણુ સુખપહો. (૨૪)
 ભુવાણુસુંદરસૂરિ ગુરુરાય, નાયસન્નમંથત્થભરો;
 નિઅહંસણુમિત્તેણુ, ખહું જણુ પરમખીઈ કરો. (૨૫)
 વાયમ પંડિઅ સાહું, મહંતર પવયણિ સાહુંણિઅ;
 નામગહણિ જયકારિ, અકવિહ સિરિ સંધિહિં શુણિઅ. (૨૬)
 ઈઅ ગુરુશુણનામં, શુણધંપગામં જો નરુ ખહું ભત્તિહિંભરિઉ;
 જગ જગડણું કામં, દોસારામં દલધંસુસિરિ સુત્તિ વરિઉ. (૨૭)
 ॥ ઇતિ શ્રી તપાગચ્છ શ્રી ગુરુવાવલી સમાપ્તા ॥

નોંધ—આ રચના ‘શ્રી જૈન સત્ય પ્રકાશ’ વર્ષ ૭, અંક ૬, પૃષ્ઠ
 ૪૬૩માં સાક્ષર મો. દ. દેસાઈએ સંગ્રહીત લેખના આધારે અહીં આપી છે.

વિબુધવિમલશિખ્ય-વિરચિત શ્રીતપાગચ્છપટ્ટાનુક્રમ-ગુર્વાવલી છંદ

[રચનાસંવત-વિ. સં. ૧૫૭૭ : લેખનસંવત-વિ. સં. ૧૬૫૩]

જયતિ જગત્રય જન ઉદ્ધરણી, નિજ કરિ કનકકમંડલુ ધરણી;
તું ત્રિવેણીસંગમ સચરણી, વરદા ભવ વિધિતનયા તરુણી. ૧
અજ નિરજ નિકર કિત્તીસોદર, તપાગચ્છ ધવલિત ભુવનોદર;
પટ્ટાનુક્રમ પભણ્ણિય ચ ગા, નિમુણ્ણુ સાવય મુગુણ્ણુ મુરંગા. ૨

વિવિજગળાંબુધિમધ્યાદ યદુદ્ધતા રત્નત્રયો વિશેષિહિતા ।

તપગચ્છતુરવિતા રત્ન જગતીતલે જયતિ ॥૩॥

અથ બોલી (ગવ બાબા)

મુમુદ્ધ સાજન મુગુણ્ણુમણિભાજન શ્રૂયતાં સભાજન વિશ્વત્રયરાજન
અશરણુશરણુ ભવભયહરણુ ચકલસૌખ્યકરણુ તારણુતરણુ;
શેરુધીર કનકરુચિશરીર પ્રાપ્તભવાભિધિતીર દેવાધિદેવ શ્રીમહાવીર,
તેહ તણુ પટ્ટાવતંસક ગણાધીશ કવણુ બોલીધ.

શ્રીમહીરભિનેન્દ્રસ્ય વિનેયો વિશ્વલક્ષ્મઃ ।

યેનાડ્ઘીતાતિ પૂર્વાણિ સુધર્મસ્વામિનાડ્ઘુત્તમ ॥૪॥

જમમનિજ કવણુ શ્રીજ'બુએડી, નવનવર્ધ કંચનતણી દેહિ;
નવપરણી તરુણી અઠુ છોડી, સંયમસિરિ સાધર્મ નવલ દેહિ. ૫
સૌધર્મ સીસિ ભુજમુગલ ભેરિ,નિણિ કીધા સાથી અમલ ભેર;
સવિ હલ્દિ દેવી કેવલક નાણુ, સંપત્તિ સાસય મુખ ઠાણુ. ૬
તસ પટ્ટી પુષ્કર્ધ શુરુ વપાણિ, પ્રભવઉ ભવતરુચર દિવદ ભણિ;
દુખહારિદ વારિદ હર સમીર, “જિએસિનયર” આપખો વીર. ૭

કુંડા

પ્રગટ પટ્ટધર પંચમુ, શ્રી સમ્યંભવસૂરિ;
મુત કારણિ અવગાહિઉં, આગમજ્ઞનિધિ પૂર. ૮
શ્રુતકેવલનાંણી રચધ, “દશવૈકલિક” મુત્ત;
મણિગુપ્ત સરિમુ મુગુરુ, સ્વર્ગભુવનિ સપત. ૯

ગણધર અતિશય અગમ્ય, યથોભદ્ર શુરરાય,
જલદવૃષ્ટિ બાણી કરી, સંપત્તિ રવિ હાથ. ૧૦
ભાવિં ભગતી પુસ્તકતણી, કંઈ એટિ અહનાય;
અવલોઈ આપુ સ શુરુ, લેસિં આવી હાથ. ૧૧

સઈ હંતિય શ્રીશુરિ પુસ્તકલિહિ ઉદ્ધિત શ્રુતકપયોગ,
મનમોહા બોહા આપુ પુસ્તક ભેવાનુ નહીં યોગ;
રાખિતાં રાહકિ પેખઈ પાહુંક બાહુંક રવિ કરિ લિહિ,
બલિ વિજાઝાકેરઈ “નયરસંકેરઈ” “પાલી” શુદ્ધતલિહિ. ૧૨

રેવઈગિરિ સંઘસહિત શુરુ ચડતા નડતા બોદ અભંગ,
વિદ્યાબલિ બોહઈ તણે ઠાચુ “ભરણુ” નામિ ફરંગ;
નિજ ભુજબલિ ભૂમિફલશિર વાલી તેહ મહકંઠ,
શ્રી સંઘસહિત સાનંદઈ વંદઈ ચદ્ધકલ કેરવચંદ. ૧૩

તસ પદ્મિ પ્રભાકર શુભમણિ આગર સાગર જિમ ગંભીર,
સંભૂતિવિજય શુરુસેવક સુરતરુ સુંદર સાહબ્રધીર;
તસ ભેડઈ મોહઈ વાલી કેશ માણુમહાગિરિ ઈંદ,
ઉપસર્ગ હર તવણુ તણુઈ પરભાવે મારિ હરિણુ ધરણુક ૧૪

લીણી નયરી વરાહમિહર સુપયાસીય જ્ઞાન નરિંકં વહીત;
હિસિ પુન્નહ બાગિં મધ્ય વિભાગિઈ કુંડક નિય કિર કિત્ત;
ઉત્તર હિસિ ચડતા ઘન ગડગતા પડતા શકર પ્રમાણુ,
પલ ભાવન પૂરાં નહીં અણુરાં તું રાજન શુભાંણુ. ૧૫

નૃપઆગલિ શ્રુતકેવલિ ઈમ જંપઈ નહીં ઉત્તર ઇશાન;
પલ ભાવન ભાવન બાણુ નેરૂતિ પલ પંચાસહ માંન;
ઇણિ પરિ શુરિ વરાહમિહર ઉઘાપીય વ્યાપીય સુજસ અનંત,
તે ભદ્રબાહુ ગણધર જગતીજનભયભાંજન ભગવંત. ૧૬

તસ પદ્મિ વિભૂષણુ વિગલિતદ્રવણુ ચૂલિભદ્ર ભૂઅંગ,
કેશા મનિ વસીઓ નવરસિરસીઓ ઉદ્ધસીઓ અનંગ;
વેશ્યા સિઈ બાર કેાકિ ધન ખાધી લાધી વાહ વિશેષ,
વેશાગિં વલિઓ સમરસિ બાલીઓ કલિઓ સુનિવર વેષ. ૧૭

ચોમાસઈ લાગઈ મુનિવર માગઈ આગઈ જિહાં મનરંગ,
તે કોશામંદિરિ પડરસ જિમસ્યું કમસ્યું સખલ અનંગ;
સારંગાનયણી શશિકરવચણી મંડઈ નવલ ઉપાય,
વિવહરપરિ હાવભાવ કરી ભાગી લાગી નિજ પતિ પાય. ૧૮

સંસાર મહાવન ભીતરિ ભૂલી તું લીધું આધાર,
હિવ તારિ તારિ કરુણાપર સ્વામી પામીજઈ ભવપાર;
ચુરાસી જિલ્લહ તણી ચુવીસી તાં જપસિં સહુ નામ,
શ્રી થૂલીભદ્ર મુનિવર પય વંદઈ નંદઈ જાં દુ તાંમ ૧૯

મહાગિરિ સુદસ્તી દ્રો તચ્છિન્યો દશપૂર્વિણો ।

સુદસ્તિશિખ્યો જગમુખ્યો સુચિતત્ત્વપ્રતિષ્ઠકો ૧૨૦૥

તમિષ્ઠ્ય વિશિષ્ઠ્ય સલક્ષણ લક્ષત ધંદ્રદિન્ન સૂરિંદ,
દ્વાદશમઈ પટ્ટિ પ્રભાકર ઉદ્યુ દિલસૂરિ દિણંદ;
તત્પટ્ટિહિં સીંહસૂરિ શુરુ સમરણિ કુમરણિ ન મરઈ કોઈ,
જસ સીલતણાં અવદાત અનંતા વચરસ્વામિ શુણ ભોઈ. ૨૧

દૂંદો—ખાલપણઈ આકાંક્ષિયા, નાનલોક ભૂપીંડ;

છાતતણી તે પઠઈ, ઇસ્યુ કવણુ શુરુ હિં. ૨૨

વિકરાલ કાલ દુકાલ દુકઈ માંણ મૂંઈ નરવરા;
અતિ અન્ધ પશુવધ લોક મંડઈ કે વિછંડઈ પુરવરા;
દશ પુન્નદારહ કરઈ સારહ વાહર તવ વેગિ અહઈ,
મુખવસિકેપરિ સંધ રોપિઅ દેસિ ઉત્તમે દડવઈ. ૨૩
તાસ પટ્ટિવાદી સિરિ સ(મ)લ્લહ, શુદ્ધૃત વલ્લા જિંમતુ મુલ્લહ;
ગી વિમાણુગયણુ-ગછઈ, છછઈ માસિ જ ઉત્તર પુછઈ. ૨૪

શુરુલાભ જાણી નયર સોપારક પધારીયા,
દૂર્ભિક્ષ ઠરતા મરણ કરતા અતુર બંધવ તારીયા;
શ્રી ચંદ્રસિંહ નાગેંદ્ર નિર્વૃતિ શાખ વર વિદ્યાધરી,
તે વચરસેન મુણિંદ ચપ્પિય અતુર શાખા વિસ્તરી. ૨૫

દૂંદો—તપાગચ્છ ચુરતરુ સમુ, ચંદ્રગચ્છ સુવિશાલ;

અમિઅ સરિસ ફલ દખવઈ, ચંદ્રસૂરિ ચુ સાલ. ૨૬

ચુસાણ સામંતભદ્રપદિ દેવસૂરિ પાચયા,
જિણુભવણુ વાણુધણુચતી સરસ શુરમારગિ ઠાયયા;
તત્પદિ પ્રધોતન પ્રસિદ્ધિ માનદેવ મહીતલે,
પદાદિ દેવી નત નિરંતર સાંતિકર મહિમા બલે. ૨૭

દૂહો—માનતુંજ મહિમા ઘણું, કવિ જીતા બાણુ મયૂર;
શ્રી ભક્તામર તવનળિ, શૃંખલ કિય ચકચૂર. ૨૮
ચકચૂર શૃંખલ કરવિ ભુવિનાયક સુમારગિ ઠાવિઉ,
શ્રી લોજ ભૂપ નરિંદ નિજ મનિ જૈનધર્મંદ બાવિઉ;
તસ પદિ પંચાનનતણી પરિ વીર શુરુ ગણિ મળએ,
જયદેવસૂરિ ઇયાલ ત્રેવીસમધ પદિહિં છલએ. ૨૯

દૂહો—જિનસંખ્યાપદિપ્રવર, દેવાનંદમુણિંદ;
શ્રીવિક્રમસૂરિકપય, સેવઈ નરહ નરિંદ. ૩૦

નરનાથ કેહિનામંતી સીસ, નરસિંહસૂરિ પૂરઈ જગીસ;
તકોમમલસણુ શ્રુતસમુદ્ર, શ્રીસૂરિરાય સોહઈ સમુદ્ર. ૩૧
જિણુ જીતા 'ક્ષપનક' કરીય વાહ, ચપ્પિઉ નાગહંક વર પ્રાસાહ;
તેહ વારઈ કાલિક શુરુ પ્રસિદ્ધ, જિણુઈ યુધિં પયુંધણા કિધ. ૩૨
તત્પદિ મનોહર માનદેવ, સુરકિતર જેહની કરઈ સેવ;
શુરુ ધ્યાનતણું મહિમા અનંત, અંગિકા સમચ્છિજો સૂરિમંત. ૩૩
વિણુધપ્રભ સુધાં વાહિ ચલેલ, મનમથ સિહિ જીતુ મોહમલેલ;
જય જય જયાનંદ કરણુ હાર, તસ પદિ રવિપદ શુણુ સમાહ. ૩૪
શુરુ સુરતિ મોહનવલ્લિ કંઠ, સિરિ વિમલ વિધાયક વિમલચંદ;
ઉદ્યોત કીઉ જિનમતિ અનંત, ઉદ્યોતન શુરુ શુરુઈ ભદંત. ૩૫
વટવૃક્ષ હેઠિ શુરિ વડહિમચ્છ, ચુરાસી પદ ચાપ્પિઉ અતુચ્છ;
આચારિ અતુર ચાલઈ મુચંગ, શુરુ રાખઈ રવિતલિ ઘણું રંમ. ૩૬

પંચત્રિશતમે પદે, વિશ્વયાતો વિશ્વરજ્જનઃ ।

સર્વદેવો શુરુઃ સેવા, દેવનામપિ દુર્લભા ॥૩૭॥

દૂહો

શુરુ વાહિકુલ વેતાલ, શ્રી અનિતદેવ ઇયાલ;
તસ પદિ શુરુ ચિરંજિવિ, શ્રી વિજયસિંહ પધવ ૩૮

તત્પટ્ટિ શુરુસર કોક, મુખચ્છ કંકર્ષસુ છેક,
 સિરિ સોમખપક શુરુ સૂરિ, જસ નામિ કંકર્ષત દૂરી. ૩૬
 તત્પટ્ટિ શ્રીમુનિયંક, શુરુ વાદિમરુક સુકુંક;
 શ્રીઅજિતસિંહ કૃપાલ, શુરુ ચરણ શુણ્ણ પ્રતિપાલ. ૪૦
 જય વિજયસેન દિલ્લિંક, તત્પટ્ટિ શ્રીમુનિયંક;
 તવ શુણ્ણ રમા ઉરિ હાર, જસ નામિ જયજયકાર. ૪૧
 અવર તિમિરહર તેઅભરિ, દિપ્પધ જિમ રવિ ચંક;
 તપામચ્છ ઉદ્યોતકર, ઉદયુ જગિ જગચ્ચંક. ૪૨
 જરે સખલ મિથ્યાત માતંગ મોરક, જરે અતુલ કલિકાલ
 અરિ અણુખોરક;
 તપામચ્છનંદણ વણે સિંહ સોહક, જગચ્ચંકસૂરિસરો ભુવણ મોહક. ૪૩
 જરેવરસ દસદૂઅ શુરિવિગય છંડી, જરે અમલ આંગિલ તપતેજ મંડી;
 જરે શુર્જરાધીશ જયસિંહ દિધ્ધુ, તપામચ્છ અભિધાન
 તિહાંથી પ્રસિધ્ધુ. ૪૪
 જય જગચ્ચંક સુશુરુ સુકટામણિ, તાસ પટ્ટિ રેવિંક દિવામણિ;
 વિદ્યાનંક વિચાર વિચક્ષણ, ધર્મધોષસૂરિંક સુલક્ષણ. ૪૫
 સુરનારી ચ્યારક સવિ સરિખી, શુરમૂરતિ નિરખી સા હરખી;
 સચણિ સહિત લિહકે શુરુ રચણિહિ, અકચક અલલક ગઈ
 તવ ગચણિહિ. ૪૬
 જવ ગઈ ગચણમાર્ગ ઉદંક પવણ વાગઈ સુશુરુ નચણ જાગઈ સચણિ ગહી,
 સા રૂપિજિત્તી રંભ સુશુરિ જાણીય કંભ ચંભીય ચારિ થંભ ગગનિ રહી;
 સા સુરી ભેકર ભેડિ સ્વામી અળલા છોડિ નમઈ નરિંક કોડિ તુમ્હ સહી,
 તે ધર્મધોષસૂરિ શુરુ ક્ષમા ખડગધર કરઈ વિકાર વર ઉત્તમ મહી. ૪૭
 તાસ પટ્ટિ સોમપ્રભસૂરી, જાસ કિરિ ખિલિ મંડવ પૂરી;
 તપામચ્છ ભામનિ ભાલ સ્થલિ, સોમતિલક દિપ્પધતિલક છલી. ૪૮
 હીપઈ હીપઈ તિલકછલિ એણુઈ વિષમ કલિ નિજ તપ તેજ અલિ
 સુમણુધરો,
 માનઈ માનઈ જેહની આંણુ તિરિઅ અચિઅમાંણુ સુણુઈ શુરુ
 વખાણુ વિલુચ પરો;

કહય વહુ કણ્ણયરી પાય નીજ સીસ પ્રતિભાય સુશુરવંદણિ બઈ સિદ્ધવરો,
શ્રી દેવસુંદર શુરુ નરમણિ તણુધર અભિનુવુ ગણુધર મુખકરો. ૪૬
હૃહો--સોમનામ સમરતડા, ફરિય પલાઇ ફરિ;

વિષમ શંથ વિગતા કીયા, માતિનિજિતસુરમુરી. ૫૦

છતુ છતુ વિષુધસુરિ નિજમતિતણુધ પૂરિ સોમસુંદરસુરિ સોહમસહી,
લીઈ લીઈ અપરપખિ આલોઅણુ શુરુમુખિ દેસિવિદેસિ લખિ
સ્વપક્ષિ લહી;

જેહ વચનરચન પામી ત્રેલોક્યહીપ નામિ ધરણુવિહાર ઠામિ
ઉત્તમ કીઉ,

વલી તારણુ દુરંગ સિરિગોવિંદ સાહસૂધરિ અજિત ઠવી શુરુ
મુજસ લીઉ. ૫૧

હૃહો--શ્રી સુનિસુંદરસુરિનુ, મહિમા અવનિ અનંત;

રત્તકાલ સોમા સુરી, શ્રી મુખિ આપિઉ મંત. ૫૨

આપિઉ આપિઉ શ્રી મુખિમંત કીઉ અશિવઅંત મરક વિહારજંતિ
સંતે કરઈ,

વલી મગનિ લગન તીહ લખઈ તે વન તીહ કરઈ કરસણુ પીહ દેસડરઈ;
શુરિ ધરીય વિમલ ધ્યાન વહઇ ત્રિદિનમાન બનપદિ અનપાન

સુભક્ષ સઈ,

જટ લઈ હુકિંશડમરમીતિ સાતઈ મળલ ધતિ શત્રુમિત્ર સમ-
ગ્રીતિ સુશુરુ ધરઈ. ૫૩

મોટક

અનુક્રમિ જયું જયઅંદ શુરુ, વર કૃષ્ણસારદા બિરુદ ધરુ;

વાહીમદકંદ નિકંદ કરુ, નવયૌવન ચારિત યુવતિ અરુ. ૫૪

શ્રોમશંદ્રગણાંમ્મોષિ-સમુલ્લાસનસદ્ધિધુ: ।

દ્વિપંચાશ્વત્તમે પદ્મે. જીવાન શ્રીરત્નશેલર: ॥ ૫૫ ॥

હૃહો--શંથગવિલ-રાસ ખાંધીયા, તેહ પાર ન પામઈ કોઈ;

તાસ પટ્ટિ ત્રઇપન્નમઈ, શ્રી લક્ષ્મીસાગર જોઈ. ૫૬

મનમોહન મૂરતિ આરતિ ચૂરતિ પૂરતિ કામિત કામવટ',

મહીમંડલિ જૂરિ મણોરહપુરિ અછઈ ગહૂ સૂરિ શરો સુકટ';

મુવિચાર અદાર સર્થ પરિવાર મહારિ અન્યારહ સૂરિવરા,
શુર થરિપય અંગ વખાણુઈ અંગ હયા ઘણુરંગ શીલંગધરા. ૫૭
ફુહો—શ્રી લક્ષ્મીસાગરસૂરિની, આંણુ વહંતી ભેઈ;
પુર સંખ્યા નવિ પામઈ, દેસ સુણુ સહુ કોઈ. ૫૮

(ચૈત્રપદ)

દેસનામ—

ધુરિ અંગ અંગ કલિંગ, વરમેહપાદ તિલંગ;
અંગાલ ઠાહલ ભાટ, પચાલ નઈ કણીટ. ૫૬
શ્રીમાલ માલવ ભોટ, નેપાલ નઈ મહાભોટ;
કાસ્મીર કુંકણુ ચીણુ, ઉડીસ શુલ મહાચીણુ; ૬૦
મરહકું સોરકું કચ્છ, વલી ઉદ્ર પુદ્ર સુવચ્છ;
કંબોજ કાસી ચૌક, આબીર જંગલ ચૌક. ૬૧
વઘરાટ સિંધુ સુવીર, વલી પ્રવિઠ કુંડ કાસ્મીર;
મરુદેશ ટક્ક આબીર, તોરક્ક પૂર્જર કીર. ૬૨
ભલંધરા દન બાંણિ, ખસ કચ્છકુચ્છ વખાણિ;
બંભેરિ કૌશલ્યપિંક, હર મળજ મળધ ઉદંડ. ૬૩
વર તિલક પુહવી બાલિ, વેદેહ મલય કુણાલ;
શ્રી સુરસેન ન અંત, વેદેર્હ વાલંગ કંત. ૬૪
નર્મદાતટ દેઠાણુ, ઉડીસ દેસ બયાણુ;
શ્રીરાષ્ટ્ર કુંતલ ભાહ, સવાલણુ છઈ બહુ આહ. ૬૫
શ્રીકમરૂપ કિરાત, સુણીઈ સુસિંહલ વાત;
તાપીતટાવનિ બૂરિ, ચાકંબરી છઈ દૂરિ. ૬૬
કૌશાત ઉત્તર ભેઈ, હુર હુણુ બર્જર હોઈ;
વર વરણુ લાંભ અંધ, પારસી કંહક સિંધુ. ૬૭
પારકર પરિચમ દ્રોણુ, ઉચ્ચ મૂલતાણુ સગૌણુ;
વાહલીક દક્ષણુ કાંમ, સુદેસના બે નામ. ૬૮
કિંવહુનાં નેતઈ રવિકર ભિગઈ, તેતઈ શ્રીશુર આંણુ;
જી લુહા કોટી હવઈ, સુ કવિ કરઈ વખાણુ. ૬૯

તાસ પાટિ ગિરુઉ ગછનાયક, સુમતિસાધુસૂરિ સુમતિવિધાયક;
ભૂપતિભાંજી તણુ વ્યાપારી, શ્રી શ્રીપાલિહિ ઉસવ કારીય. ૭૦
ત્રણિ માસ આંખિલતપ તપીઉ, સૂરિમંત્ર સૂધર્મ મનિજપીઉ;
તવ તુઠી શાસનધણીઆંણી, વર દીધુ શ્રીફલ સહ નાંણી. ૭૧

ભવહ-પ્રતિષ્ઠા-ઉત્સવ—

મંડવગઢનું મહિમા મોટક, બણે લણિ ઘરંગણિ ઉટક;
જિમઈ મવીલધૂત ખાટક રાટક, પૌરલોક પ્રાહી નહીં ખોટક. ૭૨
સખલ નરિંદ ગ્યાસશાહ ચપ્પિય, વહવિવહાર ગિરુઉ તસ અપ્પિય;
સંઘાહીવ ભવડ લીલાપતિ, તેડાવઈ મહુભાવિ મચ્છપતિ. ૭૩
ચુરાસી બેડાં નકેરી, વાજઈ ટોલ હદાંમાં લેરી;
સરસ સદિ સરણાઈ સીંગા, તંતી તાલ તિવિલ મૂઠંગા. ૭૪
અભિનવ દેવભુવન દેવાલા, થત ઉપરી ચ્યારઈ ચઉસાલા;
કણ્ય રજત પીતલમય કારીય, જિંગ પ્રતિષ્ઠા જગ સાધારીય. ૭૫
હહ દીસી લેખ લીખી પઠાવઈ, સંઘસહિત ભિમાલા આવઈ;
ભવડ કિત્તિ જમત્રય વાસી, ચુપટ જ્ઞાતિ મિલઈ ચુરાસી. ૭૬

ચોરાસી જ્ઞાતિનાં નામ—

શ્રીમાલી ઉસવંશ અલલેસર પોરવાડ આનંદ પૂરા,
ચુરાણા ડીંડુવાલ હસુરા નાગર નાણાવાલ વરા;
ભટેરા ભાંજી નઈ ભુંગડીયા લેડિયડા ભાડિયા ઘણા,
માથુહડા મેહતવાલ સંડેરા મડાહડાની નહીંઅ મણાં. ૭૭
ભલહરા જયવાત જેહરાંણા જેસાવાલ વાઘેર કહું,
જગિ સુણીઈ ભંબૂસરા છણાડી લાડીસખા લલાટ બહું;
હરસુરા હાલર હુંગડ બંભણવાલ લોહાણા લાખ મિલી,
પંથિ પંચમ પુષ્કરવાલ પલંતા આવઈ અછિતવાલ વલી. ૭૮
કંભોડ કપોઈ અનંઈ કરહેઆ કાયચરા કાકલી બવા,
ખંડોચક વીઘૂ સિરિખંડેરા ખડાયતા ખંડેરક વા;
ચુણવંતા ગુંજર અનઈ મજઈડા ગોહીલરા પંકવાલ ઘણાં,
વધણુરા વચસ વાયડા વાગડ વાલખીક વિધાનિપુણા. ૭૯

કેરંટાવાલ સોઠવા ચુરાસી નીમા નાગદ્રહા નિપુણા,
નાગકેરા સુહસવાલ નરસિંહયા ઉદિય ચિત્તાવાલ ઘણા;
મેવાડા ધાકડ બસતકિ બંબલુ પર્તમાવય પૌરુઆ બહુ,
શ્રીગુરુ નઈ ટંકણવાલ તિસલા તેલઉટા દોહિલ્લ કહું. ૮૦

અડવર્ખી સોની સોધિત ડીસાવાલ અગર પલ્લીય નિશા,
ચીત્રુડા સેહરીયા સાચુરા મહુબરા આવંતિ ધશા;
કલિરવ કવિ કેલિ કવિતા જન સાજન મનિ આણુંક બહુ,
મોઠક ઘૂતપૂર મુરબિ ઘૂતપૂર સરસ રસકુર જિમંતિ સહું. ૮૧
વિહરઈ મુનિવર સઈત્રીસ સાર, આરોગઈ મગ્ગણુત્ય હબાર;
ધણિ પરિ માસ ત્રય રંગરોલ, સંઘાહિવ બવડ કરઈ કલ્લોલ. ૮૨

વેપ-ભૂષા-વર્ણન—

તેણઈ અવસરિ મહિઅપ્પઈ તુંગ, અણી તિહાં અંબતણા તંગ;
દ્વિપટી વરચિત્રિત ચોલરંગ, તનમનમુખ અપ્પઈ તે તરંગ. ૮૩
મહમહતા ગૌટિક તણા રેડ, પીતાંબર પોઠી પવર હેડ;
શિકલા હશિ હલંતી શ્રીપ્રતાપ, બલમૂલી ભઈરવ ધન પ્રતાપ. ૮૪
સિરિખંડા સાહુ પૂમરાઈ, મંદીલ અનઈ મહીમુંક શાહિ;
ખીરોઠક મોઠક કરંત હિકં, પદ્મઉલી પોતા પવર પીકું. ૮૫
મુખસાગર સણીઆં અતિસુગંધ, કલગઈ કુંતાઈણુ કમરખંધ;
કમખાખ કતીફા કમલવન્ન, કમાહિ કહિલજઈ વિવહ વન્ન. ૮૬
પાર કરી કંબલિ નિરમસિંધુ, સાઉલા સમપ્પઈ સુ સિરખંધ;
નીરંગી અંગી અવલ ચીર, કેતકી કણા શુણુ મંગનીર. ૮૭
કંમર તલીમૂના અતિ જમાલ, હારેવીણિયાઈ હમાલ;
સોહવાં નવાં બાસચત્રય, જર બજ ફરંગીય બહુઅ અચ્છ. ૮૮
છાયલ ફાડા બસૂનં ફૂલ, મૂડાસા મિશૂ બહુ અમૂલ;
ખંડિકી ખેસ ખરબાસ ઉલિ, ચજવાલા વીટીતણી અરોલિ. ૮૯
સિર છટાંતી ધરી ચુપટ અટાંણુ, દામણી ગણી કુણુ કરંઈ માણુ;
દોહડા હયા પાર હીઈ દોહિ, કવિ કરંઈ કિત્તિ કરકમલ બેહિ. ૯૦

દૂંડા

સહિસ ચુરાસી ચુકડા, હીધા સુશુરુ પ્રવેશિ;
 પ્રતિષ્ઠા અવસરિ પનર, લાળ કહું સુવિશેષ. ૯૧
 શ્રી સુમતિસાધુ સૂરિંદ, શુરિ ખિંબ પ્રતિષ્ઠા કિંદ;
 સંઘાહિવ જાવડ સહિત, શુરિ મિરુઓ જસ લિંદ. ૯૨
 તાસ પટ્ટિ ઉદ્યાચલિહિં, ઉદ્યુ અભિનવ ભાંણુ;
 પાપ તિમર લર ઉપહરંધ, શુરુ નામિ સુવિહાંણુ. ૯૩
 લધુવર્ધ લક્ષણ અગ્ગલા, દેખી હરિષ અપાર;
 શ્રી સુમતિસાધુ સૂરિંદ, શુરિ સુપિઓ તપગચ્છલાર. ૯૪
 અથ બોલી (ગદ્ય ભાષા)

શ્રી હેમવિમલસૂરિ—

અહો ભવિક લોકો નિર્મલવિવેકો, સાવધાન થઈ મન ઉછીડી,
 સાંભલુ જિમ સદા સુખસંપત્તિ મિલુ. સુખપ્રધાન સંપ્રતિવિજયમાન,
 તપાગચ્છાધિરાજ શ્રીહેમવિમલ સૂરીશ્વર તણા શુણુ તે વર્ણુ જે હુંધ
 સુરશુરુ મતિ સમાન.
 જે શુરુ લધુ વર્ધ પંડપાચલિ ચકયા, નિજ નિસ્તુપ વિલાવાહબલિ
 વિવિધ વાર્હીંદ્ર નકયા.

શ્રી સુમતિ સાધુસૂરિ આનંદપૂરિ, સાહ શ્રી પાતરાજ;
 ઇંસિં નામિ પંચલાસ આમિ, અનેક દેસવિદેસ નગર પુરતણા
 સંઘ મેલી,

જાંણે દુગ્ધમાહિં શકેરા ભેલી,
 શ્રી હેમવિમલ સૂરીંદ્ર થાપી, આપણી પ્રોક પદવી આપી;
 માર્ગભૂતણા રૌર દ્રારિંદ્ર દોર કાપી, કીર્તિ પ્રતાપ કહ દિશિ બ્યાપી.
 જે વિજયવંત ગચ્છનાયક શ્રી હેમવિમલસૂરિ.
 લધુ લંકા ત્રંભાવતી તણુ સુરતરુ જેહે શુરે,
 સ્વંભતીર્યં અતુર્ભાસિક રહી દેવતાદત્ત સ્વપ્ન લહી,
 શ્રી શત્રુજય મહાવીર્યં ચાત્રાતણુ પ્રતિબોધ હીધું.
 અતુર્વિંધ શ્રી સંઘ મન મનોરમ કીધું;
 ચેહવા શુભુતણુ પાર ન લહીઈ તે કવણુ કવણુ સંઘાધિપતિ કહીઈ.

શત્રુજયના સંધ—

લીલાપતિ સંધપતિ લટુ કિંક, સંધાહિવ કાલુ સુજસ લિહ; ૯૬
 શ્રી જાગજીવ જયવંત જોડિ, જે પૂરવધ મગ્ગજી તણા કોડ. ૯૬
 શ્રી હેમ ખીમ જામરાજ લક્ષ, વિત વેચધ શ્રીવંત સધસુખ્ય;
 સંધાહિવ સુણીધ સાહસધીર, પુણ્યવંત પ્રસિદ્ધિ પરનારી વીર. ૯૭
 સેજવાલાં પાલાં નહીં પાર, લહલહધ ધાળા અંબરિ ઉદાર;
 પાલખી સુખાસજી સુધટસાર, કુજંત કુમેલક ભરીય ભાર. ૯૮
 રથવાહિણિ જ્યૈધ વૃષભ તુરંજ, વેગવતી રવકિ દ્યય દુરંજ;
 પરદલ પંચાનન સુહક સૂર, સાથિ છંધ વરણાવરજી બૂરિ. ૯૯
 સરણાઈ સીંગા ઢોલ હમ્મ, હલવડી હમામાં હમહમમ્મ;
 તૂતૂ રણકિ તૂરકિ રણરણતિ, નદેરિ નદિ કાયર ધુણતિ. ૧૦૦
 નીસાંજી પ્રસૂક્ષ્મ નવલ નાહિ, ભંભારવ વનજઈ શુહિર સાહી;
 વર તંતિ તાલ વાજઈ મુહંજ, તિમતિમ સંધાહિવ ધરઈ રંજ. ૧૦૧
 પીંપરાલી ઉછવ ઘણુ કિધ, સંધાહિવ પદવી સુશુરિ હિંહ;
 સિરિ વિમલાચલ શૃંગારહાર, રિસહેસર વંકઈ વારવાર. ૧૦૨
 જિન પૂજી પરમાનંદ પૂરિ, શ્રી સંધભગતિ તિહાં કિધ બૂરિ;
 અગ્યાર ગણાધિપ મુનિ ન પાર, સંધપુજ સુપરિ કિધિય ઉદાર. ૧૦૩
 કળાહિ કનકટંકા પ્રવાહિ, કે કાંણુહાણુ પંચવિધ આહિ;
 મગ્ગજી જણુ પૂરિ અતુલ આસ, તિમતિમ સંધાહિવ મનિ ઉલ્લાસ. ૧૦૪
 ગયગમણી રમણી રાસા હિંતિ...ગછણાયક ગાઈ એક ચિંતિ;
 આચારિજ દોષ થપિય મુલાંજી, મહીમંડલિ વરતઈ સુગરુ આંજી. ૧૦૫
 શ્રી હેમવિમલ ગછપતિ તણી, હક દિસિ પસરી ફૂક;
 વાહિ વિહંબન બિરુહ બલિ, વાહી કીધા ઝુક. ૧૦૬
 હેમસરિસ અમરસ ધરઈ, તિહંપિ સુણપડઈ બહુ ચૂક;
 હંમન નયન નવિ ભયહઈ, જિમ રવિ દિહંધ ધૂક. ૧૦૭
 હરાંમખોર ધૂક ઘોર છકિ જોર છપ્પજો....
 સુઆમિ ગામી કાંમિ કાંમિ હેમનાંમ દિપ્પજો;

મહંવયાંણુ પંચપંચ તંચ દોસ ટાલએ,
તિકરણુ ચરણુ સત્તરીતિ સુત્તરીતિ પાલએ. ૧૦૮

તિકિદ ઘાણુ પંચ બાંણુ સૂરિરાંણુ ચોહએ,
મુધા સમાંણિ મુદ્ધ વાણિ મહીઅલોચ મોહએ;
તિકોહ લોહ મોહ બોહ માંણુ આંણુ વારએ,
તિપાય પઉમ ચંચરીક સાવયાણુ તારએ. ૧૦૯

તિ ગોઅમાઈબહુ અભાઈવીરસીસ વન્નિયા,
મુરામુરાધિપતિ ચિત્ત ભત્તિભાવિ નમ્મિયા;
અપુવ્વ પુવ્વ અંગ અંગ મુત્તતત્ત પારયા,
અતુચ્છ સચ્છ અદ્રગચ્છ સારભાર ધારયા. ૧૧૦

વિદેશ દેશ સન્નિવેસ ગામ કામ નયરએ,
ચોહમ્મ સમ્મ સૂરિગય જત્થ જત્થ વિહરએ
અકારઅકિખ અદ્ધમુકિખ દેઅતી આસીસએ.
શ્રી સુમતિસાધુસૂરિસીસ જીવ કોઠિ વરીસએ. ૧૧૧

બં સાચરજલપુર સૂર સુધિ તપઈ પુરંદર,
સકલ કલાનિધિઅંદ કંદશુકાઠિવ સુંદર;
ફં મંડલ મેદની જામ ચિર રહધતિ મંદર,
પુહવિ પવન અચરઈ ધરઈ દિગ્ગમ દિસિકંદર;
જોતા જિં અચલતા વિશુદ્ધ, શ્રી વિમલસીસ ઈમ ઉચ્ચરઈ,
શ્રી હેમવિમલ ગુરુ પયકમલ, સયલસંલ મંગલ કરઈ ૧૧૨

॥ ઇતિ શ્રી તપાગચ્છ પટ્ટાગુકમ ગુર્વાવલી છંદ સંપૂર્ણ.

સંવત ૧૬૫૩ વર્ષે ભાદ્રપદ વ૦ ૧૩ દિને લખતં ॥ શ્રી: ॥

નોંધ—આ ગુર્વાવલી છંદ ‘શ્રી જૈન સત્ય પ્રકાશ’ માસિકના વર્ષ ૧
ના અંક ૨, ૩, ૫માંથી અહીં આપેલ છે. આમાં આપેલ વિશુદ્ધ શ્રી વિમલ
તે વિ. સં. ૧૭૬૮માં થયેલ આ. વિશુદ્ધવિમલસૂરિથી જુદા છે.

પં. શ્રી ઉદયસમુદ્રવિરચિત
પૂર્ણિમાગચ્છની શુર્વાવલી

[રચનાસંવત—વિ. સં. ૧૫૮૦]

.... લિઠામિ તિણ્ણિ. ૨
અનુકંભિ દસ પુવ્વધર મુણિંદ, સિરિ વયરસામિ પણમધં સુરિંદ;
.... થાપ્યા સોપારાપુર મઝારિ. ૩
તિહિં અન્દ્રગચ્છિ શુણ્ણિહાણ્ણં, પુહુ અન્દ્રપહુ સૂરિ જગપહાણ્ણં;
વિહિપકખ ગયણ્ણ મંડણ્ણ મયંકુ, કમિ છત્ર નિહંદણ્ણ મનિ નિસંકુ. ૪
જિણ્ણિ અણ્ણહિલ્લપુર પાટણ્ણ વિહિત્તુ, અઠરાસી વાઠી સૂરિ જિત્ત;
સાવધં પધંદુ પૂનિમ પમાણ્ણ, છધં માસિ નદકકૂઠે જિણ્ણહ આણ્ણ. ૫
જીણ્ણધં ચઠ્ઠપટ્ઠવર કિરીય દ્વરિ, ચઠ્ઠસીઆ ઠીક્ષા પંચ સૂરિ;
છત્તીસ સૂરિ સિદ્ધંત સાર, ઉદરાવી અસંજિમતણ્ણઠરાં ભાર. ૬
તસુ પદમ સીસુ સૂરિ ધ્રુમ્મધોપ, સિદ્ધરાય નમંસીય રહીય રોષ;
જે નિરીહ સિરોમણ્ણિ મણ્ણહરાણ્ણિ, પરહર્યં પંચસઠં જિણ્ણહરાણ્ણિ. ૭
જિણ્ણિ અવહીઅ મૂઠીય ઐકમન્નિ, ચુરેવિણ્ણ ઇમ્મહ લપ તિન્નિ;
ઐમંતર વરિસ પંચાસ જેણ્ણ, ખીય કંજીરે પારીય મુણિવરેણ્ણ. ૮
સિરિ દેવભદ્રસૂરિ સુચુરુરાઠિ, જિણ્ણદત્તસૂરિ પણ્ણમું ધરીય ભાઠિ;
સિરિ સંતિભદ્રસૂરિ શુર પહાવ, જણ્ણા ભણ્ણધં નિન્નમ્મલ શુણ્ણ સહાવ. ૯
જસુ પદ્મમહોચ્છવ વીરઠામિ, મેઘમંડપ વૂઠે પાદ્રગામિ;
સિરિ જીવણ્ણતિલ્લકસૂરિ જીવણ્ણાણ્ણ, સૂરિ રથણ્ણપહ

આગમિ મુજાણ્ણ. ૧૦

સિરિ હેમતિલ્લકસૂરિ કંથુદુગ્ગિ, ગોધણ્ણ જકખ આણિઠિ જિણ્ણહ મગ્ગિ;
વીનઠે ઉ નરેસર સમરસીહ, પઠિભોહીઠિ વિહીઅ સુચંદ લીહુ. ૧૧
સિરિ હેમરથણ્ણસૂરિ નમઠે પાય, પહુ હેમપહુ સૂરિ ગયકસાય;
શુર રથણ્ણસેહર સૂરિવર પસંસુ, જિણ્ણવર પયપકજ રાયહંસ. ૧૨
દ્વસમિ દલિ ભૂયંભલિ જે ભડંતિ, નવ નવણ્ણ ઐણિહિ નિત્તુ વડંતિ;
સિરિ રતનસાગરસૂરિ મુણિવરિંદ, શ્રીસલ્લક પૂરંધ મનિ આણ્ણંદ. ૧૩
અંદણ્ણ રસ સીતલ સીયલ સાર. શુણ્ણ ગણ્ણ મણિ સોહંધ બહ વિચાર;

શ્રી ગુણસાગરસૂરિ શુભમંડાડ, તરિક વંદિક ભવિષ્ય સંવેવાર. ૧૪
 જિનશાસન ભાસન બાનુરુપ, સમતાશુભિ ગંજઈ મોહભૂપ;
 તસુ પદ્મિ પદ્મિય જનમગતિ, શ્રી ગુણસમુદ્રસૂરિ શુરુ જયંતિ. ૧૫
 કલિયુગિ કલપતર કામધેનુ, ચિંતામણિ મુરવદ્ સશુભ શ્રેણિ;
 તસ પદ્મિ પૂરવ ગણહર સમાન, શ્રી સુમતિપ્રભુસૂરિ ઉદયક
 ભાણ. ૧૬

તસ ભંધવ નંદન અતિ ઉદાર, બાહાપણિ ધરિક ગચ્છભાર;
 જન રંજન શુરુ સેવક સાધાર, શ્રીય પુણ્યરથણસૂરિ પુનિ
 ભંડાર. ૧૭

તસુ પદ્મિ પ્રગટ શુરુ શુંણનિહાણ, શ્રી સુમતિરથણસૂરિ ભુગપહાણ;
 જસ વાણી સરસ અમી સમાણ, સુમિ વંદુ ભવિષ્ય નિત સુભણ. ૧૮

॥ ઇતિ શુરાવલી ॥

આજ હરિખ હર્ષઈ મલ અતિ ઘણા, શુભ ગાવા શ્રી સહશુરતણા;
 પૂનિમપાણિ નિરમલ જસ ધરુ, શ્રી સુમતિરતનસૂરિ સુનિવર. ૧
 અન્તરાય સંધે નિરાકરી, ચતિધર્મ ચિંતામણિ ચિતિ. ધરી;
 સાત વરીસે સંધમ શ્રીવરી, શુરુચરણ કમલ સેવા કરી. ૨
 રુપ નિરુપમ ભાગ્ય સોહામણા, લક્ષણ શુભ લાવણે નહી મણા;
 દિન થોડે આગમ બહુ ભણ્યા, જો મહીયલિ મહિમા પુણ્યતણા. ૩
 સહજઈ સલલિત રલીઆમણા, વિધિ વિનયાદિક શુભમણિ તણા;
 સોભાગઈ સિરિ જંબૂ જશ્યા, નિરખંતા શુરુનઈ મનિ વશ્યા. ૪
 મંડપગદિ સાહ દેવા તણુ, પુત્ર કરઈ મહોત્સવ તિહા મણુ;
 માન મામઈ શુરુપદ આપણઈ, ધન વિલસઈ ભાવઈ આપણઈ. ૫
 પન્નરસ તતાલઈ (૧૫૪૩) વેશાખ ધરિ, શુરુ પંચમિ જંગ માડિકે સપરિ;
 સવિ સુભજન શામાંચિલિ સહશા, વેગઈ કરઈ સભઈ હસમશા. ૬
 કર ભોડી પૂજ્ય પાળે નમઈ, પ્રભુ પાત્ર કહું જે તુરંદ મમઈ;
 પરિવાર પુછી તવ કાખીઆ, ભેગરાજ જસાદિક હરખીઆ. ૭
 નહૂવણુ આવાર કરાવીઆ, અનુપમ અલંકાર પહરાવીઆ;
 સૂદવિ સવિ હેજિ વધાવીઆ, દૂરિ દૂજણુ દોષ નિવારીઆ. ૮

નાંદિ મંડપ ઘાલયા મોકલા, ચિહ્નું દિસિના સંઘ ભેળા મલ્યા;
રંગિ ધવલ મંગલ મહિલા દીધ, આવી લગન વેલા આણુંદીધ. ૬
શુરુઈ સઈ હાથિ વાસ આરોપીડ, વિધિ મારમ કિસિકે ના લોપીઈ;
શ્રી સૂરિમંત્ર કાને નિસ્થા, પરમાણુંદ હૃદય કમલિ વસ્થા. ૧૦

વરીસ પનરમઈ સૂરિપદ લહઈ, નામઈ સુમતિરતનસૂરિ ગહઈ;
શુરુ આદેશઈ ઉપદેશ રીધ, સુધારસ વચન વિલાસ કીધ. ૧૧

ઘણુ વાજિત્ર વાજઈ મધુર સરઈ, ચાચિકજન જયજય ઉચ્ચરઈ;
સાહમીવત્સલિ સવિ કહઈ પોપીઈ, ચક્રરાસી ગમ્મ સંતોપીઈ. ૧૨

સાતે ક્ષેત્રે નિજ વિત વાવરઈ, જીવરાજ કીરતિ જગિ વિસ્તરઈ;
આચારિજ દિન દિન દીપતા, તપ તેજઈ રવિ સસિ જીપતા. ૧૩

દંડ પંચ મહાત્મત સાદર, છઈતાલીસ કોષ નિરાદર;
જિનશાસન મંડન સુંદર, સવિ સુવિહિત સાધુ પુરંદર. ૧૪

શુરુ પાયકમલિ આહનિશિ વસઈ, પ્રમાદ પ્રતિઈ નવિ વીસસઈ;
ક્રોધ માન માયા લોભ મદ હરે, ભવીયણુ તારઈ સહિ ગરે. ૧૫

પ્રવચન આરાધક સમરથૂ, નિજ આણુ મનાવિકે મનમથૂ;
લક્ષ્મીવંત જંગમ તીરથૂ, સેવકજન કરણ કૃતારથ. ૧૬

સિદ્ધાંતપથોનિધિ સસિધરે, વાણી જસી સજલ પથોધરે;
પ્રતિન્યા મેરુ મહીધરે, છત્રી સૂરિવર શુભધરે. ૧૭

આઠ પ્રવચન માત રક્ષાકરે, અત્રાણુ તિનિર ભર દિનકરે;
ત્રસ થાવર જીવ કૃપાકરે, નવ પ્રહાયથઈ વિધિ તરપરે. ૧૮

ભવિયણુ જણુ કામિત સુરતરે, સંસાર સમુદ્ર તારણુ તરે;
પંચાચાર વિચાર ચતુર નરે, પ્રજાબલિ નિર્જિત સુરશુરે. ૧૯

વિહરઈ મહિમંદલિ શ્રુતધરે, શ્રાવય કુલે કમલ પ્રભાકરે;
લખિધવંત જીહં કરઈ સિરિકરે, તીહં મંદિરિ રુદ્ધિ પ્રભાભરે. ૨૦

શ્રીવંશ મંત્રિ સુધાગરે, સુત માતા પૂગી જયુવિરે;
શ્રી અરિહં દેવ આરાધકૂ, પુહવઈ પરમારથ સાધકૂ. ૨૧

એ શુરુ શુભ ઓળી નિત શુભ, ઘરિ વિલસઈ વંછિત તીહ તણુઈ;
પ્રભુચરણરેણુ હું ભામણુઈ, સીસ ઉદયસુમુદ્ર વલી વલી ભણુઈ. ૨૨

કૃદશ

ચંદ્રગણિ શ્રી શુરુ રતનસાગર, સૂરિ શ્રી શુભસાગર;
સૂરિ શુભસુમુદ્ર શ્રી સુમતિપ્રભરણ, સીસ નમિત યતીશ્વર;
જયવંત શ્રી શુરુ શુરુઅગણુધર, પુણ્યરત્ન સૂરીશ્વર;
પાટિ સુમતિરત્નસૂરિ શુભ જપંતાં, સુખસમૃદ્ધિ સ્વયંવર. ૨૩
નોંધ:—આ કૃદશમાં આપેલ આચાર્યોના સંવત નીચે પ્રમાણે છે—

રત્નશેખર—સં. ૧૪૩૨

રતનસાગર—સં. ... ..

શુભસાગરસૂરિ—સં. ૧૪૮૩થી ૧૫૦૪

શુભસુમુદ્રસૂરિ—સં. ૧૪૬૨થી ૧૫૧૨

સુમતિપ્રભસૂરિ— ... ..

પુણ્યરત્નસૂરિ—સ ૧૫૧૫થી ૧૫૬૦

સુમતિરત્નસૂરિ—સં ૧૫૬૮થી ૧૫૮૭

~ આ ગુર્જાવલી “જૈનયુગ”ના પુસ્તક ૫, અંક ૪-૫ (સં. ૧૬૮૬,
માગસર-પે.૫)ના પૃ. ૧૬૭થી ૧૭૦માંથી લેવામાં આવી છે.

આચાર્ય શ્રીજયકલ્યાણસૂરિશિષ્યવિરચિત
તપાગરુછ કમલકલશાશાખા—ગુર્વાવલી
 [રચનાસંવત-વિ. સં. ૧૫૬૦]

- મનિ સમરીય સરસતિ સામિલી, સાગેસિઈ કવિત કલા ધણી;
 ગચ્છનાથક શ્રીજયકલ્યાણસૂરિ, હું વન્નિયું અનુકમિ કરય પૂરિ. ૧
- ચુવીસમું જિનવર વીરદેવ, જસ પયતલિ ગૌતમ કરઈ સેવ;
 તસ પટિ પુરંધર સુહમ સામિ, મનવંછિત સીઠઈ ભક્ષ નામિ. ૨
- જંણુ શુર અંતિમ કેવલી, પ્રભાતુ પ્રથમ શ્રુતકેવલી;
 શમ્યંભવ શ્રી યશોભદ્રસામિ, સંભૂતિવિજય ભદ્રબાહુ નામિ. ૩
- સીલવંતક પુરિ શુભભદ્ર માન, ચઠરાસી ચઠવીસીઅ ભમ;
 મહાગિરિ આચં સુહસ્તિ સૂરિ, વજ્રસામિ હુઆ હસપુન્વધુરિ. ૪
- તસ પાટિ હુઆ ગણધર બહુ, મન શુદ્ધિઈ વંદું તે સહુ;
 ઇણિ અનુકમિ શ્રી જગદ્યંદ્રસૂરિ, પ્રણમંતાં પાતકભય દૂરિ. ૫
- બાહ્યાપણિ બહુ બુદ્ધિઈ કરી, જિણિ આગમ રહસ હીઈ ધરી;
 બાર વરસ આબિલ તપ આહરી, જિન ભાષિત ક્રિયા આચરી. ૬
- જિણિ પામિએ ઊંચુદ તપા પ્રસિદ્ધ, મહિમંદલિ કીરતિ
 અચલ કીરતિ;
- તસ પાટિ પ્રભાવક વેદ ભંજુ, દેવિંદસૂરીસર જુગપહાણુ. ૭
- સોહાવી જિણઈ વડી સાખ, પ્રતિજોધ્યા આવકેતણા લાખ;
 વિદ્યાવંત વિદ્યાણુંદ સૂરિ, વરી કન્યા જિણિ પરિહરિય દૂરિ. ૮
- ગચ્છ ભાર પુરંધર ધર્મધોષ, જપુ જસ સુધિ અરીય સમાન ધોષ;
 ગયુ સૂરિમંત્ર જિણિ વાલીકે, ઉસવંસ વિશેષ ઉભલીકે. ૯
- વિદ્યા બલિ બલવંત શાકિની, ભૂત પ્રેત નસાડી ડાકિની;
 જસ વારઈ પેથક દેવસાહુ, પુણ્યકાજ ક્રીયાં મનનઈ ઉચ્છાહિ. ૧૦
- તસ સીસ સોમપ્રભ સૂરિરાય, જસ સોહઈ સોવનવજ્ઞ કાય;
 સિરિસોમતિલકસૂરિ સરસ વાણિ, રસ રંજીઅ નરવર કરઈવખાણુ. ૧૧
- સિરિ દેવસુંદરસૂરિ ચિર જયુ, જસ મહિબલિ મહિમા ચિર થયુ;
 સા સ્મારંગ કીસાવાલ ન્યાતિ, હુંકે આવક જરસ ઉવચેસ ખ્યાતિ. ૧૨

તસ પાટિ પ્રભાવક શુભનીલો, અવતરીઓ ગૌતમ સા ચિહ્ન;
શ્રી સોમસુંદરસૂરિ વીનલું, શુભ પાર ન પામું કિમ કલું? ૧૩
જે આપ પળી અપર પળીઅ બાણ, વહઈ મરતકિ શ્રી શુર-

તણી આ આણ;

જસ વારઈ સુવિવર સઈ અઠાર, સમકિતધર શ્રાવક ન લહું પાર. ૧૪
હુઆ દેશવિદેશ તણા વિહાર, શત્રુજય તીરથ યાત્ર સાર;
સંઘાહિવ ગણિઓ જાસ રાજ, સાંભલીઈ મોટા પુણ્ય કાજ. ૧૫
શ્રી અણુદિલપુર નરસિંહ સાહ, પદ ઠવણ કરાવી મન ઉમ્મહાહ;
તારંગઈ અજાઅ જીણુંદ રંગિ, સ્નાહ ગોઈદ થાપિઈ કરીય થંગ. ૧૬
દંદશીલ સુદર્શન બાણીઈ, સંઘ નાયક ધરણુ વખાણીઈ;
શાણિગપુર ચઠસુખ થાપિઈ, નિજ કીરતિથભ આરોપિઓ. ૧૭
શુર શ્રી સુનિસુંદર સૂરિરાજ, સંતિ કરઈ સારઈ પુણ્ય કાજ;
જો સામલ સરસતિ બિરહ સાર, શ્રી જયચંદ્ર સૂરીસર ઉઠાર. ૧૮
વરહડિઆ ગોત્ર વિશાલરાજ, સૂરિસર ગાતાં સરઈ કાજ;
શ્રી રત્નશેખરસૂરિ થાપિઆ, જીણિ મોટા અંથ નવા કીયા ૧૯
તસ પાટિ પ્રભાવક સૂરિરાય, શ્રી લક્ષ્મીસ્નાગરસૂરિ પાય;
જીણિ ગણધર પદ વલી બહુ પછકું, ઉત્સવ થિઈ દીક્ષા (?) જગત દીકું. ૨૦
પંડિત પદ મહત્તર પવતણી, સંખ્યા કુણ કહીઈ દીક્ષા તણી;
ગચ્છનાયક જામલિ શુભનિહાણ, શુર શ્રી સોમદેવસૂરિંદ બાણ. ૨૧
ખાલપણી જીણિ શ્રી કુંભરાણુ, રજવિઓ કવિત કલો વિનાણુ;
સમસ્થા પદ પૂરી ઘણીઅ વાર, રાય મંડલિકે રંજવિઓ અપાર. ૨૨
અહિકું જેણિ નિવારીઈ, શુર જામલિ કુણ ઉપગારીઓ;
જસ પાવાપતિ જેસિંગદેવ, વાણી રસિ રંજિતે કરઈ સેવ ૨૩
વલી થંભનચરી જીણિ વાહ કીધ, નિશીલોજન ઉત્થાપિઈ પ્રસિદ્ધ;
જો સાચું મોતી જીણિ જકીયું, ગચ્છ મેલી મહત્ત ઘણું અડિં. ૨૪
ઈમ બિરહ અનોપમ ઠામિ ઠામિ, શુર રૂપિઈ વિદ્યા વધરસામિ;
શ્રી સુધાનંદનસૂરિ ચિરજયુ, જિણિ થાપિઈ તપગચ્છ ગંહગહિઈ ૨૫.
મહેવઈ જિણિ કીધી પછકું, જલયાત્રા પાણી જગત્ત દીકું;
શ્રી સુમતિસુંદરસૂરિ શુભનિવાસ, દંદશીલ સગલ ઉપએસ જાસ. ૨૬

આણુ ગિરિ યુગ્મય પુણ્ય કાજ, કરાવઈ સંઘપતિ સહસરાજ;
રાજપ્રીય સુરીસર સુભણ, વંદીજઈ જસ મણુ નહીઅ માણુ. ૨૭
સાહ પતા હરિચ દિ વિત્ત વેચિઈ ઘણું, ઇંદરગદ જસ પદ ભઈઠણું;
શ્રી કમલકલ્યાણસૂરિ શુભુભંડાર, ગચ્છનાયક પદ ઉદરણુકાર. ૨૮
બાહ્યાપણિ ચંબનચરિ સુઠામિ, માણિક્ય યુક કહીયા સહસ્ર નામ;
સીરાહી લખપતિ તણુઈ રાજિ, ભે ગાગરડે જલ કાજ રાજ. ૨૯
ગુજ સહસ્રવિધાની મિરહ દીધ, બિનશાસનિ મોટાં કાજ કીધ;
શ્રી અહમદાવાદ નયર મઝારી, સંઘવી વછા વેણા અતિ ઉદાર. ૩૦
વિત્ત વેચિઈ આણિ હરપ પૂરિ, જિણે થાખ્યા શ્રી જયકલ્યાણસૂરિ;
માલવ મંડવમદિ કીઉ વિહાર, દિનઈ દિનઈ ઉત્સવઈ નહિ પાર. ૩૧
તસ પાટપભાવક પ્રકટ સૂરિ, ગચ્છનાયક શ્રી કલ્યાણસૂરિ;
માહદીઈ સંઘવી લાખરાજ, કરાવઈ ઉચ્છવ પુણ્ય કાજ. ૩૨
શ્રી ચરણસુંદરસૂરિ થાપીઆ, ચુવિહ સંઘ સઘલે હરખીયા;
જયવંતા પૂરુ સંઘ આસ, વંદાવઈ શ્રી સંઘ ઉલ્લાસિ રૂઝ
ઈઅ ભત્તિ પવિત્તઈ, નિમંલ ચિત્તઈ, તપા ગવિહ અણુપર પુણી;
આ ભક્ત વહિત પૂરુ, સંકટ ચૂરુ, સચલ સંઘ મંગલ કરણુ રૂઝ
સો જવિયા વંદુ, શુરુ ચિર નંદુ, શ્રી જયકલ્યાણસૂરિઈ વર;
સુચિહિત શુરુ રાભ, પુણ્યઈ તાભ, જિમ મઝધારઈ દિન સકલ. ૩૫

॥ ઇતિ શ્રી ગુર્વાવલી સ્વાધ્યાય સંપૂર્ણ ॥

નોંધ:—આ સ્વાધ્યાય રાધનપુરમાં અખી દોશીની પોળમાંના શ્રી
લાવણ્યવિજય જૈન જ્ઞાનભંડારમાંની કાળકા નં. ૩૧ની પ્રત નં. ૧૬૫૭
ઉપરથી ઉતારીને અહીં આપી છે.

આ. શ્રી સોમવિમલસૂરિવિરચિત

તપાગરુદ્ધનાયક-પટ્ટાવલી-સજ્જાયા.

[રચનાસંવત-વિ. સં. ૧૬૦૨ : લેખનસંવત-વિ. સં. ૧૭૦૦. લેખક-આ. શ્રી વિશાલસોમસૂરિ આજ્ઞાધારી પં. જયસુંદર શિષ્ય પં. જ્ઞાનસુંદર]*

॥ શ્રીહેમવિમલસૂરિચરણે નમઃ ॥

- સરસતી હ મતિ સુઝ અતિ ઘણી, હું છઉં સેવક નિજ તેહ ભણી;
ગાઇયુ વીરજિણેસરપાટ, જસુ નામિ હુઈ ગહગાટ. ૧
- વીરજિણેસર કેરા સીસ, ધગ્યારિ પ્રણયુ નિસદીસ;
પટ્ટધાર સોહમ ગણધાર, તસ પાટિ જંભુ સુવિચાર. ૨
- નિન્વાણુ કંચનની કેઠિ, કન્યા આઠ સહિત તે છોડી;
પ્રભવ પ્રસુખ પણસઈ વીસસાત, સાથિ સંયમ એ અવિદાત. ૩
- પ્રભવ પાટધર વાંકું વલી, સોહિ પહિલઉ શ્રુતકેવલી;
જિનપ્રતિમા દેખી પ્રતિભોધ, શિજાંભવ વાંકું અવિરોધ. ૪
- દયવૈકલિક શ્રુતકેદાર, મનકે પુત્રની કીધી સાર;
યસોભદ્ર તસુ પાટિ સુણિંદ, મંત્ર પત્ર જસ દીધં દિણંદ ૫
- પટ્ટોધર છટુંદ તું બણિ, શુરુ સંભૂતિવિજય શુણબાણિ;
શૂલિભદ્ર સુનિવર તસુ શિષ્ય, બસ તણા શુણ અછિ પ્રતખ્ય. ૬
- ભદ્રબાહુ પટ્ટોધર ભણું, બસ ચરિત્ર છઈ સોહામણું;
ઉવસગ્ગહર તવન તવિ પાસ, સયસ દોઢની પૂરી આસ. ૭
- તાસ મહાગિરિ પહિલો સીસ, બીજઉં સુહરતી નમ્રુ નિસદીસ;
સંપ્રતિરાજ દીધઉં પ્રતિભોધ, એહ સમ અવર કહું કુણુ થોધ. ૮
- તાસ સીસ સુચિત્ત સુનિરાજ, સુપ્રતિભદ્ર સારઈ નિજ કાજ;
કૌટિક કાકંદિક ગણુ દોષ, કૌટિકગણુ તિહાં શુંતું બેધ. ૯
- તાસ પાટિ શ્રી હિદ્રિદિજસૂરિ, નામિ પાપ પણાસઈ હરિ;
જસ વારિ કાલકે શુરરાજ, ગર્હબિહનુ લીધું રાજ. ૧૦
- દિજસૂરિ તસ પાટિ ઉદાર, જિણુઈ સમિ પાલિત જય જયકાર;
સીહગિરિ પટ્ટોધર તાસ, ધનગિરિ રિષિ સીસ હુઓ બસ. ૧૧

- તસ પદ્મિ વયરસ્વામિ વિખ્યાત, જેહના પ્રસિદ્ધ અછિ અવદાત;
પછિ પાલણુઈ પદિયા અંગ, સંઘ ઉદ્ધરી રાખિઉ રંગ. ૧૨
- વજ્રસેન ગુરુ વાંદુ' ભાવિ, સુભિક્ષ કહિઉ ગુરુવચન પ્રભાવિ;
લક્ષ્મીભયકજ આવકે પુત્ર, પ્રતિભોધી હિંધઉ ચારિત. ૧૩
- નાગેંદ્ર ચંદ્ર નિવૃત્તિ નર ભણિ, વિદ્યાધર વલી પ્રકટ પ્રમાણિ;
આરિ' શાખ ચિહ્નથી નીસરી, ચંદ્ર સાખ સઘલે વિસ્તરી. ૧૪
- ચંદ્રપાટિ સ્થામંતભદ્રસૂરિ, તાસ પાટિ વૃક્ષવાહિ શુભસૂરિ;
જસ સીસ વાહિ વિહંગમસેન, વિક્રમ પ્રતિભોધક સિદ્ધસેન. ૧૫
- પ્રદ્યોતન ગણનાયક હવે, પદ્મપ્રભાવક શ્રીમાનહેવ;
માનતુંશુ ગમ્ધનાયક વલી, ભગતામર કીધું મનરલી. ૧૬
- પદ્મોધર સૂરીસર વીર, જય જયહેવ ગમ્ધપતિ ગંભીર;
હેવાણુંદસૂરિ તસ સીસ, સંઘલોક પુરવર્ધ જગીસ. ૧૭
- પ્રગટ પાટધર વિક્રમસૂરિ, વિદ્યાર્થ ભણેતું સુરસૂરિ;
શ્રી નરસિંહ નમું ગુરુ રાય, નરવર મુનિવર સેવિ' પાય. ૧૮
- જસ વારિ થંભણપુરિ પાસ, અભયહેવસૂરિ પુરી આસ;
શ્રી સમુદ્રસૂરિસર નમું, પદ્મોધર સત્તાવીસસુ. ૧૯
- પ્રણમું માનહેવ મુનિનાથ, કાલિકસૂરિ નમિત સુરસાથ;
જસ વારિ શાલિવાહન ભૂપ, અહિથિ પળસણતણું સરૂપ. ૨૦
- વિષ્ણુપ્રભસૂરિ સુપ્રભાવ, જયાનંદ વંદુ સુભ ભાવિ;
રવિપ્રભસૂરિ નમું સુવિસાલ, જસ વારિ ઠિતિ થઈ પોસાલ. ૨૧
- વીર સંવત્સરથી પોસાલ, સ્થિતિ અગ્યાર સાત સુવિશાલ;
વિક્રમ સંવત્સર સત સાત, હુંતઈ પૌષધસાલો વાત. ૨૨
- પદ્મિ જશેાદેવસૂરિ સુભંણ, જેહની ભવિષ્ય માનિ આણ;
વિમલચંદ્રસૂરિ શુભગેહ, સૂરિ ઉદ્યોતન સોવન દેહ. ૨૩
- સર્વહેવ ગમ્ધનાયક ચંગ, વહગમ્ધની સાખ સુરંગ;
અજિતહેવસૂરિ વિખ્યાત, જે વાંહિ તેહ ધન સુપ્રભાત. ૨૪
- વિજયસિંહસૂરિ ચંદ્રગમ્ધ ધણી, પુરુ આસ સહા મન તણી;
શ્રી મુનિચંદ્રસૂરીસર વાંહિ, પદ્મ સોમપ્રભ નમું આણુહિ. ૨૫

(હાળ-જયમાલાની)

હિવઈ તપગચ્છ ઠેર વાસ, જિંહા અધિકુ તેજ પ્રકાસ;
 શ્રી જગચંદ્ર ગણધાર, આંગિલ તપ વચ્છર આર. ૨૬
 દેખી તપ ક્રિયા સ્વરૂપ, મનમાંહે રંભયા ભૂપ;
 સંવત્સર આર પંચ્યાસી, તપાભિરુદ્ધ દીનું સુપ્રકાસી. ૨૭
 દેવિંદ ગણધર ધુરિ પાટ, કિય લલુસાલા આઘાટ;
 સ્તંભનયરિ આબૂ વંશધારી, સોની સંગ્રામ માલાકારી. ૨૮
 ગચ્છનાયક તે લલુસાલા, આચારયથી વૃદ્ધસાલા;
 વિદ્યાપુરિ સાકિણિ સીધી, ધર્મધોષસૂરિ વશ કીધી. ૨૯
 સોમપ્રભસૂરિ સોહિ, સોમતિલકસૂરિ મન મોહિ;
 ચેથડે મત આરોપ, સેત્રુંજ યાત્રા આટોપ. ૩૦
 તસ પાટિ સૂરિ જયાણુંદ, દેવસુંદરસૂરિ સૂરિંદ; ૩૧
 કલિયુગમાંહિ યુગલ પ્રધાન, સોમસુંદરસૂરિ નિધાન.
 હસ અઠ સઘ હપરિ ચાર, તારંગિ પ્રતિષ્ઠા ચાર;
 બહુ હેસ પ્રતિષ્ઠાધ, જિણિ જીતિઉ રતિપતિ ચેપ. ૩૨
 આચારજ પદ કિય તણિ, તેહ માહિ નિજ સીસ ફણિ;
 શ્રી જયચંદ્રસૂરિ સોમદેવ, તે ચારિ ગચ્છપતિ સેવ. ૩૩

(માધ ધન સંપુનનું—એ હાળ)

તસ પદિ પુરંદર સુંદર શ્રી શુરરાજ,
 સુનિસુંદર નામિં સારિ નિજ પર કાજ;
 જે સહસાવધાની સહસવાટલી નાહ,
 ઉલ્લખીયા નિજ મનિ જીતા પરમતવાહ. ૩૪
 શ્રી સંતિજિજ્ઞેસર સ્તવનિ નિવારી મારી,
 શુર ગોવમ સોહમ સમવડિ જે આચારિ;
 તસ પાટિ દીપઈ જીપિ મારવિકાર,
 શ્રી રચણસેહરસૂરિ સૂરિરચણ શુણધાર. ૩૫
 પાટિ લખમીસાગર નાગર સેવિય પાય,
 ખંભનયર ભલી પરિ ગચ્છમેલ કરિ શુરરાય;

અગ્યાર આચારિજ પદ કીધાં સુવિચાર, પાટિ થાખ્યા સુમતિ સુમતિસાધુ શુભધાર.	૩૬
વર વડલી નયરિ સૂરિમંત્ર આરાધઈ, તુઠા સવિ સુરપતિ કારય સઘલાં સંધઈ; માંડવગઢ મોટઉ સાહ જાવડે શ્રીમાલ, કુલ અતિ અનુબાલઈ પાલિ કયા વિસાલ.	૩૭
મનિ ભાવ ધરી નિત મહપતિ પધરાવિ, લાખ ચઉકડ વેચી સહુમા રંગ રહાવિ; ધંગ્યાર સેર સોના રૂપા સેર ખાવીસ, કોઈ પડિમા કરાવી પૂરઈ મજા જળીસ.	૩૮
ખિલચી ગયાસ ભૂપતિ અવિહંસ પાલઈ રાજ, જિન પડિમ પધકુ કેરે મંડઈ કાજ; રૂપા ચઉકડીયા ખરચ્યા લાખ ધંગ્યાર, ધમ ઉત્સવ અધિકા કહિતું ન લઈ પાર.	૩૯
શુરે વિહાર કરતા પુહતા પુર પંચલાસિ, હેમવિમલસૂરીસર થાખ્યા મન ઉલાસઈ; પજાર અઠતાલિ પદ ઉછવ અધિકાર, તિહાં સંધપતિ પાતુ વેચઈ વિત્ત અનિવાર.	૪૦
ધંડરગઢ મોટઉ સોહઈ બાણુ ભૂપાલ, તિહાં વસિ કોઠારી સાયર નિ શ્રીપાલ; માંડઈ મહનાયક પદઉછવ સુજંગ, ચિહ્નું દિસના શ્રીસંઘ આવઈ કરતા રંગ.	૪૧
સંધવચનિ આચારિય થાખ્યા માંડી નંદિ, શ્રીકેમલકેલસ નઈ બીજા શ્રીધંદ્રનંદિ; વિહરતા પુહતા જાંબનયર મજારિ, શુરનયર પ્રવેસિ ધવલમંગલ દિં નારિ.	૪૨
સુર વચનિ સેતુજ તીરથ કેરી યાત્ર, શુભ ગાઈ ગૌરીનાચઈ નવરંગ પાત્ર;	

લાલપુરિ પાઉં ધારા સૂરિમંત્ર કીધ જાપ,
સુર પરતિખ હુઆ વાધિઉ અધિક પ્રતાપ. ૪૩

સોની વરનાશુ જીવઉ જયત સુવિચાર,
ખંભનયર નિવાસી પદ ઉચ્છવ વિસ્તાર;
આચારિજ આખ્યા આણું દિવિમલસૂરિદ,
સત પત્તર આગાસ ઋષિ (૧૫૭૦) માન હુઆ મુણિદ. ૪૪

વર વિબુધ હર્ષક્રુદ્ધ કરિ સત અર્ધ વિચાર,
સુલતાન સનાખત વાલ્યા સહસ અઠાર;
ધમ ગચ્છપતિ ઠેરા ઠેતા કહું અવહાત,
જે દેસ વિદેસિ નર નરપતિ વિખ્યાત. ૪૫

શ્રી તપગચ્છવલ્લ વિસલિનયરિ પહુત,
પાટિ સૌભાગ્યહર્ષસૂરિ આખ્યા હરખ બહુલ;
પટ્ટયા (પટવા) લીમ રૂપા દેવકત કવિરાજ,
શ્રીપતિ વિત વેચઈ કિરિય પહઉછવ કાજ. ૪૬

ખંભનયર નિરુપમ સાહ સોમસીહ ઉદાર,
અતિ ઉછવ કરીનિ આપઈ તપગચ્છ ભાર;
વીજપુરિ પુહતા ઉવળગાયપદ તિહિ કીધ,
શ્રી સોમવિમલનંદ તે જગિ જમિ જસ લીધ. ૪૭

વલી કીધ પ્રતિષ્ઠા ઈંદરનયર મઝારિ,
વિત વેચિ નવ લખ આસરાજ ભાઈ ચ્યાર;
જિનસાસન વાધિઉ મહિમા ગેરુ સમાન,
પાટિ સોમવિમલસૂરિ આપઈ મહિમનિધાન. ૪૮

શ્રીસકલહર્ષસૂરિ આચારિજપદ લીધ,
દોઈ ઉવળગાયપદ કીધાં ઇણિ જગિ બહુ જસ લીધ;
મચ્છપતિ આચારિય જીવુ કોઠિ વરીસ,
ધમ ચતુર્વિધ શ્રીસંઘ દિ અનુદિન આસીસ. ૪૯

કેલેસ

ધણિપરિ ધણિપરિ પટ્ટપરંપરા જો, જે લણુઈ જે લણુઈ ઉગતિ લાણુકિ;
તે નર રાજરમા વરિ જો, શ્રી સોમ સોમવિમલસૂરિ વાણિ. ૫૦
ધણિપરિ પટ્ટપરંપરા જે ગાઈસિ શુણુ આગલી,
તેહ ટલી આપહ મિલઈ સંપદ કદિવૃદ્ધિ લહઈ વલી;
સંવત સોલ મિહોત્તરિ જો રચી પટ્ટપરંપરા,
વર જેઠ માસિ મન ઉદ્ધાસિં તેરસિં રસિ સુખઠરા. ૫૧

॥ પ્રુષ્ણિકા ॥

હતિ શ્રી મહાવીર તીર્થેશ્વર શિષ્ય પંચમ ગણુધર શ્રી
સુધર્માસ્વામી પ્રસુખ ગચ્છનાયક પટ્ટાવલી સ્વાધ્યાયઃ ॥ શ્રીસ્તુ
તપાગચ્છશ્રી વિશાલસોમસૂરિમંડિત મંડલી સિરોમણિ પં
શ્રી જયમુંડરશિષ્ય જ્ઞાનમુંડર લખિતં ॥ મું કીર્તિમુંડરપઠનાર્થે
સંવત ૧૭૦૦ વર્ષે કાર્તિક વદિ ૫ દિને શ્રીસ્તુ શુભં લવણુ ॥

श्रीमृनिरत्नसूरिशिष्यविरचिता

श्रीआगमगच्छ-पट्टावली

धन्यं दृष्टियुगं दिनं च सफलं प्रागादियं दुःपमा,
चित्ते प्रोल्लसितः प्रबोधदिवसः ध्वस्तं तमोमंडलम् ।
प्राप्तः कल्पतरुर्गृहे सुरगवी चिंतामणिः स्वे करे,
यद्दृष्टं गुरुराजवक्त्रकमलं संपूर्णचंद्रोपमम् ॥१॥

श्रीमद्बीरजिनात्मधर्मगणभृत् तस्माच्च जंबूस्तनः,
संख्यातेषु गतेषु सूरिषु भुवि “श्रीवज्रशाखा”ऽभवत् ।
तस्यां ‘चन्द्रकुलं’ मुनीन्द्रविपुलं तस्मिंश्च “सैद्धान्तिकाः”,
स श्रीशीलगणाऽधिपप्रभृतयः कुर्वन्तु वो मंगलम् ॥२॥

श्रीमान् श्रीलगणाधिपः प्रथमकः श्रीदेवभद्रमधु-
धर्मोद्धारधुरीणतां विधृतवान् श्रीधर्मघोषस्तथा ।
भद्रं श्रीयज्ञसः पुरो गणधरं सन्वर्वादिरानन्दकः,
पूज्यास्तेऽभयदेवसूरिगुरवः कुर्वन्तु वो मंगलम् ॥३॥

श्रीसिद्धांतविचारसारमतयः श्रीवज्रसेनाभिधाः,
श्रीमन्तो जिनचंद्रसूरिगुरवः श्रीहेमसिंहस्ततः ।
श्रीरत्नाकरसूरयो विनयसिंहाख्याः श्रुताऽलंकृता,
रम्यानर्घ्यगुणा गुणादिकसमुद्राश्च प्रसीदंतु मे ॥४॥

श्रीमन्तोऽभयसिंहसूरिगुरवो त्र्यधिपदा भाविनां,
विद्यानंदितचित्तसोमतिलकः सूरिश्वरो वादिराट् ।
सुरिभूरिगुणोदयो विजयवान् श्रीसोमचंद्रस्तथा,
तस्मात् श्रीगुणरत्नसूरिगुरवः कुर्वन्तु वो मंगलम् ॥५॥

श्रीमत्संयमपालनैकनिरतः सद्ध्यानविद्याधरः,
श्रीजैनस्मरणेन पापविरतः सिद्धांतशृङ्गान्तरः ।

श्रीजातद्युतिखंडनप्रवणधीसारोदयः श्रीयुतो,
 नित्यं श्रीमुनिंसिंहमृरिसुगुरुः सौख्यावलीं मे क्रियात् ॥६॥
 विद्याभिश्च जयंतु सव(संघ ?)सहिता यत्पादपद्मद्वयं,
 सेवन्ते नितरां स संयमधरैः आ(ख्या)ताऽवदाता मनाः ।
 ते नदन्तु जयन्तु संघसहिता नित्यं लसद्दर्शना,
 मांगल्यं मम सूरयो वितनुत श्रीशोलरत्नाभिधाः ॥७॥
 तत्पादांशुजयुग्मपांशुविलसत्पीयूषपानान्विताः,
 श्रीमंघेन समं समुद्रवमनापीठे विरंसं ग्रहं (?) ।
 श्रीमन्तो वितरन्तु सौख्यमनिशं सिद्धांतपारंगमा,
 आनंदप्रभसूरयः सुगुरवः कुर्वन्तु वो मंगलम् ॥८॥
 सालंकारवचःसुधारसलसद्दाराधर(राः) मीणतः,
 प्रत्येकाऽऽस्तिकचातका सुविहिता विज्ञाततत्त्वश्रियः ।
 गंभीरा जलराशिबद्धविजयिनः श्रीमण्यपुण्योदया,
 नित्यं श्रीमुनिरत्नमृरिसुगुरवः कुर्वन्तु वो मंगलम् ॥९॥

॥ इति गुरुकाव्यानि ॥ ॥छ॥

श्री मुनिरत्नमृरिशिष्य विरचित

श्रीआगमगच्छ-पट्टावली

सिरि सयल सुरासुर विडिय सेव, सिरि वीर त्रिषुसर नभठं देव;
 तस पट्टोधर गणधर सोहम्भ, त्रिषु वीळां निहवीय अहुं हम्भ, १
 तस पाटि पसिद्धो ज'पुसामि, केवळि सिठं पुढता सिद्धिहामि;
 धण्डि अनुक्रमि हुआ वयरसामि, मनवलीय सीळर्धं ज'ह नाभि. २
 तस सीस वयर छळीठ सभय पार, सपसिद्ध विसद्धउ शुषि अपार;
 सोपारर्ध पाटि "गच्छ"व्यारि, तीणुधं थाच्या पुण्यतणुधं प्रहारि. ३
 तिळां य'द्रजळि शुरु लुगपहाणु, सिरि शीळगुणुाडिव गुणुनिहाणु;
 तेणुधं पाटि भडोहय देवभद, सूरिसर निखिषीय सोहनिद ४
 तसि पाटि भवियणु रदीय आग्र, सिरि धुम्भघोषसूरि सूननिवास;

જસભદ્રસૂરિ તસ પાટિ ભણી, શુભ ભાવઈ નિમ્મલ હીય આણિ પ
 સૂરિ સ્વપ્નાણુંદ મુણીંદસાર, સંસાર તારણ દેસણુ વિચાર;
 તથો અભયદેવસૂરિ સુદલાવ, જિણસાસણિ પયડીય કંઠ પભાવ. ૬
 જે સંઘભાર ઉદ્ધર સમત્ય, જીણિઈ વિવરીયાં સમયતણાં મહત્ય;
 જીણઈ જીતીય મોહમહિંદસેન, વાંદ્ર તે સહિ શુર વયરસેન. ૭
 જેહે કોહ મહાબહ માણ મગ્ન, જસ ચિતિ દયારસમયિ લગ્ન;
 જીણઈ કીધાં વાઘીય વાઢ દૂરિ, વાંદ્ર તે સિરિ જિણિચુંદસૂરિ. ૮
 સિરિ હેમસિંહસૂરિ હેમકાય, જગિ સિરિ રથણાયર સૂરિરાય;
 સિરિ વિનયસિંહસૂરિ વિનયજત, ગુણસુદ્રસૂરિ શુર શુણિહિંપત.
 સિરિ અભયસિંહસૂરિ અભયદાન, ઘીધું જે મહીયલિ લહીય માન;
 માનવજણિ સેવા કરીય ભાવ, જસ નામઈ નાસઈ સંઘ પાવ. ૧૦
 તેહે શુરપદિ થાખ્યા પરમખુદિ, સિરિ સોમતિલકસૂરિ જગપસિદિ;
 જીણઈ વચણુ વિલાસઈ બાલકલિ, મિથ્યાતી ખુબંચા ઇણિ કલિ ૧૧
 તમુ પદોદય ગિરિવર દિણુંદ, જસ પાય નમઈ નિતુ નિતુ મુણિંદ;
 હહ દિસિ ધવલણુ જસ ધવલચુંદ, પણમું સૂરિસર સોમચુંદ ૧૨.
 તથો સહિ શુર થાખ્યા સૂરિ સાર, ભણી શુણમંડણુ રથણસાર;
 મનપુરી આનંદિ નીર પૂરિ, પણમઈ તે સિરિ ગુણરથણસૂરિ. ૧૩
 સિરિ પદિ પયડીય શુરવચંસ, ભવિચણુ-મણુ-પંકજ રાજહંસ;
 ઝીલ્યા જે ઉપશમ વચણુ પૂરિ, વાંદ્ર તે સિરિ સુનિસિંહસૂરિ. ૧૪
 “વિધિગચ્છહ” મંડણુ રથણસાર, જસ નિવસઈ સરસઝે મુખિ અપાર;
 ભવિચણુ પણમઈ જનિત વિહાણુ, સિરિસીયલરથણસૂરિશુરપહાણુ ૧૫
 તસ પદિ ધુરંધર મુશુરરાય, જસ પણમઈ ભવિચણુ ધરીય ભાવ;
 મહી મંડલિ વિહિરઈ ધરમ કંતિ, સિરિ આણુંદમભસૂરિ
 વિરજઈ આંતિ. ૧૬

તથો “આગમ” ગણધર સ+ સીહ, નિતુ નવરસ વરસઈ ઝે સરસજીહ;
 મુશુર તહઈ ભવીચણુ હરખ પૂરિ, જયવંતી શ્રી સુનિરત્નસૂરિ. ૧૭

॥ ઇતિ આગમપક્ષગુર્વાવલી સમાપ્તા ॥

ઉપા० શ્રી સુનિચાગરેણુ શ્રા० માની થોગ્ય, પુસ્તિકા

પઠનાઈ લિખાખ્ય હતા ॥ છ ॥

અથ ગુરુસ્તુતિઃ ।

સો દેસો જત્ય તુમ્હં, તે દીહા જેઠિં દિસસે નિચં ।
 નયણા તે સુકયત્યા, જે તુમ્હ મુહં પલોયંતિ ॥૧॥
 જત્ય ન દીસંતિ ગુરુ, સુપ્પમાણ સ્વદિગ્ધિ સપ્પસન્ના ।
 તત્થ કથં જાણિજ્ઞહિ, જિણવયણં અમીયસારિચ્છં ॥૨॥
 જહિવિ તમ્હં પરદેસે, અંતરોયા વહુવિદેહિં રવસેહિં ।
 તહ વિ તુમ્હં સમરિજ્ઞસિ, જં સરવરં રાયહંસેહિં ॥૩॥
 જિં સુરહં સરહ વચ્છો, વસંતમાસંભિ કોહલા સુરહ ।
 વિંસં સુરહ ગયંદો, અમ્હાણ મણં તુમ્હં સરહ ॥૪॥
 જિમ પાય(વ)સમ્મિ મોરા, દિણયરહદયંમ્મિ કમલવણસંદં ।
 વિહસન્તિ જેમંતચ્ચિય, તુહમ્મે દંસણ તુમ્હં હં ॥૫॥
 ઘક્કા તે ગામાગર-નગરાસણપટ્ટનાયણો ઠાણા ।
 વિહરન્તિ જત્ય ગુરુણો, સુવિદિયમગ્ગં પયાસંતા ॥૬॥
 શીતકાલે યથા દીનો, પ્રાર્થયતિ દિવાકરમ્ ।
 હદયંતં નિરીક્ષ્યંતે, તથાઽહં તવ દર્શનમ્ ॥૭॥
 અજ્ઞાનતિમિરાન્ધારનાં, જ્ઞાનાઞ્જનશલાકયા ।
 નેત્રમુન્મીલિતં યેન, તસ્મૈ શ્રીગુરવે નમઃ ॥૮॥

બહુયાં બહુયાં દિવસડાં, જી મધ સુગુરુ દિઠું;
 હોયન જે વિકસી રહ્યાં, હોયડાં અમીય પધડું. ૬
 પાટ જોય'તાં શુરુતણુઈ, દિવસહ ગયા અપાર;
 આજ ગૃહાંગણિ કદપતરુ, હોટયા અમ્હ શુરુ સાર. ૧૦
 ઈતિ ગુરુસ્તુતિ-

શ્રીય આદિજિણુ'દહ શાંતિનાથ, નેમિ પાસ વીર વંદ્ જોડી હાથ;
 જોય પાંચઈ પણુમીસું ભાવ ધરી, નિત પૂજિસુ હૈયા સુધિ કરી. ૧
 અતીત અણુગય વટમાણુ, જે સાસઈ અસાસઈય જિણુહ ઠાણુ;
 સંપઈ વિહર'તા જિણુઈ વીસ, તેય સવિ જિણુ પૂરુ મણુ જગીસ. ૨

ચૌદ પૂરવ નહ અંગદ અગ્યાર, નવ તર્તિ જે સિદ્ધાંત સાર;
 જે જિણવર મણ્ડર સિઉંસીલી, તેય વાણીય પૂરુ મનરલી. ૩

॥ ઇતિ પંચતીર્થસ્તુતિઃ ॥ છ ॥ શ્રીઃ ॥

નોંધ—પૂર્ણિમા મઝ્છના આચાર્ય શીલચુલ્લસુરિ અને આચાર્ય દેવેન્દ્ર-
 સુરિએ અંચલમઝ્છ સ્વીકાર્યો. પછી તેમણે અંચલમઝ્છનો ત્યાગ કરી
 સં. ૧૨૫૦માં આગમિક યાને ત્રિરુતિક મત ચલાવ્યો. (જુઓ—પ્રવચન-
 પરીક્ષા.)

આચાર્ય રત્નાકરસુરિ વિ. સં. ૧૪૬૪માં થયા.

આચાર્ય શીલરત્નસુરિએ વિ. સં. ૧૫૦૭માં પ્રતિષ્ઠા કરી છે. આ
 સિવાય તેમણે અને આચાર્ય આદિપ્રભસુરિએ વિ. સં. ૧૫૧૨માં પ્રતિષ્ઠત
 કરેલ જિનપ્રતિમા બાંદનવાડામાં વિઘ્નમાન છે.

આચાર્ય આણંદપ્રભસુરિ વિ. સં. ૧૫૧૩થી ૧૫૧૭.

આચાર્ય મુનિરત્નસુરિ ૧૫૪૨.

આગમમઝ્છ પટ્ટાવલી માટે જુઓ જૈન ગુર્જર કવિઓ ભાગ ૧,
 પૃ. ૪૧૫, ૪૫૨, ૬૧૫, ૭૦૨; ભાગ ૨, પૃ. ૨૨૨૪.

તપોગચ્છાચાર્ય શ્રી વિજયસેનસૂરિઆજ્ઞાવર્તી મુનિ શ્રીવિનયમુન્દરગણિવિરચિત શ્રીતપોગચ્છ ગુર્વાવલી—સ્વાધ્યાય

[રચનાસંવત-વિ. સં. ૧૬૫૦]

સકલ મુરમુર સેવિત પાપ, પ્રણમી વીર જિજ્ઞેસુર શય;
 તસ શાસન ગુરુપદ પટધરુ, જગતિઈ શુભચુ સોહાકરુ. ૧
 પહિલુ પ્રણમુ ગૌતમ સ્વામી ૧, સર્વસિધિ હુઈ જસ લીધઈ નામિ;
 મુખમસ્વામી ૨ પંચમ ગણધાર, જંજુસ્વામિ ૩ નામિ જયકાર. ૨
 પ્રભવસ્વામિ ૪ તસ પટધર નમઈ, શમ્યંભવ ૫ પટધર પાંચમઈ;
 યશોભદ્ર ૬, ભદ્રબાહુ ૭ મુણિહં, શુભભદ્ર ૮ નમતાં આણુંહ. ૩
 તેહના શિષ્ય દોઈ પટધાર, સૂરીશ્વર શુભમણિ ભંડાર;
 આર્થ મહાગિરિ આર્થ મુહરિત ૯, સંપ્રતિરાય શુર ભણિ પ્રશરિત. ૪
 શ્રી કૌટિક કૌકંદક સૂરિ ૧૦, ઇંદ્રદિન૧૧ દિનસૂરિ૧૨ શુભસૂરિ;
 તસ પટિ સિંહગિરિ ૧૩. શ્રીવચસ્વામિ ૧૪, વજ્રસેન શુરુ ૧૫
 નમઈ સિર નામિ; ૫
 નાગેન્દ્રાદિક કુલ હુઆ ચ્ચારી, પણિ હુઆ ચંદ્રગચ્છ વિસ્તાર;
 ચંદ્રસૂરિ ૧૬ ચંદ્ર જિમ નિરમલુ, સામંતભદ્રસૂરિ ૧૭ શુણનિભઈ. ૬
 દેવસૂરિ ૧૮ અભિનવ દેવસૂરિ, પ્રધોતનસૂરિ ૧૯ શમમુખસૂરિ;
 શાંતિસ્તવનકર સૂરિ માનદેવ ૩૦, માનર્તુગસૂરિ ૨૧ કુતમુરસેવ. ૭
 વીરાચાર્યસૂરિ ૨૨ જયદેવ ૨૩, દેવાનંદસૂરિ ૨૪ પ્રણમઈ હેવ;
 વિક્રમસૂરિ ૨૫સૂરિ નરસિંહ ૨૬, સમુદ્રસૂરિ ૨૭ શુભાણકુલસિંહ. ૮
 હરિભદ્રસૂરિ મિત્ર માનદેવ ૨૮, વિણુધપ્રભસૂરિ ૨૯ સારઈ સેવ;
 જયાનંદસૂરિ ૩૦ રવિપ્રભ ૩૧ વલી, યશોદેવસૂરિ ૩૨ નમઈ મન રલી. ૯
 વિમલચંદ્રસૂરિ ૩૩ સોવનસિદ્ધિ, પ્રધોતનસૂરિ ૩૪ બહુત પ્રસિદ્ધિ;
 સર્વદેવસૂરિ ૩૫ શુર તસ પાટિ, જ્ઞાનાદિક શુણનઈ નહીં ધાટી. ૧૦
 અણુંહ પરિસરિ ટેલી ગામિ, શુભ મુહૂરતિ વહતરુ ઠામિ;
 આઠ પટોધર શુર ચાપના, કરતાં જય બાગા ચાપના. ૧૧

વડમછ નામ હૂકે તે ભણી, આજ લગઈ તસ મહિમા ઘણી;
 રૂપ શ્રી ગુરુ શ્રી દેવસૂરિ ૩૬, સર્વદેવસૂરિ ૩૭ નમઈ ગુણમૂરિ. ૧૨
 યથોભદ્રસૂરિ ૩૮ શ્રી નિમિચદ્ર ૩૯, તસ પટિ પ્રણકે શ્રીસુનિચદ્ર. ૪૦;
 અજિતદેવસૂરિ ૪૧ ગરિમાવંત, વાદિદેવસૂરિ ૪૨ અતિભલવંત. ૧૩
 વિજયસિંહસૂરિ ૪૩ કરઈ પ્રણામ, સોમપ્રભસૂરિનઈ ૪૪ કિઈ નામ;
 તાસ પાટિ ગુરુ શ્રી મણિરત્ન-સૂરિ ૪૫ સુગુરુમંહલિ સિર રત્ન. ૧૪
 વડતપગચ્છ જલનિધિ અંદ્રમા, જગચંદ્રસૂરિ ૪૬, વિમલ આતમા;
 સંવત ૫૧૨૫ ચચાસી (૧૨૮૫) વરસિ, તિથિ તપગચ્છ થાપિઉ મન
 હરસિ. ૧૫

તસ પટિ સૂરિ શ્રી દેવેંદ્ર ૪૭, વિદ્યાનંદસૂરિ ૪૮ સહા અતંદ્ર;
 સુવિહિત થતિ ગુરુશ્રી ધર્મધાપ, ધર્મકીર્તિગુરુ ૪૯ કૃતગુણપાપ. ૧૬
 માલવ મંહલિ મંહપ દુર્ગે, પૃથ્વીધર સાહ ગુરુ અંસર્ગે;
 અઠહુતરિ જિલ્હર ઉદરિ, નિજ સંપદ સુકૃતારથ કરી. ૧૭
 સોમપ્રભસૂરિ ૫૦ તસ પટિ ભલઈ, સોમતિલકસૂરિ ૫૧ ગુણમણિલક;
 શ્રી દેવસુંદરસૂરિ ૫૨ સુનિરાય, જ્ઞાનસાગરસૂરિ ૫૩ પ્રણમઈ પાપ. ૧૮
 શ્રી સોમસુંદરસૂરિ ૫૪ તસ પટખણી, અષ્ટવિધ ગણિસંપદ જસ ઘણી;
 સુનિસુંદરસૂરિ ૫૫ અતિગુણવંત, રત્નસેખરસૂરિ ૫૬ મહિમાવંત. ૧૯
 શ્રી લક્ષ્મીસાગરસૂરિ ૬૦, સુમતિસાધુસૂરિ ૫૮ નમઈ સુધિંદ્ર;
 હેમવરણિમ નિરમલ કાય, શ્રીહેમવિમલસૂરિ ૫૯ નમઈ સુનિરાય. ૨૦
 તસ પટિ ગુરુ સુનિજન અવતંસ, યુગપ્રધાન સમ જસ પ્રસંસ;
 આનંદવિમલસૂરિ ૬૦ આનંદકાર, દુરિ કરિઉ જિણિ સિથિલાચાર. ૨૧
 ભવ્ય શુભ પ્રતિજોધ્યા ઘણા, ગીતારથ સુનિની નહિ મણા;
 ઉદયવંત જિનશાસન થયકે, કલિકથામલ સમ દૂરઈ અયું. ૨૨
 વિજયદાન દાયક સપરાણ, શ્રી વિજયદાનસૂરિ ૬૧ શાસનભાણ;
 વિજયવંત જિનશાસન કરી, વડલીપુરિ પામિઈ સુરપુરી. ૨૩
 સંપ્રત વિજયમાન ગુરુરાજ, તસ પટિ હું જિન અવિચલ રાજ;
 શ્રી હીરવિજયસૂરિ ૬૨ સુગુરુમુધિંદ્ર, તાં પ્રતપકે બાં મેરુજિરિંદ્ર. ૨૪
 શ્રી આચારિજ પદવી ધાર, શ્રી વિજયસેનસૂરિ ૬૩ અણુધાર;
 તસ પટિ વર મણિ તિલક સમાન, ઉદયવંત હું યુગકે પ્રધાન. ૨૫

(ધરમસાગર ઉવળાય પ્રધાન, વિમલહરય નિરમલ અભિધાન;
કલ્યાણવિનય શુરુ કરઈ કલ્યાણ, ત્રિષ્ટિ ઉવળાય મહિ મેરુ સમાણ. ૨૬)
શ્રી વિજયહંસ પંડિત ધુરિ લીહ, ઇમ અનેક પંડિત મુનિશિંહ;
મુવિહત સાધુ સાધવી જેહ, દિનિ દિનિ ઉદયવંત હુ તેહ. ૨૬
તપગચ્છ ગુરુની ગુરવાવલી, ભગતિ ભણત પુહતી મન રલી;
અનુકમિ અનુકમિ લેઈ નામ, વિનયસુંદર કરઈ તાસ પ્રભામ. ૨૭

॥ ઇતિ શ્રી તપગચ્છ-શુર્વાવલી-સ્વાધ્યાય સંપૂર્ણ ॥

લિખિત—૫. વિનયસુંદરગણિસિર્વિધાપુરે.

નોંધ—“જૈન ધર્મ પ્રકાશ” પુ. ૪૦, અં. ૨, પૃ. ૫૭માં સાક્ષરરત્ન
શ્રીયુત્ત મોહનભાઈ દલીચંદ દેસાઈ સંગૃહીત લેખના આધારે અહીં આપી છે.

૫. દેવવિમલગણિશિષ્ય ૫. વીરવિદ્યાધરવિરચિત

શ્રીહીરવિજયસૂરિનો સલોકો

[લેખક:—૫. વિદ્યાવિજય ગણી; રચનાસંવત-વિ. સં. ૧૬૫૨;
લેખનસંવત-વિ. સં. ૧૮૬૫ લેખનસ્થળ-વૈલાદ.]

શાસનદેવી તુમ પાથે લાગું, શુરુ શુભ ગાઉં છુધ્ય જ માથું;
હીરવિજયસૂરીસર સલોકો, વણવી કહું છું સાંભલને લોકો. ૧
પાલનપુર નગર કહેવું વખાણું, અમરપુરીથી અધકેતું આણું;
આહુકારો વસે તિહાં વિવહારી, સતીયસિરોમણી નાધીક નારી. ૨
શિંહસુપન જેથી સુત ભયો, મહોચ્છવ મોટકો તાતે કરાવ્યો;
લક્ષણ બ્રિજે રત્નરંગિલો, કુંવર વાધે છેલછળીલો. ૩
બણીયા સિદ્ધાંત અંગ અગિઆર, હીરહસખ મુનિ સિરહાર;
વૈરાગ્ય પાત્રી આરિત્ર લીધો, કુંવર વાંછે કામ અવલ કિધું. ૪
શ્રી આણુંદવિમલ સરિસિરોમણી, જિણે દિપાબ્યુ શ્રી જિનશાસણી;
આગરા લાહોર દિલ્લો સુલતાને, મરુધર માલવ મેવાહ માને. ૫
સોરઠ કબ્જ શુજૈર હાલાર, કુંકણુ દક્ષિણુ મરહઠ સાર;
એહવે દેશ કરિયા વિહાર, પ્રતિખેાધિ આવક કીધા સુવિચાર. ૬
સમલ પંથ જે દૂરે ટાલિ, શ્રી જિનશાસન સુધુ અણુઆલી;
શ્રી આણુંદવિમલસૂરિ પાટ દિપાબ્યો, વિજયદાનસૂરીસર પાયો. ૭
સૂરિમંત્ર જપે સૂરીસર ધ્યાને, શાસનદેવી આવિ હો માન;
હીર શુરુ કરજ્યો બહુલ પ્રતાપિ, શાસનદેવી એહવિ મત્ય આપી. ૮
હીરવિજય સૂરીસર કિધા, પટ દરશનમેં હુઆ પ્રસિદ્ધા;
દેશ વિદેશ કિધા વિહાર, ચોમાસું પહોંત્યા નયરી ગંધાર. ૯
પુરે પકવાને સ્વામીજન પોખ્યા, ચાચક જનને દાને સંતોખ્યા;
પૂજા સનાત ઉચ્છવ રંગરોલ, દેવરાઈ રાતિજગે તંબોલ. ૧૦
હવે આગરામાહિ હુઈ ખ્યાત, થાનસંગ માનસંગ કેરહી માત;
નામે તે બાઈ અંધા પ્રસિધા, મોટો તે તપ ચોમાસી કિધ. ૧૧
શહેર આગરામાહિ હુઈ તે ખ્યાત, પાદશાહિ સાંભલી તે તપવાત;
બુદ્ધ આ બોલે હિંદુઆ કાકર, પાતશાહને ચેટે ચઢી છે આકર. ૧૨

હકમ કરીને અંપા બોલાવી, મુખપાલ બેસીને હરબાર આવી;
 તપને તેને પાતશાહી કંપે, પૂછે જવાબ તવ અંપા જંપે. ૧૩
 અનાજ વિગર કયું કરિ રહેવાઈ, ચાર મહિનેકે રાજે કયું થાઈ;
 ચોક્કિ છોડું મહેલાંમે રહેણાં, તવ મેં અભણું સાધી છે કહેણાં (૧). ૧૪
 મહેલાંમાં બેઠા તપ આરાધે, તપને તેને બહુ જમ વાધે;
 કહો રે ચારો કિનકું કયા સૂએ, ઇચ્છિકે કરામત કહો કુણુ બુજે. ૧૫
 કયા હે કરામત અંપા તુમ પાસે, પાતશાહ પૂછે મનને ઉલ્લાસે;
 રાજે કર મેં દેવશુર ધ્યાને, પાતશાહ બોલેવે દેઈ બહુ માને. ૧૬
 તેરે રાજેકું બહુત શાખાશી, તેરે ભેધયે સો માંજ ઉલ્લાસે;
 દલિપતિ પાતશાહી બહુલ નિખાળ, પાતશાઈ નોખત ચારોઈ વાગી. ૧૭
 બારહબરી મોટા દીવાન, પાતશાહી માંહિ હુઆ પ્રધાન;
 યાનસિંગ રહે છે પાતશાહ હબૂર, પાપવણી મત્ય તેહથી દૂર. ૧૮
 પાતશાહ મનમેં જોહવો સંદેહ, શુરુકે કરામત રાજા કરે જોહ;
 ઉનકે શુરુકું ઇલા બોલાઈ, ઉચ્છ્રી કરામતકો મેં બિ પાઈ. ૧૯
 તુમારા શુરુકા કહો અંપા નામ, કિહાં વસે નેં કહો કુંણુ ગામ;
 હીરોવિજયસૂરિ શુરુછ હમારા, અકલ દુનિયામાં કરે ઉપમારા. ૨૦
 દેશ વિદેશ કરે વિકાર, મુંછીયા ચોમામુ નયરી મંધાર;
 અંપા શુનો કયોં જે મહેલ તેડયા, બહિન માનીને ઘેર અંભેળયા. ૨૧
 હકમ કરીને હજરત બોલાવે, જો હાથ ભેટીને આગલ આવે;
 બહા હરમાન લખો જોકે ત્યાંઈ, હીરશુરુકું પાતશ્યા બોલાઈ. ૨૨
 તરત શુજરાતે મેવાહા ચલાવ્યા, દિન સાત પાંચ શુજરાતે આવ્યા;
 શુજરાતી મુજેકો હરમાન દીધા, તેહ સલામ કરીને હાથમેં લીધા. ૨૩
 પાતશાહછ લિખ ઇચ્છિય કેણી, સતાવી ચલણા અજર નંદણી (?);
 રાજા મહિના પાતશાહી દેણા, હલુઈ હલુઈ આરામ લેના. ૨૪
 મુજે તવ ઇહિ તરત ચલાવ્યા, અસવાર હો શ્રીજંધાર આવ્યા;
 પાતશાહી હરમાન આગલ છોડે, હીરશુર વાંચે મનમેં કોડે. ૨૫
 અંધ અહુ કો મનમેં વિમાસે, હીર શુર તેડયા અકબર પાસે;
 અકબર પાતશાહ જે મહા બુની, વિનતી ન માને ઉમરાવ કેહની. ૨૬
 પૂજ્યછ ! પાતશાહ પાપીષ્ટ દુષ્ટ, મહા મુગલ ને રજે દે કષ્ટ;

ઈંદ્રિય' કુઠ કપટ રચિઈ, વાહાણુ યેસારી દીવ પોચવીઈ. ૨૭
 વલતું નેહિ હીરશુર ઈમ પ્રકાર્યે, ધર્મ પ્રભાવે' મંગલિક યાચ્યે;
 શ્રી જિનશાસન સખલિય સર્મ, નાસીય જાતાં નવિ રહે ધર્મ. ૨૮
 આરુઅ મહુરતે' કિધાં પ્રસ્થાન, જયપતાકા કુસલ કલ્યાણુ;
 કન્યા તિહાં ઉભી મોતિયે વધાવે', આગલે શુકન રહેરા યાચ્યે. ૨૯
 કાવિઅ દેધિ તોરણીઓવાસ, જિમણી લૈરવ પુરયે છે આસ;
 ખેર કાળો ને કાળ્યાં જલાલિ, જીમણું તોરણુ બાંધ્યાં મલાલિ. ૩૦
 શુકન સખલા હુઆ ઉછાહે', હીરશુર ચાલ્યા ચોમાસા માંહિ;
 પાતશાહીમે' વડાઈ સંધાતે', હીરશુર ચાલ્યા પરીવાર સાથે. ૩૧
 અમહાવાદિ સંઘ અતિ બહુ ભાવિ, આવી આઠંબર સામઘ્યાં લાવે';
 રાજનગરમાં પૂજ્ય પધરાવે, ખાંનખાંના સાહિબ વાંદવા આવે'. ૩૨
 નિકાય નીકી શુરુજી ચલણે', પાતશાહી તુમે'કું ચાતે' હે' મિલણે;
 ઈમ કહિને નવાખ વલિયા, રાજનગરમાં આવક સહુ મલિયા. ૩૩
 શાહ વહોશે તે કુંવરજી ઝવેરી, મનિયા સા પ્રમુખ મોટા બ્યવહારી;
 પૂજ્યજી કહો તો નવાખ ફરેવીઈ, પર્વ પળુપણુ ઇહાં કિણુ કરઈ. ૩૪
 પૂજ્યજી જોલ્યા મનમે' ઉછાહે', છ છિંડી જોલિ છે' સિદ્ધાંત માંહિ;
 પરભાતી તે'જે' કારણુ પાગરવું છું, પાતશાહી હોકમ પાછો ન
 ફેરવું. ૩૫

અનુયાન વાચક અને પન્નાસ, સાચિં પાત્રીસે' કાણું ઉલ્લાસ;
 મેણિયા માફક રીસ્તે જવાલા, વેહેંતું વલિ સાચિ હોંસિય આવે'. ૩૬
 આઠંબરે ચાલ્યા શ્રી શુરરાજ, મેસાણા સિદ્ધપુર પાલનપુર સાજ;
 અનુક્રમે સરોતરે પોહતા ઉલ્લાસ, તિહાં કણે' સખલો આવક વાસ. ૩૭
 સહેસા અરજનના મોટા મેવાસ, ઘેર બેઠો નિત્ય આવે છે ઝાસ;
 સહેસા અરજન મેવાસી બલિયા, શુર પાચે લાગી આવીને મલિયા. ૩૮
 શુરજી ચોમાસું ઇહાં કિણુ કરઈ, પૂજ્યજી પરમેસરથી ઇહાં ઠરીઈ;
 કહો તો મ્હેજીને મારીય કાઢું, કુસલ ને ખિમે' સેહર પોહોંચાડું. ૩૯
 શુર કહે અઘટતું એ કિમ કરિઈ, પાતશાહ કને' જાતાં ઘણો યથ લઈઈ;
 પર્વ પળુસણુ ઇહાં કિણુ કરઈ, પારણો કરીનેઈ આગલ
 સંચરીઈ. ૪૦

પ્રભુસાણુ કરેવા પૂજ્યજી રહીયા, નવે વખાણુ કહ્યા સાંભલીમાં;
 સંવચ્છરી દાન સોનઈ આપ્યા, જાયક જનતાના દાલિદ્ર કાપ્યાં. ૪૧
 પારણા પૂજા ને સખલી સભઈ, ધન ધન હીરશુરની કમાઈ;
 સહેસો ને અરજીન તે પ્રતિજોધી, જીવ નવિ મારુ બાધાઈ લિધી. ૪૨
 પ્રભુસાણુ કરી પૂજ્ય પધારિયા, નયરી સિરોહી આવિ ઉતરિયા;
 રાય સુલતાન આવીને મલિયા, તિહાંથી આગલ હીરશુર સંચરીયા. ૪૩
 જાલોર જોધપુર મેડતામાંહે, પૂજ્યજી ચોતા નજે ઉછાહે;
 સહસ્ર દારગ જોગજીવ કીધ, છુછણે ચાયકને હાથીયા દીધ. ૪૪
 પાતશાહી મેવાડા આગલેં ચાલીયા, હીરશુર ક્રિયા અકળર સંભલાવ્યા;
 થાનસિંગ માનસિંગ સખલી સભઈ, દલિસા આગલેં દિધી વધાઈ. ૪૫
 મેડતે પૂજ્યે કરયા પ્રયાણુ, નગર ફેતેપુર હુધ તે ભણુ;
 સેજુજી પાદશાહ સામા મોકલીયા, અઠારાઈ સંઘ મનોરથ દલિયા. ૪૬
 પાતશાહી નેજા વડા નિસાણુ, નોખત વાળેં મોટેં મંડાણુ;
 પાતશાહી હાથી પાંખરિયા, ઘોડા કુંતલ ડોરીને આગલ કરીયા. ૪૭
 પંચ શબ્દ નિશાણુ બાળે, ટોલ ક્રુચકે અંબર બાળે;
 માલિક તાલ અને સરણાઈ, ઠોરય ઠોરે હેતા વધાઈ. ૪૮
 આગરાઈ સંઘે કરયો સામઈયો, વણુવી કાંઈ ન જાય તે કહિયો;
 જોગજીવ મોટે પૂજ્ય પધરાવે, હીરવિજયસૂરિ આગરામાં આવે. ૪૯
 પ્રભાવના હુધ સખલી રૂપઈ, જો આવકે જાયકને સંતોખ્યા જો સહુ;
 આગરાઈ સંઘ અતુરસુખજી, થાનસિંગ માનસિંગ માનું

કહયાણુ. ૫૦-

શુરુજી ય ઉતરીયા હરબાર નેઠા, પ્રભાતે પાતશ્યા મોલમાં તેડિયા;
 હીર શુર સાથે ઠાણુ જે જે સાત, મતાસા પૂછે સી સી વાતે. ૫૧
 આશીશ દઈ આગલેં રહીયા, ફરીસણુ દેખી પાતશાહ ગહમહીયા;
 દલીસા દેખી ફરીસણુ આણુદે, હાય જોડીને ઉબરાવ વંદે. ૫૨
 પાતશાહી જલેવા સોનેરી ઢિઠા, કાંબલી ગિછાવી આગલ મેઠા;
 પાતશાહી કહે શુરમેસોં જલેવેં, સાધુ જોક જોલો જીવ હુવેં વિશેષ. ૫૩
 મોહલાંમાં જનાવર કિહાંચું હોવેં, પાતશાહી મોંજે મોલિય જોવેં;
 જોયતાં નાવિ કિમ વિચાર, દેખ્યો રિ ચમક્યો રીઠવ મળર. ૫૪

જો નહિ માનવ આદમરૂપ, અલ્લા જોડાકા જોડ સરૂપ;
 અખંદલ કાળુલ સેખ દીવાન, માનસંગ કહુંજોસ્તુ મુરસેન બલે. (૧)૫૫
 ખીરબલ રાજ તોડરમલ, રતનસંધ હાડો ઉખરો અવલ;
 સહુ સલામાં પાતશાહી આવે, હીર શુર નાંમ જગતશુર થાપે. ૫૬
 પાતશાહી જોલ્યા જોલ્ય વિચાર, કેશીઈ ઈલમ શુરુ છુ તુમારા;
 છુવ ઉગારું જુલ ન જોલું, ચોરી નવી છું ને નાહી ન જોલું. ૫૭
 દુનિયા ન જોડું રાતિ ન ખાઈ, ઈસી ઈલમ સહી વીર વાંદું;
 વાત મુષિને પાદશાહી દિલ બેઠી, હુકમ હુજો નઈ શુરુછુ ઈં. ૫૮
 મજલસ ખીલ પૂજ્ય પધારે, પટ હરશનમાં લાજ વધારે;
 ચુકંક સન્યાસી જોહડી મુકિ, દીધી હક્કારી નવિ થાઈ ઉંચી. (૧) ૫૯
 જંગમ શુર કહે જોહડી ઉઠાડે, પાતશાહી રિઝાયો જો હક માંડે;
 શુર આખરૂ આપણી રાખો, જોહડી ઉઠાડી અલગીય નાંખો. ૬૦
 માલદેવ ચિંતે હવે ઈહાં આજે, કિમ કરી જોઈઈ હરિસણુ લાજે;
 હક્કારી વીર જોહડી ઉઠાડી, સોફીઈ કરામત જોક માંડી. ૬૧
 નિજ માથાથી ટોપી ઉઠાડી, ઉડી આઘરો પાતશાહી નીહાલી;
 દિલીશા જોલે તવ ઈકતારી, જોહડી ટોપી લાઈ ઉતારી. ૬૨
 જોહડી ટોપી માલદેવ ખીલ્યા, સોફી સન્યાસી અંગ ચર્ચા ઢીલ્યા;
 પાતશા હુકમ કરે છે ફેરી, જોહડી મંગાવો અબકિય વેગી. ૬૩
 આપણો જોયો માલદેવ ચલાવે, જોહડી ટોપી મારીને લાવઈ;
 સોફી સન્યાસી હો થયા વીતા, પાતશાહ હરબાર હીરશુર છુલ્યા. ૬૪
 જગદગુરુ બિરુદ રાખ્યું બે બનું, અઈ અઈ હીર શુર પૂજ્ય જ માનું;
 પ્રાદણ સન્યાસી અતિત ઉન્માદ, પટહરશનશું છુલ્યો છે વાદ. ૬૫
 માલદેવ મુનિ લીધો છે અભિગ્રહ, આજથી હીરશુર માથે તે કીધો;
 હલીસા અકબર હીરગુલુ ગાય, પાતશાહ કહે માંગો ખડોત પસાય. ૬૬
 હાથી ઘોડા ને પરગણુ ગામ, જે જોઈજો તે નકાલ્યો નામ;
 માગ્યા રથો લો તો અમર પલાવો, નવ મોહરે તુમે છાપ ચલાવો. ૬૭
 પરવ પશુસણુ અમર ચલાવો, ચેતરુંજો તીરથ મુખતો કરાવો;
 હુકમ ફરમાને ગાય છોડાવો, ખંદીવાન લાખ છૂટાં મુકાવો. ૬૮
 પંખી મુગલાંને ઘણું ઉધરીયા, ડાબર સરોવર છુવ છોડાવીયા;

છળયા કુવા કાણુ એલાવી, શ્રી જિનશાસન ચીર ચપાવી. ૬૬
 શ્રી જિનશાસન સખલો જે ધર્મ, હીરસૂરિનું મોટું જ કર્મ;
 પહેલું ચોમાસું આગરે રહીઈ, બીજું ચોમાસું ફતેપુર કરઈ. ૭૦
 પાતશાહી બહોત ફરમાન લે'જે, ત્રીજું ચોમાસું આગરે રહીજે;
 અકબર શાહનો આગ્રહ જ નાણી, ધન ધન હીર શુરની કમાણી. ૭૧
 ત્રીજું ચોમાસું આગરે આવે, સખલ સામર્થ્ય પૂજ્ય પધરાવે;
 અકબર સામે સાંગેલા તે રીઝયો, શ્રી શુર વચ્ચે બધું પ્રતિબુલયો. ૭૨
 પામરી પુસ્તક લેટલું કીધું, અકબર આગ્રહે કોઈ ન લીધું;
 અકબરે આગરે કીધો ભંડાર, જગતશુર કીધા મરુદાર. ૭૩
 લાખ પિસ્તાલીશ પુસ્તક સંચે, વડકરશનનાં શાસ્ત્ર પ્રથમઈ;
 કરી પારણું પૂજ્ય પાંગરીયા, હજરત સલામ કરી ઉભા રહીયા. ૭૪
 પાતશાહ કર્યો બહોત સન્માન, જો તુમ ચાહે' સો ઉનકા દયો નામ;
 શ્રેણીક વાલો શ્રી મહાવીર, અકબર વાલો શ્રી શુર હીર. ૭૫
 કેસીય કીધો શ્રી પરદેશી સીધો, શ્રી શુર અકબર તેમ પ્રતિબોધ્યો;
 શાન્તિચંદ્ર વાચક પાસે હજુર, તીહાંથી પાંગરીયા હીરવિજયસૂર. ૭૬
 મરુધર શુર પાવન કરતા, શ્રી જિનશાસન માંહે ગહગહતા;
 એવજી રીખ્ય આચારજ લુંકે, કાણું સત્યાવીસ નિજ મતકે. ૭૭
 પ્રતિમા જીહારી સંસાર તરીયા, હીરશુર ફરીશણ પામી ગહગહીયા;
 પંચ મહાવત ઉચરીયા ફેરી, લુંકામત પાપ કાઢ્યો હંદેરી. ૭૮
 હીરવિજયસૂરિ શુણુ જે ગાઈ, દિન દિન પ્રતાપો કોડિ સવાઈ;
 વીવાહ મોગ્યવ મંગલિક કાજે, એહ સલોકો ભણવો વરરાજે. ૭૯
 આણું દેવિમલસૂરિ સીસના શિખ્ય, દેવવિમલ શુર પંડિત પ્રતીખ્ય;
 તસ સીસ મંગળીક સલોકો ગાયો, વીર વિદ્યાધર આણું પાયો. ૮૦
 હીરવિજયસૂરિ તણો સલોકો, સાંભલો લોકો પરીકરો સોકો;
 જે કોઈ ભણે ગણે એહ શલોકો, કોડિ કથાણુ મંગલિક ચોકો. ૮૧
 ॥ ઇતિ શ્રી હીરવિજયસલોકો સંપૂર્ણ ॥

શ્રી ધર્મનાથ પ્રસાદાત્ સં. ૧૮૬૫નો પોષ શુદ્ધ ૧૫
 રવિવારે શ્રી વૈદ્યાદ નગરે લી. પં. વિદ્યાવિજય ગણી.

શ્રીઆત્મકમલલખિસૂરીશ્વરશાસ્ત્રસંગ્રહ ઇંડરની હસ્તલિખિત
 પ્રતિ ૬૭૩નાં પત્ર ૪ના આધારે આ રાસ અહીં આપ્યો છે,

નોંધ:—આ. શ્રી આણંદવિમલસૂરના શિષ્ય વાનરજ્ઞપિ કે જેમનું બીજું નામ વિજયવિમલ છે તેમણે વિ. સં. ૧૬૨૨ પહેલાં ગચ્છાચારપયજ્ઞાની ટીકા, ભાવપ્રકરણ રવોપનુદ્વત્તિ; સં. ૧૬૨૩માં બધોદયસત્તાપ્રકરણ રવોપનુ અવચૂરિ; સં. ૧૬૩૪માં ગચ્છાચારપયજ્ઞાની મોટી ટીકા વગેરે પ્રથો બનાવ્યા છે. તે પૈકીની ગચ્છાચારપયજ્ઞાની મોટી ટીકાનું સંશોધન તથા લેખનકાર્ય પં. વિદ્યાવિમલ, પં. વિવેકવિમલ તથા પં. આણંદવિજય ગણીએ કરેલ છે. આ વિદ્યાવિમલ ગણીએ જ પ્રસ્તુત “હીરવિજયસૂત્રોકો” બનાવેલ છે.

કવિ દુલિચંદવિરચિત

હીરવિજયસૂરિ—સવૈયા

સળે સળે મૃગનેણી ચલી સુરુવંદનકો ગજરાજ ઘટા,
કરિ કંકણ ચુક અલખ તિને વરહાર બિન્દો સિર દુટલટા;
ભાવતિ મંગલ ગાતિ સુહાન પૂરણ મોતીકો ચોક છટા,
કવિ સૌ કહે શુરુ હીર ભટ્ટારક ઔર કરે સળી પેટનકા. ૮૩
સોવનકે અલગ એ કરમાણ કે શુજરદેશ પદાર્થ જન્ય,
સાહ અકબર આપ કહે શુરુ હીરવિજયસૂરિ ગાઈયે જન્ય;
પાપ કે તાપ સંતાપ ટરે, પુનઃ બિગસહ ફલ પાઈ જન્ય,
કવિ દુલિચંદ કહે શુરુ હીરવિજયસૂર ક્યાથી જન્ય. ૮૪

(એક હિન્દી કવિતાઓના ગુટકામાંથી ઉદ્ધૃત: ‘જૈન સત્ય પ્રકાશ’
ક્રમાંક ૮૪ માંથી)

ભાવનગરની જૈનઆત્માનંદ સભાએ પ્રકાશિત કરેલ જૈન ઐતિહાસિકગૂર્જર કાવ્યસંગ્રહમાં—(કાવ્ય ૨૦મું) જ. શુ. આ. વિજયહીરસૂરિશિષ્ય પં. વિજયચંદ્રશિષ્ય પં. જયવિજયશિષ્ય પં. કુઅર વિજયકૃત “હીરવિજયસૂરિશલોકો”; (કાવ્ય ૨૧મું) આ. શ્રી આણંદવિમલસૂરિશિષ્ય પં. શ્રીપતિશિષ્ય પં. હર્ષાનંદ શિષ્ય ઉ વિવેકહર્ષકૃત “હીરવિજયસૂરિનિર્વાણ રાસ” અને (કાવ્ય ૨૨મું) ઉ. કલ્યાણવિજયશિષ્ય પં. જયવિજય ગણિકૃત હીરવિજયસૂરિ ખાનિ છપાયેલ છે. આ સિવાય પં. હર્ષાનંદ શિષ્ય પં. પરમાણુદે “હીરવિજયસૂરિરાસ” અને કવિ ઋષભદાસે “હીરવિજયસૂરિરાસ” બનાવેલ છે.

જગદ્ગુરુ શ્રી વિજયહીરસૂરિ-સવૈયા

ગજ ચોરાસી લખ સમલ ઘરઅંગણ ગેહેવર,
કેડ અઠાર તુરંગ ચપલ ત્યાહા દીસે હેવર;
નવ નિધિ ચૌહલ રમણ સેહેસ ચોસઠ અંતેહર,
અલંબધન હસ કોડ સેહેસ બોહેતરે પરવર;
છંનૂએ કેડ પાયક નમો સેહેસ બત્રીસા મુગટધર,
પાંચમો ચક્રી ચોલમો જિન શ્રી શાંતિનાથ શ્રી શાંતિકર. ૧

સવૈયા

જિને હીરળીએસૂરિ ગોર કીયો, ઉને ચોરસુ ગોર કીયો ન કીયો,
જિને હીરળીએસૂરિ નામ લીઉ, ઉને ચોરકો નામ લીઉ ન લીઉ;
જિને હીરળીએસૂરિ ચિત્ત ધરો, ઉને ચોરફું ચિત્ત ધરો ન ધરો,
જિને હીરળીએસૂરિ પાઉ પરે, ઉને ચોરકે પાઉ પરો ન પરો. ૨
હીર જગ શુરુ સાહી અકબર, હો ઉઠયે પ્રમ ધારનફું,
મનમોહન મૂરત મુંદર સૂરત, તિમિર પાપ બિકારનફું;
નિજ હેસ સુખે સમે ગૌ બહફું, જીવહાન દીયો પ્રથી તારનફું,
સુકવિ કહે સાધ સંગત કરો, ભવફુંગત દૂર નિવારનફું. ૩

ઉતર ઉલે હેસ આંણુ સેહે ગોરનિં જંચે,
પૂરવ પ્રસિધ પ્રમાણુ સકલ વાહી નર કંચે;
હખણુ ધર્મ સુધ્યાન ચિત્ત નવકારસુ રખે,
પરબ્રમ કું વખાણુ હરમજ આહન સેહેર બખે,
ગણદાસ કહે ગોર નરમલો શ્રી વિજેહાન પટે ભણો,
શ્રી હીરવિજેસૂર વંદતાં ધર્મલાભ હોએ અતિ ઘણો. ૪
સૂતન અત્ર આકાસ ગોવિંદ સૂત તપગણ સૂણીએ,
ઓ કલા સોલ સંપૂન્ય આ કલા બોહોતેર ભણીએ;
ઓહ કલા હીણુ ખીણુ આ કલા દિન દિન ચઢતે,
ઓહ રાહ ને ચોરકે આહ ભાએ અનંગ ભડતે;
આ અગી કેઉને નવ દીયે આ વચન અસતરસ વરસે બહુ,
પ્રાગવાટ સસી ઉવજાય જે શ્રી સકલચંદ વંદો સહુ. ૫

નોંધ— આ કૃતિ ઐનિદાસિક સત્તજાવખાસા મા. ૧માંથી અહીં આપી છે.

ઉ. શાંતિચંદ્રશિખ્ય પં. અમરચંદ્રલવિરચિત શ્રી યુગપ્રધાન—સંખ્યા સજ્જાય

[રચનાસંવત-વિ. સં. ૧૬૭૦]

- સમરી સારદ કવિજન માય, શાંતિચંદ્ર શુર પ્રણમી પાય;
તેવીસ ઉદય તણા ગણધાર, પબણીય તેહનો વર વિસ્તાર. ૧
- પહેલે ઉદયે ગણધર વીસ, સુધર્મા આદિ હું નામી સીસ;
બીજે ઉદયે શુર તેવીસ, વચ્ચેસેન આદિ પ્રણમીસ. ૨
- અઠાણું શુર ત્રીજે જાણુ, પાઠિવાયાદિક શુણુની ખાણુ;
હરિચંદાદિક ચોથે સહી, અઠ્યોતેરની સંખ્યા કહી. ૩
- નંદીમિત્ર આદે ગણધાર, પંચોતેર નમીયે શુણધાર;
નેબ્યાસી શુર છટ્ટે કહ્યા, સુરસેન શુર આદે લહ્યા. ૪
- સત્તમે ઉદયે એકસો જોય, રવિમિત્રાદિક વંદુ સોય;
સત્યાસી શુર મહિમનિધાન, શ્રીપ્રભ આદિ યુગહપ્રધાન. ૫
- નવમે શ્રી મણિસૂરિ સુનીય, પ્રમુખ પંચાણું ચિત્ત ધરીય;
દશમે સત્યાસી શુણવંત, ચચોમિત્ર આદિ ભગવંત. ૬
- એકાદશમે' ધનસિંહ આદિ, છઠોતેર નમતાં બહુ જસ વાદ;
સત્યમિત્ર આદિ બારમે', અઠોતેર સુજ મનમાં રમે. ૭
- શ્રીધરિમલ પ્રમુખ તેરમે, ચોરાણું શુર સહુએ નમે;
શ્રી શુર વિજયાર્નહ સુનીંદ, આદે અઠોતેર સેવંદ. ૮
- શ્રી સુમંગલ મંગલકાર, ત્રિકોત્તર સય મહિમાગાર;
સોલસમે શુર શ્રી જયદેવ, એકસો સાત નમું નિતયેવ. ૯
- એકસો ચાર સુનીંધર ચાર, ધર્મસિંહાદિક સંજમધાર;
અષ્ટાદશમે' શ્રી સુરહિન, એકસોપત્તર શુર કૃતપુત્ર. ૧૦
- વિશાખસૂરિ નમીયે નિશદિય, યુગપ્રધાન એકસો તેત્તીય;
શ્રી ઠાડીન્ન મહીધર ધીર, ઉદય વીસમે' એકસોવીસ ૧૧

- શ્રી માથુર શુર આદિ આજ, પંચાણુ પ્રણયું શુરરાજ;
પાણિયમિત્ર શુર મહિમાવંત, નંબાણુ પ્રણયું મહંત. ૧૨
- હત્તસૂરિ આદિ વાદિય, ત્રેવિસમે એ કહીયા સુગીશ;
સર્વ મલીને સંખ્યા ધાર, સહસ્ર હોય ને અધિકા ચાર. ૧૩
- પહેલા પુહોતા સુગતે હોય, એકાવતારી ણીજ ભોય;
પંચમ આરે ધર્મધાર, સંચમ પાઠે નિરતિચાર. ૧૪
- જિહાં એ શ્રી શુર કરે વિહાર, અહીભોયણુ માંહિ વિસ્તાર;
તિહાં નહીં મરકી અને ફુકાલ, એ શુરવર વંદુ ત્રણ કાલ. ૧૫
- તેહ સમાન શુણ રચણ નિધાન, વિજયસેનસૂરિ સુગમધાન;
શાંતિચંદ્ર વાચકનો શિખ, અમરચંદ્ર નમે નિશદિશ. ૧૬

ઉપાધ્યાય શ્રી વિનયવિજયજીવિરચિત શ્રી ગણધરપદાવલી-સજ્જાયા

[રચનાસંવત-વિં સં ૧૭૧૦]

દુંડા

- બ્રહ્માણી વાણી દિઓ, આણી અધિક સનેહ;
હું સેવક હું તુમ તણે, મન અવધારો તેહ. ૧
- શુણુ બોલીશ ગણધર તણાં, જિહાંકે સિસ પવિત્ર;
ગંભાજળ પરિ નિરમલા, જેહના સરસ ચરિત્ર. ૨
- શુરુ પરિવાહી વેલિનું, મૂલ નમું મહાવીર;
ફલદાયક તેહ જેહથી, પસરિ ગૂંઢિર ગંભીર. ૩
- ઇદ્રભૂતિ આદિ નમું, શુરુ ગણધર ઇગ્યાર;
સચલ સૂત્ર જેણિં રચ્યાં, બિનશાસન જયકાર. ૪
- ગણધર માંહી પાંચમો, નમો સુધર્માસ્વામિ;
પાટ પરંપર જેહની, વર્તી શુણુ અભિરામ. ૫

દોહા

[તુમ સાથે નહીં બોધુ રીખવજી, તમ મુગ્ધનંદ વીસારીજી-એ દેશી]

- વીર તણુઈ પાટિ કુર ધોરી, સમરું સોહમ સ્વામીજી;
બીજે જ'ણુ જગિ જયવંતો, અંતિમ સિવગચ આમીજી.
- ભવિજન વંદો ભાવિ ગણધર, સફલ કરો અવતારજી (એ આંચલી). ૬
જેણિ નંવાણું કંચન કોડી, આઠઈ અખલા છોડીજી;
- .... સંચમચ્યું મતિ જોડીજી. ભવિં ૭
તસ પાટિ પ્રભવો શુણુધોરી, કીર્તિ સજી જસ ગોરીજી;
જ'ણુથી જેણિ કંચણુ છોડી, લીધું ચારિત્ર ચોરીજી. ભવિં ૮
- સચ્ચંભવ તસ પાટિ પ્રગટયા, નામ ભલઈ તસ લીધુંજી;
જિણિ નિજ સુત ઉપગારનંદ હેતિ, દશવૈકાલિક કીધુંજી. ભવિં ૯
- શ્રી. યશોભદ્રસૂરિ તસ પાટિ, [તસ પાટિ] હૂઆ દોષજી;
શ્રી સંશૂતિવિજય મચ્છધોરી, ભદ્રબાહુ શુરુ હોષજી. ભવિં ૧૦

તસ પાટિં જિનશાસન દીપક, ચૂલ્લભદ્ર અણુગારણ;
 શીલવંત શુણ્વંત સોભાગી, નાગરકુલ સિણુગારણ. ભવિં ૧૧
 નંદ નરેસર નયરી સુંદર, કૌસ્થા મંદિર આયોણ;
 મંત નઇંનુતી આવંતો જાણી, સામે સગલ બનાયોણ. ભવિં ૧૨
 કૌસ્થા કૃત્ય બૂધર વિચિત્ર ગદ, તિહાં જઈ પૂરો વાસણ;
 વેણિ કૃપાણ કબાણુ બમૂહ ક્રિય, બાણુ નયણ વિશાલોણ. ભવિં ૧૩
 નાસાપુટ બંધુક બનાઈ, તસ મુખિ મુગતા ગોલીણ;
 શ્રવણપાલિ ગોફણુ શુણુ સાંધી, બાલિ ચક્ર રહ્યો તોલીણ. ભવિં ૧૪
 વેધક વચન કુંભ અંતિ તીખા, ભુજલોગલ ઉલાલીણ;
 નેઉર પર વરણુ તૂર વળવઈ, કાયરના મદ જાલપણ. ભવિં ૧૫
 તેગસવેગ શહી તવ મુનિવર, ધ્યાનફલક કરી લીધુંણ;
 જિન ઉપદેશ બદલ ઉલાલી, મચણનઈ મહઈણું લીધુંણ. ભવિં ૧૬
 ઉઠિ અનાડી હવઈકિહાં બધમ, આજ હરુ તુલ્ય પ્રાણુણ;
 નંદિખેણુ આદમસુતકેરાં, વાણુ વચર મુજાણુણ. ભવિં ૧૭
 બલ કરિ આગઈ બચલ છેતરીયાં, તેણુધ ન કલ્યો તુલ તાગણ;
 હું તુલ મૂલ મરમ સવિ જાણું, ઇહાં નહી તુલ લાગણ. ભવિં ૧૮
 અરણુક મુનિ રહનેમી સંભારી, મ કરિસિ મતિ ઉન્માદણ;
 જંબૂ પ્રમુખ પણુઈ મુનિરાવઈ, મુલ ઉતાર્યો માદણ. ભવિં ૧૯
 જાણું છઈ હું સવિ માટીપણું, મરમ કસ્યા કહું આજણ;
 શાતાલિક તારી જળ છતો, કિસી રહી તુજ લાજણ. ભવિં ૨૦
 ઇમ અતુલીબળ કામનિકંદી, અકલ કહાંણી કીધીણ;
 કૌસ્થા મનિ ગદિ ધર્મ વસાવી, વિજયપતાકા લીધીણ. ભવિં ૨૧
 ચઉરાસી ચઉવીસી મુધી, રાખું અવિચલ નામણ;
 મુલિભદ્ર મુનિના ચરણઈ, હોયો વિનય પ્રણામણ. ભવિં ૨૨

કુંહા.

તસ પાટિં આચં મહાગિરિ, ળીજ આચં મુહસ્તિ;
 જિણુઈ તુલના બિનકલપની, કીધી સાધુ ગજસ્તિ. ૨૩
 દીક્ષા દેઈ દુમકનઈ જિણુઈ, સંપ્રતિ નૃપ કીધ;
 જિન મંદિત પૃથ્વી કરી, ત્રિણુઈ બહુલો જસ લીધ. ૨૪

નિજ ગુરુ વયણુ તે સંભરી, પોહોતા સોપારઈ મામિ રે;
 લોજનમાં વિખ લેલતો, હીઠો વિવહારી તામ રે. ધનિં ૩૭
 ખાર વરસ પૂરાં થયાં, થાસિ કાલિં સુગાલ રે;
 ઇંમ કહી તેહ ઉગારીયા, વચન ક્રપ્યાં તતકાળ રે. ધનિં ૩૮
 વિવહારી બ્યાપારી પુત્રસુ, હીઈ સંયમ ભાર રે;
 પાલી સંયમ નિરમલો, પામ્યો ભવતણો ખાર રે. ધનિં ૩૯
 આચારિય પદ આપિઆ, તે બ્યાપારઈ અણુગાર રે;
 શાખા આર તેહથી હવી, જિનશાસન સિણુગાર રે. ધનિં ૪૦
 નાગેંદ્ર ચંદ્ર નિ નિવૃતિ, વિદ્યાધર ગણુધાર રે;
 તેહમાંહિ ચંદ્ર સૂરીસરું, પાટિ પત્તરમઈ આર રે. ધનિં ૪૧
 સામંતભદ્ર સૂરીસરું, પાટિ સોલમઈ સેવિ રે;
 સત્તરમઈ પાટિ સુખકરું, સૂરીસર વૃદ્ધદેવ રે. ધનિં ૪૨
 પ્રધોતનસૂરિ તસ પાટિ, તસ પાટિં શ્રી માનદેવ રે;
 લઘુ શાંતિ સ્તવ ભેડતાં, શાંતિ કરી તતખેવ રે. ધનિં ૪૩
 માનતુંગસૂરિ તસ પટોધરુ, ભક્તામર બેણઈ કીધ રે;
 બેડી તાલાં ઉઘાડતાં, જગી-મોટો જસ લીધ રે. ધનિં ૪૪
 વીરા વીરાઈ તસ પાટિ, જસદેવ ગણુધર તાસ રે;
 દેવાનંદસૂરીસરિ કિમ, તસ પાટઈ પ્રકાશ રે. ધનિં ૪૫
 વિક્રમસૂરીસ હવિ હુવા, નરસિંહ તેહના સીસ રે;
 સમુદ્રસૂરિંક પચ્છી હુવા, વલિ માનદેવ સૂરીસ રે. ધનિં ૪૬
 વિષ્ણુ પ્રભુ તસ પટ ધણી, સૂરીસર જ્યાણુંદ રે;
 સૂરિ રવિપ્રભ તસ પટિ, જસોદેવ તસ પટી ચંદ રે. ધનિં ૪૭
 જે શાસનના રે રાણ્યા, સૂરિ પ્રહૂત જાણિ રે;
 વલિ માનદેવ સૂરિસરુ, વિમલસૂરિંક વખાણિ રે. ધનિં ૪૮
 ઉદ્યોતનસૂરી તસ પટિ, સૂરિ શ્રી સર્વદેવ રે;
 દેવસૂરિ તસ પટધણી, વળી સૂરિ સર્વદેવ રે. ધનિં ૪૯
 શ્રી યશોભદ્ર સુરીસરું, સૂરિ શ્રી નેમિચંદ રે;
 પાટઈ જો શુણુ ખ્યાલમઈ, દોઈ પચ્છી સુનિ વંદ રે. ધનિં ૫૦

કુંડા

અજિતદેવ સૂરીસકું, નિજચસિંહ વર પદ્મ;
 શ્રી મણિરત્ન સૂરીસકું, સોમપ્રભ પરગદ્. ૫૧
 પાટિ' ચઉઆલીસમંઈ, મહાવીરથી જાણી;
 શ્રી જગમંદ્ર સૂરીસકું, તપકિરિયા શુભખાંણી. ૫૨
 ખાર વરસ આંખીલ કરી, આવ્યા આહક માંહિ;
 "તપા" ત્રિગુહ ત્યારિ દીઓ, રાણુઈ ધરી ઉત્સાહ. ૫૩
 વાહ અઓરાસી જીતીઆ, કીરીઆ કીઓ ઉદ્ધાર;
 ખિરક ધરાબુ "હીરલા", ધનિ ધનિ એ ગણધાર. ૫૪
 શ્રી દેવેન્દ્ર સૂરીસકું. તસ પાટઈ શ્રૃંગાર;
 કમંત્રાંધિ જેણુઈ કીયા, લાખ્યાદિ સુવિચાર. ૫૫

ઢાલ

[સારક શુદ્ધિ દાષ—એ દેશી]

તસ પાટિ ધુરંધર સૂરિ શ્રી ધમંચોષ,
 ઉજેણી માંહિ જેણે કીધા ધમંચોષ;
 જોગી ઇક જીયો સુનિનઈ વિધન કરંતો,
 જન સર્વ વખણાઈ શુરુની સક્તિ અનંતો.

મુટકે

શુરુની સક્તિ અનંત વખાણો, સોમપ્રભ તસ સીસ,
 સોમતિલક તસ પદ્મધુરંધર, દેવસુંદરક અઈ ઇસ;
 તસ પાટિ' શ્રી સોમસુંદર શુરુ, રાણુપુરિ જસ વારિ,
 ધરણો સઘપતિ દેડેલ કરાવઈ, દેવસાવન અનુકારિ. ૫૬
 તિહાં બિંબ પ્રતિષ્ઠા શ્રી શુરુ કીધા રંજિ,
 પાટિ' તસ ઉદયા સુનિસુંદર શુરુ અંગિ;
 સંતિકરુ તેણુઈ કીધું જગમાંહિ મારિ નિવારિ,
 શ્રી રત્નશેખરસૂરિ હૂઆ તસ પદધારી.

મુદકે

હુઆ તસ પટધાર ધુરંધર, મુનિ મધુકર અરવિંદ,
જેણું સખલા અંથ નીપાયા, સરસ સુધારસકંઠ;
વિધિ શ્રાવણી કીધ બલેરી, વંદિતાની વૃત્તિ,
વલી આચાર પ્રદીપ નીપાયો, કારણ પંડિત ચિત્ત. ૫૭
પંડિત ચિત્ત કારણ લક્ષ્મીસાગર સૂરિ,
ઉદયા તસ પાટિં સુમતિ સાધુ શુભપુર;
હુઆ હેમવિમલસૂરિ પંચાવનઈ પાટઈ,
આણુંદિમલ ગુરુ અણુઆલઈ પુણ્યવાટ.

મુદકે

પુણ્યવાટ અણુઆલઈ, સહગુરુ કિરિયાનિ ઉદ્ધારઈ,
કુમત પંકમાંહિ પડતા પ્રાણિ, વિહાર કરંતા તારઈ;
વીરતણું શાસન અણુઆલ્યું, કલિયુગિ કિઉં અણેરું,
વિદ્યાસાગર કરઈ સખાવત, જોડું જોડ બલેરું. ૫૮
તસ પાટિં નલોગણુ દિનમણિ તેજ નિધાન,
પટોધર પ્રગટયા સૂરિ શ્રી વિજયકાન;
પ્રતિજોધ્યા ભવિભન જેણું કીધા ઉપગાર,

....

મુદકે

લહું તરીઈ સંસાર મહાજલ, રમતાં ગુરુ પદપદ,
તસ પાટિં શ્રીહીરવિજયગુરુ, ઉદયા ગુણમણિસદ;
જેણું અકબર પ્રતિજોધ્યો, વતીઅવી અમ્મારિ,
અકર અનીતિ અનેક ટલાવ્યા, સયલણું હિતકાર. ૫૯

શ્રી હેમસૂરિંઈ.....હી હુકર નરેસ,
પ્રતિજોધ્યો જોડમા અવર જ નહીં લવલેસ;
આ મોટું અચરજ મુગલ કિઓ મહરવાન,
ધનિ ધનિ રે જગગુરુ જગિ વાધ્યો તુઝ વાન.

સુટકે

જગિ વાધ્યો તવ વાન ઘણેરો, સત્રુજ નઈ ગિરીનારિ,
કર સુકાળ્યો ચાત્રા કેરો, ઓશકુલ સિલ્પગાર;
હુંકાનો ગચ્છપતિ રિષિ, મેઘજી શુરુ પાર્શ્વ લઈ દિધ્યા,
શ્રી હિંદોતવિજય આરાધું, મેઘતણી પરિ સિખ્યા. ૬૦

તે સાથી સુનિવર આવધ અઠાવીસ,
તે સહુની આશા પુરઈ હીર સૂરીસ;
જગિ માંહિં હૂઈ એ પણી અચિરજ વાત,
પુણ્યક કેરો વલી નિસુણો અવઢાત.

સુટકે

વલી જીઓ શુરુની પુણ્યઈ, ગોપાલ નઈ કલ્યાણ,
મલિક સહસ્રકરણના કુંઝર, ઘમ્મ-મમ્મના જાંણ;
ભાર વરિસ કુંવર ગોપાલઈ, અધિકી કીધી વાત,
જંબૂ પરિ લીધું ચોથું મત, દુઃખ આણુંઈ મનિ તાત. ૬૧

અનુમતિ નવિ પામઈ માય બાપની તેહ,
લૂખઈ મની વસીઆ સિવકુમાર પરિ ગેહ;
પણિ કેતે વરસે માય બાપ અભાવઈ,
દિધ્યાનિં હેતિં રાજનગરમાંહિ આવઈ.

સુટકે

રાજનગરી આવ્યા ભગનીપતિ, સહા હનુઆ આવાસિં;
વસતા પુરુષ ઘણાનિ કીધો, સંયમનો ઉલ્લાસ;
છ મહીના ફૂલેકે ફૂરીઆ, ધન છત્રીસ હજાર,
રૂપઈઆ ત્યારઈ ખરચાણા, દીખ્યામહોત્સવ સાર. ૬૨

જગશુરુનઈ હાથઈ સાચઈ જણ અઠાર,
હોઈ બંધવ ભગનિ ત્રિણિ ત્રિભુવનસાર;
સાધવી વિમલશ્રી સોમવિજય ઉવજાયા,
શ્રી કીર્તિવિજય શુરુ હુયા વાચકરાય.

નુંદકે

શ્રી મણ્વધરપદાવલી-સંગ્રહાય

૧૭૭

હુંઆ વાચક શિષ્ય જેહના, વળી અનેક ધરેના,

તસ શ્રીકૃષ્ણવૃદ્ધિજન વીચરુપુષ્પવર્ષભાષાભુગુરુકેરા;
 શીલવૃદ્ધિ સુપ્રસિદ્ધિલભ્યેષીઃ સીમારુદ્ધિ સિમ્ભવલિભ્યોહોળા કૃષિ, ૧૧
 નંદ જારેશ્વર કુદિધિયુગ્ધરસ કૃષિવર્ષદિઃ કિનામણિશીમા. ૧૩
 મંત વર્ષેડગી હુંઆવેરુદ્ધિમાધિપાત્રુપુનસ્યુદ્ધિમાયોલ. ભવિં ૧૨
 દેશ્યતિહ્યુદ્ધિમાધિપાત્રુપુનસ્યુદ્ધિમાયોલ. ભવિં ૧૩
 વેણિ તૃપ્તિમાધિપાત્રુપુનસ્યુદ્ધિમાયોલ. ભવિં ૧૪
 નાચાવૃદ્ધિમાધિપાત્રુપુનસ્યુદ્ધિમાયોલ. ભવિં ૧૫
 શ્રવણપાલિ ગોદેણુ શુભ સાંધી, બાલિ ચક રહ્યો તોલીલ. ભવિં ૧૬
 વેધક વચન કુંભ અંતિ તીખા, કેલુકેલોગલ ઉલાલીલ;
 નેહરવર્ષ અર્ધગુણુદ્ધિમાધિપાત્રુપુનસ્યુદ્ધિમાયોલ. ભવિં ૧૭
 તેગવૃદ્ધિમાધિપાત્રુપુનસ્યુદ્ધિમાયોલ. ભવિં ૧૮
 જિનજેશ્વરકેલુકેલોગલ ઉલાલીલ, ભવિં ૧૯
 ઉતિ જિનજેશ્વરકેલુકેલોગલ ઉલાલીલ, ભવિં ૨૦
 નંદિસેણુ જાદિમહાદેવેચંદ્ર સિંહાલયનાતુ હુંઆવેરુદ્ધિમાધિપાત્રુપુનસ્યુદ્ધિમાયોલ. ભવિં ૨૧
 બલ શ્રીરતિમાધિપાત્રુપુનસ્યુદ્ધિમાયોલ. ભવિં ૨૨
 હું આ શ્રીમણ્વધરપદાવલી સંગ્રહાય હુંઆવેરુદ્ધિમાધિપાત્રુપુનસ્યુદ્ધિમાયોલ. ભવિં ૨૩
 અરણ્યકુલિયુદ્ધિમાધિપાત્રુપુનસ્યુદ્ધિમાયોલ. ભવિં ૨૪
 જંબૂ પ્રમુખ પશુપદ સુનિરાવઈ, સુગ ઉતાયો માહલ. ભવિં ૨૫
 જાણુ હઈ હું સવિ માટીપણુ, કેલુકેલોગલ ઉલાલીલ;
 શાતાતિહ્યુદ્ધિમાધિપાત્રુપુનસ્યુદ્ધિમાયોલ. ભવિં ૨૬
 હમ અર્ધગુણુદ્ધિમાધિપાત્રુપુનસ્યુદ્ધિમાયોલ. ભવિં ૨૭
 દેશ્યતિહ્યુદ્ધિમાધિપાત્રુપુનસ્યુદ્ધિમાયોલ. ભવિં ૨૮
 ચઉરવૃદ્ધિ કૃષિમાધિપાત્રુપુનસ્યુદ્ધિમાયોલ. ભવિં ૨૯
 શુલિભક્તિ સુપ્રસિદ્ધિલભ્યેષીઃ સીમારુદ્ધિ સિમ્ભવલિભ્યોહોળા કૃષિ, ૩૦
 ધનિ ધનિ રૂપાઈ સુકલીલી હુંઆવેરુદ્ધિમાધિપાત્રુપુનસ્યુદ્ધિમાયોલ. ભવિં ૩૧
 લેણુદ્ધિમાધિપાત્રુપુનસ્યુદ્ધિમાયોલ. ભવિં ૩૨
 જિનજેશ્વરકેલુકેલોગલ ઉલાલીલ, ભવિં ૩૩
 દીક્ષા હઈ હમકનઈ જિણુઈ, અંતિ નૃપ કીધ;
 જિન મંદિત પૃથ્વી કરી, જિણુઈ બહુલો જસ લીધ. ૩૪

ત્રુટકે

ઝોસવંશ સિંધુગાર મુલક્ષણ બાણી શુભ આધાર,
ખંભનચરમાંહિ પાટિ ચાપઈ, શ્રી વિજયસેન ગણધાર;
શ્રી મલ્લ સખલ પદ્મહોત્સવ, ઉન્નતિ કરઈ અપાર,
રૂપઈઆ ચઢત ઈમ તરંગઈ, ખરચઈ સહસ્ર અઠાર. ૬૬
તે શુરુ જસવંતા વિચરઈ દેસ વિદેસ,
અહનિશિ ઉપગારી ભવિકનઈ દિઈ ઉપદેશ;
કનડી વિજાપુર સોરઠ પ્રમુખ વિહાર,
ક્રીધી દેસઈ શુભજર મરુધર.....

ત્રુટકે

શુભજર મરુધર હક્ષણ દેસઈ, બિખ પ્રતિષ્ઠા ક્રીધી,
કરિ ઉન્નત જમમાંહિ જિનશાસનિ, શિખિર પતાકા લીધી;
ઠામઠામના મોટા નરપતિ, આવી પ્રભુમંથ પાય,
જીવ અમારી પ્રમુખ દિનદિન પ્રતિ, ધર્મમહોત્સવ ધાય. ૬૭
તસ પાટઈ પ્રતપઈ જયવંતા યુવરાજ,
શ્રી સૂરિશિરોમણી વિજયસિંહ મુનિરાજ;
ગચ્છભાર ધુરંધર બુદ્ધિઈ અભયકુમાર,
શ્રુતધર સંવેળી શુભ મહિમા ભંડાર.

ત્રુટકે

શુભ મહિમા ભંડાર મુનીસર, ઉપસમ રસ ભરપૂર,
હીપાબુ જિનશાસન જમમાં, જિમ ગચંગણ સૂર;
થિર ગંધીર પ્રકૃતિ ઉત્તમ, ખિમાવંત માંહિ લીહ,
વીર પરંપર શોભાકારક, વિજયસિંહ મુનીસીહ. ૬૮
મેહનિપુર મંડણ સાહ નથમલ્લ સુભણ,
નાયકદે પરણી તસ મુખ કરણિ ખાણિ;
તેણઈ જનમ્યા તપગચ્છ મુગટ છત્ર,
શ્રી સૂરિ શિરોમણી જંગમ તીરથ ધન્ય.

ત્રુટકે

જંગમ તીરથ ધનિ જો જેણઈ, લીધો સંજમભાર,
રામારંજ રમારસ છાંડયો, ભાંણી અથિર સંસાર;

સાત જેત્રે ધન કરી કનક કુતારથ, નિજ પરમારથ સાધઈ,
માતા પિતા ત્રિહું ખંધવ સાચઈ, શુભ સંયમ આરાધઈ. ૬૯
શુભ્રવંત વધરાગી કનકવિજય અણુગાર,
દિન થોડઈ પામ્યા શાશ્વ સચલનો પાર;
અતુલમઈ પામ્યા પુણ્યઈ પદ ઉવળાચ,
સૂધઈ મનિ સેવઈ શ્રી વિજયદેવસૂરિ પાય.

ચુટકે

શ્રી વિજયદેવસૂરીસર જાણી, જોય સખલ શુભ્રવંત, '
ઈર નગરમાંહિ પટિ થાપઈ, નિમ સોઢમનઈ ભગવંત;
દિનિ દિનિ ઉદય અધિક હોઈ સાસનિ, શ્રીશુરુ પુણ્ય પ્રતાપઈ,
કુમતિ મન ગલઈ મહિમંડલિ, જસ કીરતિ જગ વ્યાપઈ. ૭૦
કલિયુગ અતુલાવઈ વિજયસિંહ)સૂરીશ,
સુરલોકી પધારી નહી તસ રાગ નિ રીસ;
તવ નિજ પટી થામ્યા શ્રી વિજયદેવ સૂરીઈ,
વિજયપ્રભ ગણધર ગચ્છદીપક આણુંઈ.

ચુટકે

આણુંઈ નિજ પાટિ' થામ્યા, વિજયપ્રભ સુનિરાય,
કમ્પ દેશ મંડલુ શિવમણ સુત, બાણીકુમર સુહાઈ;
ઘોસવંશ ઉન્નતિકર ઉદયો, સીલવંતમાંહિ લીહ,
સંવેગી બિનશાસન મોહન, નિરમલ ચિત નિરીહ. ૭૧

કેલસ

એ વીરજિનવર પદ્મદીપક, મોહલપક શુભ્રધરા,
કલ્યાણકરણ કુઃખનિવારણ, વરણ્યા જગિ જયકરા;
હીરવિજયસૂરિ શીસ સુંદર, કીર્તિવિજય ઉવળાચ એ,
તસ સીસ એમ નિસહીસ ભાવઈ, વિનય શુરુશુભ્ર ગાય એ. ૭૨
॥ ઇતિ શ્રી પદ્મવલી સંજ્ઞાયાઃ સંપૂર્ણ. શ્રીરત્ન, કલ્યાણમસ્તુ. ॥

નોંધ—આ પદાવલીની સંજ્ઞાયા 'જૈનયુગ' માસિકના પુસ્તક ૫,
અંક ૪-૫ (વિ. સં. ૧૯૮૬ માગસર-ચૌથ) ના પૃ. ૧૫૬થી ૧૬૧
ઉપરથી ઉતારીને અહીં આપી છે.

મુનિ માલવિરચિત બૃહદ્ગરુડ-ગુર્વાવલી

[લેખનસંવત-વિ. સં. ૧૭૫૧]

કોહરા.

- શ્રી આદીશ્વર પ્રસુખ, જિન નમીયે ત્રિકાલ;
જે પાલે જિણુઆણુ મુનિ, તિન્હુંહિ વંદીયે માલ. ૧
- યુગપ્રધાન પંચમ અરે, કોઈ સહસ્ર ને ચારિ;
આદિ સુધર્મભાસ્વામી તે, અરુ દુપધક મંઝરિ. ૨
- યુગપ્રધાન સસ આદીયે, હોસે પંચમ કલિ;
પોઠ સહસ્ર ધ્યાર લાખ, તે સંભારે મુનિ માલ. ૩
- ગુરુ પંચાવન કોડિ લખ, પણુ ધન કોડિ સહસ્ર;
સંખ્યા અકેપન કોડિસ્યકે, મનિ સભરો અવસર. ૪
- અકેમાલીસા કોડિસ્યકે, લાખ વલિ તેતીસ;
સહસ્ર છવીસા ચારિસઈ, એગાણુવઈ મુનીસ. ૫
- એ સંખ્યા મઝિમ ગણકિ, હોસઈ ઇણિ કલિકલિ;
સમઈ સમઈ જુ અણુતણુ, હાણિ કહી સંભાલિ. ૬
- રોહણુગિરિ સાગર જિસૌ, એ જિણુસાસણુ જાણિ;
ઉત્તિમ મધ્યમ હોઈ ગહુ, માલ રતનજડ ખાણિ. ૭
- આગમિ આચારજ કહ્યાં, ચારિ કેરંડે સમાન;
સદ્દિયે નિરતા દિયઈ, જિણુવર આણુ પ્રમાણુ. ૮
- શ્રી જિનવર અનુકેમૈ, ધંન્દ્રભૂતિ ગણધાર;
સુશુર (૧) સુધર્મભાસ્વામિ સુણિ, (૨) જળસ્વામી કુમાર. ૯
- સાસન રખવાલો જિસૌ, જળૂ તિસૌ ન કોઈ;
તીનિ રતન અનુપમ દીયા, ચૌરહને પણિ જોઈ. ૧૦
- (૩) પ્રણુ વર (૪) સંખ્યાલવ નયો, (૫) જસોભદ્ર (૬) સંઝય (સંભૂષ);
(૬) ભદ્રબાહુ ગુરુ પૂલભદ્ર, શ્રુતકેવલી છ હુંધ. ૧૧

- (૭) પૂલભદ્ર ધન ધન્ય શુરુ, પ્રદાયક પ્રતિપાલ;
ચૌરાસી ચૌવીસીયૈ, જસ કહિ નમિ સુનિ માલ. ૧૨
- (૮) મહાગિરિ અને (૯) સુકરિત શુરુ, (૧૦) સુસ્થિત નામ સુષિલ;
(૧૧) ધંદ્રદિત શુરુ (૧૨) સીકગિરિ, પૂરવ વિદ્યાકંઠ. ૧૩
- (૧૩) વચરચનામિ હસ પૂર્વધર, વંદતિ દેવ જગીસ;
જિનસાસનમંડન હુવા, (૧૪) વજ્રસેન તાસુ સીસ. ૧૪
- તાસ સીસ ચારૈ પ્રગટ, ચારૈ હીપૈ દિષ્ટકંઠ;
ચંદ્ર અને નિવૃત્ત હૂવા, વિદ્યાધર નાગિંદ. ૧૫

ભાસા

- (૧૫) ચંદ્રસૂરિ (૧૬) સાંભતભદ્ર આરણ્યક વાસી,
સેત્રુજ અણુસણુ નિમિત્તિ શુરુ ચલીયા વિભાસી;
આયા ઠારંટા સા ગ્રામ તહ ચૈત્ય નિવાસી,
સંવેગી દેવચન્દ્ર નામ દેખ્યો સુહૃદાસી. ૧૬
- હીધી ઉપસંપદા તિસહી આચારય આખ્યો,
(૧૭) વઢો દેવસૂરિ ભુગપસિદ્ધ તાસુ નામ સુઆખ્યો;
શુણુ છતીસ વિરાજમાન ગછપતિ એ કહિયૈ,
(૧૮) પ્રદ્યોતનસૂરિ તાસુ પદ્મિ ગીતારથ લહીયૈ. ૧૭
- જય-વિજય અપરાજિતા એ પદ્માવતિ દેવી,
સુહૃદશુરુ નામત ચરનકમલ વંદય તે સેવી;
(૧૯) માનદેવસૂરિ તાસુ સીસ શાંતિસ્તવ કીધો,
સંધ ઉપદ્રવ તિણી નિવાર જગમાહિ જસ લીધો. ૧૮
- આચારજ દેવીદસૂરિ બહુ પ્રકરણુકરક,
જિનસાસન આધાર સાર પ્રગટ્યો બહુધારક;
(૨૦) માનવુજસૂરિ જિણુ કિયા ભક્તામર ભયહર,
રાજા ભોજ સભા સમક્ષ સાસન મહિમાકર. ૧૯
- તાસ પદ્મિ (૨૧) શ્રી વીરસૂરિ જિણિ નેમિજિણુકંઠ,
કરીયૈ પ્રતિષ્ઠા નાગપુરૈ શુરુ (૨૩) દેવાનંદ;
(૨૪) વિક્રમસૂરિ મહાસુષિલ (૨૫) નરસિંહ હુવા શુરુ,
નારસિંહ જિણુ ચક્ષ કીધો આવક જિમ અણુચરુ. ૨૦

તાસુ પટિ (૨૬) સમુદ્રસૂરિ નિષ્ણિ નાગેન્દ્રહયુર,
પાર્શ્વચૈત્ય ઉઠાલિ લીઓ જે હુમ દિગમ્બર;
પદ્માવતિનૈ જલહ તેન અદ્ધરિધ કીયૌ,
કરિ પ્રભાવના જૈન તણી શુરિ જગ જસ લીયૌ. ૨૧

(૨૭) માનદેવસૂરિ સૂરિમંત્ર વીસયૌ કિણિહિ પરિ,
અંબાઈ ગિરનારિ બધ આરાધી તપ કરિ;
સીમંધર નિષ્ણ પાસિ ગઈ સૂરિમંત્ર લીયૌ તિણિ,
વિદ્યાશુર હરિભદ્રસૂરિ જેહનૌ લાઈ પિણી. ૨૨

(૨૮) વિષ્ણુસૂરિ (૨૯) પ્રભુ જયાણુંદ આચારજ વંદૌ,
(૩૦) રવિપદસૂરિ હુવડ મહંત નામિ પાપ નિકંદૌ;
સાતમુએ હસ (૭૧૦) નિષ્ણ સંવત નહૂલનગર જહં,
ચૈત્યપ્રતિષ્ઠા કરીય જેણિ પ્રાસાદ પ્રગટ જહં. ૨૩

(૩૧) જસોદેવ (૩૨) પ્રદ્યુનસૂરિ શુણ્વંત ચરણધર (ધર),
(૩૩) માનદેવસૂરિ તાસુ પટિ વલી હુવા સુગુરુ;
જોમ અને ઉપધાન તણી વિધિ નિષ્ણ મહી લહીયે,
'વિધિપ્રભા' તિણિ અંથ કીયૌ ગછપતિ સો કહીયે. ૨૪

(૩૪) વિમલચંદ શુરુ ચરણ નમો અક સધ ખાવીસઈ (૮૨૨),
સ્વર્ણસિદ્ધિની લખિ હુંતી ઉપગાર જગીસઈ;
ચિત્રકૂટિ ને ગોપાલગિરિઈ નિષ્ણજિખ પતીઠા,
જીત દિગમ્બરવાહ તિહાં ધન તે નિષ્ણ લીઠા. ૨૫

(૩૫) શ્રી ઉદ્યોતનસૂરિ હુવા તિહું ચૈ પરિવારે,
લોકકીયા વડ હેઠિ જેઠિ આઠમિ રવિવારે;
નવસૈ ચૌરાનવે (૬૬૪) વરસિ થાખ્યા બહુ સીસૈ,
વેલી દેખી અમીય તણી સૂરીસ જગીસૈ. ૨૬

(૩૬) સર્વદેવસૂરિ વડૌ શિષ્ય તિણિ પાટિ બદારક,
હુવા પ્રસિદ્ધ વડગછ તહા ભવિયણ ઉપગારક;
હસસૈહસ (૧૦૧૦) સંવત જેણિ ચંદ્રપ્રભાસ્વામી,
કરીય થાપના આર સૂરિ પદવી વલિ પામી. ૨૭

રૂપવંત (૩૭) રૂપદેવસૂરિ (૩૮) સર્વદેવ ગુનીસર,
(૩૦) જસોભદ્રસૂરિ નેમચંદ્ર (૪૦) સુનિચંદ્ર સૂરીસર;
બાર વસ્તુ ઉપરાંતિ વિગઈ પરિત્યાગ કીયા તિથિ,
આછણ પાણી બાવણવ આંબિલતપ કીયો જિથિ. ૨૮

હોહરો

દેવસૂરિ વાદી હુવો, હીપે ભાગ નિલવદ્દિ;
આરહસે ચૌહતરે શુરુ થાપ્યો નિજ પદ્દિ. ૨૯
હક્ષિનથી આયો તવે, અમણી પડિત ઝોક;
અનહલપુર પાટણ વસે, સિતપટ તહાં અનેક. ૩૦
તિથિરયો વાહ ન કરિ સકે, દેવસૂરિ વિષુ કોઈ;
રણ બૂઝઈ કેમ સૂરિવિષુ, ઝોહ પ્રગટ જમિ જોઈ. ૩૧
છમ્માસે અમણો જિતો, કીયો જૈન ઉઘોત;
“ પહિરત કો સુનિ વજ તનિ, જૈ ઇહુ સુચુરુ ન હોત. ” ૩૨

ભાસા

વિમલચંદ ઉવઝાઈ ભાઈ તસુ પદ્દિ પ્રસૂધી,
“ જતની અરુ ઉવઝાઈપણો તસુ પછે ન કીધી ”
(૪૨) આનદેવસૂરિ હુવા વલિ (૪૩) હરિભદ્ર ગુનીસર,
(૪૪) પૂર્ણભદ્રસૂરિ (૪૫) નેમચંદ વલિ પ્રગટ સુહંકર. ૩૩
ગછપતિ (૪૬) શ્રી નયચંદ્રસૂરિ સુનિ રતન વિહીતા,
(૪૭) સુનિસેખરસૂરિ જુગપ્રધાન અંતરઉર છતા;
કાવસગ્ગ જિથિ માગિ (નામ ?) લેયા શુભ મનિ આઇ,
ભદ્રદ્રિંગ જૈઠા સેનુજે કી જિથિ આમ છુઝાઈ. ૩૪
(૪૮) તિલકસૂરિ તસુ પદ્દિ હુવા (૪૯) ભદ્રેશ્વર ગછપતિ,
સૂરિ (૫૦) ગુનીશ્વરસુ મથિ ભદ્રારક સુભ મતિ;
(૫૦) રત્નપ્રભસૂરિ ગછધાર પરમાર્થ ન જૂયા,
ઝોહથી ભદ્રારક અને આચારજ હુવા. ૩૫

નમીયે સુશુરુ (૫૧) મહિંદ્રસૂરિ (૫૨) રતનાકરસૂરે,
 સૂરિ મેરુપ્રભુ (૫૩) રાજરતન મહિમા ભરપૂરે;
 સૂરીસર (૫૪) સુનિદેવ (૫૫) રતનશેખર શુરુ લહીયે,
 (૫૬) યુન્યપ્રભુસૂરિ (૫૭) સંજમરાજ શુરુ તમુ પદ્મિ કહીયે. ૩૬

(૫૮) ભાવસૂરિ (૫૯) ઉદેશજ ગણપતિ શુભઆગર,
 (૬૦) ભટ્ટારક શ્રી શીલદેવ (૬૧) સૂરેન્દ્ર (૬૨) પ્રભાકર;
 સપરગણ પાલંતિ જિઠે જિણુ આગ્યા માલ,
 આચારજ ઉવઝાઈ સાહુ તે નમો ત્રિઠાલ. ૩૭

ગણપતિ (૬૩) શ્રી માલિકદેવ શુભવંત સમિધો,
 (૬૪) કામોદર (૬૫) દેવસૂરિ હુવો જગમાહિ પ્રસિદ્ધો;
 તામુ પદ્મ (૬૬) નરેન્દ્રદેવ મિલિ સંઘડિ કીધો,
 વૈભવ વિલા શુભુનિધાન પમ બહુલી ઋદ્ધો,
 નામ લેહ બે જુગપ્રધાન તિહ સંકટ ભાજે;
 પ્રાત ભઠિ બે નામ લેહિ તિહિ નવનિધિ સાજે.

॥ ધતિ શ્રી બૃહદગણીય શુર્વાવલી સમાપ્તેતિ ।

ચિરંજીવી હલપતરાધજી પઠનાર્થે । શુભં ભૂયાત ॥

નોંધ—આ શુર્વાવલી બિઠાનેર ૨૨૮ લાખગ્રેરીના શુટકા નંબર ૧૧૪,
 બેખનસંવત ૧૭૪૬ થી ૧૭૫૧માં લખેલ, તેના આધારે શ્રીયુત અગરથંદ
 નાહટા સંગૃહીત અને “ જૈન સત્યપ્રકાશ ” વર્ષ ૭, અંક ૫, પૃષ્ઠ ૩૧૭
 માં પ્રકાશિત છે.

શ્રી હીરવર્ધનશિષ્ય શ્રી ખેમવર્ધનવિરચિત

પુણ્યપ્રકાશરાસ-કૃતશ

[તપગચ્છ સાગરશાખા પદાવલી; તપગચ્છ વર્ધનશાખા પદાવલી]

[રચનાસંવત-વિ સં. ૧૮૭૭ : રચનાસ્થળ-અમદાવાદ]

- સોહમપાટ પરંપર પ્રગટયા, શ્રી હીરવિજય સૂરીકાણ; ૧
જુજળ્યો અકબરશાહ નરીકા, મોહનવેલી કંઠાણ. ૧
હામર સરવર જાળ સુકાયા, જાણ્યા કર છોકાયાણ; ૨
મહીતલમાં સુજસ ગવાયા, અમારિપકક વજડાયાણ. ૨
અઠાવનમેં પાટ સુકાયા, જગજુ નામ કરાયાણ; ૩
વિજયસેનસૂરિ તસ પાટે, પંડિત નામ કરાયાણ. ૩
વાલી અનેક જાણ્યા તેણે, સૂરિ શુણે કરી છાણેણ; ૪
તપગચ્છ મહણ દુરિતવિહંડણ, દિનદિન અધિક દીવાણેણ. ૪
તાસ પાટ પટોધર સુદર, ભવિષ્યને ઉપગારીણ; ૫
શ્રી રાજસાગરસૂરિ જયવંતા, શુદ્ધ પ્રજ્વલકારીણ. ૫
શાંતિદાસ થેકને ત્રૂકા, મનવંછિત કૃણ પાયાણ; ૬
અગીઆર લાખ ધન ખરચ્યુ જેણે, શુરુ ઉપદેશ સુકાયાણ. ૬
વૃદ્ધિસાગરસૂરિ નાસ પટોધર, મનમોહન સુખકારણ; ૭
કીર્તિલતા આરોપી જગમાં, કહેતાં કિમ લહું પારણ. ૭
શ્રી લક્ષ્મીસાગરસૂરિ ગિરુઆ, પ્રખળ વિદ્યાએ પૂરાણ; ૮
વૃદ્ધિસાગરસૂરીશ્વર પાટે, ધરમકરણ થયા સૂરાણ. ૮
ઉદયાણસાગરસૂરિ શીલવંતા, તત્પટે શુભવંતાણ; ૯
શ્રી પુન્યસાગરસૂરિ પ્રસિદ્ધા, વિદ્યા શુણે મહમહંતાણ. ૯
દશોદશ કીર્તિલતા આરોપી, અમતા રસ ભંડારણ; ૧૦
જિનેશ્વર શુરુએ નયણે નિરખ્યા, ધન તેહનો અવતારણ. ૧૦
રૂપ અનોપમ અંગ બિરાજે, લક્ષણવંત સુર્ણીકાણ; ૧૧
દેખત અચરીજ પામી મનમાં, પ્રણમે નરના વૃંદાણ. ૧૧
સુધારસ વરસી પ્રભુ વચણે, ભવિજન સંશય ભાણેણ; ૧૨
તત્પટે ઉદયાચળ ઉદયો, શ્રી ઉદયસાગરસૂરિ રાણેણ. ૧૨

- આણું દસાગરસૂરિ તસ પાટે, ભવિષ્યને હીતકારીલ;
 તેહ શુરુ પાટ પટોધર પ્રગટયા, શાંતિસાગર સુખકારીલ. ૧૩
- સૂરિગુણ તસ અંગ મિરાજે, સોભાગી સિરદારલ;
 સાગરગચ્છ શુરુ ભાર ધુરંધર, નિર્વંહે સુખકારલ. ૧૪
- અદલહનપુરપત્તન ચોમાસું, સંપ્રતિ સૂરિ મિરાજેલ;
 એહ રાસની રચના કીધી, સુંદર તેહને રાજેલ. ૧૫
- હીરવિજયસૂરીશ્વર શિષ્ય, નગવર્ક્ષન ગણી બાણીલ;
 હુંકમત છાંડી ઉપદેશે, ઠાણુંગ સૂત્ર સુબણલ. ૧૬
- ટીકા રચના સરસ કરી તીણે, પંડિત પદવી સોહેલ;
 વચનકળા અતુરાર્ધ સુણીને, શ્રોતાનાં મન મોહેલ. ૧૭
- જ્ઞાનવૃદ્ધિ ગુણ બાણી આચારજ, વર્ક્ષન શાખા ધારીલ;
 વાસક્ષેપ કરી શુરુ માથે, આશિષ દે તિહાં સારીલ. ૧૮
- તસ શિષ્ય કેમળવર્ક્ષન શુરુ ગીર્યા, પંડિત પદવી રાજેલ;
 તાસ શિષ્ય વાચકેપદ ધારી, પચવીસ ગુણે કરી છાજેલ. ૧૯
- ઓ શ્રી રવિવર્ક્ષન સુખકારી, જ્ઞાનતણા ડાતારીલ;
 ધનવર્ક્ષન તસ શિષ્ય પંકાઈ, પંડિતમાં અધિકારીલ. ૨૦
- વિનયવંત વિદ્યાએ પુરા, વિનીતવર્ક્ષન તસ શિષ્યલ;
 તાસ સીધ્ય વિદ્યા અભ્યાસી, શુભ મુહૂર્ત લીએ લીધલ. ૨૧
- વૃદ્ધિવર્ક્ષન શુરુ ચરણકમળ નસું, જસ ગુણનો નહી પારલ;
 લક્ષ્મીસાગરસૂરિને હેતે, આબ્યા તે અણુગારલ. ૨૨
- તાસ શિષ્ય શુભ લક્ષણધારી, ઉપાધ્યાય પદ આપેલ;
 વૃદ્ધિ કારણ મહાવર્ક્ષન આબ્યા, દેઈ પદવી હીત આપેલ ૨૩
- ઠ શ્રી પ્રીતિવર્ક્ષનસાગર, ઉપાધ્યાય પદ ધારીલ;
 મચ્છનાયક બાણી સુખદાયક, અધિક ધરે મહું ખ્યારલ. ૨૪
- તાસ શિષ્ય શુભ લક્ષણકારી, વિદ્યાબલ પણુ ભારીલ;
 વિદ્યાવર્ક્ષન નામ એ સાચું, શિક્ષા લીએ હિતકારીલ. ૨૫
- તસ સેવક મુજ શુરુ એ રૂકા, હીરવર્ક્ષન શુરુ હીરાલ;
 તેહ તણેા ઉપગાર એ બણેા, મધુરી બણાવી ગિરાલ. ૨૬
- શુરુવાદિક ગુણ કિમ કહેવાયે, મુજ મતિ નહી અતિ ભારીલ;
 બાળલીલાએ રાસ બનાવ્યો, પંડિત લેખ્યો સુધારીલ. ૨૭

ભટ્ટારક શ્રી સિદ્ધસૂરિશિષ્યવિરચિત ઉપકેશ-કવલાંગરછ-પટ્ટાવલી

[રચનાસંવત-વિ સં. ૧૯૬૦]

॥ શ્રી કૌમલગચ્છાના પટ્ટાવલી વિખ્યતે ॥

પ્રથમ પદ અધિરૂઢ પાશ્વર્જિન જ્ઞાન પ્રકાશક,
સંજમ શ્રુત સંપન્ન અખિલ અજ્ઞાન વિનાશક;
અહિઆલક પ્રતિપાલ કમઠ કુત્સિત મુનિ ત્રાસક;
શરણાગત ભય હરણુ ભયે ભવિજન ભય નાશક.
વસુદેવ(૮૪) સંખ્ય જિનપદ અવરાજત શુભ જિનધર્મધર;
અધિયાય ચરણ સેવન નિરત સિદ્ધસૂરિ શ્રીપૂજ્યવર. ૧
દ્વિતીય પદ (૨) શુભદત્ત તૃતીય (૩) હરદત્ત મુખનહું,
ચતુરથ (૪) આર્યસમુદ્ર સકલ ગુન સાગર માંનહું;
પંચમ (૫) કેશી કુમર, ભૂપ પરદેસિય બુદ્ધે.
ષષ્ઠ (૬) સ્વયંપ્રભસૂરિ, યક્ષકે તનમન સુદ્ધે. વસુ ૦ ૨
(૭) શ્રીરત્નપ્રભસૂરિ પદ સપ્તમ જવ દિનહું,
મંત્રીસુતહિ જિવાય ગચ્છ ઉપકેશ સુકિતહું;
હર પ્રભુ સધિચયાય કમ્પે હિંસાહિંસ સુદ્ધે,
લક્ષ તીન સિદ્ધિ વ્યૂહ સહ શિષ્યન પ્રતિબુદ્ધે. વસુ ૦ ૩
અષ્ટમ પદ પ્રવિષ્ટ યક્ષ પ્રતિબોધપ્રકાશક,
(૮) યક્ષદેવ આચાર્ય સંઘજન વિદ્ધ વિનાશક;
નવમ પદ અધિરૂઢ (૯) કલ્પસૂરિ ગુનપૂરન,
(૧૦) દેવગુપ્તસૂરિસુ પદ દિગદોષ વિચૂરન. વસુ ૦ ૪
પદ ઇકાદશ પૂજ્ય (૧૧) સિદ્ધસૂરિ ગુન બારહું,
(૧૨) શ્રીરત્નપ્રભસૂરિ ત્રયોદશ પદ વિચારહું;
(૧૩) યક્ષદેવસૂરિસુ (૧૪) કલ્પસૂરિ મનુસંતક,
વીરપ્રકૃતિકી વિકૃતિ ત્નાન શુભ વિધિ મનભંજક. વસુ ૦ ૫
(૧૫) દેવગુપ્તસૂરિસુ પંચદશ પદ પ્રમાંનહું,
શશિરસ પટ્ટાક (૧૬) સિદ્ધસૂરિ ગુન માંનહું;

- (૧૭) શ્રીરત્નપ્રભાસૂરિ સમઠશ પદ વખાનિય,
 (૧૮) ચક્ષુદેવસૂરિસુ, પદ આષ્ટાઠશ જાનિય. વસુ ૬
 અંદનંદ પદ (૧૯) કલ્લસૂરિ, શુનજ્ઞાન પ્રવિભદ્ધ,
 (૨૦) દેવશુભસૂરિસુ વિંશ પદ અઘતતિવિછિન્નદ્ધ;
 (૨૧) સિદ્ધસૂરિ પદ એકવિંશ સિદ્ધસંપત્ત પૂરિય,
 નેત્રનેત્ર પદ પૂજ્ય વિજ્ઞ (૨૨) રત્નપ્રભાસૂરિય. વસુ ૭
 (૨૩) ચક્ષુદેવસૂરિસુ નયનશુભ પદ ભગીજે,
 આક્ષિવેદ પદ (૨૪) કલ્લસૂરિ શુભવન્ત ગનીજે;
 લોચનશર પદ (૨૫) દેવશુભસૂરિ સુખદાયક,
 (૨૬) સિદ્ધસૂરિ પદવિંશ પદ મુનિજન ગનનાયક. વસુ ૮
 (૨૭) શ્રીરત્નપ્રભાસૂરિસુ ત્રિનવ પદ પૂજિત જાનિય,
 (૨૮) ચક્ષુદેવસૂરિસુ અષ્ટવિંશતિ પદ માંનીય;
 ઉનત્રિંશ પદ (૨૯) કલ્લસૂરિ શુભ ગંભીરદ્ધ,
 (૩૦) દેવશુભસૂરિસુ પદ શુભનભ અત(તિ) ધીરદ્ધ. વસુ ૯
 શિવલોચનશશિ પદ (૩૧) સિદ્ધસૂરિ સુખકારિય,
 (૩૨) શ્રીરત્નપ્રભાસૂરિ સકલ ભવિષ્યન ભવ હારિય;
 દ્વાત્રિંશત પદ પૂજ્ય પ્રખર પંડિત અવધારિય,
 (૩૩) ચક્ષુદેવસૂરિસુ દેવશુભ પદ વિચારિય વસુ ૧૦
 (૩૪) કલ્લસૂરિ ચવતીસ પદ મેઅત પદારિય,
 જિનભંધન પુન વિપત સેઠ સોમકકી ટારિય;
 દેવી હશન પ્રતભ છંદ ભંડાર મુકારિય,
 નામ ઉભે દ્વાવિંશ, અપર ગણુશાખા નિકારિય. વસુ ૧૧
 (૩૫) દેવશુભસૂરિસુ પદ શુભશેખર જાંનીય,
 (૩૬) સિદ્ધસૂરિ શુભભૂરિ રામરસ પદ વખાનિય;
 શિવલોચનમુનિ પદ (૩૭) કલ્લસૂરિ ચિત્ત ઝાનિય,
 (૩૮) દેવશુભસૂરિસુ પદ, પાવકસિદ્ધિ માંનિય વસુ ૧૨
 શુભનિધિ શુભનિધિ પદ (૩૯) સિદ્ધસૂરિ સુખ જાંનદ્ધ,
 (૪૦) કલ્લસૂરિ તપ ભૂરિ પદ વિધિસુખખં વખાનદ્ધ;
 (૪૧) દેવશુભસૂરિસુ પદ, વારધિશશિ માનદ્ધ,

વીણા વાદ્ય પ્રવીન હીનક્રિય કણુક પ્રમાનહું. વસુ૦ ૧૩
 સહસ્ર સંઘ મિલ (૪૨) સિદ્ધસૂરિ સુનિનાયક થપ્પે,
 વારિધિ લોચન પટ્ટ અખિલ તપ તેજ અમ્મપ્પે;
 પટ્ટ વરણશુન (૪૩) કેક્કેસૂરિ શ્રાવક અઘઠારક,
 નિજ મુખ પંચ્ય પ્રમાણુ અન્ય રચ જ્ઞાન પ્રસારક. વસુ૦ ૧૪
 વેદવેદ પટ્ટ (૪૪) દેવશુભસૂરિ ડુંખલતા,
 સ્વોપજા ટીકા સુઅન્ય નવપદ પર કતા;
 વારિધિખાંણુ સુપટ્ટ (૪૫) સિદ્ધસૂરિ સિદ્ધિધતા,
 સાગરરસ પટ્ટ (૪૬) કલ્લસૂરિ સુહમંગલ ભતા. વસુ૦ ૧૫
 હેરિભુજમુનિ પટ્ટ (૪૭) દેવશુભસૂરિ શુરુ જ્ઞાનિય,
 વરણસિદ્ધિ પટ્ટ (૪૮) સિદ્ધસૂરિ બહુ બુદ્ધિ નિધાનિય;
 નિરધિનિધિ પટ્ટ (૪૯) કલ્લસૂરિ જ્ઞાનિય શુનખાનિય,
 તાસ અરણ્ય ચિત્ત લાય, નામ નિત સ્વમુખ વખાનિય. વસુ૦ ૧૬
 (૫૦) દેવશુભસૂરિસુ પટ્ટ પંચાસત કિન્નો,
 તવ લૈંસા નિજ ભક્ત સમ લખ ધન બચ કિન્નો;
 તાત કોટિન કોટ દ્રવ્ય તાકો શુરુ કિન્નો,
 સરથશિ પટ્ટારૂઠ (૫૧) સિદ્ધસૂરિ પુન ચિન્નો. વસુ૦ ૧૭
 (૫૨) કલ્લસૂરિ બાવજ પટ્ટ પૂજિત જળ ખારે,
 નૃપવચ હેમાચાર્ય, શિખ્ય નિર્દયી નિકારે;
 (૫૩) દેવશુભસૂરિસુ પટ્ટ તેપજ વિશાળે,
 લક્ષ દ્રમ્મ નિજ ત્યાગ સાધુ સાજન સવ સાળે. વસુ૦ ૧૮
 બાણુવેદ પટ્ટ (૫૪) સિદ્ધસૂરિ, પૂરનશુન પૂજહું,
 બાણુબાણુ પટ્ટ કલ્લસૂરિ કીરતકી કુંજહું,
 જિન કિય કોટ મરોટ પ્રમટ અત્યંત સુસોભિત,
 (૫૬) દેવશુભસૂરિસુ પત્રિરસ પટ્ટ અલોભિત. વસુ૦ ૧૯
 સાયકમુનિ પટ્ટ (૫૭) સિદ્ધસૂરિ શરનાગત ત્રાતા,
 (૫૮) કલ્લસૂરિ શરસિદ્ધિ પટ્ટ શુનજ્ઞાન વિધાતા;
 (૫૯) દેવશુભસૂરિસુ પટ્ટ ધણિનિધિ સિદ્ધિજાતા,
 રસનભ પટ્ટારૂઠ (૬૦) સિદ્ધસૂરિ જગખ્યાતા. વસુ૦ ૨૦

ઋતુવિધુ પટ્ટા૩૬ (૬૧) કલ્કસૂરિ જિનમંડન,
 (૬૨) દેવશુભસૂરિસુ પટ્ટ રસ મુખ અધખંડન;
 રાગરાંમ પટ્ટ (૬૩) સિદ્ધસૂરિ પૂરન શુનવન્તાહું,
 શાસ્ત્રવેદ પટ્ટ (૬૪) કલ્કસૂરિ જપ તપ જસમન્તાહું. વસુ૦ ૨૧
 (૬૫) દેવશુભસૂરિસુ પટ્ટ રસશર શુભ ધારિઉ,
 વીર્યોટન કર દેશ લોટિ ભકતનકો તારિઉ;
 હર્શનહર્શન પટ્ટ (૬૬) સિદ્ધસૂરિ જળ લિન્ના,
 આદિનાથકો પૂજ્ય પ્રતિષ્ઠાપન જિન કિન્ના. વસુ૦ ૨૨
 રસઋષિ પટ્ટા૩૬ (૬૭) કલ્કસૂરિ તપ ધારિય,
 તિન કિય ગુચ્છમળંધુ સકલ સાધુન સુખકારિય;
 (૬૮) દેવશુભસૂરિસુ પટ્ટ ષટ્વસુ પુદ્ધિવારિધિ,
 (૬૯) સિદ્ધસૂરિ સુનિરાજ પટ્ટ વડભાગ રાગનિધિ. વસુ૦ ૨૩
 સુનિનભ પટ્ટા૩૬ (૭૦) કલ્કસૂરિ પુદ્ધિસાગર,
 ઈતિ વિનાશન કરન ચરન ભય હરન ચ નામર;
 (૭૧) દેવશુભસૂરિસુ પટ્ટ ઋષિરચા સુભનિય,
 સ્વરલોચન પટ્ટ (૭૨) સિદ્ધસૂરિ કુંઝ મોચન માંનીય. વસુ૦ ૨૪
 દ્વીપદેવ પટ્ટ (૭૩) કલ્કસૂરિ જપ તપ ધારિય,
 (૭૪) દેવશુભસૂરિસુ પટ્ટ ઋષિવેદ વિચારિય;
 તાહુત્રિલોચનવહન (૭૫) સિદ્ધસૂરિ પટ્ટ માંનહું,
 (૭૬) કલ્કસૂરિ શુનભૂરિ પટ્ટ સુનિરમ્ પહિયાનહું. વસુ૦ ૨૫
 (૭૭) દેવશુભસૂરિસુ પટ્ટ પુનિ સુનિસુનિ મનિય,
 ઋષિવસુ પટ્ટા૩૬ (૭૮) સિદ્ધસૂરિ ચિત અન્નિય;
 તરુનિધિ પટ્ટપ્રવિષ્ટ (૭૯) કલ્કસૂરિ ચિત લાવહું,
 હિંગગજનભ પટ્ટ (૮૦) દેવશુભસૂરિ શુન ગાવહું. વસુ૦ ૨૬
 સિદ્ધિઅવનિ પટ્ટ (૮૧) સિદ્ધસૂરિ ચંતનકુલભૂષન,
 ભૂધરભૂજ પટ્ટ (૮૨) કલ્કસૂરિ પૂરનતપપૂષન;
 વિધિલોચનશુન (૮૩) દેવશુભસૂરિ પટ્ટમંડન,
 પાવન પૂજ્ય પ્રતાપ, ભવિજન ભયખંડન.

વસુદેવ (૮૪) સંખ્ય જિણ પદ, અવરાજત શુભ જિનધર્મધર,
સવિચયાય ચરણ સેવન નિરત, સિદ્ધસૂરિ શ્રી પૂજ્યવર. ૨૭

દોહા-સોરઠા

સિદ્ધસૂરિ શ્રી પૂજ્યવર, કેમલ ગરુડાધીશ,
વિરચી થકે પટ્ટાવલી, બાસુ વચનધર શીસ. ૧
જો નર મા પટ્ટાવલી, પઠકે સુનહિ ચિત ધાર;
સો પાવત સંસારમે, શીઘ્ર પદારથ ચાર. ૨
અનિયત બહુ અંથ મહી, વકે ગતીતે અંકે;
યામે તો ઋણુ રીતતે, શુનિગન મનો નિશંક. ૩
યેત્ર શુકલ તૃતીયાસ કિન, અંકનંદરસંયોમ (૧૬૬૦)
લિખી થકે પટ્ટાવલી, વત્સર વાસર લોમ. ૪

॥ ઈતિ સંપૂર્ણઃ ॥

મુનિરાજ શ્રી દર્શનવિજગણવિરચિત કેવલસૂત્રવર્ણિત સ્થવિરાવલી

(રામ-મંત્રઃ નન્દ કે લાલા હો મતવાલા)

શ્રી મહાવીરકી પાટપરંપરા, સૂરિ યુનિકો નમો નમો;
નિર્જન્ય કેટિક અંદ્ર વનોકસ, તપસ્વી યુનિકો નમો નમો. (ટેક)
પાંચવે મણધર સ્વામી સુધર્મા ૧, કેવલી જમ્બૂકો ૨ નમો નમો;
મુભવ ૩ અધ્યંભવ ૪ શ્રી યથોભદ્રો ૫, સંભુતિસૂરિકો ૬.

નમો નમો. શ્રી ૦ ૧

સ્થૂલભદ્ર ૭ સુહસ્તિસૂરિ ૮, સુસ્થિતસૂરિકો ૯ નમો નમો;
કંન્દ્રકિન્ન ૧૦ કિન્ન ૧૧ સિંહગિરિ ૧૨, મજ્જસ્વામીકો ૧૩

નમો નમો. શ્રી ૦ ૨

વજ્રચેન શુરુ ૧૪ પુખ્તગિરિ ૧૫, કલ્પચિત્રકો ૧૬ નમો નમો;
ધનગિરિ ૧૭ શિવભૂતિ ૧૮ ભદ્ર ૧૯ નક્ષત્ર ૨૦, રક્ષસૂરિકો ૨૧

નમો નમો. શ્રી ૦ ૩

નાભ ૨૨ જેહિલ ૨૩ શ્રી વિષ્ણુ ૨૪ કાલક ૨૫, શ્રી સંપલિતકો ૨૬
નમો નમો;

વૃદ્ધ સૂરિ ૨૭ સંપપાલિત ૨૮ હસ્તિ ૨૯, ધર્મસૂરિકો ૩૦

નમો નમો. શ્રી ૦ ૪

હસ્તિ ૩૧ શ્રીધર્મ ૩૨ શ્રીચિંહ ૩૩ શ્રીધર્મ ૩૪, જમ્બૂ ૩૫ નંદિતકો ૩૬
નમો નમો;

કેશી ગાંધુ ૩૭ સ્થિરશુભસૂરિ ૩૮, કુમારશુભકો ૩૯

નમો નમો. શ્રી ૦ ૫

શ્રી દેવધિક્ષમામ્રમણુ ૪૦, પૂર્વવેલીકો નમો નમો;

આરિત્ર દર્શન જ્ઞાનકે સ્વામી, ન્યાયી યુનિકો નમો નમો. શ્રી ૦ ૬

મુનિરાજ શ્રી દર્શનવિજયલવિરચિત

શુરુ-વંદન

(રામ-શ્રી સિદ્ધગિરિકો વંદન)

મહાવીરકે પાટકો વંદન હો, પટધારી મુનિકો વંદન હો (ટેક)
 પંચમ ગણધર મુધર્મ ગણી, શ્રી જ'બૂસ્વામી પ્રભવ મુણિ;
 શ્રી શયંભવ યથોભદ્ર ગણી, ચંબૂતિ ગણિ સ્થૂલભદ્ર મુણિ. મં ૧
 મુહુસ્તિસૂરિ મુસ્થિતસૂરિ, શ્રી ઇન્દ્રદિન ગણિ દિનસૂરિ;
 શ્રી સિદ્ધસૂરિ શ્રી વજ્રસૂરિ, શ્રી વજ્રસેન ગણિ ચંદ્રસૂરિ. મં ૨
 સ્થામન્તભદ્ર બહે દેવસૂરિ, પ્રદ્યોતન શ્રી માનદેવસૂરિ;
 શ્રી માનતુંબ શુરુ વીરસૂરિ, જયદેવ વ દેવાનન્દસૂરિ. મં ૩
 વિક્રમ નરસિદ્ધ સમુદ્રસૂરિ, શ્રી માનદેવ વિષ્ણુદસૂરિ;
 જયાનન્દ રવિ જયદેવસૂરિ, પ્રદ્યુમ્ન માન વિમલેન્દસૂરિ. મં ૪
 બહુ ગમ્ધમે' શ્રી હિદ્યોતસૂરિ, સર્વદેવ દેવ સર્વદેવસૂરિ;
 યથોભદ્રસૂરિ મુનિચન્દ્રસૂરિ, શ્રી અજિતદેવ શ્રી સિદ્ધસૂરિ. મં ૫
 શ્રી સોમપ્રભ મણિચન્દ્રસૂરિ, તપગમ્ધમે' શ્રી જગદ્ચંદ્રસૂરિ;
 દેવેન્દ્રસૂરિ ધર્મધોષસૂરિ, શ્રી સોમપ્રભ સોમતિલકસૂરિ. મં ૬
 શ્રી દેવસુન્દર સોમસુન્દરલ, મુનિસુંદરલ રતનશેખરલ;
 લક્ષ્મીચાગર મુમતિ ગણિલ, શ્રી હેમવિમલસૂરિ મુણિલ. મં ૭
 આનન્દવિમલ વિજયદાના, શ્રી હીરસૂરિ જગશુર માના;
 શ્રી સેન-દેવ-સિદ્ધ-સૂરિ જાના, શ્રી સ્વયંવિજય ગણિ મુનિરાના. મં ૮
 કપૂર-ક્ષમા-જિન-વિજય ગણી, શ્રી ઉત્તમ-પદ્મ-વિજયલ ગણી;
 શ્રી રૂપ કીર્તિ કરતૂર ગણિ, શુરુ દાદા શ્રી મણિવિજય ગણી. મં ૯
 શ્રી પુદ્ધિવિજય શ્રી મુક્તિ ગણિ, શ્રી વિજયકેમલ સૂરીયમણી;
 શ્રી વિનયવિજયલ સ્થવિર શુણી, ચારિત્રવિજયલ પૂજ્ય મુનિ. મં ૧૦
 ભારતમે' આજ મુનિ વિચરે, શત આઠ સદા પ્રતિજોધ કરે;
 શ્રી દર્શન જ્ઞાન વ ન્યાય ધરે, સખ લવકે શ્રી કલ્યાણ કરે. મં ૧૧

પટ્ટાવલી સમુચ્ચય

ભા. ૨

પૂરવણી

પુરવાણી

પૃષ્ઠ ૩-કડી ૧૯ : ચાર મંગળ :

મંગલં મળવાન ચીરો, મંગલં ગૌતમપ્રભુઃ ।

મંગલં સ્થૂલભદ્રાણઃ, જૈનધર્મોઽસ્તુ મંગલમ્ ॥૧॥

આમાં ત્રીજા મંગળ તરીકે આ. સ્થૂલભદ્રસૂરિનું નામ છે.

પૃષ્ઠ ૪, કડી ૧ : (ચરણ પહેલું) આં શ્રીભદ્રઆકુસ્વામીના ૪ શિષ્યો—
૧ સ્થવિર જોદાસ, ૨ સ્થવિર અગ્નિદત્ત, ૩ સ્થવિર યમદત્ત, ૪
સ્થવિર સોમદત્ત. (કલ્પસૂત્ર-સ્થવિરાવલી).

(ચરણ બીજું) આં શ્રીમંશ્રૂતિવિજયસૂરિના ૧૨ શિષ્યો—

આં નંદનભદ્ર, આં ઉપનંદનભદ્ર, આં તિષ્ઠભદ્ર, આં યશોભદ્ર,
આં સ્વપ્નભદ્ર, આં મણિભદ્ર, આં પૂર્ણભદ્ર, આં સ્થૂલભદ્ર, આં
ઋણુમતિ, આં જંબૂ, આં દીર્ઘભદ્ર અને આં પાંકુભદ્ર.

(ચરણ ત્રીજું) આં શ્રીમંશ્રૂતિવિજયની ૭ શિષ્યાઓ—

યક્ષા, યક્ષદિન્ના, જૂતા, જૂતદિના, સેણા, વેણા, રેણા. આ સાતે
આં સ્થૂલભદ્રની બહેનો હતી, વિકુપી હતી અને આં સંશ્રૂતિવિજયજીની
શિષ્યાઓ બની હતી. (કલ્પસૂત્ર-સ્થવિરાવલી).

પૃષ્ઠ ૪, કડી ૫ : આર્યમહાગિરિજીના શિષ્યો—

સ્થવિર હિત્તર, સ્થવિર બલિસહ, સ્થવિર ધનાદ્ય, સ્થવિર
શ્રી આદ્ય, સ્થવિર કોડિન્ય, સ્થવિર નામ, સ્થવિર નામમિત્ર, સ્થવિર
પદ્મલુક શકગ્રામ ત્રૈશિક. (કલ્પસૂત્ર-સ્થવિરાવલી)

પૃષ્ઠ ૪, કડી ૬. આર્યમહાગિરિજીની વાચક પરંપરા—

આર્યમહાગિરિ, આર્ય બકુલ-બલિસહ, આર્ય આર્ય સ્વાતિ, સ્વામાર્ય,
આર્ય જીતધર, શકિલ્ય (સ્કંદિલ), આર્ય સમુદ્ર, આર્ય મણુ, આર્ય ધર્મ,
આર્મ ભદ્રગુપ્ત, આર્મ વજ્રસ્વામી. (નદીસૂત્ર-સ્થવિરાવલી)

પૃષ્ઠ ૪, કડી ૧૧ : આં સંડિલસૂરિ—

આ આચાર્યનાં સંડિલ, પાંડિલ્ય, ખંડિલ, સ્કંદિલ એમ વિવિધ
નામો મળે છે. નદીસૂત્ર પદ્માવલીમાં આ નામના બે આચાર્યો જતાંબ્યા છે.

૧ આં સંડિલ્ય-જેઓ વિદ્યાધર વંશના બારમા વાચક છે અને
યુગપ્રધાનોમાના ૧૩ મા યુગપ્રધાન છે. તેઓ વીર સં. ૩૭૬ થી ૪૧૪
સુધી યુગપ્રધાનપદે હતા.

૨ આં ખંદિલ-જેઓ વિલાધર વંશના ૧૯ મા વાચક છે, તેઓ વીં સં ૮૫૦ પહેલાં વિલમાન હતા. તેમણે ઉત્તરાપથના મુનિઓનું સમ્મેલન મેળવી માથુરીવાચના કરી હતી. (પ્રભાવકચરિત્ર, હિમવંતસ્થાન)

૫૪ ૫, કડી ૧૨. આર્ય ક્ષત્ર્યુમિત્રસૂરિ ૫૨૫૨—

૧ ગણધર સુધર્માસ્વામી, ૨ કેવળી શીળંબુસ્વામી, ૩ આં પ્રભવ-સ્વામી, ૪. આં સચ્ચંબવસૂરિ, ૫ આં યશોભદ્રસૂરિ, ૬ આં સંભૂતિ-વિજય, ૭ આં રથુલભદ્રસ્વામી, ૮ આં સુહરિતસૂરિ, ૯ આં સુસ્થિતસૂરિ, ૧૦ આં ઇદ્રદિનસૂરિ, ૧૧ આં દિનસૂરિ, ૧૨ આં સિંહગિરિજી, ૧૩ આર્ય વજ્રસ્વામી, ૧૪ આં રથ, ૧૫ આં પુષ્પ-ગિરિજી, ૧૬ આં ક્ષેત્ર્યુમિત્રજી, ૧૭ આં ધનમિરિ, ૧૮ આં શિવ-ભૂતિ, ૧૯ આં ભદ્ર, ૨૦ આં નક્ષત્ર, ૨૧ આં રક્ષ, ૨૨ આં નાગસૂરિ, ૨૩ આં જ્ઞેહિલ, ૨૪ આં વિષ્ણુ, ૨૫ આં કાલક, ૨૬ આં સંપક્ષિત, ૨૭ આં વૃદ્ધ, ૨૮ આં સંધપાક્ષિત, ૨૯ આં હરિત, ૩૦ આં ધર્મ (આવકગોત્રી), ૩૧ આં સિંહ, ૩૨ આં ધર્મ, ૩૩ આં જંબૂ, ૩૪ આં નંદિત, ૩૫ દેશિગણી ક્ષમાત્રમણ, ૩૬ રિથરગુપ્ત ક્ષમા-ત્રમણ, ૩૭ સ્થાન કુમારધર્મ, ૩૮ દેવાધગણિ ક્ષમાત્રમણ. (કલ્પસૂત્ર સ્થાન)

૫૪ ૫, કડી ૧૩ : આં સુહરિતસૂરિના ૧૨ શિષ્યો, ૬ ગણો, ૨૪ શાખાઓ, અને ૨૭ કુલો—

૧. આં રાહુલ. તેનાથી ઉદ્દેહ ગણ નીકળ્યો. ૪ શાખાઓ—ઉદ્દેહ રિન્નિજ્યા, માસપૂરિયા, મધપત્તિયા, પુષ્પપત્તિયા. ૬ કુલો—નામગ્ન્ય, સોમશૂદ્ર્ય, ઉદ્દેહગ્ન્ય, દત્તલિન્નજ, નંદિન્નજ, અને પરિહાસ્ય.

ઉદ્દેહગણ અને નામગ્ન્ય કુલનો કનિષ્ઠ સં ૭ નો શલાભેષ મળે છે.

૨. આં જસભદ્ર. તેનાથી ઉદ્દેવાડિયગણ નીકળ્યો. ૪ શાખાઓ—અપિન્નિજ્યા, બદ્ધિન્નિજ્યા, કાકન્દિયા, અને મેહલિન્નિજ્યા. ૩ કુલો—ભદ્રજસિય, ભદ્રપૂતિય, અને જસભદ્ર.

૩. આં મેહગણી. સંભવ છે કે, આં ધનસુંદર આં ગુણસુંદર અને આં ગુણાકર તે આ આચાર્યના જ જીનં નામે હોય.

૪. આં કામિટ્ટિ. તેનાથી વેસવાડિયગણ નીકળ્યો. ૪ શાખાઓ—સાત્વિજ્યા, રજ્જપાલિયા, અંતરિન્નિજ્યા અને ખેમિલિન્નિજ્યા. ૪ કુલો—મણિય, મેહિય, કામિટ્ટિય, અને ઈન્દ્રપુરમ.

૫—૬. આં સુદિય, આં સુપદિયુદ્ધ. તેઓથી કોડિયગણ નીકળ્યો.

૪ શાખાઓ—હિમ્યાનાગરી, વિજ્ઞાનહરી, વર્ધરી, અને મન્નિમિહા. ૪ કુલો—
ખંભસિન્ન, વત્થસિન્ન, વાલુસિન્ન, અને પપ્પહવાહણ.

૭. આં રક્ષિખ.

૮. આ રોહણુત.

૯. આં ઇસિચુત. તેનાથી માણવગણ નીકળ્યો. ૪ શાખાઓ—
હાસવલ્લિયા, ગાયમલ્લિયા, વાસિકિયા, અને સોરકિયા. ૩ કુલો—ઇસિ-
ચુતિ, ઇસિકિતિ, અને અભિમ્યન્ત.

૧૦. આં સિચિચુત. તેનાથી ચારણગણ નીકળ્યો. ૪ શાખાઓ—
હારિયમાલાગરી, સંકાસીઆ, ગવેધુયા, અને વલ્લનાગરી. ૭ કુલો—
વત્થસિન્ન, પીર્ધમ્મિય, હાસિન્ન, પુસમિતિન્ન, માસિન્ન, અન્નવેડય,
અને હપ્પહસહ.

૧૧. આં ભંભગણી.

૧૨. આં સોમગણી.

આ સિવાય આં ભદ્રાદુના શિષ્ય આં ગોદાસથી ગોદાસગણ
નીકળ્યો. ૪ શાખા—તામસિતિયા, કોઠીવરિસિયા, પકુવહણિયા અને
દાસીપખડિયા. તથા આં મહાગિરિના શિષ્ય આં હિતર અને આં
બંધિરસહથી હિતર બંધિરસહ ગણ નીકળ્યો. ૪ શાખાઓ—કોસમ્મિયા,
સોષવિતિયા, કોઠાણી અને ચંદાનાગરી.

આ બન્ને ગણોનાં જુદાં કુલો નથી.

આ રીતે ૮ ગણ, ૩૨ શાખાઓ અને ૨૭ કુલો બન્યાં. (હપ્પ-
સૂત્ર-સ્થવિરાવણી)

પૃષ્ઠ ૬, કઠી ૧૦ : મુનિવિહાર.

મૌર્ય સમ્રાટ સંપ્રતિએ પોતાના રાજ્યનો વિસ્તાર આદ્ર અને દ્રાવિડ
સુધી વધાર્યો હતો અને અનાર્થ દેશ સુદામાં જૈનધર્મનો પ્રચાર કરાવ્યો હતો.
આં મુહસ્તિસરિના અગણો ૬ ગણો, ૨૪ શાખાઓ અને ૨૭ કુલોમાં
વહેચાર્ધ ગયા હતા. જોડે જૂના જૈન વસ્તીવાળા દેશો અને નવા જૈન
વસ્તીવાળા દેશોમાં અગણોએ પોતાનો ધર્મપ્રચાર સતત રીતે ચાલુ
રાખ્યો હતો. આં ઋષિયુગનો પરિવાર સોરઠમાં વિચરતો હતો.

“વીરવંશાવલી”માં લખ્યું છે કે—પુનઃ સંપ્રતિએ હિતરદિસ મરૂધરિ
ધંધાણીનગરિ શ્રીપદ્રમસ્વામીનો પ્રાસાદિનિબંધ નિપજાવ્યો. વીજ્ઞ-
મિરિ પાસનો પ્રાસાદ નિપજાવ્યો. બ્રહ્માણીનગરિ શ્રીહમીરમદિ શ્રીપાસ-

પ્રાસાદ બિંબ નિપજાવ્યો. ઇશ્વરગિરિ શિખરે શીનેભિંબ સ્થાપ્યો, તે દક્ષિણ દિસે જાણવો. પૂર્વ દિસિ રાહિણિગિરે શીસુપાસનો પ્રાસાદબિંબ નિપજાવ્યો. પછિમે દેવપત્તને પુનઃ ઇડરગઢે શીશાંતિનાથનો પ્રાસાદબિંબ નિપજાવ્યો.

“બૃહત્કલ્પસૂત્ર” ઉં ૧, સું ૫૦ નિર્ણુકિત ગાથા ૩૨૭૫ થી ૩૨૮૬ માં લખ્યું છે કે—સમ્રાટ સંપ્રતિએ પોતાના રાજ્યમાં ગરીબો માટે દાન-શાળાઓ સ્થાપી, રથયાત્રાઓમાં પોતે જતો હોતો. તેના સામંત રાજાઓ પણ પોતપોતાના રાજ્યમાં રથયાત્રામાં જતા હતા. સમ્રાટ સંપ્રતિએ સીમાઠાના રાજાઓને બોલાવી સમ્પત્તિધારી બનાવી તેના દેશમાં મોકલ્યા. વેશધારીઓને મોકલી યુનિમાર્ગ બોલાવ્યો અને પછી સાથે સાથે મોકલી ત્યાં જૈનધર્મનો પ્રચાર કરાવ્યો.

પૃષ્ઠ ૬, હાળ ૩, કડી ૧ અને પૃષ્ઠ ૨૭, હાળ ૧૪મી પૂરી :
આં કાલિકાચરિ.

શ્રીકાલિકાચાર્ય અપરનામ સ્વામાચાર્ય ચાર થયા છે.

૧ વીર સં. ૩૨૦ થી ૩૩૫ માં થયા, જે આં સ્વાતિસુરિના શિષ્ય હતા. તેમણે ઇદને પ્રતિબોધ ક્યો અને પ્રજાપનાસૂત્રની રચના કરી.

૨. વીર સં. ૪૫૩માં જે થયા, જેમણે અવિનયી શિષ્યોને ત્યાગ કરી તેમને સન્માર્ગે સ્થાપ્યા. નિમિત્તશાસ્ત્રના બળે ઇરાનના શાહીઓને પ્રતિબોધી જૈનધર્મી બનાવ્યા. સતી સાધ્વી આયો સરસ્વતીના શિષ્યની રક્ષા માટે બળિયારી મહાબલ્લ રાજાનો ઉચ્છેદ કરાવ્યો. ઇદને પ્રતિબોધ ક્યો અને ભાં ૬૦ ૪ ને દિવસે સંવત્સરી પર્વ સ્થાપ્યું.

૩. વીર સં. ૭૨૦ માં થયા, જે આં વિષ્ણુસુરિના શિષ્ય હતા.

૪. વીર સં. ૯૮૦ થી ૯૯૩ માં થયા, જે આં જૂતદિનમણિના શિષ્ય હતા. આં દેવર્ધિમણિના સમકાલીન હતા. માથુરી વાચનાના ધારક હતા. તેમણે વલ્લીની આગમ વાચનામાં પૂરી સહાય કરી. વડનગરમાં શીસંધ સમક્ષ કલ્પસૂત્ર વાંચી સંવત્સરીને દિવસે કલ્પસૂત્ર વાંચવાની મનીષા સ્થાપી અને વલ્લીવંશના રાજા ધરસેનનો શોક દૂર કરાવ્યો.

આ પ્રમાણે ચાર કાલિકાચાર્યો થયા છે. શ્રી કાલિકાચાર્ય કથાઓમાં આ ચારે આચાર્ય દેવાનું મિશ્રત ચરિત્ર બળે છે.

(પદ્માવલી સમુદાય ભાં ૧, પૃષ્ઠ ૧૯૮ ÷)

અધ્યાપક ડોલરરાય રંગીલદાસ મોકલે “પરિચયી ક્ષત્રપો” માં લખે છે કે—એમના મંત્રધર્મા એક બીજી વાત નોંધવા જેવી છે. કાલકાચાર્ય મદંભિક્ષ હપર પોતાનું અગન વેર વાળવાને પરદેશીઓને હિન્દમાં લાવ્યા એવો દોષ એમના પર મૂકી શકાય, પણ મળે છે તે પ્રગવા ઉપરથી એમ લાગે છે કે કાલકાચાર્ય પોતાના પ્રભાવથી આ પરદેશીઓને હિન્દી અને આર્ય બનાવી દીધા હતા, તે એટલે સુધી કે સરઆતના ક્ષત્રપો તો ૨૫૯-૫૯૦ જૈનધર્મના અનુયાયીઓ થયા હોય એમ લાગે છે. આ વાત નીચેના મુદ્દાઓથી ૨૫૯ છે (૧) ઉપવદાતનો શ્રેષ્ઠ બતાવે છે કે એ જૈનધર્મ માનતો. (૨) દામર્મદેથી કે રુદ્રસિંહ વખતનો એક ત્રુટક સિદ્ધાંતેષ મળ્યો છે. તેનાં અમુક વચનો “કેવળજ્ઞાન સપ્રાપ્તિ” વગેરેના પરથી મુનિશ્રી વિનયેન્દ્રસુરિએ બતાવ્યું છે કે, આ ક્ષત્રપોએ જૈનધર્મ અપનાવ્યો હતો. (૩) જૈન ગ્રંથોમાં આ શોનો જૈન જ મજુવામાં આવ્યા છે. દા. ત. કાલકેટથામાં આ શોનો “જૈનધર્મપ્રભાવકાઃ” કહ્યા છે. આવી રીતે આ ક્ષત્રપોએ અહીં આવીને જૈનધર્મનો સ્વીકાર કર્યો હતો. તે કાલકાચાર્યની અસરને લીધે જ હતું તે દેખીતું છે અને કાલકાચાર્ય પાડેલા આ આર્ય હિન્દી મંત્રકારો ચક્રનના વંશમાં ખૂબ કાલ્યાણકાર્યો લાગે છે કેમકે એનો પૌત્ર રુદ્રદામા તો શુદ્ધ આર્ય કેળવણી પામ્યો હતો અને ખરેખરે આર્ય હિન્દી હતો. મળે વિદેશી એવા આ શોકો હિન્દમાં આવીને હિન્દી બની ગયા. પોતાના નામોમાં પણ સંસ્કૃત શબ્દો (જય, રુદ્ર) વાપરવા મડયા. પોતાના શ્રેણીમાં સંસ્કૃત ભાષા વાપરવા મડયા અને પોતાની આખી સંસ્કૃતિને હિન્દી બનાવવા મડયા, એ બધું કાલકાચાર્યે આ વિદેશીને પણ શુદ્ધ સંસ્કૃતિ આપવાની અખત્યાર કરેલી નીતિનો વિનય બતાવે છે. (‘ઇતિહાસ સમ્મેલન નિર્ણયસંગ્રહ’ પૃષ્ઠ ૬૫)

પૃષ્ઠ ૭, કડી ૫ : નમોઽર્હત્ત સમન્વિતિ :

નમોઽર્હત્ત સિદ્ધાચાર્યો આનો સમ્પૂર્ણ પાઠ નીચે પ્રમાણે છે.

નમોઽર્હત્તસિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાયસર્વસાધુભ્યઃ ।

પ્રાકૃત નવકાર મંત્રનાં પાંચ પદોનું આ સંક્ષિપ્ત રૂપાંતર છે.

પૃષ્ઠ ૭, કડી ૧૫ : યસ્મિન્ હરપમૃતયોડપિ દત્તપ્રમાણાઃ ;

સોડપિ ત્વયા રતિપતિઃ ક્ષપિતઃ ક્ષણેન ।

વિષ્યાપિતા હુત્તમુજઃ પયસાઽથ ચેન,
પીતં ન કિં તદપિ દુર્ધરવાહવેન ॥ ૧૨ ॥

[કલ્યાણમંદિરસ્તોત્ર]

પૃષ્ઠ ૮, કડી ૧૮ : વિક્રમસંવત્ :

વીર સં. ૪૭૧ થી વિક્રમસંવત શરૂ થાય છે. અસ્તુત પટ્ટાવલી રાસમાં આ બન્ને સંવતો આપ્યા છે. વીર સં. ૪૭૦ સુધીની ઘટનાઓમાં વીરસંવત્ અને ત્યાર પછીની ઘટનાઓમાં મોટે ભાગે વિક્રમસંવત્ આપ્યા છે. વીર સં. ૪૭૦ પછીની ઘટનાઓમાં આ. શ્રીવજ્રસ્વામીનું સ્વર્ગ ગમન, ચંદ્રગચ્છનું બિરુદ ઇત્યાદિ. કોઈ કોઈ સ્થાને તો આશુ કડીઓમાં એક વધુ ચરણ જોમેરીને એટલે પુનરુક્તિ કરીને બન્ને સંવતો પણ દર્શાવ્યા છે. આ રાસમાં વિક્રમ સંવત માટે માત્ર સંવત શબ્દ જ વાપર્યો છે.

પૃષ્ઠ ૧૦, હાળ ૫, કડી ૨ : અણુભિસ નયણાં મણુકેભ્ય સાહણ્યાં આની સંપૂર્ણ માયા નીચે પ્રમાણે છે.

અણિમિસનયણા મણ-વજ્રસાહણા પુષ્પદામમ્ભમિલાણા ।

અઢરંગુલેણ મૃમિ, ન છિવંતિ જિણા મિતિ ॥ ૧૧૯ ॥

(મલધારી આ. હેમચંદ્રચરિ સિખ્ય કૃત “ બૃહદ્વસંબ્રહ્મણી ”)

પૃષ્ઠ ૧૧, કડી ૧૦ : સંવત એકસો આઠે વર્ષે.”

અહીં સંવત શબ્દથી વિક્રમ સંવત સમજવો.

પૃષ્ઠ ૧૩, કડી ૧૬ : જોઈ હાથ :

ગુજરાતીમાં સાડી એક માટે હોઈ, સાડી બે માટે અહીં, સાડી ત્રણ માટે જોઈ (જોઈ) અને સાડીચાર માટે હોંસા, શબ્દો વપરાય છે. અહીં “ જોઈ હાથ ” શબ્દથી એ સૂચન છે કે, હે રુકિમણી ! તું મારાથી સાડી ત્રણ હાથ દૂર રહીને મારી વાત સાંભળ.

પૃષ્ઠ ૧૩, કડી ૨૨ :

આ કડીના પહેલા ચરણમાં વીર સંવત આપ્યો છે અને પછી તે જ ચરણની પુનરુક્તિ કરી તેમાં જ વિક્રમ સંવત આપ્યો છે. આ રીતે આ કડીમાં ચારને બદલે પાંચ ચરણો છે, પરંતુ વાચકે તે બન્ને ચરણોને એક ચરણરૂપે માની, એક જ રાગે પુનરુક્તિ કરીને બોલવા.

પૃષ્ઠ ૧૫, કડી ૧૪ :

આ કડીના ત્રીજા ચરણમાં વીર સંવત આપ્યો છે અને પછી તે જ ચરણની પુનરુક્તિ કરી તેમાં જ વિક્રમ સંવત આપ્યો છે, આ રીતે આ

કહીના ઉત્તરાર્થમાં બેને બદલે ત્રણ ચરણો થાય છે કિન્તુ વાચકે બન્ને ચરણોને એક ચરણ રૂપે માની એક જ રાગમાં પુનરુક્તિ કરીને બોલવા.

૫૪ ૧૫, કહી ૨. " પ્રાચીન ૮૪ ગવ્થો. "

પ્રાચીનકાળમાં ૮૪ ગવ્થો હતા. તે દરેકની પ્રરૂપણા અને સમાચારી એક જ હતી. તેનાં પૂરાં નામો મળતાં નથી પરંતુ કેટલાંએક નામો નીચે પ્રમાણે મળે છે.

નિર્ગન્ધગવ્થ, કોટિકગવ્થ, ઉદ્દેક, ઉકુવાડિય, વેસવાડિય, ચારણ, માનવ, ગોદાસગવ્થ, બલિસહગવ્થ, નાગેન્દ્રગવ્થ, ચન્દ્રગવ્થ, નિવૃત્તિગવ્થ, વિલાધગવ્થ, આરણ્યકગવ્થ (વિટપીગવ્થ, વિહરકગવ્થ), મલ્લવાદીગવ્થ, કાલિકાચાર્યગવ્થ, હારીશગવ્થ (હારિજગવ્થ), કૃષ્ણધિગવ્થ, ઉપકેશગવ્થ, કોરટાગવ્થ, દિવકનીકગવ્થ, મજ્જિમા સાખા (હર્ષપુરીય) બ્રહ્મદ્રોષિક (વરમાણ્યગવ્થ), રાજગવ્થ (ધર્મશીપગવ્થ, સુગણ્યગવ્થ) ચેત્રપુરીગવ્થ, ધનેશ્વરગવ્થ, મોદેરાગવ્થ, ચૈત્યવાસીગવ્થ ભટેવરાગવ્થ, કુર્યપુરીયગવ્થ, વાયલગવ્થ, ભાવમારગવ્થ, સરેરકગવ્થ, હાથુંડીગવ્થ, પર્ણતલગવ્થ, હર્ષપુરાયગવ્થ, વડગવ્થ વગેરે.

વડગવ્થ થયા પછી ઉપરમાંના કેટલાંએક ગવ્થો સમયના પ્રવાહમાં નાશ પામ્યા છે અને કેટલાંએક ગવ્થો બીજી નામ પામ્યા છે. એ રીતે વડગવ્થમાંથી બીજી રીતે જ ૮૪ ગવ્થો થયા છે, જેની યાદિ આગળ આપી છે.

૫૪ ૧૬, કહી ૮ :

આ કહીના પહેલા ચરણને બેવડાવી વીર સંવત અને વિક્રમ સંવત એમ બે સંવત આપ્યા છે, એટલે કહીમાં ચારને બદલે પાંચ ચરણો બન્યાં છે વાચકે તે બન્ને ચરણોને એક જ ચરણ માની એક જ કથામાં પુનરુક્તિ કરીને બોલવાં.

૫૪ ૧૮, કહી ૧૫ :

આ કહીના પહેલા અને બીજા ચરણમાં વીર સંવત આપ્યો છે અને પછી તે બન્ને ચરણોની પુનરુક્તિ કરી તેમાં જ વિક્રમ સંવત આપ્યો છે. આ રીતે આ કહીમાં ચારને બદલે છ ચરણો છે પરંતુ વાચકે તે ચારે ચરણોને બે ચરણરૂપે માની એક જ કથામાં પુનરુક્તિ કરીને બોલવાં.

અહીં એ વિરોધતા છે કે, 'વળા' એવો શબ્દ વાપરીને વિક્રમ સંવત આપ્યો છે. આથી મ થકારને ચરણો વધારીને પશુ બન્ને સંવતો રાખવા છદ્દ છે, એમ નહીં થાય છે.

પૃષ્ઠ ૨૩, કડી ૪, અને પૃષ્ઠ ૨૪, કડી ૩ : તાળાં ૪૮, પલો ૪૮ :

આં માનદુંમશ્વરિએ ધારાનગરીમાં ભોજ સગ્નની જેલમાં ' ભક્તામર સ્તોત્ર 'નાં ૪૪ પલો બનાવી ૪૪ તાળાં તોડ્યાં હતાં. એટલે ભક્તામર સ્તોત્ર વસ્તુતઃ ૪૪ શ્લોકવાળું છે. તેની પ્રાચીન દીકા તથા પ્રબંધચિંતામણિ વગેરેમાં તેનાં ૪૪ પલો બતાવ્યાં છે.

કલ્યાણમંદિર સ્તોત્રની સરખામણીમાં પણ તેનાં ૪૪ શ્લોકો જ બ્યાજ્યા છે પરંતુ દિગમ્બર આચાર્યે ચાર પ્રતિહાર્ય વિભૂતિના ચાર નવાં પલો બનાવી તેમાં દાખલ કર્યાં છે. તેમજ બીજા એક દિગમ્બર આચાર્યે એ જ ચાર પ્રતિહાર્યનાં બીજાં જ ચાર નવાં પલો બનાવી તેમાં દાખલ કર્યાં છે. આ રીતે દિગમ્બર સમાજમાં ભક્તામર સ્તોત્રનાં ૪૮, અને ૫૨ પલો મનાય છે. પરંતુ આ આઠે પલો પોતાની કૃત્રિમતાને જાહેર કરે એવી કોટિનાં છે. તે ૪૪ પલોની શૈલીનાં નથી, એમ વાંચનાર સહેજે સમજી શકે તેમ છે. કવિ બહાદુર દીપવિજયજીએ આ રાસમાં એ માન્યતાના આધારે ભક્તામરનાં ૪૮ પલો બતાવ્યાં છે. પણ ખરી રીતે ભક્તામર સ્તોત્રમાં ૪૪ પલો જ છે. (વિશેષ માટે જુઓ, ' જૈન સત્યપ્રકાશ ' ક્રમાંક ૮૫, પૃ. ૨૫).

પૃષ્ઠ ૨૪, કડી ૭ : દિગમ્બરના બે મતો :

વિં. સં. ૧૬૬ માં દિગમ્બર મત નીકળ્યો, જે આજીવક, ત્રૈરાશિક, અખાદિક અને બોટિક મતના એકમ રૂપે છે. આં અર્હુદ્મલિએ આ મતને સિંહ સંધ, નંદિ સંધ, સેન સંધ અને દેવ સંધ, એમ ૪ વિભાગમાં વ્યવસ્થિત કર્યો હતો. ત્યાર પછી દિગમ્બર મંપ્રદાયમાંથી મૂળ સંધ, દ્રાવિડ સંધ, ચાપનીય સંધ, કાળકા સંધ, માયુર સંધ, તારણ પંથ, બદારક, તેરહ પંથ, શુભાન પંથ અને સમૈયા પંથ એમ વિવિધ પંથો નીકળ્યા છે. આને દિગમ્બરોમાં ૧ વીશપંથી અને ૨ તેરહપંથી એમ બે મુખ્ય મતો છે. વીશપંથી જૈનો શ્રાવકોના સિંદૂરપ્રકરણોક્ત ૨૦ કર્તવ્યોને માને છે. તેઓ પ્રાચીન દિગમ્બર જૈનો છે. તેરહપંથી તેમાંના ૧૩ કર્તવ્યોને માને છે. તેઓ વિં. સં. ૧૬૮૦ માં નીકળ્યા. (' વેતામ્બર-દિગમ્બર સમન્વય ' ભાગ ૩ જો)

પૃષ્ઠ ૨૮, કડી ૭ : આં શ્રીજિનભદ્રગણિ ક્ષમાશ્રમણ :

આ કડીમાં નવું ચરણ વધાર્યો વિના જ ચાલુ ચરણમાં વીર સંવત અને વિક્રમ સંવત એમ બે સંવતો આપી શ્રીજિનભદ્રગણિનો સમય બતાવ્યો

છે પણ અહીં વિક્રમ સં. ૫૪૫ આપ્યો તેને બદલે વિ. સં. ૬૪૫ જોઈએ.

૫૪૬ ૨૯, ૬૬૧ ૩ : શીસોદિયા વંશાવલી :

રામ કનકસેન વિ. સં. ૨૦૦, તેણે સૌરાષ્ટ્રના વાલાક પ્રદેશમાં રાજ્ય સ્થાપ્યું, ચોથી પેઢીએ રામ વિજયસેને વલભી શિહોર અને વૈરાટ (ધોળકા) વસાવ્યાં. કુલ સાત પેઢી રાજ્ય ચાલ્યું. વિ. સં. ૩૭૫ (ટાક-રાજસ્થાન). ૫૬૧ શિલાદિત્ય રામ થયો, જે વાલાકરાજ પણ કહેવાય છે. ગ્ર. સં. ૧ થી ૬૦. મ્હેન્છોએ વલભી ભાગ્યું અને શિલાદિત્ય મૃત્યુ પામ્યો, વીર સં. ૮૪૫, વિ. સં. ૪૩૫ (જેન પ્રતિહાસ).

આ રાજ્યથી મુખ્ય બે શાખાઓ ચાલી છે. ૧. મૈત્રક, ૨. શીસોદિયા.

૧. મૈત્રકવંશ—શિલાદિત્ય મૂળે સૂર્યનો પુત્ર છે. સૂર્યનું બીજું નામ “મિત્ર” છે. એટલે તેનો વંશ તે મૈત્રકવંશ.

મૈત્રકવંશની પાંચ-છ પેઢીઓ ગુપ્તવંશના સેનાપાત તરીકે રહેલી છે. એટલે તેનું બીજું નામ “સેનાપતિ” વંશ પણ છે અને ત્રીજું નામ “વલભીવંશ” છે. વલભીવંશે ગ્ર. સં. ૧૮૦ થી ૪૫૦ સુધી વલભીનું રાજ્ય કર્યું છે. તેની રાજવલી આ પ્રમાણે છે.

૧ ભટ્ટારક, ૨ કોણસિક, ગ્ર. ૨૦૦, ૩ પહેલો મુવસેન, ૪ ગુહસેન ગ્ર. ૨૫૦, ૫ બીજો ધરસેન ગ્ર. ૨૮૦, ૬ પહેલો શિલાદિત્ય ગ્ર. ૨૮૫ ૭ પહેલો ખરસક, ૮ ત્રીજો ધરસેન, ૯ બીજો મુવસેન, ૧૦ ચોથો ધરસેન ગ્ર. ૩૩૧, ૧૧ ત્રીજો મુવસેન, ૧૨ બીજો ખરસક, ૧૩ બીજા શિલાદિત્યનો પુત્ર ત્રીજો શિલાદિત્ય, ગ્ર. ૩૭૦, ૧૪ ચોથો શિલાદિત્ય, ૧૫ પાંચમો શિલાદિત્ય ગ્ર. ૪૨૦, ૧૬ છઠ્ઠો શિલાદિત્ય, ૧૭ સાતમો શિલાદિત્ય, ગ્ર. ૪૫૦ વિ. સં. ૮૨૫.

(‘ ગુજરાતના ઐતિહાસિક ભેખો ’ ભા. ૧, ૨, ૩.)

૨. શીસોદિયાવંશ—જેનાં બીજાં નામો ગિહગોત, આહડિયા, રાવલ, શીસોદિયા, રાણા વગેરે વગેરે છે; તેમાં આજે શીસોદિયા નામ પ્રસિદ્ધ છે તે શીસોદા કે એવા ગામથી મૂળ ગાદીએ આવ્યા હોય માટે શીસોદિયા કહેવાયા એમ વિદ્વાનોની ધારણા છે. એના શબ્દાર્થનો વિચાર કરીએ તો શીસોદિયાનું સંસ્કૃતરૂપ ક્ષીર્ષોદિતા:—ક્ષીર્ષોદયા: થાય. જેમ બ્રહ્મણે બ્રહ્માજીના ગુપ્તમાંથી નીકળ્યા મનાય છે તેમ શીસોદિયા પણ બ્રહ્માજીના

મસ્તિષ્કમાંથી નીકળ્યા છે એમ તેના શબ્દાર્થ ઉપરથી તારવી શકાય છે. ઐતિહાસિક કલ્પેષો મળે છે કે, વલ્લીવંશનો શિલાદિત્ય રાજા બ્રાહ્મણ સંતાન છે. તેની પરંપરામાં ભટ્ટાર્ક અને બાપા રાવલ વગેરે થયા છે અને બાપા રાવલના વંશજો તે શીસોદિયા છે, એટલે કે શીસોદિયા તે બ્રાહ્મણ પ્રાતિમાંથી ભિતરી આવેલ રાજવંશ છે. અને તેથી જ શીસોદિયા એ તેઓનું સાચું નામ છે.

શીસોદિયાની વંશાવલી, વિવિધ સાધનોદ્વારા આ પ્રમાણે તૈયાર થાય છે:

૧ ભટ્ટાર્ક અને પહેલો બાપા રાવલ, ગ્રુ. સં. ૧૬૦, ૨-ધરમદ, ૩ શુહસેન, શુહલ, શુહદત્ત, ગ્રહાદિત્ય, તેના વંશજો ગહલોત તથા ગોહલ કહેવાયા, ગ્રુ. સં. ૨૫૦, ૪ ભોજ, તે ધરનો રાજા બન્યો, ૫ મહેંદ્ર, ૬ નાગાદિત્ય. ટોડ જેમ્સ લખે છે કે, ધરના બીલોએ નાગાદિત્યને મારી તેના કુટુંબને નસાડી મૂક્યું. ૭ શિલાદિત્ય ૮. અપરાજિત, ૯ બીજો મહેંદ્ર, ૧૦ કાલભોજ, બીજો બાપા રાવલ, જે ધરથી નાસી મેવાડમાં આવ્યો, નામદામાં મેટા થયો અને ચિત્તાડના મોર્ચ રાજાને મારી ચિત્તોડનો રાજા બન્યો. ૧૧ ખુમાણ પહેલો, ૧૨ મતટ, ૧૩ ભર્તુભટ પહેલો, ૧૪ સિંહ, ૧૫ બીજો ખુમાણ. ૧૬ મહાયક, ૧૭ ત્રીજો ખુમાણ, ૧૮ બીજો ભર્તુભટ. તેને મહાલક્ષ્મી નામની રાઠોડ પુત્રી રાણી હતી, ૧૯ અલ્લટ વિં. સં. ૧૦૧૦, ૨૦ નરવાહન, ૨૧ શાલિવાહન, ૨૨ શક્તિકુમાર વિં. સં. ૧૦૩૪, ૨૩ અંબાપ્રસાદ, ૨૪ શુચિવર્મા, ૨૫ નરવર્મા, ૨૬ કાર્તિવર્મા, ૨૭ ચોમરાજ, ૨૮ વૈરાટ, ૨૯ વંશપાલ, ૩૦ વૈરસિંહ, ૩૧ વીરસિંહ વિં. સં. ૧૧૬૪, ૩૨ અરિસિંહ, ૩૩ ચૌડસિંહ, ૩૪ વિક્રમસિંહ, ૩૫ રાણી રણસિંહ, તેનાથી રાવલ અને રાણા એમ બે શાખાઓ થઈ વિં. સં. ૧૨૧૧, ૩૬ હેમસિંહ, ૩૭ સામંતસિંહ, ૩૮ કુમારસિંહ, ૩૯ મયનસિંહ, ૪૦ પદ્મસિંહ, ૪૧ નૈરસિંહ વિં. સં. ૧૨૭૦ થી ૧૩૦૬, ૪૨ તેજસિંહ, ૪૩ સમરસિંહ સં. ૧૩૫૬, ૪૪. ભુવનસિંહ, ૪૫ જયસિંહ, ૪૬ લક્ષ્મીસિંહ, મૃત્યુ સં. ૧૩૬૦, ૪૭ અન્યસિંહ, ૪૮ બાતા અરિસિંહ, મૃત્યુ સં. ૧૩૬૦, ૪૯ હમીરસિંહ, ૫૦ ખેતસિંહ, ૫૧ લક્ષ્મીરાજ, ૫૨ મોહલસિંહ વિં. સં. ૧૪૮૫, ૫૩ રાણી કુંભ, મૃત્યુ સં. ૧૫૩૦, ૫૪ રાયમલ્લ, મૃત્યુ. સં. ૧૫૭૫, ૫૫ સંત્રામસિંહ, ૫૬ રત્નસિંહ, ૫૭ વિક્રમજીત, ૫૮ ઉદયસિંહ, ૫૯ રાણો પ્રતાપ, ૬૦ અમરસિંહ, મૃત્યુ વિં. સં. ૧૬૭૭, ૬૧ ઠર્ણસિંહ.

(રાણકપુર્ગા ત્રૈલોક્યદીપકપ્રાસાદનો શિલાલેખઃ જુઓ-પ્રકાશક : ખડગવિલાસ પ્રેસ બાકિપુર (પટના) ના હિંદી ટ્રાંસલેશનમાં પં ૦ ગૌં હીં ૦ ઓઝાની દિપ્તિ.)

શીસોદિયા વંશના રાગઓ જૈનધર્મી કે જૈનધર્મપ્રેમી હતા, તે અંગે નીચે મુજબ કેટલાએક ઉદાહરણો મળે છે.

૧૧ ખુરમાણુ—તેના વંશમાં થયેલ સમુદ્રક્રમાર દીક્ષા લઈ જૈનાચાર્ય બન્યા. તેમણે દિગંબરોના હાથમાં જતા નાગદા તીર્થને બચાવી રક્ષણ કર્યું હતું. (ગુર્વાં ૨૨૦ ૩૬)

૧૩ હર્ષભટ્ટ—તેણે બટેવરનો કિલ્લો બનાવ્યો, તેમાં જ ગોહિલ-વિહાર બનાવી તેમાં જુઝામણીના હાથે બં આદિનાથની પ્રતિમા કરાવી હતી ચિત્તોડગઢ પર ગોમુખ કુડની જૈન ગુફામાં બં આદિનાથની પ્રતિમા છે. તેના પરિકરના લેખથી સમજાય છે કે, આ પ્રતિમાની બટેવર મઝ્છના આં આગ્રહેવસુરિએ અજનશલાકા કરી હતી. એટલે કે ગોહિલરાણાના વંશને જૈનધર્મી હતા.

આને પણ એવી લોકમાન્યતા છે કે, “મેવાડમાં નવો કિલ્લો બને કે ત્યાં બં આદિનાથનું દેરાસર બને.” બટેવર કિલ્લાના હિંદુ ગોહિલ-વિહારથી અને કુંભારાણાના એક કુરમાનથી પણ એ વાતને સમર્થન મળે છે.

૧૭ ખુરમાણુ—તેને બ્રાહ્મણો પ્રત્યે અત્યંત તિરસ્કાર હતો. તેણે ધણા બ્રાહ્મણોને મેવાડમાંથી કાઢી મુકાવ્યા હતા. એટલે આ બ્રાહ્મણધર્મી કે શૈવધર્મી નહોતો.

૧૯ અલ્લટ્ટ—આ રાગ વિં ૦ સં ૧૦૦૦ લગભગમાં થયેલ છે. તે આં નન્નસુરિનો ઉપાસક હતો તેની રાજસભામાં સ્વેતામ્બર દિગંબરોનો શાસ્ત્રાર્થ થયો થતો જેમાં સ્વેતામ્બર આં પ્રહુમ્નસુરિ અને તર્કપંચાનન આં અભયદેવસુરિએ દિગંબરાચાર્યશ્રને જીતી પોતાનો શિષ્ય બનાવ્યો હતો તે વિજય મળ્યો હતો. અને તેના જ પ્રતીકરૂપે શ્રીસંધ તરફથી ચિત્તોડના કિલ્લામાં મોટા કીર્તિસ્તંભ બાંધી કરવામાં આવ્યો હતો. જેનો સં. ૧૪૮૫ માં ગણા મોહલસિંહના આદેશથી સં. ગુણરાજે શર્ણોદ્ધાર કરાવ્યો હતો આને પણ એ સ્તંભ ચિત્તોડના કિલ્લામાં જૈન-ધર્મની કીર્તિ ફેલાવતો અડગપણે બાંધ્યો છે. અલ્લટ્ટ રાજની રાણી હર્ષદેવીએ હર્ષપુર વસાવ્યું, જે આને અજમેર પાસે હાસોટ નામથી પ્રસિદ્ધ છે. ત્યાંથી હર્ષપુરીય મઝ્છનો પ્રાકૃર્ણીય થયો છે. અલ્લટ્ટ રાજની એક

રાણીને રેવતીનો રાગ હતો, જે સારિકમચ્છની હરિતકુંડી શાખાના આઠ બલભદ્રસુરિના વાસણેપથી મટી ગયો હતો. આ રાગ જૈનધર્મી હતો. તેનો ખીજો પુત્ર જીવનપાલ આઠ વર્ધમાનસુરિનો ઉપાસક હતો.

૩૫ રાણો રણસિંહ—સંગ્રામસિંહ અને સમરસિંહ એ તેના બે બીજાં નામે છે. રાણા રણસિંહથી શીસોદિયા રાજાઓ “રાણા” તરીકે ઓળખાય છે. તેનો સમય વિ. સં. ૧૨૧૧ છે. તેને એક કરણસિંહ નામે પુત્ર હતો. તેના પુત્ર ધીરસિંહે સં. ૧૨૨૬ ની આસપાસમાં જૈનધર્મ સ્વીકાર્યો હતો, જેનાથી “શીસોદિયા ઓસવાળ” વંશની સ્થાપના થઈ છે. શીસોદિયા ઓસવાળો મેવાડની નૈઋત્યમાં જૂલાનગરમાં રહેતા હતા. જૂલાનગર દટ્ટનપટ્ટન થતાં તેમાંનું એક કુટુંબ અમદાવાદ આવી વસ્યું, જે આજે નગરશેઠના કુટુંબ તરીકે પ્રસિદ્ધ છે. જૂલાનગરની પાસેના પ્રદેશમાં પાંચમની તિથિ માટે “પાંચમના કામમાં પંચાત પડે” એવી માન્યતા છે એ જ રીતે નગરશેઠના કુટુંબમાં પણ પાંચમનો દિવસ અશુભ લેખાય છે, તે માટે એવી દંતકથા મળે છે કે, શીસોદિયા વંશની એક કુમારિકા પાંચમને દિવસે શુભકામ માટે જતી હતી. તેને રસ્તામાં ખૂબ જ પબવણી થઈ અને રસ્તામાં જ તેનું મૃત્યુ થયું ત્યારથી શીસોદિયા ઓસવાળો પાંચમને દિવસે કોઈ પણ જાતનું શુભ કામ કરતા નથી. પાંચમ માટેની આ માન્યતા જૂલાવતી નગર અને નગરશેઠના કુટુંબનો પ્રાચીન સંબંધ હોવાનું પુરવાર કરે છે. થોડાં વર્ષો પહેલાં જૂલાનગરનું ખોદકામ થયેલ છે, તેમાંથી અનેક ભિન્નપ્રતિમાઓ મળી આવી છે, જે આજે શાહીડાના ફેરા-સરમાં વિદ્યમાન છે.

૪૧ રાણો જૈત્રસિંહ—આ રાણાનાં જયતલ, જયમલ, જયપાસંહ અને જયંતસિંહ એમ વિવિધ નામે મળે છે. તેનો સમય વિ. સં. ૧૨૭૦ થી ૧૩૦૬ મળે છે. તેણે છ લડાઈઓમાં વિજય મેળવ્યો હતો. તેણે વિ. સં. ૧૨૮૫ માં આહડમાં હીરલા આચાર્ય શ્રીજગન્નથદ્ર સુરિને “તપા”ના બિરુદથી શોભાવ્યા હતા. ત્યારથી તપગચ્છ એ નામની શરૂઆત થઈ છે. આ રાણો અને તેની રાણી પરમ જૈન બન્યાં હતાં. ત્યારબાદ પણ તેની ત્રણ પેઢી સુધી રાણીઓએ જૈનધર્મનું પાલન કર્યું હતું.

૫૨ રાણો મોકલસિંહ—તેણે ચિત્તોડ પરના જૈન કીર્તિસ્તંભનો સં. ૧૪૮૫માં સં. શુચરાજ પાસે છંજોઈદાર કરાવ્યો હતો. આજે પણ ચિત્તોડના કિલ્લામાં બેઠે મહાવીરસ્વામીના મંદિર પાસે તે જૈન કીર્તિસ્તંભ વિદ્યમાન છે.

૫૩ રાણા કુંજાજી—તેણે વિ. સં. ૧૪૯૬માં રાણકપુરના ત્રિલોક્ય દીપક પ્રાસાદમાં જે પાપાણુ સ્તંભો કરાવ્યા છે. જે તેવા જ સ્વરૂપમાં આજે પણ વિદ્યમાન છે. તેના પૌત્ર રાણા રાયમદ્દલજીએ દેવકુલપાટણને વિકસાવ્યું છે, જ્યાં આજે ચાર મોટાં જિનાલયો છે.

૫૯ રાણા પ્રતાપસિંહ—જમદગુરુ શ્રીહીરવિજયસુરિ મોગલ બાદ-શાહ અકબરને પ્રતિભોધી જજીઆવેરા માફ કરાવી ગુજરાત તરફ આવતા હતા ત્યારે રાણા પ્રતાપે લગભગ વિ. સં. ૧૬૪૩ માં તેઓને મેવાડ-પધારવા નિમંત્રણપત્ર પાઠવ્યો હતો, જે પત્રમાં રાણાજીએ પૈતાના રાજ-વંશને તપમચ્છના આચાર્યોના ઉપાસક તરીકે ઓળખાવેલ છે.

એક દોહરો મળે છે કે—

શીસોદિઆ સડેસરા, ચઉદસીયા ચઉદહાણુ,

ચૈત્યવાસીયા ચાવડા, કુલગુરુ એક પ્રમાણુ. ૧

એટલે શીસોદિયા સડેરકે મચ્છના ઉપાસકો હતા, અને રાણા જૈનસિંહ પછી તપાગમ્છના ઉપાસક બની રજા હતા. એકંદરે શીસોદિયા વંશના અનેક રાજાઓ જૈનધર્મી કે જૈનધર્મ પ્રેમી બન્યા છે. (જૈન સાય-પ્રકાશ, ક્રમાંક. ૭૩, ૭૪, ૭૫, ૧૫૮, ૧૫૯, ૧૬૦).

૫૪ ૨૯, કડી ૧૧ અને ૫૪ ૩૮ કડી ૨, ૫ : સડેરકમચ્છની પદાવલી—

મારવાડમાં સડેરાવ ગામથી આ મચ્છ નીકળ્યો છે, જેમાં અનેક પ્રાભાવિક આચાર્યો થયા છે. તેની પરંપરા આ રીતે મળે છે—

(૧) આ. ઈશ્વરસુરિ. તેમને મુઘરાની બદરીદેવી પ્રત્યક્ષ હતી.

(૨) આ. યશોભદ્રસુરિ. તેમનો સં. ૬૫૭ માં જન્મ, સં. ૬૬૮ માં સુરિપદ, સં. ૧૦૧૦ માં ચોરાણીવાદનો જન્મ અને સં. ૧૦૨૯ કે ૧૦૩૬ માં સ્વર્ગવાસ થયેલ છે. પાંડવાડા પાસે પિલાર્ધ ગામના બ્ય. પ્રવચસારની પત્ની ગુણસુંદરના તે પુત્ર હતા. ૭ વર્ષે દીક્ષા લીધી. તેમને બદરીદેવી પ્રત્યક્ષ થઈ હતી. તેમણે મુઘરામાં જ આચાર્ય થયા પછી જાવજીવ સુધી ૭ વિગમનો ત્યાગ કર્યો હતો. અને હમેશાં આઠ કોળિયા માત્ર આહારના આંગેલમાં કરતા હતા. તેમને મંત્ર, યંત્ર, અંજનકૃપિકા, મગનગામિની વિદ્યા, આઠ મહાસિદ્ધિઓ વગેરે અનેક વિદ્યાઓ પ્રાપ્ત થઈ હતી. તેમણે આંહડ, કરદેડા, કવિલાણુ, સાંબર, અને ભેસરમાં એક જ દિવસે એક જ મુદ્દતે પ્રતિષ્ઠા કરાવી હતી. મેવાડ નરેસ, અલ્હટરાજ અને

ચિત્તોઃ પાસેના વડમાનના બોહાએ દુઃખી થતાં કર્મની વિચિત્રતા સમજી આં શૈભદ્રચૂરિ પાસે દીક્ષા લીધી. નામ તો બોહાન્સપિ હતું પણ તેઓ મહાન તપસ્વી અને ક્ષમાભાવથી ઉપસર્ગો સહના હોવાથી ખિમાન્સપિના નામથી પ્રસિદ્ધ થયા છે. તેમને તપસ્યાના પ્રભાવે દેવ-સહાયક હતો. અનેક લઙ્ગિયો ઉત્પન્ન થઈ હતી. તેમણે તપસ્યાના પાંચા માટે વિકટ અભિગ્રહો લીધા હતા, જે દરેક પૂગયા છે અને પારણું થયું છે. આવી રીતે તેના ૮૪ અભિગ્રહોની સંખ્યા મળે છે. ધારાપતિ મુજબેના ભાર્ષિ સિંધુલ તો તેના ખાસ ભક્ત હતો. તેણે ગુરુમંદિર બનાવી ખિમાન્સપિનાં ચરણોની પાદુકાની સ્થાપના કરી હતી. તેમની ૩૦ વર્ષે દીક્ષા અને ૬૦ વર્ષે સ્વર્ગમન થયેલ છે.

કૃષ્ણન્સપિ તેમના શિષ્ય થાય. જે ધારાનગરીના યુવરાજ સિંધુલના બાનીતા રાવત (રાજપૂત) હતા. ખિમાન્સપિએ પહેલવહેલો અભિગ્રહ એવો કર્યો હતો કે—“રાવત કૃષ્ણ સ્નાન કરી છૂટા ડેશ રાખી ઉદ્ધિગ્ન મનનો હોય અને એકવીશ પુસ્તાનો આહાર આપે તો ખિમાન્સપિ પાંચું કરે” તેમને આ અભિગ્રહમાં ૩ મહિનાને ૮ દિવસના ઉપવાસ થયા હતા. નવમે દિવસે સિંધુલે રાવત કૃષ્ણને કાઢી ચૂક્યો હતો તેથી તે તેના છૂટા ડેશ કરી ખિમમને ભીજો હતો, ત્યાં જ ન્સપિ પધાયી. કૃષ્ણે ભાલાની અણીથી પુસ્તા ઉપાડી ન્સપિના પાત્રમા નાખ્યા. ગણતરી કરી તો ૨૧ પુસ્તા હતા. આ પ્રમાણે અભિગ્રહ પૂરો થતાં ખિમાન્સપિએ પારણું કર્યું ન્સપિએ એક પછી એક આવા ૮૪ અભિગ્રહો કર્યા હતા

રાવત કૃષ્ણને આ અભિગ્રહનું જ્ઞાન થતાં આશ્ચર્ય થયું. તે ન્સપિની પાછળ પાછળ ગયો તેણે ન્સપિને પોતાનું આયુષ્ય પૂછ્યું ત્યારે છ મહિનાનું આયુષ્ય બાકી છે એમ જાણી ખિમાન્સપિ પાસે દીક્ષા લીધી. દીક્ષા થતાં દેવોએ કુસુમવૃષ્ટિ કરી, તેનું નામ કૃષ્ણન્સપિ પાડવામાં આવ્યું. કૃષ્ણ ન્સપિ છ મહિનાનું ચારિત્ર પાળી સ્વર્ગે ગયા.

આં શ્રીયક્ષદેવસૂરિના શિષ્ય કૃષ્ણન્સપિ થયા. તેઓ પણ ધણી મહાન તપસ્વી લઙ્ગિયસંપન્ન અને પ્રાભાવિક હતા. જેનાથી કૃષ્ણપિ ગચ્છ નીકળ્યો છે, તે કૃષ્ણન્સપિ આ કૃષ્ણન્સપિથી બે સદી પૂર્વે થયા છે.

ખિમાન્સપિના ગુરુભાર્ષિ આં બલિભદ્રચૂરિ પણ મોટા પ્રભાવક થયા છે. તેમને પાલીના સૂર્યમંદિરના અધિષ્ઠાયક પાસેથી ચંચળ કૃપિકા, સ્વર્ણ-સિદ્ધિ, આઠાશમામિની વિદ્યા વગેરે મળ્યાં હતાં. જૂનામહનો રાણો

ખેંગાર (સં. ૯૧૬) બૌદ્ધ બની ગયો હતો, જૈનોને યાત્રા કરવા દેતો ન હતો. એક મોટો સંઘ જૂનાગઢ ગયો અને યાત્રા વિના ૧૨ વર્ષ સુધી ત્યાં જ પડ્યો રહ્યો. આં બલિભદ્રસૂરિએ આકાશ માર્ગે ત્યાં આવી રાગને જૈનધર્મી બનાવી, બૌદ્ધોને હટાવી ગિરનારને ફરી જૈનતીર્થ બનાવ્યું તથા મંધને યાત્રા કરાવી. મેવાડના રાણા અલ્લટે બલિભદ્રસૂરિને આચાર્ય બનાવી વાસુદેવસૂરિ નામ આપ્યું તેની પરંપરા તે હસ્તિકુંડી મઝ્છ કહેવાય છે.

શીસોદિયા વંશના ક્ષત્રિયો અને ઓસવાલો સાંડેરક મઝ્છના ઉપાસક હતા. તે માટે હોહરા પશુ મળે છે કે—

શીસોદિયા સંડેસરા, ચઉદસીયા ચઉહાણ;

ઐત્યવાસીયા આવડા, કુલચુર એક પ્રમાણ. ૧

મેસાણાથી પાટણ અને કંબોઇ તીર્થ જતી રેલવે લાઈનમાં મણ્ડ-રોડ સ્ટેશન છે, ત્યાંથી દોઢ માઈલ દૂર સંડેર ગામ છે. આ ગામ પશુ પ્રાચીન છે, જો કે તે સાંડેરકમઝ્છનું ઉત્પત્તિ સ્થાન નથી કિન્તુ તેનો સાંડેર મઝ્છ સાથે વિશેષ સંબંધ હશે એમ લાગે છે. આં શ્રીજ્ઞાનવિમલસૂરિએ સં. ૧૭૪૬માં આ સંડેર ગામમાં જ મહોપાધ્યાય શ્રીયશોવિજયજી મહારાજની આગ્રા પ્રમાણે ક્રિયોદ્ધાર કરી સંવેગીમાર્ગ સ્વીકાર્યો હતો.

(શા. જૈ. આ. વિજયધર્મસૂરિ સંશોધિત 'અં રાસસંપ્રદ' ભા. ૨ જો તથા ' શ્રી જૈન સત્ય પ્રકાશ ' ક્રમાંક ૧૫૮, ૧૫૯, ૧૬૦.)

સાંડેરક મઝ્છના જૈન ગોત્રો—ગુંમલીયા, બંડારી, ચૂતર કુધોરિયા, ધારોલા, કંકિરેયા, બહોરા, શીસોદિયા વગેરે ૧૨ જાતિ.

આ સાંડેરાવ મઝ્છની જાતિઓ છે. કોઈ સાંડેરાવ મઝ્છના મહાત્મા પોતાની વહી આસોપના ખરતર મઝ્છના મહાત્માને આપી ગયા, ત્યારથી તે મહાત્મા આમાંની કેટલીએક જાતિની વહી લખે છે.

મલધાર મઝ્છના જૈનગોત્રો—પમાગ્રિયા, (ગોલિયા કેઠારી સિંઘી), કેઠારી, ગિરિયા, બંજ, ગેહલડા, ખીમસરા વગેરે.

(મલધાર મઝ્છના કુલ ગુરુની વહીના આધારે)

પૃષ્ઠ ૩૦, કડી ૧૫ નમરસેઠ શાંતિદાસજીની વંશાવલી :

૧. પદ્મશાહ—જે હરપાલના વંશમાં થયા છે. આ વંશ પ્રથમ મેવાડની નૈઋત્ય સીમા પર આવેલ ભૂલાનગરમાં (શહિડા પાસે) હતો. તે નમરનો નાશ થતાં તે અમદાવાદ આવી વસ્યો અને કુલ્યો. કાલ્યો, રોહિડાના પ્રદેશમાં અને શિસોદિયા ઓસવાલોમાં પાંચમનો દિવસ આજે

પણ નેષ્ટ મનાય છે. જ્ઞાનમરની પ્રાચીન જિનમૂર્તિઓ આને શોધીમાં વિરાજમાન છે.

૨. વત્સારાહ

૩ સહસ્રકિરણ

૪. નગરશેઠ શાંતિદાસ—તે ત્રીજી શુદ્ધિવાળા શ્રેષ્ઠ ઝવેરી અને રાજમાન્ય પુરુષ હતા. તેમની પાસે અઢળક ધન હતું, જે શુરૂપાથી મળ્યું હતું. શેઠે શુરૂજને વાચકપદ અપાવવા નિર્ધાર કર્યો કિન્તુ આ. શ્રી-વિજયસેનસૂરિએ સાફ મના કરી. પછી શેઠે થોડાં વર્ષો બાદ ખંભાતના નગરશેઠ મારફત આ. શ્રીવિજયદેવસૂરિ પાસેથી યુક્તિથી વાસણેપ મેળવ્યો અને પં. યુક્તિસાગરજીને સં. ૧૬૭૬માં હિપાખ્યાય પદ તથા સં. ૧૬૮૬ માં અમદાવાદના જા. મહાવીરસ્વામીના દેરાસરમાં આચાર્યપદ આપ્યું. તેમણે સં. ૧૬૯૪માં સરસપુરમાં ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથનું દેરાસર બનાવ્યું હતું. જેને ઔરંગઝેમે તોડી નાખ્યું. આથી શાંતિદાસે ન્યાય મેળવવા માટે ઠેક દિલ્લી સુધી ખૂબ લાગવગ વાપરી જહંમત બેઠાવી અને તેથી બાદશાહ શાહજહાંએ સં. ૧૭૦૦માં સહનના ખરચે ફરીવાર તે બનાવી આપ્યું, જે ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથની મૂર્તિ આને ઝવેરીવાળા-વાધજીયોગમાં વિરાજમાન છે. તેમનું મૃત્યુ સં. ૧૭૧૫માં થયું હતું. તેમને પનજી વગેરે પાંચ પુત્રો હતા.

૫. નગરશેઠ લક્ષ્મીચંદ્ર.

૬. નગરશેઠ ખુશાલચંદ્ર. તેમણે મરાઠાઓની ફોળે અમદાવાદને ઘેરે ધાલ્યો ત્યારે પ્રજાનું તન-ધનના ભોગે રક્ષણ કર્યું હતું. ફળસ્વરૂપ પ્રજાએ શેઠને સરકારની જમાગધી સિવાય રેવતની નિસબતમાંથી સેંકડે ચાર આના ભેવાનો હક્ક બાધી આપ્યો હતો. તેમનું મૃત્યુ સં. ૧૮૦૫ માં થયું હતું.

૭. નગરશેઠ વખતચંદ્ર. પાલીતાણાના કાઠોર કિનડજી તેમને બહુ ખાતો હતા. કંપની સરકારના ગાર્ડન સાહેબે પેશવાના સુબા બાપુજી પંડિતને બગાડી અમદાવાદમાં પ્રવેશ કર્યો, અને શહેરને લૂટવાનો હુકમ કર્યો ત્યારે, સં. ૧૮૩૬ મ. શુ ૮ ના દિવસે આ નગરશેઠ તથા કાજી શેખ મહમ્મદસાહ તથા દીવાન મિયા મીરગજી સાહેબને સમગ્રવી લૂંટ બંધ રખાવી હતી. તેને ઈચ્છાબાઈ વગેરે સાત પુત્રો હતા, તે પૈકીના પુત્ર મોતીચંદશેઠની પરંપરામાં અનુક્રમે ફતેહબાઈ, બચુભાઈ, દલપતભાઈ. સરદાર લાલબાઈ અને શેઠ કર્ણુરભાઈ થયેલાં છે, તેમનાં ઉદ્દેશ તે આને

બાહોશ કાર્યકર્તા, શુદ્ધિવાન અને તેજસ્વી ઉદ્યોગપતિ છે. શેઠ વખતચંદનું મૃત્યુ સં. ૧૮૭૦માં થયું હતું.

૮. નગરશેઠ હેમાભાઈ-પાલીતાણાનું રાજ્ય તેને ત્યાં ઈંગ્લેન્ડે હતું. તેમણે શત્રુંજયતીર્થને ધણું સમૃદ્ધ બનાવેલ છે. ટૂંકા વગેરે બંધાવેલી છે. તેમના વંશવારસદારો માટે શત્રુંજયતીર્થનો રખોપા કર માફ હતો. તેમણે પ્રજા ઉપયોગી કામો-નિશાળ, કન્યાશાળા, હોસ્પિટલ વગેરેમાં ધણી મદદ કરી છે તેમનું મૃત્યુ સં. ૧૯૧૪માં થયું હતું. તેમના બેન ઉજ્જવળાઈએ સં. ૧૯૨૬માં તપાગચ્છાધિરાજ પૂ. શ્રીમૂલચંદણ મહારાજના ઉપદેશથી પોતાનું ધર જૈન ધર્મશાળા તરીકે સમર્પિત કર્યું.

૯. નગરશેઠ પ્રેમાભાઈ. તે બહુ બાહોશ હતા. રાવ બહાદુર હતા. આજ સુધી અમદાવાદની જગતની રકમ નગરશેઠ પુશાલચંદના વંશવારસદારોને મળતી હતી. અંગ્રેજ સરકારે તેને બદલે રૂપિયા ૨૧૩૩ બાંધી આપ્યા. શેઠણએ લોકશાહી પદ્ધતિએ શીજૈનસંધના પ્રતિનિધિ રૂપ "આણંદજી કલાણજીની પેઠી" ની સ્થાપના કરી. સીવીલ હોસ્પિટલ, હેમાભાઈ ઇન્સ્ટીટ્યૂટ, નગરશેઠ પ્રેમાભાઈ હોલ, શુભરાત કોલેજ, મુંબઈ મેડિકલ કોલેજ, મ્યુઝિયમ રાણીબાગ, શુભરાત વનીકચ્છર સોસાયટી, (શુભરાત વિદ્યાસભા) વગેરે લોકોપયોગી જાહેર સંસ્થાઓ સ્થાપી, મદદ કરી. ધર્મશાળાઓ અને દેરાસરો બંધાવ્યાં. તે તપગચ્છાધિરાજ પૂ. શ્રી-શુક્તિવિજયજી મજી મહારાજ અપરનામ શ્રીમૂળચંદણ મહારાજના અનન્ય ઉપાસક હતા. તેમનું મૃત્યુ સં. ૧૯૪૩માં થયું હતું. તેમને ૧ મયાભાઈ, ૨ લાલભાઈ અને ૩ મણિભાઈ એમ ત્રણ પુત્રો હતા.

૧૦. નગરશેઠ મણિભાઈ. તે નગરશેઠ પ્રેમાભાઈના ત્રીજા પુત્ર થાય. તે બહુ પરમજી હતા. તેમણે સં. ૧૯૫૬ના દુકાળમાં મરીબોને અનાજ વગેરેની અને પશુઓને ધાસપાણી વગેરેની મદદ કરી બચાવ્યાં હતાં તે એવા દયાવાન હતા કે આ કામમાં બીજા પર ભરોસો ન રાખતાં જાત મહેનતથી કામ લેતા હતા. તેમને ૧ કસ્તુરભાઈ અને ૨ ઉમાભાઈ-એમ બે પુત્રો હતા.

૧૧. નગરશેઠ ચમનભાઈ. તે શેઠ લાલભાઈના પુત્ર થાય. જાહેર-હિતની બાબતમાં ખૂબ ઉત્સાહથી કાર્ય કરતા હતા. તેમણે નાની ઉંમરમાં જ પ્રજા પર સુંદર છાપ પાડી હતી. અમદાવાદમાં કસાઈખાનાના વિરોધમાં મોટી હડતાલ પડી ત્યારે શેઠે જ સરકારને અને પ્રજાને સમજાવી બન્ને વચ્ચે સમાધાન કરાવ્યું હતું અને કસાઈખાનું બંધ રખાવ્યું હતું.

તેમનું મૃત્યુ સં. ૧૯૬૮માં થયું હતું. તેમના પરિવારમાં આજે નગર શેઠાણી મહાલક્ષ્મી બેન તથા પુત્ર શેઠ બાબાસાહેબ વગેરે વિદ્યમાન છે.

૧૨ નગરશેઠ કસ્તુરભાઈ-તે નગરશેઠ મણિભાઈના મોટા પુત્ર થાય. તે તીક્ષ્ણ બુદ્ધિવાળા અને બાહ્ય કાર્યકર્તા હતા. તેમણે સં. ૧૯૬૦માં અમદાવાદમાં નગરશેઠના વંડામાં મોટું " યુનિસમ્મેલન " કરાવ્યું હતું અને સરળતાથી કાર્ય પાર પાડ્યું હતું. તેમનું મૃત્યુ સં. ૨૦૦૪ પો. ૧૦ ૩ શુધવારે તા. ૨૮-૧-૪૮ થયું. તેમના પરિવારમાં આજે નગરશેઠાણી માણિકબેન તથા પુત્રો શેઠ પ્રિયકાંત બાર. એડ. બો. અરુણભાઈ, જમદીશભાઈ વગેરે વિદ્યમાન છે.

૧૩. નગરશેઠ વિમળભાઈ, તે નગરશેઠ મયાભાઈના પુત્ર થાય. તે સ્વભાવે શાંત અને પરોપકારી છે હાલ નગરશેઠ તરીકે તેઓ વિદ્યમાન છે. તેમના પરિવારમાં માતાજી મુક્તાબા, લઘુમધુ સારાભાઈ, નગરશેઠાણી લલિતાબેન, પુત્ર અરવિંદભાઈ તથા શેઠાણી પદ્માબેન વગેરે વિદ્યમાન છે.

અમદાવાદમાં આજે શીસોદિયા ઝોસવાલ નગરશેઠ કુટુંબના લગભગ દોઢસો થર વિદ્યમાન છે.

શેઠ કસ્તુરભાઈ લાલભાઈ દલપતભાઈ, શેઠ નેમચંદ ફેશવલાલ ઘેલાભાઈ, શેઠ જ્ઞેસંગભાઈ લીલચંદ, શેઠ રમણલાલ સારાભાઈ ડાહ્યાભાઈ (શ્રી સારાભાઈનો ૨૧૦ ૧૯૯૪ અ. ૨૫૦ ૧) વગેરે નગરશેઠ સાંતિદાસ શેઠના જ વંશજો છે.

નગરશેઠ કુટુંબના નખીરાઓ શેઠ વાડીલાલભાઈએ " શેઠ વાડીલાલ સારાભાઈ હોસ્પિટાલની, શેઠ ભોળાભાઈએ "શેઠ ભોળાભાઈ જ્ઞેસંગભાઈ વિદ્યાભવન"ની અને શેઠ કસ્તુરભાઈ લાલભાઈએ " શેઠ લાલભાઈ દલપતભાઈ કોલેજ "ની સ્થાપના કરી છે.

એકંદરે અમદાવાદના નગરશેઠનું કુટુંબ બહુ પ્રસિદ્ધ છે. તેના નખીરાઓએ મોટી મોટી સખાવતો કરી છે. બોહોપયોગી સંસ્થાઓને જન્મ આપ્યો છે અને અનેક રીતે જનતા ઉપર ઉપકાર કર્યો છે. (' પુણ્ય-પ્રકાશ-રાસ ' તથા ' જૈન સત્ય પ્રકાશ ' ક્રમાંક ૧૫૮, ૧૫૯, ૧૬૦)

પૃષ્ઠ ૩૨, કડી ૧૫ : કવિરાજ :

આ ઉલ્લેખ ઉપરથી નક્કો થાય છે કે, ઉદ્દેપુરના રાણા ભીમસિંહે શ્રીદીપવિનયજીને ' કવિરાજ 'નું ખિરુદ આપ્યું હતું, અને ખીન્ન ઉલ્લેખો ઉપરથી નક્કો થાય છે કે, ગાયકવાડ નરેશો તેમને ' કવિ બહાદુર 'નું

બિરુદ આપ્યું હતું. અથકારે જુદે જુદે સ્થાને પોતાને માટે આ બંને વિશેષણો વાપર્યાં છે.

પૃષ્ઠ ૩૨, કડી ૧ : સંવત પાંચ :

૬૧૦ ૧૫ ૬૦ ૩ માં બાપા રાહિલનો સં. (ગ્રુ. સં.) ૧૬૧ આપ્યો છે. તેની પરંપરામાં રાહિલ શક્તિકુમાર થયેલ છે. અહીં તેનો સં. ૫ બતાવ્યો છે અને તરત જ આં હરિભદ્રસૂરિનું વર્ણન શરૂ કરી ૬૧૦ ૧૮ કુદા ૮ માં આ. હરિભદ્રસૂરિનો સ્વર્ગવાસ સં. ૫૮૫ બતાવ્યો છે. હવે આ બંનેનો પરસ્પર સંબંધ મેળવીએ તો સં. ૫ તે સં. ૫૦૫ માટે વપરાયો હોય એમ લાગે છે. અથકારની આ ખાસ વિશિષ્ટ શૈલી છે. ૬૧૦ ૧૫ ૬૦ ૩ માં પણ અથકારે સં. ૧૧ બતાવ્યો છે અને તેનો પરસ્પર સંબંધ જોઈએ તો સં. ૧૨૧૧નો સંવત થાય એ સ્પષ્ટ વાત છે; અહીં પણ એ જ રીતે સં. ૫ થી સં. ૫૦૫ લેવા એ બ્યાનબી માન્યતા છે.

પૃષ્ઠ ૩૬, કડી ૪ : વાચક ઉમાસ્વાતિ મહારાજ :

સ્વાતિ નામના ત્રણ આચાર્યો થયા છે. ૧. સ્વાતિસૂરિ-તેઓ આં બહુલ પછીના વાચનાચાર્ય છે. હારિય જોત્રના હતા. તેમનો સત્તાસમય વીર સં. ૩૪૦ લગભગમાં આવે છે તેમની પછી આં સ્વામાચાર્ય વાચક-વંશના આચાર્ય થયા છે. ('નંદીસૂત્રસ્થવિરાવલી' ગા. ૨૬)

૨. વાચક ઉમાસ્વાતિજી—તેઓ પ્રમાગના કૌભીષણિ સ્વાતિ બ્રાહ્મણના પુત્ર આં ધોષનદી ગ્રમણના શિષ્ય, વાચનાચાર્ય મૂલના વિદ્યાશિષ્ય અને ઉચ્ચાનાગર શાખાના વાચનાચાર્ય હતા. તેમનો સત્તાસમય વીર સં. ૩૦૦ લગભગનો છે. તેમણે 'તત્વાર્થસૂત્ર' વગેરે ૫૦૦ ગ્રંથ બનાવ્યા છે. આં હરિભદ્રસૂરિ અને દિગમ્બરાચાર્ય પૂજ્યપાદ વગેરેએ તેમના તત્વાર્થસૂત્ર પર ટીકા બનાવી છે. ('જૈન સત્યપ્રકાશ'. ક્રમાંક)

૩. ઉમાસ્વાતિ—તેઓ શ્રીજિનભદ્રમણિ ક્ષમાગ્રમણ પછીના યુગપ્રધાન છે. તેમનો સત્તાસમય વીર સં. ૧૧૧૫ થી ૧૧૬૦ છે. તેમણે ચૌદશે પાખી વ્યવસ્થિત કરી છે. ('કુસ્તમકાલસમણસંધય', 'લોક પ્રકાશ' વગેરે).

પૃષ્ઠ ૩૭, કડી ૧૨ : ચૌરાશી ગચ્છ : જેની નેધ નીચે પ્રમાણે મળે છે—

જોસવાલ, જરાવલા, વડગચ્છ, પુનમિયા, ગંજેસરા, કોરંટા, આન-પુરા, ભડગચ્છા, હિલવીયા, ગુદવિયા, હિંદ)કાઉઆ, બિન્નમાલ, જુડાસીયા,

દાસવિ(ર)આ, ગચ્છપાલ, ધોપવાલ, મગોદી, બ્રહ્મણીઆ, જાશોરા, બોઝ-
ડિયા, મુડાદરા, ચિત્રોડા, સાચોરા, કુચડીયા, સિદ્ધાંતીયા, રામસેનીયા,
આગમિક, મલધાર, ભાવકાર, પલ્લીવાલ, (નાગરાલ), કોરંટવાલ, નાગેન્દ્ર,
ધર્મધોપ, નાગોરી, ઉછિતવાલ, નાણાવાલ, સાડેરક, મંડોવરા, સુરાણા,
ખંભાતી, વડોદરીયા, સોપારા, માંડલીવા, કોડીપુરા, જાગલા(ડા), છાપરીયા,
(આવરાવાલ), ભોરસડા, દિવદનીક, ચિત્રવાલ, વેગડા, વાયડ, વિગ્નહરા,
કુતંગપુરા, કાછોલિયા, રૂઢોલી, (કદ્રપાલીય) મહુ(દેવ)કરા, કપુરસીયા, પૂર્ણતલ,
રેવઈયા, ધધુકા, થભણા, પચવલકીયા, પાલણપુરા, ગંધારા, શુવેલિયા,
સાધંપુનમીયા, નગરકોટીયા, હોંસારીયા, ભટનેરા, જીતહરા, (સોરકીયા),
જગાયન, ભીમસેન, આ(તા)ગડીયા, કંભોળ, સેવતરીયા, વાધેરા, વા(વ)-
હેડીયા, સિદ્ધપુરા, ધોધા(ધ)રા, નિગમ, સંજના(તી), જારેળ, (બરડેવા),
સુરંડવાલ, (સુરંડવાલ), નાગલિલા.

૧૨ મતાનિ—આચાર્યક, પાયચક, બીજ, આગમિક, કાળ, તપા,
(વડગચ્છ), દુડા, પાટણીયા, સાકર, કોચલા, કડુઆ, આત્મમતી.

( ) મતાંતરાણિ (' જૈનસાહિત્યસંશોધક ' ખં ૩ અં ૧
' પદાવલી સમુચ્ચય ' માં ૧ પૃ ૨૦૩)

પૃષ્ઠ ૩૮, કડી ૧ થી ૪ : આં યશોભદ્રસુરિ.

આ ચારે આચાર્યોનું વર્ણન અને પદાવલી ૬૧૦ ૧૫ કડી ૧૧મીની
પુરવણીમાં (પૃષ્ઠ ૨૧૩)માં આપેલ છે. કોરંટવાલગચ્છ ઉપકેશગચ્છની શાખા
છે. તેમજ કૃષ્ણર્ષિગચ્છ પશ્ચ ઉપકેશગચ્છની શાખા હોવાનું વિક્રમની તેરમી
સદીમાં ઉપકેશગચ્છની પદાવલીમાં સ્પષ્ટ મળે છે.

કૃષ્ણર્ષિગચ્છના આચાર્યોના ઉલ્લેખ પ્રમાણે કૃષ્ણર્ષિગચ્છ ચંદ્રકુલના
હારિલવંશનો પેટાગચ્છ છે.

જરાવલામાં જરાવલા પાર્શ્વનાથના દેરાસરના શિલાલેખોમાં સ્તં
૧૪૮૩ કૃષ્ણર્ષિગચ્છે તપાવક્ષે આં પુણ્યમમસુરિ પ્રત્યાદિ ઉલ્લેખ છે.
સંભવ છે કે, આ પરંપરામાં આં શ્રીજગદ્ગચ્છસુરિજીની ઉપસંપદા હશે.

પૃષ્ઠ ૩૯, કડી ૭ : આં શ્રીઅભયદેવસુરિની પરંપરા :

(૧) આં ઉલ્લોતનસુરિ.

(૨) આં વધંભાનસુરિ. તેઓ કોટિગણના ચંદ્રકુલની વજ્રશાખામાં
થયા છે.

(૩) આં જિનેશ્વરસુરિ—આં જુદિસાગરસુરિ. તેઓ બનારસના
પંડિત કૃષ્ણગુપ્તના શીષ્ય અને શ્રીપતિ નામના પુત્રો હતા. તેઓ

ધારાનમરીમાં મયા જ્યાં શેઠ લક્ષ્મીપતિને ત્યાં જન્મતા હતા. એકવાર તે ધરમાં આગ લાગતાં બેણુદેણુનો હિસાબ નાશ પામ્યો, જ્યારે આ બન્ને વિકાનોએ પોતાની યાદ પ્રમાણે તેની સાચી નોંધ કરાવી. શેઠે તે બન્નેને શુદ્ધિશાળી જાણી આં વર્ધમાનસૂરિનો પરિચય કરાવ્યો. અને તે બન્નેએ ચોગ્ય ગુરુ પામી દીક્ષા લીધી તથા સૂરિપદ મેળવ્યું; જેમનાં નામો આં જિનેશ્વર અને આં શુદ્ધિસાગર રાખવામાં આવ્યાં. આં જિનેશ્વરસૂરિએ સં. ૧૦૮૦માં જાળાલિપુર (જલોર)માં હારિભદ્રીય 'અષ્ટકપ્રકરણ-વૃત્તિ, છઠાણુ પગરણુ ગાં. ૧૧૧, પંચલીંગી પગરણુ ગાં. ૧૦૧, પ્રમાણણુ શ્લોક ૪૦૫, તેની વૃત્તિ ૪૦૦૦, સં. ૧૦૬૨માં આશાપલ્લી (અમદાવાદ)માં લીલાવદ્ધકા ગાં. ૧૮૦૦૦, સં. ૧૦૬૬ વૈશાખમાં જાળાલિપુરમાં ચૈત્યવંદન વિવરણુ શ્લોક ૧૦૦૦, અને સં. ૧૧૦૮ કાં. ૧૦ ૫ ડીંદીઆણુકમાં કહાકોસ પગરણુ ગાં. ૩૦ તેની કહાવિવરણુ વૃત્તિ' વગેરે ગ્રંથો બનાવ્યા છે. આં શુદ્ધિસાગરસૂરિએ સં. ૧૦૮૦માં જાળાલીમાં 'પંચગ્રંથી બ્યાકરણુ' શ્લોક ૮૦૦૦ની રચના કરેલ છે.

આં જિનેશ્વરસૂરિને આં જિનચંદ્રસૂરિ, આં અભયદેવસૂરિ અને આં ધનેશ્વરસૂરિ વગેરે શિષ્યો હતા. અને તેમની પાટે અનુક્રમે આં જિનચંદ્રસૂરિ આં અશોકચંદ્ર અને આં હરિસિંહ વગેરે થયેલ છે. આં જિનચંદ્રસૂરિએ સં. ૧૧૨૫માં 'સંવેગરંગસાલા કહા ગાં. ૧૮૦૦૦, દિનચયો શ્લોક ૩૦૦ અને ઉપદેશસંગ્રહ' બનાવેલ છે. આં ધનેશ્વરસૂરિનું બીજું નામ જિનભદ્રસૂરિ છે. તેમણે સં. ૧૦૬૫માં ચડાવલીમાં 'સુરસુંદરી-ચરિય' રચ્યું.

(૪) આં અભયદેવસૂરિ.^૧ તેમણે નવાંગીવૃત્તિ વગેરે અનેક વૃત્તિ-ગ્રંથો તથા મૂળગ્રંથો બનાવ્યા છે. સં. ૧૧૩૫ અથવા ૧૧૩૬માં રવર્ગે ગયા. તેમણે પોતાની પાટે આં વર્ધમાનસૂરિને રચાધ્યા હતા; જેમણે સં. ૧૧૪૦માં 'મણોરમા કહા, સં. ૧૧૬૦માં આદિનાહચરિય' અને સં. ૧૧૭૨માં ધર્મરત્નકરંડક-સવૃત્તિ'ની રચના કરી છે.^૨

૧. વડગમ્બના (૪) આં અભયદેવસૂરિ શિષ્ય (૫) આં જિનભદ્રસૂરિ શિષ્ય (૬) આં શાંતિપ્રભસૂરિ શિષ્ય (૭) આં હરિભદ્રસૂરિ શિષ્ય (૮) આં પરમાણુદસૂરિએ સં. ૧૩૧૦માં "સત્તરિસયથંત્ર"ની પ્રતિષ્ઠા કરી. ('આરાસણાના શિલાલેખો')

૨. આં અભયદેવસૂરિના સહોદરે પણ દીક્ષા લીધી હતી, જેમનું નામ આં દેવચંદ્રસૂરિ છે, જેઓ કં. સં. આં હેમચંદ્રસૂરિના ગુરુ છે. ('કાલુપગરણુવૃત્તિ')

(૫) આં પ્રસન્નચંદ્રસૂરિ. તેઓ આં જિનેશ્વરસૂરિના શિષ્ય (૧) હતા. આં અશોકચંદ્રે તેમને સૂરિપદ આપી આં અભયદેવસૂરિની પાટે રથાખા હતા અને તે જ સમયે આ દેવભદ્રને પણ સૂરિપદ આપ્યું હતું.

(૬) આં દેવભદ્રસૂરિ. તેઓ ઉં સુમતિના ગ્રુણ્યંદ્રગણી નામના શિષ્ય હતા. તેમણે 'સંવેગરંગશાહારાધન, સં ૧૧૩૬માં મહાવીરચરિત્ર', સં ૧૧૫૮માં ભર્યમાં કહારયણકોસો અને સં ૧૧૬૮માં ભર્યમાં સિરિપાસનાહચરિત્ર', પ્રમાણુપ્રકાશ, અનંતજિનચર્ચ, ચંબણાપાસધર્મ, વીતરામ રતવન' વગેરે બનાવ્યા છે. તેમણે સં ૧૧૬૭માં ચિનોડમાં આં જિનવસ્થાબને સૂરિપદ અને સં ૧૧૬૯ના વૈશાખમાં આં જિનકદાને સૂરિપદ આપ્યું હતું.

(૭) આં તેમણે પ્રભાવંદ્રસૂરિ, 'વીતરાગરતોત્ર'નું વિવરણ રચ્યું હતું. ૫૪૬ ૪૦, કડી ૧૩ : "દેવજી"

અહીં "દેવજી" તે આં વાદી દેવસૂરિનું દૂંક નામ છે. આ. વાદી દેવસૂરિની શિષ્યપરંપરા (નાગોરી તપા).

(૪૧) આં વાદી દેવસૂરિ. તેમનો સં ૧૧૪૩માં મહારમાં ચોરવાડ કુંડમાં જન્મ, સં ૧૧૫૨માં ભર્યમાં આં મુનિચંદ્રસૂરિ પાસે દીક્ષા, સં ૧૧૭૪માં સૂરિપદ, સં ૧૨૨૬માં સ્વર્ગગમન. તેમણે પોતાની પાટે ૨૪ આચાર્યોને રથાખા, ૩૫૦૦૦ ધરોને નવા જૈન બનાવ્યા, સં ૧૧૮૧ વૈ ૭ શુ ૧૫ દિવસે ગુર્જરેશ્વર સિદ્ધરાજ જયસિંહની સભામાં દિગમ્બરાચાર્ય કુમુદમદ્રસૂરિને કરાવી જયપતાકા મેળવી, જેના ઉપલક્ષમાં સિદ્ધરાજ જયસિંહે એક લાખ સોનેયા ખરચી બં આદિનાથનું દેરાસર કરાવી તેમાં સં ૧૧૮૩ના વૈ ૭ શુ ૧૨ પ્રતિષ્ઠા કરાવી. આચાર્યશ્રીએ 'પ્રમાણુનય તત્ત્વાલોકાલંકાર' ચળ સૂત્ર ૩૭૪ અને તેની ઉપર 'સ્વાદવાદરત્નાકર' મહાત્રયની રચના કરી. સં ૧૨૦૪માં ક્ષોધિ તીર્થમાં તેમજ આરાસણમાં પ્રતિષ્ઠાઓ કરાવી નાગોરમાં દિગમ્બર ગ્રુણ્યંદ્ર સાથે શાઆર્ય કરી, તેને પણ હરાવ્યો હતો. નાગોરનો રાજા આદિજીદેવ આચાર્યશ્રીનો ભક્ત હતો, તેથી તેણે આચાર્ય મહારાજને નાગોરમાં રાખ્યા હતા. આ જ કારણે તેમની શિષ્ય પરંપરા "નાગોરીશાખા" તરીકે વિખ્યાત હતી. આચાર્યશ્રીની પરંપરા (૧) ગૃહદ્વંચ, (૨) નાગોરીશાખા, સં ૧૨૮૫ પછી તપમંચ સાથે સંપદ હોવાથી નાગોરીતપા તરીકે ઝાકેર થયેલ છે. (૩) બિન્નમાથ વડમંચ, (૪) શરાવસ્ત્રીવડમંચ અને (૫) મહાહડમંચ ઇત્યાદિ અનેક

શાખામાં વિસ્તાર પામેલી છે. છરાવલાના દેરાસરમાં વડમચ્છ અને છરા-
પક્ષીમચ્છના શિલાલેખો છે.

(૪૨) આં પદ્મપ્રભસૂરિ ' શુવનદીપક 'ના કતો.(૪૩) આં પ્રસન્ન-
ચંદ્રસૂરિ (૪૪) આં શુભસુદ્રસૂરિ સ્વં સં ૧૩૦૮.

(૪૫) આં જયજેખરસૂરિ તેમણે કિષોદ્ધાર કર્યો હતો, સંભવ છે કે
તેમનાથી " નાગોરીતપા " શાખા ચાલી હશે. (૪૬) આં વજ્રસેનસૂરિ.
(૪૭) આં હેમતિલકસૂરિ, તેઓ બાટીરાય અને દુલ્હમીરાયના શુરુ હતા.
(૪૮) આં રત્નજેખરસૂરિ. (૪૯) આં પૂર્ણચંદ્રસૂરિ. (૫૦) આં હેમચંદ્ર-
સૂરિ. (૫૧) આં રત્નસાગરસૂરિ.*

(૫૨) આં હેમસુદ્રસૂરિ. આ સમયમાં હિં પદ્મસુંદર થયા છે,
જેમને સત્રાટ અકબર બહુ માનતો હતો અને જેમને અકબરે મામ તથા
પાલખી આપ્યાં હતાં. તેઓ વિદ્વાન હતા, વાદી હતા. તેમણે 'પ્રમાણસુંદર
(ન્યાય), રાયમસ્લામુદય મહાકાવ્ય, પાર્શ્વનાથ મહાકાવ્ય, ધાતુપાઠ અને
જંજૂચરિય' વગેરે ગ્રંથો બનાવ્યા છે.

(૫૩) હેમરત્નસૂરિ. (૫૪) સોમરત્નસૂરિ. સં ૧૫૪૫ થી ૧૫૭૬.
(૫૫) રાજરત્નસૂરિ (જયસ્વામ).

(૫૬) ચંદ્રકાર્તિકસૂરિ. તેમણે 'સારસ્વત-ટીકા, શારદીયનામમાલા,
ગોગિનામણિ (વેદક)' વગેરે ગ્રંથો બનાવ્યા છે.

(૫૭) હર્ષકાર્તિકસૂરિ (હિં પદ્મચંદ્રજી). તેમણે 'સારસ્વત-ટીકા'
પ્રથમાદ્યે લખી હતી. સં ૧૬૬૮માં 'કલ્યાણમંદિરસ્તોત્ર-વૃત્તિ, વેદક-
સારોદ્ધાર' વગેરે ગ્રંથો બનાવ્યા છે.

નાગોરીતપમચ્છના જૈન ગોત્રો—૧. ગોહલાણી, નવલખા, જૂનેડિયા,
૨. પીપાડા, હોરજી, ગોમડ, શીસોદિયા, ૩. રૂલીવાલ, વેગાણી, ૪.
હિંમડ, ઘાંગા, ૫. રામસોની (સેની), ૬. ઝાખક, ઝમડ, ૭. છલાણી,
છજલાણી, ધોડાવત, ૮. હોરાઉ, કેલાણી, ગોખર, ચોધરી, ૧૦. જોગડ,
૧૧. છોરિયા, સામડા, ૧૨. લોડા, ૧૩ સૂરિયા, મીડા, ૧૪. નહાર, ૧૫.
જડિયા ('નાગોરીતપાના મદાત્માની વહી'ના આધારે)

* ૪૮ થી ૫૧ નો ક્રમ છરાવલાના સં ૧૧૬૨ના શિલાલેખ પ્રમાણે
આપ્યો છે પટ્ટાવલીમાં તો (૪૮) આં રત્નજેખર, (૪૯) આં હેમચંદ્ર,
(૫૦) આં પૂર્ણચંદ્ર, (૫૧) આં હેમહંસ, (૫૨) આં રત્નસાગર એવા
ક્રમ મળે છે.

(૪૧) આં વાદી દેવસૂરિ, (૪૨) આં ભદ્રેશ્વરસૂરિ, (૪૩) આં વિજયચંદ્રસૂરિ, (૪૪) આં માનભદ્રસૂરિ, (૪૫) આં ગુણભદ્રસૂરિ. તેમને બાદશાહ મહારાજે તેમની યજ્ઞોક્ત રચનાથી પ્રસન્ન થઈ અમુત સોનૈયા આપવા ધાર્યું, કિન્તુ તેમણે સ્વીકાર્યો નહોતો અને શુદ્ધ સાધુભાવની સ્થાપના કરી. તેઓ વ્યાકરણ, છંદ, સાહિત્ય-અર્થકાર, નાટક અને ન્યાયના અભેદ અભ્યાસી હતા. (૪૬) આં ગુણિભદ્રસૂરિ. તેમને બાદશાહ પીરોજશાહ બૂળ માનતો હતો. તેમણે આં વાદી દેવસૂરિએ રચેલ 'શાંતિનાથ-મહાકાવ્ય'ના આધારે સં. ૧૪૧૦ માં 'શ્રીશાંતિનાથમહાકાવ્ય' બનાવ્યું.

(૪૨) આં વાદીદેવસૂરિ, (૪૨) આં જયપ્રભસૂરિ, (૪૩) આં રામ-ભદ્રસૂરિ, તેમણે 'પ્રજુદરોહિણી-નાટક' તથા 'કાલિકાચાર્ય-કથા' બનાવેલ છે. જલોદરમાં ચૌહાણ સમરસિંહ રાજા હતો, ત્યારે તેના મંડારી પાસના પુત્રો-૧ યજ્ઞોવીર અને ૨ અજયપાલ મંત્રીઓ હતા મંત્રી અજયપાલે જલોદરમાં બં બાદીશ્વરનું મંદિર બનાવ્યું હતું, તેમાં યાત્રાત્સવ પ્રસંગે આ 'પ્રજુદરોહિણી' નાટક બજવાયું હતું.

(૪૧) આં વાદી દેવસૂરિ, (૪૨) આં વિજયચંદ્રસૂરિ, (૪૩) આં માણિક્યસૂરિ, સં. ૧૩૮૪.

(૪૧) આં વાદી દેવસૂરિ સન્તાનીય બિન્નમાલ વડગમ્ઠ. (૧) આં વીરદેવસૂરિ, (૨) આં અમરપ્રભસૂરિ, (૩) આં કનકપ્રભસૂરિ. તેમના કૃપદેશથી સં. ૧૫૫૧ વૈ. શુ. ૬ શુક્રવારે પુનર્વસુ નક્ષત્રમાં માર્ગવજની દક્ષિણ તળેટીમાં આવેલા તારાપુરમાં શ્રીમાલી વહોરા ગોપાળે બં શ્રી સુપાર્શ્વનાથનો પ્રાસાદ કરાવ્યો. ('જૈન સત્ય પ્રકાશ' ક્રમાંક : ૨૫)

મહાકવગ્ઠ, ધારાપદગ્ઠ અને પિષ્પલગ્ઠ પણ વડગમ્ઠની જ શાખાઓ છે ('આજુ' ભા. ૫, લેખિક ૬૬, ૨૭૮).

બુદ્ધગ્ઠના ધારાપદીયગ્ઠમાં વાદિવેતાલ શાંતિસૂરિ થયા. તેઓ ચંદ્રકુલના ધારાપદગ્ઠના આં જયસિંહસૂરિના શિષ્ય હતા. તેઓ મહા-તાંત્રિક આં અભયદેવસૂરિ પાસે ન્યાય ભણ્યા હતા અને આં સર્વદેવસૂરિ પાસે આગમ ભણ્યા હતા. તેમણે આં ગુણસેનસૂરિના કહેવાથી પાટણમાં બિલ્લમાલવ શીય મંત્રી શાંતુની વસતીમાં રહી 'ઉત્તરાધ્યપનસૂત્ર-ટીકા' બનાવી અને 'અંગલિજ્ઞ'ના ઉદ્ધર કથો સ્વર્ગ સં. ૧૦૬૬. તેમની પરંપરામાં આં શાંતિસૂરિ થયા તેમણે આદિ શિષ્યોને આત્માથી બનાવ્યા અને પોતાના ગમ્ઠનું "પિષ્પલગ્ઠ" જોડું નામ ગમ્ઠુ (સં. ૧૨૨૨). ચંદ્રશરીદેવીએ તેમની પૂજા પ્રવર્તાવી હતી, અને તેમણે સિદ્ધ આવરુને નમસ્કાર કરવા

ચોગ્ય બનાવ્યો હતો. તેમની પાટે અનુક્રમે આં વિજયસિંહ આં દેવભદ્ર આં ધર્મચોપસૂરિ, આં શીલભદ્ર (આં પરિપૂર્ણદેવ), આં વિજયસેન, આં ધર્મદેવ, આં ધર્મચંદ્ર, આં ધર્મરત્ન, આં ધર્મતિલક, આં ધર્મસિંહ, આં ધર્મપ્રભસૂરિ થયા છે.

પૃષ્ઠ ૪૦, કડી ૨ : પૂર્ણતલ્લમચ્છ પટ્ટાવલી-

૧ આગ્રદેવસૂરિ, જે નિત્ય વિહારી હતા.

૨ આં દત્તસૂરિ, જે રાજ્યઓથી સેવાતા હતા.

૩ આં યશોભદ્રસૂરિ. તેઓ વાગડદેશના રત્નપુર નગરના રાજા હતા. તેમણે હિંદુઆણી જઈ ત્યાં ચોવીસ દેવકુલિકાવાળું મોટું જિનાલય બનાવી આં દત્તસૂરિ પાસે દીક્ષા લીધી. શાસ્ત્રાભ્યાસ કરી આચાર્યપદ મેળવ્યું. વૃદ્ધાવસ્થામાં ગિરનાર તીર્થમાં જઈ ૧૩ દિવસનું અનશન કરી સ્વર્ગગમન કર્યું. તેમને ધણી રાજ્યો યુગ્મ તરીકે માનતા હતા.

૪ આં પ્રહુમ્નસૂરિ. તેમણે ‘ઠાણુય-પગરણુ’ બનાવ્યું.

૫ આં ગુણસેનસૂરિ. તેઓ સિદ્ધાંતવિશારદ મૈષ્ટિકશીલધારી અને મોટા ઈંદ્રિયજ્ઞતા હતા. તેમની પ્રેરણાથી વાદિવેતાલ આં શાંતિસૂરિએ ઉત્તરાધ્યયનસૂત્ર પર ‘શિષ્યહિતા’ નામની ટીકા રચી હતી.

૬ આં દેવચંદ્રસૂરિ. તેઓ નવાંગીટીકાકાર આં અભયદેવસૂરિના સહોદર હતા અને આં ગુણસેનસૂરિ પાસે દીક્ષા લઈ શાસ્ત્રજ્ઞાન મેળવી તેમની પાટે આવ્યા હતા. તેમણે સં. ૧૧૪૬માં ‘ઠાણુગપગરણુ’ પર ટીકા, સં. ૧૧૬૦માં ‘સતિનાહચરિય’ ગ્રં. ૧૨૧૦૦, અપભ્રંશભાષામાં ‘સુલસા-કખાણુ’ કવચ ૭, તથા ‘કાલિકાજ્ઞકલ્પ’ ગ્રં. ૩૬૦ રચ્યાં છે.

૭ કં. સં. આં શ્રીહેમચંદ્રસૂરિ. તેઓએ ગૂર્જરચકવર્તી મહારાજ કુમારપાળને ઉપદેશ આપી જૈન રાજ બનાવ્યો. અનેક ગ્રંથોની રચના કરી.

૮ આં રામચંદ્રસૂરિ. તેમણે ‘નલવિલાસ નાટક, દ્રવ્યાલંકાર-સવૃત્તિ, નાટ્યહર્ષણુ-સવૃત્તિ, સત્યહરિશ્ચંદ્ર નાટક, નિર્ભયભીમવ્યાયોગ, રાધવાબુદય, યાદવાબુદય, મલ્લિકાગકરંદ, રોહિણીમૃગાંક, વનમાલા, કુમાર વિહારશતક, ‘સુધાકલશ’ હૈમીન્યાસ, બત્રીશાઓ, સ્તોત્રો, સ્તવનો, ઈત્યાદિ ૧૦૦ ગ્રંથો રચ્યા છે.

પૂર્ણતલ્લમચ્છમાં આં વર્ધમાનસૂરિ શિષ્ય આં શાંતિસૂરિ થયા છે. તેમણે વિવિધ કડીન સંસ્કૃત ગ્રંથો પર ટીપ્પન-ટીકાઓ રચેલી છે.

પૃષ્ઠ ૪૧, કડી ૨ : ચાહીરી :

અહીં આં હેમચંદ્રસૂરિના પિતાનું નામ 'ચાચિક' અને માતાનું નામ 'ચાહીરી' જણાવેલ છે. પરંતુ 'પ્રભાવકચરિત્ર' વગેરેમાં તેમની માતાનું નામ 'પાહિની' આપેલ છે. એટલે 'પાહિની' નામ જરાબર છે.

પૃષ્ઠ ૪૨, કહી ૧૯ : "નમનરૂપ સાહમી રહી રે" :

અહીં સૌરાષ્ટ્રમાં નગ્ન પદ્મણીને સામે રાખી મંત્રારાધન કર્યાનું સૂચન કરેલ છે. પરંતુ 'પ્રભાવકચરિત્ર'માં આ ધટનાનો આ રીતે ઉલ્લેખ નથી તેમાં તો જણાવ્યું છે કે, સોમચંદ્ર મુનિએ ગીતાર્થની અતુભતિથી ગિરનાર પર નાસિકાના અગ્રભાગે દષ્ટિ સ્થાપી ધ્યાન કર્યું. આથી તેમને સરસ્વતી દેવીએ પ્રત્યક્ષ થઈ ઇચ્છિત વરદાન આપ્યું. વળી 'વીરવ શાવલી'માં લખ્યું છે કે, આં હેમચંદ્રસૂરિ, ઋષિ સોમચંદ્ર અને આં મલયગિરિજાએ ત્રણેએ કુમારિયા ગામમાં જાનં મુખમહેવના દેરાસરના ભોંયરામાં દિગ્મંધર થઈ સામે નગ્ન પદ્મણીને જીભી રાખી. તેણીના સ્વામી શ્રીમાળા શેઠને હાથમાં નાગી તલવાર આપી અને વિકાર થાય તો તેનું માથું કાપી નાખવું એવી બલામણુ કરી ધ્યાન કર્યું. આથી મંત્રાધિષ્ઠાયક દેવ હાજર થયો અને તે ત્રણેને અનુક્રમે ૧ વીરવસ્થ થયો, રામને પ્રતિભોષ કરી શક્યો. ૨ અને ૩ સિદ્ધાંતની ટીકા બનાવી શક્યો એવાં વરદાન આપી ચાલ્યો. ત્યાર પછી આં હેમચંદ્રસૂરિ શિષ્ય સાથે વિકાર કરી ગિરનાર પધાવો.

પૃષ્ઠ ૪૬, કહી ૩. "તીન તવા ઝરે વેધિયા" :

અહીં શુરુજીએ ત્રણુ લોહાના તવા વીંધ્યાનું સૂચન છે. પરંતુ આ ધટના 'પ્રભાવકચરિત્ર' વગેરેમાં મળતી નથી. એટલે આ ધટના કેટલી સાચી છે, તેનો નિર્ણય થઈ શકે તેમ નથી.

પૃષ્ઠ ૫૧, કહી ૨૫ : "જારસેહે જોમણપચાસમે રે" :

અહીં ૪૦ સં. શીહેમચંદ્રસૂરિનો સ્વર્ગ સંવત સં. ૧૨૪૬ બતાવ્યો છે, તે જરાબર નથી, સં. ૧૨૨૬ જોઈએ.

પૃષ્ઠ ૫૧ કહી ૨ : અંચળમચ્છ પદ્મવલી :

(૩૫) આં ઉલોતનસૂરિથી વડમચ્છ કહેવાયો. (૩૬) આં સવ-દેવસૂરિ, તેઓ શંખેશ્વર તીર્થમાં વધુ રહેતા, તેથી તેમનો 'શંખેશ્વરમચ્છ' કહેવાયો. (૩૭) આં પદ્મદેવસૂરિ. તેઓ આં સવદેવસૂરિના લઘુ શુરુભાઈ હતા.

(૩૮) આં ઉદયપ્રભસૂરિ. આ સમયથી કુલશુરુઓએ જૈનોની વંશ-વલી લખવાની શરૂઆત કરી. આ આવ્યારે અનેક કુંડોને પ્રતિભોષી જૈન બનાવ્યા હતા. આ સમયે શંખેશ્વરમચ્છમાં નાણાનો 'નાણકમચ્છ' અને નાડોલનો 'વલભીમચ્છ' એક બે ભાગ પડ્યા.

(૩૯) આં પ્રભાનંદસૂરિ. 'વીરવંશાવલી'માં આ આચાર્યનું નામ સૂચ્યું નથી. આ નાણકમચ્છના આદિ આચાર્ય છે. (૪૦) ધર્મચંદ્રસૂરિ. (૪૧) આં વિનયચંદ્રસૂરિ. (૪૨) આં ગુણસાગરસૂરિ. (૪૩) આં વિજયપ્રભસૂરિ. (૪૪) આં નરચંદ્રસૂરિ. (૪૫) આં વીરચંદ્રસૂરિ. તેઓ પાલખીમાં બેસતા હતા. વઢવાણમાં સ્વર્ગે ગયા.

(૪૬) આં જયસંઘસૂરિ તેમના ગુરુ ભાઈ તિલકસુનિથી પાટણમાં 'તિલકશાખા' નીકળી.

(૪૭) આં આર્યરક્ષિતસૂરિ. તેમનો સં. ૧૧૩૬માં દંત્રાણમાં જન્મ, સં. ૧૧૪૬માં દીક્ષા, સં. ૧૧૫૬માં સૂરિપદ, સં. ૧૧૬૬માં ભાષેજમાં કરી વાર સૂરિપદ, અને સં. ૧૨૩૬માં પાવાગઢમાં સ્વર્ગ. તેમનું બીજું નામ હિં. વિજયચંદ્ર પણ હતું. તેમણે ૨૧ ઉપવાસ કરી કાલીને આરાધી સં. ૧૧૬૬માં ૭૦ બેાલ પ્રાપ્તી 'વિધિપક્ષમચ્છ' રચાધો. જેનું સં. ૧૨૧૩માં 'અંચલમચ્છ' એવું બીજું નામ પડ્યું. પાવાગઢની દેવી મહાકાલી આ મચ્છની અધિષ્ઠાત્રિકા હતી. આ આચાર્ય અનેક જૈન ગોત્રો બનાવ્યા છે.

(૪૮) આં જયસિંહસૂરિ આં વાદી દેવસૂરિએ દિમખર વાદી બં. કુમુદચંદ્રને જીત્યો ત્યારે આ આચાર્ય તેઓના સહયોગી હતા. તેમના ઉપદેશથી હસ્તિકુંડીના રાજાએ સં. ૧૨૦૮ માં પોતાના નગરમાં બં. મહા-વીરસ્વામીનું ભવ્ય મંદિર કરાવ્યું હતું. આ સમયે સં. ૧૨૧૭થી 'દર્પ-શાખા' નીકળી. આ આચાર્યે ધણા નવા જૈનો બનાવ્યા છે અને જુદા જુદા ગ્રંથો ઉપર દીકા રચી છે.

(૪૯) ધર્મધોષસૂરિ. સ્વ. સં. ૧૨૬૮. તેમણે 'શતપદી' ગ્રંથ રચ્યો છે.

(૫૦) મહેંદ્રસૂરિ. તેમણે પ્રાકૃતમાં 'તીર્થમાલા' તેની ઉપર ૩૦૦૦ શ્લોકપ્રમાણ દીકા, 'શતપદીનું વિવરણ' અને 'ગુરુગુણપદ્તિશિકા' વગેરે ગ્રંથો બનાવ્યા છે.

(૫૧) સિંહપ્રભસૂરિ. તેમનો સં. ૧૨૮૩માં જન્મ, સં. ૧૨૪૧ માં દીક્ષા, સં. ૧૩૦૬માં સૂરિપદ અને સં. ૧૩૧૩માં સ્વર્ગ.

(૫૨) આં અજિતસિંહસૂરિ. સ્વ. સં. ૧૩૩૯. (૫૩) આં દેવેંદ્રસૂરિ. (૫૪) આં ધર્મપ્રભસૂરિ. (૫૫) આં સિંહતિલકસૂરિ. (૫૬) આં મહેંદ્રપ્રભસૂરિ.

(૫૭) આં મેરુતુંગસૂરિ. તેમણે સં. ૧૪૩૮માં 'અંચલમચ્છની પટ્ટા-વલી' બનાવી. તેમજ 'બાલબોધ વ્યાકરણ, ભાવકર્મ પ્રક્રિયા, શતકભાષ્ય

જૈન મેધહત, નમુત્યુષ્ણં દીકા, સુશ્રાદ્ધકયા, ઉપદેશમાલાની દીકા વિચાર-
શ્રેણી' વગેરે બનાવ્યા છે. આ સમયમાં 'શેખરશાખા' નીકળી.

(૫૮) જયકીર્તિસૂરિ. સ્વર્ગ સં. ૧૫૦૦. આ સમયે 'કીર્તિશાખા' નીકળી

(૫૯) જયકેસરિસૂરિ. સ્વર્ગ સં. ૧૫૪૨. (૬૦) સિદ્ધાંતસાગરસૂરિ.
સ્વર્ગ સં. ૧૫૬૦. (૬૧) ભાવસાગરસૂરિ. (૬૨) ગુણુનિધાનસૂરિ

(૬૩) ધર્મમૂર્તિસૂરિ. તેમણે સં. ૧૬૧૪માં શત્રુંજય ઉપર કિચોદ્ધાર
કર્યો. તેમણે પાવાપુરી, સમેતશિખરજી વગેરે યાત્રાઓ કરી હતી. તેઓ
આગરા ધણીવાર પધાર્યા હતા. તેમના ઉપદેશથી શેઠાસંપત્તિ કુંરપાલ
સોનપાલે આગરામાં બે મંદિર તથા ઉપાશ્રય વગેરે બનાવ્યા હતા.
સ્વર્ગ સં. ૧૬૭૦.

(૬૪) આં. કલ્યાણસાગરસૂરિ. તેમના ઉપદેશથી શેઠ વર્ધમાન પદ્મસિંહ,
શેઠ રાયસિંહ વગેરેએ જામનગરમાં વિશાળ જિનાલયો બનાવ્યાં. આ
આચાર્યે સં. ૧૬૭૧ના વૈ. સુ. ૩ના દિવસે આગરામાં શેઠ કુંરપાલ અને
શેઠ સોનપાલનાં બે દેરાસરોમાં બ. શ્રેયાંસનાથ અને બ. મહાવીરસ્વામી
વગેરે મૂર્તિઓની અંજનશલાકા પ્રતિષ્ઠા કરી. આગરામાં અચલગચ્છનો
ઉપાશ્રય કરાવ્યો અને પૂર્વદેશની કલ્યાણુક ભૂમિઓનો જીર્ણોદ્ધાર કરાવ્યો.
આગરાની ઉક્ત જિન પ્રતિમાઓની માદીમાં બાદશાહ જહાંગીરનું નામ
હતુ. આ માટે કોઇના બહેરવાથી બાદશાહને ગુરસો ચડ્યો, જેને યુક્તિ-
પૂર્વક સમજાવી શાત કરવામાં આવ્યો હતો. તેઓ સં. ૧૭૧૮ ની અખા-
ત્રીને સ્વર્ગે ગયા.

(૬૫) અમરસાગરસૂરિ. તેમણે સં. ૧૬૯૧માં 'વર્ધમાન-પદ્મસિંહ
ચરિત્ર' બનાવ્યું.

(૬૬) વિદ્યાસાગરસૂરિ. (૬૭) ઉદયસાગરસૂરિ. (૬૮) કીર્તિસાગરસૂરિ.
(૬૯) પ્રજ્ઞસાગરસૂરિ. (૭૦) રાજેન્દ્રસાગરસૂરિ. (૭૧) યુક્તિસાગરસૂરિ.
(૭૨) રત્નસાગરસૂરિ. (૭૩) વિવેકસાગરસૂરિ. સ્વ. સં. ૧૯૪૮. (૭૪)
બ. જિનેન્દ્રસાગરસૂરિ.

(૬૪) આં. કલ્યાણસાગરસૂરિ. સ્વર્ગ સં. ૧૭૧૮, (૬૫) મહોં.
રત્નસાગરજી, (૬૬) ઉં. મેધસાગરજી, (૬૭) ઉં. વૃદ્ધિસાગરજી, (૬૮)
ઉં. હીરસાગરજી, (૬૯) પં. સદજસાગર, (૭૦) પં. માનસાગર, (૭૧)
પં. રત્નસાગરજી, (૭૨) પં. કૃત્તેહસાગરજી, (૭૩) શ્રીદેવસાગરજી, (૭૪)

શ્રીસ્વરૂપસાગરજી, (૭૫) શ્રુતિ શ્રીગૌતમસાગરજી. તેમણે સં. ૧૬૪૬માં પાલીમાં ક્રિયોદ્ધાર કર્યો. તેઓ આજ વિદ્યમાન છે.

(' અંચલગચ્છીય મોટી પટ્ટાવલી ' વગેરે)

પૃષ્ઠ ૪૦, કડી ૯ અને પૃષ્ઠ ૫૧, કડી ૩ : પટ્ટકલ્યાણુકમત તથા ખરતરગચ્છ પરપરા—

(૧) આ. જિનવલ્લભસૂરિ. તેમણે છ કલ્યાણુકની પ્રરૂપણા કરી. સ્વ. સં. ૧૧૬૭, (૨) આ. જિનદત્તસૂરિ. તેમનાથી સં. ૧૨૦૪ 'ખરતરગચ્છ' શરૂ થયો (૩) આ. જિનચંદ્રસૂરિ. સ્વ. સં. ૧૨૨૩, (૪) આ. જિનપતિસૂરિ, (૫) આ. જિનેશ્વરસૂરિ, (૬) આ. જિનપ્રભોધસૂરિ, (૭) જિનચંદ્રસૂરિ, (૮) આ. જિનકુશલસૂરિ, (૯) આ. જિનપદ્મસૂરિ, (૧૦) આ. જિનલખિંદસૂરિ, (૧૧) આ. જિનચંદ્રસૂરિ, (૧૨) આ. જિનોદયસૂરિ, (૧૩) આ. જિનરાજસૂરિ, (૧૪) આ. જિનભદ્રસૂરિ, (૧૫) આ. જિનચંદ્રસૂરિ. સ્વ. સં. ૧૫૩૦, (૧૬) આ. જિનસસુદ્રસૂરિ, (૧૭) આ. જિનહંસસૂરિ, (૧૮) આ. જિનભાણિકચસૂરિ, (૧૯) આ. જિનચંદ્રસૂરિ. જન્મ સં. ૧૫૬૫, આ. સં. ૧૬૧૨, સ્વ. સં. ૧૬૭૦, (૨૦) આ. જિનહંસસૂરિ, (૨૧) આ. જિનરાજસૂરિ, (૨૨) આ. જિનરાત્નસૂરિ, (૨૩) આ. જિનચંદ્રસૂરિ, (૨૪) આ. જિનસુખસૂરિ, (૨૫) આ. જિનભક્તિસૂરિ. સ્વ. સં. ૧૮૦૪, (૨૬) આ. જિનલાભસૂરિ. સ્વ. સં. ૧૮૩૪, (૨૭) આ. જિનચંદ્રસૂરિ, સ્વ. સં. ૧૮૬૫, (૨૮) આ. જિનહર્ષસૂરિ. સ્વ. સં. ૧૮૯૨, (૨૯) આ. જિનસૌભાગ્યસૂરિ. સ્વ. સં. ૧૯૧૭ (૩૦) જિનસિંહસૂરિ. સ્વ. સં. ૧૯૩૫ બીકાનેર, (૩૧) જિનચંદ્રસૂરિ, (૩૨) જિનકીર્તિસૂરિ.

પૃષ્ઠ ૫૧, કડી ૪ : 'આમગિઝગચ્છ' તેની પટ્ટાવલી આ પુસ્તકમાં પૃષ્ઠ ૧૫૮માં આપી છે.

પૃષ્ઠ ૫૧, કડી ૫ : 'કવલાગચ્છ'

કવલાગચ્છ તે 'હિપકેશગચ્છ'નું બીજું નામ છે. તેની પટ્ટાવલી પૃષ્ઠ ૧૯૩ માં આપી છે.

પૃષ્ઠ ૫૨, કડી ૪ : "પડવાઇસૂરિ" :

વડગચ્છની પટ્ટાવલી આ પુસ્તકમાં પૃષ્ઠ ૧૮૬માં આપી છે.

પૃષ્ઠ ૫૨, કડી ૭ : "મદ્ધયા" :

જૂનાં શહેરો દંદજુપટ્ટણ ચર્ક અર્થા હોય ત્યાંથી અધેરાની છાપવાળા જૂના સિદ્ધા નીકળે છે, જે "મદ્ધયા" તરીકે ઓળખાય છે. અને આ

સિક્કાઓ ગઈબસેનના છે એવી લોકમાન્યતા છે. આહેના ટીલાઓમાંથી ગ્રંથકારના સમયે ગદ્યધ્યા મળતા હતા; એમ આ ઉદ્દેશ્ય પરથી સમજી શકાય છે.

પૃષ્ઠ ૫૩, હાળ ૨૪ : વસ્તુપાલ (બાપાવાર્તિક) :

આ ઘટનામાં કુમારદેવીએ વિધવાવિવાહ કર્યાનું સ્મરન છે : પરન્તુ તે વાત વસ્તુપાલના સમકાલીન વિદ્વાનોના કોઈ ગ્રંથમાં લખાયેલ નથી. જેમકે—કવિ સોમેશ્વરકૃત 'કીર્તિકોમુદી' અને 'સુરચોતસવ'ના છેલ્લે સર્ગ, 'ઉલ્લાસરાધવ'ના સમાન્ત શ્લોકો (સં. ૧૨૮૨), 'ગિરનાર પ્રસરિત' 'આબૂ પ્રસરિત' (સં. ૧૨૮૮) આં જયસિંહસુરિકૃત 'હમીરમહમદન', 'વસ્તુપાલ પ્રસરિત કાવ્ય,' આં ઉદયપ્રભકૃત 'ધર્મોદયકાવ્ય,' 'સુકૃતકીર્તિકલોચિની' અરિસિંહકૃત 'સુકૃતસંકીર્તન' (સં. ૧૨૮૫), આં બાલચંદ્રકૃત 'વસંતવિલાસ કાવ્ય,' આં જિનપ્રભકૃત 'તીર્થકલ્પ,' આં રાજશેખરકૃત 'અતુર્વિશતિ પ્રબંધ' સં. ૧૪૦૫, આં જિનહંપકૃત 'વસ્તુપાલચરિત્ર' સં. ૧૪૬૭ વગેરે, વગેરે.

મંત્રી વસ્તુપાલની વંશાવલી :

(૧) ચોરવાડ મંત્રી ચંદપ, (૨) મંત્રી ચંદપ્રસાદ, (૩) મંત્રીશર મંત્રી સોમ, મંત્રી સોમ તે સિદ્ધરાજનો કાપાખ્યક્ષ હતો. તે અરિહંત ભગવાન, આં હરિભદ્ર અને ગૂર્જરેશ્વર સિદ્ધરાજને જ માનતો હતો. તે ધર્મપ્રિય, શુણ્ણવાન, વિદ્વાન અને દાની હતો. તેને સીતા નામે પત્ની હતી. (૪) આસરાજ. તે દંડપતિ આજની પુત્રી કુમારદેવીને પરણ્યો. તેને ૧. હાલિય, ૨. માલદેવ, ૩. વસ્તુપાલ, ૪. તેજપાલ, એમ ૪ પુત્રો અને જલ, માણી, સાણી, ધનદેવી, સોહગા, વચબૂ, અને પરમલ, એમ ૭ પુત્રીઓ હતી. માલદેવને લીલાદેવી તથા પ્રતાપદેવી પત્ની અને પુત્ર પૂર્ણસિંહ, પુત્રવધૂ આલ્હણુદેવી અને પૌત્ર પેચક હતો. મંત્રી વસ્તુપાલને પત્ની લીલાદેવી અને વેળલદેવી, પુત્ર જૈત્રસિંહ મંત્રી તેજપાલને પત્ની અતુપમાદેવી અને સુહાદેવી. અતુપમાદેવી પુત્ર લણ્ણસિંહ. સં. ૧૨૯૬માં ભરૂચનો હાકેમ હતો. તેને પત્ની રચણુદેવી લખમાદેવી અને પુત્રી મઠીરીદેવી હતાં. તેજપાલને સુહાદેવીથી પુત્ર સુહા અને પુત્રી બડલા નામે હતાં. સુહાસિંહને પત્ની સુહાદેવી અને સુલખણુદેવી હતા, તેજપાલનું સં. ૧૩૦૮માં ચંદુરમાં મૃત્યુ થયું. (૫) મંત્રી વસ્તુપાલ, પત્ની લીલાદેવી. તે બહુ બુદ્ધિશાળી હતી. અને વેળલદેવી, (૬) લીલાદેવી પુત્ર જર્જાસિંહ, સં. ૧૨૭૯માં ખંભાતનો

સુખો હતો તેમની પ્રાર્થનાથી આં બાલ્યદે 'વસંતવિલાસમહાકાવ્ય' બનાવ્યું, અને ખંભાતમાં આં જ્યસિંહસૂત્રિત 'હમ્મીરમદમદન-નાટક' બજવાયું. વિશદેવ રાજાએ તેને પેટલાદનો સુખો નીમ્યો હતો. તેણે મંત્રી તેજપાલના મૃત્યુ સ્થાને ચંદુરમાં મોઢું દેરાસર, તલાવ, ધર્મશાળા અને દાનશાળા બનાવ્યાં હતાં.

('વસ્તુપાલચરિત્ર, વસંતવિલાસ, જૈનસત્યપ્રકાશ વ૦ ૨ પૃ૦ ૬૭ વગેરે)

તે સમયે મંત્રી પત્નીઓ મારે પણ મહં શબ્દ વપરાતો હતો, જેનો ઉલ્લેખ આ પ્રમાણે મળે છે.

સં ૧૨૯૩ વર્ષે પોષ શુક્લ ૧૩. મહં શ્રીમનુપમાદેવ્યા આરમધેયોર્થે શ્રીઓઘનિર્યુક્તિપુસ્તકં શ્રીમદ્નર્મદસૂરિઃ પ્રદત્તં ।

('જન લીઠરેચર એન્ડ ફિલોસોફી, પ્રશસ્તિ સંગ્રહ', ભા૦ ૧ પૃના)

હંડપતિ આજુની વંશાવલી:

પ્રાગ્વાટવંશમાં (૧) સામંતસિંહ, (૨) સાંતિ, (૩) બ્રહ્માનામ, (૪) નાગડ (૪) હંડપતિ આજુ.

સંડેપુરમાં પોરવાડ (૧) આજુ, (૨) આસડ, (૩) ચંડસિંહ, (૪) પેથડ. પેથડે સંડેરક, પાટણ અને વીજપુરમાં મંદિર કરાવ્યાં, પ્રતિમાઓ બરાવી, આજુ ઉપર બં નેમિનાથ ચિત્રોનો શુભોદ્ધાર કરાવ્યો, સિદ્ધાચલ, ગિરનારના સંઘ કાઢ્યા, ખીજ ૬ યાત્રાઓ કરી. સં૦ ૧૩૭૭ ના ફુકાળમાં ધણુ દાન આપ્યું, આમમશ્રવણમાં લીર ગોત્તમના નામે ચાંદી ટંક મૂક્યા. આં સત્યસૂરિના ઉપદેશથી ૪ ગ્રંથ બંડારો લખાવ્યા, નવ ક્ષેત્રે ધન વાવર્યું. (૫) પદ્ય, (૬) લાઝણ, (૭) આલ્હણ, (૮) મંડલિક, (૯) વ્યવહર, (૧૦) પર્વત, (૧૧) કાન્હા. કાન્હાએ સં૦ ૧૫૭૧માં આમમિક આં વિવેકરત્નને 'પ્રશ્નવ્યાકરણ વૃત્તિ' વહોરાવી. સં૦ ૧૫૭૬ માં મધારમાં 'જ બુદ્ધીપચૂર્ણ' લખાવી. ('પ્રશસ્તિસંગ્રહ' ભા૦ ૧ પૃના.)

'નાગેન્દ્રમઝ' પરંપરા :

(૧) આં મહેન્દ્રસૂરિ, (૨) આં શાનિસૂરિ, (૩) આનંદસૂરિ. અમરચંદ્રસૂરિ. આ બન્ને આચાર્યો બાલપણથી સમર્થ વાદી હતા. ગૂર્જરેશ્વર સિદ્ધરાજ જ્યસિંહ તેઓને બચપણથી જ વ્યાઘ્રશિશુ તરીકે સંબોધતો હતો. (૪) આં હરિભદ્રસૂરિ; જેઓ કલિકાલ યુગના તરીકે પ્રસિદ્ધ હતા. (૫) આં વિજયસેનસૂરિ. તેઓ પ્રખર વક્તા હતા પંચાસર પ્રાર્થનાના તીર્થમાં તેઓ ઉપદેશ દેતા હતા. તેમની વાણી અમોઘ બનાતી હતી. મંત્રી

વસ્તુપાલ-તેજપાલ તેમના ઉપાસક હતા. (૬) આં ઉદયપ્રભાકરે તેમણે 'સંધપતિચરિત્ર' ૨૨૦૦, 'આરંભસિદ્ધિ-ત્રય' 'સુકૃત કલ્પોલિની' 'નેમિનાથ ચરિત્ર', 'પદ્ધતિ-ટિપ્પણ', 'કર્મસ્તવ-ટિપ્પણ' અને ઉપદેશમાધ્યાની 'ઉપદેશકર્ણિકા-વૃત્તિ' બનાવ્યા છે. મંત્રી વસ્તુપાલે સં. ૧૨૬૦ થી સુ. ૧૧ ના દિવસે ખબાતમાં 'સંધપતિ ચરિત્ર' ચાને 'ધર્મોચ્ચય મહાકાવ્ય' લખાવ્યું હતું. (૭) આં મલ્લિપેણસુરિ, તેમણે 'સ્વાહવાદમંજરી' રચી.

પૃષ્ઠ ૫૬, ઠાળ ૨૪ : બાપાલેખ : જૂનાં ખેડા વગેરેની યાદી સાલ-વારીના ક્રમે નીચે મુજબ છે બીજાં છુટક પાનાંઓમાં જે મતાંતર મળે છે તે સાથેસાથ ( )માં આપેલ છે.

ઉનેણ, ભરખમ્મ, પાલી, અજમેર, દિલ્લી, બિજનાલ, અલોર, તેનું બીજું નામ સોનગઢ, ચિતોડ, કાલંદ્રી-સિરોહી પાસે કાલંદ્રી છે, તેમાં જરાસંધનો જરાકુમાર બળી મૂંઝો. પીરાણપદન, લાહોર, મેવાડમાં ત્રાવાવતી, તેનું બીજું નામ આઘાટપુર પદણ, ત્રીજું નામ આહોર, એ ત્રણે એક જ નામ છે, ખંભાત, રાયચલ, ચંપા, પાવા, રાજગૃહી, પાકલિપુર, તેનું બીજું નામ પદણ, મુનાડો, જે મુપદીનું મામ છે વિમલાપુરી, જ્યાં ચંદ રાજા પરવયો, તેનું બીજું નામ વલ્લભીપુર, જ્યાં દેવધિંમણી ક્ષમાશ્રમણજીએ પ્રસ્તાવે લખ્યાં. તેનું ત્રીજું નામ વળા, ચમરદી, જે આજે વર્તમાન છે. ધર, બહાની ખેડ, વૈરાટ, તેનું બીજું નામ ધોલકું, ભરતપુર, ડીંગલ* તે જૂનાં ખેડાં છે.

કલણુગના સં. ૨૬૦૦ ભ. મહાવીર તથા શ્રેણિક રાજા થયા.

શહેરોની સાલવારી :

સં. ૩૪૮ લાહોર વસ્યું.

(સં. ૩૦૩ મુંજપર) (સં. ૪૦૪ શંખેધર મામ)

સં. ૫૦૦ પાલણસિંહ ચૌહાણે પાલનપુર વસાવ્યું હતું, તે નાથ પામ્યું એટલે સં. ૧૦૧૦માં પાલણસિંહ પરમારે ફરી પાલનપુર વસાવ્યું. (સં. ૪૦૭).

(સં. ૫૫૧ વઠનગર વસ્યું)

સં. ૫૧૫ ઉનેણીધાટમાં ભોજરાજા થયો. (સં. ૭૭૧)

સં. ૫૫૩ થરો વસ્યો. (સં. ૫૩૫ નાડોલ વસ્યું)

* ભરતપુરથી ૨૪ માઈલ દીગ છે.

(સં. ૬૦૯ ચિત્રાગઢ મોરીએ ચિત્તોડ વસાવ્યું.)

શુભ સં. ૧૯૧ બાપા રાઉલે મોરીને મોરીને ચિત્તોડ લીધું.

સં. ૬૯૪ લાહોરમંડે મહિવગઢ વસાવ્યો.

સં. ૭૧૧ ઇલ્હાસિંહ રાઠોડે ઇડર પાસે ખેડ વસાવી, ખેડચુવા બ્રાહ્મણ થયા.

સં. ૭૧૨ ચિરાહ સોલંકીએ થરાહ વસાવી (૧૦૧)

સં. ૭૨૭ પારકર વસ્યો (સં. ૧૫૧).

સં. ૭૮૧ સીંભર વસી. (સં. ૭૬૭ વડોદ વસ્યું.)

સં. ૮૦૧ રાવ પહાડદેજીએ મંડોવર વસાવ્યો. (સં. ૧૧૦૦ નાહડરાવે મંડોવર ફરી વસાવ્યો)

સં. ૮૦૨ વનરાજ આવડે પાટણ વસાવ્યું. (સં. ૮૦૨ મહા શુદ્ધિ ૭ સનિવારે પાટણ વસ્યું) (સં. ૮૦૨ વૈ. શુ. ૬ વીરસેને પાટણ વસાવ્યો, જેનું બીજું નામ પીરાણપટ્ટન નરસમુદ્ર છે)

સં. ૮૦૨ ઉપલદે પરમારે શ્રીમાલનગરથી ભીડીને સ્વર્ણમઢ વસાવ્યો. (સં. ૮૦૪ વડોલી વસી.)

સં. ૮૦૬ રાવ હમીરે હમીરગઢ વસાવ્યો.

સં. ૮૧૨ મુલતાન વસી.

સં. ૮૨૬ વૈ. શુ. ૧૩ પાંડવોએ પ્રથમ દિલ્લી વસાવી હતી અને પછી તુઝરે વ્યાસ જગતનું મુહૂર્ત લઈ ત્યાં જ ફરીવાર દિલ્લી વસાવી. સં. ૧૨૦૨ સુધી તુઝર પાતસાહી રહી. પછી ચૌહાણ પાતસાહી થઈ. (સં. ૬૭૮, સં. ૭૦૭, સં. ૮૦૬). (સં. ૮૦૬ વૈ. શુ. ૧૩ અનંતપાલ તુઝરે દિલ્લી વસાવી.)

સં. ૮૩૪ પરમારે આણુજનો કોટ કરાવ્યો. પરમાર પછી ચૌહાણે લીધો. રાવ લાખણદેને ઘેર દેવી આવી ત્યારથી તે દેવડા-ચૌહાણ કહેવાયા.

સં. ૯૦૨ રાવલે ચિત્તોડનો કોટ ફરીવાર કઠાવ્યો. (સં. ૯૦૨ અમરસિંહ રાણાએ ચિત્તોડગઢ વસાવ્યો, તેનો મઢ કરાવ્યો.)

સં. ૯૨૭ બીજાપુર વસ્યું.

(સં. ૯૨૧ ધોલપુર-ધંધુકા વસ્યું.)

સં. ૧૦૧૦ પાલણસિંહ ચૌહાણે સં. ૫૦૦ માં પાલણપુર વસાવ્યું હતું ત્યાં જ પાલણસી પરમારે ફરી પાલનપુર વસાવ્યું. પાલણસી પરમારે બિન પ્રતિભા માળાને તે ધાતુનો આશુ ઉપર નાંદિયો કરાવ્યો હતો તે

પાપથી તેને ક્રોધ થયો. તેના નિવારણ માટે આં શીલધવલસૂરિના ઉપદેશથી પલ્લવિયા પાર્શ્વનાથની સોનાની પ્રતિમા કરાવી, પાલનપુર વસાવ્યું.

સં. ૧૦૧૬ ભાનનગર વસ્યો.

સં. ૧૦૨૦ સિવસિંધ રાઠોડે સિવાણી વસાવ્યો.

સં. ૧૦૬૪ ભૂનનગર વસાવ્યો (સં. ૧૨૧૧).

(સં. ૧૦૭૭ ભોળ પરમારે નારાયણમઠ વસાવ્યો.)

(સં. ૧૦૭૮ નાહડ પડિહારે નાગોર વસાવી.)

સં. ૧૦૮૮ વિમલ પ્રધાને આશુ ઉપર દેહરાં કરાવ્યાં. (સં. ૧૦૮૮ શેત્રુંજે વિમલવસહી કરાવી.)

સં. ૧૧૧૨ સિદ્ધરાજ જ્યોતિષે સિદ્ધપુર જૂનો ખેડો વસાવ્યો.

સં. ૧૧૧૩ સાયોર જૂનો ખેડો હતો, તેને સાતલ પાતલ ચઢુઆણે ફરી વસાવ્યો.

સં. ૧૧૧૪ આંબા ઠણવાહે આંબેર વસાવી.

(સં. ૧૧૧૫ વડોદરું વસ્યું.)

સં. ૧૧૧૭ રામસિંધ શીસોદે રામપુર વસાવ્યો.

(સં. ૧૧૨૧ વીથનનગર વસ્યું.)

સં. ૧૧૩૫ પૃથ્વીરાજ ચૌહાણનો મહામંત્રી કેસવદાસ નાગોરમાં થયો. (સં. ૧૧૧૫ વૈ. શુ. ૩ પૃથ્વીરાજના મંત્રીએ જે સ્થાને માડર-સિંહ બેઠા બેઠેલા બેયા ત્યાં નાગોર વસાવ્યો.)

સં. ૧૧૬૯ (૧૧૬૬) પાહાડસિંધ હાડે શુંદી વસાવી.

સં. ૧૧૮૧ ફલવર્ષિ પાર્શ્વનાથની સ્થાપના.

(સં. ૧૧૮૪ સિદ્ધરાજે સિદ્ધપુર રુદ્રમહેલ બનાવ્યો.)

સં. ૧૨૦૨ દિલ્લીમાં ચઢિહાણ પાતશાહી યર્ષ.

(સં. ૧૨૦૨ અઠૈયાસારે અજમેર વસાવ્યું. સં. ૧૩૦૦ અજમેરમાં વિસલદેવ રાજ થયો.)

સં. ૧૨૧૨ રાવલ જેસાળએ જેસલમેર વસાવ્યું (સં. ૧૨૧૨ આં. વૈ. ૧, આં. વૈ. ૧૨)

સં. ૧૨૧૫ જમકુઓ લુઓ (સં. ૧૨૧૩, ૧૨૧૪, ૧૨૧૫.)

સં. ૧૨૧૫ બહાડદે રાઠોડે બહાડમેર વસાવ્યો.

સં. ૧૨૨૧ પોહોઠર ઘાટના કુંડપર દોલો પરણ્યો.

(સં. ૧૨૨૪ વીરમગામ વસ્યું.)

- સં. ૧૨૪૧ લાખા કુલાણી થયો.
 (સં. ૧૨૭૦ મહેસાણા વસ્તું.)
 સં. ૧૨૮૧ મહાસિંધ રાઠોડે મેહવા વસાવ્યો.
 સં. ૧૨૯૬ વસ્તુપાલ તેજપાલે આણુજને દેહરે કલશ ચઢાવ્યો.
 સં. ૧૨૯૮ વસ્તુપાલ તેજપાલ સ્વર્ગ.
 (સં. ૧૩૦૦ રાવ કાન્હડેએ જભોરમઠ ઉપર સોનગિરિ મઠ કરાવ્યો,
 પહેલો રાજ્ય બિજમાલથી આવેલ ચાનસિંધ હતો.)
 (સં. ૧૩૧૧ માંડલ વસ્તું.)
 સં. ૧૩૧૩ રાવ કાન્હડેએ જૂના ખેડાના સ્થાને બિજમાલ વસાવ્યું.
 સં. ૧૩૩૭ અલાવદીને જભોર કિલ્લો લીધો.
 (સં. ૧૩૫૧ રાવ કાન્હડે સોનગિરિ ઉપર અભોપ થયો. પુત્ર
 વીરમહેવે આપધાત કર્યો, તેનું માયું પાતસાહ લખ મયો અને પાતસાહની
 મેટી તે માથાને લખને સતી થઈ.)
 સં. ૧૩૬૦ સુખા અલપખાને પાટણમાં કિલ્લો, અસીદ બનાવ્યા.
 આસાઉલીનો કિલ્લો ખાંધો.
 સં. ૧૩૬૧ ચિત્તોડના તેરમા રાણાના પુત્ર સંભળનસિંહે સતારાનું
 રાજ્ય મેળવ્યું.
 સં. ૧૩૭૧ કુંભરપુર વસ્તું.
 સં. ૧૩૭૩ સોજત વસી.
 સં. ૧૩૮૩ પાતસાહ યુગતખાને સારણેશ્વરની સ્થાપના કરી.
 સં. ૧૪૦૩ સાંખાનેર વસ્તું (સં. ૧૦૧૩.)
 સં. ૧૪૦૭ છુરાનપુર વસ્તું.
 સં. ૧૪૩૧ રામલ વીરસભે વાંસવાભોડો વસાવ્યો.
 સં. ૧૪૪૨ સહસ્રમલ્લ દેવડે ચિરોહી વસાવી. (સં. ૧૪૫૨ વૈ. ૧૦૭)
 સં. ૧૪૬૮ અહમદશાહ પાતસાહે અમદાવાદ વસાવ્યું. (સં. ૧૪૭૧
 અમદાવાદ વસાવ્યું.)
 સં. ૧૪૬૭ કુંભા રાણાએ કુંભલમેર વસાવ્યો. (સં. ૧૪૮૬.)
 (સં. ૧૪૮૨ દક્ષિણમાં અહમદનગર વસ્તું)
 સં. ૧૪૮૪ જેતારણ વસાવ્યો.
 સં. ૧૪૯૧ રાડદેરા વસ્યો.
 સં. ૧૪૯૫ ધના ચોરવાડે રાણપુરા કરાવ્યો. કુંભા રાણાના રાજ્યમાં
 રાણાજીએ બે થંભા કરાવ્યા.

સં. ૧૫૦૦ રાવ ભેધાજીએ ભેધપુર વસાવ્યું.

સં. ૧૫૦૦ ફિરંગીએ સુરતનો કિલ્લો કરાવ્યો, ત્યાં થોડા ભોઠા વસતા હતા.

(સં. ૧૫૧૧ સાંતલપુર વસ્યું.)

સં. ૧૫૧૫ ભેધપુરનો કિલ્લો થયો. (સં. ૧૫૧૫ જી. યુ. ૧૧)

સં. ૧૫૧૭ પહેલાં ખાંધાતાએ મેડતો વસાવ્યો હતો, તે જૂનો ખેડો ઉત્તર થઈ ગયો. ત્યાં રાડોડ નરસિંજીએ બીજી વાર મેડતો વસાવ્યો.

સં. ૧૫૪૧ કિસનસિંધજીએ કિસનમઠ વસાવ્યો.

સં. ૧૫૪૨ રાવ વીંઠાજીએ વીંઠાનેર વસાવ્યું. (સં. ૧૫૪૫)

(સં. ૧૫૫૪ સગી વસી.)

સં. ૧૫૮૧ મુકુંદ જલ્લાચારી પ્રયાગમાં દેહ હોમી, અરજી પામી, અકબર પાતસાહ થયો.

સં. ૧૫૯૩ રૂપનગર વસાવ્યો.

સં. ૧૫૯૬ નવાનગર વસાવ્યો. (સં. ૧૫૯૬ રાવ જામે કમ્બાથી આવી નવાનગર વસાવ્યું.)

(સં. ૧૫૯૬ રાવ વિદે અમરકોટને સ્થાને મેહલો વસાવ્યો. સં. ૧૨૮૧.)

સં. ૧૬૧૬ માલખાંને માલપુરા વસાવ્યો.

(સં. ૧૬૧૬ પંવાર માલદેવે માલપુરા વસાવ્યું)

સં. ૧૬૧૯ અકબરે આમરા વસાવ્યો.

(સં. ૧૬૧૨ અકબરે આમરા વસાવ્યું.)

સં. ૧૬૨૪ અકબરે ચિત્તોડ તોડ્યો. (સં. ૧૬૧૯.)

સં. ૧૬૨૫ રાજા ઉદેસિંધે ઉદેપુર વસાવ્યો. (સં. ૧૫૦૦).

સં. ૧૬૨૪ જહાંગીર પાતસાહ રાનેર આવ્યો, રાનેરવાસી કોટિ-ખજ નાકુદાએ રાનેરથી વરિઆવ સુધી ૩ ગાઉ કિનખાખનાં પાથરણાં પાથરી પાતસાહને શહેરમાં પધરાવ્યા. સાહ પ્રસન્ન થયો. માખવાનું કહ્યું ત્યારે નાકુદાએ હાથણીનો સંભોજ ભેવાનું માગ્યું. સાહે ના ઝઢી, જે હાથણીનો સંભોજ ભેતાં તારું ધન નાશ પામશે પણ તેણે માન્યું નહીં. સંભોજ ભેથો અને તે નાકુદાની લક્ષ્મી નાશ પામી. પાતસાહે જહાંગીરપુર વસાવ્યું.

સં. ૧૬૨૫ જહાંગીર પાતશાહની પાતર નામે સુરજ તેણે પાતશાહની રમથી સુરત વસાવ્યું.

સં. ૧૬૨૫ ઓસવાલ ગોપીશાહ જૈને સુરતમાં ગોપીપરું વસાવ્યું. ગોપીતળાવ અને ચૌચુખી વાવ કરાવ્યાં.

(સં. ૧૬૩૪ વરઠાણાતીર્થનો જીર્ણોદ્ધાર.)

(સં. ૧૬૪૨ રાવ હમીરે ક્ષોધીનો કાઢ કરાવ્યો. સં. ૧૫૧૩, સં. ૧૫૪૫).

(સં. ૧૬૬૯ કીસનસિંહજીએ કિસનમઢ વસાવ્યો.)

સં. ૧૬૭૯ ગોપીશાહે આં વિજયસેનસુરિ પાસે સુરજમંડન પાથ'-નાથની પ્રતિમાની પ્રતિષ્ઠા કરાવી. તે પ્રતિમાજીની આદીમાં આરે બાબુ લખે છે.

સં. ૧૬૭૯ કાવી મંધારમાં સાસુ વહુના દેરાની પ્રતિષ્ઠા થઈ.

સં. ૧૭૦૭ ઔરંગઝેબે ઔરંગાબાદ વસાવ્યો.

(સં. ૧૮૮૭ સવાઈ જસિંગે જયપુર વસાવ્યું. સં. ૧૭૩૫)

પૃષ્ઠ ૫૭, ઢાળ ૨૪ : બિજમાલની ઉત્પત્તિ (ભાષાભેષ) :

શ્રીમાલનગર તે ગ્રામીન શહેર છે. તેમાં અનેક બ્રાહ્મણો વ્યાપારીઓ વગેરે સુખી હતા. માધ પંડિત પણ ત્યાંનો વતની હતા. કર્મચોગે ધન નાશ પામતાં તે નિર્ધન થઈ ગયો અને ધારામાં આવી વસ્યો. ત્યાં પણ તેણે પોતાનું દ્રવ્ય યાચકોને આપી દીધું અને તે ગરીબાઈમાં જ મૃત્યુ પામ્યો. આથી ભોજ રાજાએ શ્રીમાલનગરમાં માધ પંડિતની નાતના માણસો ધનવાળા હોવા છતાં આ પંડિતનો શૂખમરાથી અંત આવ્યો, એ જોઈ તેની બ્રાહ્મણ માતિનું બિલ્લમાલ એવું નામ આપ્યું અને ત્યારથી શ્રીમાલનગર બિલમાલ નગર તરીકે પ્રસિદ્ધિ પામ્યું. ('અર્થધર્મિતામણિ')

પૃષ્ઠ ૧૮ ઢાળ ૨૪ ભાષાભેષ :

વિં. સં. ૧૩૫ માં ઉજ્જૈનમાં નાહડ રાજા હતો ત્યારે જલોર દાસેના સ્વર્ણગિરિ પર મઢમાં માત્ર કોડપતિ જ રહેતા હતા. નળવાણુ લાખવાળાને પણ ત્યાં રહેવા સ્થાન ન હતું, તે જલોર પાસેના સ્વર્ણમઢમાં નાહડ રાજાએ 'યક્ષવસતિ' નામનો મોટો જિનપ્રાસાદ બનાવી તેમાં સં. ૧૩૫ માં (આં પ્રહોતનસુરિના હાથે) જા. મહાવીરસ્વામીની પ્રતિષ્ઠા કરાવી હતી. ('વિચારશ્રેણિ, પટ્ટાવલી, જૈનપરંપરાનો ઇતિહાસ.')

સ્વર્ણગિરિનાં બીજાં નામો કનકાચલ તથા સોનમઠ છે. પાસેના શહેરનાં નામો જળાલિપુર તથા જલોર છે.

પૃષ્ઠ ૫૯, ઠાળ ૨૪ " કલિયુગ સંવત્ " ભાષાભેષ :

કલિયુગનો પ્રારંભ થયો ત્યારથી આ સંવત ગણાય છે, જેનો પ્રારંભ ૪૦ સં ૫૦૨ પૂર્વે ૩૧૦૨ કૃષ્ણઆરીની બીજી તારીખ થાને ચૈ. શુ. ૧ થી મનાય છે. ચૈત્રાદિ વિક્રમ સંવત્માં ૩૦૪૪, શક સંવત્માં ૩૧૭૯, અને ૪૦ સં ૩૧૦૧ જોડવાથી કલિ સંવત આવે છે. આ સંવતનાં બીજાં નામો ' ભારતયુદ્ધ સંવત ' અને ' યુધિષ્ઠિર સંવત ' પણ મળે છે. એવો પણ ઉલ્લેખ મળે છે કે, મહા શુદિ ૧૫ દિને મહાભારતનું યુદ્ધ સમાપ્ત થયું અને ૩૦ વ૦ ૧ યુધિષ્ઠિરને રાજ્ય મળ્યું હતું.

વરાહગિહિર શક સંવત્માં ૨૫૨૬ જોડવાથી યુધિષ્ઠિર સંવત આવે એમ જણાવે છે. ('જેન સત્ય પ્રકાશ', ક્રમાંક ૧૦૦ પૃ. ૨૬૮).

પૃષ્ઠ ૬૦, ઠાળ ૨૪ ભાષાભેષ " ડીગ."

ભરતપુરથી પૂર્વ દિશામાં લગભગ ૨૪ માઈલ દૂર ડીગ નામે જૂનું શહેર છે.

પૃષ્ઠ ૭૩, કડી ૫ : " લૌકિક ભાષા " ને છેડે વીરવર્ધનિર્ણય.

આયુ વર્ષ ૭૨, આયુ ગર્ભથી ગણવો, આદિત્ય સંવત્સરે આયુદય હુઓ, તેના દિન ૩૬૬, ઋતુ સં ૦ દિન ૩૬૦, પાંચ વર્ષનો યુગ એક યુગમાં આદિત્ય સંવત્સર ૧૮૩૦ અને ઋતુ સંવત્સરના દિન ૧૮૦૦ હોય. આદિત્ય સંવત્સરમાં એક માસ થાકતા ઋતુ સંવત્સર લાગે.

આ ભેષે—ઋતુ સંવત્સરના ચોથે માસે ત્રીબ્રહ્મણે આપાદ સુદિ ૬ દિને ન્યવન અહીંથી આદિત્ય સંવત્સર ભેષે ૭૨ વર્ષે ઋતુસંવત્સર યુગના ચૌદ માસ વધતા થયા, ત્યારે આપાદ સુદિ ૬ થી ૧૪ મે માસે ભાદ્ર શુદિ ૬ દિને આદિત્ય સંવત્સરે ૭૦ વર્ષ થયા, ત્યાંથી બીજે ચંદ્ર-સંવત્સરે નિર્વાણ થયું. અહીં ચંદ્ર સંવત્સરના ૩૫૪ દિન હોય, પહેલેથી ૧૨ દિન આદિત્ય સંવત્સર પૂર્ણ હોય, તે વારે જે કલ્યાણુક તિથિઓ ઋતુસંવત્સર ભેષે ભેળી, એમ 'ભ્યોતિષ્કર'કક' અને 'કલ્પસૂત્ર'માં કહ્યું છે. પુષ્કે ચ્વદસંવચ્છરે ધત્યાદિ કલ્પસૂત્રમાં છે.

અહીં ઋતુ સંવત્સરના વર્ષ ૭૧ માસ ૨ થયા, ચંદ્ર સંવત્સરે ચોવીસ દિન વધના ભેવા તેથી ભાદ્ર શુદિ ૬ થી ૨૪ દિન વધતાં, આસો વદિ ૧ દિને આદિત્ય સંવત્સરે ૭૨ વર્ષ થયાં, તે સંવત્સર પૂર્ણ થતાં

એક માસ ભિતરે ઋતુ સંવત્સર લાગે તે પૂઠે લખ્યો છે. તે લેખે જે શુદ્ધિ ૧૫ ઓખઝઋતુ પૂરી થઈ, અને આષાઢ વદિ ૧ થી વર્ષાઋતુ લાગી, ત્યારે આષાઢ તે શ્રાવણ થયે મારવાડી પંચાંગ પ્રમાણે ફેર દેખાય છે. જેથી લૌકિક આસો આગમોક્ત કાર્તિક વદ ૦)) થઈ. ઇતિ ૭૨ વર્ષ.

ઇતિ જિનલાભસૂરીશ્વામાનુયા પાઠકરામવિજયમણિના કૃતા.

('દિનશુદ્ધિદીપિકા', પરિશિષ્ટ ૨, પૃ ૪૬૧).

પૃષ્ઠ ૭૪, કડી ૧૪ : વડીપોષાલ તપમચ્છ-રત્નાકરમચ્છ પરંપરા:—

(૪૪) મહાતપસ્વી આં ઓખઝઋત્યંદ્રસૂરિ, (૪૫) વિજયત્યંદ્રસૂરિ, (૪૬) આં ક્ષેમકીર્તિસૂરિ સં. ૧૩૩૨, (૪૭) હેમકલશસૂરિ, (૪૮) યશોભદ્રસૂરિ, (૪૯) રત્નાકરસૂરિ. સં. ૧૭૭૧ સમરાણાહે શત્રુંજયનો ઉદ્ધાર કર્યો. તેમનાથી રત્નાકરમચ્છ શરૂ થયો. સં. ૧૩૮૪, (૫૦) આં રત્નપ્રભસૂરિ, સોમતિલકસૂરિ, હેમચંદ્રસૂરિ, (૫૧) મુનિશૈખરસૂરિ, (૫૨) ધર્મદેવસૂરિ, (૫૨) જ્ઞાનચંદ્રસૂરિ. સિંહદત્તાજી (૫૪) અભયસિંહસૂરિ, (૫૫) હેમચંદ્રસૂરિ (૫૬) જયતિલકસૂરિ, તેમના શિષ્યો જિનતિલકસૂરિ, રત્નસિંહસૂરિ, ઉદયવલ્લભસૂરિ સંધતિલકસૂરિ, પં. દયાસિંહગણી. પ્રશિષ્યો-માણેકસૂરિએ 'રત્નચૂડામણિ ચૂડરાસ' સં. ૧૫૭૧ માં બનાવ્યો, શિષ્યો -શિવસુંદર, ઉદયધર્મ, ચરિત્રસુંદર. અહમદાવાદના સુલતાન અહમદશાહે આં રત્નસૂરિની ચરણ પૂજા કરી હતી. (૫૭) ઉદયવલ્લભસૂરિ, શિષ્ય પરંપરા મતિસાગર શિષ્ય-ઉદયધર્મ શિષ્ય મંગલધર્મ વિં. સં. ૧૫૮૫. શિષ્યાઓમાં મહત્તર રત્નચૂલા પ્રં. વિવેકશ્રી વ્યાખ્યાના હતી. (૫૮) જ્ઞાનસાગરસૂરિ. સં. ૧૫૧૭ માં 'વિમલનાથ ચરિત્ર' બનાવ્યું. તેના લલિયા ભેંકાએ સં. ૧૫૨૮થી લોંકાગચ્છ ચલાવ્યો, જેમ મહમદઅલ્લી ઝીણાએ અખંડ હિંદુસ્તાનના બે દુકકા કરાવ્યા, તેમ આ ભેંકાએ પણ અવિભક્ત જેન શ્વેતાગર સંધના બે દુકકા કરાવ્યા, પ્રાચીન આર્ય સંસ્કૃતિનો ખ્વસ કરી મુસલમાન સંસ્કૃતિને અપનાવી નવો મત ચલાવ્યો. ત્યારથી જેન સંધમાં શુદ્ધિ અને સમઠનની વ્યવસ્થા તૂટી ગઈ. આં જ્ઞાનસાગરસૂરિનો સમય સં. ૧૫૨૫ થી ૧૫૩૧. (૫૯) ઉદયસાગરસૂરિ, (૬૦) લલિધસાગરસૂરિ, સં. ૧૫૫૭માં 'શ્રીપાલકથા' રચી. (૬૧) ધનરત્નસૂરિ શિષ્ય સૌભાગ્યસૂરિએ 'ચંપકમાલારાસ' રચ્યો. તેની પરંપરામાં ઉદયધર્મ, જયદેવ, લાવણ્યદેવ થયા. ધનરત્નસૂરિ શિષ્ય પં. બાનુમેરમણિ તેના શિષ્ય નયસુંદરે સં. ૧૬૩૭માં 'રૂપચંદગસ' અને સં. ૧૬૩૮માં 'શત્રુંજય રાસ' રચ્યો અને તેની શિષ્યા હેમશ્રીએ 'કનકાવલી

આપ્યાન' સં. ૧૬૪૪માં બનાવ્યું. (૬૨) અમરરત્ન જેનું ખીજા નામ સુરરત્ન છે તથા તેમરત્નસૂરિ. (૬૩) દેવરત્નસૂરિ શિષ્ય વિદ્યારત્નસૂરિ, તેના શિષ્ય હિ. ૬૦૬૬માં સં. ૧૬૬૩ થી ૬૭માં 'સમાલસા રાસ' બનાવ્યો. દેવરત્નસૂરિ શિષ્ય બાનુમેરુગણિ શિષ્ય ૧ માણેકરત્ન ૨ નયસુંદરે રાસ બનાવ્યા. (૬૪) જયરત્નસૂરિ, (૬૫) રત્નકીર્તિસૂરિ સ્વ. સં. ૧૭૧૦, (૬૬) રત્નકીર્તિસૂરિ સ્વ. મં. ૧૭૩૪ પો. ૧૦ ૨. હિ. રાજસુંદર શિષ્ય પદ્મસુંદરે 'ભગવતી' પર 'ટબો' પૂર્વે. (૬૭) ગુણસાગરસૂરિ, આ. રત્નકીર્તિસૂરિના આર શિષ્યો હતા. તે પૈકીના એકા મંગલવિજયજીને અમદાવાદના મંથિ સં. ૧૭૩૪માં પદ્મર સ્થાપી ગુણસાગરસૂરિ નામ આપ્યું. ('ગુણવલી-વલીપોષાળ પદ્મવલી.'))

પૃષ્ઠ ૭૫, કડી ૧૧ : "અક્ષયર્થવચ્ચ" :

કોઈ એક ધનિક આવકે હિંદુસ્તાનના ચતુર્થઅક્ષયર્થ વ્રતધારક દરેક આવકોને વેષની પહેરામણી મોકલી તેણે પોતાના ગ્રામસ્તાને બધાઓને હતું કે—“તું માંડવમઢ જય ત્યારે ત્યાં મહાદાની અને મહાધર્મી સાધુ પેથડશાહને પશુ સાધનિકમકિત રૂપે એક પહેરવેષ આપજો” ગ્રામસ્તાએ પશુ માંડવ-મઢ આવી મંત્રી પેથડકુમારને એક વેષ આપ્યો પેથડે તરત જ વિચાર કર્યો કે “આ પહેરવેષ અક્ષયારીઓને માટે છે અને માત્ર મહર્ષિક માની પહેર-વેસ મોકલ્યો છે પશુ અક્ષયારી બન્યા વિના મારે આ વેષ કોણે ન શોભે અને સ્વાભાવિક રીતે આવેલી આ વસ્તુને પાછી વાળવી એ પશુ ન શોભે. તો હવે સુંદર રસ્તો એ જ છે કે મારે અક્ષયર્થનો સ્વીકાર કરી આ વેષ પહેરવો.” એટલે પેથડકુમારે બીજી વર્ષની હિમરમાં જ ગુરુજી પાસે જઈ સળેડે થોડું વ્રત સ્વીકાર્યું અને આ પહેરામણી પહેરી લઈ જવનજીવ અક્ષયર્થનું પાલન કર્યું

પૃષ્ઠ ૮૨, કડી ૨ : લોકાગચ્છ પદ્મવલી (વડોદરાની ગાદી)—

તપગચ્છની વલીપોષાળના આ. જ્ઞાનસાગરસૂરિના લલિયા લોકાએ ગૃહસ્થી નવો જ લોકાગત ચલાવ્યો.

(૧) ભાષ્યજી ઋષિ, (૨) ઋષિ બીદાજી, (૩) ઋષિ તુતાજી, (૪) ઋ. બીમાજી, (૫) ઋ. જગમલજી, (૬) સરવાજી, (૭) ઋ. રૂપજી, (૮) ઋ. જીવાજી, (૯) ઋ. વરસિગજી. તેમને વડોદરાના ભાવસારોએ સં. ૧૬૧૩ જે. ૧૦ ૧૦ શ્રીપૂજની પદવી આપી ત્યારથી તેની ગાદી વડોદરામાં થઈ અને “ગુજરાતી લોકાગચ્છ મોટી પક્ષ” એવું નામ જાહેર થયું. આ જ અરસામાં અમદાવાદમાં અસલી ગાદીના શ્રીપૂજ નાની પક્ષવાળા કુચરજી

ઋષિના ઉત્તરાધિકારી મેધજી ઋષિએ ૨૮ યતિઓની સાથે જમં આં શ્રી હીરવિજયસુરિ પાસે સંવેગી દીક્ષા સ્વીકારી સં. ૧૬૨૮માં. (૧૦) બીજા વરસિંગજી સ્વં સં. ૧૬૫૨, તેના શિષ્ય કલાજી એ પણ સંવેગીભાર્ગ સ્વીકાર્યો. નામ વિજયાનંદસુરિ (૧૧) ઋષિ યશવંતજી, (૧૨) ઋષિ રૂપસંગજી, (૧૩) ઋ. દામોદરજી, (૧૪) ઋ. કર્મસિંહજી, (૧૫) ઋ. કેશવજી ઋષિ. ગુજરાતી ભૌતિકાગચ્છની મોટી પક્ષનું બીજું નામ કેશવજી પક્ષ છે. (૧૬) ઋ. તેજસિંગજી, (૧૭) ઋ. ડાનજી, (૧૮) ઋ. વૃક્ષસીદાસજી (૧૯) ઋ. જગદ્ગજી, (૨૦) ઋ. જગજીવનજી, (૨૧) ઋ. મેધરાજજી, (૨૨) ઋ. સોમચંદજી, (૨૩) ઋ. હરખચંદજી (૨૪) ઋ. જયચંદજી, (૨૫) ઋ. કલ્યાણચંદજી, (૨૬) ઋ. ગુણચંદજી, (૨૭) શ્રીપૂજ ન્યાયચંદસુરિ.

(બાલાપુરની ગાદી) (૮) ઋષિ જીવાજી (૯) ઋષિ કુંવરાજી તેને બાલાપુરના શ્રાવકોએ શ્રીપૂજની પદવી આપી ત્યારથી તે ગાદી બાલાપુરમાં ચર્ચ અને તેનું “ગુજરાતી ભૌતિકાગચ્છ નાની પક્ષ” એવું નામ જાહેર થયું. તેના શિષ્ય મેધજીઋષિ અમદાવાદની ગાદીએ હતા. તેણે સંવેગીભાર્ગ સ્વીકાર્યો (૧૦) ઋ. મલજી (૧૧) રત્નસિંહજી (૧૨) ઋ. કેશવજી સ્વં સં. ૧૬૮૬ (૧૩) ઋ. શિવજી. તેમના શિષ્ય ધર્મસિંહજીના શિષ્ય ધર્મદાસજીએ “કુંદિયામત” ચલાવ્યો. (૧૪) સંધરાજજી સ્વ. સં. ૧૭૨૫માં આણંદ ઋષિએ અંબાતમાં પોતાના એલા ઋષિ તિલકને શ્રીપૂજ જનાવી નવો મઝ સ્થાપ્યો જે “અઢારિયા” તરીકે પ્રસિદ્ધ થયો. (૧૫) સુખમલજી સ્વં સં. ૧૭૬૩ (૧૬) ભાગચંદજી (૧૭) વાલચંદજી (૧૮) માણેકચંદજી (૧૯) મૂલચંદજી. સ્વં સં. ૧૮૭૬ (૨૦) જગતચંદજી (૨૧) રતનચંદજી (૨૨) નૃપચંદજી

(મુનિ મણિલાલ કૃત, ‘પ્રાચીન સંક્ષિપ્ત ઇતિહાસ.’)

વિક્રમ સં. ૧૫૮૫માં લખાયેલ સિદ્ધાંતચોવીશી, વગેરેમાં છે કે- ભૌતિકાએ તીર્થ, પ્રતિમા, જિનપૂજ, સર્વવિરતિ દેશવિરતિ ધર્મની બિન્નતા, દાન, જન્મકલ્યાણક ઉત્સવ, ધૌધ, વ્રતપચ્ચક્રમાણુ, પ્રતિગ્રાહાણ, દીક્ષા, સમ્યક્ત્વભેદ, સ્થવિરાચાર, વગેરેનો નિષેધ કર્યો હતો પરંતુ પછીના ભૌતિકાગચ્છના શ્રીપૂજનેએ તે તે વસ્તુઓનો યથાનુકૂળ સ્વીકાર કરેલ છે.

(‘જૈન સત્ય પ્રકાશ’ ક્રમાંક-૧૪૭)

ગુજરાતી ભૌતિકાગચ્છની પૂજ્ય પરંપરા-( ) પૂ. જયરાજજી ( ) ઋ. મેધરાજજી ( ) ઋ. કૃષ્ણજી ( ) ઋ. જગમલજી ( ) પૂ. ઋ. પરસરામજી ( ) જ્યોતિરૂપ, સં. ૧૮૯૫ ( ) હર્ષજી ( ) જિનદાસજી સં. ૧૯૧૦ આગરા.

૫૪૭ ૮૨, કઠી ૫ : તપામગ્ધ કમલકલશશાખા પદાવલી :

(૫૧) આ રત્નશેખરસૂરિ ૨૧૦ સં. ૧૫૧૭ (૫૩) આ. લક્ષ્મી-સામરસૂરિ. આ. સોમદેવસૂરિ. આ. સોમદેવે કવિતકળાથી કુંભા રાણા, રાય માંડલિક અને પાવાપતિ જેસિંગદેવને રજિત કર્યા હતા. ખંભાતમાં વાહ કરી રાત્રિભોજન ઉત્થાપ્યું હતું. (૫૪) આ. સોમદેવસૂરિ પદે આ. સુધાનંદનસૂરિ (૫) આ. સુમતિસુદરસૂરિ, જેની ઉપદેશશક્તિ મહાન હતી. (૫૬) આ. કમલકલશસૂરિ, જેના નામથી સં. ૧૫૫૫થી 'કમલકલશગમ્ધ' આલ્યો. તેમને શિરોહીતો રાગ બહુ માનતો હતો તેમનું "સહજાવધાની" ગ્રંથુદ હતું. (૫૭) જયકલ્યાણસૂરિ. તેમણે સં. ૧૫૬૬ કા. શુ. ૧૦ અચળગઢ ઉપર ચોરવાડ સહસાએ કરાવેલ ચોરુખજી મંદિરમાં મૂળનાયકની પ્રતિષ્ઠા કરી. (૫૮) ચારિત્રસુંદરસૂરિ. તેઓ પણ સં. ૧૫૬૬ની અચળગઢની પ્રતિષ્ઠામાં હાજર હતા. ('તપામગ્ધ કમલકલશશાખા પદાવલી,' તથા આશુ-અચળગઢના શિલાલેખના આધારે). (આ પદાવલી ૫૦ ૧૪૬માં છપાઇ છે.)

(૫૬) આ. કમલકલશસૂરિ (૫૭) મતિલાવણ્ય (૫૮) કનકકલશ. (૫૯) નયુદાત્યાર્પ. તેમણે સં. ૧૬૬૫માં 'કોકયાત્ર ચક્રપાદ' બનાવી.

૫૪૭ ૮૩ કઠી ૨ : ૫ 'કુતુબપુરાગમ્ધ નિગમગમ્ધ પદાવલી'—

૫૨ આ. શ્રીરત્નશેખરસૂરિ, ૨૧૦ સં. ૧૫૧૭, ૫૩. આ. લક્ષ્મીસામર-સૂરિ. આ. સોમદેવસૂરિ. ૫૪. આ. સોમદેવસૂરિપદે આ. રત્નમંડનસૂરિ. ૫૫. આ. સોમજીસૂરિ. ૫૬. આ. ઉદ્દનદિ. તેમણે પાટણ પાસેના કતપુર કે કુતુબપુર ગામથી 'કુતુબપુરાગમ્ધ' ચંલાવ્યો, જે ગમ્ધના બીજા નામો કતપુર અને કતકપુર પણ બને છે.

આ. કમળકલશથી સં. ૧૫૫૫ થી 'કમળકલશગમ્ધ' શરૂ થયો છે. અને આ. હેમવિમલસૂરિની શિષ્ય ૫૨૫૨ 'તપગમ્ધ પાલનપુરા ગમ્ધ' અને 'હેમશાખા' જેમ ત્રણ નામથી જાહેર થઈ છે, કુતુબપુરા ગમ્ધમાંથી જ 'નિગમગમ્ધ' નીકળ્યો હતો.

૫૭. ધર્મહંસસૂરિ, ૫૮. ઉદ્દનંસસૂરિ.

૫૬. આ. ઉદ્દનંદિસૂરિ ૫૭. આ. સોમાગ્યનંદિસૂરિ ૫૮. આ. હંસ-સંયમસૂરિ ૫૯. આ. ઉદ્દનંદિસૂરિ ૬૦. આ. સંયમસામરસૂરિ ૬૧. આ. હંસવિમલસૂરિ.

કુતુબપુરા ગમ્ધના આ. હર્ષવિનયે 'નિગમગમ્ધ' ચલાવ્યો હતો, જેનું બીજું નામ "ચૂકટિયા" મત હતું. જો કે આ. હર્ષવિનયે પાછળથી તે

મતને ઊઠી દીધો હતો કિન્તુ આઠણેએ તે મતનું રક્ષણ કર્યું છે. નિમમ મતમાં તે સમયમાં રચાયેલ 'ઉત્તરારણ્યક' વગેરે ૩૬ ઉપનિષદોની પ્રધાનતા છે. એ ૩૬ ઉપનિષદનાં નામ અને અનુક્રમ નીચે પ્રમાણે છે :

૩૬ ઉપનિષદો : (૧) ઉત્તરારણ્યક, (૨) પંચાધ્યાય, (૩) બહુશ્લોક, (૪) વિજ્ઞાનધનાર્ણવ, (૫) વિજ્ઞાનેશ્વરાખ્ય, (૬) વિજ્ઞાનશુણ્ણર્ણવ, (૭) નવતત્ત્વનિદાનનિર્ણય, (૮) તત્વાર્થનિધિરત્નાકર, (૯) વિશુદ્ધાત્મશુણ્ણગંભીર, (૧૦) અર્હંદધર્મામનિર્ણય, (૧૧) ઉત્સર્ગોપવાદવચનાનૈકતા, (૧૨) અસ્તિ-નાસ્તિવિવેકનિગમનિર્ણય, (૧૩) નિજમનોનયનાદ્યાદ, (૧૪) રત્નત્રયનિદાન-નિર્ણય, (૧૫) સિદ્ધાગમસંકેતસ્તબક, (૧૬) ભવ્યજનભયાપહારક, (૧૭) રામિજનનિવેદનનક, (૧૮) ઓમુક્તિનિદાનનિર્ણય, (૧૯) કવિજનકલ્પદુ-રોપમ, (૨૦) સકલપ્રપંચપથનિદાન, (૨૧) શ્રાદ્ધધર્મસાધ્યાપવર્ગ, (૨૨) સમ્પન્નયનિદાન, (૨૩) ધર્મમોક્ષાપગમ, (૨૪) ધૃષ્ટકમનીયસિદ્ધિ, (૨૫) અદ્વૈતકમનીયસિદ્ધિ, (૨૬) નૈષ્ઠકમનીય, (૨૭) ચતુર્વર્ગચિંતામણિ, (૨૮) પંચજ્ઞાનસ્વરૂપવેદન, (૨૯) પંચદર્શનસ્વરૂપરહસ્ય, (૩૦) પંચચારિત્રસ્વરૂપ-રહસ્ય, (૩૧) નિગમાગમ વાક્યવિવરણ, (૩૨) બ્યવહારસાધ્યાપવર્ગ, (૩૩) નિશ્ચયૈકસાધ્યાપવર્ગ, (૩૪) પ્રાયશ્ચિત્તૈકસાધ્યાપવર્ગ, (૩૫) દર્શનૈકસાધ્યાપવર્ગ, (૩૬) વિરતાવિરતસમાનાપવર્ગ.

પૃષ્ઠ ૮૩ કહી ૨ : તપામચ્છ લઘુશાસ્ત્ર યાને લઘુપોષાલિક સોમ-શાખા પટ્ટાવલી (હર્ષકુલ પટ્ટાવલી)—

(૫૫) આં શ્રી હેમવિભસૂરિ. સ્વં સં. ૧૫૮૩. તેમની પાસે લોકામતના ઋં હાના, ઋં શ્રીપતિ, ઋં મણુપતિએ દીક્ષા લીધી (શ્રીપતિના શિષ્ય હર્ષાનંદ અને તેના શિષ્ય હિ. વિવેકહર્ષ તથા પરમાનંદ)

(૫૬) ક્રિયોદારક આં શ્રીઆચ્યુદવિમલસૂરિ સ્વં સં. ૧૫૬૬, આં શ્રીસૌભાગ્યહર્ષસૂરિ, ચતુર્થા પં. હર્ષકુલ, પં. સંપ્રદર્ષ, પં. કુશલસંયમ, પં. શુભશીલ, પં. હર્ષકુલે 'સ્યમગડાંસૂત્ર દીપિકા' રચી. 'કવિકલ્પદ્રુમ' સદીક રચ્યો.

(૫૭) આં સોમવિમલસૂરિ. ખંભાત પાસેના કંસારી ગામમાં પોરવાઠ મંત્રી સમધરના વંશના રૂપવંતની પત્ની અમરાદેવીએ પિત્રિદાસ અને જસવંતને જન્મ આપ્યો. જસવંતકુમારનો સં. ૧૫૭૦ માં જન્મ, સં. ૧૫૭૪ માં વે. શુ. ૩ ચનિવારે રોહિણી નક્ષત્રમાં આં હેમવિમલ-સૂરિના હાથે મુનિ સોભાગ્યહર્ષના શિષ્યરૂપે અમદાવાદમાં સં. જૂનએ કરેલ દીક્ષા ઉત્સવમાં દીક્ષા. નામ સોમવિમલ, તેમના ગુરુજીને સં. ૧૫૮૩માં

સુરિપદ. ત્યાર પછી સુનિ સોમવિમલને સં. ૧૫૬૦માં ખંભાતમાં મણિપદ, સં. ૧૫૬૪ ઈ. વ. ૫ શિરાહીમાં પંન્યાસ પદ, સં. ૧૫૬૫ વીળપુરમાં ઉપાધ્યાય પદ, સં. ૧૫૬૭ આ. શુ. ૫ ગુરુવારે અમદાવાદમાં ગુરુજીના હાથે સુરિપદ, સં. ૧૬૦૫ ના મહા શુક ૫ ખંભાતમાં અમ્હનાયક પદ, અને સં. ૧૬૩૭ માગસરમાં સ્વર્ગગમન. તેમણે ૪ વર્ષની ઉંમરે દીક્ષા લીધી હતી. અગ્ગરી તીર્થમાં જઈ શારદાની આરાધના કરી વર મેલવ્યો હતો. તેમના ઉપદેશથી વિળપુરના દોશી તેમજ સિદ્ધાચલનો સંધ કાઢ્યો હતો જેમાં ૪ લાખ દ્રવ્ય ખર્ચ્યું હતું. તેમણે સં. ૧૫૯૬માં પાટણમાં, સં. ૧૬૦૦ માં દીવમાં, ધોળકામાં, ખંભાતમાં સં. ૧૬૦૧માં આમોદમાં, સં. ૧૬૦૨ માં અમદાવાદમાં, સં. ૧૬૦૩ માં અમદાવાદમાં, ગોલનગરમાં, ધડરમાં, સં. ૧૬૦૬ માં રહિદપુરમાં સં. ૧૬૧૬ માં ખંભાતમાં, સં. ૧૬૨૦ માં નંદુરખારમાં, સં. ૧૬૨૩ માં અમદાવાદમાં, એમ જુદા જુદા સ્થાનમાં વિવિધ અભિગ્રહો લીધા હતા, જે દરેક પૂરા થયા હતા તેમણે સં. ૧૬૧૧ માં પાટણમાં અંજનશલાકા તથા પ્રતિષ્ઠા કરાવી. તેઓ ચતુર્થી જિરુદના ધારક હતા. તેમણે 'કલ્પસૂત્ર'નો ટીપો, 'સંધ્યારત્રિ, નવકાર ચોપાઈ' સં. ૧૬૦૫, ધર્મિયકુમાર રાસ ખંભાતમાં સં. ૧૬૧૫, અંપકમેષ્ટિરાસ વિરાટનગરમાં સં. ૧૬૨૨, શ્રેણિકરાસ સં. ૧૬૩૦ કુમારભિરિમાં, કુલ્લકકુમારરાસ અમદાવાદના રાજપરામાં સં. ૧૬૩૩, કુમારગિરિમંડણ સર્પિતનાથ સ્તવન ફુલા ટટ, પમલા દિનપ્રમાણ અને લમનમાન ફુલા ૨૫, 'સ્તવન ગીત' વગેરેની રચના કરી છે.

તેઓ અષ્ટાવધાની, ઇચ્છાલિપિવાચક, વર્ધમાન વિદ્યા, સુરિમંત્ર સાધક, ચૌયોદિભય નિવારક, સંદેશદારા વંદનથી વિવિધ રોગના હરનાર, પાદ પ્રહ્લાલનથી સુખપ્રસૂતિકરણ મળાવવાળા કૃત્યાદિ મહિમાવાળા હતા.

તેમને આં. આણંદસોમ, આં. હંસસોમ, ઉ. દેવસોમમણિ પં. વિહારતનમણિ, પં. વિહાવિજયમણિ, પં. હર્ષદત્ત, પં. લક્ષ્મીભદ્ર વગેરે ૨૦૦ સાધુ શિષ્યો હતા.

આં. આણંદસોમસૂરિનો ૧૫૬૦ માં જન્મ, સં. ૧૬૦૧ માં કાં. શુ. ૧૫ દીક્ષા, સં. ૧૬૧૧માં પંન્યાસ પદ, સં. ૧૬૨૫ માં પાટણમાં સુરિપદ અને સં. ૧૬૩૬ જા. વ. ૫ માં સ્વર્ગ. તેમણે સં. ૧૬૧૬ માં નંદુરખારમાં 'સોમવિમલસૂરિ રાસ' આં. ૧૫૬ની રચના કરી છે. તેઓ ગુરુજીની વિદ્યમાનતામાં જ કાલધર્મ પામ્યા એટલે આં. સોમવિમલસૂરિએ આં. હંસસોમને સુરિપદ આપી પદ સોંપ્યો. આં. હંસસોમસૂરિપદે

આં વિશાલસોમ શિષ્ય પંચ બિનકુશલ શિષ્ય લક્ષ્મીકુશલે સં ૧૬૮૪ માં 'વૈલકસારત્નપ્રકાશ' બનાવ્યો. પંચ હર્ષદત્તે સં ૧૬૦૧ માં 'અમરકાંત રાસ' બનાવ્યો. પંચ લક્ષ્મીભદ્રની શિષ્ય પરંપરાના ઉદયશીલ, ચારિત્રશીલ, પ્રમોદશીલના શિષ્ય દેવશીલે સં ૧૬૧૬ના બીજા આવણીમાં વડગામમાં 'વેતાલપચ્ચીશી' બનાવી.

(૫૮) આં હેમસોમસૂરિ-તેમનો સં ૧૬૨૩ માં વીસા પોરવાઠ જોધરાજની પત્ની રૂડીબાઇની કુંભથી જન્મ, સં ૧૬૩૦ માં વડગામમાં દીક્ષા, સં ૧૬૩૫ માં પંન્યાસ પદ, સં ૧૬૩૬ ના વૈ ૧૦ ૨ સૂરિપદ, અને સં ૧૬૭૬ માં સ્વર્ગ.

(૫૯) આં વિમલસોમસૂરિ સ્વં સં ૧૬૮૮. (૬૦) વિશાલસોમસૂરિ.

(૬૧) આં ઉદયવિમલસૂરિ-આં ઉદયસોમસૂરિ, આં શાંતિસોમસૂરિ, પંચ વિમલમણિ, પંચ વિમલમણિ શિષ્ય પંચ ધનવિમલે સં ૧૭૭૧ 'પન્નાવણીસૂત્ર ટોળે' બનાવ્યો.

(૬૨) મળસોમસૂરિ તેમણે અમરતપુરમાં શાંતિસોમસૂરિનું અપ્રમાન કર્યું તેણે રાખેલ પંચકેશ ખેંચી કાઢ્યા એટલે શાંતિસોમસૂરિએ મળસોમસૂરિનો પટો બંધ કર્યો.

(૬૩) સુનીંદ્રસોમસૂરિ. (૬૪) રાજસોમસૂરિ. (૬૫) આણંદસોમસૂરિ. (૬૬) દેવદ્રવિમલસોમસૂરિ. (૬૭) તત્ત્વવિમલસૂરિ. (૬૮) પુણ્યવિમલસૂરિ.

(૬૫) આનંદવિમલ સોમસૂરિ, (૬૬) સુનીંદ્રસોમસૂરિ, (૬૭) કેસર-સોમજી, (૬૮) સોમજી, (૬૯) કસ્તૂરસોમજી, (૭૦) રત્નસોમજી, (૭૧) રાયચંદજી સં ૧૮૬૯ આં શુ. ૨ શુધવાર શુ. ૬ કા.

('લઘુપોષાલિકમગ્ધ પટ્ટાવલી' તથા જૈન ઐતિહાસિક ગૂર્જરકાવ્ય સંચય' રાસ સારના આધારે)

પૃષ્ઠ ૮૩, કડી ૫ : કહુઆમતની પટ્ટાવલી—

(૧) કહુઆશાહ નાડોલાઇના મહં કાનજીના પુત્ર કડવાએ આચલિક આવકના ઉપદેશથી વૈરાગ્ય પામી રૂપરમાં આગમિયા મગ્ધના પંચ હરિશ્ચરિત પાસેથી શાસ્ત્રજ્ઞાન મેળવી પાંચમા આરામાં સુનિપલું પાળવું દુષ્કર જણી મૃહસ્થવેષે સંવરી બની "કહુઆમત" ચલાવ્યો. તેણે પ્રરૂપણા કરી કે ૧ સ્થાપના પ્રમાણ, ૨ આવકપ્રતિષ્ઠા કરે, ૩ સ્ત્રીઓ પૂજા કરે, ૪ દેરાસરમાં પાધડી ઉતારીને દેવવંદન કરવું, ૫ દેવવંદનમાં થોથો તથા કહેવી, ૬ શાસ્ત્રાનુસાર

સામાયિક પ્રતિક્રમણ કરવાં, ૭ વિરોધ સામાયિક કરવાં, ૮ સામાયિકમાં મુહૂર્તપતિ ચરવલો રાખવાં, ૯ સામાયિક લાઇ ધરિયાવહી કરવી, ૧૦ પર્વ સિવાય પણ પોષધ કરવો, ૧૧ પોષધ ત્રિવિહાર ચોવિહાર થાય, ૧૨ ખીજી વાંદણ બેઠાં બેઠાં દેવુ, ૧૩ પુનમે પાખી કરવી, ૧૪ ચોથે સંવત્સરી કરવી, ૧૫ બે આવણ હોય ત્યારે ખીજ આવણમાં સંવત્સરી કરવી, ૧૬ બે કાંતક હોય ત્યારે ખીજ કાંતિકે ચોમાસી કરવી, ૧૭ માસારોપણ નહીં, ૧૮ વાસી કઠોળનો ત્યાગ, ૧૯ દિંદલ ભક્ષવાનો ત્યાગ, ૨૦ વીરનાં પાંચ કલ્યાણકમાન્ય, ૨૧ અત્યારે દશમુ અચ્છેરું ચાલે છે, ૨૨ સુત્રપંચાંગી ઇત્યાદિ અનેક બેલની પ્રપણા કરી. વધુમાં સંવરી ગૃહસ્થના ૧૦૧ બેલ પુરુષને, શીલપાલનના ૧૦૪ બેલ, ક્રીઓને શીલપાલનના ૧૧૩ બેલની પ્રપણા કરી. ધણી સંવરી આવક બનાવ્યા. ધણી મહેરોમાં પોતાનો ખત ફેલાવ્યો. મૃત્યુ સં. ૧૫૬૪ (૧૫૬૨), (૨) શા. ખીમજી મૃત્યુ સં. ૧૫૭૧, (૩) વીરા મૃત્યુ સં. ૧૬૦૧, (૪) શા. જીવરાજ મૃ. સં. ૧૬૪૪, (૫) શા. તેજપાલ મૃ. સં. ૧૬૪૬, (૬) શા. રતનપાલ મૃ. સં. ૧૬૬૧, (૭) શા. જિનદાસ મૃ. સં. ૧૬૭૦, (૮) શા. તેજપાલ વિલ્લખાન સં. ૧૬૮૪, (૯) શા. કલ્યાણ વિલ્લખાન સં. ૧૬૮૪, (૧૦) શા. ભલ્લુ. (૧૧) શા. ભાણ, ('કહુઆમતની લઘુપદાવલી' જૈ. સા. સં. ખં. ૩ અં. ૩ સ. ૧૬૮૪)

૫૪ ૮૩, કડી ૫ : વિજયમતપરંપરા—

(૧) વિજયઋષિ. તેમના નામથી વિજયમત ચાલ્યો, વિ. સં. ૧૫૭૦, (૨) ઋષિ ધર્મદાસજી, (૩) ખેમસાગરજી, (૪) પદ્મસાગરજી, (૫) ગુણ-સાગરજી. તેમણે સં. ૧૬૭૬માં 'હાલસાગર રાસ' બનાવ્યો, (૬) ઋષિ કેશરાજજી. તેમણે સં. ૧૬૮૩માં આતરોલી કે આતરસુઆમા ૬૦ સં. આ. શ્રીકૃષ્ણમયદ્રૂરિના રામચરિત્રના આધારે 'રામચરોરસાયન રાસ' બનાવ્યો. સ્થાનકમાર્ગી સમાજમાં આ રાસ પ્રત્યે ધણો આદર છે.

* અમદાવાદના મોટીલાલ અનુપરામ સાહેબ 'જનહિતેચ્છ'ના તત્ત્વજ્ઞે આ રાસ પ્રનાશિત કર્યો હતો પરંતુ તે પૂર્વાત્તરવાળા સ્થાનકમાર્ગી જન હોવાથી તેમણે મૂળ રાસમાં રહેલ જિન પ્રતિમાના પાડોને કઢાવી તેને સ્થાને દંડા પ્રમાણે પાડો ગોઠવી તે રાસ જપાવ્યો હતો. પણ મુરતના રોડ જીવજીવંદ સાહસ્યંદ જવેરીએ સં. ૧૬૭૦માં રોડ દેવચંદ લાલસાહ પુસ્તકોદ્ધાર દંડ તરફથી 'શ્રીમાન દહાંચ મહોદધિ' મોકલેલ ખીજમાં આ રાસ અસલીરૂપમાં પ્રકાશિત કર્યો છે. સાથેસાથ મોટીલાલસાહે કરેલ પાડોની કઠાવગીરીને પણ મુખ્યભાગ સાફ સાફ સપ્રમાણ બહેર કરી દીધી છે. રાસની સ્થાનારીલી રસલરી અને મુદર છે.

પૃષ્ઠ ૮૩, કડી ૬ : પાયચંદ્રગચ્છ પટ્ટાવલી—

(૫૪) પાર્શ્વચંદ્રસૂરિ, આં વાદીદેવસંતાનીય નાગેરીતપગચ્છની પરં-
પરામાં આં પૂર્ણચંદ્રસૂરિ, આં હેમહંસ, આં લક્ષ્મીનિવાસ, પંં પુણ્ય-
રત્ન, પંં સાધુરત્નના શિષ્ય હિં પાર્શ્વચંદ્ર થયા છે. તેમણે બં સોમરત્ન-
સૂરિ પાસે બણી સંં ૧૫૭૨માં 'પાયચંદ્રમત' ચલાવ્યો. તેમને વિજયદેવ
શિષ્ય હતા, તે પ્રથમ આચાર્ય બન્યા હતા, તે જ આં વિજયદેવે હિં
પાર્શ્વચંદ્રને આચાર્યપદ આપ્યું. તેમજ બ્રહ્મર્ષિને પશ્ચુ સૂરિપદ આપી આં
વિનયદેવસૂરિ બનાવ્યા. આં વિજયદેવસૂરિ સંં ૧૬૦૧માં સ્વર્ગે ગયા, આં
પાર્શ્વચંદ્રને જોષધુરનો રાગ માલદેવ બહુ માનતો હતો. 'હીરસોભાગ્ય' પ્રશ-
સ્તિમાં લખ્યું છે કે જ્યારે જમર્ષિએ વાદ જાહેર કર્યો ત્યારે આં પાર્શ્વચંદ્રે
જોષધુરના રાગ માલદેવનું શરણુ લીધું હતું. તેમનું સંં ૧૧૬૨માં જોષધુરમાં
સ્વર્ગમન થયું

(૫૫) સમરચંદ્રસૂરિ સ્વં સંં ૧૬૨૬ (૫૬) રાજચંદ્રસૂરિ (૫૭)
વિમલચંદ્રસૂરિ, તેમના શિષ્ય પૂજ્ય ઋષિ મોટા તપસ્વી હતા. (૫૮)
જયચંદ્રસૂરિ સ્વં સંં ૧૬૯૯ (૫૯) પદ્મચંદ્રસૂરિ. તેમણે રાસ, સ્તવનો,
સંજાઓ, પૂજા રચેલ છે. સ્વં સંં ૧૭૪૪, (૬૦) મુનિચંદ્રસૂરિ સ્વં સંં
૧૭૫૦ (૬૧) નેમિચંદ્રસૂરિ, સ્વં સંં ૧૭૯૭ જગચંદ્ર મણિ શિષ્ય લક્ષ્મીચંદ્રે
'જ્યોતિષની સારણી' બનાવી (૬૨) કનકચંદ્રસૂરિ (૬૩) શિવચંદ્રસૂરિ સ્વં
સંં ૧૮૨૩ (૬૪) બાનુચંદ્રસૂરિ, (૬૫) વિવેકચંદ્રસૂરિ, (૬૬) લલિતચંદ્રસૂરિ,
હિં સામરચંદ્ર શિષ્ય જગત પંડિત જિનચંદ્રમણિએ સંં ૧૮૫૪થી ૧૮૮૩
માં 'સિદ્ધાંતરત્નકા વ્યાકરણ' તથા 'જગતકમંચ' બનાવ્યા છે. તે મહાન વિદ્વાન
સમર્થ વ્યાખ્યાતા હતા, તેના ઉપદેશથી ઉદ્દેપુરના દીવાન પદવો જોરાવર
મલજીએ પચ્ચીસ લાખ રૂપિયા ખરચી સિદ્ધાંતજનો સંધ કાઢ્યો હતો અને
ત્યાં બાટોનો ઉપદ્રવ હતો તેને દૂર કર્યો હતો. (૬૭) હર્ષચંદ્રસૂરિ સ્વં સંં
૧૯૧૩-શમેશ્વરમાં, (૬૮) હેમચંદ્રસૂરિ સ્વં સંં ૧૯૪૦ (૬૯) આં
આતુચંદ્રસૂરિ તેમણે ક્રિયોદ્ધાર કર્યો સ્વં સંં ૧૯૭૨ (૭૦) આં સામર-
ચંદ્રસૂરિ. સ્વં સંં ૧૯૯૩ ('નામપુરીય બૃહત્પામચ્છની પટ્ટાવલી'ના આધારે)

સુધર્મોગચ્છની પરંપરા-૧ વિજયદેવસૂરિ. આં પાર્શ્વચંદ્રસૂરિને
વિજયદેવ શિષ્ય હતા. તે પ્રથમ આચાર્ય બન્યા અને પછી તેમણે જ હિં
પાર્શ્વચંદ્રને તથા બ્રહ્મર્ષિને સૂરિપદ આપ્યું. બ્રહ્મર્ષિનું નામ વિનયદેવસૂરિ.
૨ બં વિનયદેવસૂરિ. તેમણે સંં ૧૬૦૨માં 'સુધર્મોગચ્છ' ચલાવ્યો. ૩ બં

વિનયકીર્તિસૂરિ. ૪ બા. વિનયકીર્તિસૂરિ. ૫ બા. જ્ઞાનકીર્તિસૂરિ. ૬ બા. સુમતિકીર્તિસૂરિ.

પૃષ્ઠ ૮૪, કંઠી ૯ : “વટપદ્રવર.”

અહીં વટપદ્રવર શબ્દથી પાટણ પાસેનું વડાલી ગામ સમજવું કેમકે આં વિનયદાનસૂરિજી વડાલીમાં સ્વર્ગે ગયા છે અને ત્યાંથી તેમની અરણ્યપાદુકા પણ મળેલ છે.

પૃષ્ઠ ૮૫, કંઠી ૧૧ : તપારત્ન પદાવલી—

(૫૭) આં શીવિનયદાનસૂરિ, (૫૮) આં વિનયરાજસૂરિ. તેઓ અસલમાં હિંદુશમચ્છની દિવંદનીક શાખાના ફક્ત પદ્ધતર હતા. તેમનું પ્રથમ નામ જીવકલ્લસ મુનિ, તે સં. ૧૫૮૪માં કલ્લસૂરિ નામે આચાર્ય થયા હતા. તેમણે ચૌદશ પુનમના શાસ્ત્રાર્થમાં ચૌદશની પાખી સ્થાપી. મહમ્મદખાનને અત્કાર બતાવી “રાજવલ્લભ” બિરુદ મેળવ્યું. આથી લોકો તેમને રાજવલ્લભસૂરિ તરીકે ઓળખતા હતા. પછી તેમણે સં. ૧૫૮૪માં મમ-શીજીમાં આં આણંદવિમલસૂરિના હાથે ફરી યોગોદ્ધન કરી મુનિ-માર્ગ સ્વીકાર્યો. તેનું અસલ નામ રામકુમાર હતું. બિરુદ રાજવલ્લભનું હતું એટલે રાજવિનય નામ રાખ્યું અને આં વિનયદાનસૂરિના શિષ્ય બનાવી યુવરાજપદે સ્થાપ્યા. તે ત્યાગી હતા એટલે ધણી લખિંધરો ઉત્પન્ન થઇ અને તેમાં ફસાઇ શિથિલ બની ગયા. આ તરફ આં વિનયદાનસૂરિએ સં. ૧૬૧૦માં આં હીરવિનયસૂરિને સૂરિપદ આપ્યું એટલે તેઓ પણ શિથિલાચાર અને બારેબારે પરિવ્રજ છોડી, ગુરુ પાસે આબ્યા. ગુરુએ તેમને સૂરિપદે રાખ્યા અને તેઓ સં. ૧૬૨૪માં ઝીંઝુવાડામાં સ્વર્ગે ગયા તેમનાથી તપગચ્છની ‘રત્નશાખા’ નીકળી. તેમના શિષ્ય દેવવિમલગણિએ ‘પાંડવચરિત્ર’ બનાવ્યું છે. (૫૯) રત્નવિનયસૂરિ, (૬૦) હીરરત્નસૂરિ, (૬૧) જયરત્નસૂરિ સ્વર્ગ સં. ૧૭૩૪, (૬૨) ભાવરત્નસૂરિ, (૬૩) દાનરત્નસૂરિ, (૬૪) કીર્તિ-રત્નસૂરિ, (૬૫) મુક્તિરત્નસૂરિ, (૬૬) પુણ્યોદયરત્નસૂરિ, (૬૭) અમૃત-રત્નસૂરિ, (૬૮) ૬૮ ચંદ્રોદયરત્નસૂરિ, (૬૯) સુમતિરત્નસૂરિ, (૭૦) ભાગ્ય-રત્નજી, જે ખેડાની માદીએ હતા ત્યારે અવસાન પામ્યા છે.

(૫૭) વિનયદાનસૂરિ, (૫૮) વિનયરાજસૂરિ, (૫૯) રત્નવિનયસૂરિ, (૬૦) હીરરત્નસૂરિ, (૬૧) લખિંધરત્ન, (૬૨) મેધરત્ન, (૬૩) સિંધરત્ન (૬૪) સિંહિરત્ન, (૬૫) ઉપાં. ઉદયરત્નજી, જેઓ સમર્થ કવિ હતા, અને દરેક રસોને યથાર્થ સ્થાને ઉપસાવી શકતા હતા (૬૬) ઉત્તમરત્ન, (૬૭)

જિનરત્ન, (૬૮) ક્ષમારત્ન, (૬૯) રાજરત્ન, (૭૦) અનોપરત્ન, (૭૧) તેજ-
રત્ન, (૭૨) ઉં ગુણરત્નજી આગેલામાં અવસાન પામ્યા.

(૬૦) હીરરત્ન, (૬૧) લઙ્ગધરત્ન, (૬૨) સિદ્ધિરત્ન, (૬૩) હર્ષરત્ને
સં. ૧૬૯૬માં 'નેમિરાસ-વસન્તવિદ્યાસ' રચ્યા.

(૫૩) આં લક્ષ્મીસાગરસુરિ (૫૪) ઉં ચંદ્રરત્ન (૫૫) ઉભયભૂપત્યુ-
ઉભયલાવણ્ય, (૫૬) પં. હર્ષકનક -હર્ષલાવણ્ય, (૫૭) પં. વિવેકરત્ન (૫૮)
પં. શ્રીરત્ન, (૫૯) ઉં રાજરત્ન આં વિશાલસોમરાજ્યે સં. ૧૬૯૬માં
વિલખાન.

પૃષ્ઠ ૮૯, કડી ૧૦ : મુકુન્દ બ્રહ્મચારીનો પરિચય—

પ્રયાગના ધ. મુકુન્દે બાદશાહતથી ભોભાષ બીજા ભવમાં બાદશાહ
થવાનું નિચાણું કરી સં. ૧૫૯૮માં જૂના પીપળાને સળગાવી તેમાં પોતાનું
બલિદાન આપ્યું અને બાદશાહ હુમાયુની પત્ની અરિયમ મકાની અપરનામ
હમીદા બેગમની કુક્ષિથી સં. ૧૫૯૯ કા. વ. ૬ ને દિને બીધોમકમાં
જન્મ લીધો. તે જ બાદશાહ અઠબર થયો. ધ. મુકુન્દનો મોટો ચેલો મરી
સં. ૧૫૬૨માં જન્મ લઈ કવિ નરહરિ તરીકે પ્રસિદ્ધ થયેલ છે. ધ. મુકુન્દે
પોતાનો હોમ કર્યો તે સ્થાનેથી આં અઠબરને તપાસ કરતાં એક
તામ્રપત્ર મળ્યું હતું તેમાં નીચે પ્રમાણે શ્લોક હતો.

બલુનિશિશરચંદ્રે તીર્થરામપ્રવાગે,

તપસિ બહુકપક્ષે દ્વાદશીપૂર્વવાગે ।

શિશિનિ તનુ સુહોમ્યલગ્નહમુચ્ચાધિપત્યે,

સકલકુરિતહારી મહાચારી મુકુન્દઃ ।૧।

(નરહરિ મહાપાત્રકૃત છપ્પય, કવિ દયાલજીકૃત કવિત્ત, 'વિશાલભારત'
સન ૧૯૪૬ ડિસેમ્બર, બીજા અંક, સન ૧૯૪૮ એપ્રિલનો અંક વગેરે.

પૃષ્ઠ ૯૧, કડી ૧ અને પૃષ્ઠ ૯૫, કડી ૧૫ : ઉં શ્રી શાંતિચંદ્રગણિ
વગેરેની પરંપરા—

(૫૭) શ્રી વિજયદાનસુરિ (૫૮) આં શ્રી વિજયહીરસુરિ, પં.
સહજકુશલગણિ, (૫૯) ઉપાધ્યાય શ્રી સહજચંદ્રગણિ. જેમણે સં. ૧૬૪૩માં
'શૃંગાવતી આખ્યાન, વાસુપૂજ્ય જિનપુણ્યપ્રકાશ રાસ, સાધુવંદના, સત્તર
બેદી પૂજા, એકવીશ પ્રકારી પૂજા, બારબાવના સન્ન્યાય, વીરવર્ધન જિનવેદી,
મણુધરવાદ સ્તવન, સાધુ કલ્પલતા, મહાવીર-હૌચ સ્તવન સં. ૧૬૬૦,
અપભ સમતા સરળતા સ્તવન કડી ૩૧, દીવાળી સ્તવન, સીમધરસ્વામીને

ક્રમતદોષ વિનતિ, ઐતમપૃચ્છા, દેવાનંદા સ્વાધ્યાય, સંજ્ઞાયો, પ્રતિષ્ઠાકલ્પ' વગેરે બનાવ્યા છે. (૬૦) ઉં શ્રી શાંતિચન્દ્રગણિ, તેમણે ધૃતરમા નારાયણ રાજની સભામાં દિગમ્બરવાદી બ્રૂણુને જીત્યો, જ બુદ્ધોપપ્રવૃત્તિની 'પ્રમેયરત્ન-મંજૂષા' ટીકા વગેરે ગ્રંથો બનાવ્યા, બાદશાહ અકબરને દયાપ્રેમી બનાવ્યો. (૬૧) અમરચંદ્ર. સં. ૧૬૭૮માં 'કુલધ્વજ રાસ' પ્રકાશ્યો છે. સં. ૧૬૭૯માં 'સીતાવિરહ લેખ' રચ્યો 'યુગપ્રધાન સંજ્ઞાય' ગાથા ૧૬ બનાવી.

(૫૭) આં વિજયદાનસૂરિ (૫૮) ઉં શ્રીકરણ, તેમણે 'સીમંધર-સ્વામી સ્તવન' બનાવ્યું (૫૯) પં. તેજપાલ. તેમણે પ્રતિમા પાઠગર્ભિત ભગવાનપાર્શ્વનાથનું સ્તવન બનાવ્યું.

(૫૭) આં વિજયદાનસૂરિ (૫૮) આં વિજયહીરસૂરિ (૫૯) ઉં સકલચન્દ્રગણિ (૬૦) મુનિ લક્ષ્મીચંદ્ર (૬૧) મુનિચંદ્રજી (૬૨) વૃદ્ધિચંદ્રજી (૬૩) માનચંદ્રજી (૬૪) તેજચંદ્રજીએ 'પ્રણયસાર રાસ' બનાવ્યો.

(૫૭) આં શ્રીવિજયદાનસૂરિ (૫૮) આં શ્રીવિજયહીરસૂરિ (૫૯) ઉપાધ્યાય સકલચન્દ્રગણિ (૬૦) ઉં સૂરચંદ્રગણિ (૬૧) ઉં ભાનુચન્દ્ર-ગણિ (૬૨) પં. દેવચંદ્રગણિ પોતાની માતા, પોતે રામચંદ્ર તથા નાનો ભાઈ ત્રણેએ આં વિજયસેનસૂરિના ઉપદેશથી દીક્ષા લીધી. બન્નેનું નામ મુનિ દેવચંદ્ર, મુનિ વિવેકચંદ્ર રાખવામાં આવ્યું. મુનિ દેવચંદ્રજીએ ઉં ભાનુચન્દ્રજી ગણિ પાસે અભ્યાસ કર્યો આં વિજયસેનસૂરિના હાથે સં. ૧૬૬૫માં પં.ન્યાસપદ લીધું. ત્યારથી તેઓ નિત્ય એકાસણું, મંઠસી, દ્રવ્ય મયોદા, ગોળનો ત્યાગ, કઠાર્થ વિગ્રહનો ત્યાગ, દર મહિને છ ઉપવાસ વગેરે તપસ્યા કરતા હતા. તેમણે સં. ૧૬૯૭માં સરોતરામાં પાંચ દિવસનું અનશન કરી સ્વર્ગગમન કર્યું. તેમણે 'જિનસત્ક, વિચારપદ્ધતિશિક્ષા, પૃથ્વીચંદ્રરાસ સં. ૧૬૯૬, નવતત્ત્વ, શત્રુંજય પરિપાટી સ્તવન ગા. ૧૧૮, મહાવીરભવ સ્તવન, પોસીના પાર્શ્વ-સ્તવન, શંખેશ્વર પાર્શ્વસ્તવન, નેમિનાથ સ્તવન' વગેરે બનાવ્યા છે.

('જૈન સત્ત્વપ્રકાશ' વં. ૨ પૃ. ૬૨૭)

(૬૧) ઉં શ્રીભાનુચંદ્રગણિ (૬૨) કપૂરચંદ્રગણિ (૬૩) પં. કનક-ચંદ્રગણિ (૬૪) મયાચન્દ્રગણિ (૬૫) ભક્તિચન્દ્રગણિ (૬૬) મુનિ ઉત્તમચંદ્ર-ગણિ (૬૭) જિનચંદ્રગણિ (૬૮) પ્રેમચંદ્રગણિ (૬૯) પ્રામચંદ્રજી તેમણે બં. વિજયજિનેન્દ્રસૂરિ સુધીની પદ્માવલી પાના ૧૭ લખી. (પાલનપુર બંડાર)

(૬૧) મહોં ભાનુચંદ્રગણિ (૬૨) પં. ભાવચંદ્રગણિ (૬૩) પં. કનકચંદ્રગણિ (૬૪) પં. કપૂરચંદ્રગણિ (૬૫) પં. મયાચન્દ્રગણિ (૬૬)

૫૦ ભક્તિચંદ્રગણિ (૬૭) ૫૦ ઉદયચંદ્રગણિ. (૬૮) ૫૦ ઉત્તમચંદ્ર ગણિ. તેમણે સં. ૧૮૦૧ વૈ. વ. ૧૩ જુલે દીસામાં 'વૃંદાવૃત્તિ ટોચે' ૩૦ ૨૭૨૦ રચ્યો. (પ્રચલિતસંગ્રહ, પૂના)

(૫૮) આ. હીરવિજયચરિ (૫૯) મેઘજનકપિ અપરનામ ઉદ્યોત-વિજયજી તે લોકાગમ્હીય કુંઆરજી ઝપિના શિષ્ય હતા. તેમણે ૨૮ ઝપિઓ સાથે આ. હીરવિજયચરિ પાસે આવી સં. ૧૬૨૮માં આ. વિજયસેનચરિ હાથે સંવેગી દીક્ષા સ્વીકારી. તેમને સં. ૧૬૫૬માં ઉપાધ્યાય પદ મળ્યું (૬૦) ઝપિ અપરનામ ગુણવિજયમણિ (૬૧) સંપ્રવંજય, તેમણે સં. ૧૬૭૪માં 'કલ્પ પ્રદીપિકા' ૩૦ ૩૩૦૦, સં. ૧૬૬૬માં ઝપમ રતવન, સં. ૧૬૭૯માં અમરસેન વયરસેન આખ્યાન, સિંહાસન બત્રીશાં વગેરે બનાવ્યાં.

(૫૮) આ. હીરવિજયચરિ (૫૯) મેઘમુનિ (૬૦) કલ્યાણકુશલ (૬૧) હયાલકુશલ. તેમણે સં. ૧૬૪૯માં 'લાભોદય રાસ તથા તીર્થમાલા' બનાવ્યાં.

(૫૯) મેઘર્ષિ (૬૦) દામર્ષિ (૬૧) રતનકુશલ. તેમણે સં. ૧૬૫૨માં 'પાર્શ્વ રતવન' રચ્યું.

(૧) ૫૦ બીપતિ. તેમને આઠ વિદ્વાન શિષ્યો હતા, (૨) ૫૦ જમર્ષિ મહાતપસ્વી અને લખ્મિસંપન્ન હતા. તેમણે સૌરાષ્ટ્રમાં હુકામતના પ્રચાર કર્યો. ઉ. પાશ્વચંદ્રને સાત્તરમારે ગેલેજ આપી. ઉપાધ્યાય જ્ઞેષ્ઠપુરમાં બાલદેવ રાજને શરણે ચાલ્યા ગયા. તેઓ પ્રકાંઠ વિદ્વાન હતા. (૩) ૫૦ સિંહવિમલગણિ તેઓ વિદ્વાન અને વાદી હતા. (૪) ૫૦ દેવવિમલગણિ. તેમણે સ્વોપચરીકાયુક્ત 'હીરસૌભાગ્ય મહોકાવ્ય' રચ્યું.

(૫૫) આ. હેમવિમલચરિ (૫૬) ૫૦ કુશલભાણિક્ય (૫૭) ૫૦ હાનર્ષિ અપરનામ સહજકુશલગણિ (૫૮) મેઘર્ષિ (૫૯) ૫૦ કલ્યાણકુશલ-ગણિ (૬૦) ૫૦ હયાકુશલગણિ (૬૧) ૫૦ રવિકુશલગણિ (૬૨) ૫૦ દેવકુશલગણિ તેમણે સં. ૧૭૫૧ ચૈ. વ. ૧૪ શ્રીપુરમાં 'પ્રાકૃત પદ્માવલીની પૂરણી' સાથે બ. વિજયરત્નચરિ સુધીની ગુજરાતી 'તપગમ્હ પદ્માવલી' પાનાં ૧૦ રચ્યાં (૬૩) ૫૦ વિલાકુશલ, ૫ અગુરકુશલ (૬૪) ૫ અગુરકુશલ શિષ્ય રાજકુશલ, પ્રેમકુશલ સં. ૧૭૫૧, શ્રીપુર નંદર.

(૫૫) આ. હેમવિમલચરિ (૫૬) ઉ. જ્ઞાનભાણિક્ય અમદાવાદમાં સં. ૧૫૨૯માં તેમણે મંત્રી મદાકે લખાવેલ 'સિદ્ધપ્રાબુત ટીકા'નું સંશોધન કર્યું. (૫૭) મહો. અનંતહંસગણિ. તેમના ઉપદેશથી શિરોહીમાં સં. ખીમાએ સં. ૧૫૪૪માં 'અનુસરોપપાતિકમ્ત' લખાવ્યું અને સં. ૧૫૫૭માં

ઐહીઓથી શોભતા બીલડી નગરમાં પોરવાલ જોહસી પાસવીરે ગ્રંથ બંડાર સ્થાપ્યો. ૧૩૬૦૦૦ શ્લોકો લખાવ્યા. ૫૦ શુભશુભે તેને સંશોધ્યા.

(‘જીવાભિમમસૂત્ર પુષ્પિકા’-પૂના)

(૫૮) આં વિજયહીરસૂરિ (૫૯) ઉપાધ્યાય કીર્તિવિજયમણિ તેમના શિષ્ય ૫૦ જ્ઞાનવિજયમણિએ સં. ૧૭૨૨માં ‘કલ્પજ્ઞાન દીપિકા’ બાલબોધ બનાવી. (૬૦) ઉં વિનયવિજયમણિ સમર્થ વિદ્વાન અનેક ગ્રંથઅણેતા ૨૬ સં. ૧૭૩૮. તેમને ઋદ્ધિવિજય, ૫૦ મતિવિજય ૫૦ નયવિજય વગેરે અનેક શિષ્યો હતા. (૬૧) ૫૦ નયવિજય (૬૨) ૫૦ ઉત્તમવિજય (૬૩) ૫૦ નરવિજય (૬૪) ૫૦ મેઘવિજય (૬૫) ૫૦ કેસરવિજય (૬૬) ૫૦ શાંતિવિજય (૬૭) ૫૦ વિદ્યાવિજય (૬૮) ૫૦ લક્ષ્મીવિજય ધોરાજીમાં સ્વર્ગમન (૬૯) ૫૦ મુલાબવિજય (૭૦) ૫૦ આરિત્રવિજય પૂનામાં ૨૧૦ સં. ૧૬૮૫.

(૫૮) આં વિજયહીરસૂરિ (૫૯) ઉપાં વિમલહર્ષમણિ (૬૦) ૫૦ જયવિજય તેમણે સં. ૧૬૭૭ કાં શુ. ૬ ‘કલ્પદીપિકા’ ગ્રં. ૩૪૩૨ રચી. (૬૧) ૫૦ વૃદ્ધિવિજયમણિ.

(૫૮) આં બીવિજયહીરસૂરિ (૫૯) ઉં કલ્યાણવિજય. તેમના શિષ્ય શિવવિજયે સં. ૧૬૪૮માં ‘તપામચ્છી પદાવલી’ને પ્રથમાદ્યે લખ્યો. ઉપાધ્યાય શિષ્ય ધનવિજયે ‘હીરસોબાગ્ય’ તથા ‘કલ્પપ્રદીપિકા’નું સંશોધન કર્યું. ઉપાધ્યાયજીના શિષ્ય ૫૦ જયવિજયમણિએ સં. ૧૬૫૨ લગભગમાં “હીરવિજયસૂરિપુણ્યખાણિ રાસ” સં. ૧૬૫૫માં ‘ઉં કલ્યાણવિજય મણિરાસ’ અને સં. ૧૬૬૧માં ‘સગ્ગેનશિખર રાસ’ બનાવ્યા છે. ઉપાં કલ્યાણવિજયજી. સં. ૧૬૦૧ લાલપુરમાં જન્મ, મહેસાણામાં દીક્ષા સં. ૧૬૧૬. તેઓ સમર્થ વિદ્વાન સચોટ વ્યાખ્યાના અને પરમતાકિક હતા. તેમણે રાજપીપળામાં છ હજાર બ્રાહ્મણોની સભામાં જમતકર્તાત્વનું ખડન કરી શ્રુતિ, રમૃત અને દલીલોથી જગતને અનાદિ સિદ્ધ કરી બતાવ્યું. આથી ત્યાનો રાજ ઉપાધ્યાયજીનો પરમ અનુરાગી ગયો. તેમણે સં. ૧૬૪૪માં વૈરાટના ઈન્દ્રવિક્ષા-રની પ્રતિષ્ઠા કરાવી હતી. મહોપાધ્યાયજી બી ધર્મસાગરજી મણિના સંશોધન મહળમાં તેઓ પશુ એક હતા.

(૬૦) ઉં લાભવિજયમણિ. તેઓ સમર્થ વિદ્વાન હતા. જગદ-શુરની સમ્રાટ અકબર સાથેની પહેલી મુલાકાતમાં ૧૩ સાધુઓમાં તેઓ પશુ હતા. તેમણે જમોતુર્વારરાગાદિ શ્લોકના ૫૦૦ અર્થ કહ્યા હતા. ‘ઈન્દ્રવિક્ષાર પ્રાસાદની પ્રસસ્તિ અને ઉં કલ્યાણવિજય રાસ’ બનાવ્યા છે.

તથા 'ઋષભસતક, મંડલપ્રકરણ, જિનસહસ્ર, પ્રમેયરત્ન મંજૂષા, ચિંતા મણિ પાર્શ્વજિનાલય પ્રશસ્તિ'નું સંશોધન કર્યું છે.

(૬૧) ૫૦ નયવિજયમણિ (૬૨) પદ્મવિજયમણિ લઘુબ્રાતા ઉપાં ન્યાં ન્યાં મહોં યશોવિજયમણિ ઉપાધ્યાયજી તે સમયના અજોડ વિદ્વાન હતા. વ્યાકરણ, ન્યાય, સાહિત્ય વગેરેમાં સંપૂર્ણ જ્ઞાની હતા. તેમણે અનેક ગ્રંથો બનાવ્યા છે. તેમને શ્રીમેહનવિજય, ૫૦ ગુણવિજય, દયાવિજય, મયાવિજય, મણિવિજય, માણિકવિજય વગેરે શિષ્યો હતા. ૨૯૦ સં ૧૭૪૫.

(૬૨) ૫૦ ગુણવિજય શિષ્ય સુમતિવિજય શિષ્ય ઉત્તમવિજયે સં ૧૮૩૦માં 'નવપદ પૂજા' બનાવી. (૬૩) ૫૦ કેસરવિજય (૬૪) ૫૦ વિનીત વિજય (૬૫) ૫૦ દેવવિજયમણિ. તેમણે સં ૧૭૬૭માં 'યોગદષ્ટિ સંભાષ, સં ૧૮૨૧માં અષ્ટપ્રકારી પૂજા' રચ્યાં.

(૫૮) આં વિજયહીરસૂરિ (૫૯) ઉં કનકવિજય (૬૦) ૫૦ શીલ વિજય (૬૧) ૫૦ સિદ્ધવિજય (૬૨) ૫૦ કૃપાવિજય (૬૩) ઉપાં મેધ વિજયમણિ. વ્યાકરણ, કાવ્ય, સાહિત્ય, ન્યાય, ચરિત્ર, ગર્યાના અનેક ગ્રંથ પ્રણેતા, તેમના શિષ્યો ૫૦ ભોજવિજય, ૫૦ મેરુવિજય, મુનિ તેજવિજય, મુદ્ગરવિજય, ગ્રેમવિજય, ધનવિજય, અજમસાગર, સ્થિરવિજય, રૂપવિજય વગેરે (૬૪) ૫૦ મેરુવિજય (૬૫) ૫૦ માણિકવિજય, ૫૦ આણુવિજય (૬૬) ૫૦ આણુવિજય શિષ્ય ૫૦ કુશલવિજય. તેમણે આગરામાં સં ૧૮૧૦માં જોમુખજી તથા જાં શીતલનાથની પ્રતિષ્ઠા કરી. (૬૭) તરવવિજય (૬૮) ૫૦ બુદ્ધિવિજય (૬૯) ૫૦ સુખવિજય (૭૦) ૫૦ રત્નવિજય (૭૧) વિનીત વિજય (૭૨) ઉત્તમવિજય (૭૩) જસોવિજય સં ૧૯૦૪ વિલમ્બાન.

(૬૪) ૫૦ મેરુવિજય (૬૫) ૫૦ ગ્રેમવિજય (૬૬) ૫૦ મહિમાવિજય (૬૭) ગુણવિજય (૬૮) ૫૦ મેહનવિજય સં ૧૮૨૯.

(૫૮) જમલ ગુરુ આં વિજયહીરસૂરિ, (૫૯) ઉં સોમવિજય, (૬૦) ઉં ચારિત્રવિજય, (૬૧) ૫૦ ધર્મવિજય, (૬૨) ૫૦ ભીમવિજય, તેઓ પોરવાડ જયવંત શાહની પત્ની જસવંતદેવીના પુત્ર હતા. ક્રિયાશીલ, પ્રભાવ શાળા વિદ્વાન હતા. તેમણે શત્રુજય, ગિરનાર, આણુ, કેસરિયાજી, મગસીજી દ્વેષોધિ, રાણકપુર, વરકાણાજી, ગોડીજી, શ ખેશ્વરજી, વગેરેની યાત્રાઓ કરી હતી. તેમણે જાં વિજયરત્નસૂરિની આજ્ઞાથી સં ૧૭૩૫માં ઔરંગઝેબમાં જોમાસુ કર્યું હતું અને ત્યાં બાદશાહ ઔરંગઝેબના નવાબ અસતખાનનો પુત્ર જીલુકકાર ખાંદો પડી ગયો ત્યારે ૫૦ન્યાસજીએ તેની જન્મપત્રી જોઈ

કહ્યું કે તે પુત્રને બે પકોરમાં ઠીક થઈ જશે. સાંજે નવાગની સાથે ખાણું ખાવા બેસશે તેની પત્નીને પાંચ મહિનાનો ગર્ભ છે: ઇત્યાદિ તેમની વાત સાચી પડી જોઈએ નવાબે તેમને ઘણું સન્માન આપ્યું અને પંન્યાસ તથા નવાબ વચ્ચે ધનિષ્ઠ સ્નેહ જાગ્યો. સં. ૧૭૩૬માં બાદશાહ ઓરંગઝેબ અબમેર ઉપર ચઢી આવ્યો હતો ત્યારે તેણે નવાબ અસતખાનના સમ-જવવાથી પં. ભીમવિજયને ફરમાનપત્ર આપી અબમેર, મેહતા, સોજત, જયતારણ અને જોધપુર વગેરે સ્થાનોના ઉપાધ્યક્ષ ખાલસા કરી લીધા હતા, તે દરેકને છૂટા કર્યા અને શીસંધને સુપ્રત કર્યા. પંન્યાસજીનું સ્વર્ગગમન કિસનગઢમાં સં. ૧૭૭૧માં બા. ૦ વ. ૦)) રવિવારે મધ્યરાત્રે અનશન-પૂર્વક થયું. ત્યાં સંધે પં. ભીમવિજયજીનો સ્તૂપ કરી પરકોટો બનાવી લીધો. જોકે તેની રાનકથી આકર્ષીત ત્યાંના નવાબે એકવાર આ સ્થાન પોતાના કબજામાં લઈ લીધું હતું કિન્તુ પછી પંન્યાસજીના પદ્મર પં. મુક્તિવિજયમણિના પ્રયત્નથી તે પુનઃ સંધને સોંપવામાં આવ્યું હતું. ('જૈન સત્ય પ્રકાશ' ક્રમાંક ૧૫૦) સંભવતઃ આ સ્થાન આજે જ. ૩૦ હીર-વિજયસુરિની ફાદાવાદી તરીકે પ્રસિદ્ધ છે અને કિસનગઢ પણ તે સમયે તપગચ્છના કોટવાલની બાદીનું સ્થાન ગણાતું હતું.

(૧૩) પં. મુક્તિવિજય (૧૪) પં. પ્રમોદવિજય (૧૫) રવિવિજય (૧૬) નવનિધિવિજય. જેમણે મહાસુદામાદમાં 'મુદ્ધત' ચિંતામણિ' ગ્રંથ લખ્યો.

(૧૨) પં. ભીમવિજય, (૧૩) પં. હસ્તિવિજય, (૧૪) ચતુરવિજય. તેમણે સં. ૧૮૦૪ કા. ૩૦ શુ. ૧૪ ચુરુવારે 'શ્રીપતિજાતકમંપદતિ' નામનો ગ્રંથ લખ્યો.

પૃષ્ઠ ૯૬, કહી ૧ : આ. ૦ શ્રીવિજયસેનસુરિ પછી તપગચ્છ પાંચ શાખાઓમાં વહેંચાઈ ગયો હતો, તે આ પ્રમાણે—

- (૧) સંવેગીશાખા, જેમાં આજે અનેક મુનિવરો વિદ્યમાન છે.
  - (૨) દેવસુરગચ્છ, જેનું બીજું નામ જોસવાળગચ્છ હતું.
  - (૩) આણંદસુરગચ્છ, જેનાં બીજાં નામો (આણંદસુરગચ્છ) ઉપાધ્યાય-મત (ઉપાધિમત) અને પોરવાલગચ્છ હતું.
  - (૪) સાગરગચ્છ સં. ૧૬૮૬.
  - (૫) વિમલગચ્છ સં. ૧૭૪૬થી શરૂ થયો.
- આજે આ શાખાઓમાં વિદ્યમાન નથી. માત્ર સંવેગી પરંપરા વિદ્ય-

માન છે, જેમાં વિજય, સાગર અને વિમલ એમ ત્રણ નામાંતવાળા મુનિઓ છે.

૫૦ શ્રી મોહનલાલજી મહારાજની શિષ્ય પરંપરા “મુનિ” એવા નામવાળી તપગચ્છમાં છે.

તપગચ્છના ૧૩ મેસણાંની એક જ સમાચારી છે, જેનાં નામો નીચે મુજબ છે—

૧ તપગચ્છ, ૨ સાડેરગચ્છ ૩ ચઉદસિયાગચ્છ, ૪ કમલકલશગચ્છ, ૫ ચંદ્રગચ્છ, ૬ કોટિકગચ્છ, ૭ કતકપુરાગચ્છ, ૮ કોરંટગચ્છ, ૯ ચિત્રોદ્ધાગચ્છ, ૧૦ કનજપુરાગચ્છ. ૧૧ વડગચ્છ, ૧૨ ઝોસવાલગચ્છ, ૧૩ મલધારીગચ્છ. (‘બાપા પટ્ટાવલી’ પાનાં ૬)

તપગચ્છના ઉપગચ્છો નીચે પ્રમાણે છે:

(૧) તપગચ્છ સં. ૧૨૮૫માં નામ પડ્યું.

(૧) લઘુપોશાળ તપાગચ્છ આ. વિજયદેવેન્દ્રસૂરિની મૂળ પરંપરા.

(૨) વડીપોશાળ આ. વિજયચંદ્રસૂરિની પરંપરામાં. આ ગચ્છનું ખીજું નામ “રત્નાકરગચ્છ” પડ્યું છે. આ. જ્ઞાનસાગરસૂરિના લલિયા લોકાથી “લોકાગચ્છ” નીકળ્યો, જેમાંથી અનુક્રમે સ્થાનકમત, વિજયમત, હકોટિ, આકોટિ, તેરાપંથી, વીરપંથી નીકળ્યા.

(૧) હેમવિશાખા—તપાગચ્છની આ. હેમતિમલસૂરિની મૂળ પરંપરા, જેનાં ખીજાં નામો ‘તપગચ્છ’ અને ‘પાલનપુરાગચ્છ’ છે.

(૩) કમલકલશા—સં. ૧૫૫૫થી આ. કમલકલશની પરંપરા.

(૪) કુતળપુરા—આ. ઇન્દ્રનદિસૂરિની કુતળપુરામાં સ્થિત પરંપરા.

(૫) લઘુશાલા—આ. સૌભાગ્યહર્ષની પરંપરા સં. ૧૫૮૩.

(૬) તપારત્ન—આ. વિજયરાજસૂરિની પરંપરા સં. લગભગ ૧૬૧૦. આનું ખીજું નામ ‘તપા-કોરંટકગચ્છ’ પણ છે.

(૧) દેવસૂરિસંધ—તપાગચ્છની આ. વિજયદેવસૂરિની મૂળ પરંપરા, જેનું ખીજું નામ ‘તપાગચ્છ’, અને ‘ઝોસવાળગચ્છ’ છે.

(૭) આનંદસૂરિસંધ—આ. વિજયાનંદસૂરિની પરંપરા સં. ૧૬૭૩.

(૧) વિજય—તપગચ્છની આ. વિજયહીરસૂરિની મૂળ પરંપરા.

(૮) સાગરગચ્છ—આ. રાજસાગરસૂરિની પરંપરા સં. ૧૬૮૬.

(૬) વિમલમચ્છ-આં શ્રીશાન્તિવિમલસુરિની પરંપરા સં. ૧૭૪૬.

(૧) સંવેગીમત-તપમચ્છની જગદ્ગુરુ આં શ્રીહીરવિજયસુરિ, આં શ્રીવિજયદેવસુરિ, પં. શ્રીસત્યવિજયમણિની મૂળ મળણપરંપરા.

તપમચ્છના ઉપાસક જૈન જોત્રો—

૧. વરડિયા, બરડિયા, બાહુડિયા, ૨. બાઠિયા, કવાડ, શાહ, હરખા-વત, ૩. છરિયા, ૪. ડકરિયા, ૫. લલવાણી, ૬. માધી, વેદમાધી, રાજ-માધી, ૭. ખજાનચી, ૮. ખૂરડ, ૯. સંધવી, ૧૦. મૂલોચત, ૧૧. પમરિયા ૧૨. ચોધરી, ૧૩. સોલંકી, ૧૪. શુભરાણી, ૧૫. કચ્છોડચે, ૧૬. મોરલ, ૧૭. સોલેચે, ૧૮. કોઠારી, ૧૯. ખટોલ, ૨૦. યિનાયકિયા, ૨૧. સુરાધ, ૨૨. લોહક ૨૩. મીત્રી, ૨૪. આંચલિયા, ૨૫. ગોલિયા, ૨૬. ઝોસવાલ, ૨૭. ગોટી, ૨૮. માહરેચ, ૨૯. લોલેચ, ૩૦. માલા, વગેરે વગેરે.

તેમજ નાગોરીતપામચ્છ, ધર્મધોષમચ્છ, કમલકલશામચ્છ, કેરંટમચ્છ, સાંડેરાવમચ્છ અને મલધારમચ્છના જોત્રો વગેરે વગેરે તપમચ્છમાં છે.

૫૪ ૯૬, કડી ૩ : “ક્રમતિકૃદાલ”.

મહોપાધ્યાય શ્રીધર્મસાગર મણિએ આ ગ્રંથની પ્રશ્નપદ્ધતિ કરી હતી, તેમજ ‘તત્ત્વતરંગિણી’ ગ્રંથ બનાવ્યો હતો, જેમાં ઇતર ગચ્છોની કંઠક સમાભોચના કરી હતી. આં વિજયદાનસુરિ અને આં વિજયહીર-સુરિએ તે ગ્રંથોને જળસરથ કરાવ્યા, અને ઉપાધ્યાયશ્રીએ પણ તે પ્રશ્નપદ્ધતિ માટે ‘મિચ્છાભિ કુચ્છ’ આપ્યો હતો, જેનો લેખ આ પ્રમાણે છે—

“સ્વસ્તિ શ્રીશાન્તિજન પ્રણમઃ ॥ તિરવાડાનમરતઃ પરમશુદ્ધ શ્રી. વિજયદાનસુરિ સેવી હે. શ્રીધર્મસાગરમણિ લિખતિ સમરતનમર સાધુ-સાધ્વી-આવક-આવિકા યોગ્યમ્ ॥ આજ પછી અમે પાંચ નિન્દવ ન કહઈ. પાંચ નિન્દવ કલા કુષ્ઠ તે “મિચ્છાભિ કુચ્છ” ॥ ઉત્સુત-કંદ-કુદાલ-ગ્રંથ ન સદ્દર્શ, પૂર્વક સદ્દર્શ કુષ્ઠ તે “મિચ્છાભિ કુચ્છ” ॥ ૫૮૫૫૧ ॥ ચતુઃપર્વો આશ્રી શ્રમ શ્રીપૂજ્ય આસિ (આદિશ) દેષ હથ તે પ્રમાણ ॥ છઃ ॥ સાત જોલ શ્રમ મનવન આસિલઈ હઈ તે પ્રમાણ ॥ ચતુર્વિધ સંધની આસાતના કીધી કુષ્ઠ તે “મિચ્છાભિ કુચ્છ” ॥ આજ પછી પાંચનો ચૈત્ય વાંદવા ॥ તિરવાડામાં શ્રીપૂજ્ય પરમ-શુદ્ધ શ્રીવિજયદાનસુરિનર્થ “મિચ્છાભિ કુચ્છ” ॥ દીધઈ હથ સંધ સમક્ષ એ જોલ આશ્રી શ્રીપૂર્ણ જોટા સદ્દર્શ કુવથ તે “મિચ્છાભિ કુચ્છ” દેખ્યો ॥ છ ॥”

(‘જૈનમુખ’, વર્ષ ૫, પૃ. ૪૮૩)

જમદયુરુ આં વિજયહીરસુરિ સિખ ઉં સુમતિવિજય સિખ કવિ
સિંહવિજયજી સં ૧૬૭૪ દીવાલી દિવસે બનાવેલ 'સાગર બાવની'માં
લખે છે કે—

“ પહિલું ધરમ રચિછે ધર્મસાગર, ત્રંચ કરિછે એક મોટા;
ચુરાસી ગચ્છ તેહમાં નલા, તત્ત્વતરંગિણી મોટા. ૨૨
સુષુપ્તો સરખ ન પોતઈ સાગર, રંકતણી પરિ રોળ્યા;
કુમતિકૃદાલ ને તત્ત્વતરંગિણી, પાણીમાંહિ ભોળ્યા. ૨૪

પછી મહોપાધ્યાયજીએ તે જ ધોરણે ‘પ્રવચન પરીક્ષા’ ત્રંચ
બનાવ્યો છે અને જમદયુરુ શ્રીહીરવિજયસૂરીશ્વરે તેને પંક્તિ સુનિવરો
પાસે શોધાવી પ્રચારની આગા આપી છે.

આં વિજયપ્રેમસુરિજીના સિખ આં જન્મસુરિએ ‘તત્ત્વતરંગિણી’નું
ભાષાંતર “પર્વતિથિપ્રકાશ” એવા નામથી બહાર પાડેલ છે.

તપમચ્છમાં નીચે મુજબ મર્યાદા પદ્ધતિ મળે છે :

૧. અચ્છાચારપચન્નો.

૨. આં દેવેન્દ્રસુરિકૃત ૧૧ બોલ (પટ્ટાવલી).

૩. આં સોમસુંદરસુરિ કૃત સંવિગ્રસાધુચોગ્ય નિયમકુલક માયા ૪૭.

૪. આં સુનિસુંદરસુરિકૃત અધ્યાત્મ કલ્પદ્રુમ.

૫. આં આનંદવિમલસુરિકૃત સાધુમર્યાદા પદ્ધતિ (જેં સં ૩૦ ૧૫).

૬. આં વિજયદાનસુરિકૃત ૭ બોલ.

૭-૮. જમદયુરુ આં વિજયહીરસુરિકૃત સાધુ મર્યાદાપદ્ધતિ (કં ૧૪)
૧૨ બોલ (કં ૧૪).

૯. આં વિજયદેવસુરિકૃત સાધુ મર્યાદાપદ્ધતિ.

૧૦. આં વિજયસિંહસુરિકૃત સાધુમર્યાદાપદ્ધતિ (કં ૧૪૯).

૧૧. જાં વિજયક્ષમાસુરિકૃત યતિમર્યાદાપદ્ધતિ (કં ૧૮).

પૃષ્ઠ ૯૭, કડી ૧૪ : શ્રીવિજયદેવસુરિગચ્છની શ્રીપૂજ્ય પરંપરા—

૬૦. વિજયદેવસુરિ.

૬૧. વિજયસિંહસુરિ ૨૫૦ સં. ૧૭૦૬ અં ૨૭ ૨.

૬૨. વિજયપ્રભસુરિ—કચ્છના વીસા ઝોસવાળ ઘોષાગોત્રી શાં
શિવમજીની પત્ની બાણીએ વીરજીને જન્મ આપ્યો. તેનો સં ૧૬૭૭ માં
જન્મ, સં ૧૬૮૬ માં દીક્ષા, સં ૧૭૦૧માં પંચાસ પદ, સં ૧૭૧૦માં
મંધારમાં આં વિજયદેવસુરિના હાથે સુરિપદ. સં ૧૭૧૩ માં ઉનામાં

બદારકપદ અને સં૦૧૭૪૬ ડિનામાં સ્વર્ગ. તેમનું દીક્ષાનું નામ વીરવિજયજી. સુરિપદનું નામ વિજયપ્રભસુરિ હતું. તેઓ આં વિજયસિંહસુરિજીને પણ ચુરુ તરીકે સંબોધે છે. શિવપુરી (શિરોહી)ના પ્રદેશમાં યતિવિહાર એ વર્ષથી ગંધ હતો તે છૂટા થયાના સમાચાર તેમની બદારક પદવીના દિવસે મળ્યા હતા. સં૦૧૭૧૫, સં૦ ૧૭૧૭, સં૦ ૧૭૨૦માં સોરઠ તથા શુભરાતમાં મોટા દુકાળ હતો પણ જનતાને સુરિકૃપાથી ધાન્યની સગવડ થઈ મધ. તેમણે ધણી પ્રતિષ્ઠાઓ કરાવી, અને સં૦ ૧૭૩૨ જલોરમાં (નાગોરમાં) વિજય-રત્નસુરિજીને પોતાની પાટે સ્થાપ્યા. સ્વ૦ સં૦ ૧૭૪૬ ડિના.

૧૩. વિજયરત્નસુરિ—પાલનપુર કે જેને જૈન કાંતિપુરનું બિરુદ છે, ત્યાંના હીરાશાહને હીરાદેવીથી ૧. ન્યાનજી, ૨. વીરજી, ૩. જોડો એમ ત્રણ પુત્રો થયા. જેકોનો જન્મ સં૦ ૧૭૧૧ મા થયો. સં૦ હીરાશાહ સં૦ ૧૭૧૬ માં મૃત્યુ પામ્યા એટલે હીરાદેવીએ ત્રણે પુત્રો સાથે શત્રુંજય તથા મિરનારની યાત્રા કરી. સં૦ ૧૭૧૭ માં જૂનાગઢમાં મિરાજતા આં વિજય-પ્રભસુરિ પાસે દીક્ષા લીધી, જેમાં ત્રણે પુત્રોનાં નામ અનુક્રમે ૧. જ્ઞાન-વિજય, ૨. વિમલવિજય અને ૩. શુભવિજય રાખવામાં આવ્યાં. શુભ-વિજયની શુદ્ધિ તીવ્ર હતી. તે એક દિવસમાં ૩૬૦ ગાથા કંઠાઈ કરી શકતા હતા. આથી આવ્યાર્થે તેને સં૦ ૧૭૨૬માં પન્થાસ પદ, સં૦ ૧૭૩૨ મહા વર્ષ ૬ રવિવારે નાગોરમાં સુરિપદ આપી, વિજયરત્નસુરિ નામ રાખી પોતાને પદે સ્થાપ્યા અને સં૦ ૧૭૫૦ માં તેમને બદારક પદ મળ્યું. વિજયરત્નસુરિએ રાજસભામાં વાદીને શુભી અષ્ટાવધાન કરી વાગડના રાવ ખુમાણસિંહને ખુશ ખુશ કરી નાખ્યો. આથી રાણીએ તેમના સત્કારમાં મોતીના સાથીઓ ખરીદી હતા. એક સંન્યાસી અમદાવાદમાંથી એક બાળકને હાકાવી ગયો હશે તેથી સુખા બાળમશાહે સંન્યાસી તથા દફીરોને અમદા-વાદમાં રહેવાનો મનાઈ ફરમ કાઢ્યો. સુરિ મહારાજે સુખાને સમજાવી આ મનાઈ ફરમ પાછો ખેંચાવી લીધો અને પોતાના બાઈ વિમલવિજયજીને છિપાખાપદ આપ્યું હતું. સં૦ ૧૭૬૪ મહા શુ. ૬ મેવાડના રાણા અમરસિંહને પ્રતિજ્ઞા આપ્યો, કાશીના બદને હતાઓ અને રાણા પાસે દિસા, અત્યાચારો તથા કરો ગંધ કરાવ્યા. સં૦ ૧૭૭૦ માં જોધપુરમાં ચોમાસું કરી જોધપુર નરેશ અનિતસિંહને પ્રતિજ્ઞાઓ. મેડતામાં રાણા સંઘાસિંહને પ્રતિજ્ઞા આપ્યો. ત્યાં એક છિપાજયને મસીદ બનાવી દેવામાં આવ્યો હતો તેને મેળવી તેનો ફરીવાર છિપાજય બનાવ્યો. સં૦ ૧૭૭૩ બા.

શુ. ૮ ઉદેપુરમાં આ. વિજયક્ષમાસૂરિને પોતાની પાટિ સ્થાપ્યા અને ભા. ૧૦ ૨ સ્વર્ગપ્રયાણ કર્યું. શ્રીસંધે ત્યાં સ્તૂપ કરાવ્યો હતો. ૫૦ બોજસાગર મણિએ આ સૂરિજીના શાસનકાળમાં 'દ્રવ્યાનુયોગતર્ક'ણા' બનાવેલ છે. આ સમયે ૫૦ ભીમવિજયજી પ્રભાવક વિદ્વાન થયા.

૬૪. વિજયક્ષમાસૂરિ. પાલીના ઝોસવાલ ચતુરશાહની પત્ની ચતુરાદેવીએ સ્વપ્નમાં મણેશને જોયા અને તે સ્વપ્નસૂચિત એક બાળકને તેણે જન્મ આપ્યો, જેનું ખીમસિંહ નામ રાખ્યું. તેમનો સં. ૧૭૩૨ માં જન્મ, સં. ૧૭૩૬માં દીક્ષા, નામ ખિમાવિજય, સં. ૧૭૫૬ માં ૫૦-યાસપદ, સં. ૧૭૭૩ ભા. શુ. ૮ ઉદેપુરમાં સૂરિપદ, નામ વિજયક્ષમાસૂરિ. સં. ૧૭૭૪ મહા શુદ્ધિ ૫ ઉદેપુરમાં રાણા સંગ્રામસિંહની ઉપસ્થિતિમાં શાહ નાનજી બાણજી તથા મહેતા હરજીએ કરેલ જીવનમાં બદારક પદ, સં. ૧૭૮૪ મહા શુદ્ધિ ૨ દીવબંદરમાં દયાસૂરિને સૂરિપદાપ્તિ થી શુ. ૬ દયાસૂરિને બદારક પદાપ્તિ અને સં. ૧૭૮૪ ના થી શુ. ૧૩ માંગદાસમાં સ્વર્ગ-ગમન. તેઓએ કલ્પસૂત્રને યુજરાતીમાં બનાવેલ છે, જે 'ખેમાશાહી કલ્પસૂત્ર' તરીકે પ્રસિદ્ધ છે. ૫૦ જસવંતસાગરના સિખ ૫૦ જિનેંદ્રસાગરે તેમનો 'શબોકો' કહી ૬૨, બનાવેલ છે.

૬૫. વિજયદયાસૂરિ. તેમને સં. ૧૭૮૪ મ. શુ. ૨ દીવમાં સૂરિપદ મળ્યું. તેને ઉત્સવ મીઠીબાઇએ કર્યો હતો. સં. ૧૭૮૪ થી શુ. ૬ માંગદાસમાં બદારક પદ મળ્યું. તેમણે સુરતમાં ૧૪ ચોમાસાં કર્યાં. બાદશાહના સુબા વગેરે ઉપર પોતાનો સારો પ્રભાવ પાડ્યો હતો. સં. ૧૮૦૬ થી ૧૦ ૭ ધોરાજીમાં સ્વર્ગગમન કર્યું.

૬૬. વિજયધર્મસૂરિ. મેવાડના હપનગરમાં ઝોસવાલ પ્રેમચંદની પત્ની પાટમદેવીની કુળે જન્મ, સં. ૧૮૦૩ માં શુ. ૫ ઉદેપુરમાં સૂરિપદ, સં. ૧૮૦૬ કછોલીમાં બદારક પદ. તેઓ સાત બિરુદના ધારક હતા. નવાનગરમાં તેઓ અને બ. વિજયલક્ષ્મીસૂરિ સાથે રહ્યા હતા, બળ્યા હતા તેથી જનશાસનની સારી પ્રભાવના થઈ હતી. તેમણે ૧૮૨૨ જે. શુ. ૧૧ શુધે તારંગા પર કોટિશિલાની દેરીમાં બ. આદિનાથની પાકુકા સ્થાપી. સં. ૧૮૨૭ માં કચ્છનરેશને મલમાંસ છોડાવ્યા હતા, તેમજ કચ્છવામડામાં કુમતિનો કદાચક ટાળ્યો હતો. સં. ૧૮૪૧ માં આરવાડના બલ્દે મામમાં તેમનું સ્વર્ગગમન થતાં મેડતાના બંડારી બમવાનદાસે તેમનો નિર્વાણ મહોત્સવ કર્યો હતો.

૬૭. વિજયજિનેન્દ્રસૂરિ. સં. ૧૮૦૧ માં સોજતમાં શું હરખચઢની પત્ની ગુમાનબાઈની કૃપેથી જન્મ, સં. ૧૮૧૭ માં દીક્ષા, સં. ૧૮૪૧ માં શું ૫ સુરિપદ, શુદ્ધિ ૧૦ ભદ્રારક પદ. તેમણે સં. ૧૮૪૧ મં શું ૧૧ ના દિવસે શત્રુંજયતીર્થ પર ગોદાની ટૂંકમાં પ્રતિષ્ઠા કરાવેલ છે. સં. ૧૮૭૫માં શત્રુંજયતીર્થ પર જિનેન્દ્ર ટૂંકની સ્થાપના કરી છે. સં. ૧૮૭૭ માં માં શું ૩ શુકવારે જિનેન્દ્ર ટૂંકમાં રહેલ કુંડની ૪ દેરીઓમાં ૧-ભ૦ ગોદીપાર્શ્વનાથ, ૨-ભ૦ ઋષભદેવ, ૩-ગીતમસ્વામી અને ૪-ભ૦ વિજય-ધર્મસૂરિની પાકુઓ સ્થાપેલ છે. શિહોરમાં પશુ સુખદેવમહાદેવના સ્થાન પાસે તેમના જ નામની જિનેન્દ્ર ટૂંક યાને જિનેન્દ્રદાદાવાદી છે, જેમાં સં. ૧૯૧૨માં પ્રતિષ્ઠિત દાદા જિનેન્દ્રસૂરિની પાકુકા વગેરે છે. સં. ૧૮૮૪ (૧૮૯૪) પો. વં. ૧૧ સ્વર્ગ. તેમના સમયમાં ૫૦ પ્રુશાલવિજય યતિ થયા છે, જે ઇતિહાસપ્રેમી હતા. તેમની સં. ૧૮૭૯માં જાટવાડામાં રમેલ અને સં. ૧૮૮૯માં શિરોહીમાં રમેલ પદાવલીઓ મળે છે. બીજી પદાવલીમાં ધણો ઇતિહાસ સંગ્રહ છે.

૬૮. વિજયદેવેન્દ્રસૂરિ. મારવાડના સેત્રાવ નગરમાં જન્મ, સં. ૧૮૭૭ માં શત્રુંજયતીર્થમાં દીક્ષા, સં. ૧૮૮૪ મં શું ૧ શિરોહીમાં સુરિપદ. તેમના સં. ૧૮૯૩થી સં. ૧૯૧૬ સુધીના શિલાલેખો મળે છે.

૬૯. વિજયધરજોન્દ્રસૂરિ. સ્વં. સં. ૧૯૪૧-૪૨.

૭૦. વિજયરાજ સૂરિ. સં. ૧૯૪૯માં વિભાન.

૭૧. વિજયસુનીન્દ્રસૂરિ.

૭૨. વિજયકલ્યાણસૂરિ.

પૃષ્ઠ ૯૭, કહી ૧૪ : તપામગ્ધ વિજયદેવસૂરિ સંધ સંવેગીમુનિ પદાવલી—

૬૦. આ.૦ શ્રીવિજયદેવસૂરિ. તેઓ મહાપ્રાભાવિક હતા. અંબા-તના દેવચત્રે અને ધોધાના સોમચદ્રે દેવ ચંદ્રને પોતાના કુટુંબને આચાર્યની સેવા કરવા કુકમ કયો હતા અને તેમ કરવાથી તે બન્ને કુટુંબમાં અર્થાતિ દર થઈ હતી. આ આચાર્યશ્રીના વાસસ્થેપથી કમો પરમાર અમદાવાદના બ્યાપારીનો પુત્ર અને મેહતાના ચાનમલનો પશુ વળચાડ દર કયો હતા. આથી તેઓનો મહિમા ખૂબ વધ્યો હતો. તેઓના ગ્રંથથી આકર્ષાઈ બાદશાહ જહાંગીરે સં. ૧૬૭૩માં મહિવગદમાં તેઓશ્રીને “સવાઈ મહાતપા”નું બિરુદ આપ્યું. ઉદેપુરના રાણાએ વરમાણા તીર્થમાં પોપ દશમીના મેળાની જાહેર-

માફનો તામ્રપટ્ટા કરી આપ્યો. તેમજ સં. ૧૬૮૬ લખમગમાં ઉદેપુરમાં ચોમાસું કરાવી, ચોમાસા પછી રાજમહેલમાં પંધરાવી વ્યાખ્યાન સાંભળી યુરુદક્ષિણામાં (૧) પીછોલા તથા ઉદયસાગરમાં જળ નાખવાની મના (૨) રાજ્યાભિષેકના દિવસે તથા દર યુરુવારે હિંસા બંધ, (૩) જન્મ માસ અને બાદરવામાં હિંસાબંધ તેમજ (૪) મચિંદકુર્મ અને કુંભારાણાએ કરાવેલ દેરાસરોનો રાજ્ય તરફથી જીર્ણોદ્ધાર કરાવવો, એમ ચાર જલ્પ આપ્યા. તેઓના પ્રથમ પટ્થર આં વિજયસિંહસૂરિ સં. ૧૭૦૬માં સ્વર્ગે ગયા. એટલે ૫૦ સત્યવિજયજીને સ્થાપવા વિચાર્યું પણ તેમણે મના કરી, આથી સં. ૧૭૧૦માં આં વિજયપ્રભસૂરિને પોતાની પાટિ સ્થાપીને સં. ૧૭૧૩માં ઊનામાં સ્વર્ગે ગયા.

૬૧. આં શ્રીવિજયસિંહસૂરિ. મેડતામાં ઝોસવાલ નથમલ-શાહ પત્ની નાયકદેએ ૧ જેઠા ૨ જસો ૩ ફેશવજી ૪ કર્મચંદ ૫ કપૂરચંદ એમ ૫ પુત્રોને જન્મ આપ્યો. બાપ ફેશવજીએ નાની ઉંમરમાં દીક્ષા લીધી હતી, જેનું નામ કીર્તિવિજય હતું. કર્મચંદનો જન્મ સં. ૧૬૪૪ ઇ. શુ. ૨ રવિવારે થયો હતો. શેઠે પોતે પોતાની પત્ની કરમચંદ, અને કપૂરચંદ સાથે સં. ૧૬૫૪માં મહા શુદિ બીજે આં શ્રીવિજયસેનસૂરિ પાસે દીક્ષા લીધી, કર્મચંદનું દીક્ષાનું નામ કનકવિજય હતું. આં વિજયસેનસૂરિએ તેને સં. ૧૬૭૦માં પંચાસ પદ, સં. ૧૬૭૩માં પાઠણમાં વાચકપદ અને સં. ૧૬૮૨ મહાશુદિ ૬ ઇડરમાં (સં. ૧૬૮૧ વૈ. શુ. ૬ ઇડરમાં) સૂરિપદ આપી, આં વિજયસિંહસૂરિ એવું નામ રાખ્યું. સં. ૧૬૮૪માં જલોદમાં વાંદણા મહોત્સવ થયો અને આચાર્યો એ સાથે વિહાર કર્યો. આં સિંહ-સૂરિની વ્યાખ્યાનશક્તિ અજબ હતી. તેમની વાણી મીઠી હતી. આથી જનતા બહુ આકર્ષિત થતી હતી. મેવાડનો રાણો જગતસિંહ તે તેઓનો ખાસ આવક જ બન્યો હતો અને તેણે આં વિજયદેવસૂરિને વિધ્યનગરના ચોમાસામાં વરકાણાના મેળાની જગત માફ કરી તામ્રલેખ લખી આપ્યો હતો. તેમજ ઉદેપુરના ચોમાસા પછી ચાર જલ્પ આપ્યા હતા. ફરી સં. ૧૬૯૬માં આં વિજયસિંહસૂરિને ઉદેપુર ચોમાસું કરાવી ચોદશનો શિકાર બંધ કર્યો હતો અને ૭૦ ઋષભદેવની પૂજા શરૂ કરી હતી. એટલે કે તે આં સિંહસૂરિની વાણી સાંભળી જનકર્મી બન્યો હતો. આં સિંહસૂરિજીના ઉપદેશથી ઝીંઝુ-વાડામાં સાગરના દેલામાં તણાઇ આવતાં માછલાંનો શિકાર બંધ થયો. આ આચાર્ય અજૈનોમાં પણ ૪૦ સં. આં હેમચંદસૂરિજીની જેમ બહુ લોક-પ્રિય બન્યા હતા. તેમનું સં. ૧૭૦૬ આં શુ. ૨ અમદાવાદમાં રાજપુરા

પાસે નવાપરામાં પૂજ્ય ગુરુદેવના ચરણમાં અનશનપૂર્વકે સ્વર્ગમનન થયું. ઉપાં કીર્તિવિજયજી અને આં વિજયસિંહસુરિ જે બન્ને સહોદર હતા, તેથી જ તેઓના શિષ્ય ઉં વિજયવિજયજી અને પં સત્યવિજયજીમાં ગાઢ પ્રેમ હતો. તે બન્નેએ સાથે મળીને સંવેગી ભાગેના ક્રિયોદ્ધાર કર્યો છે. આં સિંહસુરિના મુખ્ય શિષ્ય પં સત્યવિજયજી ગણિ પ્રસિદ્ધ છે. બીજા શિષ્ય હૃદયવિજયજીએ સં ૧૭૨૮માં કિસનમદમાં 'શ્રીપાલરાસ' બનાવ્યો છે, જેના કથનમાં તેમણે જરૂરી પરિચય આપ્યો છે.

૧૨. પં સત્યવિજય ગણિ, તેમણે ઉં શ્રીવિજયવિજયજી ગણિ અને મહોં શ્રીયશોવિજયજી વાચક વગેરે ચારિત્રંગી મુનિવરના સહયોગથી ક્રિયોદ્ધાર કર્યો અને શુદ્ધસંવેગી મુનિમાર્ગ ચલાવ્યો. આ ક્રિયોદ્ધારમાં ૧૭ મુનિઓ સાથે હતા. તેઓને પં શ્રીકપૂરવિજયજી ગણિ અને પં શ્રીકુશલવિજયજી ગણિ એમ બે શિષ્યો હતા. ૨૬૦ સં ૧૭૫૬ આ અરસામાં સં ૧૭૧૦માં ગોલામાં મહોં શ્રીયશોવિજયજી મહારાજના હાથે પં બ્રહ્મવિમલ ગણિએ અને સં ૧૭૪૬માં સંડેરમાં તે મહોંપાધ્યાયજીના ઉપદેશ પ્રમાણે આં શ્રીજ્ઞાનવિમલસુરિએ ક્રિયોદ્ધાર કરી સંવેગી પદ્મ સ્વીકાર્યો હતો.

૧૩. પં કપૂરવિજય ગણિ—૨૬૦ સં ૧૭૭૫. તેઓને શ્રીવૃદ્ધિ-વિજયજી તથા પં ક્ષમાવિજયજી એમ બે શિષ્યો હતા, જે બન્ને માર્ગ હતા.

૧૪. પં ક્ષમાવિજયજી ગણિ—૨૬૦ ૧૭૮૭.

૧૫. પં જિનવિજયજી ગણિ—૨૬૦ ૧૭૬૬. આ અરસામાં પં સુરમંદ્રના શિષ્ય પં હેમચંદ્રગણિએ ક્રિયોદ્ધાર કર્યો.

૧૬. પં ઉત્તમવિજયજી—૨૬૦ સં ૧૮૨૭. તેમના સમયમાં સં ૧૮૧૮ સ્થાનકમાં રઘુનાથજીના શિષ્ય બીખમજીએ બમદીથી “તેરા-પન્થ” ચલાવ્યો.

૧૭. પં પદ્મવિજયજી ગણિ—૨૬૦ સં ૧૮૬૨.

૧૮. પં રૂપવિજયજી ગણિ—૨૬૦ સં ૧૬૧૦. કવિ મોહન-વિજયજી લટકાળા, કવિમહાદુર દીપવિજયજી, કવિવર વીરવિજયજી વગેરે આ સમયના વિદ્વાનો છે.

૧૯. પં કીર્તિવિજયજી ગણિ—આ અરસામાં ચિદાનંદજી મહારાજ થયા છે.

૭૦. પં કસ્તૂરવિજયજીગણિ.

૭૧. પં ૦ મહિવિજયજી દાદા. સ્વં સં ૧૬૩૫ તેઓને સાત શિષ્યો હતા, જેનો પરિવાર આને વિશાલ સંખ્યામાં વિસ્તર્ય છે.

૭૨. પં ૦ શુદ્ધિવિજયજી મણિ. જેમનું બીજું નામ છુટરાયજી મહારાજ છે, તેમણે સંવેગમાર્ગને પુનઃ સંજીવન આપ્યું છે, તેમને પણ સાત સમર્થ વિદ્વાન શિષ્યો હતા. પૂં મુક્તિવિજયજીમણિ પૂં વૃદ્ધિચંદ્ર મહારાજ, પૂં આત્મારામજી મહારાજ વગેરે સ્વં સં ૧૬૩૮.

૭૩. પૂ. મુક્તિવિજયજી મણિ. જેમનું બીજું નામ મૂલચંદ્રજી મહારાજ છે, તેમણે ચારિત્રનો યુગ પ્રવર્તાવ્યો હતો. સ્વં સં ૧૬૪૫. માં વં ૬.

૭૪. આ. શ્રી વિજયકમલસૂરિ—તેઓ પરમ શાંત કશ્યાપદાર બને મહાતપસ્વી હતા. સ્વં સં ૧૬૭૪ વિજયાદશમી. તેમના શિષ્યો પ્રશિષ્યો વિસ્તર્યા છે. તેમણે પૂં શ્રીમુક્તિવિજયમણિ સ્વર્ગે ગયા પછી સં ૧૬૬૭-૬૮ માં વડોદરામાં મુનિસમ્મેલન મેળવી મર્્યાદાપદક માપ્યો હતો, જે આ પ્રમાણે છે.

(૧) દરેક સાધુ સાધ્વીએ પોતાના ગુરુની નિશાએ રહેવું, સ્વચ્છંદે એકલા વિચરવું નહિ.

(૨) નવકલ્પી વિહાર કરવો. છૂટા કાળમાં એક સ્થળે રહેવું નહિ, પણ જુદા જુદા પ્રદેશોમાં વિચરવું.

(૩) ઉપદેશ પદ્ધતિ બદલાવવી. હાલમાં નવાં દેરાસર બંધાવવામાં તેમજ સ્વામીવત્સલમાં પૈસા ખરચાવવાને બદલે જીજ્ઞાસુ, પુસ્તકોદાર શ્રાવકોદાર કરવા બનતો ઉપદેશ આપવા પ્રયત્ન કરવો.

(૪) સાધુ સાધ્વીએ આપસ આપસમાં સંપત્તિ વૃદ્ધિ કરવી.

(૫) યોગ્યતા તપાસી લાયકને દીક્ષા આપવી.

(૬) ગુરુથી વિના પ્રયોજને જુદા થયેલા શિષ્યને તેના ગુરુની રમ સિવાય ભેગો રાખવો નહિ.

પૃષ્ઠ ૯૭, કડી ૧૪ : વિજયાનંદસૂરિ ગચ્છની શ્રીપૂજ્ય પરંપરા:

૫૯. આં શ્રીવિજયસેનસૂરિ. જાં મહાવીરસ્વામીથી ઝોમણ-સાક્ષી પાટે થયા હતા.

૬૦. વિજયતિલકસૂરિ. વીસનગરમાં વીસા પોરવાડ શા. દેવજી રહેતા હતા. તેની પત્ની જયવંતીએ ૧ રૂપજી અને ૨ રામજી એમ બે પુત્રોને જન્મ આપ્યો. આં શ્રીવિજયસેનસૂરિ ખંભાતમાં શેઠ રાજિયા-વાળિયાએ બંધાવેલા મંદિરની પ્રતિષ્ઠા કરાવવા પધાર્યા હતા ત્યારે તે જ

ઉત્સવર્મા આ ચારે જણે આચાર્યજીના હાથે દીક્ષા લીધી, તે પૈકીના પુત્રોનું ૧ રત્નવિજય અને ૨ રામવિજય નામ રાખ્યું. મુનિ રામવિજયજીનો જન્મ સં. ૧૬૫૧, દીક્ષા સં. ૧૬૬૨. રામવિજયજી શુદ્ધિશાલી હતા એટલે શાસ્ત્રો ભણી સં. ૧૬૬૩ માં પંચાસ થયા હતા તેમને ઉં. સોમવિજયજી વગેરેએ સં. ૧૬૭૩ માં શિરોહીમાં વડગચ્છના બં. વિજયમુંદરસૂરિના વાસક્ષેપથી સૂરિપદ આપી આં. શ્રીવિજયસેનસૂરિની પાટે સ્થાપ્યા અને તેમનું વિજય-વિલકસૂરિ નામ રાખ્યું. તેઓ સં. ૧૭૭૬માં પો. સુ. ૧૪ સ્વર્ગે ગયા.

૬૧. વિજયચંપાણુંદસૂરિ, મારવાડના રોહા ગામના પોરવાડ શા. શ્રીવંત ચૌહાણની સ્ત્રી શય્યાગારદેએ સં. ૧૬૪૨ આ. શુ. ૮ ના કલા નામના પુત્રને જન્મ આપ્યો. કલા કુમારે પ્રથમ લોકાગચ્છના શ્રીપૂજ વર-સિંમજી પાસે દીક્ષા લીધી હતી અને પછી સં. ૧૬૫૧માં મહા શુદ્ધિ ૬ દિને શિરોહીમાં ખાતા, પિતા, ભાઇ, બેન, કુવાજી વગેરે સાથે જમદગુરુ આં. શ્રીવિજયહીરસૂરિ પાસે સંવેગી દીક્ષા સ્વીકારી હતી. અહીં તેમનું નામ કમલવિજય રાખવામાં આવ્યું તેમને ઉં. સોમવિજયજીએ શાસ્ત્ર જ્ઞાન આપ્યું, આં. વિજયસેનસૂરિએ પાટણમાં પંચાસપદ આપ્યું અને વિજયવિલકસૂરિએ સં. ૧૬૭૬માં શિરોહીમાં સૂરિપદ આપી વિજયનંદસૂરિ નામ રાખી પોતાની પાટે સ્થાપ્યા. તેમણે ઓતમમંત્ર સાધ્યો. મગદ્દી પાર્થનાથ, અંતરિક્ષપાર્થનાથ, છુરાનપુર વગેરે સ્થાનોમાં વિહાર કર્યો અને પછી વિજયરાજસૂરિને પોતાની પાટે સ્થાપ્યા. તેઓશ્રીના ઉપદેશથી શિરો-હીના સં. આઘા તથા તેના ભાઇ સં. મેહાજલીએ શત્રુંજય, ધોધા, ગિર-નાર, શંખેશ્વર, તારંગા, આજુ અને ઘાઘણવાડજીનો સંધ કાઢ્યો. શિરોહી, નાડલાઇ વગેરે ૬૧ દેરાસરનો જીજીવદાર કરાવ્યો. તેઓ સં. ૧૭૧૧ આ. શુ. ૧૫ અંબાતમાં અકબરપુરામાં સ્વર્ગે ગયા.

૬૨. વિજયરાજસૂરિ. તેમનો સં. ૧૬૭૯ વે. શુ. ૩ કક્ષીમાં શ્રીમાળા ખીમાશાહ મજિયારની પત્ની ગમતાદેની કુંજે જન્મ, નામ કુંજરજી, સં. ૧૬૮૯માં અમદાવાદમાં (વજીરપુરામાં) પિતા પુત્રની દીક્ષા, પુત્રનું નામ કુશલવિજય રાખવામાં આવ્યું. સં. ૧૭૦૧ માં ચૌંપાનેરમાં પંચાસપદ. સં. ૧૭૦૪માં શિરોહીમાં વિજયનંદસૂરિએ તેમને હાથે સૂરિપદ અને પદ્ધત્તર પદ આપી નામ વિજયરાજસૂરિ સ્થાપ્યું સં. ૧૭૦૬ આ. વ. ૧૩ અંબા-તના અકબરપુરામાં બદારકપદ, શ્રીમાલી પારેખ વજીવાએ તેનો પદોત્સવ કર્યો. તેમાં પરવાલાની માળા વહેતી. લોહાના વ્યાપારની પ્રતિષ્ઠા કરી. આં

અરસામાં સં. ૧૭૦૨ તથા ૧૭૨૦ માં મોટા ફુકાળ પડ્યા હતા, જેમાં અમદાવાદના શ્રીમાલી શેઠ મનિયા શાહ તથા તેમના પુત્ર શાંતિદાસે ધણું દ્રવ્ય વાવર્યું હતું, જેનું વર્ણન 'મનિઆ શાહ રાસ, ધર્મસંગ્રહ પ્રસરિત અને ભં. વિજયરાજસુરિ ચરિત્ર' વગેરેમાં વર્ણિત છે, જેનો સાર આ પ્રમાણે છે.

અમદાવાદમાં હાલપટલની પોળમાં શેઠ લકુવા શાહ રહેતા હતા. તેમણે દીક્ષા લીધી. તેમને પનછ નામે પુત્ર હતો. પનછને હીરછ, મનછ, મદનછ, રતન અને ધરમ એમ પાંચ પુત્રો થયા. તે પૈકીના મનછનો જન્મ સં. ૧૬૪૦ ના આપાડ સુદ ૧૧ ના થયો હતો, જેનાં બીજાં નામેા મનરાજ તથા મનિયા શાહ છે. તેણે સાધામકેને જમાડી પાન-સોપારી, વસ્ત્ર પહેરા-મણીમાં આપી ભક્તિ કરી યાત્રિ અને સાધર્મિકેમાં મહમુદીની પ્રભાવના કરી, ખાંડ ભરી થાળાઓ વહેંચી, પાંચ પર્વાનાં ચારણાં કરાવ્યાં, ભં. પાર્શ્વનાથનું દેરાસર કરાવ્યું. અમદાવાદના દરેક દેરાસરમાં પૂજા કરાવી, સં. ૧૭૦૨ના કરાલ ફુકાળમાં ગરીબોને દરેક જાતની મદદ આપી ફુકાળને દૂર કર્યો અને તેથી જ બીજા જન્મકુ તરીકે ખ્યાતિ મેળવી. સત્કુંજય તીર્થનો સંઘ કાઢ્યો. સાતે ક્ષેત્રને પોખ્યાં. ભં. વિમલનાથની પ્રતિષ્ઠા કરી. શ્રી પૂજાની પધરામણી કરાવી યતિઓને પ્રતિલાખ્યા. ચોરાસી અઢાળાં રૂપિયાની લઢાણી કરી મોટી જિનપૂજાઓ કરાવી અને શરીરમાં પીડા ઉપડતાં વૈરાગ્યભાવે પં. મેરુવિજય પાસે માણેકવિજય નામથી દીક્ષા સ્વીકારી સં. ૧૭૧૧માં અનસન લષ્ટ મૃત્યુ પામી સ્વર્ગમગન કર્યું.

મનિયા શેઠના પુત્ર શાંતિદાસ શેઠ પશુ બહુ ધર્મા હતા. તેણે સં. ૧૭૨૦ ના કરાલ ફુકાળમાં દાનશાળા સ્થાપી ગરીબોને અન્નજળ, વસ્ત્ર, ઝોળ, ખાંડ, સાકર, લી, ધાતુપાત્ર અને ફવા વગેરે આપી ફુકાળને ભય દૂર કરાવ્યો. સં. ૧૭૨૫માં આખું ઉપર પોતાના નામથી ભગવાન શ્રીશાન્તિનાથનો પ્રાસાદ કરાવ્યો. હમીરપુર, તારંગા, કુંભારિયા, નાંદિયા, રાણકપુર, ભીલડીયા અને શંખેશ્વરછ એ ૭ તીર્થોના છછીંદાર કરાવ્યો, સ્ફટિકના ભં. શ્રીશાન્તિનાથ વગેરે ૨૧ બિંબ બરાવ્યાં.

ભં. શ્રીવિજયરાજસુરિનું સં. ૧૭૪૨ માં ખંભાતમાં સ્વર્ગમગન.

૬૩. આા વિજયમાનસુરિ. સં. ૧૭૦૭માં શુદરનપુરમાં પોરવાડ વાધજીશાહની પત્ની વિમલાદે (વીરાદે) ની કુંબે જન્મ, નામ મોહન. સં. ૧૭૧૯માં માલપુરમાં આા વિજયાનંદસુરિ શિષ્ય. પંન્યાસ શાન્તિવિજય પાસે મોટાભાઈ ઇન્દ્રછ સાથે દીક્ષા લઈ નામ માનવિજય રાખ્યું. વિં.

સં. ૧૭૩૧ ના વૈ. શુ. ૩ના દિવસે ઉપાધ્યાય પદે અમદાવાદના શ્રીમાળી શેઠ શાંતિદાસ મનિયાની વિનતિથી ધર્મસંગ્રહ રચ્યો, જેનું શ્રુતકેવલીની ઝાંખી કરાવનાર મહોપાધ્યાય શ્રીયશોવિજયજી મહારાજે સંશોધન તેમજ સંયોજન કરેલ છે અને મહોપાધ્યાય લાવણ્યવિજયજીએ સંશોધન કરેલ છે. સં. ૧૭૩૬ માં મ. શુ. ૧૩ શિરોહીમાં વિજયરાજસૂરિના હાથે સુરિપદ, સં. ૧૭૪૨ કા. વ ૧૪ નાડલાઈમાં બદારકપદ, સં. ૧૭૭૦ મ. શુ. ૧૩ સાણુદમાં સ્વર્ગમ્મન. તેમના સમયમાં સં. ૧૭૪૬ માં સંડેર (પાટણ) માં ૫૦ નયવિમલે સંવિગ્ન મત સ્વીકાર્યો.

૬૪. વિજયચક્રહિસૂરિ—આખૂ પાસે થાણુ ગામના લીસા પોરવાલ શાહ જસવંત શાહની પત્ની યશોદાએ સં. ૧૭૨૭માં એક બાળકને જન્મ આપ્યો, જસવંત શાહે પુત્ર સાથે અમદાવાદમાં આ. વિજયમાનસૂરિ પાસે સં. ૧૭૪૨માં દીક્ષા લીધી. પુત્રનું નામ સુરવિજય, તેમને સં. ૧૭૬૬માં શિરોહીમાં શુરુ હાથે સુરિપદ, સં. ૧૭૭૦માં સાણુદમાં બદારકપદ, સં. ૧૭૬૭માં સ્વર્ગમ્મન (સં. ૧૮૦૬ સુરતમાં સ્વર્ગમ્મન.) તેમના સ્વર્ગ પછી ‘વીરવ શાં વલી’ બનેલ છે, જેમાં ધણી ઐતિહાસિક ધટનાઓનો નિર્દેશ છે. તેમના બે પટ્ટધર થયા, બીજા પટ્ટધર વિજયપ્રતાપસૂરિની પાટે વિજયોદયસૂરિ થયા છે. તેમનો વાકળીમાં જન્મ, મુકારામાં બદારકપદ અને સં. ૧૮૩૭ પો. મુ. ૧૦ સુરતમાં સ્વર્ગમ્મન. તેમના શિષ્ય હં. લક્ષ્મીવિજય, ૫૦ રામવિજય, જેમણે પૂનામાં માધવ પેશવાના શાસનકાળમાં હુકિયાઓને હરાવી બિન પ્રતિભાની સ્થાપના કરી હતી તેમની પાટે પણ બં. લક્ષ્મીસૂરિ જ આવેલ છે.

૬૫. વિજયસૌભાગ્યસૂરિ—પાટણમાં ઝોસવાલ કુલમાં જન્મ, સં. ૧૭૬૫ પો. શુ. ૨ રવિવારે સાદહીમાં સુરિપદ, સં. ૧૮૧૪ ચૈ. શુ. ૬ શીનોરમાં સ્વર્ગમ્મન. તેમણે છ મહિના સુધી ચિંતામણિની આરાધના કરી હતી. તેમણે વિજયમાનસૂરિને પોતાની પાટે સ્થાપ્યા હતા.

૬૬. વિજયલક્ષ્મીસૂરિ—શિરોહીમાં પાસે પારહીમાં પોરવાલ શા. હેમરાજની પત્ની આનંદીબાઈએ સં. ૧૭૬૭ ચૈ. શુ. ૫ શુરુવારે શુભ-સ્વપનથી સ્મૃત સુરચંદને જન્મ આપ્યો. તેને વિજયસૌભાગ્યસૂરિએ પોતાના શુરુબાઈ ૫૦ ગ્રેમવિજય પાસે રાખી બચાવ્યો. સં. ૧૮૧૪ મ. શુ. ૫ રેવાકાંઠે શીનોરમાં દીક્ષા આપી સુવિધિવિજય નામ રાખ્યું. વળી ચૈ. શુ. ૬ સુરિપદ આપી બદારક વિજયલક્ષ્મીસૂરિ નામ આપ્યું અને પોતાની માદી સોંપી. તેમણે ધણા ગ્રંથો બનાવ્યા છે. “ચાનદર્શનચાર્મ-

સંવાદ, વીરસ્તવન સં. ૧૮૨૭, છ અઢાઇનું સ્તવન સં. ૧૮૩૪ ચૈ. શુ. ૧૫, ઉપદેશપ્રાસાદસ્તંભ સટીક સં. ૧૮૪૩ કા. શુ. ૫ ગુરુવાર, વીરસ્થાનક પૂજા, સં. ૧૮૪૫ આ. શુ. ૧૦ સંખેશ્વર તીર્થ, જ્ઞાનપંથમી દેવવંદન, ચોવીશી, રોહિણી, ભગવતી, ‘મૃગાપુત્ર અને જ્ઞાનપંથમીની સન્નિધિ’ વગેરે બનાવેલ છે. તેમણે અનેક પ્રતિષ્ઠાઓ કરાવી છે. તેમના ગુણથી આકર્ષાઈ બ. વિજયોદયસૂરિના પક્ષકારોએ પણ તેમને જ સં. ૧૮૪૬ માં સ્વચરુની પાટે સ્થાપિત કર્યા છે એટલે વિજયોદયસૂરિના પદ્ધતર તરીકે પણ તેઓ ઓળખાય છે. મતલબ કે, વિજયમહિસૂરિથી બે પાટો ચાલી હતી તે અહીં મળી ગઈ હતી. તેમણે શિરોહીના રાવ વયરીશાહને પ્રતિજ્ઞાઓ હતો. તેમનું સં. ૧૮૫૮ માં મેરુતેરશે સુરતમાં સ્વર્ગમન થયું હતું અને સંધવી દુર્લભજી વેલજીએ શત્રુંજય ગિરિ પર તેમનાં પગલાંની પ્રતિષ્ઠા કરી હતી. શ્રીમંત સુબેદાર વડોદરાનરેશ દામાજી ગાયકવાડે તેમને બદારકપદની સન્નિધિ કરી આપી હતી.

૬૭. વિજયદેવેન્દ્રસૂરિ. તેઓ સુરતમાં શ્રીમાળી શાંતિમાં જન્મ્યા હતા. તેમનું આચાર્યપદ સં. ૧૮૫૭ માં વડોદરામાં અને સ્વર્ગમન સં. ૧૮૬૧ માં અમદાવાદમાં થયેલ છે.

૬૮. વિજયમહેન્દ્રસૂરિ. બિનમાલમાં ઓસવંશમાં જન્મ, સં. ૧૮૨૭ આગેદમાં દીક્ષા, સં. ૧૮૬૧ માં અમદાવાદમાં બદારક પદ, અને સં. ૧૮૬૫ માં વીજપુરમાં સ્વર્ગમન.

૬૯. વિજયસમુદ્રસૂરિ. જોડાણના જવલાગામમાં હરનાથની પત્ની પુરાદેની કક્ષિથી જન્મ, સં. ૧૮૬૫ માગસર પૂનામાં સૂરિપદ, તેઓ સં. ૧૮૭૭ સુધી વિવિધાન હતા.

૫૪૬ દેક, કઠી ૩ અને ૫૪૬ દેક, કઠી ૧૫ : તપામચ્છ-સાગર-સાખા પરંપરા:

(૫૩) આ. લક્ષ્મીસાગરસૂરિ.

(૫૪) ઉ. વિદ્યાસાગરગણિ. તેમણે બાલવયમાં દીક્ષા લીધી હતી. તેઓ નૈધિક ધ્વજાચારી હતા, વૈરાગ્યવાન નિઃસ્પૃહ અને બહાતપસ્વી હતા. ક્ષોભામાં ઓછુ હકેનો તપ કરતા અને પારણે આયર્થિલ કરેતા હતા. તેમણે જેસલમેર તરફ વિહાર કરી લોકોમચ્છવાળાઓ દેરાસરમાં કાઢા મરાવ્યા હતા તે દૂર ફેરાવી શુદ્ધ જૈનધર્મનો પ્રચાર કર્યો હતો. બીજાં પણ અનેક શાસનપ્રભાવનાનાં કાર્યો કર્યા છે. જેસલમેરમાં ખરતરોને, મેવાડમાં વીજ-મત્તીઓને, વીરમગામમાં પાયચંદમતી અને, મોરબી આદિમાં લોકોમચ્છીને પ્રતિષ્ઠા આપી સન્માર્ગમાં સ્થાપ્યા હતા.

(૫૫) ઉં ધર્મસાગરમણિ. તેમને જન્મ લાડોલમાં ઓસવાલવંશમાં થયો હતો. તેમણે સં. ૧૫૬૫માં ૧૬ વર્ષની ઉંમરે આં વિજયદાનસૂરિના હાથે તપગચ્છમાં દીક્ષા લીધી. તેમણે આં વિજયદીઃસૂરિ સાથે દોલતાબાદમાં જઈ અભ્યાસ કર્યો હતો. તેઓ સંસ્કૃત બોલવામાં ચતુર, પ્રખર વાદી અને સમર્થ ગ્રંથકાર હતા. તેમણે 'જ'બુદ્ધીપ પ્રગુપ્તિ ટીકા સં. ૧૬૪૯, તત્ત્વતર-ગિણી સં. ૧૬૧૭, વર્ધમાનદાત્રિશિક્ષા, કલ્પકિરણાવલી સં. ૧૬૨૮, કુમતિ-કુદાલ પ્રવચનપરીક્ષા સં. ૧૬૨૬, તપાગચ્છ પદાવલીસૂત્ર, સત્વૃત્તિ નયચક્ર, ઇર્ષાપચિકાપદ્ત્રિશિક્ષા-વૃત્તિ સં. ૧૬૨૬, ઔષ્ધિકમતોત્સૂત્રદીપિકા સં. ૧૬૧૭, પદ્યુપચાસતક સં. ૧૬૪૭, તેની ટીકા ૧૬૪૭, ચુરુતત્ત્વદીપક' વગેરે ગ્રંથ બનાવ્યા છે. સ્વં. સં. ૧૬૫૩ કા. શુ. ૯. ઉપાં. શ્રીભાવ-વિજયમણિએ 'પદ્મિનિ શદ્જલ્પવિચાર'માં તેમને પં. જીવર્ણમણિના શિષ્ય તરીકે ઉલ્લેખ્યા છે.

(૫૬) ઉં લઙ્ઘિસાગર, ઉં વિમલસાગરજી, ઉં લઙ્ઘિસાગરના શિષ્ય ઉં નેમિસાગર બહુ શુદ્ધિમાન હતા. તે અને તેના શિષ્ય મહોં સુકિતસાગર ગૃહસ્થીપણાના બાઈઓ હતા. તે બન્નેની કૃપાથી નગરશેઠ શતિદાસને અઢળક ધન મળ્યું હતું અને નગરશેઠે તેમને ઉપાધ્યાય બનાવવા પ્રયત્ન કર્યો પરંતુ આં વિજયસેનસૂરિએ મના કરી. ઉ. નેમસાગરજી આં વિજયદેવસૂરિ સાથે માંડવગઢ ગયા હતા. ત્યાં બાદશાહ જહાંગીરે આચાર્યશ્રીને "સવાઈ મહાતપા" અને ઉપાધ્યાયને "જમજીપક" નાં બિરુદ આપ્યાં હતાં. તેઓનું સં. ૧૬૭૪માં માંડવગઢમાં જ સ્વર્ગમન થયું. અને તેમના શિષ્ય ઉં સુકિતસાગરજીને નગરશેઠ શતિદાસે સં. ૧૬૭૯માં આં વિજયદેવસૂરિના વાસક્ષેપથી વાચકપદ અને સં. ૧૬૮૬માં આં વિજયદેવસૂરિના વાસક્ષેપથી અમદાવાદમાં સૂરિપદ આપ્યું તેમનાથી "સાગરમત"ની પરંપરા ચાલી.

(૫૭) ઉં પદ્મસાગરજી—તેઓ ઉં વિમલસાગરજીના શિષ્ય હતા તેમણે સં. ૧૬૪૬માં બીજા મં. શુ. ૧૧ માંડલમાં 'જમદગ્નુકાવ્ય' બનાવ્યું છે.

(૫૮) ઉં કુશલસાગરજી (૫૯) પં. ઉત્તમસાગરજી સ્વં. સં. ૧૭૫૮ (૬૦) પં. ન્યાયસાગરજી તેમણે સં. ૧૭૬૩માં કિશોદ્ધાર કર્યો, અને સં. ૧૭૯૭માં અમદાવાદમાં લવારની પોળના ઉપાશ્રયમાં સ્વર્ગમન કર્યું.

(૫૫) મહોં ધર્મસાગરમણિ (૫૬) ઉં શ્રુતસાગર (૫૭) ઉં શતિ-સાગર. તેમણે સં. ૧૭૦૭માં 'કલ્પકોચુદી' રચી (અં. ૨૭૦૭).

(૫૮) આં શ્રીવિજયહીરસૂરિ (૫૯) આં શ્રીવિજયસેનસૂરિ, (૬૦) આં રાજસાગરસૂરિ-તેઓ મહોં ધર્મસાગરમણિના શિષ્ય હોં લલિધ-સાગરના શિષ્ય હોં નેમસાગરજીના નાના ભાઈ તથા શિષ્ય હતા. તેના જન્મ સં. ૧૬૩૭માં શિવપુરમાં, નામ મેધજી, સં. માં દીક્ષા નામ મુક્તિ-સાગર, સં. ૧૬૬૫માં પંન્યાસપદ. તે શુરુ શિષ્યની કૃપાથી નગરશૈઠ શાંતિદાસ ધનવાળા તથા સુખી થયા હતા. તેથી નગરશૈઠ હોં નેમસાગરજીના શિષ્ય મુક્તિસાગરજીને આં વિજયદેવસૂરિના વાસક્ષેપથી સં. ૧૬૭૯માં વાચકપદ અને સં. ૧૬૮૬માં અમદાવાદના ભં. મહાવીરસ્વામીના દેરાસરમાં આચાર્ય-પદ આપ્યું અને આં રાજસાગરસૂરિ નામ આપ્યું. તેઓ સં. ૧૭૨૧ ભા. શુ. ૬ અમદાવાદમાં સ્વર્ગે ગયા. તેના અભિસંસ્કારના સ્થાને દેરી છે. આ સ્થાન ધાંચી સોસાયટીથી આગળ ગૂજરાત વિદ્યાપીઠની નજીકમાં છે. ત્યાં કા. ૧૦ ૪ દિને જૈનોનો મેળો ભરાય છે. આ આચાર્યથી સાગર-શાખાની સ્વતંત્ર પટ્ટાવલી આલી છે (૬૧) વૃદ્ધિસાગરસૂરિ સ્વ. સં. ૧૭૪૭ અમદાવાદ (૬૨) લક્ષ્મીસાગરસૂરિ સ્વ. સં. ૧૭૮૮ મુ. સુરત. (૬૩) કલ્યાણસાગરસૂરિ સ્વં. ૧૮૧૧ (૬૪) પ્રુષ્પસાગરસૂરિ. સં. ૧૮૦૮ આ. શુ. શુરુવારે સૂરિપદ (૬૫) ઉદયસાગરસૂરિ (૬૬) આણંદસાગરસૂરિ. (૬૭) શાંતિસાગરસૂરિ. તેમણે સં. ૧૯૨૬-૩૦માં હેડખીલો બહાર પાડી પૂનમ અમાસની વધધટમાં તેરશની વધધટ કરવી એ તપામચ્છની મર્યાદાને સમ-ર્થન આપ્યું હતું. (નગરશૈઠ 'શાંતિદાસજીનો રાસ' વગેરેના આધારે)

સાગરપરંપરામાં—(૧) પં. ચારિત્રસાગર (૨) પં. વિનયસાગર (૩) પં. નરસાગર (૪) પં. ચારિત્રસાગર (૫) પ. કલ્યાણસાગર (૬) પં. સુભન-સાગર (૭) શુભસાગર સં. ૧૭૪૨ સ્વાહજીહાંનાબાદ નગર.

(આગરામંદાર જ-૩૫ 'કલ્યાણમંદિર'પ્રતની પ્રુષ્પિકા)

(૫) પં. કલ્યાણસાગર (૬) પં. યશઃસાગર (૭) પં. યશવંતસાગર (૮) પં. વિચારસાગર (૯) પં. મુક્તિસાગર (૧૦) પં. જગદ્ગુપ્તસાગર (૧૧) પં. ખુશાલસાગર (૧૨) પ. જોધસાગર, મેધસાગર ઈતિ સાગરાંકી પટ્ટાવલી.

(આગરામંદાર જ. ૩૩ 'રામવિનોદસારણી'ને અંતે નોંધ)

(ચતુર્જય-જીનેન્દ્ર દ્વંકે પાઠકાલેખ, 'જૈનસત્યપ્રકાશ' કં. ૯૨)

(૫૮) આં શ્રીહીરવિજયસૂરિ (૫૯) હોં સહજસાગર (૬૦) હોં જયસાગર (૬૧) હોં જિતસાગર (૬૨) પં. માનસાગર (૬૩) મયમલ-સાગર (૬૪) પદ્મસાગર સ્વં. સં. ૧૮૨૫ (૬૫) સુશાનસાગર સ્વં. સં.

૧૮૩૮ (૬૬) સ્વરૂપસાગર સ્વં સં ૧૮૬૬ (૬૭) નિધાનસાગર સ્વં સં ૧૮૮૭ (૬૮) મયમલસાગર (૬૯) ગૌતમસાગર (૭૦) ઝવેરસાગર (૭૧) આં આનંદસાગરસૂરિ. આમગોનો ઉદ્ધાર કર્યો. શિલાપટ આમમ-મંદિર, તામ્રામમ મંદિર બનાવ્યાં, સૈધાનાનરેશને પ્રતિબોધ કર્યો અને અનેક પ્રથો બનાવ્યા. તેઓ વિલ્લમાન છે (૭૨) આં મણિકસાગરસૂરિ વિલ્લમાન છે.

(૬૮) મયમલસાગર (૬૯) નેમિસાગરજી (૭૦) રવિસાગરજી. તેઓ મહાન તપસ્વી અને વચનસિદ્ધ હતા (૭૧) સુખસાગરજી (૭૨) આં શુદ્ધિસાગરસૂરિ તેમણે ૧૦૮ પ્રથો બનાવ્યા છે. સ્વં સં ૧૯૮૧ (૭૩) આં અનિતસાગરસૂરિ સ્વં સં ૧૯ આં ઋદ્ધિસાગરસૂરિ, આં કીર્તિસાગરસૂરિ. હાલ વિલ્લમાન છે.

તપમજી વિમલશાખા પદાવલી—

(૫૬) આં આશુદ્ધિવિમલસૂરિ (૫૭) આં વિજયદાનસૂરિ (૫૮) આં હીરવિજયસૂરિ (૫૯) આં વિજયસેનસૂરિ (૬૦) આં વિજયદેવસૂરિ (૬૧) આં વિજયપ્રભસૂરિ સ્વં સં ૧૭૪૯ (૬૨) ક્રિયોદ્ધારક આં જ્ઞાન-વિમલસૂરિ. તેમનો સં ૧૬૯૪માં મિન્નમાલના ઝોસવાલ શેઠ વાસવ પત્ની કનકાવતીની કુક્ષિથી જન્મ, નામ નાશુમલ્લ, સં ૧૭૦૨ માં આં આનંદવિમલસૂરિ શિષ્ય ૫૦ હર્ષવિમલ શિષ્ય ૫૦ જયવિમલ શિષ્ય ૫૦ કીર્તિવિમલ શિષ્ય ૫૦ વિનયવિમલ શિષ્ય ૫૦ હીરવિમલમણિ પાસે દીક્ષા. નામ નયવિમલ સં ૧૭૨૭ મ. શુ. ૧૦ ધાણેશવર્મા આં વિજયપ્રભ-સૂરિના હાથે ૫૦આસપદ, સં ૧૭૪૮માં કા. શુ. ૫ આં વિજયપ્રભસૂરિજીની આગ્રાથી આં મહિમાસૂરિના હાથે સૂરિપદ, સં ૧૭૪૯માં પાટણ પાસે સંડેર ગામમાં ત્રુતકેવલિકલ્પ મહોપાખ્યાય શ્રીયશૌવિજયજી મહારાજની આગ્રા પ્રમાણે ક્રિયોદ્ધાર કરી સંવેગીમાર્ગ સ્વીકાર. સં ૧૭૮૨ આ. વ. ૪ શુરુવારે ૮૯ વર્ષની વયે અંભાતમાં સ્વર્ગગમન. (૬૩) આં સૌભાગ્ય સાગરસૂરિ (૬૪) આં સુમતિસાગરસૂરિ તેઓ મોટા તપસ્વી હતા, તેઓએ લી સિવાયની પાંચે વિમળનો જવજીવ ત્યાગ કર્યો હતો અને એકધારું વર્ધમાન તપ કરી ચૌદ વર્ષમાં પૂરું કર્યું હતું સ્વં સં ૧૭૮૮ અથવા ૧૭૯૮ વૈ. શુ. ૪ શંખેશ્વરમાં (૬૫) આં વિશુદ્ધિવિમલસૂરિ સીતાપુરના પોરવાડ મહેતા ગોઠળ પત્ની રમ્યાની કુંબે જન્મ, નામ લક્ષ્મીચંદ. તેણે ૫૦ ઋદ્ધિવિમલમણિના શિષ્ય, ૫૦ કીર્તિવિમલમણિ પાસે દીક્ષા લીધી. નામ લક્ષ્મીવિમલ આપવામાં આવ્યું. તેમના દાદા શુરુ ૫૦ ઋદ્ધિવિમલમણિ મહાતપસ્વી હતા તેમણે ધાણધાર મધ્યે પાલણપુર પાસે ગોલા ગામમાં

બાં શ્રીમહાવીરસ્વામીના દેરાસરમાં સં. ૧૭૧૦ માં મહોપાધ્યાય શ્રી-યશોવિજયજી મહારાજની સહાયથી કિયોદ્ધાર કર્યો. તેમના શિષ્ય કીર્તિ-વિમલમણિ થયા. તેમણે અનેક ભવ્યોને પ્રતિભોષ કરી ધણી દીક્ષા આપી છે. તેમના શિષ્ય લક્ષ્મીવિમલને આં. સુમતિસાગરજીએ સં. ૧૭૮૮ અથવા ૧૭૯૮ વૈ. શુ. ૩ દિને સંજેશ્વરજીમાં સુરિપદ આપ્યું અને તેમનું નામ આં. વિશુધવિમલસૂરિ રાખ્યું. આં. વિશુધવિમલસૂરિ સારા જ્ઞાની હતા. તેમણે શુજરાત, ગેવાડ, માળવા, ખાનદેશ અને દક્ષિણમાં વિહાર કર્યો હતો, જ્યાં પોતાના જ્ઞાનની સુંદર છાપ પાડી હતી. તેઓએ છેલ્લા ચોમાસાઓ બાલાપુર, ઔરંગાબાદ અને ઔરંગાબાદમાં કરેલ છે. તેઓ વચમાં યાત્રા કરવા માટે ઇલોરા (વેરલ) પણ ગયા હતા.

આ સૂરિએ સં. ૧૮૧૩ કા. શુ. ૫ દિને ઔરંગાબાદમાં મહિમા-વિમલજીને સુરિપદ આપી પોતાની પાટ સ્થાપ્યા. ત્યાં તે જ વર્ષે જ. શુ. ૧૩ દિને 'સમ્યક્ત્વપરીક્ષા'ની રચના કરી, મુનિ ભાનુવિમલના આગ્રહથી તેના બાલાવખોષ પણ કર્યો અને સં. ૧૮૧૪ના માગસર વદી ત્રીજને દિવસે સ્વર્ગમગન કર્યું. તેઓએ સં. ૧૭૮૦ આ. શુ. ૧૦ 'વીથી'ની રચના કરી છે.

(૬૬) આં. મહિમાવિમલસૂરિ, ૫. ક્ષાતિવિમલ, મુનિ ભાનુવિમલજી સં. ૧૮૨૦માં વિલભાન હતા.

(૫૬) આનંદવિમલસૂરિ (૫૭) ઋદ્ધિવિમલજી (૫૮) કીર્તિવિમલજી (૫૯) વીરવિમલજી (૬૦) મહોદયવિમલજી (૬૧) પ્રગોદવિમલજી (૬૨) મણિ-વિમલજી (૬૩) કલોતવિમલજી (૬૪) જ્ઞાનવિમલજી (૬૫) ૫૦ કથાવિમલજી (૬૬) ૫૦ સૌભાગ્યવિમલજી (૬૭) ૫૦ સુકિતવિમલજી સ્વં. સં. ૧૬૭૪ ભા. શુ. ૪ (૬૮) આં. રંગવિમલસૂરિ સં. ૨૦૦૫માં આં. શ્રી વિજય-ન્યાયસૂરિના હાથે પાટણમાં આચાર્ય થયા. (૬૯) મુનિ કનકવિમલ

પૃષ્ઠ ૧૦૯, કડી ૨ અને પૃષ્ઠ ૧૧૮, કડી ૨ : દાયકાગરને ચાર '૨૦૦૪' :

બાં મહાવીરસ્વામીના નિર્વાણ પછી ૩ વર્ષે ૮૧૧ ગ્રામીણ જર્તા પાંચમા આરાતી શરૂઆત થઈ છે, જે એકવીશ હજાર વર્ષે મુધી રહેશે. પછી છઠ્ઠો આરો શરૂ થશે.

બાં મહાવીરસ્વામીના નિર્વાણ પછી જૈનધર્મનો દિનપ્રતિદિન ધ્રુવ થવા લાગ્યો છે-યશો, પરંતુ તે કાળ દરમ્યાન સાકળના અઠોડાની જેમ બરાબર એક પછી એક ૨૦૦૪ યુગપ્રધાન આવ્યાયો થશે. જ્ઞાની, સંયમી, પ્રાભાવિક

અને અતિશયવાળા હશે, જેઓ દ્રવ્ય, ક્ષેત્ર, કાળ અને ભાવને સમગ્ર ધર્મ-
રક્ષામાં તત્પર રહેશે. તેમાં પણ અમુક અમુક વર્ષોને આંતરે ૨૩ યુગ-
પ્રધાન આચાર્યો તેા એવા પ્રાભાવિક થશે કે જેઓ જૈનધર્મના નમ્રણા
પડતા અંગેને સંસ્કાર આપીને જૈનધર્મને ઉત્તર દશામાં લઇ જશે અને
તેની ખૂબ પ્રતિષ્ઠા વધારશે. એ રીતે પાંચમા આરામાં ૨૩ ઉદયકાળ મનાય
છે અને ૨૦૦૪ યુગપ્રધાનો થશે એમ પણ મનાય છે.

કવિમહાકુર દીપવિજયશ્ચ લખે છે કે આજ સુધીમાં ૨ ઉદયકાળ
વીતી ગયા છે. ત્રીજો ઉદયકાળ ચાલુ છે. પહેલા ઉદયકાળના મણુધર શ્રી-
મુખર્ધારવામી વગેરે ૨૦ યુગપ્રધાનો થઇ ગયા, બીજા ઉદયકાળના આં
વજ્રસેન વગેરે ૨૩ યુગપ્રધાનો થઇ ગયા, ત્રીજા ઉદયકાળના આં પાડિ-
વય વગેરે ૬૮ યુગપ્રધાનો થવાના છે તે પૈકીના ૧૦ યુગપ્રધાનો થઇ ગયા છે.
૧૧મા યુગપ્રધાન આજે વિભ્રમન છે અને ૮૭ યુગપ્રધાન થવાના બાકી છે
ત્યાર પછી ચોથો ઉદયકાળ ચાલુ થશે વગેરે. તેના નામે નીચે પ્રમાણે છે:

પહેલા ઉદયના યુગપ્રધાનો—૧ મુખર્ધારવામી, ૨ જન્મસ્વામી,
૩ પ્રભવસ્વામી, ૪ શય્ભવસુરિ, ૫ યશોભદ્ર, ૬ સંસ્કૃતિવિજય, ૭ ભદ્રભાદ્ર,
૮ સ્થૂલભદ્ર, ૯ મહાગિરિ, ૧૦ સુહસ્તિ, ૧૧ યુગસુન્દરસુરિ, ૧૨ સ્વામા-
ચાર્ય, ૧૩ સ્કંદિલ, ૧૪ દેવતીમિત્ર, ૧૫ ધર્મસુરિ, ૧૬ ભદ્રસુમ, ૧૭
શીઘ્રમ, ૧૮ વજ્રસ્વામી, ૧૦ આર્યરક્ષિત, ૨૦ કુર્બલિકા પુષ્પમિત્ર.
(વીર સં ૧ થી ૬૧૭).

બીજા ઉદયના યુગપ્રધાનો—૧ વજ્રસેન, ૨ નાગહસ્તિ, ૩ દેવતી-
મિત્ર, ૪ અઘ્રદ્રીપિક સિંહસુરિ, ૫ નાગાવર્ધન, ૬ શ્વતદિત્ર, ૭ કાલિકા-
ચાર્ય, ૮ સત્યમિત્ર, ૯ હારીલ, ૧૦ નિનભદ્રગણિ ક્ષમાગ્રમણુ (વીર સં
૧૧૧૫માં સ્વર્ગે ગયા), ૧૧ ઉમાસ્વાતિ, ૧૨ પુષ્પમિત્ર, ૧૩ સંસ્કૃતિ, ૧૪
ભાદર સંસ્કૃતિ, ૧૫ ધર્મશ્રુષિ, ૧૬ જ્યોતિર્મણુ, ૧૭ કશ્યપમિત્ર, ૧૮
ધર્મશીલ (વીર સં ૧૫૬૮ માં સ્વર્ગે ગયા), ૧૯ વિનયમિત્ર, ૨૦
શીલમિત્ર, ૨૧ દેવતીમિત્ર, ૨૨ સુમિત્રમિત્ર, ૨૩ હરિમિત્ર. (વીર સં
૬૧૭ થી ૧૬૬૭).

(આં ધર્મધોષસુરિકૃત ' કુસ્સમાઘાલસમયસંવ થવ ' અવસુરિ,
મહોં ઋષિનયવિજયમણિકૃત ' લોકપ્રકાશ ' સર્ગ ૩૪ મેા ' પદાવલી-
સમુચ્ચય ' ભાગ ૧ મેા પૃં ૧૫, તથા પૃં ૧૪૩).

પૃષ્ઠ ૧૦૯, કહી ૬ અને પૃષ્ઠ ૧૧૮, કહી : ૬ પ્રભાવકચરિત્ર,
રાજમંથ પદાવલી:

૧. આં નમસુરિ. તેલવાડાના રાજા હતા. વનવાસી ગમ્મના હતા પરંતુ રાજા હોવાથી તેમનો રાજગમ્મ કહેવાયો. ૨. અનિતયશોદેવસુરિ, ૩. સર્વદેવસુરિ, ૪. પ્રભુમનસુરિ. તેઓ છયે દર્શનના અભ્યાસી હતા, પ્રકાંડ વાદી હતા, ગ્વાલિયર, ત્રિભુવનગિરિ અને ચિત્તોડના રાજાઓ તેમને યુરુ તરીકે માનતા હતા, તેમણે તલપાટકમાં અલ્લુરાગ્નની સમાર્પા દિગમ્મરા-ચાર્ધને છતી પોતાનો શિષ્ય બનાવ્યો હતો, અને તે નિમિત્તે વિજય-સ્તંભ ઊભો કરાવ્યો હતો, જે આજે પણ ચિત્તોડના કિલ્લામાં જૈનસ્તંભ તરીકે વિખ્યાત છે. અલ્લુરાજ જૈનધર્મી બન્યો હતો. ૫ તકપંચાનન આં અભયદેવસુરિ. તેઓ રાજર્ષિ તરીકે વિખ્યાત છે તેમણે 'સમ્મતિતક'ની ૨૫૦૦૦ શ્લોક પ્રમાણુ 'તત્ત્વબોધવિધાયિની' ટીકા બનાવી છે. તે લખિયસંપન્ન આચાર્ય હતા, ૬. ધનેશ્વરસુરિ. તે ત્રિભુવનગિરિના રાજા હતા. તેમના શરીરમાં ઝેરી દ્રોણા ઘટ્ટ આવ્યા હતા, જે આં અભયદેવસુરિના ચરણપ્રક્ષાલન જળથી શમી ગયા એટલે તેમણે દીક્ષા લીધી અને અનુક્રમે આચાર્યપદ પ્રાપ્ત કર્યું. સુજરાજ તેમને યુરુ તરીકે માનતો હતો. તેમણે ચૈત્રપુરીમાં ૧૮૦૦૦ બ્રાહ્મણોને જૈન બનાવી બં મહાવીરનું દેરાસર બનાવી ચૈત્રવાસ ગમ્મ રચાવ્યો. તેમનાથી ૧૮ શાખાઓ નીકળી છે. ૭ અનિતસિંહસુરિ, ૮. વર્ધમાનસુરિ. તેમણે વનવાસીગમ્મના આં વિમલચંદ્રસુરિના શિષ્ય વીરસુનિને સુરિપદ આપ્યું જેનાથી કમ્બોઈયા, અબ્દાપદ વગેરે શાખાઓ નીકળી છે, ૯. શીલભદ્રસુરિ. તેમણે ૧૨૫ વર્ષની ઉંમરથી ૬ વિગમ્મોનો ત્યાગ કર્યો હતો, તે સમર્થ ઉપદેશક હતા. તેમના પ્રથમ પદ્ધતિ આં ચંદ્રસુરિ હતા, તેમની પરંપરાના આં પ્રભાચંદ્રસુરિએ વિં સં ૧૩૪૪માં 'પ્રભાવકચરિત્ર' બનાવ્યું. આં મેરુતુગસુરિ આં ચંદ્રપ્રભસુરિના બીજા પદ્ધતિ હતા. તેમણે વિં સં ૧૩૬૧ શાં શું ૧૫ રવિવારે વડવાણ શહેરમાં 'પ્રત્યંધચિંતામણિ' ગ્રંથ બનાવ્યો છે. તેમની પાટે આં શુણ્ણચંદ્ર થયા છે. ('પ્રત્યંધચિંતામણિ') ૧૦. ધર્મશીખસુરિ તેમને અંધિકાદેવી પ્રસન્ન હતી, તેમણે નાગોરના રાજા આદ્યદેવ, શાકંબરીના રાજાઓ અજયરાજ, અર્જોરાજ, અને વિગ્ધરાજ વગેરેને જૈનધર્મપ્રેમી બનાવ્યા હતા. રાજસભામાં અનેક વાદીઓને હત્યા હતા, તેમના ઉપદેશથી વિગ્ધરાજે અજયરાજના રાજવિહાર બનાવી તેમાં મોટા જનગિબની પ્રતિષ્ઠા કરી હતી અને અરિસિંહ તથા તથા માલવનરેશને સાથે રાખી પોતે જ કલશકંડ તથા ધ્વજ ચડાવ્યાં હતાં. તેમજ અગિયારશ વગેરેની અમારી પળાતી હતી. આચાર્યશ્રીના ઉપદેશથી બીજાં ધણાં જિનાલયો બન્યાં હતાં. બ્રાહ્મણો વગેરે જૈન બન્યા હતા,

જેનાં ઓસવાલમાં સુરાણા વગેરે ૧૦૫ ગોત્રો અને શ્રીમાળામાં ૩૫ ગોત્રો રચવાયાં છે. સં. ૧૧૮૧ લગભગમાં હથોધિ પાર્શ્વનાથ પ્રકટયા તે ઉત્સવમાં આચાર્યશ્રી હાજર હતા. તેમણે “ધર્મકપ્પદ્ધતો” અથવા બનાવ્યો છે. આ આચાર્યશ્રી ‘ધર્મધોષશાખા’ નીકળા છે અને તેમાંથી ‘સુરાણાગચ્છ’ શરૂ થયો છે. ધર્મધોષશાખાનાં જૂનો આજે એક સામાચારી હોવાના કારણે તપમચ્છને માને છે. આં ધર્મધોષ તે બીજાનુમતા ૧૮માં યુગપ્રધાન છે, જેમનો યુગપ્રધાનકાળ વીર સં. ૧૫૨૦ થી ૧૫૬૮ વિ. સં. ૧૧૧૦ થી ૧૧૮૮ છે.

૧૧ રત્નસિંહસૂરિ તેમના ગુરુ બાપ આં યશોભદ્રે ‘પ્રત્યક્ષાનુમાનાધિક પ્રકરણ’ અને તેમના શિષ્ય આં પૃથ્વીચદ્રે ‘કલ્પસૂત્રનું દીપ્તન’ રચ્યુ. ૧૨ દેવેન્દ્રસૂરિ. તેમની પરંપરાના આં રત્નાકરસૂરિએ પ્રતિષ્ઠા કરેલ અને સાધુ પેઢી બરાવેલ બં બખિનંદનસ્વામીની પ્રતિમા શત્રુંજય તીર્થમાં વિલ્લમાન છે. ૧૩ રત્નપ્રભસૂરિ, ૧૪ આણુંદસૂરિ, ૧૫ અમરપ્રભસૂરિ, ૧૬ માનવ્યદસૂરિ. તેમણે સં. ૧૩૭૮માં વિમલવસહીમાં જીજ્ઞોઢાર અને પ્રતિષ્ઠા કરાવ્યાં, ૧૭ સુનિશેખરસૂરિ, ૧૮ સાગરચંદ્રસૂરિ, તેમના ગુરુબાતા આં બાણેકચંદ્રસૂરિએ ‘કાવ્યપ્રકાશ-સંકેત, પાર્શ્વનાથચરિત્ર, નલાયન’ વગેરે રચ્યાં બનાવ્યાં. ૧૯ મલયચંદ્રસૂરિ, ૨૦ પદ્મશેખરસૂરિ, ૨૧ પદ્માનંદસૂરિ, ૨૨ નદિવર્ધનસૂરિ, ૨૩ નયચંદ્રસૂરિ.

૫૪ ૧૦૯, ૫૪ ૧૧૮ : કહી ૬, ૭, ૮ : “ ચાર ગ્રંથ ”

કવિરાજ કવિઅહાદુર શ્રીદીપવિજયજીએ જ આ ‘સોહમકુલ પદાવલી-રાસ’ ૧ આં મુનિસુદંસૂરિની ‘શુભાવલી’, ૨ ઉં ધર્મસાગરજીગણીની ‘તપ-મચ્છ પદાવલી’, ૩ આં દેવેન્દ્રસૂરિનો ‘કૃષ્ણસહચંત્ર’, (કૃષ્ણમહાલક્ષ્મણ-સંત્રય’ સાવચરિક) ૪ આં પ્રભાચંદ્રસૂરિનું ‘પ્રભાવકચરિત’, અને ૫ આં દેવધર્મગણી ક્ષમાગ્રમણીની ‘રથવિરાવલી’ એમ પાંચ ગ્રંથોના આધારે બનાવ્યો છે છતાં તેમણે “ ચાર ગ્રંથ અનુસારે કીધો ” એમ લખ્યું છે તેથી ‘કૃષ્ણસહચંત્ર’ને માત્ર ચંત્રરૂપે લેખી તેનો આક્રિ હોડી બાકીના ચારને “ગ્રંથ” તરીકે ઓળખાવ્યા હોય એમ અનુમાન થાય છે.

ઉપરના પાંચે પૂજ્ય આચાર્યો અને ઉપાધ્યાયોનો પરિચય અનુક્રમે આ ગ્રંથમાં મુદ્રિત ૫૪ ૮૧, ૫૪ ૨૬૬ ૫૪ ૭૩, ૫૪ ૨૭૪ અને ૫૪ ૨૬ માં આવી ગયો છે.

— સુધારો - વધારો —

પૃષ્ઠ ૧૨૬ ની નોંધમાં નીચે પ્રમાણે વધારો.

“ કછોલીના દેરાસરમાં મૂળનાયક ભગવાન શ્રીપાશ્વ'નાથની માદીમાં સં. ૧૩૪૩ નો લેખ છે, જેમાં કછુલિકા મામ અને કછોલી જોતગુરુનો ઉલ્લેખ છે.

સિરોહીમાં ભગવાન શ્રીઅજિતનાથની દેવકુલિકા પર સં. ૧૫૨૧થી સં. ૧૫૪૦ના શિલાલેખો છે, જેમાં પૃથ્વીમાપક્ષે, કછુવાલગચ્છે, ભદ્રેશ્વરસૂરિ સંતાને, બ. સર્વાનંદસૂરિ, બ. ગુણસાગરસૂરિ, તથા યતિ હિદયવર્ધન ઇત્યાદિ ઉલ્લેખ છે.

તપામચ્છે આ. વિજયદેવસૂરિ સંધના બ. વિજયધર્મસૂરિને સં. ૧૮૦૬ માં કછોલીમાં બટારક પદ મળ્યું છે. ”

પૃષ્ઠ ૧૬૨માં, આ. રત્નાકરસૂરિ પછી.

“ વિ. સં. ૧૪૬૪ માં થયા છે ” એમ હપાયું છે, તેને બદલે જેન ગુ. કવિઓ, પૂ. ૧૪૬૪ ” વાંચવું.

પૃષ્ઠ ૨૧૦ પેરા ત્રીજાની શરૂની ત્રણ લીટીઓને નીચે સુજળ સુધારો.

“ ૧. મિત્ર અને સુભાદેવી, ૨. મહારાગ શિલાદિત્ય ગ્રુપ્ત સં. ૧થી ૬૦, ૩. ગુહિલ, ગુહસેન, ગુહદત્ત, મહાદિત્ય, તે ઇડરનો રાગ બન્યો, તેના વંશજો મિહિલોત તથા ગોહિલ કહેવાયા. ૪. ભોજ, ૫. મહેંદ્ર.

